

VLAD BENEÀ

**VIEȚILE SFINȚILOR ORTODOCȘI DIN APUS
SFINȚII INSULELOR BRITANICE**

Coperta: Ovidiu Muraru
Tehnoredactare: PR. EUGEN MERA
Corectura: MONICA FELECAN

Coperta I: Sfinții Insulelor Britanice
(pentru explicația icoanei, v. Anexa, p. 336)

Editura Renașterea, 2006
Piața Avram Iancu nr. 18
RO-400117, Cluj-Napoca
Tel/fax: 0264/599649
E-mail: renasterea@personal.ro
editura_renasterea@yahoo.com

ISBN-10: 973-8248-99-X
ISBN-13: 978-973-8248-99-1

VLAD BENEĂ

**VIETILE SFINŢILOR ORTODOCŞI DIN APUS
SFINŢII INSULELOR BRITANICE**

Tipărită cu binecuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Părinte
BARTOLOMEU VALERIU ANANIA
Arhiepiscop al Vadului, Feleacului şi Clujului,
Mitropolit al Clujului, Albei, Oradei şi Maramureşului

Prefaţă de † Dr. Irineu POP-BISTRIŢEANUL
Episcop-Vicar

Cluj-Napoca
2006

PREFAȚĂ

La începutul acestui nou mileniu, oamenii sunt tot mai mult atrași de duhul lumii, de „pofa trupului, pofa ochilor și trufia vieții” (I In. 2,16). Îi interesează aproape numai ce se întâmplă în lumea politică, în lumea modei, în lumea sportului, în lumea show-bizz-ului. Sunt atât de ocupați și aglomerați din pricina serviciului, a studiilor sau a distracțiilor, încât nu mai au timp să se gândească la scopul vieții, la mântuirea sufletului, la unicul necesar despre care vorbește Iisus Martei din Betania. Remediul este să privim la Sfinții Bisericii, la „norul de martori” (Evr. 12,1), care proiectează efluvii de strălucire peste tot ce este urât și mizerabil în lume și peste tenebrele morții ce învăluie pământul. Sfinții ne invită la adevăratul umanism evanghelic și fiecare din ei ne spune: „Fiți următori ai mei, așa cum și eu sunt al lui Hristos” (I Cor. 11,1).

Cartea de față, semnată de tânărul licențiat în Teologie Vlad Benea, ni se oferă ca un ajutor în această privință. Ea ne ajută pe noi toți să ne redresăm duhovnicește, dar mai ales este folositoare pentru creștinii din Occidentul european, bolnav de *desacralizarea* vieții umane și de *violarea* normelor morale, fenomene îngrijorătoare care duc la distrugerea omului. În paginile acestei voluminoase lucrări, talentatul autor se ocupă de Sfinții Apusului, care – după expresia sa – sunt „toți acei plăcuți ai lui Dumnezeu, care au trăit în Apusul Europei în perioada când acesta se afla în unire cu Biserica Ortodoxă și mărturisea credința cea dreaptă”. Sunt acei stratioți ai Duhului Sfânt, purtători ai harului și adevărului divin (cf. In. 1,17), care „neamurile cele păgâne le-a născut la Hristos”.

În această carte sunt prezentați mai întâi apostolii și mucenicii, apoi mărturisitorii și cuvioșii și, în cele din urmă, propovăduitorii și episcopii din Occident, adică din Italia, Franța, Germania, Anglia,

Irlanda, Suedia etc. Ei s-au dovedit păstori înțelepți, evanghelizatori luminați, asceți râvnitori, polemști neînfricați și martiri bravi, care au pecetluit cu sângele lor mărturisirea credinței ortodoxe. Toți aceștia trebuie cunoscuți și cinstiți nu numai acolo, ci pretutindeni, fiindcă „sunt locuitori ai patriei celei unice a creștinilor, patria cerească”, după cum observă autorul. La cinstirea lor ne îndeamnă Sfântul Ioan Maximovici (†1966), care a trăit în părțile Apusului. Iată ce spunea acesta, în aprilie 1953: „Trăind noi împrăștiați în țări unde în vechime s-au ostenit și s-au proslăvit, prin suferințele lor sau prin alte nevoițe, sfinți bineplăcuți lui Dumnezeu, cinstiți din vechime de Biserica Ortodoxă a lui Hristos, se cade ca și noi să-i cinstim cum se cuvine și să alergăm la ajutorul lor”.

Într-un capitol întreg sunt zugrăviți *in extenso*, cu claritate și iscusință, Sfinții care au viețuit în Insulele Britanice în timpul când în acele locuri se mărturisea dreapta credință, adică până la jumătatea secolului al XI-lea. Iată numele lor: Patrick, Columba, Columban, Cuthbert, Guthlac, Bonifatie, Edmund. Toți s-au distins prin diferite osteneli duhovnicești, virtuți alese, fapte bune și jertfire pentru adevărul revelat. Toți au căutat sfințenia și acum Îl văd pe Dumnezeu (cf. Evr. 12,14). Viețile lor edificatoare exercită până astăzi o puternică influență asupra moravurilor. Relatările pioase ale acestor haghiografii britanice determină, în mare măsură, acțiunea de desăvârșire și ne fac să înțelegem activ că transfigurarea lumii, îndumnezeirea ei, atârnă de fiecare din noi.

În Duminica Tuturor Sfinților, așezată în calendarul Bisericii noastre imediat după Duminica Rusaliilor, sunt pomeniți acești Sfinți și toți Sfinții necunoscuți de oameni, dar cunoscuți numai de Dumnezeu și încununați pentru credincioșia și ostenelile lor (cf. Apoc. 2,10). Pe acești Sfinți, care au privit moartea ca pe o trecere la superlativul vieții, trebuie să-i cunoască, în primul rând, creștinii apuseni, cu atât mai mult cu cât Sfinții pomeniți „mijlocesc înaintea tronului lui Dumnezeu în special pentru locurile în care au strălucit”. Cetățeanul Împărăției nu poate uita arena de luptă pentru mântuire, solidarizându-se, totodată, cu membrii Bisericii luptătoare. Precum afirmă Sfântul Asterie al Amasiei, Sfinții au multă putere chiar și după moartea lor din lumea aceasta, făcând bine oamenilor.

Prezentul volum se încheie cu un *Acatist către toți Sfinții care au strălucit în pământurile Apusului*. Este un imn de preamărire și laudă adresat acestora, numindu-i „faruri luminoase”, „părinți și ocrotitori ai acelor locuri” și „luminători ai Apusului”. Era păcat ca o carte atât de minunată și revelatoare să fie lipsită de Imnul Acatist, care reprezintă o perla prețioasă a patrimoniului liturgic ortodox. Acatistul acesta se aseamănă cu o grădină de flori din care noi ne împărtășim și ne desfătăm de multicolorul virtuților și de parfumul desăvârșirii acelor care, „prin pilda vieții lor, popoarele cele păgâne le-au ridicat de la slujirea idolească și le-au adus la închinarea Singurului Dumnezeu” (*Condacul al 3-lea*). Prin Acatist le dăm o evlavioasă cinstire acestor Sfinți apuseni de care S-a folosit atât de frumos Dumnezeu.

Pe acești „următori lui Dumnezeu ca niște copii iubiți” (Efes. 5,1) trebuie să-i imite creștinătatea din Vestul european, astăzi când acolo este atâta paloare religioasă și atâta oboseală în credință. Credincioșii, în loc să fie fericiți că-L cunosc pe Dumnezeu Cel adevărat, consideră creștinismul mai curând ca pe o greutate sau ca pe o obișnuință. Civilizația modernă, cu „idolii” și fascinațiile ei, este neliniște, interogație, zbucium și ipoteză, făcând ca bezna necredinței să se întindă peste viața lumii. Sunt acolo, dar și în alte părți, atâtea simptome de îngrijorare care ne fac să ne temem de viitorul omenirii. Este mare nevoie astăzi de „credința dată sfinților” (Iuda 3), de aprofundarea credinței noastre pentru a depăși întunericul neo-păgânismului contemporan. Hristos ne cere să fim „lumina lumii” (Mt. 5, 14-16). Este vorba de acea lumină a credinței, oferită de Dumnezeu ca un dar gratuit, care vine să lumineze inima și să limpezească înțelegerea.

Privind, așadar, la lumea noastră dominată de o etică permisivă și de devieri morale, suntem constrânși să apreciem importanța și actualitatea gravă a subiectului abordat în prezentul volum. Când spunem că cele tratate aici sunt de mare actualitate, ne gândim mai ales la Apus, unde Biserica nu-i persecutată, dar este trădată de fiii ei, care nu mai trăiesc după Legea Evangheliei. În actualul context de secularizare, în care mulți dintre contemporanii noștri gândesc și trăiesc ca și cum Dumnezeu n-ar exista, sau sunt atrași de forme de religiozitate iraționale, este necesar ca oamenii lumii din Răsărit și Apus să reafirme că credința este o decizie personală care angajează întreaga existență.

În calitate de creștini, suntem datori să transpunem în viață învățăturile lui Hristos, ca să ne putem asemăna cu Sfinții, care – după expresia părintelui clujean Simion Cristea – „privesc cerul cu ochi elaborați”. Evanghelia trebuie să fie și pentru noi, ca pentru Sfinți, marele criteriu care să călăuzească alegerile și orientările vieții noastre. În acest fel, vom deveni, asemenea Sfinților britanici, misionari cu fapta și cuvântul și, oriunde vom trăi și vom lucra, vom fi semne ale iubirii lui Dumnezeu, mărturisitori credibili ai prezenței iubitoare a lui Hristos.

La astfel de lucruri putem reflecta citind cartea de față care, scrisă într-un stil limpede, curgător și captivant, ne oferă o delectare intelectuală și duhovnicească. Bogăția informațiilor, a referințelor hagiografice și a bibliografiei face ca această lucrare documentată să fie nu numai ziditoare de suflet, ci și erudită. Din cele relatate rezultă că tânărului teolog Vlad Benea îi pasă de problemele actuale ale creștinismului și meditează asupra lor. Cine citește prezentul volum se apricepe, în mod cert, de dorul după unitatea eclezială – deziderat evanghelic (cf. In. 17, 21). Pe tărâmul sfințeniei se pot întâlni creștinii din cele patru zări, încât disensiunile omenești și deosebirile doctrinare să fie topite de Duhul Sfânt-Sfințitorul, iar noi să devenim, în acest nou mileniu, o inimă și un suflet (cf. Fapte 4, 32), ca prima comunitate creștină din Ierusalim. Plin de bucuria lecturii, îl felicit și îl binecuvintez pe autor pentru această carte atât de frumos întocmită. Iar pe „atleții lui Hristos”, evocați în ea, îi venerez zicând: „Bucurați-vă, Sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!”.

Mănăstirea Florești
1 ianuarie 2006

† Dr. Irineu POP-BISTRITĂNEANUL
Episcop-vicar

*„Așezat-a hotarele limbilor după numărul îngerilor Săi
și Biserica Sa o a adunat de la risipiții fii ai lui Adam,
înmulțind în ea sfinții Săi, ca stelele pe cer, care au strălucit
la Răsărit și la Apus, la Miazănoapte și la Miazăzi”¹*

Icoană de la sfârșitul secolului al XII-lea, din mănăstirea Sfânta Ecaterina de pe muntele Sinai. Pe rândul de sus sunt reprezentați trei sfinți cinstiți în Patriarhia Ierusalimului: Sfântul Apostol Pavel, Sfântul Iacov, fratele Domnului, și Sfântul Arhidiacon Ștefan, iar pe cel de jos trei sfinți cinstiți în Patriarhia Romei: Sfântul Lavrentie Arhidiaconul, Sfântul Martin din Tours și Sfântul Leonard de Noblac.

Icoana are inscripțiile în limba latină.

¹ V. Sf. Ioan Maximovici, *Predici și îndrumări duhovnicești*, Sophia, București, 2001, p. 210.

Cuvânt înainte

Am hotărât să scriu acest scurt cuvânt înainte numai pentru a-i mulțumi Părintelui Andrew Phillips pentru tot sprijinul pe care mi l-a dat în scrierea acestei lucrări. Preot ortodox englez, trecut la dreapta credință încă de tânăr, părintele Andrew s-a ostenit și se ostenește neîncetat pentru cinstirea și cunoașterea sfinților Apusului în rândul credincioșilor ortodocși. Căsătorit, cu șase copii, părintele păstorește o mică parohie din estul Angliei, din care fac parte și câțiva credincioși ortodocși români. Pe lângă aceasta, părintele mai scoate o revistă numită *Orthodox England* (Anglia Ortodoxă) și întreține un site web, www.orthodoxengland.btinternet.co.uk, în care scrie cu mare dar și putere mai ales despre viețile sfinților care au trăit în apusul Europei în vremea când acolo se mărturisea dreapta credință.

Astfel, prin această pagină web, el este cel care mi-a dat ideea și gândul de a mă ocupa de sfinții Apusului, de a cerceta mai îndeaproape viețile și scrierile lor. Însă mai mult decât atât: după ce i-am spus despre planul meu de a scrie o lucrare despre sfinții care au strălucit în Apus înainte de despărțirea acestuia de Biserica Ortodoxă, părintele m-a ajutat neîncetat, cu mare bunătate și înțelegere, în tot ce a fost nevoie: mi-a lămurit nedumeririle și întrebările care au apărut pe parcurs; mi-a dat idei și mi-a arătat felul în care ar trebui să vorbesc despre anumite probleme; mi-a trimis materiale și cărți cu vieți de sfinți, hărți, icoane și alte lucrări ajutătoare; și îndeobște vorbind, m-a încurajat oricând aveam greutăți. Și a făcut aceasta de nenumărate ori, mereu cu răbdare și înțelepciune. De aceea, pot spune cu toată sinceritatea că fără el și fără ajutorul lui, această carte nu ar fi existat astăzi. Dumnezeu, Maica Domnului și sfinții Apusului să-i răsplătească toată osteneala.

Mai vreau încă să spun că, de bună seamă, în această lucrare se vor fi strecurat greșeli destule: unele din neputință omenească, altele din neștiință. Îl rog însă pe cititor să ierte aceste greșeli și să le acopere cu dragoste și înțelegere, pomenindu-mă și pe mine în rugăciunile lui.

Autorul

Sfinții Apusului – o prezentare generală

1. Universalitatea sfinților (Sfinții Bisericii din toată lumea)

Poate că în nimic altceva nu se cunoaște mai bine adevărata Ortodoxie, decât în dragostea față de sfinți. Părintele Mihail Pomazanski chiar spunea că aceasta este trăsătura care deosebește hotărâtor dreapta credință de toate celelalte credințe și învățături. „Comuniunea cu Biserica cerească,” scria el, „este superioritatea noastră, dreptul nostru de întâi născut, slava noastră [a ortodocșilor].”² Astfel, Biserica s-a îngrijit din totdeauna să-și cinstească sfinții, bine știind că ei, prin rugăciunile și mijlocirea lor, ne povățuiesc și ne păzesc neîncetat pașii spre mântuire. De aceea, încă de la început au fost adunate mărturii despre faptele și cuvintele sfinților, alcătuindu-se totodată și viețile lor, pentru a aduce folos și întărire celor ce încă se luptă cu ispitele vieții acesteia. Părintele Iustin Popovici, marele teolog sârb al veacului trecut, spunea despre aceasta: „Sfinții sunt creștini desăvârșiți fiindcă ei au fost sfințiți în cea mai înaltă măsură prin nevoințele sfintei credințe în Domnul Hristos Cel înviat și pururea fiitor, iar moartea nu are nici o putere asupra lor. Viața lor este cu totul ascunsă în Domnul Hristos, iar pentru acest motiv, viața lor este întru totul viața lui Hristos; gândirea lor este în întregime gândirea lui Hristos, iar felul lor de percepere este cel al lui Hristos. [...] De aceea Viețile sfinților nu reprezintă nimic altceva decât viața Domnului nostru Iisus Hristos, repetată în cazul fiecărui sfânt într-o măsură mai mare sau mai mică, sub un chip sau altul.”³ Și astfel, prin cinstirea pe care noi o aducem sfinților, noi Îl cinstim de fapt pe Mântuitorul Hristos, Cel Ce

² Pomazanski, Michael, „Teologia liturgică a Părintelui A. Schmemmann”, lucrare care se găsește pe Internet, la pagina: http://saraca.lplan.net/biblioteca/teologia_liturgica_pr_schmemmann.htm

³ Sfântul Iustin Popovici, *Credința ortodoxă și viața în Hristos*, Bunavestire, Galați, 2003, p. 45.

S-a preaslăvit în ei și ni i-a dat ca pururi ajutători în toate greutățile și neputințele noastre.

Și această cinstire adusă sfinților nu este cu nimic îngrădită de timp sau de loc. Într-adevăr, toți sfinții, fie că au trăit în urmă cu mai multe mii de ani, fie că au trăit în vremurile noastre, fie că au trăit la miazănoapte, fie la miazăzi, fie că au trăit la apus, fie la răsărit, toți au fost însuflețiți și povățuiți de Același Duh Sfânt, Duhul Adevărului, Care i-a unit pe toți întreolaltă într-un chip desăvârșit și cu neputință de înfățișat în cuvinte. Iar acest lucru poate fi ușor simțit de orice creștin ortodox care citește cu credință și cu dragoste viețile și cuvintele plăcuților lui Dumnezeu.

Cu toate acestea, puțini dintre sfinții Bisericii sunt cunoscuți și cinstiți. Ceilalți, cei mai mulți dintre ei, au dus o viață cu totul ascunsă de ochii oamenilor, rămânând astfel știuți doar de bunătatea lui Dumnezeu. Apoi, dintre acei sfinți al căror nume îl știm, puțini au vieți scrise sau slujbe alcătuite. Pe lângă aceasta, cercetând sinaxarele și culegerile de vieți de sfinți, putem vedea că doar puțini dintre plăcuții lui Dumnezeu sunt cinstiți pretutindeni. Astfel, sfinți precum Sfântul Nicolae, sau Sfântul Gheorghe, sau Sfântul Dimitrie, sunt cunoscuți și iubiți de către toți credincioșii ortodocși din toată lumea. Mulți alții însă, cete nenumărate de sfinți și cuvioși, sunt cunoscuți doar în locurile în care s-au proslăvit sau în care odihnesc trupurile lor. De pildă, puțini dintre noii mucenici greci, care au pătimit sub jugul turcesc, sunt cunoscuți în Rusia sau în alte părți, după cum puțini dintre cuvioșii nordului îndepărtat al Rusiei sunt cunoscuți în Grecia. Apoi, tot la fel, sfinții care au strălucit pe pământul țării noastre sunt aproape cu totul necunoscuți, atât în Rusia, cât și în Grecia. Însă aceasta câtuși de puțin nu înseamnă că acei sfinți cunoscuți doar în anumite locuri, nu sunt sfinți ai Bisericii de pretutindeni. Dimpotrivă, dacă un om al lui Dumnezeu este cinstit ca sfânt într-o Biserică locală, oricât de neînsemnată ar fi ea, el prin chiar aceasta este socotit sfânt în toate Bisericile ortodoxe surori din întreaga lume. Aceasta, pentru că toți sfinții, cunoscuți sau necunoscuți, sunt locuitori ai patriei celei unice a creștinilor, patria cea cerească, Împărăția lui Dumnezeu.

2.Sfinții Apusului

Tot astfel stau lucrurile și cu sfinții care au strălucit în apusul Europei în vremea când acesta era parte a Bisericii celei una și nedespărțite. Deși mulțimi nenumărate de oameni ai lui Dumnezeu s-au proslăvit ca sfinți în Apus în această perioadă, în Răsărit au ajuns să fie cunoscuți și cinstiți doar cei mai mari și mai însemnați dintre ei, ale căror nume au fost din totdeauna înscrise în calendarele și în sinaxarele ortodoxe⁴. De pildă, orice credincios ortodox se închină cu dragoste unor mucenici precum Sfântul Sebastian, Sfânta Sofia, Sfânta Tatiana, Sfânta Anastasia; sau unor ierarhi precum Sfântul Silvestru, Sfântul Irineu, Sfântul Ciprian, Sfântul Ambrozio; sau unor părinți cuvioși precum Sfântul Ioan Casian, Sfântul Benedict sau Sfântul Martin. Pe lângă aceștia, însă, mulți alți sfinți ai Apusului sunt cunoscuți și cinstiți, după cum arătam pentru sfinții Greciei și ai Rusiei, doar în locurile în care au trăit și care sunt legate de pomenirea lor.

Dar rânduiala lui Dumnezeu a făcut ca în vremurile noastre, prin plecarea atâtor ortodocși în părțile din Apus, acești sfinți să ajungă la cunoștința Bisericii, care găsind în ei mijlocitori înaintea tronului lui Dumnezeu și ajutători în toate neputințele, a început să-și îndemne fii să le aducă cinstire și rugăciuni. De aceea, Sfântul Ioan Maximovici, un mare episcop ortodox al Apusului, spunea: „A trebuit să le atragem atenția locuitorilor de azi ai meleagurilor pe care aceștia [sfinții Apusului] s-au nevoit și unde odihnesc rămășițele sfintelor lor moaște – să le atragem atenția asupra neprețuitelor comori duhovnicești [pe care le au] și să chemăm turma dreptcredincioasă să-i cinstească. Apusul e plin de astfel de mucenici.”⁵

Cine sunt, așadar, acești sfinți ai Apusului pe care avem datoria să-i cinstim? Sunt toți acei plăcuți ai lui Dumnezeu care au trăit în apusul Europei în perioada când acesta se afla în unire cu Biserica Ortodoxă și mărturisea credința cea dreaptă. Într-adevăr, vreme de o mie de ani, apusul și răsăritul⁶ au fost unite în aceeași Biserică și aceeași

⁴ Deși, uneori, cu alte zile de prăznuire.

⁵ Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 213.

⁶ Folosim cu reținere denumirile de „apus” și „răsărit”, deoarece socotim că deosebirea care se face astăzi între ele este una relativă și neîntemeiată. Credința creștină avându-și începutul

mărturisire de credință. Vorbind despre aceasta, părintele Cleopa, marele duhovnic român al veacului trecut, spunea: „Sfântul Leon, papa Romei, Sfântul Grigorie al Romei, Sfântul Urban, sunt toți sfinți, în calendar, că nu erau atunci catolici, eram o singură Biserică, până la 1054 nu existau catolici sau protestanți, toți eram ortodocși.”⁷ Din pricina aceasta, părintele Andrew Phillips dădea creștinătății apusene din primul mileniu creștin numele de „Ortodoxie latină.” Prin aceasta, el înțelegea acea parte a Europei care s-a aflat sub ascultarea Patriarhiei Ortodoxe a Romei, Patriarhia Apusului, și care a folosit limba latină drept limbă liturgică⁸.

Și deoarece cei mai mulți dintre sfinții Apusului, dintre sfinții „Ortodoxiei latine”, sunt aproape cu desăvârșire necunoscuți în rândul credincioșilor ortodocși din Răsărit, și cu atât mai puțin cinstiți ca sfinți ai lui Dumnezeu, ne vom strădui să facem măcar o scurtă prezentare istorică a câtorva dintre cei mai însemnați și mai cunoscuți dintre ei. Vom încerca de asemenea să arătăm că această cinstire a sfinților Apusului nu este câtuși de puțin un lucru nou, ci că, dimpotrivă, ei au fost din totdeauna cinstiți în Biserică, lucrul nou fiind doar acela că noi cunoaștem acum mult mai mulți dintre acești sfinți care s-au proslăvit în Apus.

a. Apostolii și mucenicii (50-300 d. Hr.)

1. După cum se știe, cei dintâi care au adus credința creștină în apusul Europei au fost chiar Sfinții Apostoli. Prin propovăduirea lor, aceștia au așezat Bisericii lui Hristos din acele părți o temelie deosebit de puternică, temelie pe care, mai târziu, toți ceilalți sfinți și-au zidit

și centrul la Ierusalim, mai potrivit ar fi să se numească „Apus” pământurile care se găsesc la apus de orașul sfânt, aceasta cu atât mai mult cu cât în primele veacuri, mare parte din creștini se aflau la răsărit de Ierusalim, în Siria, Arabia, Persia sau India. Tocmai de aceea, am ales să scriem în unele locuri aceste denumiri de „apus” și „răsărit” cu literă inițială mică.

⁷ Ilie, Cleopa, *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 14, Mănăstirea Sihăstria, 2004, p. 8

⁸ Cf. Phillips, Andrew, *An Alternative Constitution for the European Union: The Latin Saints of the Orthodox Patriarchate of Rome*, pe Internet la pagina: <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/saintsint.htm>. De aceea, în această numire, părintele Andrew includea și partea de apus a Africii de nord, vorbitoare de limbă latină, unde au strălucit, până la cucerirea arabă, mulțimi întregi de sfinți foarte puțin cunoscuți chiar în Apus.

lucrarea de încreștinare a întregului Apus. Astfel, cei dintâi pe care îi vom pomeni ca părinți ai Apusului sunt chiar Mai-marii Apostolilor, **Sfinții Petru și Pavel**⁹ (†64 și 67 d. Hr.), care au întemeiat prima Biserică din Apus, în Roma păgână, pecetluindu-și propovăduirea cu propriul lor sânge, în vremea împăratului Nero. Dar nu numai Sfinții Petru și Pavel și-au legat numele de aducerea Apusului la credință. Astfel, se spune despre **Sfântul Apostol Iacov cel Mare** (†44 d. Hr.), fiul lui Zevedeu, că a propovăduit Evanghelia până în Spania. Moaștele lui se află astăzi la Santiago¹⁰ de Compostella, cel mai însemnat loc de pelerinaj din Apus după Roma. Apoi, despre **Sfântul Apostol Simon Zelotul** se spune că a propovăduit în Britania, alături de el lucrând și **Sfântul Aristobul**, unul dintre cei 70 de ucenici ai Mântuitorului, care a fost și cel dintâi episcop al Britaniei.

2. În toate locurile în care au propovăduit, Sfinții Apostoli s-au îngrijit să lase ucenici vrednici, care să ducă mai departe munca pe care Mântuitorul le-o încredințase lor. Cu nimic mai prejos decât părinții lor, acești adevărați bărbați apostolici au întărit lucrarea înaintașilor, desăvârșind întemeierea credinței creștine în Apus. Astfel, mai întâi îl avem pe **Sfântul Clement** (†101 d. Hr.), ucenicul Sfântului Apostol Petru, care a fost unul dintre cei dintâi episcopi ai Romei, și de la care ni s-a păstrat o foarte frumoasă scrisoare către Corinteni¹¹. Apoi, un alt părinte a cărui amintire este legată de părțile apusene a fost **Sfântul Ignatie Teoforul**, care a fost hirotonit episcop al Antiohiei de către Sfântul Apostol Petru. În anul 107, când deja era foarte bătrân, Sfântul Ignatie a fost prins și dus la Roma, unde a murit ca mucenic al lui Hristos, fiind sfășiat de lei în cadrul serbărilor pe care Împăratul Traian le-a organizat cu prilejul cuceririi Daciei¹². **Sfântul Iustin Martirul și Filosoful** (~100-165 d. Hr.) este de asemenea legat de începuturile credinței creștine în Apus. Născut în apropiere de Sichem, în Samaria,

⁹ Pentru data prăznuirii sfinților a se vedea lista de la sfârșit, pp. 50 sq.

¹⁰ Santiago înseamnă în limba spaniolă „Sfântul Iacov”.

¹¹ V. ***, *Scrisorile Părinților Apostolici*, col. PSB, vol. 1, Ed. IBMBOR, București, 1979, pp. 37-88

¹² În drumul său de la Antiohia spre Roma, Sfântul Ignatie a trimis mai multe scrisori Bisericilor prin dreptul cărora trecea, scrisori nemaipomenit de frumoase, care ni s-au păstrat până astăzi. V. ibidem, pp. 145-200

el a fost botezat în peninsula Asia Mică, poate la Efes, unde și-a desăvârșit învățătura. De aici a plecat în Roma, unde și-a scris mare parte din scrierile sale, iar apoi a fost omorât pentru Hristos prin uneltirile păgânilor pe care îi ataca în lucrările lui¹³. Tot un astfel de mare bărbat apostolic a fost și **Sfântul Irineu al Lyonului** (~130-202 d. Hr.). Grec de neam, din Asia Mică, Sfântul Irineu a fost ucenicul Sfântului Policarp al Smirnei, care la rândul lui fusese ucenicul Sfântului Apostol Ioan Teologul. De tânăr Sfântul Irineu a ajuns la Lyon, în Galia (Franța de astăzi), unde i-a urmat în scaunul episcopal Sfântului Fotin, un alt grec, care fusese omorât împreună cu mulți alți creștini în marea prigoană de la Lyon din anul 177¹⁴. După ce a apărât o viață întreagă credința creștină de erezii și de păgâni, ajungând astfel un mare Părinte al Bisericii, Sfântul Irineu a pătimit și el moarte de mucenic în jurul anului 202 d. Hr.

3. După cum lesne putem vedea, toți acești părinți apostolici și-au desăvârșit lucrarea vărsându-și sângele pentru Hristos. Într-adevăr, după cum vestise Însuși Mântuitorul, credința creștină a fost încă de la începuturile ei aspru prigonită. Vreme de aproape 300 de ani, împărații păgâni ai Romei au dus un război neînduplecat împotriva ucenicilor lui Hristos, omorând dintre ei mulțimi nenumărate. Foarte mulți dintre aceștia au pătimit și în apusul Europei, mai ales la Roma, capitala imperiului¹⁵. Cei mai însemnați dintre ei au fost cinstiți din totdeauna în întreaga Biserică, atât în apus cât și în răsărit. Astfel, sfinte precum **Sfânta Sofia**, cu cele trei fiice ale ei (†137 d. Hr.), **Sfânta Tatiana**¹⁶ (†226 d. Hr.), **Sfânta Cecilia** (†230 d. Hr.), **Sfânta Anastasia** (†253 d. Hr.) sau **Sfânta Agnia** (†305 d. Hr.), care toate au pătimit în Roma, sunt cunoscute și iubite de către toți credincioșii ortodocși. Tot la fel sunt și celelalte sfinte mari care au pătimit în Apus, cum ar fi **Sfânta Agata din Catania** sau **Sfânta Lucia din Siracuza** (†304 d. Hr.).

¹³ În limba română, ele se găsesc în ***, *Apologeti de limbă greacă*, col. PSB, vol. 2, Ed. IBMBOR, București, 1980, pp. 23-266

¹⁴ Mucenicia lor se găsește în ***, *Actele martirice*, col. PSB, vol. 11, Ed. IBMBOR, București, 1982, pp. 55-80

¹⁵ Se crede că în perioada celor trei sute de ani de prigoane, doar la Roma au fost omorâți pentru Hristos nu mai puțin de 6 milioane de creștini. V. Ilie, Cleopa, *op. cit.*, p. 7

¹⁶ Capul sfintei se păstrează la Craiova.

Dintre bărbații care și-au vărsat sângele pentru Hristos în această perioadă, nu putem să nu-i pomenim pe **Sfântul Lavrentie** (†258 d. Hr.), arhidiaconul din Roma, pe **Sfântul Sebastian** (†288 d. Hr.), născut în Galia și omorât pentru Hristos tot în Roma, pe **Sfântul Valentin** (†269 d. Hr.), făcător de minuni și episcop de Terni sau pe **Sfântul Ianuarie** (†304 d. Hr.), episcop de Benevento. Și aceștia, asemenea mucenițelor, stau la loc de cinste în calendarele și sinaxarele Bisericii noastre.

După cum aminteam mai înainte, și partea de apus a nordului Africii a rodit mulțimi întregi de mucenici și mărturisitori ai credinței. Poate cel mai însemnat dintre ei a fost **Sfântul Ciprian**, episcopul Cartaginei (200-258 d. Hr.), unul dintre marii Părinți ai Bisericii, căruia i s-a tăiat capul pentru Hristos în timpul împăratului Valerian¹⁷. Apoi, tot din nordul Africii, nu putem să nu pomenim pe două mucenițe foarte iubite în Răsărit, anume pe **Sfintele Perpetua și Felicitas**, care au pățimit împreună cu mulți alți creștini tot în Cartagina, în anul 203 d. Hr.¹⁸

Pe lângă acești mucenici cunoscuți în toată lumea, au mai fost în Apus și alți pătimitori pentru Hristos, nu mai puțin însemnați, al căror nume este însă mai puțin cunoscut în Răsărit. Astfel, trebuie să-l pomenim mai întâi pe **Sfântul Mavrichie** (†288 d. Hr.), care a murit pentru Hristos în pământul Elveției de astăzi, la Agaunum, împreună cu legiunea pe care o conducea, deoarece ostașii, fiind toți creștini, nu au vrut să jertfească idolilor¹⁹. Apoi, în Spania a fost foarte cinstit **Sfântul Vichentie** (†304 d. Hr.), diaconul și ucenicul **Sfântului Valerie** (†315 d. Hr.), episcop de Saragossa. Sfântul Vichentie a fost prins în timpul prigoanei lui Dioclețian și dus în orașul Valencia, unde a fost răstignit și ars de viu pentru Hristos. Tot în timpul prigoanei lui Dioclețian a pățimit un alt mare mucenic al Apusului, **Sfântul Alban** (†304 d. Hr.), care este socotit întâiul mucenic al Britaniei²⁰. Apoi, în

¹⁷ Mucenicia sfântului se găsește în ***, *Actele martirice*, ed. cit., pp. 171-182

¹⁸ V. ***, *Actele martirice*, ed. cit., pp. 104-131

¹⁹ Legiunea se numea „Tebană,” din pricină că ostașii fuseseră recrutați din Egiptul de Sus, și era formată din 6600 de oameni. Sfântul Mavrichie a fost foarte cinstit și iubit în întregul Apus, multe orașe și sate din Elveția, Franța și Germania purtându-i astăzi numele.

²⁰ Mucenicia Sfântului Alban este descrisă de Sfântul Beda în *The Ecclesiastical History of the English Nation*, I, 7, Penguin Books, London, 1990, pp. 51-54

Germania este foarte cunoscută **Sfânta Ursula**, care a fost omorâtă împreună cu mai multe fecioare de către hunii păgâni în orașul Cologne (Köln), cândva în veacul al IV-lea d. Hr.

b. Mărturisitorii și cuvioșii (300-550 d. Hr.)

Această primă perioadă de prigoane și de pătimiri din viața Bisericii s-a sfârșit odată cu încoronarea, la York, în Britania, a sfântului împărat Constantin cel Mare, cel dintâi împărat roman creștin²¹. Acesta a fost atât de însuflețit de dragoste pentru credința creștină, încât nu numai că i-a dat acesteia libertate deplină²², ci a hotărât să așeze imperiului roman o nouă capitală, una care să nu fie pătată, precum Roma, de întunericul păgânătății. De aceea, el a întemeiat la granița dintre Europa și Asia o Nouă Romă, orașul care mai târziu avea să-i poarte numele, Constantinopolul. Odată cu această schimbare în cărmuirea imperiului, care încet-încet avea să devină creștin, lucrurile s-au schimbat cu desăvârșire și pentru Biserică, în viața ei începând o nouă perioadă, cea a mărturisitorilor și a călugărilor.

1. Astfel, ferită prin câștigarea libertății de încercările venite din afară, Biserica a început să fie luptată din lăuntru ei. Este vorba despre ereticii și păstorii mincinoși, care în veacul al patrulea și în cele următoare au dus un război neîmpăcat împotriva dreptei credințe. De aceea, atât în răsărit cât și în apus s-au ridicat bărbați luminați de Dumnezeu, care de multe ori cu prețul vieții au apărât adevărul de toți cei ce-i stăteau împotrivă. Pentru a răspunde celei dintâi mari erezii apărute, cea a lui Arie, acești bărbați sfinți au întrunit primul Sinod ecumenic de la Niceea, în anul 325 d. Hr. Acesta și-a deschis adunările avându-l la cârmă pe **Sfântul Osie** (256-358 d. Hr.), episcopul de Cordoba (Spania), care a fost cel dintâi mare apărător al Ortodoxiei în Apus. Lui i-au urmat mulți alții, printre cei mai însemnați fiind și **Sfântul Ilarie de Poitiers** (315-368 d. Hr.), care a fost numit „Atanasie al Apusului.” Om foarte învățat și episcop al orașului Poitiers, Ilarie a

²¹ Tradiția îl leagă pe **Sfântul Silvestru**, papa Romei, de aducerea Sfântului Constantin la credința creștină.

²² După cum se știe, libertatea a venit în anul 313 d. Hr., prin cunoscutul edict de la Milano.

fost prigonit pentru credința sa ortodoxă, ajungând chiar să fie scos din scaun și surghiunit în Asia Mică, din pricină că îi luase apărarea Sfântului Atanasie cel Mare²³. După ce a învățat bine limba greacă și limba siriană, Sfântul Ilarie s-a întors la Poitiers, ajungând un mărturisitor neînfricat al Ortodoxiei și un cunoscut Părinte al Bisericii. Apoi, nu putem să nu-l pomenim pe un alt mare părinte al Apusului, cinstit din totdeauna în Răsărit, **Sfântul Ambrozie al Milanului** (339-397 d. Hr.). Născut în familia prefectului Galiei, Sfântul Ambrozie a primit de mic o învățătură foarte temeinică, ajungând să cunoască desăvârșit atât limba latină cât și limba greacă. Prieten bun al Sfântului Vasile cel Mare, Ambrozie a fost ales episcop al orașului Milan, unde a apărut cu statornicie dreapta credință împotriva tuturor atacurilor arienilor. Cuvântările sale atrăgeau mulțimi nenumărate de oameni, care veneau din întregul imperiu pentru a se adăpa din înțelepciunea lui. Printre acești oameni s-a aflat și un alt cunoscut sfânt al Apusului, **Fericitul Augustin** (354-430 d. Hr.), care se trăgea din Africa de Nord. Prin rugăciunile sfintei sale mame, **Monica** (332-387 d. Hr.), Augustin a fost pătruns de cuvintele Sfântului Ambrozie și a primit din mâinile lui botezul creștin. Întorcându-se în țara sa, a ajuns episcop la Hipona, și a început să lupte cu dărzenie pentru dreapta credință, scriind nenumărate cărți în apărarea ei²⁴. Îl vom pomeni tot aici și pe **Fericitul Ieronim** (341-420 d. Hr.), cel mai însemnat traducător al Sfintei Scripturi în limba latină. Născut la Stridon în Dalmația, Ieronim și-a desăvârșit învățătura la Roma. De aici a făcut mai multe călătorii prin întregul imperiu, ajungând până la urmă în Răsărit, în Palestina, unde a trăit ca pustnic. După ce a fost hirotonit preot la Roma, sfântul s-a retras la o mănăstire din Betleem, unde și-a petrecut restul vieții traducând și tâlcuind din Sfânta Scriptură.²⁵

²³ Sfântul Atanasie fusese la rândul lui de mai multe ori exilat din Alexandria, unul dintre locurile în care a trebuit să pribegască fiind orașul Trier din Germania de astăzi, unde a fost adăpostit și apărut de **Sfântul Maximin de Trier** (†349 d. Hr.).

²⁴ Unele dintre scrierile de tinerețe ale Fericitului Augustin cuprind și anumite greșeli, pe care sfântul și le-a retras la sfârșitul vieții. Despre adevărata atitudine a Bisericii Ortodoxe față de Fericitul Augustin, v. Rose, Seraphim, *Locul Fericitului Augustin în Biserica Ortodoxă*, Sophia, București, 2002

²⁵ Traducerea pe care a făcut-o Sfintei Scripturi, numită Vulgata, a ajuns să fie folosită în întreaga Biserică din Apus.

În această perioadă de mari frământări și neliniști, papii Romei au dus o luptă neîmpăcată pentru dreapta credință²⁶. Dintre aceștia, cel mai însemnat a fost **Sfântul Leon cel Mare** (†460 d. Hr.), al cărui cunoscut „Tomos” a stat la temelia mărturisirii ortodoxe de credință de la cel de-al patrulea Sinod Ecumenic de la Calcedon (451 d. Hr.). Învățătura Sfântului Leon despre cele două firi ale Mântuitorului, unite într-o singură Persoană, a fost recunoscută de Părinții de la Sinod ca fiind învățătura Bisericii înseși. Tot Sfântul Leon este cunoscut pentru întâlnirea pe care a avut-o la porțile Romei cu fiorosul rege hun Attila, întâlnire prin care episcopul a izbutit să scape Roma de distrugerea păgânilor. Un alt papă mărturisitor cunoscut în Răsărit, care a trăit însă mai târziu, a fost **Sfântul Martin I al Romei**, care a luptat, alături de Sfântul Maxim Mărturisitorul, împotriva ereziei monotelite. Pentru mărturisirea sa neînduplecată a credinței ortodoxe, Sfântul Martin a fost surghiunit, în anul 653 d. Hr., în insula Naxos, iar apoi, un an mai târziu, a fost condamnat la moarte și dus în Cherson, în peninsula Crimeea, unde în scurt timp a murit prin înfometare²⁷.

2. Cealaltă trăsătură hotărâtoare a celei de-a doua perioade din viața Bisericii a fost apariția vieții călugărești. Într-adevăr, după ce Biserica și-a dobândit libertatea, cei mai aleși fii ai ei, care înainte, aprinși de râvnă, își vărsaseră sângele pentru Hristos, s-au retras acum în pustietăți și în singurătate. Aceasta au făcut-o pentru a putea să-și răstignească poftelile trupului și pentru a putea pătimi așa numita mucenicie albă, în care nu doar o dată, ci de nenumărate ori, zi de zi, întreaga viață, ei își vărsau în chip nevăzut sângele pentru Hristos, prin înfrânare și nevoie. După cum se știe, leagănul vieții călugărești a fost Egiptul, unde au strălucit cei dintâi mari părinți cuvioși. Viața întemeiată de aceștia s-a răspândit în scurtă vreme în întreaga lume creștină, ajungând foarte repede și în Apus, unde au strălucit părinți întru nimic mai prejos marilor părinți ai Răsăritului. Primul dintre

²⁶ Trebuie spus că foarte mulți dintre papii Romei (nu mai puțin de 72!) au intrat în calendarele Bisericii noastre, fiind cinstiți ca sfinți. O listă a lor se găsește la Phillips, Andrew, *The Lighted Way: Orthodox Christian Perspectives for The Third Millenium*, The English Orthodox Trust, Felixstowe, England, 1999, pp. 225-232

²⁷ Despre aceasta v. ***, *Sfântul Maxim Mărturisitorul și tovarășii săi întru martiriu, papa Martin, Anastasie Monahul, Anastasie Apocrisiarul*, Ed. Deisis, Sibiu, 2004

aceștia, și cel mai însemnat dintre ei, a fost, fără doar și poate, **Sfântul Martin din Tours** (316-397 d. Hr.), socotit astăzi părintele și ocrotitorul Apusului. Născut în Panonia (Ungaria de astăzi), Sfântul Martin a intrat de tânăr în armata romană, însă în timp ce se afla în orașul Amiens (Galia) a hotărât să se boteze și să părăsească lumea²⁸. După ce a petrecut mai mulți ani ca ucenic al Sfântului Ilarie de Poitiers, Martin s-a retras în pustie, trăind acolo în aspră nevoie și înfrânare. Fiind ales episcop al orașului Tours, a întemeiat mai multe mănăstiri și a așezat în ele viață de obște. Prin înțelepciunea și prin nenumăratele sale minuni, sfântul a strălucit în întreaga Galie, ajungând unul dintre cei mai iubiți sfinți din Apus. Un ucenic al lui a fost **Sfântul Ninian** (†432 d. Hr.), de neam britan, care este socotit cel dintâi apostol al Scoției. Acesta a propovăduit picților păgâni și a întemeiat în nordul Britaniei mai multe mănăstiri, dintre care una închinată chiar Sfântului Martin.

Un alt mare începător al vieții călugărești în Apus a fost **Sfântul Ioan Casian** (360-433 d. Hr.). Născut în părțile Dobrogei, în țara noastră, Sfântul Ioan a fost călugărit de tânăr și a plecat în pustiul Egiptului, unde pe atunci străluceau marii Părinți ai deșertului. Împreună cu prietenul său, **Gherman**, Sfântul Ioan a adunat cu înțelepciune sfaturi de la fiecare părinte, deprinzând toată adâncimea vieții călugărești. Apoi, fiind hirotonit diacon la Constantinopol de către Sfântul Ioan Gură de Aur, a plecat în Apus, unde a întemeiat, la Marsilia (în sudul Galiei), două mănăstiri, una de bărbați și una de femei. Aici, sfântul și-a scris Convorbirile și Așezămintele sale, care au ajuns cărți de căpătâi pentru toți călugării din Apus (și nu numai)²⁹. Însemnătatea cea mare a Sfântului Ioan Casian stă însă mai ales în faptul că el a adus în Apus călugăria părinților egipteni, potrivit-o totodată felului de a fi al latinilor. Învățătura sa a avut o înrăurire deosebită asupra

²⁸ Întâmplarea care l-a întors la credință se aseamănă bine cu o întâmplare din viața Sfântului Petru Vameșul. Astfel, când Martin se afla în afara orașului Amiens a văzut un cerșetor înghețat de frig, zăcând la marginea drumului. Rupându-și haina în două, i-a dat acestuia jumătate. În noaptea următoare, Mântuitorul i-a apărut în vis, îmbrăcat în haina ruptă, și l-a îndemnat să se boteze și să plece din lume.

²⁹ În limba română, aceste lucrări se găsesc în Sfântul Ioan Casian, *Scrieri alese*, col. PSB, vol. 57, Ed. IBMBOR, București, 1990

Mănăstiri și sfinți din Galia sec. V-VI d. Hr.
Adaptată după ***, St. Herman's Calendar, 2005, p. 2

creștinătății apusene, și prin el, după cum vom vedea în cele ce urmează, viața călugărească s-a răspândit în întregul Apus. Astfel, Sfântul Ioan Casian a avut sub povătuire și mănăstirea pe care **Sfântul Honorat** (350-429 d. Hr.), viitorul episcop de Arles, a întemeiat-o pe sălbatica insulă Lerins, insulă aflată în apropiere de Marsilia. Prin această mănăstire, sudul Galiei avea să ajungă în scurtă vreme Egiptul Apusului, deoarece de la Lerins s-au ridicat mulțimi întregi de călugări și de episcopi sfinți, toți crescuți în duhul nevoinței și călugăriei egiptene, care apoi s-au răspândit pretutindeni în Apus. Despre viața acestor mari părinți ai „Tebaidei Galiei”, și despre alții care le-au urmat, avea să scrie în veacul următor **Sfântul Grigorie din Tours** (540-594 d. Hr.), de la care ni s-a păstrat și o foarte frumoasă istorie a francilor³⁰.

³⁰ Una dintre cele mai însemnate cărți ale Sfântului Grigorie, *Vita Patrum*, a fost tradusă și în limba română. Ca introducere, cartea are două studii ale unui mare ostenitor pentru cunoașterea

Cu toate acestea, noi vom zăbovi pe scurt doar asupra **Sfântului Vichentie de Lerins** (†445 d. Hr.), un ucenic apropiat al Sfântului Ioan Casian, care a apărut cu putere învățătura ortodoxă despre împreună-lucrarea harului dumnezeiesc și a voinței libere a omului. Sfântul Vichentie este cunoscut mai ales pentru cartea sa numită „Commonitorium”, în care el arată că învățături ale Bisericii sunt doar acelea care au fost crezute „pretutindeni, întotdeauna și de către toți.”

În timp ce în părțile de sud ale Galiei începea această mare înflorire a vieții călugărești, în Galia de nord a strălucit un alt mare părinte al Apusului, **Sfântul Gherman de Auxerre** (380-448 d. Hr.). Născut într-una dintre cele mai bogate familii ale Galiei, sfântul a ajuns, prin minune dumnezeiască, episcop al orașului Auxerre, unde a întemeiat și o cunoscută mănăstire din care cârmuia treburile eparhiei sale. Fiind trimis în Britania pentru a stăvili răspândirea ereziei pelagiene, Sfântul Gherman a întâlnit într-un sat din apropierea Parisului o mică fetiță, care mai târziu avea să ajungă una dintre cele mai iubite sfinte ale Apusului. Este vorba de **Sfânta Genevieva a Parisului** (419-500 d. Hr.), căreia bătrânul episcop i-a dat chiar atunci binecuvântare de a duce viață călugărească. Atât de mult a sporit această copilă în sfințenie, încât atunci când hunii sălbatici au năvălit asupra Parisului pentru a-l pustii, ea a izbutit, prin rugăciunile ei, să îi oprească pe păgâni și să scape orașul. Mai mult, marele Sfânt Simeon Stâlplnicul, care se nevoia în acea vremea în Siria, i-a trimis cuvânt Cuvioasei Genevieva, rugând-o să-l pomenească și pe el în rugăciunile ei³¹. Tot în aceeași călătorie a sa în Britania, Gherman l-a întâlnit pe un altul dintre marii

sfinților Apusului, Părintele Serafim Rose, care vorbește și despre alți sfinți de la Lerins, cum ar fi **Sfântul Ilarie de Arles** (400-449 d. Hr.), **Sfântul Euherie de Lyon** (†449 d. Hr.), **Sfântul Chesarie de Arles** (470-543 d. Hr.) și mulți alții. Vorbind despre Galia, Părintele Serafim spunea: „În veacul al VI-lea exista o singură creștinătate în Răsărit și în Apus, identică în dogmă și în duh, cu câteva deosebiri de formă, care în această perioadă timpurie erau mici și întâmplătoare. Întreaga Biserică s-a adunat laolaltă în sinoade atât înainte, cât și după acest veac, pentru a hotărî asupra problemelor dogmatice care erau puse în discuție și pentru a mărturisi o singură credință adevărată. [...] Diferențele locale nu erau mai însemnate decât cele care există astăzi între credincioșii ortodocși din Rusia și din Grecia.” V. Sfântul Grigorie de Tours, *Vita Patrum. Viața Părinților*, Ed. Sophia, București, 2004, pp. 69-70.

³¹ În limba română a fost tradusă viața sfintei, în Hourcade, Janine, *Sfânta Cuvioasă Genevieva, ocrotitoarea Parisului*, Patmos, Cluj-Napoca, 2001

săi ucenici, **Sfântul Patrick al Irlandei** (380-467 d. Hr.). Acesta pătımise câțiva ani ca rob în Irlanda, iar apoi petrecuse mai mult timp prin mănăstirile Galiei, poate chiar în cea din Lerins. După aceasta, Patrick a stat câțva timp alături de Sfântul Gherman, primind în cele din urmă de la el binecuvântare de a propovădui credința creștină irlandezilor păgâni. Apoi, cu râvnă aprinsă, sfântul s-a ostenit neobosit pentru a aduce poporul Irlandei la Hristos, botezând mulțimi întregi de oameni și zidind peste tot biserici și mănăstiri. Atât de mult S-a slăvit Dumnezeu prin lucrarea Sfântului Patrick, încât poporul irlandez a ajuns unul dintre cele mai râvnitoare popoare ale Apusului, din rândul lui ridicându-se mulțimi întregi de sfinți, care mai apoi au încreștinat, la rândul lor, multe popoare păgâne³².

În încheiere, îi vom pomeni pe doi dintre marii sfinți care au trăit în Italia în această perioadă. Cel dintâi este **Sfântul Alexie, omul lui Dumnezeu**, care a trăit și a murit la Roma, asupra căruia nu vom mai stărui, deoarece el este cunoscut și iubit de orice creștin ortodox. Cel de-al doilea este **Sfântul Benedict din Nursia** (480-550 d. Hr.), care pe bună dreptate este socotit părintele călugărilor din Apus. Născut în ținutul Umbriei, în apropiere de Roma, Benedict a părăsit de tânăr lumea și s-a așezat în pustie. Mai târziu, din pricina mulțimii celor ce vroiau să-i fie ucenici, s-a mutat pe Muntele Cassino (Montecassino), unde a întemeiat o mare mănăstire pentru fiii săi. Aici, Benedict a trăit până la sfârșitul vieții, cunoscut în toată lumea pentru nenumăratele sale minuni și pentru înțelepciunea sa. El este cel care a scris, după învățăturile Părinților din Răsărit și după cele ale Sfântului Ioan Casian, rânduiala călugărească folosită mai apoi pretutindeni în Apus³³. Din pricina faimei întemeietorului ei, Montecassino a ajuns în scurtă vreme un adevărat Munte Athos al Apusului.

c. Propovăduitorii și episcopii (550-800 d. Hr.)

Încă din perioada de înflorire a vieții călugărești, în Apus au început să aibă loc schimbări deosebit de însemnate. Într-adevăr, odată

³² Despre sfinții Irlandei, v. mai jos, pp. 65 sq., iar despre viața Sfântului Patrick, pp. 99 sq.

³³ V. ***, *Rânduilele vieții monahale*, Ed. Sophia, București, 2005, pp. 391-438

cu prăbușirea Imperiului Roman de Apus, mulțimi nenumărate de triburi barbare păgâne au început să năvălească pretutindeni, trecând totul prin foc și sabie. Deși unele dintre aceste triburi erau încreștinate, cele mai multe dintre ele căzuseră în diferite erezii (mai ales arianism), din pricina urii lor față de Roma ortodoxă. Aceste năvăliri au culminat cu cucerirea Romei înseși, în anul 410, de către vizigoții arieni conduși de Alaric. Astfel că, la începutul acestei a treia perioade din viața Bisericii, Apusul se afla în primejdia de a-și pierde însăși dreapta credință. Văzând aceasta, păstori luminați de Dumnezeu și-au dat seama că singura cale ca Biserica să poată face față în Apus atacurilor păgânilor era aceea ca ea însăși să-i cucerească pe cuceritori, și aceasta de bună seamă nu prin puterea armelor, ci prin puterea lui Hristos. Așa că în această perioadă Dumnezeu a ridicat în Apus mari propovăduitori creștini, care au adus la Biserica lui Hristos mulțime de neamuri păgâne și sălbaticе.

1. Iar părintele acestei uriașe lucrări de încreștinare nu a fost altul decât cel mai mare dintre Patriarhii Romei, **Sfântul Papă Grigorie cel Mare** (sau **Dialogul**, 540-604 d. Hr.), de la care ni s-a păstrat Liturgia Darurilor mai înainte sfințite. Trăgându-se dintr-o familie de neam mare din Sicilia (insulă locuită aproape în întregime de greci), Sfântul Grigorie a îmbrățișat de tânăr viața călugărească și a întemeiat mai multe mănăstiri în Roma, ajungând apoi aprocrisiarh³⁴ al Romei la Constantinopol, unde a stat șase ani. Fiind ales papă, Grigorie a cârmuit cu mare înțelepciune Patriarhia Apusului, îngrijindu-se neîncetat pentru răspândirea cuvântului lui Dumnezeu. Dintre lucrările lui, cea mai de seamă a fost trimiterea unui ucenic de-al său, pe nume **Augustin** (†604 d. Hr.), pentru a-i încreștina pe englezi, neam germanic păgân care ocupase Britania și trecuse prin ascuțișul sabiei pe locuitorii creștini ai ei. Această trimitere a Sfântului Augustin de către Sfântul Grigorie³⁵ a schimbat cu desăvârșire fața și istoria întregului Apus, deoarece englezii, după încreștinarea lor, au lucrat neobosit pentru a aduce și celelalte neamuri germanice la credința în Hristos.

³⁴ Adică ambasador.

³⁵ Mai târziu, amândoi aveau să fie numiți „Apostolii englezilor.”

Astfel, după cum mai târziu Sfinții Chiril și Metodie aveau să pornească, cu binecuvântarea Patriarhului Constantinopolului, la încreștinarea slavilor păgâni, tot la fel și Sfântul Augustin a pornit, cu binecuvântarea Patriarhului Romei, la încreștinarea germanilor. Deși a murit la puțină vreme după ce a ajuns în Anglia, Augustin a izbutit să aducă mulți englezi la Hristos, botezându-l pe unul dintre regii lor, pe nume **Ethelbert** (560-616 d. Hr.), și așezându-și scaunul episcopal la Canterbury, oraș care avea să ajungă mai târziu centrul duhovnicesc al întregii Anglii.

În timpul în care Sfântul Augustin încreștina partea de sud-est a Angliei, o altă lucrare pornea spre insulă din partea ei de nord-vest, prin călugării de neam irlandez. Însă pentru a înțelege aceasta trebuie să ne oprim mai întâi asupra uneia dintre trăsăturile caracteristice ale călugăriei irlandeze, anume asupra înstrăinării. Într-adevăr, foarte adesea călugării irlandezi nu numai că se lepădau de lume, supunându-se la nevoițe mari, ci și plecau de bunăvoie din țara lor, făcându-se prin aceasta propovăduitori și apostoli ai ținuturilor în care ajungeau să trăiască. Vom pomeni aici doar pe doi dintre acești nenumărați apostoli irlandezi, anume pe **Sfinții Columban** (543-615 d. Hr.) și **Gall** (550-645 d. Hr.), care au fost și buni prieteni. Amândoi au intrat în una dintre cele mai mari mănăstiri din Irlanda acelor vremuri, mănăstirea Bangor, al cărei stareț era **Sfântul Comgall** (516-601 d. Hr.). Desăvârșindu-se în sfințenie, cei doi și-au părăsit țara și au ajuns până la urmă în Franța de astăzi, unde au întemeiat mănăstirea de la Luxeuil, trăind acolo în mare înfrânare și nevoieță (călugării irlandezi erau vestiți peste tot pentru asprimea vieții lor). Fiind neînfricat din fire, Sfântul Columban a început să mustre fără șovăială pe nelegiuții episcopi franci (a trimis o scrisoare foarte aspră chiar papei Romei) și pentru aceasta a fost silit până la urmă să plece din țară. Ajungând în Italia, a întemeiat la Bobbio o nouă mănăstire, care avea să devină un mare centru duhovnicesc al întregii părți de nord a Italiei³⁶. În acest timp, Sfântul Gall, izgonit și el de la Luxeuil, s-a oprit în Elveția de astăzi și, propovăduind în rândul păgânilor de acolo, a ajuns să fie cunoscut ca „Apostolul Elveției.”

³⁶ V. viața Sfântului Columban mai jos, pp. 165 sq.

Dar să revenim acum la munca de încreștinare pe care călugării irlandezi au dus-o în Anglia. Astfel, cel mai însemnat propovăduitor în acele părți a fost **Sfântul Columba din Iona** (521-597 d. Hr.), care după ce a mai zidit mai multe mănăstiri în țara sa, și-a părăsit pământul de naștere pentru a se așeza în insula Iona, aflată la mică depărtare de coastele Scoției, unde a întemeiat o nouă mănăstire. Acolo el a trăit împreună cu ucenicii săi în mare sfințenie până la sfârșitul vieții, săvârșind nenumărate minuni și mai ales propovăduind popoarelor păgâne care locuiau în acele ținuturi, picți, scoțieni și englezi³⁷. Prin mănăstirea din Iona, care a ajuns cunoscută în întregul apus, călugării irlandezi au putut să încreștineze toată partea de nord a Angliei. Astfel în scurt timp, prin împreună-lucrarea irlandezilor celți și a propovăduitorilor romani, a luat naștere viața călugărească engleză, care îmbina în chip fericit asprimea și înfrânarea irlandezilor cu ordinea și rânduiala romanilor. Iar întruparea acestei uniri dintre irlandezi și romani se vede cel mai bine în viața celui mai mare sfânt englez, **Sfântul Cuthbert din Lindisfarne**³⁸ (†687 d. Hr.). Englez de neam, Sfântul Cuthbert a fost urmaș al **Sfântului Aidan** (†651 d. Hr.), călugăr irlandez din mănăstirea Iona care a propovăduit credința creștină între englezi și a întemeiat în partea de nord-est a Angliei cunoscuta mănăstire Lindisfarne. În această mănăstire, Cuthbert a trăit în adâncă smerenie, ducând apoi viață pustnicească pe o insulă retrasă din ocean. Pentru multele sale daruri, a fost până la urmă hirotonit episcop de Lindisfarne de către un alt mare sfânt al Angliei, **Sfântul Teodor din Tars** (602-690 d. Hr.), Arhiepiscopul de Canterbury. De neam grec din Tarsul Ciliciei, Teodor este cel care a izbutit, prin darul lui de a împăca, să unească cele două feluri de a fi ale irlandezilor și romanilor, așezând totodată în Biserica Angliei o rânduială deosebit de trainică, prin întemeierea de episcopii noi și prin ținerea primelor sinoade bisericești³⁹.

³⁷ V. viața Sfântului Columba mai jos, pp. 129 sq.

³⁸ V. viața Sfântului Cuthbert mai jos, pp. 219 sq.

³⁹ Despre însemnătatea lucrării Sfântului Teodor, v. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the English Tradition*, The English Orthodox Trust, Seekings House, Felixstowe, England, 1995, 1997, pp. 306-317. Nu vom stăruia aici foarte mult asupra sfinților irlandezi și englezi, deoarece de ei ne vom ocupa pe larg mai jos, pp. 65 sq.

Iar măsura deplinătății acestei uniri dintre irlandezi și romani a fost dată de călugării propovăduitori englezi, care prin munca lor au izbutit să încreștineze mare parte din neamurile germane păgâne. Dintre aceștia noi vom aminti doar doi, anume pe **Sfântul Clement** (Willibrord, 658-739 d. Hr.) și pe **Sfântul Bonifatie** (675-754 d. Hr.). Cel dintâi s-a născut în partea de nord a Angliei, și, după ce a stat câțva timp în Irlanda, a plecat pentru a aduce la Hristos pământurile Frisiei (Olanda de astăzi), în care locuia un popor foarte înrudit cu englezii. Fiind hirotonit episcop de Utrecht, lucrarea lui a adus foarte multă roadă, iar pentru aceasta el este astăzi socotit „apostolul Frisiei”. Mai tânăr decât el și împreună-lucrător cu el a fost Sfântul Bonifatie, fiul unui tată englez și al unei mame celte, care s-a născut în ținutul Devon din Anglia. Auzind de lucrarea Sfântului Clement, Bonifatie a venit să-l ajute pe compatriotul său, însă în scurt timp a pătruns mai adânc în inima Europei, la neamurile germane care erau în întregime scufundate în întunericul păgânătății. Având binecuvântarea **Sfântului Papă Grigorie al III-lea** (†741 d. Hr.), de neam sirian, și a ultimului papă grec, **Sfântul Zaharia**⁴⁰ (†752 d. Hr.), Bonifatie a propovăduit cu mare bărbăție și râvnă în întreaga Germanie, aducând la credința creștină, prin darul lui Dumnezeu, mulțimi nenumărate de păgâni din toate neamurile germane. Pe bună dreptate este astăzi socotit luminătorul Germaniei și unul dintre cei mai mari englezi care a trăit vreodată⁴¹. Pe lângă aceasta, Sfântul Bonifatie a dus, asemeni Sfântului Columban înainte, o muncă neobosită pentru a rândui și a curăți Biserica francă, ce în vremea lui ajunsese la o decădere greu de închipuit.

2. Dar pentru a înțelege această decădere, este nevoie să ne întoarcem în timp pentru a vedea felul în care francii au primit credința creștină. Neam germanic păgân, francii au ajuns să stăpânească la sfârșitul veacului al V-lea aproape întreaga Galie romană, fiind încreștinați prin botezarea

⁴⁰ Sfântul Zaharia este cel care a tradus în limba greacă *Dialogurile* Sfântului Grigorie cel Mare (care astăzi se găsesc în mare parte sub formă de istorisiri în Proloagele Bisericii), pricină pentru care în Răsărit Sfântul Grigorie a ajuns să fie numit „Dialogul.”

⁴¹ V. mai jos viața Sfântului Bonifatie, pp. 265 sq. Despre lucrarea lui și a celorlalți propovăduitori englezi, v. Talbot, C. H., *The Anglo-Saxon Missionaries in Germany*, Sheed & Ward, London și New York, 1954, 1981

primului lor mare conducător, pe nume Clovis, în anul 496 d. Hr. Acesta a primit botezul din mâinile **Sfântului Remigiu** (437-533 d. Hr.), care a fost vreme de 74 de ani Arhiepiscop de Rheims. Deși numit astăzi „apostolul francilor,” Remigiu nu ar fi izbutit să-l aducă la Hristos pe regele franc fără rugăciunile și lacrimile credincioasei soții a lui Clovis, **Sfânta Clotilda** (474-545 d. Hr.). După moartea soțului ei, aceasta s-a retras la mormântul Sfântului Martin din Tours și a petrecut acolo până la moarte în post și înfrânare, rugându-l pe Sfântul Martin să potolească nesfârșitele lupte pe care fiii ei le purtau pentru domnie. De altfel și în Apus, la fel ca în Răsărit, femeile au avut o parte deosebit de însemnată în încreștinarea popoarelor păgâne. Într-adevăr, prin jertfelnicia, blândețea și credința lor vie, ele au putut să înduplece și să înmoaie inimile soților lor războinici și aprigi, prin pilda lor îndemnându-i pe aceștia să le urmeze în credință. O altă astfel de femeie sfântă a fost și **Radegunda** (518-587 d. Hr.), soția unuia dintre fiii Clotildei și ai lui Clovis, care după moartea soțului ei a întemeiat o mănăstire în apropiere de Poitiers, trăind acolo în sfințenie și înfrânare vreme de 30 de ani.

Marele necaz al Bisericii france era însă faptul că urmașii la tron erau mereu în război unul cu altul, iar în luptele lor îi atrăgeau după ei și pe cei mai puternici dintre episcopi, care de cele mai multe ori le erau rude, și care astfel ajungeau să facă tot felul de fărădelegi. De aceea, sfinții care s-au ridicat în această perioadă în Franța s-au străduit pe de o parte să curme nelegiuirile episcopilor și ale clericilor nevrednici, iar pe de alta să aducă la Hristos atât poporul franc (care de multe ori rămăsese creștin doar cu numele), cât și celelalte popoare care încă zăceau în neștiința păgânătății. Unul dintre cei mai mari astfel de părinți a fost **Sfântul Gherman al Parisului** (496-576 d. Hr.), care pentru milostenia sa cea mare a fost numit „părintele săracilor”⁴². Episcop al Parisului, Sfântul Gherman a izbutit să-l întoarcă pe unul dintre fiii lui Clovis, regele Childebert I, la o adevărată viață de creștin, vindecându-l în chip minunat de o boală cumplită. Ca mulțumire, regele i-a dat Sfântului Gherman stăpânire asupra orașului Paris, zidind totodată pentru el o mănăstire închinată Sfântului Vichentie.

⁴² În vremea când era stareț la mănăstire, călugării s-au răsculat împotriva lui din pricină că se temeau că sfântul va da la săraci toate averile mănăstirii.

Cum spuneam, în această perioadă s-au ridicat și sfinți care au dus mai departe munca de încreștinare a neamurilor păgâne. Îi vom pomeni aici doar pe câțiva dintre ei. **Sfântul Amand** (†675 d. Hr.), franc din Nantes, a început să propovăduiască după 15 ani de viață pustnicească în rândul păgânilor din ținutul Flandrei (Belgia de astăzi), izbutind, cu mare greutate și cu prețul a multor suferințe, să aducă la Hristos pe cei ce locuiau acolo. Se pare că a ajuns și Episcop de Maastricht (Olanda), însă în scurt timp a murit într-una dintre mănăstirile întemeiate de el la Elnon. Un alt mare părinte franc a fost **Sfântul Eligiu** (588-660 d. Hr.), un foarte iscusit fierar din Limoges, care a dobândit prin măiestria sa mare faimă și mare bogăție. Om nespus de milostiv, el își folosea toată averea răscumpărându-i pe cei ce trăiau în robie. Fiind hirotonit episcop de Noyon, sfântul a început să propovăduiască cu râvnă păgânilor din eparhia sa (care trăiau în împrejurimile Ghentului și ale Antwerpului), izbutind să aducă la Hristos, prin marea lui bunătate, pe mulți dintre sălbaticii germani. Tot aici trebuie să-l amintim și pe **Sfântul Lambert** (†709 d. Hr.), episcopul orașului Maastricht, care a fost omorât pentru că l-a mustrat pe rege pentru viața lui nelegiuită, cât și pe urmașul și ucenicul lui, **Sfântul Hubert** (†727 d. Hr.). Amândoi au fost de mare ajutor Sfântului Clement în lucrarea lui de încreștinare a popoarelor păgâne care trăiau în pământurile Țărilor de Jos⁴³.

Nu putem însă să încheiem această prezentare a sfinților franci fără a vorbi și despre **Sfântul Leger de Autun** (616-678 d. Hr.). Nepot al episcopului de Poitiers, Sfântul Leger a îmbrățișat de tânăr viața călugărească, însă pentru multele sale daruri a fost chemat la curtea regelui de către **Sfânta Batilda** (†680 d. Hr.), soția lui Clovis al II-lea. Născută în Anglia, Batilda era una dintre acele femei sfinte de care pomeneam înainte, care după moartea soțului ei s-a retras într-o mănăstire, ducând acolo o viață de mare curăție și sfințenie. Părăsind lumea, Batilda l-a rugat pe Sfântul Leger să-i crească copiii, în viață creștinească, și episcopul s-a supus rugăminții ei. Ajungând

⁴³ Despre sfinții care au strălucit în pământurile Țărilor de Jos, v. Hamblenne, Jean, *Saints et saintes de Belgique au premier millenaire*, Institut Saint Jean le Theologien, Bruxelles, 2002

însă la curtea regelui și văzând decăderea cumplită care domnea acolo, Leger a început să mustre cu asprime, fără a căuta la fața oamenilor, toate nelegiuirile care aveau loc. Pentru aceasta, unul dintre cei mai cruzi oameni de la curte, pe nume Ebroin, care-l prigonise și pe Sfântul Lambert, l-a prins pe sfântul episcop, l-a închis și, după ce a poruncit să-i fie scoși ochii și tăiate buzele și limba, l-a omorât mișelește.

3. Ne vom îndrepta acum privirile asupra unui alt ținut al Apusului, și anume asupra Peninsulei Iberice, pe care până acum am lăsat-o deoparte. Și aceasta, la rândul ei, a trebuit să facă față atacurilor sălbatice ale triburilor germane, dintre care mai întâi au fost suebii, apoi vandalii, iar în cele din urmă, începând cu anul 507 d. Hr., vizigoții. Spre deosebire de Galia și Germania însă, aceste triburi germane nu erau păgâne, ci primiseră erezia ariană. De aceea, în această perioadă au strălucit în Biserica din Spania⁴⁴ mulțimi întregi de sfinți, unii, mucenici care au murit pentru dreapta credință, iar alții, părinți luminați care au izbutit să aducă la Ortodoxie neamurile eretice. Mai întâi vom vorbi despre întoarcerea suebilor, neam germanic care se așezase în Galicia de astăzi (în partea de nord-vest a peninsulei), și care a fost adus la dreapta credință prin lucrarea **Sfântului Martin din Braga** (520-580 d. Hr.). Acesta se trăgea din Panonia, dintr-un sat aflat pe malurile Dunării, și de tânăr a plecat în Țara Sfântă, unde a fost tuns călugăr. Până la urmă a ajuns în Galicia, unde, după ce a fost hirotonit Arhiepiscop de Braga (în Portugalia de astăzi), a început să propovăduiască dreapta credință suebilor arieni. A avut mare dragoste pentru viața călugărească și de aceea a întemeiat mai multe mănăstiri, traducând totodată în limba latină Patericul. Prin faima sfântului, Braga a ajuns în scurtă vreme centrul duhovnicesc al întregii părți de nord-vest a Iberiei.

De cealaltă parte, începutul întoarcerii vizigoților arieni a fost făcut prin botezul **Sfântului Hermenegild** (†586 d. Hr.), unul dintre fiii regelui vizigot Leovigild. După trecerea sa la Ortodoxie, Hermenegild a fost de îndată dezmoștenit de tatăl lui și aruncat în închisoare. Când în noaptea de Paști a aceluiași an nu a vrut să se împărtășească din mâinile unui episcop arian, mama lui vitregă a dat poruncă să fie omorât. Cel prin care

⁴⁴ În înțelesul de Iberia. Pe atunci, Spania și Portugalia, țările din care este alcătuită astăzi Peninsula Iberică, nu existau ca atare.

Hermenegild a primit dreapta credință a fost **Sfântul Leandru de Sevilla** (540-601 d. Hr.), un alt mare părinte al Bisericii Spaniei. Acesta se trăgea, asemenea Sfântului Vasile cel Mare, dintr-o familie sfântă, alături de el găsindu-se în calendarele Bisericii toți cei trei frați ai săi. Leandru era cel mai în vârstă dintre ei, și pentru darurile lui a fost trimis de tânăr la Constantinopol, unde a legat o prietenie strânsă cu Sfântul Grigorie cel Mare, care se afla și el atunci acolo. Întorcându-se în Spania, sfântul a fost ales Arhiepiscop de Sevilla și a început să lucreze neobosit pentru binele păstoriților săi, îndreptând cărțile de slujbă, întrunind două sinoade și nevoindu-se să aducă la credință neamul vizigot. În munca sa, Leandru a fost ajutat și de fratele său, **Sfântul Fulgentie**, episcop de Ecija (†633 d. Hr.), și de sora sa, **Sfânta Florentina** (†636 d. Hr.), care a ajuns stareță la peste o mie de călugărițe. Însă cel mai cunoscut din această familie aleasă a fost **Sfântul Isidor al Sevillei** (560-636 d. Hr.), unul dintre cei mai mari sfinți ai Spaniei. Isidor și-a primit învățătura de la Sfântul Leandru, căruia i-a urmat în scaunul de arhiepiscop la Sevilla, continuând și întărind lucrarea fratelui său mai mare. Astfel, sfântul a stârpit de tot erezia ariană, a întrunit mai multe sinoade, dintre care cel mai însemnat la Toledo în 633, a întemeiat peste tot școli și mănăstiri și a terminat așa-numita Liturghie mozarabă, care astăzi îi poartă numele. Tot el a scris mulțime nenumărată de cărți, între care și viețile sfinților, iar pentru aceasta este socotit unul dintre Părinții Bisericii.

Ultimul dintre sfinții Spaniei pe care îi vom pomeni aici este **Sfântul Ildefons de Toledo** (600-667 d. Hr.), unul dintre ucenicii Sfântului Isidor și nepot al **Sfântului Evghenie de Toledo**. Tuns de tânăr călugăr, Ildefons a ajuns mai întâi stareț la mănăstirea Agli, iar apoi, după moartea unchiului său, episcop în scaunul din Toledo. Având mare dragoste și evlavie pentru Maica Domnului, sfântul a scris o carte în care apăra pururea-fecioria Preasfintei Născătoare de Dumnezeu⁴⁵.

d. Îndepărtarea și desprinderea Apusului (800-1050 d. Hr.)

Toată această muncă uriașă de încreștinare și-a avut însă prețul ei. Într-adevăr, după cum am văzut, păgânii intrați în Biserică, mai ales cei

⁴⁵ Despre sfinții Peninsulei iberice, v. Phillips, Andrew, *The Lighted Way*, ed. cit., pp. 257-280

de neam mare, au rămas de multe ori creștini doar cu numele, păstrându-și neschimbate toate slăbiciunile și neputințele lor. În ciuda tuturor strădaniilor unor sfinți precum Columban, Bonifatie sau alții, încet-încet în învățătura Bisericii din acele ținuturi au început să apară diferite schimbări, care cu timpul au dus la îndepărtarea Apusului de Biserica cea una și nedespărțită. Deși noi nu ne vom opri prea mult asupra acestor schimbări, deoarece nu acesta este scopul nostru, va trebui totuși să vorbim pe scurt și despre ele, pentru a putea înțelege viețile sfinților care au trăit în această perioadă în Apus.

Astfel, începutul înstrăinării a fost făcut odată cu înscăunarea regelui franco-german Charlemagne (771 d. Hr.), om de o mândrie și de o cruzime cumplită⁴⁶, care vroia să înfăptuiască în apusul Europei un nou Imperiu Roman. Charlemagne nu putea face însă acest lucru atâta vreme cât deja exista un Imperiu Roman Creștin, cel vechi, care își avea capitala în orașul Sfântului Constantin, Roma cea Nouă, Constantinopolul. De aceea, regele franc a căutat mereu să lovească în acest Imperiu și mai ales în dreapta credință mărturisită în el. Pentru a face aceasta, Charlemagne a adunat la curtea sa din Aachen oameni care îi împărtășeau ideile, oameni pe care i-a pus în fruntea Bisericii din ținuturile stăpânite de el⁴⁷. După aceasta, regele a întrunit câteva sinoade în care au fost luate mai multe hotărâri împotriva învățăturilor Bisericii. Astfel, cel mai însemnat dintre ele a fost sinodul ținut la Frankfurt, în anul 794, unde a fost condamnată cinstirea sfintelor icoane și hotărârile celui de-al șaptelea Sinod Ecumenic de la Niceea. Lucrul cel mai trist însă a fost că tot la acest sinod, episcopii adunați de Charlemagne au schimbat însuși Crezul Bisericii, adăugând la mărturisirea de credință a Părinților cunoscutul cuvânt „Filioque”⁴⁸.

⁴⁶ Dovadă pentru cruzimea sa stă felul în care i-a „încreștinat” pe saxonii păgâni. Începând cu anul 774, regele a pustiit cu mare sălbăticie ținuturile saxonilor, trecând prin tăișul sabiei pe toți care nu au vrut să primească botezul creștin (înainte de a pleca la luptă, regele le trimisese vorbă, spunându-le că au de ales între botez și moarte). În cei 30 de ani de lupte aproape întreg poporul saxon a pierit.

⁴⁷ Era vorba mai ales de oameni foarte învățați, care căutau să reînvie felul de a gândi al vechilor filosofi păgâni romani și greci.

⁴⁸ De fapt, este vorba de două cuvinte. „Filioque” înseamnă în limba latină „și de la Fiul” și este învățătura potrivit căreia Duhul Sfânt purcede și de la Tatăl și de la Fiul. Această învățătură, deși poate părea de mică însemnătate, a fost pricina cea mai de seamă pentru desprinderea apusului de Biserică.

Trebuie însă să spunem că toate aceste schimbări⁴⁹ aveau la temelie pricini politice, și nu duhovnicești, prin ele Charlemagne căutând să-și îndreptățească gândurile sale de întemeiere a unui nou imperiu roman în Apus.

Tocmai de aceea, aceste gânduri nu erau nici pe departe împărtășite în toată lumea din Apus. Într-adevăr, otrăviți de ele erau doar cei din jurul curții lui Charlemagne, în timp ce mulțimea covârșitoare a oamenilor rămăsese pe mai departe credincioasă învățăturilor Bisericii⁵⁰. Din fericire, după moartea conducătorului franc, gândurile și dorințele lui nu și-au mai găsit împlinire, iar în anii care au urmat s-a izbutit refacerea unității de credință dintre apus și răsărit. Astfel, sinodul din anii 879-880 d. Hr. de la Constantinopol, la care a luat parte Sfântul Fotie al Constantinopolului și trimișii papei Ioan al VIII-lea, a condamnat pe oricine ar fi îndrăznit să schimbe cu ceva Crezul Bisericii⁵¹. Apoi, în veacul următor, pacea a fost pe deplin restabilită prin căsătoria împăratului german Otto al II-lea, urmașul lui Charlemagne, cu Teofana, o prințesă din Constantinopol. Odată cu ea în imperiul german a venit mulțime de preoți și călugări greci, prin care s-au reînnoat legăturile dintre Răsărit și nord-vestul Europei.

⁴⁹ Au mai fost și altele, unele mai mici, altele mai mari, pe care însă nu le mai amintim aici.

⁵⁰ Schimbările lui Charlemagne nu au fost primite nici la Roma. După ce sinodul de la Aachen din anul 809 a hotărât că Filioque este necesar pentru mântuire, oamenii lui Charlemagne au încercat să-l silască pe credinciosul papă Leon al III-lea să primească schimbarea Crezului. Papa însă s-a împotrivit cu tărie acestui lucru și a hotărât să bată pe două plăci de argint Crezul ortodox (o placă era scrisă în limba latină și cealaltă în limba greacă), punând apoi aceste plăci pe ușile Bisericii Sfântul Petru din Roma. Cu toate acestea, într-o încercare de a-l stăpâni pe conducătorul franco-german și de a-l pune sub ascultare, papa l-a uns pe acesta împărat în anul 800 d. Hr.

⁵¹ Trebuie însă să ne dăm seama că refacerea unității de credință, chiar și după sinodul din 879-880 d. Hr., nu a fost deloc un lucru ușor. Iată, de pildă, ce îi scria papa Ioan al VIII-lea Sfântului Fotie despre aceasta: „Cred că Preasfinția voastră știe cât de greu este să schimbi de îndată un obicei care s-a înrădăcinat de atâția ani (Filioque). De aceea credem că cea mai bună tactică este să nu silim pe nimeni să părăsească adăugirea la Crez. Ci mai degrabă trebuie să lucrăm cu înțelepciune și cumpătate, îndemnându-i încetul cu încetul să se lepede de hulă. Astfel, cei ce spun că noi împărtășim această părere, nu au dreptate. Au în schimb dreptate cei ce spun că sunt între noi unii care îndrăznesc să rostească Crezul în acest fel. Preasfinția voastră nu trebuie să vă smintiți de aceasta, nici să nu mai aveți părtașie cu partea sănătoasă a trupului Bisericii noastre. Mai degrabă, trebuie să ne ajutați cu putere, dar și cu blândețe și înțelepciune, în încercarea noastră de a-i întoarce pe cei ce s-au depărtat de adevăr.” V. Wade, Andre, *Când papii erau ortodocși*, pe Internet la pagina: <http://www.nistea.com/papir.htm>

Tocmai de aceea, deși această perioadă a fost îndeobște una de mare decădere, în ea au strălucit mulți sfinți cu nimic mai prejos celor de dinainte, sfinți despre care vom vorbi în cele ce urmează. Mai întâi, această a patra perioadă din viața Bisericii din apus a fost încununată cu mulțime de mucenici care au pătimit pentru credința creștină. Mai întâi ne vom opri asupra Iberiei. Aceasta, începând cu anul 711 d. Hr., a ajuns sub stăpânirea arabilor musulmani, care în veacul al IX-lea au dezlănțuit o aspră prigoană împotriva creștinilor. Cu toate că prigoana a lovit întreaga Spanie și a durat mai bine de două sute de ani, cei mai mulți creștini au murit pentru Hristos în jurul orașului Cordoba, capitala maurilor⁵², între anii 850 și 859 d. Hr. Știm mai multe despre patimile acestor mucenici de la un preot pe nume **Evloghie** (†856 d. Hr.), care trăind în Cordoba a scris despre fiecare dintre ei, primind până la urmă și el cununa muceniciei. Printre cei aproape 50 de mucenici care și-au vărsat sângele în timpul celor 10 ani de prigoană s-a aflat și un grec (sau arab) pe nume **Gheorghe**, care era călugăr la mănăstirea Sfântul Sava de lângă Ierusalim. Născut în Betleem, Gheorghe venise în Spania după ajutoare și a pătimit pentru Hristos împreună cu alți patru creștini în anul 852 d. Hr.⁵³

În aceeași perioadă, însă în celălalt capăt al Europei, alți nenumărați mucenici pătimeau pentru credința lor în Hristos. Într-adevăr, odată cu sfârșitul veacului al VIII-lea, cete sălbatice de vikingi⁵⁴ păgâni, din ce în ce mai numeroase, au început să atace, în căutare de bogății și de robi, Insulele Britanice, folosindu-se de corăbii iuți și ușoare. Iar prada cea mai lesne pentru ei erau mănăstirile, care erau cu totul lipsite de apărare, fiind de cele mai multe ori așezate pe niște insule retrase sau pe malul mării. Astfel, vreme de mai multe sute de ani, vikingii danezi au jefuit mănăstirile nordului, trecând mulțimi întregi de călugări prin ascuțișul sabiei, deoarece aceștia nu vroiau să se lepede de credința și de bisericile lor. Poporul englez a încercat să se apere cum a putut de sângeroșii lui dușmani și încununarea acestei lupte a fost un sfânt foarte iubit și cinstit în întreaga Anglie, **Sfântul**

⁵² După cum erau numiți arabii din Spania.

⁵³ Pentru mucenicia lor, v. Phillips, Andrew, *St. Eulogius and the Blessing of Cordoba*, pe Internet la pagina: <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oecordob.htm>

⁵⁴ Neam nordic cumplit de crud și de aprig, vikingii erau împărțiți în trei triburi: danezi, suedezi și norvegieni. Despre răspândirea lor, v. idem, *The Lighted Way*, ed. cit., pp. 300 sq.

Edmund Mucenicul (841-869 d. Hr.). Ales rege al Angliei de Răsărit la o vârstă foarte tânără, Edmund s-a străduit să-și apere țara de atacurile covârșitoare ale năvălitorilor păgâni. Când după mai mulți ani de luptă, mica lui oștire a ajuns înconjurată de danezi, Edmund s-a predat pentru a-și scăpa ostașii de la moarte. În timp ce se ruga într-o biserică, păgânii l-au prins și, după ce l-au chinuit cumplit, l-au legat de un copac și au început să tragă cu săgeți în el. Ultimele cuvinte ale mucenicului, socotit în vechime ocrotitorul Angliei, au fost: „Iisuse, Iisuse!”⁵⁵.

Însă jertfa Sfântului Edmund și a tuturor celorlalți mucenici nu a rămas fără roadă. Astfel, în mai puțin de 100 de ani, aceiași danezi care înainte fuseseră prigonitori și chinuitori, aveau să se întoarcă, cu pocăință, prin lucrarea mai multor propovăduitori luminați de Dumnezeu, la credința creștină. Dintre acești propovăduitori, cel mai însemnat a fost **Sfântul Ansgar** (801-865 d. Hr.), episcop de Hamburg și Bremen, care a fost numit „Apostolul nordului.” Născut în apropiere de Amiens (în Franța), Ansgar a intrat de tânăr într-o mănăstire din Saxonia, de unde a fost luat de regele Harold al Danemarcei pentru a-i încreștina pe păgânii danezi. Din Hamburg, orașul în care se așezase, sfântul a dus o muncă neobosită pentru răspândirea credinței în rândul vikingilor, ajungând până în Suedia și Norvegia⁵⁶. De această din urmă țară se leagă numele unui alt mare sfânt, regele **Olaf al Norvegiei** (995-1030 d. Hr.). Deși la început a fost pirat, Olaf, văzând răbdarea și neînfricarea creștinilor în fața morții, a hotărât să primească credința creștină. Fiind botezat la Rouen, sfântul s-a întors în Norvegia și a urcat pe tron. A avut mare râvnă pentru luminarea poporului său, aducând nenumărați propovăduitori din Anglia, zidind peste tot biserici și distrugând capiștile idolești. Până la urmă, a primit moarte de mucenic din mâna păgânilor care-l urau groaznic. Printre propovăduitorii aduși de Olaf din Anglia a fost și **Sfântul Sigfrid**, episcop de Växjö (†1045 d. Hr.), care l-a botezat pe regele Suediei, împreună cu toată familia lui. Printre copiii regelui se afla și o fetiță pe nume Ingegerde, Irina

⁵⁵ V. mai jos viața Sfântului Edmund, pp. 295 sq.

⁵⁶ Despre Sfântul Ansgar, v. viața lui, scrisă de Episcopul Rimbert, în Charles H. Robinson, *Anskar, The Apostle of the North, 801-865*, London, SPCK, 1921, pe Internet la: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/anskar.html>

după botez, care s-a căsătorit cu un prinț din familia domnitoare a Rusiei, Iaroslav de Novgorod, și care a avut 12 copii, dintre care unul este cinstit ca sfânt. După moartea soțului ei, Irina s-a retras într-o mănăstire, unde a primit numele de Ana. Ducând o viață de mare înfrânare, ea a ajuns să fie cunoscută ca **Sfânta Ana a Novgorodului** (†1056 d. Hr.). De altfel, trebuie să spunem că între vikingi și ruși au fost la început niște legături foarte strânse, dovadă pentru aceasta stând numele primilor conducători creștini ai rușilor, Sfânta Helga (în rusă Olga) și Sfântul Waldemar (în rusă Vladimir), care se trăgeau din familiile domnitoare ale vikingilor. Tot astfel, primii mucenici ai Rusiei sunt socotiți a fi **Sfinții Teodor Varangul** (adică „Vikingul”) și **Ioan**, fiul lui (†984 d. Hr.).

Din păcate, tânăra credință creștină sădită în părțile nordului nu a mai avut timp să dea roade adevărate. Aceasta s-a întâmplat din pricina tristei rupturi a apusului, asupra căreia nu vom mai stăruia aici (oricum lucrurile sunt îndeobște cunoscute). Vom spune totuși că pricina acestei rupturi, care, după cum am văzut, a început odată cu Charlemagne, a fost aceea că, deși țelurile politice ale împăratului german pieriseră odată cu el, duhul ideilor lui s-a păstrat pe mai departe, oarecum ascuns, în rândul păturii conducătoare franco-germane. Până la urmă, acest duh a ajuns să stăpânească în însăși Biserica din apus, prin urcarea pe scaunul Romei a primilor papi germani⁵⁷, care au adus cu ei toate schimbările și dorințele de putere de la curtea franco-germană. Aceste schimbări au dus, în cele din urmă, la trista despărțire din anul 1054⁵⁸. Despre aceasta, un părinte român luminat de Duhul Sfânt, Părintele Dionisie Ignat, trăitor în Sfântul Munte Athos vreme de 79 de ani, spunea: „Apusul a fost împreună cu ortodocșii la toate cele șapte sfinte Soboare Ecumenice, care au discutat toate eresurile, și au făcut Biserica curată-curată. După aceea s-au despărțit. Dar de ce? Și unul e vinovat, și celălalt e vinovat, și amândoi sunt vinovați. Fiindcă n-au avut harul Sfântului Duh între

⁵⁷ Aceasta s-a petrecut în jurul anului 1000 d. Hr.

⁵⁸ Trebuie însă să ținem seama de faptul că ruptura a avut loc treptat, și deci 1054 nu este data fixă a despărțirii. Astfel, unele ținuturi din Apus au continuat să mărturisească dreapta credință mult după acest an. De pildă, partea de sud a Italiei, numită Calabria, locuită mai ales de greci, a rodit sfinți până prin veacul al XIII-lea. Dintre aceștia pomenim pe **Sfântul Vartolomeu din Rossano** (†1065 d. Hr.), **Sfântul Luca Gramaticul** (sec. XI d. Hr.) sau pe **Sfântul Ioan Secerătorul** (†1129 d. Hr.).

dânșii, ci au avut, conducătorii, și unii, și alții, egoismul, patima aceasta: Eu!... Eu!... Eu!... De aceea, s-a depărtat harul Sfântului Duh de la ei, [...] și uite... s-au despărțit. Măcar, cel puțin, ortodocșii au rămas tot ortodocși⁵⁹. [...] Pe când, dacă erau uniți, erau o putere titanică creștinească, ortodoxă. Nu putea vrăjmașul să ne întoarcă la cele rele.”⁶⁰

3.Sfinții Apusului astăzi

„Trăind [noi] împrăstiați în țări unde în vechime s-au ostenit și s-au proslăvit, prin suferințele lor sau prin alte nevoințe, sfinți bineplăcuți lui Dumnezeu, cinstiți din vechime de Biserica Ortodoxă a lui Hristos, se cade ca și noi să-i cinstim cum se cuvine și să alergăm la ajutorul lor, fără a ne răci, în același timp, nici față de sfinții cuvioși ai lui Dumnezeu la care alergam și înainte în rugăciune.”⁶¹

Acestea sunt cuvintele unui sfânt rus al veacului trecut, care a fost mai întâi episcop la Shanghai, apoi la Paris, apoi la Bruxelles, iar în cele din urmă la San Francisco. Numele sfântului era Ioan, și el a trimis aceste cuvinte tuturor credincioșilor ortodocși pe care îi avea în păstorie. Dintre acești credincioși, cei mai mulți erau de neam rus și trăiau în partea de apus a Europei, ajunși acolo în urma marilor emigrări pricinuite de prigoana comunistă a veacului trecut. Pe ei, Sfântul Ioan îi îndemna să aducă cinstire tuturor sfinților pe care îi găsiseră în pribegia lor, sfinți care trăiseră în vechime în pământurile din apusul Europei. Iar mărturia Sfântului Ioan despre acest lucru este una de o însemnătate deosebită, deoarece el poate fi cu adevărat socotit drept cel din urmă dintre sfinții Apusului și adevăratul lor urmaș. De aceea, ne vom opri puțin asupra vieții acestui mare sfânt pe care Dumnezeu l-a ridicat în părțile Apusului în vremurile noastre.⁶²

⁵⁹ Cuvântul „ortodoxie” înseamnă în limba greacă „dreaptă slăvire,” „dreaptă credință”.

⁶⁰ Convorbire purtată cu Părintele Dionisie în data de 6 august 2003, la chilia „Sfântul Gheorghe” Colciu, Sfântul Munte Athos.

⁶¹ Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 261

⁶² Bineînțeles că în Apus au trăit credincioși ortodocși încă dinainte de revoluția din 1917, și nu doar ruși, ci și greci, sârbi, români și de alte neamuri. Apoi, la fel, în tot cursul veacului trecut mulțimi întregi de credincioși ortodocși, de toate neamurile, au plecat înspre Apus.

a. Sfântul Ioan (Maximovici) și sfinții Apusului

Născut în anul 1896 în partea de sud a Rusiei, în ținutul Harkov din Ucraina de astăzi, Sfântul Ioan (care a primit la botez numele de Mihail) se trăgea dintr-o familie de neam mare, numită Maximovici, familie care era vestită pretutindeni pentru bogăția, dar și pentru credința ei⁶³. În anul 1921, prigoana comunistă l-a silit pe tânărul Mihail să fugă, împreună cu familia sa, la Belgrad, unde peste puțini ani a fost tuns călugăr, primind numele de Ioan și fiind hirotonit apoi diacon și preot. A ajuns profesor la Seminarul din Bitolia (în Macedonia), unde l-a cunoscut pe marele sfânt sârb Nicolae Velimirovici. Fiind de o înfrânare nemaipomenită (nu dormea decât una-două ore pe noapte și niciodată în pat, mânca o dată pe zi după apusul soarelui), Sfântul Ioan era o lumină pentru toți cei din jur, și de aceea în anul 1934 a fost hirotonit episcop și trimis să păstorească turma de credincioși din Shanghai (China). Aici s-au făcut vădite toate darurile cu care Dumnezeu îl înzestraseră pe alesul Său. Având să-și conducă turma în timpul anilor grei ai războiului, sfântul mângâia pe toți prin iubirea sa fără margini. Mai ales, avea mare dragoste pentru copiii părăsiți sau fără părinți, pentru care întemeiasă un orfelinat în Shanghai. Colinda mereu străzile aceluia oraș, adeseori desculț (își dăduse papucii vreunui sărac), căutând copii amărâți pe care să-i adăpostească. Primise încă de atunci darul facerii de minuni, cu care tămăduia pe mulți de bolile lor sufletești și trupești. Pentru toate aceste virtuți, Dumnezeu a rânduit ca alesul Său să strălucească în întreaga lume, și astfel Sfântul Ioan a ajuns mai întâi episcop al credincioșilor din apusul Europei, la Paris și la Bruxelles, iar apoi episcop al celor din apusul Americii, la San Francisco. În toată viața sa, omul lui Dumnezeu a fost însuflețit de o dragoste nețărnută față de toată lumea, încât îi primea în inima sa largă pe toți câți îi era dat să întâlnească, fie că erau ruși sau greci, sârbi sau chinezi, francezi sau englezi, americani sau de orice alt neam. Pentru el, toți erau copiii lui Dumnezeu, și pentru toți Mântuitorul Hristos primise moarte pe cruce.

Singura pricină pentru care noi ne-am oprit aici doar asupra diasporei ruse de după 1917 a fost faptul că anume din rândul ei s-a ridicat acest mare plăcut al lui Dumnezeu.

⁶³ Unul dintre strămoșii lui Mihail fusese Sfântul Ioan din Tobolsk, cunoscut episcop din veacul al XVIII-lea, care propovăduise dreapta credință păgânilor siberieni și chinezi.

Dar să vedem acum în ce fel se leagă numele Sfântului Ioan de cinstirea sfinților Apusului. Mai întâi trebuie spus că ajungând episcop în Apus, omul lui Dumnezeu nu s-a mărginit să se îngrijească doar de rușii săi, ci și de popoarele printre care se aflau răspândiți aceștia. Astfel, încă din 1938 Sfântul Ioan spunea sinodului Bisericii Ruse din afara Rusiei următoarele: „Pedepsind poporul rus [prin comunism], Dumnezeu îi arată în același timp acestuia calea spre mântuire, făcându-l propovăduitor al Ortodoxiei în lumea întreagă.”⁶⁴ De aceea, sfântul a ajutat neobosit, în orice fel putea, pe toți apusenii care se întorceau la dreapta credință. De pildă, prin lucrarea și binecuvântarea lui, Olanda a fost cea dintâi țară din Apus care a avut toate slujbele Bisericii traduse în limba ei națională.

Și tot din strădaniile sfântului episcop pentru întărirea credinței ortodoxe în Apus face parte și cinstirea sfinților care au trăit în vechime în părțile Apusului. Astfel, omul lui Dumnezeu îi îndemna pe toți credincioșii să alerge la locurile în care odihnesc trupurile acestor sfinți și să le ceară cu credință ajutorul, ca unora care dobândiseră îndrăznire înaintea tronului lui Dumnezeu. La același sinod din 1938, sfântul spunea: „În diferite locuri ale vechii Galii – Franța de astăzi – și în alte țări ale Europei Apusene, s-au păstrat până astăzi sfintele oseminte ale mucenicilor primelor veacuri și ale celor următoare, care au fost mărturisitori ai credinței ortodoxe. Îi chemăm pe părinții slujitori ai Bisericii să-i pomenească la dumnezeieștile slujbe [...] pe cuvicioșii lui Dumnezeu, care sunt ocrotitorii locului sau ai țării unde se desfășoară slujba.”⁶⁵ Apoi, la sinodul din anul 1952 al Bisericii Ruse din afara Rusiei, sinod condus de Sfântul Ioan, s-a luat hotărârea ca toți credincioșii ortodocși să aducă cinstire sfinților care au strălucit în părțile Apusului: „Găsind în diaspora noastră propovăduitori și asceți din vechime, ale căror nume nu ne erau cunoscute, Îl proslăvim pe Domnul, minunat întru sfinții Lui, și îi cinstim pe cei care au bineplăcut Lui, lăudând suferințele și nevoințele lor ascetice și rugându-i să ne fie mijlocitori pe lângă Dumnezeu.”⁶⁶ Lucrând neobosit, Sfântul Ioan s-a străduit să-i facă

⁶⁴ Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 126

⁶⁵ Ibidem, p. 261

⁶⁶ Rose, Seraphim și Podmoșenski, Gherman, *100 de minuni ale Fericitului Ioan Maximovici*, Sophia, București, 2003, p. 83. Sinodul din 1952 a luat hotărârea cinstirii sfinților Apusului în urma raportului înaintat de Sfântul Ioan, în care acesta arăta pe scurt viața și nevoințele câtorva astfel de sfinți.

cunoscuți pretutindeni pe acești sfinți din apus și viețile lor. El însuși a adunat de oriunde a putut mărturii despre viețile, icoanele și slujbele lor. „Mergea la bisericile în care le erau adăpostite moaștele, săvârșea slujbe în cinstea lor și îi ruga pe preoții ortodocși să facă asemenea. Către sfârșitul vieții sale, cunoștințele lui despre sfinți, atât răsăriteni cât și apuseni, păreau să fie fără sfârșit.”⁶⁷ Iar după moartea omului lui Dumnezeu, care a avut loc în anul 1966, strădaniile lui au fost duse mai departe de către nenumărații săi ucenici. Astfel, unul dintre aceștia, Părintele Serafim Rose, spunea: „Arhiepiscopul de fericită pomenire Ioan Maximovici a dăruit ca testament creștinilor ortodocși din Apus dragostea sa pentru sfinții ținuturilor apusene.”⁶⁸

b. Nevoia cinstirii sfinților Apusului

Dar să vedem acum care sunt pricinile pentru care Sfântul Ioan s-a îngrijit atât de mult de cinstirea sfinților Apusului. Mai întâi, vom spune că orice credincios ortodox trebuie să-i cinstească pe acei sfinți care au trăit în țara lui, în pământul lui, în locul în care el trăiește. Aceasta, deoarece deși toți sfinții sunt locuitori ai patriei celei cerești, ei au avut și o patrie pământească, un loc în care Dumnezeu a rânduit să trăiască, loc pe care l-au luminat și l-au iubit și căruia i-au purtat de grijă. Și pentru aceasta, deși sfinții sunt rugători pentru lumea întreagă, ei se roagă mai ales pentru acele pământuri de care au fost legați în timpul vieții. Tot la fel stau lucrurile și cu sfinții Apusului, care mijlocesc înaintea tronului lui Dumnezeu îndeosebi pentru locurile în care au strălucit. De aceea îi îndemna Sfântul Ioan cu atâta stăruință pe

⁶⁷ Christensen, Damascene, *Not of this World. The Life and Teaching of Fr. Seraphim Rose*, Fr. Seraphim Rose Foundation, 1993, p. 299.

⁶⁸ Sfântul Grigorie de Tours, *op. cit.*, p. 29. Părintele Serafim Rose, el însuși om luminat de Dumnezeu, a fost un adevărat urmaș al Sfântului Ioan. La îndemnul și binecuvântarea sfântului arhiepiscop, Părintele Serafim a întemeiat, împreună cu un alt părinte, Frăția ortodoxă a Sfântului Gherman din Alaska, frăție care a ostenit foarte mult pentru cunoașterea și cinstirea sfinților Apusului. Părintele Serafim, care era de neam american, întors la dreapta credință, a vrut chiar să scrie o carte despre acești sfinți, dar nu a mai apucat să o termine din pricina morții lui timpurii. Totuși, lucrările sale despre sfinții Apusului au fost adunate într-o singură lucrare după moartea lui și tipărite alături de traducerea cărții Sfântului Grigorie de Tours, *Vita Patrum*, despre care am vorbit și mai înainte (v. nota 30, pp. 22-23).

credincioșii ortodocși trăitori în Apus să alerge la sfinții care se află în apropierea lor și să le ceară ajutorul în rugăciune.

Aceasta, cu atât mai mult cu cât printre ortodocși se aflau și credincioși de neam apusean care se întorseseră, prin rânduiala lui Dumnezeu, la dreapta credință. Sfântul Ioan le purta acestora o grijă deosebită. „Biserica lui Hristos,” spunea el într-o cuvântare rostită credincioșilor ortodocși francezi, „nu a fost întemeiată pentru un singur popor, pentru un singur pământ, ci pentru întreaga lume. Fiecare om, fiecare popor, fiecare pământ este chemat la credința în adevărul Dumnezeu.”⁶⁹ Dar fiecare popor are felul lui de a fi, și de aceea Sfântul Ioan se străduia să reîntemeieze dreapta credință în Apus, potrivit cu trăsăturile și însușirile popoarelor la care fusese trimis propovăduitor.⁷⁰ Și tocmai de aceea luptă omul lui Dumnezeu pentru cinstirea sfinților care au strălucit în Apus, deoarece în ei popoarele Apusului puteau să-și găsească adevăratele lor rădăcini creștine și adevărul lor fel de a fi. Iată cum își continua el cuvântarea către credincioșii francezi: „Încă din timpurile apostolice, credința ortodoxă a lui Hristos a fost propovăduită în Galia, în ceea ce este acum Franța. Bisericii Ortodoxe îi aparținea Sfântul Martin din Tours, și același lucru este adevărat și pentru marele Sfânt Ioan Casian – întemeietorul mănăstirii de lângă Marsilia, unde pentru mulți ani a dat pildă de viață ascetică –, cât și pentru Sfântul Gherman al Parisului și pentru Sfânta Genevieva, împreună cu mulți-mulți alții. De aceea, credința ortodoxă nu este o credință străină poporului francez. Ea este credința lui, mărturisită aici în Franța din vechime, de către strămoșii lui; este credința părinților lui.”

Și cine alții sunt părinții Apusului, dacă nu sfinții lui, sfinți care au mărturisit până la sânge dreapta credință, și care se roagă până azi

⁶⁹ Sfântul Siluan Atonitul, cunoscutul părinte rus din veacul trecut, spunea în rugăciunea sa: „Mă rog Ție, Milostive Doamne, ca toate popoarele pământului să Te cunoască pe Tine prin Duhul Sfânt.” Sfântul Siluan Atonitul, *Între iadul deznădejdiei și iadul smereniei*, Ed. Deisis, Sibiu, 2000, p. 45. Cuvântarea Sfântului Ioan Maximovici poate fi găsită pe Internet (în limba engleză), la pagina <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oeifranc2.htm>

⁷⁰ De altfel, aceasta este bogăția cea mare a Bisericii Ortodoxe, și una dintre însușirile ei de temelie, faptul că în ea sunt unite într-o singură credință și într-un singur Duh mulțime de popoare, fiecare păstrându-și însă felul lui de a fi și de a trăi credința. Iar acest fel de a fi al fiecărui popor poate fi văzut cel mai bine în sfinții lui, sfinți care sunt cele mai alese și mai curate roade răsărite din el, jertfa cea binemiroitoare pe care acel popor o aduce lui Dumnezeu. Într-adevăr, în sfinți toate însușirile, toate trăsăturile bune ale unui popor ies la iveală și se întăresc, în timp ce toate slăbiciunile și neputințele lui sunt biruite.

pentru pământurile în care s-au preaslăvit? De aceea îi și iubea Sfântul Ioan cu tărie, deoarece știa că pentru rugăciunile lor, dreapta credință poate să renască în pământurile Apusului. „Este dorința noastră sinceră și arzătoare”, spunea el în încheierea cuvântării sale, „să vedem credința ortodoxă reîntemeiată pe pământul Franței, într-un chip potrivit sufletului francez, să o vedem devenind din nou credința strămoșească a poporului ei, după cum a rămas pentru ruși, greci, sârbi, potrivit cu felul de a fi deosebit al fiecăruia dintre aceste popoare... Fie ca Franța ortodoxă să renască și fie ca binecuvântarea lui Dumnezeu să fie asupra ei!”⁷¹

Astfel, sfinții Apusului au mai întâi o mare însemnătate pentru așezarea unei temelii sănătoase dreptei credințe în părțile din Apus. Însă pe lângă aceasta, credem că cinstirea lor are nu mică însemnătate și pentru credincioșii din Răsărit. Mai întâi, noi ar trebui să-i cinstim pe sfinții Apusului pentru simplul fapt că putem face aceasta. Într-adevăr, rânduiala lui Dumnezeu a făcut ca în vremurile noastre, prin nenumăratele înlesniri și descoperiri ale tehnicii, să putem dobândi cunoștințe despre viețile unor sfinți care au trăit în cele mai îndepărtate locuri și timpuri, și chiar să putem răspândi aceste cunoștințe pretutindeni. Tocmai de aceea, este un dar al lui Dumnezeu faptul că noi am aflat despre sfinții Apusului, dar pe care suntem chemați nu doar să-l folosim, ci și să-l înmulțim și să-l dăm mai departe.⁷²

Dar, credem noi, mai este o pricină pentru care avem datoria să-i cinstim pe sfinții care au strălucit în Apus. După cum vedem, lumea de astăzi se conduce aproape în întregime după ideile și felul de a gândi care au apărut în Apus după îndepărtarea și desprinderea lui de

⁷¹ Tot la fel vorbea și Părintele Dionisie Ignat, de care am pomenit mai înainte. Fiind întrebat despre faptul că unii dintre credincioșii apuseni întorși la dreapta credință îi cinstesc pe sfinții care au trăit acolo în vechime, el a spus: „Vezi cum harul Duhului Sfânt îi luminează ca să se întoarcă acolo de unde au plecat?” Și iarăși, același lucru îl credea și Părintele Serafim Rose. Iată ce ne spune unul dintre ucenicii lui: „[Părintele Serafim] credea că dacă e ca Ortodoxia să-și înfigă cu adevărat rădăcini adânci în Apus în vremurile noastre, atunci acest lucru va putea fi făcut doar dacă ne vom „recâștiga” trecutul pierdut al Apusului ortodox și dacă îl vom integra deplin în trăirea Răsăritului ortodox de după schismă.” V. Christensen, *Damascene, op. cit.*, p. 675.

⁷² Aceasta cu atât mai mult cu cât înlesnirile și descoperirile tehnice sunt folosite mai ales pentru a-i face cunoscuți pretutindeni pe „idolii” lumii de astăzi (cântăreți, actori, sportivi și alții).

Biserica Ortodoxă. Acest fel de a gândi și de a trăi, care stăpânește astăzi pretutindeni, nu este doar unul fără Hristos, ci este chiar împotriva Lui⁷³, și de aceea el amenință însăși dreapta credință, păstrată în Răsărit cu atâtea jertfe de-a lungul veacurilor. Iar noi credem că leacul împotriva acestei amenințări se găsește tocmai în cinstirea sfinților Apusului. „Este convingerea mea,” spunea Părintele Andrew Phillips, „că, căutând rădăcinile comune ale Europei, sau izvoarele ei, vom găsi cărări, sau căi, de a ieși din criza de acum a Europei.”⁷⁴ Dacă e adevărat, dacă din Apus vine această luptă împotriva învățăturilor Bisericii, atunci cu atât mai mult cei care vor să ducă o viață creștinească trebuie să se folosească de rădăcinile creștine ale Apusului, care sunt aceleași cu cele ale Răsăritului, pentru a se putea împotrivi valului de necredință și de depărtare de la poruncile lui Dumnezeu. Cinstindu-i pe sfinții care au strălucit în Apus, noi stăm pe calea de mijloc, calea împărătească a Părinților: ne împotrivism lucrurilor rele ale Apusului, dar le primim pe cele bune; ne împotrivism necredinței și păcatului, dar primim sfințenia și dreptatea; ne împotrivism duhului lumii acesteia, dar primim Duhul lui Dumnezeu; ne împotrivism, în sfârșit, idolilor, dar îi primim pe sfinți. Căci, în cuvintele aceluiași Părinte Andrew, „cine altcineva să-i cinstească pe sfinți, dacă nu noi?”

c. Cinstirea sfinților Apusului astăzi

Odată cu strădaniile Sfântului Ioan, printre credincioșii ortodocși din Apus a apărut, așa cum am văzut, o mișcare de a-i cunoaște și de a-i

⁷³ Nu vom mai stăruia asupra tuturor acestor lucruri, care sunt și așa cunoscute. Este vorba mai ales despre viața care se mulțumește cu împlinirea poftelor trupești și despre toate urmările ei: egoism, necredință, desfrânare, deznădejde și multe altele. Lesne se poate vedea că, pierzându-și credința, popoarele se întorc astăzi la întunericul păgânătății din care sfinții le-au ridicat.

⁷⁴ Phillips, Andrew, *Holy Europe and Anti-Europe*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 3, Felixstowe, Suffolk, 2005, p. 6 Este vorba despre o cuvântare ținută de Părintele Andrew la Londra, în care vorbește despre temeliile și rădăcinile creștine ale Europei. Poate că această cuvântare ar trebui citită și de către conducătorii de acum ai Europei, care în constituția lor a Uniunii Europene vor să treacă în întregime cu vederea aceste temelii creștine pe care s-a zidit Europa. De altfel, cinstirea sfinților Apusului este cu atât mai însemnată astăzi, când se vorbește atât de mult de „intrarea” noastră în Europa. Europa sfinților, Europa Bisericii lui Hristos, aceasta este adevărata Europă. Cea în care se vrea intrarea noastră acum este, după cuvintele Părintelui Andrew, o „Anti-Europă.”

cinsti pe sfinții Apusului. Mișcarea aceasta a trebuit însă să cerceteze foarte atent viețile sfinților care au trăit în Apus înainte de desprinderea lui, deoarece nu toți care sunt socotiți astăzi printre neortodocși ca fiind sfinți, pot fi cinstiți ca atare în Biserica Ortodoxă. Astfel, Sfântul Ioan spunea: „A fost nevoie să se stabilească cine anume dintre cei cinstiți aici [în Apus] ca stâlpi și luminători ai credinței își merită cu adevărat numele. Această lucrare nu putea fi lăsată pe seama unor cercetători individuali, ci constituia o datorie a eparhiei și aceasta era cea care trebuia să o ducă la îndeplinire.”⁷⁵ De aceea, la început a fost nevoie de adunarea mai multor sinoade, pentru a hotărî în cazul fiecărui sfânt în parte, dacă a fost sau nu mărturisitor al dreptei credințe. Astăzi, îndeobște, este de ajuns simpla binecuvântare a episcopului eparhiei pentru cinstirea unui anumit sfânt, deoarece, după cum spunea tot Sfântul Ioan: „Deciziile [...] cu privire la cinstirea sfinților din Apus nu sunt nicidecum un act de canonizare a lor, ci o hotărâre prin care un anumit nevoitor, care a fost cinstit ca sfânt până la desprinderea Apusului, este cinstit ca sfânt de Biserica Ortodoxă.”⁷⁶ Astfel, cu binecuvântarea episcopilor au fost zugrăvite icoane cu chipurile sfinților, le-au fost scrise slujbe și acatiste, și chiar au fost sfințite biserici în cinstea lor. O mare binecuvântare a lui Dumnezeu a fost dăruirea moaștelor **Sfântului Edward Mucenicul** (†978 d. Hr.) unei mănăstiri ortodoxe din Anglia, unde sunt cinstite după cuviință.

Ne vom strădui să arătăm acum, pe scurt, care sunt criteriile după care pot fi recunoscuți sfinții care au mărturisit dreapta credință în Apus. Mai întâi, vom spune că anul 1054, deși de mare însemnătate pentru scopul nostru, nu poate fi nicidecum socotit ca data fixă a despărțirii Apusului de Biserica Ortodoxă. După cum am văzut, despărțirea a avut loc treptat, pe tot cursul veacului al XI-lea, avându-și însă semințele și începuturile cu mult mai devreme, încă de la sfârșitul veacului al VIII-lea, odată cu domnia lui Charlemagne (764-814 d. Hr.). De aceea, cei ce pot fi cinstiți fără nici o îndoială ca sfinți ai

⁷⁵ Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 212.

⁷⁶ Ibidem, p. 212. Adică este vorba despre simpla recunoaștere în celelalte Biserici Ortodoxe a cinstirii pe care Patriarhia-soră a Apusului de dinainte de despărțire o aducea unui anumit sfânt.

Apusului sunt mai întâi cei cinstiți ca atare înainte de jumătatea veacului al VIII-lea. După această perioadă însă, viețile celor socotiți sfinți trebuie atent cercetate, pentru a se vedea dacă nu cumva au fost părtași ideilor de la curtea împăratului franco-german și dacă nu au luptat față în față împotriva dreptei credințe, făcându-se răspânditori și propovăduitori ai schimbărilor apărute în timpul lui Charlemagne⁷⁷.

„Biserica Ortodoxă îi recunoaște ca sfinți ai Apusului,” spunea Părintele Andrew Phillips, „pe toți cei care au fost cinstiți ca sfinți înainte de mijlocul veacului al VIII-lea, fie local în Apusul Europei, fie în întreaga lume ortodoxă. După această perioadă, când Charlemagne a venit la putere în 764, și până în 1054, data oficială a despărțirii creștinătății apusene de Biserica Ortodoxă, trebuie să cercetăm foarte atent viețile celor care sunt numiți sfinți pentru a vedea dacă nu sunt semne în ele de împotrivire la credința creștină ortodoxă. Dacă ei au fost împotriva creștinătății ortodoxe, atunci în mod vădit nu pot fi cinstiți ca sfinți.”⁷⁸ Îndeobște vorbind, asupra sfinților care au trăit în afara ținuturilor stăpânite de Charlemagne (Italia de sud, Iberia, Insulele Britanice, Scandinavia și altele), atârnă puține îndoieli, deoarece aceste ținuturi au rămas vreme îndelungată credincioase învățăturilor Bisericii. Pe de altă parte însă, lucrurile sunt mai puțin limpezi în ceea ce privește pământurile care s-au aflat sub conducerea împăratului franco-german, adică Germania și Franța, unde este destul de greu de știut cine a primit schimbările și cine a luptat împotriva lor. De aceea, mai ales pentru cinstirea sfinților din aceste ținuturi, trebuie binecuvântarea episcopului locului, după cum a fost cea dată de Sfântul Ioan și de sinodul Bisericii Ruse din afara Rusiei în legătură cu cinstirea Sfântului Ansgar, episcopul Hamburgului și încreștinătorul Nordului⁷⁹.

⁷⁷ Ne gândim mai ales la „Filioque”, dar și la toate celelalte.

⁷⁸ Phillips, Andrew, *Ten thousand Western Saints proclaim the Orthodox Faith*, lucrare care se găsește pe Internet, la pagina <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oe10000.htm>

⁷⁹ V. mai sus, p. 36. Despre faptul că și după Charlemagne, sfinții proslăviți în Apus nu sunt cu nimic mai prejos celor de dinainte, Sfântul Ioan spune: „Preasfințitul Ansgar nu a slujit scopurilor politice, ci lui Hristos, și pecetea apostolatului său sunt țările aduse prin el la Hristos. Ruptura lor ulterioară [de la dreapta credință] nu-i micșorează lucrarea, după cum truda Sfântului Metodie [încreștinătorul slavilor] nu e împuținată de ruptura, pentru multe veacuri, a Moraviei și a Panoniei.” Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 222

4. Concluzie

„Vrând, precum se cuvine, să-i slăvești pe sfinții din vechime ai Apusului, ai pământurilor care căzuseră de la adevăr, o, iubitorule al sfinților Răsăritului și Apusului, ai reînnoit cinstirea lor în Biserica Dreptslăvitoare. Iar astăzi te și rogi în ceruri împreună cu ei, pentru noi, cei ce cântăm pe pământ: Aliluia!”⁸⁰

Poate că niciodată nu a fost mai multă nevoie de sfințenie decât în vremurile noastre, când lumea pare că se îndepărtează din ce în ce mai mult de adevărul Dumnezeu. De aceea, cei credincioși trebuie să se înarmeze acum cu ajutor din toate părțile, pentru a putea înfrunta ispitele lumii de azi și pentru a-și putea păstra neștirbită credința. Și poate că tocmai pentru aceasta ne-a descoperit Dumnezeu atâția sfinți în vremurile noastre, pentru ca să avem cât mai mulți mijlocitori la care să alergăm după ajutor în greutățile și nevoile care ne luptă. Iar printre acești mulți mijlocitori, la loc de cinste stau și sfinții Apusului, care se roagă cu lacrimi înaintea lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră și a întregii lumi. De aceea, noi am încercat să arătăm cât de mari ajutători avem în acești sfinți și cât de minunate vieți au dus ei. Și am vrut să facem aceasta, anume pentru a-i însufleți pe credincioși în a le cere fără șovăială ajutorul și în a-i slăvi după cum se cuvine⁸¹.

Vom încheia așadar lucrarea noastră cu cuvintele aceluiași mare om al lui Dumnezeu, cel prin care au fost descoperiți sfinții din vechime ai Apusului, și cel care este și ultimul dintre ei, Sfântul Ioan, Făcătorul de minuni, care spunea: „În colțuri diferite ale lumii dreptii lui Hristos au lucrat pentru Singurul Dumnezeu, au umblat într-un singur duh și sunt împreună proslăviți de El. Valul revoluțiilor și al reformelor le-a distrus moaștele în Apus⁸², la fel cum, ajungând până în patria noastră

⁸⁰ Condacul al VII-lea din Acatistul Sfântului Ioan, Făcătorul de minuni, scris de Părintele Serafim Rose cu treizeci de ani înainte de canonizarea sfântului.

⁸¹ Dacă am izbutit, slavă lui Dumnezeu și sfinților Săi, deoarece lor li se datorează toate lucrurile bune. Iar cele rele, din neputința noastră sunt.

⁸² Este vorba mai ales despre reforma protestantă și despre Revoluția franceză, prin care s-au pierdut nenumărate dintre moaștele sfinților din Apus.

[Rusia], s-a atins profanator și de sfinții ruși⁸³. Acest val a încercat să le nimicească amintirea, la fel cum și Iulian Apostatul ardea sfintele moaște ale cuvioșilor. **Dar ei strălucesc în Biserica cerească, iar noi trebuie să le slăvim și mai mult ostenele, proslăvindu-L astfel pe Dumnezeu, Care prin ei săvârșește minuni.**"⁸⁴

Pentru rugăciunile tuturor sfinților care au strălucit în pământurile Apusului, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!

⁸³ Prin prigoana comunistă.

⁸⁴ Sfântul Ioan Maximovici, *op. cit.*, p. 222 (s.n.).

Listă alfabetică cu sfinții pomeniți în acest capitol:⁸⁵

AGATA, muceniță, din Catania (Sicilia). Prăznuire: 5 februarie. Sinaxar, p. 111

AGNIA, muceniță, din Roma, 305 d. Hr. Prăznuire: 21 ianuarie. Sinaxar, p. 101

AIDAN (Edan), Episcop de Lindisfarne (Anglia), 651 d. Hr. Prăznuire: 31 august. Sinaxar, p. 232

ALBAN, întâiul mucenic al Britaniei, 304 d. Hr. Prăznuire: 22 iunie. Sinaxar, p. 192

ALEXIE „omul lui Dumnezeu”, cuvios, din Roma, sec. V d. Hr. Prăznuire: 17 iulie/17 martie. Sinaxar, p. 134

AMAND, Episcop de Maastricht (Olanda), 675 d. Hr. Prăznuire: 6 februarie. Sinaxar, p. 112

AMBROZIE, Episcop al Milanului (Italia), 339-397 d. Hr. Prăznuire: 7 decembrie. Sinaxar, p. 72

ANA, cuvioasă, din Novgorod (Rusia), 1056 d. Hr. Prăznuire: 4 octombrie. Sinaxar, p. 31

ANASTASIA Romana, muceniță, din Roma, 253 d. Hr. Prăznuire: 28 octombrie/29 octombrie. Sinaxar, p. 46

ANSGAR (Oscar), Episcop de Hamburg (Germania), Apostolul Nordului, 801-865 d. Hr. Prăznuire: 3 februarie

ARISTOBUL, Apostol din cei 70, Episcop al Britaniei. Prăznuire: 15 martie. Sinaxar, p. 133

ATANASIE cel Mare, Patriarh al Alexandriei, 297-373 d. Hr. Prăznuire: 18 ianuarie. Sinaxar, p. 99

AUGUSTIN, Episcop de Hipona (Africa de Nord), 354-430 d. Hr. Prăznuire: 15 iunie. Sinaxar, p. 189

AUGUSTIN, Arhiepiscop de Canterbury, Apostolul englezilor, 604 d. Hr. Prăznuire: 27 mai. Sinaxar, p. 174

⁸⁵ Dăm pentru fiecare sfânt numele (cu variante), locul și anii între care a trăit (dacă se știu), data prăznuirii în apus și în răsărit, cu bară între ele (dacă sunt diferite) și pagina la care pot fi găsiți în Sinaxarul editat de Părintele Ioanichie Bălan, Ed. Episcopiei Romanului, 1998. Într-adevăr, acest sinaxar conține, pe lângă sfinții din Răsărit, numele multora dintre cei mai însemnați sfinți ai Apusului.

BATILDA, regină a francilor, 680 d. Hr. Prăznuire: 30 ianuarie. Sinaxar, p. 107

BENEDICT, cuvios, din Nursia (Italia), 480-550 d. Hr. Prăznuire: 11 iulie/14 martie. Sinaxar, p.132

BONIFATIE, Arhiepiscop de Mainz, Luminătorul Germaniei, 675-754 d. Hr. Prăznuire: 5 iunie. Sinaxar, p. 182

CECILIA, muceniță, din Roma, 230 d. Hr. Prăznuire: 22 noiembrie. Sinaxar, p. 62

CIPRIAN, Episcop al Cartaginei, 200-258 d. Hr. Prăznuire: 16 septembrie/31 august. Sinaxar, p. 19

CHESARIE, Episcop de Arles (Galia), 470-543 d. Hr. Prăznuire: 27 august. Sinaxar, p. 231

CHIRIL și METODIE, Apostolii slavilor, 869 și 885 d. Hr. Prăznuire: 11 mai. Sinaxar, p. 166

CLEMENT, Apostol din cei 70, Papă al Romei, 101 d. Hr. Prăznuire: 23 noiembrie/4 ianuarie. Sinaxar, p. 64

CLEMENT (Willibrord), apostolul Frisiei (Olanda), 658-739 d. Hr. Prăznuire: 7 noiembrie. Sinaxar, p. 55

CLOTILDA, regină a francilor, 474-545 d. Hr. Prăznuire: 3 iunie. Sinaxar, p. 181

COLUMBA, cuvios, în Iona (Scoția), 521-597 d. Hr. Prăznuire: 9 iunie. Sinaxar, p. 185

COLUMBAN, cuvios, din Irlanda, 543-615 d. Hr. Prăznuire: 23 noiembrie. Sinaxar, p. 62

COMGALL, cuvios, întemeietorul Măn. Bangor (Irlanda), 516-601 d. Hr. Prăznuire: 10 mai. Sinaxar, p. 166

CUTHBERT, Episcop de Lindisfarne (Anglia), 687 d. Hr. Prăznuire: 20 martie. Sinaxar, p. 135

EDMUND, mucenic, rege al Angliei, 841-869 d. Hr. Prăznuire: 20 noiembrie

EDWARD, mucenic, rege al Angliei, 978 d. Hr. Prăznuire: 18 martie

ELIGIU (Eloi, Ely), Episcop de Noyon (Galia), 588-660 d. Hr. Prăznuire: 1 decembrie. Sinaxar, p. 69

ETHELBERT (Albert), rege de Kent (Anglia), 560-616 d. Hr. Prăznuire: 25 februarie

EUHERIE, Episcop de Lyon (Galia), 449 d. Hr. Prăznuire: 16 noiembrie

EVLOGHIE, mucenic, preot în Cordoba (Spania), 856 d. Hr. Prăznuire: 11 martie. Sinaxar, p. 131

EVGHENIE, Episcop de Toledo (Spania), 657 d. Hr. Prăznuire: 13 noiembrie

FLORENTINA, cuvioasă, din Carthagena (Spania), 636 d. Hr. Prăznuire: 20 iunie

FOTIN, sfințit mucenic, Episcop de Lyon, 177 d. Hr. Prăznuire: 2 iunie. Sinaxar, p. 179

FULGENTIE, Episcop de Ecija (Spania), 633 d. Hr. Prăznuire: 16 ianuarie

GALL, cuvios, luminătorul Elveției, 550-645 d. Hr. Prăznuire: 16 octombrie. Sinaxar, p. 38

GENEVIEVA, cuvioasă, în Paris (Galia), 419-500 d. Hr. Prăznuire: 3 ianuarie. Sinaxar, p. 89

GHEORGHE, mucenic, din Palestina, în Cordoba (Spania), 852 d. Hr. Prăznuire: 27 iulie

GHERMAN, Episcop al Parisului (Galia), 496-576 d. Hr. Prăznuire: 28 mai. Sinaxar, p. 176

GHERMAN, Episcop de Auxerre (Galia), 380-448 d. Hr. Prăznuire: 31 iulie. Sinaxar, p. 213

GHERMAN, cuvios, apostol al Alaskăi (America), 1755-1836 d. Hr. Prăznuire: 15 noiembrie. Sinaxar, p. 59

GHERMAN, cuvios, prieten al Sfântului Ioan Casian, sec. IV d. Hr. Prăznuire: 29 februarie. Sinaxar, p. 129

GRIGORIE al III-lea, Papă al Romei, 741 d. Hr. Prăznuire: 10 decembrie

GRIGORIE cel Mare (Dialogul), Papă al Romei, 540-604 d. Hr. Prăznuire: 12 martie. Sinaxar, p. 131

GRIGORIE, Episcop de Tours (Galia), 540-594 d. Hr. Prăznuire: 17 noiembrie

HONORAT, Episcop de Arles, întemeietorul Măn. Lerins, 350-429 d. Hr. Prăznuire: 16 ianuarie. Sinaxar, p. 98

HERMENEGILD, mucenic, în Spania, 586 d. Hr. Prăznuire: 13 aprilie/1 noiembrie. Sinaxar, p. 50

HUBERT, Episcop de Maastricht (Olanda), 727 d. Hr. Prăznuire: 3 noiembrie

IACOV cel Mare, Apostol din cei 12, 44 d. Hr. Prăznuire: 25 iulie/9 octombrie. Sinaxar, p. 33

IACOV cel Mic, Apostol din cei 70, ruda Domnului, 63 d. Hr. Prăznuire: 23 octombrie. Sinaxar, p. 42

IANUARIE, Episcop de Benevento (Italia), 304 d. Hr. Prăznuire: 19 septembrie. Sinaxar, p. 21

IERONIM, fericit, din Stridon (Italia), 341-420 d. Hr. Prăznuire: 15 iunie. Sinaxar, p.189

IGNATIE Teoforul, Patriarh al Antiohiei, 107 d. Hr. Prăznuire: 20 decembrie. Sinaxar, p. 82

ILARIE, Episcop de Arles (Galia), 400-449 d. Hr. Prăznuire: 5 mai. Sinaxar, p. 163

ILARIE, Episcop de Poitiers (Galia), 315-368 d. Hr. Prăznuire: 13 ianuarie. Sinaxar, p. 96

ILDEFONS (Alfonso), Episcop de Toledo (Spania), 600-667 d. Hr. Prăznuire: 23 ianuarie

IOAN CASIAN, cuvios, din Dobrogea (România), 360-433 d. Hr. Prăznuire: 29 februarie. Sinaxar, p. 123

IOAN Făcătorul de minuni (Maximovici), Episcop de Shanghai, Paris și San Francisco, 1896-1966 d. Hr. Prăznuire: 2 iulie.

IOAN Gură de Aur, Patriarh al Constantinopolului, 344-407 d. Hr. Prăznuire: 13 noiembrie. Sinaxar, p. 58

IOAN Secerătorul, cuvios, din Calabria (Italia), 1129 d. Hr. Prăznuire: 23 februarie. Sinaxar, p. 120

IOAN Teologul, Apostol din cei 12 și evanghelist, sec. II d. Hr. Prăznuire: 26 septembrie. Sinaxar, p. 25

ISIDOR, Arhiepiscop al Sevillei (Spania), 560-636 d. Hr. Prăznuire: 4 aprilie. Sinaxar, p. 144

IUSTIN Filosoful, mucenic, din Sichem (Palestina), în Roma, 100-165 d. Hr. Prăznuire: 1 iunie. Sinaxar, p. 178

LAMBERT, Episcop de Maastricht (Olanda), 709 d. Hr. Prăznuire: 17 septembrie. Sinaxar, p. 20

LAVRENTIE Arhidiaconul, mucenic, din Roma, 258 d. Hr. Prăznuire: 10 august. Sinaxar, p. 219

LEANDRU, Arhiepiscop de Sevilla (Spania), 540-601 d. Hr. Prăznuire: 27 februarie. Sinaxar, p. 122

LEGER (Lejer, Leodegar), Episcop de Autun (Galia), 616-678 d. Hr. Prăznuire: 2 octombrie. Sinaxar, p. 30

LEON cel Mare, Papă al Romei, 460 d. Hr. Prăznuire: 10 noiembrie/18 februarie. Sinaxar, p. 117

LEONARD, cuvios, pustnic în Noblac (Franța), 559 d. Hr. Prăznuire: 6 noiembrie

LUCA Gramaticul, Episcop de Calabria (Italia), sec. XI d. Hr. Prăznuire: 10 decembrie

LUCIA, muceniță, din Siracuza (Sicilia), 304 d. Hr. Prăznuire: 13 decembrie. Sinaxar, p. 75

MARTIN I (Mărturisitorul), Papă al Romei, 655 d. Hr. Prăznuire: 14 aprilie. Sinaxar, p. 149

MARTIN, Episcop de Tours (Galia), 316-397 d. Hr. Prăznuire: 11 noiembrie/12 octombrie. Sinaxar, p. 57

MARTIN, Arhiepiscop de Braga (Portugalia), 520-580 d. Hr. Prăznuire: 20 martie

MAVRICHIE, mare mucenic, în Agaunum (Elveția), 288 d. Hr. Prăznuire: 22 septembrie

MAXIM Mărturisitorul, din Constantinopol, 580-662 d. Hr. Prăznuire: 21 ianuarie. Sinaxar, p. 100

MAXIMIN, Episcop de Trier (Germania), 349 d. Hr. Prăznuire: 29 mai.

MONICA, dreaptă, din Cartagina (Africa de Nord), 332-387 d. Hr. Prăznuire: 4 mai. Sinaxar, p. 162

NICOLAE Velimirovici, Episcop de Jicea (Serbia), 1880-1956 d. Hr. Prăznuire: 5 martie. Sinaxar, p. 126

NINIAN, cuvios, apostol al Scoției, 432 d. Hr. Prăznuire: 26 august

OLAF, mucenic, rege al Norvegiei, 995-1030 d. Hr. Prăznuire: 29 iulie

OLGA (Helga), cneaghină a Rusiei, 969 d. Hr. Prăznuire: 11 iulie. Sinaxar, p. 203

OSIE, Episcop de Cordoba (Spania), 256-358 d. Hr. Prăznuire: 27 august. Sinaxar, p. 230

PATRICK (Patrichie), Episcop și Apostol al Irlandei, 380-467 d. Hr. Prăznuire: 17 martie. Sinaxar, p. 164

PERPETUA și FELICITAS, mucenițe, în Africa de Nord, 203 d. Hr. Prăznuire: 1 februarie. Sinaxar, p. 109

PETRU și PAVEL, mai-marii Apostolilor, în Roma, 64 și 67 d. Hr. Prăznuire: 29 iunie. Sinaxar, p. 196

PETRU Vameșul, cuvios, din Egipt. Prăznuire: 22 septembrie. Sinaxar, p. 22

POLICARP, sfințit mucenic, Episcop al Smirnei, 143 d. Hr. Prăznuire: 23 februarie. Sinaxar, p. 120

RADEGUNDA, regină a francilor, 518-587 d. Hr. Prăznuire: 13 august. Sinaxar, p. 221

REMIGIU (Remi, Remy), Arhiepiscop de Rheims (Galia), 437-533 d. Hr. Prăznuire: 1 octombrie. Sinaxar, p. 29

SEBASTIAN, mucenic, din Roma, 288 d. Hr. Prăznuire: 18 decembrie. Sinaxar, p. 75

SIGFRID, Episcop de Växjö, luminător al Suediei, 1045 d. Hr. Prăznuire: 15 februarie

SILUAN Atonitul, cuvios, în Sfântul Munte Athos, 1866-1938 d. Hr. Prăznuire: 24 septembrie. Sinaxar, p. 24

SILVESTRU, Papă al Romei, 335 d. Hr. Prăznuire: 2 ianuarie. Sinaxar, p. 88

SIMEON Stâlpnicul, cuvios, din Siria, 459 d. Hr. Prăznuire: 1 septembrie. Sinaxar, p. 9

SIMON Zelotul, Apostol din cei 12, în Britania. Prăznuire: 10 mai. Sinaxar, p. 165

SOFIA și cele trei fiice ale ei, AGAPIS, PISTIS și ELPIS, mucenițe, în Roma, 137 d. Hr. Prăznuire: 30 septembrie/17 septembrie. Sinaxar, p. 19

ȘTEFAN, întâiul mucenic și arhidiacon, Apostol din cei 7 diaconi. Prăznuire: 26 decembrie. Sinaxar, p. 85

TATIANA, muceniță, în Roma, 226 d. Hr. Prăznuire: 12 ianuarie. Sinaxar, p. 96

TEODOR, Arhiepiscop de Canterbury, din Tarsul Ciliciei, 602-690 d. Hr. Prăznuire: 19 septembrie. Sinaxar, p. 21

TEODOR Varangul și IOAN, fiul său, primii mucenici ai Rusiei, 984 d. Hr. Prăznuire: 12 iulie. Sinaxar, p. 204

URBAN I, Papă al Romei, 230 d. Hr. Prăznuire: 25 mai

URSULA, muceniță, în Germania, sec. IV d. Hr. Prăznuire: 21 octombrie. Sinaxar, p. 41

VALENTIN, mucenic, Episcop de Terni (Italia), 269 d. Hr. Prăznuire: 14 februarie

VALERIE, Episcop al Saragosse (Spania), 315 d. Hr. Prăznuire: 28 ianuarie. Sinaxar, p. 57

VARTOLOMEU, cuvios, din Rossano (Calabria), 1065 d. Hr. Prăznuire: 11 noiembrie

VASILE cel Mare, Arhiepiscop al Cezareei Capadociei, 329-379 d. Hr. Prăznuire: 1 ianuarie. Sinaxar, p. 88

VICHENTIE, cuvios, din Lerins (Galia), 445 d. Hr. Prăznuire: 24 mai. Sinaxar, p. 174

VICHENTIE, mucenic, în Saragossa (Spania), 304 d. Hr. Prăznuire: 22 ianuarie/11 noiembrie. Sinaxar, p. 57

VLADIMIR (Waldemar), cneaz, încreștinătorul Rusiei. Prăznuire: 15 iulie. Sinaxar, p. 205

ZAHARIA, ultimul Papă grec al Romei, 752 d. Hr. Prăznuire: 15 martie

Sfinții Insulelor Britanice

Tropar, glas V

Ca o roadă preafrumoasă a seminței mântuirii Tale, pământul Britaniei Îți aduce Ție, Doamne, pe toți sfinții care au strălucit din el. Pentru rugăciunile lor și ale Maicii Tale, Preamilostive, păzește în pace Biserica și pământul nostru.

Introducere

„Când Biserica din Insulele Britanice va începe să-și cinstească sfinții, atunci ea va crește.” Acestea sunt cuvintele luminate de Dumnezeu ale unui sfânt grec, pe nume Arsenie, care a trăit în urmă cu mai bine de două sute de ani pe insula Paros din Marea Egee. Astăzi, aceste cuvinte se împlinesc chiar sub ochii noștri. Tocmai de aceea, în cele ce urmează ne vom strădui să vorbim despre câțiva dintre sfinții care au strălucit în Insulele Britanice, anume pentru ca oamenii să le poată aduce cinstirea care li se cuvine.

Mai întâi însă, vom încerca să lămurim câteva dintre denumirile pe care le vom folosi în această lucrare. Astfel, prin „Insulele Britanice” se înțelege acel grup de insule aflate în partea de nord-vest a Europei, cele mai mari și mai cunoscute dintre ele fiind Marea Britanie¹ și Irlanda. Din punct de vedere istoric, aceste insule erau locuite în vechime de mai multe neamuri de celți, împărțiți în două ramuri mari: mai întâi, celții din Marea Britanie, care se numeau britani, iar apoi, celții din Irlanda, care se numeau scoți sau irlandezi². Pe lângă acești celți, în partea de nord a Marii Britanii mai trăia un neam despre care se știe foarte puține lucruri, numiți picti³. În urmă cu aproape două mii de ani, între anii 44 și 51 d. Hr., împăratul roman Claudiu a cucerit o parte din aceste insule, parte care a intrat în stăpânirea imperiului roman cu numele de „Britania.”

1. Biserica Britaniei în perioada romană

Primind porunca propovăduirii de la Mântuitorul Hristos, Sfinții Apostoli au dus vestea cea bună până în cele mai îndepărtate capete ale

¹ Astăzi, insula Marea Britanie este împărțită în: Anglia, la sud și răsărit, Țara Galilor, la apus și Scoția, la nord.

² Celții, care se numeau pe ei înșiși „gali”, erau răspândiți în vechime pe un teritoriu foarte întins, din peninsula Asia Mică (galatenii cărora Sfântul Apostol Pavel le-a trimis o epistolă), trecând prin Galia (Franța de astăzi), și ajungând până în Irlanda și nord-vestul Spaniei (care se numește până astăzi Galicia).

³ Au fost numiți astfel de către romani, din pricină că își pictau fețele și trupul când mergeau la război.

pământului. Astfel, din mărturiile vechi știm că ei au ajuns din India până în Spania, din Rusia până în Etiopia. Pentru noi, însă, este de însemnătate faptul că unii dintre ei au ajuns să propovăduiască cuvântul mântuirii și în pământurile Britaniei. Într-adevăr, Părinții Bisericii ne spun că întemeierea credinței creștine în acele părți a fost făcută mai ales prin lucrarea a doi dintre Apostoli, anume a **Sfântului Simon Zelotul** și a **Sfântului Aristobul**. Despre Sfântul Simon, care era unul din cei doisprezece Apostoli⁴, se spune că a propovăduit mai mult timp credința creștină în părțile Africii, de unde a ajuns apoi în Britania. Botezând acolo pe mulți dintre locuitori, a primit moarte mucenicească fiind răstignit pe cruce. Celălalt Apostol, Sfântul Aristobul, a fost fratele Sfântului Apostol Varnava și unul dintre cei șaptezeci de ucenici ai Mântuitorului Hristos. Fiind hirotonit episcop de către Sfântul Apostol Pavel și trimis în Insulele Britanice, Aristobul s-a ostenit neobosit pentru încreștinarea acelor pământuri, încununându-și propovăduirea, asemenea Sfântului Simon, prin vărsarea sângelui pentru credința creștină⁵.

Pe temelia așezată de acești doi Apostoli, dar și de alții⁶, s-a desăvârșit mai apoi zidirea Bisericii Britaniei. Ca și în pământurile țării noastre, aceasta s-a făcut încet, mai ales prin negustorii și ostașii romani, greci, evrei sau sirieni care s-au așezat în Insulele Britanice. Unii dintre aceștia erau creștini, și prin ei o parte dintre britani au ajuns să primească credința în Mântuitorul Hristos. Însă despre aceste vremuri de început se știu foarte puține lucruri sigure, datorită faptului că Biserica era nevoită să se ascundă mereu din pricina cruntelor prigoane ale împăraților romani. Cu toate acestea, din viețile sfinților aflăm că și în pământurile Britaniei mulți creștini și-au dat viața pentru credința lor. Dintre ei, cel mai cunoscut și mai cinstit a fost **Sfântul Alban** (†304 d. Hr.), care este socotit cel dintâi mucenic al Insulelor. În timpul prigoanei lui Dioclețian⁷, Alban, care era păgân, a ascuns în

⁴ El este mirele de la nunta din Cana, la care Mântuitorul a săvârșit întâia Sa minune, preschimbând apa în vin.

⁵ Despre ei, v. Phillips, Andrew, *The Holy Apostles in Britain*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 4, ed. cit., p. 6

⁶ Unele mărturii vorbesc despre faptul că înșiși Mai-marii Apostolilor, Sfinții Petru și Pavel, ar fi propovăduit în Britania.

⁷ Unii spun că ar fi vorba de prigoana lui Deciu (250 d. Hr.) sau chiar de cea a lui Septimiu Sever (209 d. Hr.)

casa sa un preot creștin urmărit de oamenii împăratului. Prin mijlocirea acestui preot, Alban a primit botezul și s-a aprins și el de dorința de a muri pentru Hristos. Astfel, când ostașii au ajuns la casa sa, el s-a îmbrăcat cu hainele preotului și a fost prins în locul lui. După ce a fost chinuit în fel și chip pentru a se lepăda de Hristos, sfântului i s-a tăiat capul pe un câmp din apropierea orașului Verulamium⁸. Unul dintre călăi, văzând statornicia și bunătatea lui Alban, a crezut și el în Hristos, primind chiar atunci cununa muceniciei. Tot în Britania, în timpul aceleiași prigoane, mulți alți creștini au pățimit pentru Hristos, printre ei fiind cunoscuți și **Sfinții Aaron și Iuliu**.

Toată jertfa și răbdarea acestor mucenici nu a rămas însă nerăsplătită, și pentru rugăciunile lor Dumnezeu a rânduit ca pe tronul imperiului roman să urce cel dintâi împărat creștin, Sfântul Constantin cel Mare, care a dat Bisericii libertate deplină. Înainte de a se urca pe tron, Sfântul Constantin a fost conducător al Britaniei, fiind încoronat împărat roman la York, în anul 306⁹. Prin strădaniile lui, Biserica din întreaga lume a cunoscut o perioadă de mare înflorire și bunăstare, și același lucru s-a întâmplat și cu Biserica din Insulele Britanice. Cu toate acestea, din pricină că Britania se afla chiar la marginea imperiului, foarte puține știri ni s-au păstrat despre viața creștinilor din acele locuri. Știm totuși că în întreg pământul Britaniei au fost întemeiate mai multe episcopii, ierarhii romano-britani fiind pomeniți la unele dintre sinoadele ținute în veacul al IV-lea¹⁰. Astfel, către sfârșitul acestui veac, Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: „Insulele Britanice, care sunt dincolo de mare și se găsesc în ocean, au primit puterea Cuvântului. S-au întemeiat acolo biserici și au fost ridicate altare. Chiar de vei merge la ocean, în Insulele Britanice, vei auzi pretutindeni pe toți oamenii

⁸ Pe locul pătimirii lui a fost zidită mai târziu o mănăstire, în jurul căreia s-a ridicat orașul St. Albans de astăzi.

⁹ Unele mărturii spun că mama împăratului Constantin, Sfânta Elena, s-a născut în Britania, în orașul Colchester.

¹⁰ Situația este foarte asemănătoare cu cea a Bisericii întemeiate în pământurile țării noastre, care și ea se afla la marginea imperiului. La fel ca și în Britania, știrile despre viața creștină din Dacia și Scythia Minor (Dobrogea) ne vin mai ales de la sinoadele la care luau parte episcopi daco-romani sau sciți.

vorbind despre lucruri din Scripturi; cu alt glas, e drept, însă nu cu altă credință; cu altă limbă, însă cu aceeași judecată.”¹¹

2. Biserica Britaniei după plecarea romanilor

Această perioadă de pace și bunăstare a luat însă sfârșit odată cu prăbușirea Imperiului roman din Apus. Astfel, când la sfârșitul veacului al IV-lea Sfântul Ioan își scria cuvintele de mai sus, păgânii picți și irlandezi începeau să atace tot mai des Britania romană, trecând totul prin foc și sabie și semănând groază în rândul poporului. Până la urmă, armatele romane au fost nevoite să părăsească de tot insula, lucru care s-a întâmplat în anul 410, în același an în care Roma cădea sub vizigotul Alaric. Astfel, britanii au fost lăsați cu totul descoperiți în fața sălbaticilor năvălitori păgâni, și pentru a se putea apăra au fost nevoiți să cheme în ajutor mai multe neamuri germane. Împărțite în trei ramuri mari – angli, saxoni și juți –, aceste neamuri germane s-au așezat mai ales în partea de răsărit a Marii Britanii. La început, ei i-au biruit pe picți și pe irlandezi, însă în scurtă vreme s-au întors și împotriva britanilor, ajungând astfel din prieteni – dușmani, și din ajutători – cuceritori. Încet-încet, ei i-au împins tot mai mult pe britani înspre apus, întemeindu-și și câteva regate, care mai târziu au ajuns să se unească într-o singură țară, numită Anglia, în pământul căreia a luat naștere poporul englez. Britanii, strămtorați astfel din toate părțile, au fost nevoiți să scape fugind, și mulți dintre ei au ajuns pe coastele de apus ale Galiei, în peninsula care atunci se numea Armorica, iar astăzi Bretania¹². Cei care au rămas, au izbutit cu mare greutate să oprească înaintarea cotropitorilor, rezistând în ținuturile muntoase din apus, în Țara Galilor și în Cornwall.

În aceste ținuturi retrase și ascunse, britanii și-au păstrat neclintită credința pe care o primiseră în veacurile de dinainte, arătând prin aceasta cât de adânci rădăcini înfipseze Biserica în Britania în timpul stăpânirii romane. Totuși, în această perioadă tulbure și cumplit de grea, Biserica britană a început încet-încet să se schimbe, ajungând dintr-o Biserică cu

¹¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Orationes, Hristos Dumnezeu*, apud. Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 5

¹² Peninsula a primit acest nume datorită numărului foarte mare de britani care s-au așezat în ea.

trăsături romane, într-una cu trăsături celte. În cele ce urmează, vom vorbi despre câțiva dintre nenumărații sfinți care au rodit în această Biserică, sfinți prin care, mai apoi, toate celelalte pământuri locuite de celți au primit credința creștină. Lucrul care uimește pe oricine citește viețile acestor sfinți este mai ales dragostea mare pe care ei o aveau pentru viața călugărească și pustnicească. Într-adevăr, ni s-au păstrat numele a nenumărați cuvioși britani care au strălucit prin nevoițe și înfrânări întru nimic mai prejos celor ale părinților Răsăritului. Aceasta, deoarece întemeierea vieții călugărești în Britania, ca și mai înainte în Galia și în întregul Apus, a fost adânc legată de viața călugărească a Răsăritului. Astfel, doi sfinți gali sunt socotiți a fi părinții călugăriei britane, **Sfântul Gherman de Auxerre** (380-448) și **Sfântul Lup din Troyes** (384-478). Cel dintâi a întemeiat o mănăstire în apropiere de orașul Auxerre, unde era episcop, iar cel de al doilea a deprins viața călugărească în cunoscuta mănăstire de pe insula Lerins din sudul Galiei, aflată sub povățuirea Sfântului Ioan Casian¹³. Fiind prieteni buni, Sfântul Gherman și Sfântul Lup au fost trimiși în Britania pentru a stăvili răspândirea unei erezii care apăruse în acele ținuturi, erezia pelagiană¹⁴. Ajungând în insulă în anul 429, și apoi din nou în 447, cei doi au propovăduit neîncetat prin întreg pământul Britaniei, săvârșind nenumărate minuni și întărindu-i pe britani în dreapta credință¹⁵. Însă, cum am spus, lucrul de însemnătate pentru noi este acela că ei au dus și au întemeiat în Insulele Britanice viața călugărească care înflorise în mănăstirile Galiei. Într-adevăr, cei doi sfinți au făcut în Britania nenumărați ucenici, care au răspândit apoi viața călugărească în toate pământurile locuite de celți. Astfel, în cursul veacului al V-lea și al VI-lea în Insulele Britanice a luat naștere o viață călugărească deosebit de puternică, care avea ca trăsături de temelie atât asemănarea cu călugăria răsăriteană, cât și o mare unitate între diferitele ținuturi în care a rodit.

Dintre sfinții de neam britan, îl vom pomeni mai întâi pe **Sfântul Dubrichie**, care este socotit unul dintre ucenicii Sfântului Gherman

¹³ Nu vom mai stăruî acum asupra strânselor legături pe care Mănăstirea Lerins și Sfântul Ioan Casian le-au avut cu călugării răsăriteni și mai ales cu cei din Egipt. Despre aceasta, v. mai sus, pp. 21 sq.

¹⁴ Pelagie era de neam romano-britan și susținea că omul nu are nevoie de harul dumnezeiesc pentru a înainta pe calea sfințeniei și a mântuirii.

¹⁵ Cf. Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, I, 16-21, ed. cit., pp. 65-71.

din Auxerre. Fiind hirotonit episcop în Țara Galilor, Dubrichie a zidit mai multe mănăstiri, punând astfel o trainică temelie vieții călugărești din eparhia sa. Până la urmă, s-a retras împreună cu câțiva ucenici pe insula Bardsey, unde a trăit ca pustnic până la moarte. Un ucenic al Sfântului Dubrichie, care a dus mai departe munca începută de el, a fost **Sfântul Cadoc**, care a trăit cândva pe la începutul veacului al VI-lea și al cărui nume este legat de întemeierea unei mari mănăstiri la Llancarvan, unde trăiau nu mai puțin de 1000 de călugări. După ce a propovăduit mai mult timp credința creștină pe coastele de nord ale Galiei, Cadoc s-a întors în Britania, primind acolo moarte mucenicească din mâinile păgânilor englezi. Tot ucenic al Sfântului Gherman din Auxerre a fost și **Sfântul Illtyd** (†535 d. Hr.), unul dintre cei mai iubiți sfinți britani. Fiind tuns călugăr, Illtyd a petrecut mai multă vreme în pustie, hotărând apoi să întemeieze, cu binecuvântarea Sfântului Cadoc, o nouă mănăstire, numită Llantwit, în apropiere de Llancarvan. Această mănăstire a ajuns apoi foarte cunoscută, deoarece din ea s-a ridicat mulțime întreagă de sfinți călugări, care au împânzit întreaga parte de apus a Marii Britanii (și nu numai) cu nenumărate mănăstiri și schituri¹⁶. Dintre acești părinți cuvioși, îl amintim mai întâi pe **Sfântul Samson** (490-565 d. Hr.), episcop de Dol, care este socotit cel mai mare propovăduitor britan din veacul al VI-lea. Intrând de mic în mănăstirea din Llantwit și dobândind darul facerii de minuni, Sfântul Samson a hotărât să fugă în Bretania (Galia), pentru a scăpa de faima și cinstirea oamenilor. Ajuns acolo, sfântul a întemeiat mănăstirea din Dol, care i-a slujit mai apoi drept scaun episcopal, și din care Samson a încreștinat neamurile păgâne care trăiau în împrejurimi. Un alt trăitor în mănăstirea din Llantwit a fost și **Sfântul Gildas Înțeleptul** (516-570 d. Hr.), de la care ni s-a păstrat o foarte însemnată carte despre căderea Britaniei romano-celte și cucerirea ei de către englezi¹⁷.

¹⁶ În limba britană, mănăstirile și bisericile erau numite „Llan”. Astăzi, nu mai puțin de 500 de sate din întreaga Țară a Galilor încep cu această denumire, fiind apoi urmate de numele sfinților de care este legat fiecare sat în parte. De pildă, „Llantwit” înseamnă Mănăstirea (sau Biserica) Sfântului Illtyd (Illtwit), iar „Llancarvan” – Mănăstirea (Biserica) cerbilor.

¹⁷ Gildas, *De excidio Britanniae*, în ***, *Six Old English Chronicles*, Ed. J.A. Giles, London, 1848, (trad. Henry G. Bohn), lucrare care se găsește pe Internet, la pagina: <http://www.fordham.edu/halsall/source/gildas.html>.

Însă cel mai cunoscut și mai iubit dintre părinții care și-au început viața călugărească la Llantwit a fost **Sfântul David** (†600 d. Hr.), care este cinstit astăzi ca ocrotitorul și apărătorul Țării Galilor. Asemenea celorlalți părinți britani, și Sfântul David a întemeiat o mănăstire a lui, numită Menevia, mănăstire cunoscută pretutindeni pentru viața și rânduiala ei deosebit de aspră¹⁸. Pentru darurile cu care fusese înzestrat, David a fost ales episcop al întregii Biserici britane, primind hirotonia din mâinile Patriarhului Ierusalimului, în timpul unui pelerinaj în Țara Sfântă. Muncind neobosit, omul lui Dumnezeu a ajutat foarte mult mănăstirile aflate sub povățuirea sa, astfel că în timpul vieții lui călugăria britană a ajuns la o înflorire nemaicunoscută până atunci. David a murit la adânci bătrâneți în mănăstirea sa din Menevia, moaștele lui rămânând acolo până în ziua de azi¹⁹.

În Cornwall, celălalt ținut locuit de britani, au strălucit de asemenea foarte mulți sfinți²⁰, cel mai cunoscut dintre ei fiind **Sfântul Petroc din Padstow** (†564 d. Hr.). Fiu al unui rege britan din Țara Galilor, Petroc a petrecut mai multă vreme în Irlanda, unde a primit învățătură, iar de acolo a plecat în Cornwall. După ce a întemeiat o mănăstire la Padstow, sfântul s-a retras în pustie, ajungând cunoscut ca un mare plăcut al lui Dumnezeu și făcător de minuni.

Nu putem să încheiem această prezentare a sfinților britani fără a vorbi și despre **Sfânta Winifred** (†650 d. Hr.), una dintre cele mai iubite sfinte ale Țării Galilor. Hotărând de tânără să intre în viața călugărească, Winifred s-a pregătit de aceasta prin post și rugăciune, însă pentru marea ei frumusețe un prinț britan s-a îndrăgostit de ea și a vrut să o ia de soție. Văzând că sfânta nu vrea să se supună dorințelor lui păcătoase, prințul s-a aprins de mânie și până la urmă i-a tăiat tinerei capul. Din locul în care capul a căzut pe pământ a țâșnit de îndată un izvor, care mai târziu s-a dovedit a fi făcător de minuni și care a rămas până astăzi cel mai mare loc de pelerinaj din Țara Galilor²¹.

¹⁸ Călugării nu beau niciodată vin sau bere, ci doar apă, și mâncau doar pâine și vegetale uscate. De asemenea, ei își ocupau tot timpul liber fie cu munci foarte aspre, fie cu citit și învățătură.

¹⁹ În jurul mănăstirii s-a înălțat mai târziu orașul St. Davids, care poartă numele sfântului.

²⁰ Pentru aceasta, Cornwall a ajuns să fie numit „pământul sfinților.”

²¹ Despre sfinții britani în general, v. Doble, G. H., *Lives of the Welsh Saints*, Cardiff, 1971

3. Biserica Scoției și a Irlandei

Vom trece acum la încreștinarea celorlalte ținuturi locuite de celți, încreștinare care a avut loc în veacul al V-lea, și care s-a făcut prin împreună-lucrarea Bisericii Britaniei și a Galiei. Ne vom opri mai întâi asupra părții de nord a Marii Britanii, care se numește astăzi Scoția, și care în vechime era locuită de picți²². Printre aceștia, cel dintâi propovăduitor a fost **Sfântul Ninian** (†432 d. Hr.), care era de neam britan și care se desăvârșise în viața călugărească la picioarele marelui părinte al Apusului, Sfântul Martin din Tours. Fiind trimis în Scoția, Ninian a întemeiat o mare mănăstire la Whithorn, pe care a închinat-o Sfântului Martin, și din ea și-a desfășurat întreaga muncă de încreștinare printre picții și britanii care trăiau în împrejurimi.

Această mănăstire întemeiată de Sfântul Ninian a avut, după cum vom vedea mai încolo, un rol însemnat în întemeierea vieții călugărești în Irlanda, insulă care a primit credința creștină prin propovăduirea unui alt mare părinte britan, **Sfântul Patrick al Irlandei** (390-461 d. Hr.). Născut pe coastele de apus ale Britaniei, Patrick a fost prins și dus în robie de către irlandezi, petrecându-și anii de tinerețe în multe greutăți și necazuri. Izbutind să fugă de la stăpânul său, sfântul a răătăcit multă vreme prin mănăstirile Galiei, ajungând și la mănăstirea din Lerins și desăvârșindu-se sub povățuirea Sfântului Gherman din Auxerre. În urma unei chemări dumnezeiești a plecat în Irlanda pentru a propovădui credința creștină și, după ce și-a așezat scaunul episcopal la Armagh, a lucrat neobosit pentru încreștinarea insulei. Munca lui a fost din plin binecuvântată de Dumnezeu, astfel că sfântul a izbutit să întoarcă la Hristos aproape întreaga insulă. Dintre nenumărații ucenici pe care i-a lăsat în Irlanda, nu putem să nu-l pomenim pe **Sfântul Kieran cel Bătrân** (†530 d. Hr.), ales episcop de Ossory, care a fost numit „cel dintâi născut dintre sfinții irlandezi,” și pe **Sfântul Declan**, episcop de Ardmore²³.

²² Odată cu veacul al VI-lea, tot mai mulți irlandezi au început să se așeze printre picți, întemeind și un mic regat, numit Dalriada, care încet-încet a ajuns să stăpânească întreaga parte de nord a Marii Britanii. Din pricină că irlandezii se numeau în vechime scoți, această parte a Britaniei a ajuns să fie numită mai târziu Scoția.

²³ V. viața sfântului, în ***, *Life of Saint Declan of Ardmore*, Irish Texts Society, 20, New

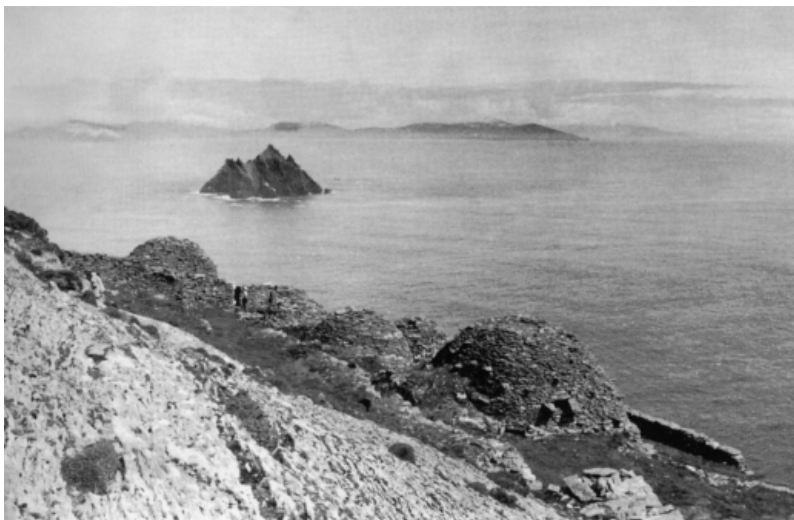
Tot Patrick s-a ostenit să zidească cât mai multe mănăstiri în Irlanda, așezând în ele rânduiala cunoscutelor mănăstiri din pământurile Galiei. Anume prin aceste mănăstiri, dar și prin numărul mare de irlandezi care au îmbrățișat viața monahală, a izbutit Patrick să înrădăcineze atât de adânc credința creștină în sufletul poporului irlandez. Într-adevăr, în aceste lăcașuri sfinte, despre care vom vorbi îndată, a luat naștere în veacul al VI-lea o viață călugărească deosebit de bogată, unică în felul ei, din care s-au ridicat mulțimi nenumărate de sfinți cuvioși și episcopi²⁴. Însă înainte de a vorbi despre ei o vom pomeni mai întâi pe cea mai iubită și mai cinstită sfântă a Irlandei, **Cuvioasa Brigid din Kildare** (450-525 d. Hr.), care a primit botezul din mâinile Sfântului Patrick. Intrând de tânără în viața călugărească, Brigid a întemeiat, prin anul 470 d. Hr., cea dintâi mănăstire de maici din Irlanda, la Kildare. Oameni din întreaga țară alergau la această mănăstire pentru a lua binecuvântarea cuvioasei, deoarece ajunsese cunoscută pretutindeni atât pentru marea ei dragoste față de săraci, cât și pentru nenumăratele minuni pe care le săvârșea. După moartea ei, Sfânta Brigid a fost socotită, alături de Sfântul Patrick, drept cea de-a doua apărătoare și ocrotitoare a Irlandei.

Tot în acele vremuri a strălucit unul dintre cei dintâi mari călugări irlandezi, **Sfântul Enda din Aran** (†530 d. Hr.), care a fost numit pe bună dreptate „Patriarhul călugăriei irlandeze.”²⁵ Ajuns de tânăr în Scoția, Enda a primit acolo mantia călugărească, petrecându-și anii de ucenicie în mănăstirea Sfântului Ninian de la Whithorn. Întors în Irlanda, s-a retras ca pustnic pe insula Aran, unde a trăit în mare asprime și nevoință. În jurul lui s-a adunat cu timpul mulțime întreagă de ucenici, toți aprinși de dragoste pentru viața pustnicească. De altfel, această mare dragoste pentru singurătate a rămas o trăsătură de temelie a vieții călugărești din Irlanda, și nenumărați dintre irlandezi au ajuns să trăiască în pustie, supunându-se, asemenea marilor călugări

Oxford Street, W.C. &c., Londra, 1914, pe Internet la: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/stdeclan.html>

²⁴ Atât de mulți au fost sfinții care s-au ridicat din pământurile Irlandei, încât aceasta a ajuns să fie numită „Insula sfinților.”

²⁵ V. Nicodim Monahul, *Saints of Ireland*, în *Saint Herman's Calendar 2003*, St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, USA, 2003, p. 26

Chilii în formă de stup de albine, din Mănăstirea Arhanghelului Mihail, întemeiată de Sfântul Finian din Clonard pe insula Skellig Michael, pe coasta de sud-vest a Irlandei.

**Vedere aeriană a Sihăstriei Skellig Michael. Clădirea cea mare din centru este paraclisul, iar cele cinci colibe din dreapta sunt chiliile pustnicilor. Pământurile terasate din stânga erau folosite de călugări drept grădină.
Poze luate din ***, St. Herman's Calendar, 2003**

răsăriteni, la tot felul de nevoințe și pătimiri cumplit de grele²⁶. Unii posteau neîncetat, mâncând doar hrana pe care o dădea pământul și nebând nimic altceva decât apă²⁷. Alții, asemenea pustnicilor și stâlpnicilor din Palestina, trăiau mereu în sălbăticie, fără a avea vreun acoperământ deasupra capului. Mulți dintre ei își alegeau să se nevoiască petrecând nopți întregi cufundați până la gât în apele înghețate ale oceanului, rostind neîncetat din psalmii lui David.

Însă Irlanda nu a strălucit doar prin viața pustnicească. Dimpotrivă, încă de timpuriu au luat naștere în „insula sfinților” și primele mănăstiri cu viață de obște, care au ajuns în cursul veacului al VI-lea la o strălucire și înflorire neatinsă niciunde altundeva în Apus. Iar întemeietorul vieții călugărești irlandeze este socotit **Sfântul Finian din Clonard** (†549 d. Hr.), care a fost numit și „Învățătorul sfinților irlandezi.”²⁸ Fiind prieten al Sfântului Enda, Finian a deprins viața călugărească în marile mănăstiri din Țara Galilor, alături de Sfântul David și de Sfântul Cadoc.²⁹ Întors în țară, Finian a întemeiat mai multe mănăstiri, dintre care cea mai însemnată și mai cunoscută a fost cea din Clonard. Pentru această mănăstire el a scris o rânduială foarte aspră, luând pildă atât din rânduiala mănăstirilor britane, cât și din scrierile Sfântului Ioan Casian. În timpul vieții Sfântului Finian, la Clonard au ajuns să trăiască nu mai puțin de 3000 de călugări, care au răspândit viața călugărească pretutindeni în Irlanda, zidind sute de mănăstiri și schituri prin care poporul irlandez a fost în întregime adus la Hristos.

Dintre ucenicii Sfântului Finian, cei mai însemnați au fost așa-numiții „doisprezece apostoli ai Irlandei,” întemeietorii celor mai cunoscute și mai faimoase mănăstiri irlandeze. Astfel, cel mai învățat dintre ei a fost **Sfântul Kieran cel Tânăr** (512-545 d. Hr.), care a

²⁶ Asemănarea mare dintre viața călugărească irlandeză și cea din răsărit se datorează mai ales legăturilor strânse dintre Irlanda și părțile răsăritului. Într-adevăr, mulți credincioși irlandezi mergeau în pelerinaje la locurile sfinte din Palestina și Egipt, ajungând ucenici ai marilor părinți de acolo.

²⁷ De altfel, postul era la mare cinste pentru întreg poporul irlandez, păstrându-se până astăzi zicala „a posti ca un irlandez” (adică aspru). Aceasta o arată și numele zilelor săptămânii în limba irlandeză veche. Astfel, ziua de miercuri se numea „postul mic”, cea de vineri „postul”, iar cea de joi, „între-posturi.”

²⁸ Cf. *ibidem*, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 89

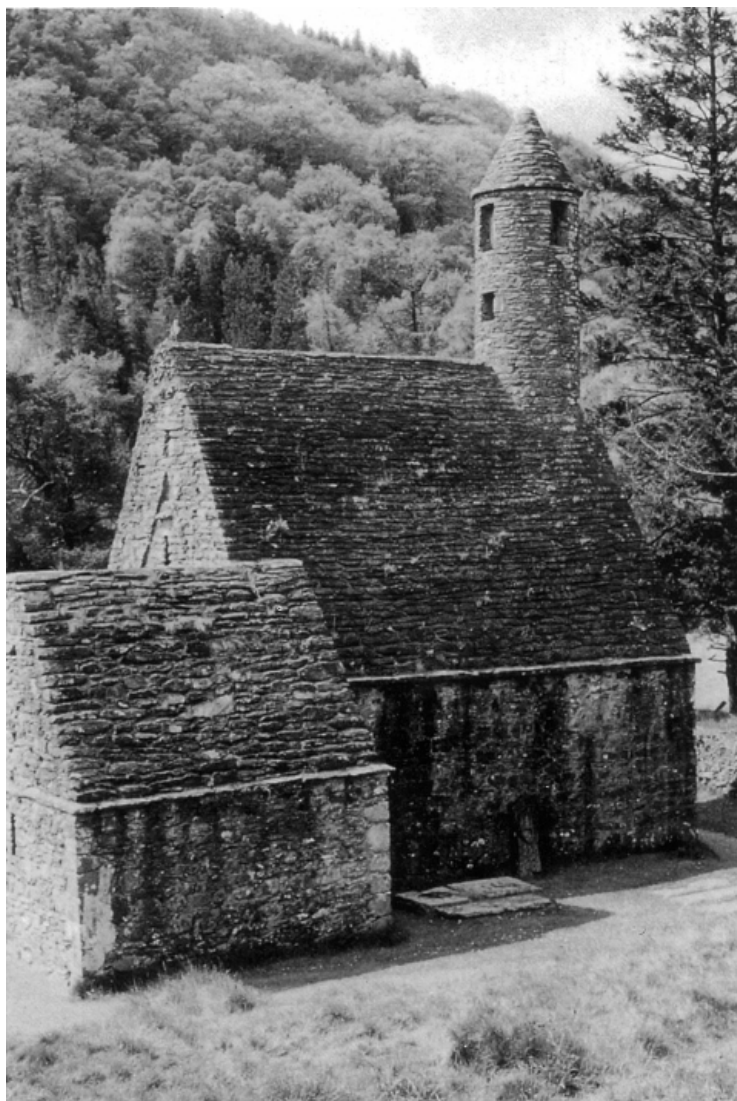
²⁹ De altfel, între mănăstirile din Irlanda și cele din Țara Galilor (despre care am vorbit înainte) a fost întotdeauna o legătură foarte strânsă, călugăria irlandeză fiind socotită fiică a celei britane.

primit mantia călugărească pe insula Aran, din mâinile Sfântului Enda. Luând binecuvântare de la Sfântul Finian, Kieran a întemeiat o mănăstire la Clonmacnois, în care a murit cu pace când de-abia împlinise 33 de ani. Această mănăstire a crescut apoi foarte mult, ajungând cu timpul cel mai mare centru de învățătură din întreaga Irlandă. De altfel, trebuie spus că pe lângă dragostea pentru viața călugărească, irlandezii aveau mare râvnă și pentru învățătură. În mănăstirile Irlandei, oricine vroia putea să-și desăvârșească învățătura fără plată, și de aceea mulțimi întregi de irlandezi își petreceau primii ani de viață învățând în locașurile sfinte. Când creșteau în vârstă, mulți dintre ei rămăneau în mănăstire ca monahi, iar cei care alegeau să se căsătorească, duceau în familiile lor duhul de nevoință și înfrânare pe care îl învățaseră în mănăstiri.³⁰

Apoi, un alt apostol și bun prieten al Sfântului Kieran a fost **Sfântul Kevin din Glendalough** (†618 d. Hr.), despre care se spune că a trăit 120 de ani. Urmaș al regilor Irlandei, Kevin s-a retras de tânăr în singurătate, fiind povățuit în viața pustnicească de Sfântul Petroc din Cornwall, care se afla pe atunci în Irlanda. De numele lui Kevin se leagă întemeierea unei foarte cunoscute mănăstiri irlandeze, cea de la Glendalough, în care sfântul a trăit până la moarte. Însă lucrul care atrage cel mai mult în viața lui Kevin este legătura strânsă pe care el o avea cu întreaga făptură, și mai ales cu animalele sălbatice. De altfel, această dragoste pentru toată făptura a fost o altă trăsătură însemnată a călugăriei irlandeze, prin care ea se aseamăna vieții călugărești din Răsărit. Într-adevăr, sfinții irlandezi, asemenea tuturor celorlalți sfinți, ajunseseră la starea lui Adam de dinainte de cădere, și de aceea întreaga făptură le slujea cu dragoste și li se supunea ca unor stăpâni³¹.

³⁰ Tocmai de aceea mănăstirile au avut un rol așa de însemnat în viața Bisericii din Irlanda, încât pe bună dreptate s-a spus că istoria Bisericii Irlandei este de fapt istoria mănăstirilor și a călugărilor ei.

³¹ De pildă, la porunca Sfântului Kevin, o vidră aducea în fiecare zi pește pentru călugării mănăstirii. Apoi, când regele Irlandei l-a încredințat Sfântului Kevin pe fiul său cel nou-născut, omul lui Dumnezeu a rugat o căprioară să-l alăpteze pe prunc, deoarece nu aveau vaci în mănăstire. Tot despre Sfântul Kevin se spune că în timp ce se afla cu mâinile întinse la rugăciune, o mierlă a venit și s-a așezat în palma sa. Atât de mult a rămas sfântul nemișcat în rugăciune, încât mierla a apucat să clocească un ou.

**Singura biserică care se mai păstrează din vechea Mănăstire
Glendalough. Numită „Bucătăria Sfântului Kevin”, această biserică
a fost construită în jurul veacului al X-lea d. Hr.
Poză luată din ***, St. Herman's Calendar, 2003**

Cu toate acestea, alta era trăsătura care distingea călugăria irlandeză și o făcea să fie unică în felul ei. Astfel, pentru părinții irlandezi cea mai mare nevoie era înstrăinarea de bunăvoie pentru Hristos, adică părăsirea pentru totdeauna a țării și a pământului de naștere. Din această pricină, mulțimi nenumărate de călugări irlandezi au ajuns să se răspândească pretutindeni în partea de apus a Europei (și nu numai). Unii au trăit în singurătate pe insulițele retrase și necunoscute din apropierea coastelor Irlandei, alții au făcut călătorii lungi până la marile insule ale Oceanului Atlantic³², iar alții au ajuns să-și ducă zilele ca înstrăinați pentru Hristos în întreaga Europă. Dintre sfinții care au plecat înspre apus, cel mai faimos a fost **Sfântul Brendan Marinarul** (486-575 d. Hr.), întemeietorul mănăstirii Clonfert, despre care se spune că a ajuns în călătoriile sale până în America de Nord³³. În tinerețe, Sfântul Brendan a primit învățătură în mănăstirea **Cuvioasei Ita din Kileedy** (†570 d. Hr.), o altă foarte iubită sfântă irlandeză, care a rămas cunoscută până astăzi pentru dragostea de mamă pe care o avea față de toată lumea.

Însă adevărata însemnătate a râvnei pe care călugării irlandezi o aveau pentru înstrăinare a fost faptul că, datorită ei, mulțimi întregi de irlandezi s-au răspândit în pământurile apusului Europei. Peste tot unde au ajuns, ei s-au făcut, prin cuvintele, dar mai ales prin viața lor, propovăduitori și apostoli a nenumărate popoare păgâne. Într-adevăr, la sfârșitul veacului al VI-lea Biserica Irlandei ajunsese îndeajuns de puternică și de înfloritoare pentru a putea să pornească ea însăși la încreștinarea păgânilor. Astfel, cel dintâi și cel mai însemnat dintre acești sfinți înstrăinați de bunăvoie pentru Hristos a fost **Sfântul Columba din Iona** (521-597 d. Hr.), care, după ce a zidit mai multe mănăstiri în Irlanda³⁴, a hotărât să-și părăsească țara pentru a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. Împreună cu câțiva ucenici s-a așezat pe insula Iona, aflată la mică depărtare de coastele de apus ale Scoției, și a întemeiat acolo o mănăstire. În scurtă vreme, în acea mănăstire s-a strâns o mulțime întreagă de călugări, care au lucrat

³² Se știe că pustnicii și călugării irlandezi au fost cei dintâi locuitori ai Islandei și ai Groenlandei.

³³ V. ***, *The Voyage of St. Brendan*, în ***, *The Age of Bede*, Penguin Books, London, 2004, traducere și introducere J.F. Webb, pp.231-268

³⁴ Cele mai cunoscute dintre ele au fost la Derry, Durrow și Kells.

Harta marilor mănăstiri irlandeze.

Adaptată după ***, St. Herman's Calendar, 2003, p. 2

neîncetat, alături de părintele lor, la încreștinarea picților, scoților și englezilor care trăiau în partea de nord a Marii Britanii. Rămânând tot restul vieții sale la Iona, Columba a strălucit pretutindeni prin virtuțile și minunile sale nenumărate³⁵. Mănăstirea sa a ajuns, cu timpul, una dintre cele mai mari și mai cunoscute mănăstiri din întreaga Britanie, și despre ea vom vorbi mai târziu, deoarece călugării din Iona au jucat

³⁵ Columba este socotit astăzi cel de-al treilea ocrotitor al Irlandei, după Sfântul Patrick și Sfânta Brigid. Viața lui a fost scrisă de un mare urmaș al său, **Sfântul Adamnan** (625-704 d. Hr.), cel de-al nouălea stareț al Ionei. V. Adamnan, Sfântul, *Life of Saint Columba, Founder of Hy, Llanerch Enterprises, Lampeter, Dyfed, Țara Galilor*, 1988, retipărire în facsimil după *Historians of Scotland*, Edmonston and Douglas, 1874

un rol deosebit de însemnat în încreștinarea poporului englez și în întemeierea vieții călugărești engleze.

Trebuie să mai spunem că mulți alți sfinți au lucrat în părțile de nord ale Britaniei alături de Sfântul Columba. Astfel, mai întâi îl vom pomeni pe **Sfântul Kenneth din Kilkenny** (525-599 d. Hr.), ucenic al Sfântului Finian din Clonard, care a petrecut mai mult timp în Țara Galilor, primind darul preoției din mâinile Sfântului Cadoc din Llancarvan. Când Columba a întemeiat mănăstirea din Iona, Kenneth a plecat pentru a-l ajuta pe bunul său prieten, și s-a așezat ca pustnic pe o insulă din apropiere de Iona. Înainte de a muri, Kenneth s-a întors în Irlanda, unde a întemeiat mănăstirea din Kilkenny, care astăzi îi poartă numele. Tot în duhul călugăriei irlandeze a lucrat și un mare sfânt de neam britan, **Kentigern Mungo** (518-603 d. Hr.), care a propovăduit neobosit în partea de sud a Scoției, întorcând mulți păgâni la credința creștină prin cuvântările și prin pilda vieții lui. Prieten al Sfântului Columba și al Sfântului David din Menevia, Kentigern a întemeiat o mare mănăstire la Clasgu³⁶ și a rămas cunoscut până astăzi drept unul dintre cei mai însemnați apostoli ai Scoției³⁷.

Apoi nu putem să nu vorbim despre un alt prieten al lui Columba, **Sfântul Comgall** (†601 d. Hr.), care este socotit pe bună dreptate unul dintre marii întemeietori ai vieții călugărești irlandeze. Ucenic al Sfântului Finian și al Sfântului Kieran, Comgall a zidit o foarte cunoscută mănăstire pe coastele de răsărit ale Irlandei, numită Bangor, și a așezat în ea o rânduială care stăruia mai ales asupra ascultării desăvârșite față de stareț³⁸. Pe această temelie a ascultării, se spune că Comgall a izbutit să adune la Bangor nu mai puțin de 7000 de ucenici, dintre care mulți au primit cununa sfințeniei. Însemnătatea mare a acestei mănăstiri a fost însă faptul că în ea s-au desăvârșit cei dintâi

³⁶ „Clasgu” înseamnă în limba britană „draga familie”. Mai târziu, în jurul mănăstirii a apărut cunoscutul oraș scoțian Glasgow.

³⁷ V. Jocelyn din Furness, *The Life of Saint Kentigern Mungo*, traducere de Cynthia Whiddon Green, pe Internet la pagina: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/Jocelyn-LifeofKentigern.html>

³⁸ În limba veche irlandeză, cuvântul pentru stareț (duhovnic) era „anamchara,” care însemna „prieten de suflet”. La moartea părintelui său, Sfântul Comgall a spus: „Prietenul meu de suflet (duhovnicul) a murit, iar eu nu mai am cap; nici voi nu mai aveți cap, pentru că un om care și-a pierdut prietenul de suflet (duhovnicul) este ca un trup fără cap.”

mari propovăduitori irlandezi care au lucrat în pământurile Europei, dintre care noi îi pomenim pe **Sfinții Columban** (543-615 d. Hr.) și **Gall** (550-645 d. Hr.). În jurul anului 580 d. Hr., cei doi au părăsit Irlanda pentru a-L propovădui pe Hristos și au ajuns până la urmă în partea de sud a Franței de astăzi. Aici au întemeiat o mare mănăstire, la Luxeuil, care a ajuns să fie cunoscută pretutindeni pentru asprimea deosebită a rânduiei ei, care fusese scrisă de Sfântul Columban. Acesta, om hotărât și iute din fire, a început să mustre fără șovăială nenumăratele nelegiuiri care aveau loc în sânul Bisericii france³⁹, atrăgându-și prin aceasta ura și nemulțumirea puternicilor episcopi franci. Până la urmă, ei au izbutit să-l izgonească pe sfânt din mănăstire, acesta fiind nevoit să plece împreună cu toți ucenicii săi și să se așeze în partea de nord a Italiei, la Bobbio, unde a întemeiat o altă foarte cunoscută mănăstire. Aici, Columban a rămas tot restul vieții, povățuind pe cei care veneau de peste tot la el pentru a-i cere sfatul și rugăciunea. Sfântul Gall, care fusese și el izgonit de la Luxeuil, nu i-a urmat Sfântului Columban în Italia, ci vrând să trăiască viață pustnicească a hotărât să se oprească în Munții Alpi. Mai ales prin sfințenia vieții sale, Gall a propovăduit credința creștină popoarelor păgâne care locuiau în acele locuri, fiind cinstit până astăzi ca „apostolul Elveției.” Tot în aceeași perioadă, un alt irlandez care a lucrat în părțile Europei a fost **Sfântul Fridolin Rătăcitorul**, despre care însă se știe foarte puține lucruri. Propovăduind în rândul alemanilor păgâni, el a întemeiat o mănăstire la Säckinggen, în Germania, fiind socotit astăzi „apostolul Rinului de sus.”

Însă lucrarea de încreștinare nu s-a oprit doar la acești mari sfinți. Dimpotrivă, după ei, în veacurile următoare, mulțimi nenumărate de irlandezi au ales să-și părăsească țara de dragul lui Hristos, pentru a propovădui credința creștină pretutindeni în părțile de apus ale Europei. Noi îi vom pomeni doar pe cei mai însemnați și mai cunoscuți dintre ei. Astfel, ne vom opri mai întâi asupra **Sfântului Fursey** (†648 d. Hr.), care a propovăduit în cursul veacului al VII-lea în Franța de azi. Intrat de tânăr în viața călugărească, Fursey a dobândit în scurt timp darul facerii de minuni, având și câteva vedenii despre fericirea veșnică a dreptilor și

³⁹ Se păstrează și o scrisoare foarte aspră pe care sfântul a trimis-o Patriarhului Romei însuși. V. mai jos, pp. 206 sq.

chinurile celor din iad. Aprins de râvnă în urma acestor descoperiri, Fursey a hotărât să plece din Irlanda pentru a-L propovădui pe Hristos. Însoțit de cei doi frați ai săi a ajuns mai întâi în partea de răsărit a Angliei, iar apoi datorită unor greutăți a fost nevoit să plece în Franța, unde a zidit o mănăstire la Lagny, în apropiere de Paris. Aici a trăit în mare sfințenie și înfrânare, trupul său rămânând după moarte neputrezit⁴⁰. Tot în Franța a lucrat un alt călugăr irlandez, **Sfântul Fiacre** (†670 d. Hr.), care și-a părăsit țara fugind de cinstea cu care oamenii îl înconjurau. Ajungând în orașul Meaux, Fiacre a primit de la episcopul locului pământ în ținutul Breuil, unde și-a zidit o mănăstire în care nu era îngăduită intrarea femeilor⁴¹. Aici, el a rămas până la moarte, săvârșind nenumărate minuni și fiind cinstit ca sfânt al lui Dumnezeu încă din timpul vieții. Nu putem să nu vorbim apoi și despre **Sfântul Kilian** (640-689 d. Hr.), un alt mare înstrăinat pentru Hristos, care a dus vestea cea bună păgânilor germani de la răsărit de Rin. Fiind hirotonit episcop în Irlanda, Kilian și-a părăsit țara și, împreună cu câțiva însoțitori, a străbătut întreaga Galie, ajungând în orașul Würzburg din Thuringia. Aici, el a izbutit să-l aducă la Hristos pe ducele orașului și pe mulți dintre supușii lui. La scurt timp însă, omul lui Dumnezeu a fost omorât de către soția ducelui, care îl ura pe sfânt pentru că îi muștra fără șovăială nelegiuirile. După moarte, Kilian a fost proslăvit ca un mare făcător de minuni.

Tot în legătură cu pământurile Europei vom pomeni numele unei alte cunoscute și iubite sfinte irlandeze, **Sfânta Dymphna din Gheel** (†620 d. Hr.). Fiică a unui rege păgân și a unei mame creștine, Dymphna a fost nevoită să fugă din Irlanda când avea doar 14 ani, deoarece când mama i-a murit, tatăl ei a înnebunit și a vrut să o ia de soție. Fiind însoțită de duhovnicul ei, sfânta a ajuns până la Gheel, în Belgia de astăzi, unde a fost însă prinsă de tatăl cel păgân. Văzând că tânăra nu vrea să se supună dorințelor lui păcătoase, acesta l-a omorât mai întâi pe preot, iar apoi a tăiat cu cruzime capul fiicei sale, făcând-o astfel muceniță a lui Hristos⁴².

⁴⁰ V. Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, III, 19, ed. cit., pp. 172-176

⁴¹ De altfel, printre irlandezi era foarte răspândit obiceiul ca femeile să nu intre în mănăstirile de călugări.

⁴² Pentru că a îndurat mânia tatălui ei nebun, Sfânta Dymphna este cinstită ca o mare mijlocitoare pentru cei suferinzi de boli psihice.

Ultimul sfânt irlandez despre care vom vorbi este **Sfântul Oengus Culdeul**⁴³ (†830 d. Hr.), de la care ni s-a păstrat cea mai veche lucrare despre viețile sfinților Irlandei. Intrat de mic în mănăstire, Oengus a fost aprins de dragoste pentru viața pustnicească, și de aceea și-a zidit o chilie în care trăia în singurătate. După obiceiul irlandezilor, el a petrecut aici în mare înfrânare, postind neîncetat și făcând în fiecare zi sute de metanii. Nevoința lui cea mai de seamă era rostirea întregii Psaltiri într-o zi, cufundat până la gât în apă înghețată. Când lumea a început să-l cinstească ca pe un sfânt, Oengus a fugit din chilia lui și s-a retras mai adânc în pustie. Fiind găsit și acolo, și-a părăsit pe ascuns sihăstria și a intrat ca simplu frate în mănăstirea din Tallacht. Vreme de șapte ani a trăit în această mănăstire fără a fi cunoscut de cineva, însă, prin rânduiala lui Dumnezeu, starețul și-a dat seama de sfințenia lui. Oengus a rămas la Tallacht până la moarte și, deoarece avea mare dragoste pentru sfinți, a scris cel dintâi sinaxar al sfinților irlandezi, numit Felire, care s-a păstrat până astăzi⁴⁴.

4. Biserica Angliei

Vom trece acum la celălalt popor care a trăit în Insulele Britanice, anume la poporul englez, și la sfinții care s-au ridicat din mijlocul lui. După cum am arătat mai înainte, englezii sunt urmașii celor trei neamuri germane păgâne – angli, saxoni și juți –, care începând cu veacul al V-lea s-au așezat în Marea Britanie, cucerind întreaga ei parte de răsărit și de sud și întemeind mai multe mici regate⁴⁵. Venind ca niște cotropitori, englezii au adus distrugere și pustiire, trecând nenumărați britani prin ascuțișul sabiei și nimicind aproape în întregime viața

⁴³ „Culdeu” însemna în limba irlandeză veche „prietenul lui Dumnezeu”, și era numele dat de obicei sihaștrilor.

⁴⁴ V. Sfântul Oengus Culdeul, *Felire, The Martyrology*, pe Internet la: <http://www.ucc.ie/celt/online/G200001/>

⁴⁵ Englezii au întemeiat șapte regate. Juții, cei mai puțini la număr, s-au așezat în colțul de sud-est al Marii Britanii, întemeind regatul Kent. Saxonii s-au așezat în partea de răsărit și de sud, întemeind regatele Essex (saxonii de est), Wessex (saxonii de vest) și Sussex (saxonii de sud). Anglii s-au așezat în centru și în nord, întemeind regatele Anglia de Răsărit, Mercia și Northumbria (v. mai jos harta Insulelor, p. 93). Aceste regate, aflate mereu în război între ele, au ajuns să se unească de-abia în veacul al IX-lea, prin aceasta luând naștere poporul englez.

creștină a Insulelor. Poate tocmai din această pricină, nici unul dintre britani nu s-a încumetat să propovăduiască în rândul englezilor, și de aceea încreștinarea lor a rămas în seama împreună-lucrării Bisericii Romei și a Irlandei⁴⁶. Dar să vedem cum s-a făcut aceasta.

a. Perioada de început

În jurul anului 587 d. Hr., starețul unei mari mănăstiri romane se plimba împreună cu câțiva ucenici de-ai săi prin piețele Romei. Tocmai se întorsese din Constantinopol, unde trăise vreme de șase ani ca apocrisiarh al Patriarhiei Apusului în acel oraș. Numele starețului era Grigorie, și se trăgea dintr-o familie de neam mare din Sicilia. În plimbarea sa, Grigorie a trecut pe lângă niște tineri robi puși spre vânzare, care erau de o frumusețe deosebită: înalți, blonzi și cu ochi albaștri. Întrebând despre neamul lor, i s-a spus că sunt angli. Grigorie, luminat de Dumnezeu, a răspuns: „Nu angli, ci îngeri” (în limba latină: *Non Angli, sed Angeli*). Și acesta a fost începutul încreștinării englezilor.

Într-adevăr, după ce Grigorie a fost hirotonit episcop al Romei⁴⁷, el a ales 40 de călugări pe care i-a trimis în Britania pentru a-i aduce pe englezi la Hristos⁴⁸. Acești călugări îl aveau în frunte pe **Sfântul Augustin**, sicilian din Roma, pe care sfântul patriarh l-a hirotonit episcop. La începutul anului 597, Augustin a ajuns, împreună cu însoțitorii săi, în regatul Kent, pe coastele de sud-est ale Angliei, și s-a întâlnit cu regele aceluia ținut, pe nume **Ethelbert** (560-616 d. Hr.), care avea o soție creștină. Regele l-a primit pe sfânt cu multă bunăvoință, îngăduindu-i să propovăduiască nestingherit cuvântul mântuirii. În vara anului 597, Augustin a izbutit să-l aducă chiar pe

⁴⁶ Există o veche zicală în acest sens, care spune: „La încreștinarea englezilor, romanii au sădit, irlandezii au udat, iar britanii nu au făcut nimic.” Într-adevăr, Cuviosul Beda, scriind în veacul al VIII-lea, spunea că acesta a fost un mare păcat al britanilor, faptul că nu s-au îngrijit de încreștinarea poporului englez.

⁴⁷ A ajuns cel mai mare dintre Patriarhii Romei, fiind cunoscut până azi ca **Sfântul Grigorie cel Mare** (sau **Dialogul**, 540-604 d. Hr.).

⁴⁸ Trebuie spus că râvna sfântului nu a fost nicidecum o aprindere trecătoare, deoarece înțeleptul patriarh își dăduse seama că singura cale prin care Biserica putea face față în apus atacurilor păgânilor era aceea ca ea însăși să se străduiască să-i aducă pe păgâni la Hristos.

Ethelbert la credință, care s-a botezat alături de mulți dintre supușii lui⁴⁹. După aceasta, sfântul a lucrat neobosit pentru întărirea tinerei Biserici engleze, așezându-și scaunul episcopal la Canterbury, oraș care mai târziu avea să ajungă centrul duhovnicesc al întregii țări. Augustin a vrut să întărească și legăturile cu episcopii britani, însă nu a izbutit să facă aceasta din pricina unor neînțelegeri. Cu toate acestea, la moartea sa din anul 604 sfântul lăsa în urmă o Biserică puternică, prin lucrarea căreia a fost desăvârșită încreștinarea întregii Anglii. Tocmai de aceea, alături de Sfântul Grigorie, Augustin poartă până azi numele de „Apostolul englezilor.”⁵⁰

Vrednicii ucenici și urmași ai lui Augustin au făcut față tuturor greutăților și încercărilor care s-au abătut asupra lor, ducând mai departe lucrarea începută de sfântul apostol. Astfel, în vremurile tulburi ale veacului al șaptelea, credința creștină a ajuns să se răspândească peste tot în Anglia, prin propovăduirea mai multor oameni sfinți, adevărați apostoli, care au fost ajutați și sprijiniți în lucrarea lor de către regii englezi creștini. Apoi, mai trebuie spus că încreștinarea Angliei a fost desăvârșită și întărită de către nenumărații călugări cu viață sfântă, care au propovăduit prin cuvânt și faptă în rândul poporului englez. De altfel, chiar Augustin și ucenicii lui erau călugări, și de aceea viața călugărească a fost întemeiată printre englezi de foarte devreme. Astfel, cea dintâi călugăriță engleză a fost chiar nepoata regelui Ethelbert, pe nume **Eanswitha** (614-640 d. Hr.), care a fugit într-o mănăstire din Galia când tatăl ei a vrut să o căsătorească cu un prinț păgân. În anul 630 ea s-a întors în țară și a întemeiat prima mănăstire de maici din Anglia, la Folkestone, unde i se păstrează până astăzi moaștele⁵¹.

În Anglia de nord credința creștină a ajuns prin fiica regelui Ethelbert. Femeie foarte credincioasă, aceasta s-a căsătorit cu **Edwin**,

⁴⁹ Ethelbert a luptat foarte mult pentru încreștinarea poporului său, și de aceea astăzi este cinstit ca sfânt.

⁵⁰ Timpul avea să arate însemnătatea lucrării celor doi apostoli și înțelepciunea lui Grigorie în hotărârea de a propovădui englezilor. Într-adevăr, prin încreștinarea acestui popor, toate celelalte neamuri germane au fost câștigate pentru Hristos. Despre lucrarea Sfântului Augustin, v. Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, I, 23-II, 3, ed. cit., pp. 72-108

⁵¹ V. Phillips, Andrew, *The Lighted Way*, ed. cit., pp. 13-14

regele Northumbriei (†633 d. Hr.), și a luat cu ea și un episcop, pe **Sfântul Paulin din York** (†644 d. Hr.). Paulin era călugăr roman și fusese trimis în Britania de către Sfântul Grigorie cel Mare pentru a-l ajuta pe Sfântul Augustin. Ajuns în Northumbria, el a lucrat neobosit pentru aducerea la Hristos a păgânilor de acolo, izbutind ca în ziua de Paști a anului 627 să-l boteze chiar pe regele Edwin, alături de care s-au botezat mulți dintre supuși. Cu toate acestea, lucrarea Sfântului Paulin s-a sfârșit brusc în anul 633, când Edwin a murit ca mucenic pe câmpul de luptă, în timp ce-și apăra țara de păgânii conduși de crudul și nemilosul Penda, regele Merciei⁵².

În aceeași perioadă, în celelalte regate engleze alți propovăduitori lucrau pentru Hristos. Astfel, **Sfântul Felix din Dunwich**, episcop franc din Burgundia, a fost chemat de regele Angliei de Răsărit și a propovăduit fără zăbavă printre păgânii de acolo, zidind o mănăstire și câteva școli și biserici⁵³. Se pare că tot în acel timp în Anglia de Răsărit a trăit și **Cuviosul Botulf**, un mare sfânt englez, care după ce a petrecut câțva timp în mănăstirile Galiei s-a întors în țară și a întemeiat o mănăstire la Iken. A petrecut acolo până la moarte, ajungând vestit mai ales pentru bunătatea și blândețea lui. Un alt însemnat apostol a fost **Sfântul Birin** (†650 d. Hr.), de neam german, care a lucrat în apusul Angliei, în regatul Wessex. Fiind hirotonit episcop la Genova, în Italia, Birin a ajuns în Anglia în anul 634 d. Hr. și și-a așezat scaunul în orașul Dorchester. De acolo a propovăduit neobosit în rândul saxonilor de apus, izbutind să-l întoarcă la Hristos chiar pe regele lor.

În propovăduirea sa, Birin a fost ajutat de un mare rege englez, **Sfântul Oswald Martirul** (†642 d. Hr.), care a avut o însemnată deosebită în întemeierea credinței creștine în Anglia. Nepot al Sfântului Edwin, Oswald și-a petrecut anii de tinerețe în mănăstirea din Iona (pe coasta de vest a Scoției), unde a fost crescut de către călugării irlandezi în dragoste pentru Hristos. După ce Edwin a fost răpus pe câmpul de luptă, Oswald a plecat cu o mică oștire pentru a recuceri regatul

⁵² Din păcate, Penda îi avea ca aliați și pe britani, conduși de regele lor Cadwallon, creștin doar cu numele. Despre Sfântul Paulin v. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the English Tradition*, ed. cit., pp. 381-384

⁵³ Cf. ibidem, pp. 385-387.

unchiului său, și cu ajutor dumnezeiesc a izbutit să-l învingă pe mult mai puternicul rege britan Cadwallon, urcând astfel pe tronul Northumbriei. Ajuns rege, Oswald s-a îngrijit mai ales pentru întărirea credinței creștine în pământurile sale, și de aceea i-a rugat pe părinții din Iona să-i trimită un propovăduitor. Aceștia l-au ales pe blândul și smeritul episcop **Aidan** (†651 d. Hr.), care și-a zidit o mănăstire pe coastele de răsărit ale Angliei, în insula Lindisfarne. Aici, omul lui Dumnezeu a trăit, după obiceiul irlandezilor, în mare înfrânare și nevointă, propovăduind neîncetat credința creștină mai ales prin sfințenia vieții lui. Vorbele sale pline de înțelepciune și smerenie au fost primite de nenumărați dintre englezi și, pentru rugăciunile lui, Oswald a ajuns cel mai puternic dintre regii Angliei. Singur păgânul Penda îi stătea împotrivă, și până la urmă cei doi s-au întâlnit pe câmpul de luptă. Din rânduiala lui Dumnezeu, viteazul Oswald a pierit în băătălie, fiind cinstit de popor ca mucenic al lui Hristos. După moartea domnitorului, Aidan a rămas mai departe la Lindisfarne, ajungând cunoscut ca un mare sfânt și făcător de minuni⁵⁴. Însemnătatea lui a fost una deosebită, deoarece prin el viața călugărească irlandeză s-a răspândit peste tot în Anglia. Astfel, în încreștinarea poporului englez lucrarea propovăduitorilor romani s-a unit cu cea a călugărilor irlandezi, din această unire luând naștere Biserica engleză, care îmbina în chip minunat ordinea și rânduiala romanilor cu asprimea și înfrânarea irlandezilor.

Într-adevăr, mănăstirea din Lindisfarne a ajuns în scurtă vreme un mare centru duhovnicesc al întregii Anglii⁵⁵, în care s-au adunat nenumărați călugări sfinți – atât irlandezi, cât și englezi –, prin a căror lucrare multe dintre ținuturile Angliei au fost încreștinate. Mai întâi îl vom pomeni pe **Sfântul Cedd** (†664 d. Hr.), englez din Northumbria, care s-a desăvârșit în viața călugărească sub povătuirea Sfântului Aidan. Trimis să propovăduiască credința creștină în ținutul Merciei, Cedd a ajuns de acolo în Essex, regatul saxonilor de răsărit. În anul 655 a fost hirotonit episcop al aceluia regat, unde a lucrat cu multă râvnă până la moarte, rămânând cunoscut până azi ca „apostolul Essexului.” Numele

⁵⁴ V. Beda, Cuviosul, *op. cit.*, III, 3-6, 15-17, 26, pp. 146 sq.

⁵⁵ Ea a fost numită mai târziu „Insula sfântă,” Athosul Angliei.

lui se leagă și de sinodul întrunit în anul 664 d. Hr. la mănăstirea din Whitby, unde omul lui Dumnezeu a slujit ca traducător între irlandezi și englezi. Scopul acestui sinod a fost de a pune pace și rânduială în tânăra Biserică engleză, care era dezbinată de obiceiurile diferite ale irlandezilor și romanilor.⁵⁶ Întrunirea sinodului s-a făcut mai ales prin străduințele stareței mănăstirii Whitby, **Sfânta Hilda** (614-680 d. Hr.), una dintre cele mai cinstite sfinte engleze. Nepoată a regelui Edwin, Hilda a fost botezată de Sfântul Paulin din York, și la vârsta de 33 de ani a plecat în Galia pentru a primi mantia călugărească. Chemată înapoi de Sfântul Aidan, Hilda a întemeiat în Northumbria mănăstirea din Whitby, în care s-au desăvârșit mai mulți sfinți, printre care și cinci episcopi⁵⁷. Ea a ajuns maica întregii părți de nord a Angliei, regi și episcopi deopotrivă venind la Whitby pentru a-i cere sfatul și a-i asculta învățăturile. Tot un ucenic al lui Aidan a fost și **Sfântul Chad** (†673 d. Hr.), fratele lui Cedd, care a petrecut mai mult timp în mănăstirile Irlandei. La întoarcerea în Anglia, Chad a fost hirotonit, împotriva voinței sale, episcop de York. Atât de smerit era sfântul, încât chiar și după ce a ajuns episcop, nu vroia să călătorească decât pe jos, asemenea Apostolilor, și niciodată călare. În anul 669, Sfântul Teodor din Tars, noul Arhiepiscop de Canterbury, i-a cerut lui Chad să se mute în regatul Merciei⁵⁸. Acolo, sfântul a întemeiat o mănăstire la Lichfield, unde a rămas întreaga lui viață, propovăduind pretutindeni și întorcând la Hristos mulțimi nenumărate de englezi prin darurile cele multe de care îl învrednicise Dumnezeu. Mai ales, sfântul a rămas

⁵⁶ Erau mai multe deosebiri, însă cea mai însemnată dintre ele era data diferită de ținere a Paștelui. Sinodul de la Whitby a hotărât că obiceiul ortodox de ținere a Paștelui era cel roman. Despre aceasta, v. mai jos, pp. 186-187, și Hume, Basil, *Footprints of the Northern Saints*, Ed. Darton, Longman and Todd Ltd, London, 2003, pp. 37-42

⁵⁷ În acea vreme se întâmpla adesea ca mănăstirile să fie duble, adică două mănăstiri alăturate, una de maici și alta de călugări, care aveau, de obicei, același stareț. Despre Sfânta Hilda, v. ibidem, pp. 45-50

⁵⁸ Întâmplarea prin care Chad a ajuns episcop al Merciei scoate încă o dată la iveală marea lui smerenie. Astfel, Sfântul Teodor a vrut să-l așeze pe Sfântul Wilfrid episcop de York în locul lui Chad, aflând că hirotonia acestuia nu fusese făcută după canoane. Când i-a spus aceasta, Chad a răspuns liniștit: „Dacă socotești că nu am fost hirotonit cum se cuvine, de bună voie renunț la treapta episcopală, că nu m-am socotit vreodată vrednic de ea, și am primit-o, deși nevrednic, doar din ascultare.” Văzând smerenia lui, Sfântul Teodor l-a hirotonit pe Chad din nou, după rânduială, și l-a trimis în Mercia. Cf. Beda, Cuviosul, *op. cit.*, IV, 2, p. 206

cunoscut în întreaga Anglie ca un mare făcător de minuni, trupul lui rămânând după moarte întreg și neputrezit.

b. Perioada de aur

După această uriașă muncă de încreștinare, în viața Bisericii Angliei a urmat o perioadă de mare înflorire și bunăstare, în care au strălucit cei mai mari și mai cinstiți dintre sfinții englezi. Mai ales, în această perioadă s-a pus o rânduială trainică în viața bisericească engleză, micile Biserici întemeiate în fiecare regat unindu-se într-o singură Biserică mare și puternică. Iar părintele acestei uniri a fost tocmai **Sfântul Teodor** (602-690 d. Hr.), Arhiepiscopul de Canterbury, despre care am pomenit înainte. Călugăr de neam grec din Tarsul Ciliciei, Teodor și-a primit învățătura în Atena, ajungând de acolo într-una din mănăstirile Romei. În anul 668, papa Vitalian a hotărât să-l hirotonească arhiepiscop de Canterbury, deși era înaintat în vârstă, și l-a trimis pentru a cârmui tânăra Biserică engleză. În drumul său, noul episcop grec a fost însoțit de **Sfântul Adrian** (†710 d. Hr.), un african foarte învățat care avea să ajungă stareț al Mănăstirii Sfinților Petru și Pavel din Canterbury, și de **Sfântul Benedict Biscop** (628-690 d. Hr.), englez care primise mantia călugărească în cunoscuta mănăstire de pe insula Lerins. Benedict, care se afla pe atunci în pelerinaj la Roma, avea să întemeieze în partea de nord a Angliei o mare mănăstire, la Wearmouth și Jarrow, cunoscută pretutindeni pentru învățătura călugărilor săi și mai ales pentru marea bibliotecă întemeiată acolo⁵⁹.

După ce a ajuns în Anglia, Teodor nu a mai pierdut timpul deloc, ci de îndată a pornit într-o călătorie prin întreaga țară, pentru a vedea starea eparhiilor și a credincioșilor săi. Cu multă înțelepciune și pricepere a început apoi să lucreze pentru rânduirea Bisericii engleze, întărind vechile eparhii și întemeind altele noi. Mai ales, Sfântul Teodor a rămas cunoscut prin faptul că a fost cel dintâi care a izbutit să unească și să împace felul de a fi al romanilor cu cel al irlandezilor, dând astfel

⁵⁹ Cf. Hume, Basil, *op. cit.*, pp. 63-68

naștere unei Biserici engleze unite și deosebit de puternice⁶⁰. În anul 673 d. Hr., la doar patru ani după sosirea sa în Anglia, Teodor putea deja ține primul sinod al întregii Biserici engleze, hotărând ca de atunci înainte un astfel de sinod să fie ținut în fiecare an. Având mare dragoste de învățătură, omul lui Dumnezeu s-a îngrijit și pentru întemeierea de școli. Dintre acestea, cea mai cunoscută a fost cea din mănăstirea din Canterbury, aflată sub conducerea Sfântului Adrian. Dintre cei ce s-au desăvârșit aici nu putem să nu-l pomenim pe **Sfântul Aldhelm de Malmesbury** (639-709 d. Hr.), primul englez care a primit numele de „învățat.” Stareț la mănăstirea din Malmesbury și apoi episcop de Sherborne, în Wessex, Aldhelm a scris mai multe lucrări în limba latină, care se păstrează până azi.

Un alt lucru uimitor în ceea ce privește păstorirea Sfântului Teodor a fost numărul mare de episcopi pe care i-a hirotonit, și mai ales faptul că mulți dintre ei au ajuns mari sfinți ai lui Dumnezeu. Îi vom pomeni, rând pe rând, pe fiecare. Astfel, după cum am văzut, mai întâi Teodor l-a așezat episcop în scaunul din York, în locul Sfântului Chad, pe **Sfântul Wilfrid**⁶¹ (633-709 d. Hr.). Acesta intrase în tinerețe în mănăstirea din Lindisfarne, desăvârșindu-se apoi în viața călugărească în Roma și în mănăstirile Franței. Întors în Anglia, el a întemeiat o mare mănăstire la Ripon, jucând un rol însemnat la Sinodul din Whitby, unde a apărut obiceiurile romane. Fiind un om năvalnic și iute din fire, Wilfrid și-a atras nemulțumirea multora dintre semenii săi, având de pățimit întreaga viață din pricina aceasta. Totuși, sfântul a avut mare râvnă pentru credința creștină și a ajuns să propovăduiască în regatul Sussex din Anglia și în pământurile Frisiei din Olanda de astăzi. În lucrarea sa, Wilfrid a primit mult ajutor de la regina de atunci a Northumbriei, **Sfânta Audrey din Ely** (†679 d. Hr.), una dintre cele mai iubite sfinte engleze. Fiică a regelui Angliei de Răsărit, Audrey a fost căsătorită, împotriva voinței ei, cu un prinț englez, însă a rămas văduvă de tânără și și-a păstrat fecioria. După moartea soțului ei, sfânta

⁶⁰ Cuviosul Beda spunea că „Teodor a fost primul arhiepiscop de care au ascultat toți englezii.” Beda, Cuviosul, *op. cit.*, III, 16, p. 168. Cf. și Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 306-317

⁶¹ Pentru viața Sfântului Wilfrid, v. Eddius Stephanus, *The Life of St. Wilfrid*, în ***, *The Age of Bede*, Penguin Books, London, 2004, traducere și introducere J.F. Webb, pp. 105-184

s-a retras pe insula Ely, unde a petrecut în post și rugăciune, vrând să îmbrățișeze viața monahală. Cu toate acestea, a fost silită din nou să se căsătorească, de această dată cu regele Northumbriei, care pe atunci avea doar 15 ani. Doisprezece ani au trăit cei doi ca frate și soră, însă când regele nu a mai putut să-și înfrâneze poftele trupești, Audrey a fugit din nou la Ely, întemeind acolo o mare mănăstire de maici. Aici, ea a petrecut până la moarte în mare înfrânare și nevoință, primind de la Dumnezeu darul înainte-vederii și al facerii de minuni. Pentru marea ei curăție, trupul sfintei a rămas până astăzi nestricat, ea fiind cinstită de toți englezii ca „maica Angliei de Răsărit.”⁶²

Apoi, Sfântul Teodor a reîntemeiat eparhia Londrei, hirotonindu-l episcop al ei pe **Sfântul Erkenwald** (†693 d. Hr.), care a fost numit „lumina Londrei.” Născut într-o familie de neam mare din răsăritul Angliei, Erkenwald a întemeiat două mănăstiri, una pentru bărbați și alta pentru femei, ajungând cunoscut pretutindeni pentru multele minuni pe care le săvârșea. Ales episcop în 675, omul lui Dumnezeu și-a păstorit cu mare dragoste turma, fiind socotit până astăzi ocrotitorul Londrei. Un alt foarte iubit părinte englez hirotonit episcop de Sfântul Teodor a fost **Sfântul Ioan din Beverly** (†721 d. Hr.), care a primit învățătură în Canterbury, în școala Sfântului Adrian, și apoi a ajuns ucenic al Sfintei Hilda la Whitby. Pentru darul lui de a propovădui, cât și pentru marea sa milostenie, Ioan a fost ales mai întâi episcop la Hexham, în anul 687, iar apoi la York. Având dragoste pentru singurătate, sfântul a întemeiat o mănăstire, numită Beverly, într-o vale retrasă, unde, deși era episcop, se retrăgea adesea pentru a se liniști. După moartea lui, această mănăstire a ajuns unul dintre cele mai însemnate locuri de pelerinaj din întreaga Anglie⁶³. Sfântul Ioan l-a hirotonit diacon și preot pe **Cuviosul Beda** (673-735 d. Hr.), cel care a fost numit „Părintele istoriei engleze”. Intrat de la șapte ani în mănăstirea Sfântului Benedict Biscop din Jarrow, Beda și-a închinat întreaga viață rugăciunii și învățaturii. Astfel, el a rămas până la moarte în acea mănăstire, scriind o mulțime de cărți, printre care se află mai

⁶² Se mai păstrează azi doar mâna neputrezită a sfintei. Cf. Phillips, Andrew, *The Lighted Way*, ed. cit., pp. 15-23.

⁶³ V. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the English Tradition*, ed. cit., pp. 388-391

multe vieți ale sfinților englezi⁶⁴, și mai ales faimoasa sa lucrare, „Istoria bisericească a poporului englez”⁶⁵.

Însă cel mai cunoscut episcop hirotonit de Sfântul Teodor a fost **Sfântul Cuthbert din Lindisfarne** (†687 d. Hr.), făcătorul de minuni al Angliei și cel mai iubit dintre sfinții englezi. Născut în Northumbria, Cuthbert a intrat de tânăr în viața călugărească, ajungând mai întâi la mănăstirea din Melrose, iar apoi la cea din Lindisfarne. Pentru marea sa înfrânare și smerenie, a fost ales stareț al acestei mănăstiri și a început să propovăduiască păgânilor din împrejurimi, aducând mulțimi nenumărate dintre ei la Hristos. Până la urmă, omul lui Dumnezeu a hotărât să se retragă pe o insulă părăsită din apropiere de Lindisfarne pentru a trăi viață pustnicească. Cunoscut pretutindeni ca un mare făcător de minuni, a fost ales episcop în anul 685, ajungând părintele întregii părți de nord a Angliei. Însemnătatea Sfântului Cuthbert este una deosebită, deoarece în el mai ales s-a putut vedea cât de deplin se uniseră trăsăturile irlandeze și cele romane în viața sfinților englezi. Acest lucru, de altfel, s-a arătat și în viața celorlalți cuvioși ai Angliei, dintre care îl mai pomenim pe **Sfântul Guthlac din Crowland** (673-714 d. Hr.), cel mai mare părinte englez al pustiei. Născut în familia domnitoare a Merciei, Guthlac a fost în tinerețe un viteaz ostaș în armata regală. La vârsta de 16 ani a părăsit lumea, retrăgându-se ca sihastru pe o insulă necunoscută din mlaștinile Merciei. Sfântul a petrecut acolo neștiut de nimeni, în mare înfrânare și sfințenie, biruind cumplitele ispite pe care i le făceau diavolii. După moartea lui, pe locul sihăstriei sale a fost ridicată marea mănăstire din Crowland.

Asemenea irlandezilor, englezii străluceau prin asprimea vieții și prin nevoințele lor. Însă pe lângă aceasta, ei au mai luat de la irlandezi și dragostea de înstrăinare, lucru care poate fi văzut în viața marilor propovăduitori englezi ai veacului al VIII-lea. Îmbinând râvna pentru propovăduire a irlandezilor cu ordinea și rânduiala romană, lucrarea acestor sfinți a dat roade nespuse de bogate, ei izbutind în scurtă vreme să aducă la Hristos aproape toate neamurile germane păgâne. Astfel,

⁶⁴ Beda, Cuviosul, *Lives of the Abbots of Wearmouth and Jarrow*, în ***, *The Age of Bede*, ed. cit., pp. 185-210

⁶⁵ Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, Penguin Books, London, 1955, 1965, 1990. Pe Internet la: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/bede-book1.html>.

cum am văzut, cel dintâi propovăduitor englez a fost Sfântul Wilfrid, care a lucrat pentru scurt timp în pământurile Frisiei (Olanda), și care l-a avut ca ucenic și urmaș pe **Sfântul Clement (Willibrord)** (658-739 d. Hr.). Acesta se trăgea din Northumbria și a intrat de tânăr în mănăstirea din Ripon, ajungând apoi călugăr în mănăstirile Irlandei. Până la urmă a hotărât să plece pentru a propovădui păgânilor frisieni, fiind hirotonit episcop de Utrecht în anul 696 d. Hr. După aceasta, vreme de aproape 50 de ani a lucrat neobosit printre păgâni, aducându-i pe mulți la credință și rămânând cunoscut până azi drept „apostolul Frisiei.” Alături de el a lucrat și **Sfântul Bonifatie** (675-754 d. Hr.), cel mai mare și mai cunoscut dintre propovăduitorii englezi. Fiu al unui tată englez și al unei mame britane, el și-a părăsit mănăstirea și țara în anul 717 și, după scurtă vreme petrecută în Frisia, a ajuns să propovăduiască în rândul germanilor de la răsărit de Rin. Având binecuvântarea a trei sfinți papi ai Romei, printre care și Sfântul Zaharia, ultimul papă grec, Bonifatie a izbutit să aducă la Hristos, prin darurile mari cu care îl înzestrase Dumnezeu, neamuri întregi de păgâni. În munca sa, episcopul a fost ajutat mai ales de nenumărații călugări sfinți veniți din mănăstirile Angliei. Punându-i stareți în fruntea mănăstirilor pe care le-a zidit pretutindeni în Germania și hirotonindu-i episcopi pentru eparhiile noi, Bonifatie a putut să încreștineze prin ei aproape întreaga Germanie. Pe lângă aceasta, sfântul s-a străduit din greu să rânduiască și Biserica francă, ce în acea vreme ajunsese la o decădere cumplită. Până la urmă, omul lui Dumnezeu și-a încununat propovăduirea cu moarte de mucenic, trupul lui fiind așezat în mănăstirea sa din Fulda, iar el rămânând cunoscut pe drept cuvânt ca „apostolul și luminătorul Germaniei.”

Tot în legătură cu lucrarea de propovăduire a englezilor vom pomeni aici și încreștinarea, în veacurile al X-lea și al XI-lea, a neamurilor germane vikinge din pământurile Scandinaviei. Astfel, un însemnat propovăduitor în acele părți a fost **Sfântul Sigfrid de Văxjö** (†1045 d. Hr.), călugăr englez din Glastonbury, care l-a botezat pe regele Suediei, Olaf, împreună cu întreaga lui familie. Una dintre fiicele acestui rege, pe nume Irina, a ajuns să se căsătorească cu un prinț rus din Novgorod, și după moartea soțului ei a intrat în viața călugărească cu numele de Ana, ajungând cunoscută mai târziu ca Sfânta Ana a Novgorodului.

c. Perioada de argint

Lucrarea englezilor printre vikingi este cu atât mai însemnată, cu cât acești vikingi⁶⁶ au pus capăt, la sfârșitul veacului al VIII-lea, perioadei de aur a Bisericii engleze. Într-adevăr, din corăbii iuți și ușoare, ei au început să atace cu sălbăcie coastele Insulelor Britanice, în căutare de bogății și de robi. Ținta lor erau mai ales mănăstirile lipsite de apărare, care de cele mai multe ori fuseseră zidite pe insule retrase sau pe malul mării. Astfel, rând pe rând toate marile mănăstiri ale Angliei, Scoției și Irlandei au căzut pradă furiei și lăcomiei păgânilor. În 793 era pustiiă mănăstirea din Lindisfarne, în 806 cea din Iona, iar în 824 cea din Bangor. Dintre călugării acestor mănăstiri, mulțimi nenumărate au fost trecute prin ascuțișul sabiei, nevoind să-și lepede credința și pătimind astfel moarte mucenicească pentru Hristos⁶⁷. Cu timpul, atacurile vikingilor au început să fie tot mai dese, ele preschimbându-se până la urmă într-un adevărat război de cucerire. Astfel, în anul 865 d. Hr., o uriașă oaste daneză cobora pe coastele Angliei de Răsărit, unde în acea vreme domnea unul dintre cei mai iubiți regi englezi, **Sfântul Edmund Mucenicul** (841-869 d. Hr.). Fiind foarte tânăr, Edmund a încercat cum a putut să facă față vikingilor, însă aceștia erau mult prea puternici. Până la urmă a fost înconjurat de dușmani și, pentru a-și scăpa oștenii de moarte, a hotărât să se predea. Prins într-o biserică în timp ce se ruga, a fost bătut cu sălbăcie de păgâni și omorât în timp ce chema numele Mântuitorului Hristos. Trupul i-a rămas după moarte întreg și, pentru neînfricarea lui în fața morții, sfântul a fost socotit în vechime ocrotitorul întregii Anglii.

Acele vremuri de mari greutăți nu au fost însă lipsite de plăcuți ai lui Dumnezeu, iar dintre ei îl vom pomeni pe **Sfântul Swithin din Winchester** (†862 d. Hr.). Născut în regatul Wessex, în sud-vestul Angliei, Swithin a fost hirotonit în anul 852 episcop al orașului Winchester. Se pare că a fost povățuitorul marelui rege Alfred, cel care avea să elibereze mai târziu Anglia de asuprirea vikingilor. În

⁶⁶ Despre ei, v. mai sus, nota 54, p. 35.

⁶⁷ Numai la Bangor au fost omorâți peste 900 de călugări!

afară de acest lucru însă, și de marea dragoste pe care Swithin o avea pentru săraci, nu se știe mai nimic despre viața omului lui Dumnezeu. Doar că, la moartea sa, el a cerut să fie înmormântat afară din biserică, pentru a fi călcat în picioare de trecători. Într-adevăr, atât de smerit a fost Swithin, încât sfințenia lui a fost descoperită de-abia la o sută de ani după moartea sa, când în locul în care fusese înmormântat au început să aibă loc minuni și vindecări nenumărate⁶⁸.

Ca întotdeauna în istoria Bisericii însă, sângele atâtor mii de mucenici nu a rămas fără roadă. Într-adevăr, pentru rugăciunile lor Dumnezeu a trimis englezilor regi înțelepți și viteji, care au izbutit să oprească năvălirile păgânilor și să unească toate regatele engleze într-o singură țară unită și puternică, care a ajuns la deplină înflorire în timpul **Sfântului Edgar cel Pașnic** (†975 d. Hr.), numit „cel dintâi rege al întregii Anglii.” Sub domnia lui, Biserica engleză a cunoscut o nouă perioadă de strălucire, în timpul păstoririi **Sfântului Dunstan** (909-988 d. Hr.), cel de-al treilea mare Arhiepiscop de Canterbury, după Sfântul Augustin și Sfântul Teodor. Născut în partea de apus a Angliei, Dunstan a ajuns de tânăr stareț al mănăstirii din Glastonbury, fiind apoi chemat sfetnic la curtea regală. Strălucind în jur prin marea sa înfrânare și înțelepciune, sfântul a fost hirotonit mai întâi episcop de Worcester, iar apoi, în anul 961, Arhiepiscop de Canterbury. Având sprijinul regelui Edgar, care îi era ucenic, el a luptat din greu pentru reîntemeierea vieții călugărești engleze, care fusese aproape distrusă de năvălirile vikinge. Într-adevăr, mare parte din mănăstirile Angliei fuseseră pustiite de păgâni, și de aceea sfântul s-a străduit să le redeschidă și să aducă în ele călugări vrednici. În această lucrare a sa, Dunstan a fost ajutat de alți doi mari episcopi, **Sfântul Ethelwold de Winchester** (912-984 d. Hr.) și **Sfântul Oswald de Worcester** (†992 d. Hr.). Cel dintâi a intrat de tânăr în mănăstirea din Glastonbury, ajungând apoi stareț la Abingdon și, în anul 963, episcop de Winchester. Om foarte hotărât și energic din fire, Ethelwold a luptat din greu pentru a reface viața călugărească în eparhia sa, zidind mai multe mănăstiri și scriind împreună cu Sfântul Dunstan o cunoscută rânduială

⁶⁸ Cf. Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 401-408

călugărească. Din pricina aceasta, Ethelwold a rămas cunoscut până azi drept „părintele călugărilor.” Celălalt episcop, Oswald, era de neam danez, născut în Anglia într-o familie creștină. După ce a petrecut mai mult timp în mănăstirea Fleury din Franța, Oswald a fost hirotonit episcop de Worcester de către Sfântul Dunstan, iar apoi, în anul 972, Arhiepiscop de York. Ca și ceilalți doi episcopi, el s-a străduit să întărească viața călugărească engleză, întemeind mai multe mănăstiri, dintre care cea mai cunoscută a fost cea din Ramsey. În această mănăstire sfântul a murit la adânci bătrâneți, în timp ce spăla, după obiceiul său, picioarele săracilor. Acești trei mari ierarhi englezi au izbutit să rectificească mai mult de 30 de mănăstiri în întreaga Anglie⁶⁹, adunând în ele mulți călugări sfinți, dintre care o mai pomenim aici chiar pe fiica regelui Edgar, **Sfânta Edith din Wilton** (†984 d. Hr.), intrată în mănăstire la vârsta de 15 ani. La moartea tatălui și a fratelui ei, mai-marii englezilor au venit să-i ceară sfintei să le fie regină, însă cuvioasa nu a primit, spunând că ea este călugăriță. A murit când încă nu împlinise 23 de ani, iar trupul i-a rămas după moarte nestricat.

Lucrarea de reîntemeiere a vieții călugărești a avut însă și mulți dușmani. Cei mai puternici și mai neînduplecați dintre ei au fost nobilii englezi, care vroiau să pună mâna pe averile și pământurile mănăstirilor. De aceea, ei s-au împotrivit în fel și chip strădaniilor Sfântului Dunstan și ale ucenicilor săi, uneltind totodată și împotriva regelui Edgar, care era un mare apărător al călugărilor. Când Edgar a murit și pe tronul Angliei s-a urcat fiul său, **Sfântul Edward Martirul** (†978 d. Hr.), care de-abia împlinise 13 ani, nobilii au găsit prilejul potrivit pentru a-și împlini gândurile și dorințele lor nelegiuite. Edward, asemenea tatălui său, era ucenic al Sfântului Dunstan și avea mare dragoste pentru viața călugărească, fiind foarte iubit de popor pentru milostenia lui. De aceea, la nici patru ani după încoronarea sa, nobilii, împreună cu mama vitregă a lui Edward, l-au omorât mișelește pe tânărul rege în timp ce acesta se întorcea de la vânătoare. Minunile nenumărate care au urmat morții lui, au arătat că Dumnezeu îl primise pe nevinovatul și curatul domnitor ca pe un mucenic al Său.

⁶⁹ Despre lucrarea lor, v. Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 363-372.

Uciderea tâlhărească a unsului lui Dumnezeu nu a rămas însă nepedepsită, și de aceea blestemul s-a abătut asupra pământului Angliei. Într-adevăr, după moartea regelui, vikingii au început din nou să atace Anglia, de această dată cu și mai multă sălbăcie, și Dumnezeu nu a mai trimis englezilor, pentru păcatul lor, domnitori care să-i izbăvească de furia păgână⁷⁰. Din pricina aceasta, lucrurile au mers din rău în mai rău pentru Biserica și poporul Angliei⁷¹. Mai întâi, mulți dintre vrednicii urmași ai lui Dunstan au ajuns mucenici. Printre aceștia s-a aflat și **Sfântul Alphege** (953-1012 d. Hr.), cel de-al treizecilea arhiepiscop de Canterbury, care a intrat de tânăr în viața călugărească și a petrecut mai mulți ani în pustie. Hirotonit episcop de Winchester de către Sfântul Dunstan, Alphege și-a păstorit cu mare bunătate turma, ajungând cunoscut peste tot atât pentru milostenia sa, cât și pentru dragostea ce o purta țării sale. Astfel, prin sfaturile, îndemnurile și rugăciunile lui, sfântul a fost un mare sprijin pentru poporul englez în acele vremuri de restriște. Într-adevăr, când în anul 1005 Alphege a fost ales arhiepiscop de Canterbury, danezii pustiau fără milă țara și pământurile ei. Până la urmă, în anul 1011 ei au ajuns și la Canterbury, cucerind orașul sfânt al Angliei și prinzându-l pe sfântul arhiepiscop chiar în timp ce slujea în Biserică. Au cerut pentru el mulți bani drept răscumpărare, însă Alphege le-a poruncit credincioșilor săi să nu plătească nimic. Pentru aceasta, sfântul a fost omorât cu sălbăcie, ajungând cel dintâi Arhiepiscop de Canterbury care a primit cununa de mucenic.

După slăvita lui moarte, Dumnezeu a rânduit ca pe tronul Angliei să se urce cei dintâi regi danezi. Pentru rugăciunile Sfântului Alphege și ale celorlalți mucenici, acești regi primiseră credința creștină, astfel că, deși străini de neam, ei au fost blânzi și îndurători cu englezii. Cu toate acestea, Biserica Angliei a intrat într-o perioadă de tot mai mare decădere, în învățăturile ei pătrunzând, ca pretutindeni în Apus, schimbările care

⁷⁰ Iată ce spunea Cronica anglo-saxonă despre uciderea lui Edward: „Nu a fost între englezi o faptă mai rea decât aceasta, de când au venit ei pentru întâia dată în Britania.”

***, *The Anglo-Saxon Chronicle*, Everyman Press, London, 1912, VI, pe Internet, la pagina: <http://sunsite.berkeley.edu/OMACL/Anglo/>

⁷¹ V. despre aceasta, Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 227-236.

au dus la trista ruptură din 1054 și la înstrăinarea și desprinderea Apusului de Biserica Ortodoxă⁷². Iar această desprindere a fost desăvârșită în Anglia prin cucerirea normandă din anul 1066. În acel an, William I, ducele Normandiei, a năvălit în Anglia cu o oștire numeroasă, având binecuvântarea papei Alexandru al II-lea și sprijinul viitorului papă german Hildebrand (Grigorie al VII-lea). Deși creștini cu numele, normanzii s-au dovedit a fi mai cruzi și mai sălbatici decât vikingii, omorând fără milă nenumărați dintre englezi și distrugând aproape în întregime viața bisericească din Anglia. Mulți englezi, mai ales cei de neam mare, au fost nevoiți să fugă în Europa, unii ajungând la Constantinopol (unde s-au dovedit a fi supuși credincioși ai împăratului roman⁷³), iar alții la Kiev, cealaltă mare capitală creștină a acelor vremuri⁷⁴. În locul lor, William a adus în Anglia mulțime de nobili normanzi, lacomi și sângeroși, care au pustiit țara cum nu mai fusese pustiită înainte. Pe scaunele episcopale, Cuceritorul a așezat ierarhi războinici de neam franc și german, care îl însoțeau pretutindeni pe rege în luptă⁷⁵. Despre toate acestea, vechea cronică engleză vorbește în cuvinte mișcătoare: „Iar în timpul lui [al lui William], oamenii au îndurat cumplită asuprire și răni de multe feluri. [...] Om nemilos era regele. Adâncit în lăcomie și întru totul stăpânit de zgârcenie. Era atât de neîndurător încât nu-i păsa nici măcar că toți îl urăsc. [...] Vai! Ca nu

⁷² Aceste schimbări au început să se răspândească în toată Biserica din Apus odată cu urcarea pe scaunul Romei a celor dintâi papi germani. Despre aceasta, v. mai sus, pp. 32 sq.

⁷³ Când în anul 1204 aceiași normanzi au cucerit Constantinopolul, în cruciada a IV-a, ostașii englezi, urmași ai celor veniți în 1066, au apărut cu vitejie orașul, dându-și viața pentru el. V. despre aceasta Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the Old English Church*, The English Orthodox Trust, 1996, 1998, pp. 29-37

⁷⁴ La Kiev a ajuns și Gytha, fiica regelui Harold, ultimul domnitor englez, învins de normanzi la Hastings în anul 1066. Ea s-a căsătorit cu regele Kievului, Vladimir Monomah, iar unul dintre fiii lor, pe nume Mstislav (Teodor-Harold la botez) a ajuns să fie cinstit ca sfânt. Un alt fiu al lor, Yuri Dolgoruki, a întemeiat mai târziu orașul Moscova. V. ibidem, pp. 38-42

⁷⁵ Un istoric englez, David Douglas, scria despre acest lucru următoarele: „Normandizarea episcopatului din Anglia a fost o trăsătură de căpătâi a domniei Cuceritorului. Între 1070 și 1087, Biserica din Anglia a fost făcută să se supună ordinii continentale și ideilor reformatoare (schimbărilor) care pătrundeau în Apusul Europei.” apud. Phillips, Andrew, *The Lighted Way*, ed. cit., p. 93. În Irlanda, acest lucru s-a petrecut mai ales în urma cuceririi anglo-normande a Irlandei din anii 1169-1170 (înfăptuită cu binecuvântarea și sprijinul papei Adrian al IV-lea) și a reformelor bisericești ale episcopului Malachy de Armagh († 1148 d.Hr.).

cumva vreun om să se poarte vreodată cu atâta mândrie, și să se socotească la fel ca el mai înălțat decât toți oamenii. [...] Și a zidit peste tot castele, asuprindu-i pe bieții oameni. Și lucrurile au mers tot din rău în mai rău.”⁷⁶

Iar aceasta poate că nu s-ar fi întâmplat, dacă englezii nu și-ar fi atras asupra lor mânia lui Dumnezeu, ucigându-l pe unsul Său, nevinovatul rege Edward. Astăzi, însă, prin rânduiala lui Dumnezeu, moaștele Sfântului Edward se găsesc într-o mănăstire ortodoxă din Anglia, unde sunt cinstite după cuviință de mai mulți călugări englezi. Fie ca pentru rugăciunile lui, Dumnezeu să îndepărteze blestemul de pe pământul Angliei și poporul englez să se întoarcă din nou la credința Sfântului Edward și a celorlalți sfinți englezi!

Pentru rugăciunile Sfântului Edward, și ale tuturor sfinților care au strălucit în pământul Insulelor Britanice, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!

⁷⁶ *** , *The Anglo-Saxon Chronicle*, pe Internet, la pagina: <http://sunsite.berkeley.edu/OMACL/Anglo/>

Insulele Britanice la începutul sec. al VII-lea d. Hr.
(Adaptată după ***, *The Age of Bede*, Penguin Books, London, 2004)

Listă alfabetică a sfinților Insulelor Britanice pomeniți:

AARON și IULIU, mucenici, în Britania, 304 d. Hr. Prăznuire: 1 iulie
ADAMNAN, cuvios, cel de-al nouălea stareț al Mănăstirii Iona, 625-704 d. Hr. Prăznuire: 23 septembrie

ADRIAN, cuvios, din Africa de Nord, stareț în Canterbury, 710 d. Hr. Prăznuire: 9 ianuarie

AIDAN (Edan), Episcop de Lindisfarne (Anglia), din Irlanda, 651 d. Hr. Prăznuire: 31 august

ALBAN, întâiul mucenic al Britaniei, 304 d. Hr. Prăznuire: 22 iunie

ALDHELM, Episcop de Sherborne, scriitor bisericesc, 639-709 d. Hr. Prăznuire: 25 mai

ALPHEGE, sfințit mucenic, Arhiepiscop de Canterbury, 954-1012 d. Hr. Prăznuire: 19 aprilie

ARISTOBUL, Apostol din cei 70, primul episcop al Britaniei. Prăznuire: 15 martie

AUDREY, cuvioasă, regină a Northumbriei, întemeietoarea Mănăstirii Ely, 679 d. Hr. Prăznuire: 23 iunie

AUGUSTIN, Arhiepiscop de Canterbury și apostol al englezilor, 604 d. Hr. Prăznuire: 27 mai

BEDA, cuvios, în Jarrow (Anglia), mare scriitor bisericesc, 673-735 d. Hr. Prăznuire: 25 mai

BENEDICT Biscop, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Jarrow (Anglia), 628-690 d. Hr. Prăznuire: 12 ianuarie

BIRIN, Episcop de Dorchester, Apostol al Wessexului (Anglia), 650 d. Hr. Prăznuire: 3 decembrie

BONIFATIE, Arhiepiscop de Mainz, din Devon, Luminătorul Germaniei, 675-754 d. Hr. Prăznuire: 5 iunie

BOTULF, cuvios, din Iken (Anglia), sec. VII d. Hr. Prăznuire: 17 iunie

BRENDAN Marinarul, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Clonfert (Irlanda), 486-575 d. Hr. Prăznuire: 16 mai

BRIGID, cuvioasă, întemeietoarea Mănăstirii Kildare (Irlanda), 450-525 d. Hr. Prăznuire: 1 februarie

CADOC, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Llancarvan (Țara Galilor), sec. VI d. Hr. Prăznuire: 24 ianuarie

CEDD, Episcop și Apostol al Essexului (Anglia), 664 d. Hr. Prăznuire: 26 octombrie

CHAD, frate al Sfântului Cedd, Episcop de Lichfield (Anglia), 673 d. Hr. Prăznuire: 2 martie

CLEMENT (Willibrord), apostol și episcop al Frisiei (Olanda), 658-739 d. Hr. Prăznuire: 7 noiembrie

COLUMBA, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Iona, apostol în Scoția, 521-597 d. Hr. Prăznuire: 9 iunie

COLUMBAN, cuvios, întemeietorul Mănăstirilor Luxeuil și Bobbio, 543-615 d. Hr. Prăznuire: 23 noiembrie

COMGALL, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Bangor (Irlanda), 516-601 d. Hr. Prăznuire: 10 mai

CUTHBERT, Episcop de Lindisfarne, „făcătorul de minuni al Angliei”, 687 d. Hr. Prăznuire: 20 martie

DAVID, Episcop de Menevia, ocrotitorul Țării Galilor, 600 d. Hr. Prăznuire: 1 martie

DECLAN, Episcop de Ardmore, sec. V d. Hr. Prăznuire: 24 iulie

DUBRICHE, Episcop, întemeietor al vieții călugărești britane, sec. V-VI d. Hr. Prăznuire: 14 noiembrie

DUNSTAN, Arhiepiscop de Canterbury, înnoitor al vieții călugărești engleze, 909-988 d. Hr. Prăznuire: 19 mai

DYMPHNA, muceniță, din Irlanda, în Gheel (Belgia), 620 d. Hr. Prăznuire: 15 mai

EANSWITHA, cuvioasă, prima călugăriță engleză, în Folkestone, 614-640 d. Hr. Prăznuire: 12 septembrie

EDGAR cel Pașnic, rege al Angliei, 975 d. Hr. Prăznuire: 8 iulie

EDITH, cuvioasă, fiica regelui Edgar, în Wilton, 984 d. Hr. Prăznuire: 16 septembrie

EDMUND, mucenic, rege și ocrotitor al Angliei, 841-869 d. Hr. Prăznuire: 20 noiembrie

EDWARD, mucenic, rege al Angliei, fiul regelui Edgar, 978 d. Hr. Prăznuire: 18 martie

EDWIN, mucenic, rege al Northumbriei (Anglia), 633 d. Hr. Prăznuire: 12 octombrie

ENDA, cuvios, pustnic în insula Aran (Irlanda), 530 d. Hr. Prăznuire: 21 martie

ERKENWALD, Episcop și ocrotitor al orașului Londra, 693 d. Hr. Prăznuire: 30 aprilie

ETHELBERT (Albert), rege de Kent (Anglia), 560-616 d. Hr. Prăznuire: 25 februarie

ETHELWOLD, Episcop de Winchester, ucenic al Sfântului Dunstan, 912-984 d. Hr. Prăznuire: 1 august

FIACRE, cuvios, din Irlanda, întemeietorul Mănăstirii Breuil (Franța), 670 d. Hr. Prăznuire: 30 august

FINIAN, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Clonard (Irlanda), 549 d. Hr. Prăznuire: 12 decembrie

FELIX, Episcop de Dunwich, Apostol al Angliei de Răsărit, sec. VI d. Hr. Prăznuire: 8 martie

FRIDOLIN Rătăcitorul, cuvios, din Irlanda, Apostol al Rinului de Sus, sec. VI d. Hr. Prăznuire: 6 martie

FURSEY, cuvios, din Irlanda, întemeietorul Mănăstirii Lagny (Franța), 648 d. Hr. Prăznuire: 16 ianuarie

GALL, cuvios, din Irlanda, luminătorul Elveției, 550-645 d. Hr. Prăznuire: 16 octombrie

GHERMAN, Episcop de Auxerre (Galia), propovăduitor în Britania, 380-448 d. Hr. Prăznuire: 31 iulie

GILDAS Înteptul, scriitor bisericesc, din Țara Galilor, 516-570 d. Hr. Prăznuire: 29 ianuarie

GRIGORIE cel Mare (Dialogul), Papă al Romei și apostol al englezilor, 540-604 d. Hr. Prăznuire: 12 martie

GUTHLAC, cuvios, în Crowland, cel mai mare părinte englez al pustiei, 673-714 d. Hr. Prăznuire: 11 aprilie

HILDA, cuvioasă, întemeietoarea Mănăstirii Whitby (Anglia), 614-680 d. Hr. Prăznuire: 17 noiembrie

ILLTYD, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Llantwit (Țara Galilor), 535 d. Hr. Prăznuire: 6 noiembrie

IOAN, Episcop de Hexham și York, întemeietorul Mănăstirii Beverly (Anglia), 721 d. Hr. Prăznuire: 7 mai

ITA, cuvioasă, întemeietoarea Mănăstirii Kileedy (Irlanda), 570 d. Hr. Prăznuire: 15 ianuarie

KENNETH, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Kilkenny (Irlanda), 525-599 d. Hr. Prăznuire: 11 octombrie

KENTIGERN Mungo, Episcop de Glasgow, apostol în Scoția, 518-603 d. Hr. Prăznuire: 13 ianuarie

KEVIN, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Glendalough (Irlanda), 618 d. Hr. Prăznuire: 3 iunie

KIERAN cel Bătrân, Episcop de Ossory (Irlanda), 530 d. Hr. Prăznuire: 5 martie

KIERAN cel Tânăr, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Clonmacnois (Irlanda), 512-545 d. Hr. Prăznuire: 9 septembrie

KILIAN, sfințit mucenic, din Irlanda, Episcop de Würzburg (Germania), 640-689 d. Hr. Prăznuire: 8 iulie

LUP, Episcop de Troyes (Galia), propovăduitor în Britania, 384-478 d. Hr. Prăznuire: 29 iulie

NINIAN, cuvios, întemeietorul Mănăstirii Whithorn, apostol al Scoției, 432 d. Hr. Prăznuire: 26 august

OENGUS (Angus) Culdeul, cuvios, primul scriitor de vieți de sfinți din Irlanda, 830 d. Hr. Prăznuire: 11 martie

OSWALD, mucenic, rege al Northumbriei (Anglia), 604-642 d. Hr. Prăznuire: 5 august

OSWALD, Episcop de Worcester și de York, ucenic al Sfântului Dunstan, 992 d. Hr. Prăznuire: 28 februarie

PATRICK (Patrichie), Episcop și Apostol al Irlandei, 380-467 d. Hr. Prăznuire: 17 martie

PAULIN, Episcop de York, Apostol al Northumbriei, 644 d. Hr. Prăznuire: 10 octombrie

PETROC, cuvios, din Padstow (Cornwall), 564 d. Hr. Prăznuire: 4 iunie

SAMSON, Episcop de Dol (Bretania), din Țara Galilor, 490-565 d. Hr. Prăznuire: 28 iulie

SIGFRID, Episcop de Växjö, din Glastonbury, luminător al Suediei, 1045 d. Hr. Prăznuire: 15 februarie

SIMON Zelotul, Apostol din cei 12, în Britania. Prăznuire: 10 mai

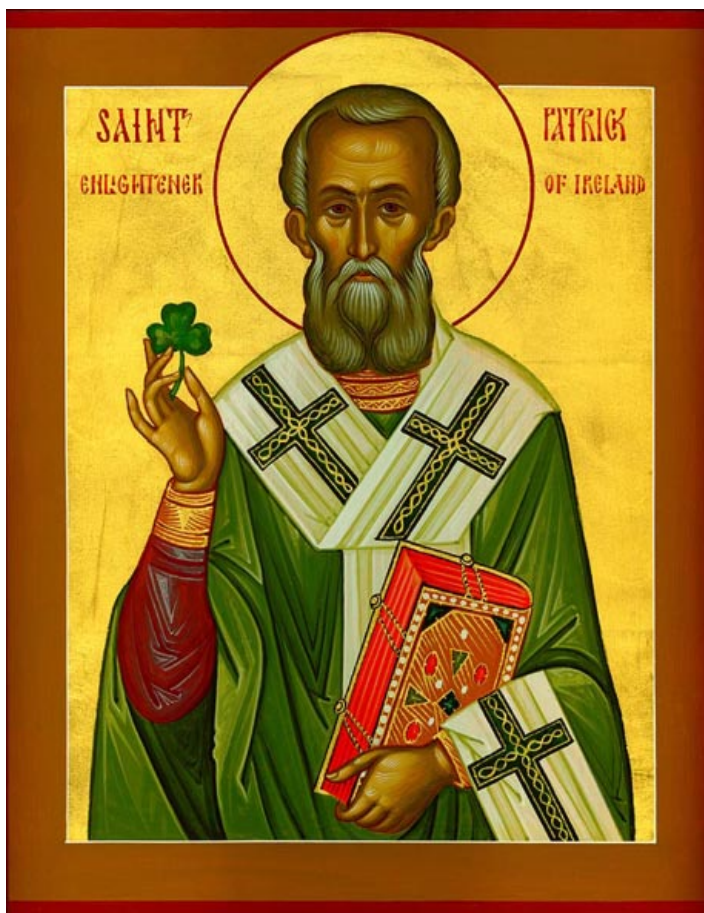
SWITHIN, Episcop de Winchester, mare făcător de minuni, 862 d. Hr. Prăznuire: 2 iulie

TEODOR, Arhiepiscop de Canterbury, din Tarsul Ciliciei, 602-690 d. Hr. Prăznuire: 19 septembrie

WILFRID, Arhiepiscop de York, întemeietorul Mănăstirii Ripon, 633-709 d. Hr. Prăznuire: 12 octombrie

WINIFRED, muceniță, din Țara Galilor, 650 d. Hr. Prăznuire: 3 noiembrie

Viața Sfântului Patrick, luminătorul Irlandei

Troparul Sfântului Patrick, glas III:

*O, Sfinte Părinte Patrick, făcătorule de minuni întocmai cu apostolii
și luminător al pământului Irlandei, roagă-L pe milostivul
Dumnezeu, să dea iertare de păcate sufletelor noastre!*

Introducere

Sfântul Patrick este, pe bună dreptate, cel mai iubit și cel mai cunoscut dintre sfinții Irlandei, fiind astăzi socotit atât ocrotitorul insulei, cât și apostolul ei. Ne vom strădui să arătăm, în cele ce urmează, viața acestui mare ales al lui Dumnezeu, care a izbutit, prin propovăduirea lui, să aducă la credința creștină întreg poporul irlandez. Acest lucru nu a fost deloc unul neînsemnat, deoarece Irlanda avea să ajungă mai târziu „Insula sfinților”, insulă care a născut din pământurile sale mulțimi nenumărate de oameni plăcuți lui Dumnezeu, dintre care mulți au fost apostoli și luminători a întregi popoare.

În primul rând trebuie să spunem că, deși Sfântul Patrick este atât de îndrăgit și de cinstit în întreaga lume, lucrurile care se cunosc despre viața lui sunt destul de puține. S-a păstrat până astăzi o „Mărturisire” a sfântului, care este de mare însemnătate, deoarece în ea Patrick își înfățișează pe scurt întreaga viață și lucrare¹. Pricina pentru care omul lui Dumnezeu a întocmit o astfel de scriere a fost mai ales aceea de a se apăra de multele învinuiri care îi erau aduse, precum și de a lăsa o moștenire scrisă fiilor săi duhovnicești. Pe lângă frumusețea „Mărturisirii”, în care se poate vedea limpede felul de a fi al sfântului, aceasta este și singura mărturie sigură despre viața omului lui Dumnezeu. Într-adevăr, celelalte „vieți” care s-au păstrat sunt de multe ori niște povestiri târzii, în care cu mare greutate adevărul poate fi deosebit de închipuire. Pentru aceasta, ne vom folosi adesea, în continuare, de această minunată „Mărturisire”, care este una dintre puținele vieți scrise de un sfânt despre el însuși.

Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului

Se pare că Patrick s-a născut undeva în partea de apus a Marii Britanii, într-un sat numit Bannaven Taberniae², în jurul anului 381 d.

¹ V. Patrick, Sfântul, *Confession*, în Duffy, Joseph, *Patrick in his own words*, Veritas Publications, Dublin, 1975

² Deși nu se știe sigur, se pare că satul se afla pe coastele Scoției, de bună seamă undeva în apropierea mării.

Hr. Se trăgea dintr-o familie de credincioși slujitori ai altarului. Tatăl său, Calpurnius, era diacon, în timp ce bunicul său, Potitus, fusese preot. La naștere, părinții i-au pus sfântului numele Patrick (sau Patrichie), care în limba latină înseamnă om de neam mare³. Copilăria omului lui Dumnezeu a fost una liniștită și fericită. Părinții săi, care erau de neam celt, erau dintre cei mai bogați din sat. Aceasta, deoarece tatăl sfântului avea, pe lângă slujba de diacon, și pe aceea de a păstra ordinea în ținut⁴.

Însă viața fără griji și fără greutateți l-a făcut pe Patrick să se depărteze de învățătura creștină pe care o primise de la părinții săi, și să înceapă să ducă o viață departe de Dumnezeu și de Biserică. Sfântul ne spune cu smerenie că până la vârsta de 16 ani ajunsese să uite cu desăvârșire atât de Dumnezeu, cât și de poruncile Sale.

Atunci însă, din rânduială dumnezeiască, s-a abătut asupra satului în care trăia Patrick o mare nenorocire. În vremurile acelea, împărăția romană ajunsese la mare decădere, astfel că ținuturile de la marginea ei erau adesea lipsite de orice apărare. Din această pricină, hoarde întregi de păgâni năvăleau în satele și orașele romane, jefuindu-le fără milă și trecând totul prin ascuțișul sabiei. Astfel s-a întâmplat și în partea de apus a Britaniei, în jurul anului 400. Câteva corăbii de irlandezi sălbatici au atacat ținuturile din preajma mării, pustiind totul în cale și luând cu ei mulțimi nenumărate de robi. Această năpastă a lovit și casa lui Patrick. Toți slujitorii familiei au fost omorâți sub privirea îngrozită a tânărului, care a fost prins și dus în Irlanda.

„Am fost vrednici de această soartă,” povestește netulburat sfântul, „pentru că ne îndepărtasem de Dumnezeu; nici nu țineam poruncile Lui, nici nu-i ascultam pe păstorii noștri, care ne vorbeau despre mântuire”⁵. Plecarea în robie a fost însă pentru Patrick o încercare grozavă, care i-a schimbat hotărâtor întreaga viață. Fiind făcut rob așa de tânăr, sfântul nu a mai apucat să-și desăvârșască învățătura. Din pricina aceasta a avut de suferit multe greutateți toată viața, deoarece limba latină pe care o vorbea era una neșlefuită și oarecum greoaie. Într-adevăr, dușmanii

³ Sau: nobil, patrician.

⁴ Era un *decurion*, adică un fel de dregător care făcea parte din sfatul aflat în fruntea ținutului.

⁵ Ibidem 1, în loc. cit., p. 12

sfântului s-au folosit mereu de această slăbiciune a sa, pentru a-l batjocori și pentru a-l face să se lepede de lucrarea de propovăduire⁶.

Robia în Irlanda

Dar pe lângă aceasta, anii de robie în Irlanda l-au schimbat cu desăvârșire pe alesul lui Dumnezeu. Astfel, odată ajuns acolo, Patrick a început să ducă o viață plină de greutate și de lipsuri. A fost vândut rob unui mare preot păgânesc pe nume Milchu, om nespus de crud și de aspru, care locuia în partea de miazănoapte a Irlandei, în ținutul Antrim. Acesta i-a dat în ascultare sfântului să poarte grijă de oile sale, și astfel Patrick a ajuns să petreacă zile și nopți întregi sub cerul liber, cutreierând cu turmele prin munții Slemish. El, care înainte fusese un tânăr bogat și lipsit de griji, trebuia acum să muncească de dimineața până seara numai pentru a putea să trăiască. Însă în această ispită amară, Patrick nu a deznădăjduit, ci a început să se roage cu lacrimi fierbinți Celui pe Care Îl părăsise în timpul cât trăise în plăceri și-n desfătare. Iată cum povestește sfântul despre acești ani de grele încercări: „Încă din copilărie nu am crezut în Dumnezeul cel viu, ci am rămas în moarte și în necredință până când am fost aspru pedepsit. Într-adevăr, am fost smerit cumplit de foame și de goliciune, precum și de faptul că în fiecare zi cât am fost în Irlanda a trebuit să umblu, împotriva voinței mele, până cădeam jos de istovire.”⁷

Însă încet-încet, prin aceste greutăți nemaipomenite, Dumnezeu a început să lucreze în inima tânărului, întorcându-l la El și aprinzându-i în suflet dragostea cea dumnezeiască. Pe cât sfântul se chinuia trupește în bătai, în ocări și-n oboseală, pe atât sufletul lui primea har de la

⁶ Patrick însuși a amânat îndelung, din pricina aceasta, scrierea „Mărturisiri”. „Mă temeam”, ne spune sfântul, „să nu-mi atrag bărfă din partea tuturor, pentru că nu am învățat precum alții, care au primit o temelie trainică în drept și în teologie. [...] Oricine poate vedea din felul scrisului meu cât de puțină pregătire am primit în folosirea cuvintelor. [...] De aceea sunt rușinat astăzi și mă tem cumplit să-mi dezvălui nepriceperea.” (Ibidem, 10, în loc. cit. p. 15) Dar Patrick și-a biruit această teamă, deoarece, măcar că era așa de smerit și de plecat, simțea în adâncul sufletului că era datorită lui să vestească tuturor mila pe care Dumnezeu o revărsase asupra sa. „În felul acesta Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru că ne-a îndreptat și ne-a luat în seamă: Îi cinstim și Îi laudăm minunile înaintea fiecărui neam de sub cer.” (Ibidem 3, în loc. cit., p. 13)

⁷ Ibidem 27, 28, în loc. cit., p. 24

Dumnezeu, încât, în scurtă vreme, a ajuns la mare sporire duhovnicească. Părăsit și pătîmind în inima munților, sfântul a ajuns să-L poarte mereu pe buze pe Cel Ce era singura lui mângâiere și alinare. „Din ce în ce mai mult dragostea mea pentru Dumnezeu și cinstirea mea pentru El creșteau,” ne mărturisește Patrick. „Credința mea s-a întărit și râvna mea a ajuns atât de mare, încât în timpul unei singure zile ziceam câte o sută de rugăciuni și aproape tot atâtea și noaptea. Stăteam prin păduri și în munți, și chiar și când era zăpadă sau îngheț sau ploaie, mă trezeam înainte de răsărit pentru a mă ruga. Iar în aceasta nu m-am simțit niciodată bolnav sau leneș, pentru că, după cum îmi dau acum seama, eram plin de înflăcărare.”⁸

Dobândise, pentru multa sa râvnă și dragoste, darul rugăciunii neîncetate. Aceasta lucra în el cu putere până și în timpul somnului. De multe ori simțea ca și cum ar fi fost Altceineva rugându-Se fără oprire înlăuntrul lui, după cuvântul Scripturii, „cu suspine negrăite”⁹. Odată, de pildă, a auzit în vis o voce care l-a umplut de bucurie și care îi șoptea cu blândețe: „Cel ce Și-a dat viața pentru tine, Acela este Cel ce vorbește în tine.”¹⁰

Într-adevăr, rânduiala cea înțeleaptă a lui Dumnezeu îngăduie adesea mari greutăți asupra aleșilor Lui, pentru a-i struni pe calea cea bună și pentru a-i aduce la pocăință și îndreptare. Pentru aceasta și Patrick, ori de câte ori își aducea aminte de anii grei ai robiei sale, Îi mulțumea lui Dumnezeu pentru grija pe care i-o purtase și pentru că prin suferință îl întorsese din căile păcatului. „Dumnezeu”, spune cu recunoștință sfântul, „a privegheat asupra mea când eu încă nu-L cunoscusem, și când încă nu eram în stare să deosebesc binele de rău.”¹¹ Însă Patrick nu socotea nici una dintre binefacerile lui Dumnezeu ca fiind rodul vredniciei sale, ci toate le pune pe seama bunătății nemărginite a Mântuitorului său. Iată ce ne mărturisește cu mare smerenie: „Sunt, astfel, în primul și în primul rând, un surghiunit fără carte și neînvățat, care nici nu poate să gândească pentru viitor. Dar

⁸ Ibidem 16, în loc. cit., p. 18

⁹ Rom. 8, 26

¹⁰ Ibidem 24, în loc. cit., p. 23

¹¹ Ibidem 2, în loc. cit., p. 12

un lucru știu fără îndoială: că înainte să pățimesc eram ca o piatră zăcând în noroi. Apoi El, Cel ce este puternic, a venit și, în mila Lui, nu numai că m-a scos afară [din noroi], ci m-a și ridicat și m-a așezat în chiar vârful zidului.”¹²

Scăparea din robie

După șase ani petrecuți în robie, omul lui Dumnezeu, deși așa de tânăr, ajunsese întărit în credință și plin de vârtute. Strălucea tuturor celor din jur și toți îl iubeau pentru marea sa bunătate, dar și pentru nevinovăția sa cea copilărească. Învățase repede limba irlandeză, care semăna mult cu limba pe care o vorbea acasă, și îi cucerea pe toți prin cuvintele sale izvorâte din inimă. Într-adevăr, sfântul spunea întotdeauna fără ocolișuri tot ce gândea și era neprefăcut și sincer.¹³ Fiind așa de nevinovat la suflet, Dumnezeu l-a învrednicit să aibă mai multe vise minunate, care îl întăreau mereu și-l povățuiau în greutățile sale.

Astfel, într-una din nopți, omul lui Dumnezeu a auzit un glas care îl îndemna să plece de la stăpânul său, zicând: „Este bine că postești; în curând o să pleci în țara ta. [...] Iată, corabia îți este pregătită.”¹⁴ Însă portul pe care sfântul l-a văzut în vis se afla la mai multe sute de kilometri depărtare, undeva pe coasta de răsărit a Irlandei. Deși Patrick avea doar 22 de ani și nu cunoștea deloc insula, a ascultat fără șovăială de porunca dumnezeiască și s-a pornit la drum, fugind de la omul căruia îi slujise vreme de șase ani. Iar Dumnezeu l-a păzit în căile sale, astfel că, după mai mult timp, sfântul a izbutit să ajungă la locul pe care îl căuta. Acolo, deși a găsit corabia întocmai după cum îi fusese descoperit în vis, Patrick a fost nevoit să mai înfrunte o ispită. Corăbierii erau oameni necredincioși, și i-au cerut sfântului ca înainte de plecare să facă cu ei un legământ păgânesc. Fără să stea pe gânduri, omul lui Dumnezeu le-a spus că el este creștin și că nu poate să

¹² Ibidem 12, în loc. cit., p. 16

¹³ Simplitatea și sinceritatea, sfântul și le-a păstrat întreaga viață. Ele pot fi lesne văzute și în „Mărturisirea” sa, pe care Patrick a scris-o la adânci bătrâneți.

¹⁴ Ibidem 17, în loc. cit., pp. 18-19

împlinească cererea lor, și pentru aceasta a fost izgonit cu cuvinte aspre. Mâhnit cumplit, pentru că nu avea pe nimeni să-l ajute, Patrick a început să se roage fierbinte lui Dumnezeu. Iar Acesta nu l-a lăsat, ci în chip minunat a lucrat la inimile păgânilor. Astfel, în timp ce sfântul se îndrepta spre oraș, mereu cu mintea la Hristos, unul dintre necredincioși a venit în fugă la el, spunându-i că hotărâseră să-l ia cu ei. Slăvind pe Dumnezeu, Patrick s-a întors și s-a urcat în corabie. După o călătorie de trei zile au ajuns la un oraș părăsit de pe coasta Galiei, unde s-au hotărât să coboare.

Deși nu știau unde se află, au pornit la drum nădăjduind că vor găsi vreun sat locuit sau vreo așezare oarecare. Însă vreme de 28 de zile au rătăcit prin pământurile neprimitoare, fără a ști încotro merg și fără a găsi pe cineva să-i ajute. Mâncarea li se terminase și ajunseseră atât de slăbiți încât de-abia mai puteau merge. Cu toate acestea, Patrick era mereu luminos la față și netulburat. Văzându-l astfel, păgânii s-au gândit să-i ceară ajutorul, și astfel conducătorul l-a întrebat cu mâhnire în glas: „Tu, creștine, spui că Dumnezeul tău e atotputernic. Atunci de ce nu te rogi pentru noi?” Fără umbră de îndoială, sfântul i-a răspuns liniștit: „Întoarceți-vă cu credință și din toată inima la Domnul Dumnezeu meu, căci nimic nu Îi este cu neputință.”¹⁵ Și de cum a început Patrick să se roage, minunea s-a întâmplat. O turmă întreagă de porci a apărut în fața lor din pădure, și păgânii au putut astfel să-și potolească foamea. Din ziua aceea, au avut mereu hrană din destul, și pentru aceasta au început să-l cinstească pe Patrick, privindu-l cu recunoștință și teamă.

Chemarea la propovăduire

Despre anii care au urmat, sfântul ne spune foarte puține lucruri. Știm doar că omul lui Dumnezeu a petrecut multă vreme călătorind prin mănăstirile Galiei, care în vremea aceea străluceau prin nenumărați oameni sfinți, și că a ajuns și la binecunoscuta mănăstire din insula Lerins. În această mănăstire, Sfântul Ioan Casian așezase rânduiala

¹⁵ Ibidem 19, în loc. cit., pp. 19-20

călugărească a părinților nevoitori din Egipt, astfel că Patrick a putut să se adape din duhul călugăriei adevărate. Pe lângă aceasta, Patrick a ajuns și la mănăstirea din orașul Auxerre, unde se nevoia Sfântul Gherman, episcopul orașului, om îmbunătățit și plin de înțelepciune. La picioarele lui, Patrick a stat timp îndelungat, sporind în vârtute și umplându-se de Duh Sfânt. După mai mulți ani petrecuți la Auxerre, omul lui Dumnezeu a hotărât să se întoarcă la casa sa din Britania, pentru a-și vedea prietenii și neamurile. A stat aici, în mijlocul rudelor sale, mai mulți ani, învățându-i pe toți și povățuindu-i pe calea mântuirii.

Însă Dumnezeu rânduise ca lumina să nu rămână sub obroc, ci să strălucească tuturor, și pentru aceasta a găsit un chip minunat de a-l chema pe alesul Său la propovăduire. Astfel, într-o noapte Patrick a avut un vis. Se făcea că un om pe nume Victor venise din Irlanda cu mulțime nenumărată de scrisori, pe care i le-a dat sfântului să le citească. Patrick și-a aruncat ochii în prima scrisoare și a văzut scris: „vocea irlandezilor”. Apoi, de îndată a început să audă strigăte puternice venind dinspre Irlanda, care toate spuneau într-un glas: „Te rugăm, băiete, vino și umblă încă o dată printre noi!”¹⁶ Chemarea aceasta, care poate părea neînsemnată, l-a străpuns pe Patrick până în adâncul inimii. Totuși, la început sfântul nu a vrut să-i dea crezare sau să o bage în seamă, și doar după ce de nenumărate ori a auzit în minte glasul cel deznădăjduit al irlandezilor, s-a hotărât să pornească la drum. Asemenea lui Moise mai înainte, Patrick șovăia să plece la propovăduire, deoarece se vedea neînvățat și se socotea nevrednic de o astfel de slujire.

S-a plecat însă cu smerenie voii lui Dumnezeu și a hotărât să meargă la Sfântul Gherman pentru a-i cere sfat în privința visului pe care-l avusese. Acesta vizitase între timp de mai multe ori Britania, unde fusese trimis pentru a opri răspândirea ereziei pelagiene. Într-una dintre aceste călătorii ale sale, în anul 429 d. Hr., Gherman îl hirotonise episcop pe Sfântul Paladie, trimițându-l ca păstor al puținilor creștini ce trăiau în Irlanda. Însă Paladie plecase din insulă după mai puțin de un an de propovăduire, fiind scârbit de cruzimea și de sălbăticia irlandezilor. Când Patrick a venit la Gherman în anul 430, pentru a-i povesti descoperirea care îi fusese făcută, sfântul episcop tocmai se

¹⁶ Ibidem 23, în loc. cit., p. 22

ruga lui Dumnezeu să-i trimită un înlocuitor pentru Paladie. Astfel că, de cum a auzit cuvintele fostului său ucenic, s-a umplut de mare bucurie și chiar în ziua aceea l-a hirotonit pe Patrick diacon. După ce l-a pregătit o vreme pentru lucrarea ce-i stătea înaintea, Gherman l-a hirotonit preot și apoi episcop, trimițându-l să ducă vestea cea bună poporului în care Patrick pătimise atâția ani.

De câte ori se gândea la această rânduială nepătrunsă și tainică a lui Dumnezeu, Patrick se umplea de uimire în fața înțelepciunii Stăpânului a toate. Într-adevăr, sfântul nu putea înțelege cum Dumnezeu îl alesese tocmai pe el, un rob amărât și neînvățat, pentru a aduce la credința creștină un întreg popor păgân. Iată cuvintele lui: „Minunați-vă voi, oameni mari și mici, care Îl cinstiți pe Dumnezeu! Luați seama la aceasta, preoți învățați! Cine a fost Cel Care m-a chemat pe mine, prost cum sunt, dintre cei ce sunt socotiți înțelepți, cunoscători ai dreptului, puternici în cuvânt și în toate lucrurile? I-a lăsat la o parte pe toți aceștia pentru mine, un biet surghiunit. Mi-a înșuflat frică, cinstire și răbdare, ca să pot sluji cu credincioșie [...] poporului la care dragostea lui Hristos m-a adus. Cu adevărat, dragostea lui Hristos m-a dat lor, pentru a le sluji cu smerenie și cu sinceritate întreaga mea viață – dacă voi fi socotit vrednic.”¹⁷

Plecarea în Irlanda și începutul propovăduirii

Și astfel, în anul 432 d. Hr. Patrick a plecat de la mănăstirea din Auxerre împreună cu câțiva însoțitori, îndreptându-se spre Irlanda. Mai întâi, a hotărât să se abată pentru o vreme în Britania, pentru a cere ajutorul și sprijinul episcopilor de un neam cu el. Însă când a ajuns acasă, sfântul a găsit greutăți și ispite în loc de ajutor și îmbărbătare. Într-adevăr, văzându-l hirotonit episcop, toți prietenii și cunoscuții săi au început să-l ia în râs, știindu-l om neînvățat și simplu. Ceilalți episcopi au fost cuprinși de invidie văzând că Patrick, care plecase din Britania mirean, fusese hirotonit așa de repede. Pentru aceasta, cu toții, de cum au auzit că vroia să propovăduiască irlandezilor

¹⁷ Ibidem 13, în loc. cit., p. 16

păgâni, au început să-și bată joc de el și să se străduiască să-l oprească de la aceasta. Mai ales, cunoscuții sfântului nu erau în stare să înțeleagă cum putea fi cineva dornic să meargă să trăiască într-un popor așa de sălbatic și de aprig precum irlandezii, care doar cu câțiva ani înainte trecuseră prin foc și sabie însăși familia lui Patrick. „Obişnuiau să vorbească unii cu alții despre mine pe ascuns”, ne povestește sfântul. „«De ce vrea omul acesta să se arunce în primejdie între dușmani de-ai noștri, care nu au nici o cunoștință de Dumnezeu?»”¹⁸

Și pentru că sfântul era atât de smerit, și mereu se socotea pe sine nevrednic și neputincios, a șovăit multă vreme înainte de a se hotărî ce să facă. „Deși Dumnezeu m-a ales ca să-I fiu ajutor,” ne mărturisește Patrick, „am fost încet în a primi chemarea Duhului. Domnul a arătat bunătate față de mine de mii și mii de ori, pentru că a văzut că eram gata, chiar dacă nu știam ce să fac în legătură cu starea în care mă aflam; căci mulți erau cei ce vroiau să-mi împiedice propovăduirea.”¹⁹ Dar cunoscând chemarea ce îi fusese făcută, precum și binecuvântarea primită de la Sfântul Gherman, omul lui Dumnezeu nu a mai amânat plecarea. De aceea, văzând că nu se poate aștepta la nici un ajutor din partea episcopilor britani, a hotărât să nu mai asculte glasurile lor, ci neîndoit să urmeze poruncii dumnezeiești.

Cu acestea în gând, sfântul a ajuns din nou în Irlanda, prin anul 435 d. Hr., după ce părăsise insula mai bine de douăzeci de ani. Despre lucrarea sa acolo nu se știu multe lucruri sigure. Totuși, anume pentru această propovăduire a sa între irlandezi este sfântul astăzi cunoscut și iubit de întreaga lume. Și pentru aceea ne vom strădui să arătăm cum s-a ostenit omul lui Dumnezeu zi și noapte, vreme de câteva zeci de ani, pentru a scoate poporul irlandez din întunericul păgânătății și pentru a-l face vrednic de împărăția cerurilor.

Mai ales la început, sfântului i-a fost cumplit de greu. Înconjurat de puțini prieteni, în mijlocul unui popor în întregime necredincios și neprietenos, Patrick a avut de îndurat nenumărate încercări. „Am venit la păgânii irlandezi,” ne mărturisește sfântul, „pentru a propovădui

¹⁸ Ibidem 46, în loc. cit., p. 32

¹⁹ Ibidem 46, în loc. cit., p. 32

Vestea cea Bună și pentru a îndura ocări de la necredincioși. Am auzit batjocorită chemarea mea și am răbdat multe prigoane, chiar până la lanțuri.”²⁰

Înainte de a-și începe lucrarea, omul lui Dumnezeu a hotărât să meargă la fostul său stăpân, Milchu, pentru a-i plăti acestuia preț de răscumpărare pentru fuga sa. De aceea, a coborât pe țarm în ținutul Antrim și de acolo s-a îndreptat spre munții Slemish, unde păstorise vreme de șase ani oile. În drum spre stăpânul său, Patrick a început să propovăduiască tuturor câți îl ascultau, aducând pe mulți la credință. Însă încă de la bun început, sfântul a avut de înfruntat împotrivirea preoților păgâni, care se numeau druizi. Auzind despre venirea sa și știind puterea sfântului, aceștia au încercat în fel și chip să-i împiedice lucrarea, atât prin vrăjile și descântecele lor, cât și prin puterea pe care o aveau asupra conducătorilor irlandezilor. Astfel, în timp ce Patrick înainta spre casa stăpânului său, druzii au stârnit pe unul dintre căpeteniile irlandezilor, pe nume Dichu, sfătuindu-l să-l omoare pe sfânt. Bărbatul a primit cuvintele lor, și văzându-l pe sfântul episcop apropiindu-se, s-a năpustit asupra lui, scoțând sabia pentru a-l lovi. Dar Dumnezeu nu l-a lăsat pe alesul Său, și când Dichu a ajuns la mică apropiere de sfânt, a înțepenit dintr-odată, mâna rămânându-i încremenită în aer. Văzându-l, Patrick a început să-l mustre cu blândețe, și până la urmă bărbatul a fost străpuns la inimă de cuvintele episcopului. Astfel, a făgăduit că nu-i va mai face nici un rău acestuia, și atunci de îndată mâna i-a fost dezlegată de puterea nevăzută care o ținea în loc. Ca mulțumire pentru această izbăvire, Dichu i-a dăruit omului lui Dumnezeu un adăpost mare, în care Patrick a slujit pentru prima dată Sfânta Liturghie în Irlanda. Pe locul acestei clădiri mai târziu a fost zidită o mănăstire mare, numită Saul, unde sfântul venea adesea ca să se liniștească.

După această slăvită minune, care a întors pe mulți irlandezi la credință, sfântul s-a pornit din nou la drum, pentru a ajunge la Milchu, stăpânul său. Ajungând însă la casa acestuia, a fost cuprins de groază, căci a găsit-o în flăcări. Milchu auzise de puterea sfântului și de cele

²⁰ Ibidem 37, în loc. cit., p. 28

întâmpalte mai înainte cu Dichu. Văzându-l pe Patrick apropiindu-se, a fost orbit de mândrie și a fugit în casă, închizându-se și dându-și foc. Se spune că a făcut aceasta deoarece nu vroia să fie biruit de către fostul său rob.

Cumplit de mâhnit, sfântul s-a întors la noii săi ucenici pe care-i făcuse în Saul. Aici, el a continuat să propovăduiască în ținutul stăpânit de Dichu, care ajunsese un foarte bun creștin. Încet-încet, irlandezii au fost atinși de cuvintele sfântului, care le vorbea simplu, din inimă, aducându-le dovezi după înțelegerea și gândirea lor. De pildă, o poveste mai târzie spune că sfântul se folosea în propovăduirea sa de un fel de trifoi foarte răspândit în Irlanda, pentru a le lămuri păgânilor taina Sfintei Treimi. Precum trifoiul are o singură tulpină, dar trei frunze, spunea Patrick, la fel și Dumnezeu este Unul în ființă, dar întreit în Persoane²¹.

Deși sfântul lucra nenumărate minuni, cel mai mult i-a străpuns pe irlandezi dragostea pe care el o arăta tuturor, o dragoste cum aceștia nu mai văzuseră încă. Într-adevăr, mai ales prin blândețea sa cea nemărginită i-a cucerit sfântul pe sălbaticii păgâni. Din pricina bunătății lui, se spune că în timpul cât a propovăduit în Irlanda, aproape nici un creștin nu a fost omorât de către necredincioși. Aceasta este cu adevărat o mare minune, căci trecerea poporului irlandez de la credința păgână la cea creștină este socotită a fi singura schimbare din istoria Irlandei care nu a fost spălată în sânge.

Biruința asupra păgânilor

Dar Dumnezeu rânduse pentru alesul Său o nouă biruință, mai slăvită decât cea dintâi, prin care sfântul avea să aducă o lovitură deplină credinței păgânești a irlandezilor. Astfel, după ce Patrick a propovăduit mai mult timp în ținutul Saul, Dichu l-a înștiințat că Leoghaire, regele Irlandei, chemase toate căpeteniile din țară la o mare adunare, care urma să fie ținută la palatul regelui din Tara²². Auzind despre aceasta,

²¹ Până astăzi acest trifoi reprezintă stema Irlandei. De asemenea, Sfântul Patrick este zugrăvit în icoane ținând un astfel de trifoi în mână (v. mai sus, p. 99).

²² Tara era un fel de capitală a întregii insule.

sfântul s-a hotărât să se folosească de acest prilej pentru a vesti Evanghelia, și de aceea a plecat înspre acel loc. Înainte de a pleca, se spune că omul lui Dumnezeu ar fi rostit o rugăciune scrisă de el însuși, numită „Platoșa Sfântului Patrick”, pentru a fi ferit de toată puterea vrăjmașului²³. Pe drumul către Tara, sfântul a continuat să le vorbească oamenilor, aducând pe mulți la credință. Printre cei botezați s-a aflat și familia unui conducător irlandez numit Secsnen, al cărui fiu, Benen, l-a îndrăgit nespun pe omul lui Dumnezeu, și a hotărât să-i urmeze acestuia în propovăduire, ajungând ucenic credincios al sfântului și apoi urmaș al său pe scaunul de episcop.

Adunarea de la Tara urma să fie ținută chiar în ziua de Paști a acelui an. Regele dăduse o hotărâre în întreaga țară, ca toate focurile din insulă să fie stinse cu o zi înainte. În dimineața zilei de duminică, acestea trebuiau să fie aprinse din nou de la focul ce ardea în casa regelui. Încă de sâmbătă s-au adunat la Tara toate căpeteniile insulei, alături de mulțimi nenumărate de druizi și oameni de rând. Patrick a ajuns către seară și s-a dus, împreună cu însoțitorii săi, pe un deal aflat la mică depărtare de Tara. Fiind Sâmbăta Mare, la miezul nopții a început să slujească, alături de ucenicii săi, slujba Învierii. Când a împărțit credincioșilor lumina de Paști, întreaga vale din Tara s-a umplut de o lumină strălucitoare și minunată. Văzând aceasta, regele s-a aprins de mânie cumplită și a întrebat cine era cel ce îndrăznise să aprindă focul înaintea lui. Înștiințați prin vrăjile lor de venirea omului lui Dumnezeu, druizii i-au răspuns regelui cine era cel ce făcuse nelegiuirea, vestindu-i totodată că dacă în seara aceea nu va stinge focul ce fusese aprins, acela va mai putea fi stins vreodată. Leoghaire, peste măsură de furios, a trimis oameni ca să-i omoare pe cei ce îi încălcase porunca. Dumnezeu însă i-a păzit nevătămați pe slujitorii Săi, astfel că ostașii trimiși s-au întors în scurtă vreme, spunând că o putere nevăzută nu îi lăsa să se apropie de adunarea creștinilor. Auzind astfel de cuvinte, Leoghaire le-a poruncit druizilor să-și folosească toate vrăjile și descântecele pentru a-l birui pe Patrick și pe ucenicii

²³ V. în întregime această rugăciune minunată mai jos, la p. 125. Deși nu se știe sigur dacă a fost scrisă chiar de Patrick, rugăciunea zugrăvește cum nu se poate mai bine felul de a simți și de a trăi credința al primilor creștini pe care omul lui Dumnezeu i-a botezat în „insula sfinților”.

săi. În fel și chip s-au străduit preoții păgânești să stingă lumina Învierii, însă nimic din toată puterea vrăjmașului nu îi atingea pe creștini. Sfântul a continuat liniștit slujba de Paști, terminând-o de-abia când se luminase de ziuă. După aceasta, adunarea creștinilor, avându-l în frunte pe Benen, care ducea în mâini o Evanghelie, s-a îndreptat spre Tara, unde se afla palatul regelui. Văzându-i venind, druiții au început să-și folosească cu mai multă putere meșteșugirile drăcești pentru a-i opri. Sub privirile înfricoșate ale irlandezilor, au acoperit întreaga vale cu o pâclă deasă și întunecoasă. Creștinii însă înaintau liniștiți, cântând cu putere „Hristos a înviat!”, și când Patrick a intrat în norul de ceață, acesta s-a risipit de îndată, dând la iveală razele strălucitoare ale soarelui. Atunci, mai-marele druiților, pe nume Lochru, vrând să-și arate puterea, s-a ridicat în văzduh, asemeni lui Simon Magul mai înainte, și s-a îndreptat spre Patrick. Omul lui Dumnezeu a îngenuncheat netulburat la rugăciune, și de îndată ce a ridicat mâinile spre cer, druidul a căzut din zborul său, zdrobindu-se de pietre.

În cele din urmă Patrick a ajuns nevătămat la palat și a început să propovăduiască întregii curți vestea cea bună a mântuirii. Mulți dintre cei ce erau acolo, auzind cuvintele pline de Duh ale sfântului, au crezut în Hristos, văzând și minunile cele slăvite ce se lucrau prin puterea Dumnezeului creștinilor. Printre cei ce au primit botezul a fost chiar fratele regelui, pe nume Conall, care apoi i-a fost de mare ajutor lui Patrick²⁴.

Încreștinarea Irlandei

După această biruință, regele Leoghaire i-a îngăduit sfântului să propovăduiască nestingherit Evanghelia. Astfel întărit de puterea dumnezeiască, Patrick a început să boteze, împreună cu ucenicii săi, prin toată țara. La început puțini, dar apoi din ce în ce mai mulți irlandezi îi ascultau cuvintele. Mulți dintre cei botezați îl urmau pe omul lui Dumnezeu pretutindeni, văzând că acesta avea cuvintele vieții veșnice. „Sunt nespus de îndatorat lui Dumnezeu,” ne povestește

²⁴ Dumnezeu l-a binecuvântat pe Conall, din a cărui seminție s-au ridicat mulți dintre regii Irlandei. Printre urmașii săi s-a numărat și marele Sfânt Columba (v. viața, mai jos, pp. 129 sq.)

sfântul, „Care mi-a dat atâta har, încât prin mine mulți oameni au fost născuți din nou în Dumnezeu și apoi întăriți²⁵ în El, cărora și preoți le-au fost hirotoniți pretutindeni. Și toate acestea pentru un popor nou venit la credință, pe care Domnul l-a luat chiar de la capătul pământului, după cum făgăduise cu mult timp înainte, prin profeții Săi.”²⁶ Într-adevăr, sfântul lucra fără osteneală, zi și noapte, străbătând neîncetat întreaga Irlandă și zidind peste tot biserici pentru poporul cel dreptcredincios. După ce a propovăduit mai mult timp în împrejurimile Tarei, a plecat împreună cu ucenicii săi în ținutul Connaught, unde fusese chemat de căpeteniile irlandezilor. În drumul său, a trecut pe lângă unul dintre idolii insulei, un stâlp uriaș de piatră pe care irlandezii îl împodobiseră cu aur și argint, socotindu-l a fi Dumnezeu. Când Patrick a ajuns acolo tocmai avea loc o slujbă păgânească în jurul idolului. Aprins de râvnă, omul lui Dumnezeu a lovit cu toiagul său stâlpul de piatră, care s-a sfărâmat cu zgomot mare. Apoi, sfântul le-a propovăduit irlandezilor adunați acolo, botezând chiar pe conducătorul lor, care a primit credința împreună cu cei șase fii ai săi. Pe lângă ei, alți 6000 de păgâni au primit cuvântul mântuirii.

Pentru a nu îngreua fără rost povestirea, nu o să mai pomenim aici toate amănuntele călătoriilor sfântului. Vom spune doar că rânduiala lui Dumnezeu a fost ca Patrick să primească foarte puțin ajutor din Britania, iar pentru aceasta a început de îndată să hirotonească preoți dintre irlandezii cei mai vrednici. Astfel, noua credință a putut să intre nemaivăzut de repede în rândul întregului popor. Oriunde mergea, sfântul propovăduia cuvântul vieții veșnice, botezând pe oricine primea vestea cea bună. Apoi le zidea fiilor săi câte o bisericuță și, după ce hirotonea dintre ei un preot, pleca mai departe. Râvna cea mare pe care o avea sfântul în propovăduirea sa izvora mai ales din răspunderea pe care Patrick simțea că o poartă fiilor săi în Hristos. Iată cum mărturisește sfântul aceasta: „Trebuie să răspândesc neînfriecat și pe față numele lui Dumnezeu pretutindeni, pentru a lăsa o moștenire după moartea mea multelor mii de frați și fii ai mei, pe care i-am botezat în

²⁵ Acest cuvânt traduce latinescul „confirmatio”, care desemnează Taina Ungerii cu Sfântul Mir.

²⁶ Ibidem 38, în loc. cit., p. 28

Domnul. Nu am fost defel vrednic să primesc atâta har în acest popor, după toate încercările și greutatea, după robie și după trecerea atâtor ani. Într-adevăr, Domnul mi-a dat mult mie, bietului Său rob, mai mult decât, tânăr fiind, am nădăjduit sau mi-am închipuit vreodată.”²⁷

Pe lângă nenumăratele biserici pe care le-a zidit, sfântul a dobândit mare sprijin și de la mănăstirile pe care, ca un adevărat propovăduitor, le-a ridicat în întreaga țară. Într-adevăr, se umplea de bucurie inima lui Patrick văzând câți dintre irlandezi îmbrățișează fără șovăială viața călugărească. Căci știa sfântul că prin toate aceste mănăstiri, închinare slăvirii lui Dumnezeu, lumina lui Hristos avea să strălucească cu nespusă putere în întreaga insulă. Chiar sfântul ne povestește despre o femeie de neam mare și foarte frumoasă, care, după ce primise botezul, avusese descoperire să se facă călugăriță. Femeii acesteia i-au urmat apoi încă multe alte fecioare. „Tații lor nu le îngăduie, așa că de multe ori pătimesc prigoană și nedreptate din partea părinților; însă cu toate acestea numărul lor crește mereu, încât nici nu se poate socoti câte sunt fecioarele dintre cei întorși la credință. [...] Iar dintre toate acestea, cel mai mult suferă femeile ce trăiesc în robie. Ele au de îndurat teamă și amenințări în toată vremea. Însă Domnul dă har multora dintre roabele Sale și, deși nu le este îngăduit, acestea continuă să-L urmeze cu bărbăție.”²⁸

Se păstrează o poveste minunată despre două astfel de fecioare. Într-una din zile, în timp ce sfântul se afla la propovăduire, s-a oprit să se odihnească lângă o fântână care se afla în apropierea palatului regelui. Pe când stătea el acolo, a văzut venind două femei tinere și foarte frumoase. Erau chiar fiicele regelui Leoghair, care se numeau Ethne și Fedelm. Veniseră pentru a se scălda în fântână. Când l-au văzut pe sfânt, s-au umplut de teamă și l-au întrebat cine este și ce face. De îndată, Patrick a început să le vorbească despre Mântuitorul Hristos, și a făcut aceasta cu atâta dar și putere, încât cele două tinere au vrut să primească chiar atunci botezul. Sfântul, plin de bucurie, le-a botezat în acea fântână, spunându-le că prin aceasta le făcuse

²⁷ Ibidem 14-15, în loc. cit., p. 16

²⁸ Ibidem, 42, în loc. cit., pp. 30-31. De bună seamă, în mănăstirile pe care le-a zidit în Irlanda sfântul a așezat rânduiala călugărească pe care o învățase în mănăstirile Galiei.

mișcare ale Regelui cerului Însuși. Însuflețite, fecioarele i-au cerut să-L vadă chiar în ziua aceea pe Mirele lor. „Nu puteți să vedeți fața Mântuitorului Hristos,” le-a răspuns Patrick, „decât dacă gustați moartea și luați Sfânta Jertfă”. Fără a sta pe gânduri, tinerele s-au împărțășit cu Sfântul Trup și Sânge, iar apoi, liniștite și cu fețele strălucind de bucurie, au adormit cu somnul morții, pentru a se putea întâlni cu Domnul și Dumnezeu lor.

Într-adevăr, cuvintele sfântului aveau puterea să schimbe în câteva clipe cu desăvârșire viața oamenilor. Nu se întâmpla aceasta pentru vreo altă pricină, decât pentru aceea că omul lui Dumnezeu își întemeiasă întreaga lucrare pe o viață de aspră înfrânare și sfințenie. Petrecea întotdeauna în post, deși era mereu pe drumuri, și priveghea adesea. Pentru somn, folosea podeaua tare de piatră, și niciodată patul. După cum am văzut mai înainte, încă din tinerețe rămânea timp îndelungat în rugăciune, atât ziua cât și noaptea. Mai ales, era cu totul dezlipit de bogățiile trecătoare ale acestor lumi. De multe ori era încărcat cu daruri prețioase din partea regilor irlandezi, care vroiau să-i mulțumească pentru binefacerile sale, însă Patrick nu primea nimic din câte i se dădeau. Mai mult, pentru a nu-i îngreua pe credincioși, și pentru a nu da păgânilor pricină de sminteală, nu lua niciodată plată pentru munca sa de propovăduitor și de episcop. Iată ce mărturisește însuși sfântul: „În multele mii de botezuri pe care le-am săvârșit, am luat vreodată măcar un bănuț de la cineva? Spuneți-mi și îl voi da înapoi. Sau când Domnul a hirotonit prin nevrednicia mea atâția preoți și le-a dat slujirea duhovnicească, am cerut vreodată de la careva dintre ei măcar prețul unei singure perechi de papuci? Vorbiți, și o voi întoarce.”²⁹

Pe lângă aceasta, în munca sa Patrick a avut de întâmpinat mereu mari greutăți din partea păgânilor care încă nu-i primiseră cuvântul. Dar fie că suferea de frig sau de foame, fie că n-avea nici măcar un loc în care să-și plece capul, fie că era bătut sau jefuit sau prigonit, sfântul le răbda pe toate cu mare bucurie pentru dragostea Domnului său, știind că anume prin aceste pătimiri urma să nască poporul irlandez la

²⁹ Ibidem 50, în loc. cit., p. 34

credința creștină, și că pentru jertfa sa Dumnezeu avea să-i binecuvânteze propovăduirea. Acesta, de altfel, era și dorul său cel mare, pentru care se ruga neîncetat lui Dumnezeu, anume ca neamul la care fusese trimis să ajungă rob credincios al lui Hristos și al Bisericii Sale. Iar toate celelalte omul lui Dumnezeu nici nu le băga în seamă, „căci,” spune el, „zilnic mă aștept să fiu ucis sau prădat sau luat în robie în vreun fel sau altul. Dar nu că mă tem de vreunul dintre aceste lucruri. Deoarece pentru făgăduințele Lui, mă las în mâinile Atotputernicului Dumnezeu, Care domnește pretutindeni.”³⁰

Scrisoarea către Coroticus

Deși în lucrarea sa sfântul s-a folosit de multe minuni slăvite, adevărata lui putere stătea, după cum am spus, mai ales în dragostea de care era însuflețit, în neînfricarea cu care putea să se jertfească mereu pentru turma sa. Ca un adevărat propovăduitor, Patrick ajunsese să fie una cu păstorii săi în bucuriile, nevoile și necazurile lor. Mai mult, deși după neam sfântul era dușman al irlandezilor, el, în toată șederea sa în insulă, s-a socotit mereu a fi unul dintre ei. Aceasta se poate vedea limpede mai ales dintr-o anume împrejurare din viața omului lui Dumnezeu, care este înfățișată în cealaltă scriere care ni s-a păstrat de la Patrick. Este vorba despre o scurtă scrisoare pe care sfântul a trimis-o unei căpetenii de oști din Britania, pe nume Coroticus. Acesta, deși creștin, jefuise împreună cu ostașii săi țărmurile Irlandei, trecând prin foc și sabie pe mulți dintre creștinii botezați de Patrick și ducând pe mulți dintre ei în robie. Auzind despre cumplita nedreptate făcută fiilor săi, și încă de către un creștin de același neam cu el, omul lui Dumnezeu i-a trimis lui Coroticus o aprigă scrisoare, în care îl muștra crunt pe nemilosul bărbat, cerându-i totodată să-i sloboadă pe toți irlandezii pe care-i luase robi. Dintre puținele rânduri ale acestei scrisori, iese limpede la iveală cât de năvalnic și de nestăvilat era sfântul, mai ales atunci când era atinsă turma adusă de el la Hristos. Patrick trăia din plin toate nenorocirile ce se abăteau asupra fiilor săi, și pătimea pentru fiecare dintre ei ca și cum ar fi pățimit pentru sine însuși. Iată

³⁰ Ibidem 55, în loc. cit., p. 35

de pildă cum îl muștră sfântul pe Coroticus și pe ostașii săi: „Cu mâna mea am scris și am alcătuit aceste cuvinte, ca să fie date, duse și trimise ostașilor lui Coroticus; nu spun: „celor împreună-cetățeni cu mine”, nici: „celor împreună-cetățeni cu sfinții romani”, ci: „celor împreună-cetățeni cu dracii”, din pricina faptelor lor rele. Asemenea dușmanilor noștri, ei trăiesc în moarte. [...] Înmuiați în sânge, se bălăcesc în sângele creștinilor nevinovați, pe care eu i-am născut pentru Dumnezeu și i-am întărit³¹ în Hristos!”³²

Dar sfântul nu se oprește aici. Pentru a-i face pe creștinii cei nevrednici să se întoarcă la pocăință adevărată, le cere tuturor fraților de credință să nu mai aibă nici o legătură cu ei, ba mai mult, nici măcar să nu le primească milostenia, până când nu se vor fi întors cu lacrimi la Dumnezeu, cerându-I iertare și slobozind totodată pe creștinii pe care-i țineau în robie. „Care dintre sfinți nu ar tremura să fie voios cu astfel de oameni, sau să se bucure la masa lor? Ei și-au umplut casele cu bogății luate de la creștini morți, ei trăiesc din prădare. Nu știu, nenorociții, că ceea ce dau de mâncare prietenilor și fiilor lor, este de fapt otravă aducătoare de moarte.”³³

Apoi, după ce a făcut tot ce îi stătea în putere pentru a-l îndupleca pe Coroticus, Patrick, asemenea unui tată jelindu-și copiii, își îndreaptă glasul către fiii săi morți: „Îmi voi ridica așadar vocea în supărare și durere: O, voi, buni și iubiți frați și fii, fără număr, pe care v-am născut în Hristos, ce pot să fac oare pentru voi? [...] Răutatea celor răi a biruit asupra noastră. [...] Poate că ei nu cred că am primit unul și același botez, sau că avem Unul și Același Dumnezeu ca Tată. Pentru ei, este o ocară că suntem irlandezi³⁴. Nu aveți voi, după cum este scris, Un Dumnezeu? Oare chiar fiecare dintre voi a uitat de aproapele său? De aceea mă îndurerez, mă îndurerez pentru voi, iubiții mei. Dar sunt și plin de bucurie. Nu am muncit în zadar, și călătoria mea în străinătate nu a fost deșartă. Iar dacă această nelegiuire cumplită și de negrăit a

³¹ V. nota 25, p. 113.

³² Patrick, Sfântul, *Letter to Coroticus*, 2, pe Internet la: <http://www.irishchristian.com/stpatrick/CoroticusFrame.htm>

³³ Ibidem 14

³⁴ Iată dragoste negrăită, care schimbă fața lumii! Din iubire pentru fiii săi, sfântul se numește pe sine irlandez, deși nu era!

trebuit să se întâmple, mulțumesc lui Dumnezeu! Ați părăsit lumea și ați plecat în Rai fiind credincioși botezați. Vă și văd: ați început călătoria înspre locul în care noapte nu va mai fi, nici tânguire, nici moarte, și veți sări precum vițeii sloboziți din legăturile lor, și îi veți călca în picioare pe cei răi, și ei vor fi precum cenușa la picioarele voastre.”³⁵

Ispita fraților mincinoși

După ce Patrick biruise prin dragostea sa împotrivirea păgânilor, și petrecuse mai mulți ani în mijlocul lor, Dumnezeu a îngăduit să vină asupra lui cea mai mare ispită a vieții sale. Într-adevăr, vrăjmașul nu a putut suferi să vadă atâta mulțime de popor întoarsă la credință, și pentru aceea i-a pregătit sfântului o altă cursă prin care să-l oprească de la lucrarea sa. De astă dată însă ispita nu a venit prin necredincioșii păgâni, ci prin frații cei mincinoși, adică prin câțiva dintre episcopii britani. După plecarea lui Patrick, aceștia au continuat să uneltească împotriva sfântului, străduindu-se să găsească un chip de a-i zădărnici propovăduirea. Până la urmă au izbutit să afle despre un păcat pe care Patrick îl săvârșise în tinerețe, în vremea când încă nu-L cunoscuse pe Dumnezeu. Deși nu știm despre ce anume era vorba, totuși sfântul povestește că acel păcat îl mărturisise unui prieten înainte de a fi hirotonit diacon. Prietenul acela, știind vrednicia și sfințenia lui Patrick, l-a îndemnat pe sfânt să primească fără șovăială episcopia. Mai apoi, de bună seamă din greșală, sau poate vrând să arate chipul minunat în care Dumnezeu lucrase la inima tânărului, prietenul a povestit câtorva persoane despre anii de început ai lui Patrick. Aceasta a fost însă de-ajuns pentru dușmanii sfântului. De cum au aflat, s-au adunat cu toții și s-au dus în Irlanda, aruncându-i omului lui Dumnezeu în față cele ce știau despre el. Îi spuneau că nu este vrednic să fie episcop, și pentru aceea îi cereau să plece de îndată din insulă pentru a face pocăință.

Pentru Patrick, aceasta a fost o lovitură cumplită, de bună seamă din pricina smereniei lui celei nespuse, precum și a faptului că era

³⁵ Ibidem 17, 18.

pătruns până în adâncul inimii de nevrednicia sa. Omul lui Dumnezeu nu putea înțelege cum despre păcatul lui vorbise tocmai omul care mai demult stăruise să primească episcopia. Astfel încercat, a vrut chiar atunci să-și dea jos haina de episcop și să se lepede pentru totdeauna de propovăduirea la care fusese chemat. „Cu adevărat, copleșitoare a fost ispita de a cădea în ziua aceea,” ne mărturisește sfântul, „și nu doar pentru atunci, ci chiar pentru veșnicie.”³⁶

Dar Dumnezeu nu a îngăduit dușmanilor adevărului să-și facă toate voile și toate gândurile lor. Văzându-l pe alesul Său strâmtorat din toate părțile, și mâhnit cum nu mai fusese vreodată, Stăpânul a toate a rânduit ca în noaptea următoare sfântul să aibă un vis minunat. A văzut în vedenie o carte în care se vedea pe sine fiind defăimat, și în același timp a auzit vocea lui Dumnezeu zicând: „Cu neplăcere am văzut chipul alesului Meu, lipsit de bunul său nume.”³⁷ De îndată, Patrick s-a trezit plin de bucurie și de încredere, înțelegând că Însuși Dumnezeu era de partea lui, și că Cel ce îl chemase la propovăduire nu îl părăsise nici atunci. „Am simțit,” povestește sfântul, „o mare putere înăuntrul meu, iar încrederea mea în mine a fost răzbunată înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.”³⁸

Și astfel, această ispită care era cât pe ce să-l întoarcă pe sfânt din calea sa, a ajuns, prin harul lui Dumnezeu, să fie pricină de mai mare întărire. Căci de atunci înainte, Patrick a lucrat cu și mai multă râvnă și neînfricare, propovăduind cuvântul mântuirii înaintea tuturor oamenilor, fără a se mai lăsa tras înapoi de nimic. „Îi mulțumesc neobosit lui Dumnezeu, Care m-a ținut credincios în ziua încercării, astfel încât astăzi pot să-I aduc cu încredere jertfă, jertfa cea vie a vieții mele, lui Hristos, Domnul meu, Care m-a întărit în toate necazurile mele. Pot deci să spun: Cine sunt eu, Doamne, sau care este chemarea mea, încât împreună-lucrezi cu mine cu atâta putere dumnezeiască? Astăzi, într-un popor păgân, Te laud și Te mărturisesc în toate locurile, nu doar când lucrurile merg bine, ci și în timp de încercare. Fie că am parte de bine sau de rău, Îi întorc deopotrivă

³⁶ Idem, *Confession* 26 în Duffy, Joseph, *op. cit.*, p. 24

³⁷ Ibidem 29, în loc. cit., pp. 24-25

³⁸ Ibidem 30, în loc. cit., p. 25

mulțumire lui Dumnezeu, Care m-a învățat să mă încred în El fără îndoială.”³⁹

Desăvârșirea propovăduirii sfântului

Fiind astfel întărit și îmbărbătat, Patrick a început să caute un loc în care să-și așeze scaunul de episcop. În vremea aceea, omul lui Dumnezeu propovăduia în ținutul Ulster. Aici a găsit un loc potrivit pentru a ridica o biserică, în apropiere de cetatea Armagh, care era cărmuită de unul dintre regii irlandezi care trecuseră la credința creștină. Din acest loc, sfântul a început să conducă întreaga muncă de încreștinare a Irlandei, trimițând pretutindeni ucenici, întemeind biserici și mănăstiri, botezând oameni în toate locurile. În fiecare ținut a așezat episcopi dintre ucenicii săi cei mai vrednici. Vom aminti doar pe câțiva dintre aceștia, care prin viața lor au câștigat cununa sfințeniei. Astfel, Sfântul Guasach, fiul fostului stăpân al lui Patrick, a fost hirotonit episcop de Granard⁴⁰. Surorile lui Guasach au întemeiat în apropiere de acest oraș o foarte cunoscută mănăstire de maici. Apoi, Patrick l-a așezat pe nepotul său, Sfântul Mel, la cârma creștinilor din Ardagh⁴¹, în timp ce un alt ucenic apropiat al sfântului, pe nume Kieran, a fost numit episcop la Ossory⁴².

Prin toate aceste fapte ale sale, Patrick a așezat în întreaga Biserică din Irlanda o rânduială foarte trainică. El însuși se ostenea mereu, sânguindu-se ca propovăduirea sa să aducă cât mai multe roade. Într-adevăr, atât de multă jertfă de sine avea sfântul, încât după ce a ajuns în insulă a hotărât să rămână acolo până la moarte, fără a o mai părăsi vreodată. Deși rudele și prietenii săi stăruiau mereu, spunându-i să se întoarcă măcar pentru puțin timp în țară, pentru a se întâlni și a vorbi, Patrick nu le-a dat nicidecum ascultare ci, de dragul păstoriților

³⁹ Ibidem 34, în loc. cit., p. 26

⁴⁰ Sfântul Guasach este prăznuit la 24 ianuarie.

⁴¹ Sfântul Mel era unul din cei patru nepoți ai lui Patrick și a lucrat neobosit pentru aducerea la Hristos a irlandezilor din ținutul pe care-l avea în păstorie. A murit în anul 488 d. Hr. și este sărbătorit la 6 februarie.

⁴² Numit „cel dintâi născut dintre sfinții irlandezi”, Sfântul Kieran a întemeiat o cunoscută mănăstire la Saighir. A murit în anul 530 d. Hr., fiind sărbătorit la 5 martie.

săi, și-a biruit cu bărbăție dorul de casă și de țară. Era cu desăvârșire pătruns de răspunderea pe care o purta pentru binele veșnic al turmei sale, știind că Însuși Dumnezeu fusese Cel Care-l chemase și-l trimisese la propovăduire. „Nu este folositor pentru mine să mă gândesc să-i părăsesc [pe irlandezi] și să mă duc în Britania. Cât de mult nu mi-ar plăcea să mă duc, ca un om mergând în țara sa și la rudeniile sale. [...] Singur Dumnezeu știe cât de mult am tânjit după aceasta, însă sunt legat de Duhul. El mi-a arătat limpede că dacă ar fi să fac asta, m-ar socoti răspunzător, și mi-e teamă să nu stric munca pe care am început-o. De fapt, nu eu am început-o, ci Hristos Domnul, Care mi-a spus să vin aici și să stau cu ei tot restul vieții mele.”⁴³

Propovăduind astfel neînfricat până la moarte, și având harul dumnezeiesc lucrând în el, Patrick a izbutit să-și ducă lucrarea la bun sfârșit. Deși nu întregul popor a primit botezul din mâinile lui, ucenicii săi i-au desăvârșit munca, aducând în staulul Bisericii pe toți pe care sfântul nu apucase să-i aducă. O poveste veche spune că înainte să moară, Patrick a binecuvântat insula, izgonind pentru totdeauna șerpia din ea. De bună seamă, măcar în înțeles duhovnicesc, această poveste este cât se poate de adevărată, căci prin osteneala sa, omul lui Dumnezeu a alungat din Irlanda șerpia cei înțelegători, toate oștile de demoni, curățind țara de slujirea idolească și de întunericul păgânătății.

O altă poveste veche îl leagă pe Patrick de un munte înalt aflat în partea de apus a Irlandei, numit astăzi Croagh Patrick. Se spune astfel că acest munte era sălașul unui idol păgânesc înainte de venirea sfântului. Într-adevăr, când omul lui Dumnezeu a urcat pentru întâia oară acolo, a descoperit că vârful era bântuit de demoni. Cu puterea care sălășluia în el, sfântul i-a alungat pe draci de acolo, făcând din vechea capiște idolească un loc în care petrecea adesea în rugăciune și în priveghere. La puțin timp înainte de sfârșitul său, omul lui Dumnezeu s-a urcat pe munte pentru a se ruga lui Dumnezeu pentru poporul la care fusese trimis. Atunci a avut de îndurat ultima sa mare ispită, căci mulțimi nenumărate de diavoli au năvălit asupra sa în chip înfricoșător, pentru a-l tulbura din rugăciune și pentru a-și lua înapoi

⁴³ Patrick, Sfântul, *Confession* 43 în Duffy, Joseph, *op. cit.*, p. 31

fosta lor casă. Însă sfântul, întărit fiind de Duhul Sfânt, nu a luat în seamă înșelăciunea vrăjmașului, ci cu lacrimi s-a rugat lui Dumnezeu să fie izbăvit de primejdie. Iar Stăpânul a toate îndată a căutat la rugăciunea alesului Său, risipind cu puterea Sa toată oastea drăcească. Se spune că după ce sfântul a rămas întreaga noapte în rugăciune fierbinte pentru fiii săi, un înger i-a descoperit că Domnul Hristos îi dăduse darul de a judeca poporul irlandez la a Doua Sa Venire⁴⁴.

Și într-adevăr, Dumnezeu l-a slăvit nespus pe sfântul Său, pentru munca lui cea neobosită, atât în viața de aici, cât și în cea de dincolo. Chiar Patrick recunoștea aceasta, spunând smerit: „Văd că până și în lumea aceasta am fost înălțat peste măsură de către Domnul. Dar nu am fost nicicum vrednic ca Dumnezeu să mă aleagă pe mine pentru o astfel de cinste.”⁴⁵ Într-adevăr, chiar și apropiindu-se de sfârșitul vieții sale, și chiar văzând un popor întreg adus la Hristos prin mâinile lui, sfântul nu se socotea pe sine a fi ceva, nici nu se gândea că ar fi ajuns prin puterile sale la vreo dreptate cât de mică. Pentru el, toate erau roade ale milostivirii celei nespuse a lui Dumnezeu, Care peste puțină de înțelegere îl chemase pe el, un neînvățat și un neînsemnat, la slujirea cea mare a apostoliei. La atâta smerenie se coborâse sfântul, încât socotea că nu avea alt fel de a-I răsplăti lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale, decât vărsându-și sângele pentru El: „Ce pot să-I spun sau ce pot să-I făgăduiesc Domnului meu,” se întreabă sfântul, „de vreme ce orice înzestrare am, vine de la El? Ajunge pentru El să privească în inima și în mintea mea; căci sunt gata, și într-adevăr doresc cu putere, ca El să-mi dea să beau paharul Lui, după cum l-a dat și altora care L-au iubit.”⁴⁶ Mai mult, sfântul anume se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, cerând să fie învrednicit de cununa muceniciei, deoarece simțea în adâncul inimii lui că doar așa putea fi încredințat că va câștiga mântuirea cea dorită: „Dacă am făcut vreodată ceva vrednic pentru Dumnezeul meu, pe Care-L iubesc, Îl rog fierbinte să-mi dea harul de a-mi vărsa sângele de dragul Lui, alături de ceilalți surghiuniți și robi.

⁴⁴ Până astăzi, muntele pe care s-a nevoit Patrick este socotit a fi unul dintre cele mai sfinte și mai binecuvântate locuri ale Irlandei.

⁴⁵ Ibidem 55, în loc. cit., p. 35

⁴⁶ Ibidem 57, în loc. cit., p. 36

Chiar și dacă nu-mi va fi îngăduit un mormânt, chiar și dacă trupul meu va fi rupt în bucăți și risipit de câini și de animale sălbatice, chiar și dacă păsările cerului vor mânca din el cu lăcomie, totuși, atunci aș fi pe deplin încredințat că îmi voi fi mântuit atât trupul cât și sufletul.”⁴⁷

Cu toate că Dumnezeu nu i-a rânduit alesului Său să-și verse sângele în chip văzut pentru El, Patrick a fost încununat cu o viață petrecută în mucenicie neîncetată. Într-adevăr, el s-a jertfit pe sine nu o singură dată, ci în fiecare zi din viața sa, punându-și fără șovăială sufletul pentru poporul la care fusese trimis și pătimind în fiecare clipă durerile nașterii pentru el. Iată cum ne înfățișează el însuși aceasta: „Oare am venit în Irlanda fără Dumnezeu, sau după rânduiala trupului? Cine m-a silit? Sunt legat de Duhul să nu văd pe nici una dintre rudele mele. Oare din puterea mea am milă sfântă pentru poporul care odată m-a luat rob și i-a ucis pe slujitorii și pe slujitoarele casei tatălui meu? Am fost născut slobod după trup, [...] însă mi-am vândut dregătoria pentru binele altora, și nu îmi este rușine, nici nu-mi pare rău. Astfel, sunt slujitor al lui Hristos la un neam străin, pentru slava cea negrăită a vieții veșnice care este în Hristos Iisus Domnul nostru.”⁴⁸

Adormirea sfântului

După toate aceste fapte slăvite, a venit și vremea morții omului lui Dumnezeu. Despre sfârșitul lui, știm însă puține lucruri. Se pare că a trecut în veșnicie în jurul anului 480 d. Hr., la adânci bătrâneți⁴⁹, înconjurat fiind de ucenicii și de fiii săi. Se povestește că înainte de a muri, sfântului i s-a descoperit în vedenie tot viitorul insulei sale iubite. Astfel, Patrick a văzut o lumină strălucitoare umplând întreaga țară, care apoi, cu trecerea veacurilor, a început încet-încet să se stingă, până ce a ajuns să fie o slabă pâlpâire ascunsă în văile cele mai ascunse și mai retrase. Văzând aceasta, sfântul a început să se roage cu lacrimi ca lucrarea sa să nu fie zădărnicită până la sfârșitul lumii. În timp ce se

⁴⁷ Ibidem 59, în loc. cit., p. 36

⁴⁸ Patrick, Sfântul, *Letter to Coroticus* 10. Și lucrarea lui Patrick a fost cu adevărat spre slava vieții veșnice, căci prin mijlocirea lui, poporul irlandez a ajuns unul dintre cele mai credincioase popoare ale apusului Europei, din rândul căruia s-au născut apoi sute și mii de sfinți.

⁴⁹ Avea aproape 100 de ani.

ruga astfel, a văzut lumina aprinzându-se din nou cu putere, și un înger l-a mângâiat spunându-i că lumina adevărului va străluci din nou în Irlanda. Apoi, Patrick s-a împărtășit pentru ultima dată cu Sfintele Taine, și după aceasta a adormit bucuros somnul morții. Era ziua de 17 martie. Bunii săi ucenici, care se strânseseră toți în jurul lui, l-au înmormântat și l-au plâns cu mare jale, știind însă că dobândiseră în cer un mijlocitor nemincinos, care avea să-i ocrotească cu îndrăzneală până la sfârșitul veacurilor. Se pare că Patrick a fost înmormântat la Saul, însă nici un lucru sigur nu se mai știe despre moaștele lui.

Pentru rugăciunile Sfântului Sfințitului Părintelui nostru Patrick, luminătorul Irlandei, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!

PLATOȘA SFÂNTULUI PATRICK

Mă leg astăzi

Cu vârtutea cea tare a chemării Treimii:

Cred în Treimea în Unime,

Făcătorul a toate.

Mă leg astăzi

Cu vârtutea Întrupării lui Hristos și a Botezului Său,

Cu vârtutea Răstignirii Sale și a Îngropării,

Cu vârtutea Învierii Sale și a Înălțării,

Cu vârtutea Venirii Sale în Ziua Judecății.

Mă leg astăzi

Cu vârtutea dragostei serafimilor,

În ascultarea îngerilor,

În nădejdea învierii spre răsplată,

În rugăciunile Patriarhilor,

În prorociile Profeților,

În propovăduirea Apostolilor,

În credința Mărturisitorilor,

În nevinovăția sfintelor fecioare,

În faptele oamenilor drepecți.

Mă leg astăzi

Cu puterea Cerului,

Cu lumina soarelui,

Cu strălucirea lunii,

Cu frumusețea focului,

Cu scânteierea fulgerului,

Cu iuțimea vântului,

Cu adâncimea mării,

Cu trăinicia pământului,

Cu tăria pietrelor.

Mă leg astăzi

*Pentru ca Puterea lui Dumnezeu să mă povăţuiască,
Tăria lui Dumnezeu să mă sprijinească,
Înțelepciunea lui Dumnezeu să mă învețe,
Ochiul lui Dumnezeu să vegheze asupra mea,
Urechea lui Dumnezeu să mă audă,
Cuvântul lui Dumnezeu să-mi dea grai,
Mâna lui Dumnezeu să mă povăţuiască,
Calea lui Dumnezeu să rămână în fața mea,
Scutul lui Dumnezeu să mă acopere,
Oastea lui Dumnezeu să mă apere,*

*Împotriva curselor diavolilor,
Împotriva ispitei patimilor,
Împotriva poftelor firii,
Împotriva tuturor celor ce gândesc să mă vatăme,
Fie ei aproape sau departe,
Fie ei mulți sau puțini.*

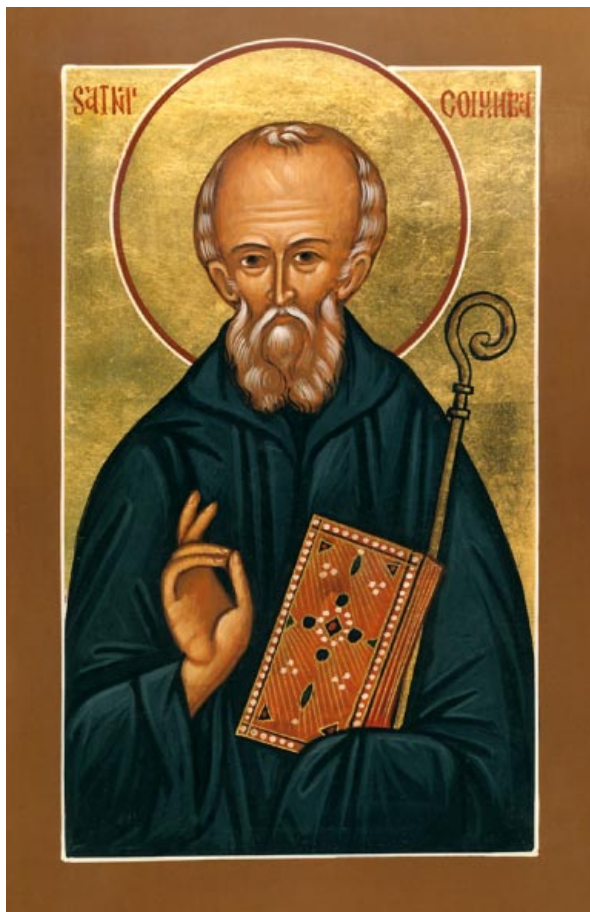
*Chem astăzi toate aceste vârtuți
Împotriva oricărei puteri vrăjmașe și fără de milă
Care ar putea să atace trupul și sufletul meu,
Împotriva descânteceelor proorocilor mincinoși,
Împotriva legilor negre ale păgânătății,
Împotriva legilor mincinoase ale ereziei,
Împotriva înșelăciunilor idolatriei,
Împotriva vrăjilor femeilor, făurarilor sau druizilor,
Împotriva oricărei științe care leagă sufletul omului.*

*Hristoase, apără-mă astăzi
De toată otrava, de foc,
De înec, de rană de moarte,
Ca să pot primi răsplată bogată.*

*Hristos cu mine, Hristos în fața mea,
 Hristos în spatele meu, Hristos înlăuntrul meu,
 Hristos dedesubtul meu, Hristos deasupra mea,
 Hristos la dreapta mea, Hristos la stânga mea,
 Hristos în cetate, Hristos în căruță, Hristos în corabie,
 Hristos în inima tuturor celor care se gândesc la mine,
 Hristos în gura tuturor celor ce vorbesc cu mine,
 Hristos în fiecare ochi care mă vede,
 Hristos în fiecare ureche care mă aude.*

*Mă leg astăzi,
 Cu vârtutea cea tare a chemării Treimii:
 Cred în Treimea în Unime,
 Făcătorul a toate.*

Viața Sfântului Columba din Iona

Troparul Sfântului Columba, glas V:

*Prin viața ta cea de-Dumnezeu-însuflată, ai întrupat trimiterea
și împrăștierea Bisericii, preaslăvite Părinte Columba, că prin pocăința
și înstrăinarea ta cea de bunăvoie, Hristos Dumnezeuul nostru
te-a ridicat pe tine stâlp al adevăratei credințe, apostol al păgânilor
și arătător al căii celei spre mântuire. De aceea, o, sfinte, nu înceta
să mijlocești pentru noi, ca să se mântuiască sufletele noastre.*

Introducere

Alături de Sfântul Patrick și de Sfânta Brigid¹, cel de-al treilea mare ocrotitor ceresc al Irlandei este Sfântul Columba din Iona, poate cel mai cunoscut și mai cinstit propovăduitor irlandez. Viața sfântului, scrisă la aproape o sută de ani după moartea lui, de către un urmaș de-al său, Sfântul Adamnan din Iona, a fost una dintre cele mai iubite vieți de sfinți din Apus². De aceea, în cele ce urmează ne vom strădui să arătăm care au fost faptele care l-au făcut pe Sfântul Columba atât de cunoscut și de îndrăgit în întreaga lume.

Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului

1. Cuviosul Columba s-a născut în anul 521 d. Hr., în ziua de 7 decembrie, în satul Gartan din ținutul Donegal, aflat în partea de miazănoapte a Irlandei. Încă din pânțelele mamei sale, Columba a fost ales de mila lui Dumnezeu ca să fie un slujitor înflăcărat al Bisericii și al neamului în care se născuse. Astfel, în timp ce îl purta în pânțele, mama lui a văzut în vis un înger al lui Dumnezeu, aducând pe pământ o mantie minunată și nespus de frumoasă. După ce a lăsat puțină vreme mantia în mâinile mamei, îngerul i-a luat-o, spunând că mantia e prea de cinste pentru ca ea să o poată ține vreme îndelungată. Văzând-o măhnită, îngerul a mângâiat-o și i-a spus: „Femeie, nu fii îndurerată, căci bărbatului cu care ai fost unită prin legătura cununii îi vei naște un fiu, care va avea o fire așa de minunată, încât va fi socotit în mijlocul poporului său ca unul dintre proorocii lui Dumnezeu, și el este mai înainte ales de Dumnezeu ca să fie conducătorul a nenumărate suflete spre împărăția cerurilor.”³

¹ Despre Sfânta Brigid, v. mai sus, p. 66.

² V. Sfântul Adamnan, *Life of Saint Columba, Founder of Hy, Llanerch Enterprises*, Lampeter, Țara Galilor, 1988, retipărire în facsimil după *Historians of Scotland*, Edmonston and Douglas, 1874. Sfântul Adamnan a fost cel de-al nouălea stareț al Ionei și a trăit între anii 625-704 d. Hr. Este prăznuit la 23 septembrie.

³ Ibidem III, 2, p.112

Tatăl sfântului, care se numea Fedlimid, făcea parte din clanul Ui Neill, fiind strănepot al cunoscutului rege irlandez Niall, în timp ce mama sa, Eithne, era urmașă a unui rege din Leinster. Astfel, familia lui făcea parte din familiile domnitoare ale Irlandei și ale Dalriadei⁴ britanice. Sfântul a primit la botez numele de Colum, care înseamnă porumbel, însă datorită faptului că atunci când era mic petrecea foarte mult timp în biserică, oamenii i-au spus Colum-cille, adică „Porumbelul Bisericii”. Astfel este numit sfântul până azi în Irlanda și în Scoția, însă în restul lumii el este cunoscut după numele său latin, Columba.

2. Era obiceiul între irlandezi ca, după botez, copiii familiilor înstărite să fie încredințați anumitor oameni înțelepți, pentru a primi învățătură. Columba a fost dat în grija unui preot îmbunătățit, pe nume Cruitnean, care i-a aprins sfântului dragostea de biserică și de viața călugărească. De aceea, de îndată ce Columba a ajuns la vârsta potrivită a intrat în mănăstirea din Moville, al cărei stareț era sfântul episcop Finian⁵. Acesta, cunoscând cu duhul curăția și nevinovăția lui Columba, a hotărât să-l hirotonească diacon. Sfântul nu avea mai mult de douăzeci de ani, însă încă de pe atunci era locuit de Duhul lui Dumnezeu. Astfel, într-o zi de sărbătoare s-a întâmplat să lipsească vinul pentru Sfânta Liturghie, iar cuviosul, auzindu-i pe preoți plângându-se despre aceasta în altar, s-a dus în grabă la fântâna din afara mănăstirii și, luând un vas cu apă, l-a binecuvântat cu credință neîndoieală. În clipa aceea, Dumnezeu a lucrat prima minune prin mâinile sfântului Său, preschimbând apa în vin curat, cu care preoții au slujit Sfânta Liturghie, mulțumind lui Dumnezeu și minunându-se de credința lui Columba.

3. După ce a stat mai mulți ani în mănăstirea din Moville, sfântul a coborât în orașul Leinster, unde a vrut să-și desăvârșească învățătura, și astfel a ajuns ucenic la un oarecare bard⁶ pe nume Gemman. Acesta

⁴ Despre Dalriada, v. mai sus, nota 22, p. 65.

⁵ Născut într-una din familiile domnitoare ale Irlandei, Sfântul Finian (493-579 d. Hr.) s-a călugărit în Scoția, în mănăstirea întemeiată de Sfântul Ninian la Whithorn. Întors în Irlanda, a întemeiat mănăstirea de la Moville, unde a petrecut până la moarte. Este sărbătorit la 10 septembrie.

⁶ Barzii erau un fel de poeți care cântau în versuri faptele de vitejie ale domnitorilor și ostașilor irlandezi.

l-a învățat tainele cântecului irlandez, încât Columba însuși a devenit un bard vestit și mare apărător al barzilor din Irlanda. Până astăzi se păstrează mai multe cânturi foarte frumoase, despre care se spune că au fost scrise chiar de către sfânt. În timpul în care a trăit sub ascultarea lui Gemman, Columba a sporit în virtute, fiind împodobit de Dumnezeu chiar și cu darul proorociei. Astfel, într-o zi oarecare, când bătrânul bard se afla pe câmp, a văzut dintr-odată o tânără urmărită de un bărbat crud și fără milă. Fata se îndrepta spre el, căutând apărare de mânia urmăritorului. Columba era și el în apropiere și, văzând primejdia, a sărit în ajutorul tinerei. Cei doi au ascuns-o cum au putut mai bine pe fată sub mantiile lor, însă bărbatul s-a apropiat și, fără să spună nici un cuvânt, și-a înfipt sulița în biata copilă, lăsând-o moartă sub ochii îngroziți ai celor doi. Apoi s-a întors și a plecat netulburat. Cuprins de o mare durere, bătrânul l-a întrebat pe Columba plângând: „Câtă vreme va lăsa Dumnezeu nepedepsită această îngrozitoare nelegiuire?” Iar Columba, cu glas hotărât, a răspuns: „În chiar clipa în care sufletul acestei fete pe care a omorât-o va urca la cer, sufletul ucigașului va merge în iad.”⁷ Și nici n-a apucat să rostească aceste cuvinte, că bărbatul cel nemilos a căzut mort în fața lor. În scurtă vreme, știrea despre această răzbunare cumplită a străbătut întreaga Irlandă, făcându-l cunoscut peste tot pe omul lui Dumnezeu.

4. După ce a deprins de la bătrânul Gemman iscusința de a cânta în versuri istoria Irlandei, sfântul a plecat la o altă mănăstire, cea de la Clonard, unde era stareț Sfântul Finian⁸. În această mănăstire străluceau în acea vreme nenumărați oameni sfinți, dintre care cei mai aleși erau Sfântul Comgall, Sfântul Kieran și Sfântul Kenneth⁹. La Clonard, Columba a primit darul preoției, însă în scurtă vreme a plecat la mănăstirea Sfântului Mobhi din Glasnevin, unde a fost tuns călugăr. Rânduiala dumnezeiască a făcut ca tânărul preot să nu poată rămâne mult timp nici în această mănăstire, din pricina izbucnirii unei molimi cumplite.

⁷ Sfântul Adamnan, *op. cit.*, II, 26, p. 87

⁸ Acest sfânt nu trebuie confundat cu Sfântul Finian din Moville. Despre el, v. mai sus, p. 68.

⁹ Aceștia fac parte din așa-numiții „doisprezece apostoli ai Irlandei,” între care e socotit și Sfântul Columba. Li s-a spus astfel deoarece ei au răspândit viața călugărească pretutindeni în Irlanda, întemeind cele mai mari și mai cunoscute mănăstiri irlandeze. Despre ei, v. mai sus, pp. 68 sq.

5. Plecarea sfântului a fost însă spre slava lui Dumnezeu, deoarece acesta, având râvnă aprinsă pentru viața călugărească, a început să ridice nenumărate mănăstiri și biserici prin toată țara, și mai ales în Donegal, ținutul său de baștină. Prima dintre mănăstiri, zidită când sfântul avea de-abia 25 de ani, a fost cea de la Derry. După ea au urmat multe altele¹⁰, cea mai însemnată dintre ele fiind cea de la Durrow, construită în jurul anului 555 d. Hr. Toate aceste mănăstiri se supuneau povățuirii Sfântului Columba și urmau rânduiala pe care omul lui Dumnezeu o așezase în ele. Această rânduială, păstrată până astăzi, arată cumpătarea și dreapta socoteală a sfântului, care stăruia mai puțin asupra nevoițelor mari, și mai mult asupra ascultării de stareț și de duhovnic.

Se păstrează mai multe povestiri despre minunile pe care Columba le-a lucrat în această primă parte a vieții sale. Astfel, la mănăstirea din Derry se afla un măr sălbatic, care în fiecare toamnă era încărcat de fructe foarte amare. Auzindu-i pe locuitorii acelor ținuturi plângându-se de lucrul acesta, sfântul a binecuvântat mărul, ale cărui fructe s-au preschimbat îndată în mere dulci și bune de mâncat.

Altădată, aflându-se în mănăstirea sa din Durrow, Columba a hotărât să facă o vizită mănăstirii Clonmacnois¹¹. Auzind frații despre așa un oaspete de seamă, căci sfântul era cunoscut și cinstit în întreaga Irlandă, l-au întâmpinat cu toții la poartă, ca pe un adevărat înger al lui Dumnezeu. După ce au luat binecuvântare, l-au condus pe sfânt în mănăstire. În vreme ce se îndreptau spre biserică, un băiat murdar și sărac, care lucra acolo, s-a apropiat nebăgat în seamă, vrând măcar să-l atingă pe sfânt. Când a dat să facă aceasta însă, cuviosul s-a întors pe neașteptate și l-a prins de mână pe băiat. Deși frații îl rugau pe sfânt să-i dea drumul copilului, deoarece era murdar, Columba l-a adus în față și i-a poruncit să-și deschidă gura și să scoată limba. Îngrozit, băiatul a făcut ceea ce i se ceruse. Sub privirile uimite ale tuturor, sfântul a binecuvântat cu blândețe limba copilului, rostind următoarele

¹⁰ Nu mai puțin de 300 de biserici și mănăstiri din Irlanda sunt socotite a fi fost ctitorite de el.

¹¹ Mănăstirea din Clonmacnois fusese întemeiată de un bun prieten al lui Columba, Sfântul Kieran cel Tânăr. Despre el, v. mai sus, pp. 68-69.

cuvinte: „Deși acest copil vă pare vrednic de dispreț și fără valoare, totuși nimeni să nu-l defaime pentru aceasta. Căci din acest ceas, nu numai că nu vă va mai supăra, ci chiar vă va aduce toată mulțumirea; din zi în zi va înainta în buna-purtare și în virtuțile sufletești, și mare va fi sporirea sa în această obște a voastră; de asemenea, limba lui va primi de la Dumnezeu darul învățaturii și al vorbirii desăvârșite.”¹² Și într-adevăr, în scurtă vreme, copilul, pe nume Ernan, a ajuns un propovăduitor vestit și cinstit în toată Irlanda.

Plecarea în insula Iona și viața sa acolo

1. Sfântul Columba era urmaș al unui neam întreg de bărbați viteji și războinici, astfel că în vinele lui curgea sânge de luptător, și el a fost nevoit mereu să lupte împotriva firii sale iuți și războinice. De-abia la bătrânețe, și cu prețul a multe osteneli, a izbutit el să-și biruie deplin moștenirea părintească. Se păstrează astfel nenumărate povestiri din viața sfântului, care ni-l arată drept un om hotărât, chiar aspru de multe ori, care nu îngăduia sub nici un chip jumătățile de măsură. În aceasta, cuviosul întrupa trăsăturile neamului irlandez, care de-a lungul vremurilor a fost unul dintre cele mai viteze și mai dârze popoare ale apusului Europei.

Se pare că anume din pricina acestei porniri năvalnice a firii sale a fost nevoit Columba să-și părăsească țara. Într-adevăr, după ce vreme de 15 ani s-a ostenit neobosit să ridice viața călugărească din Irlanda, a venit clipa în care Dumnezeu i-a rânduit robului său credincios, pe căi nebănuite, strămutarea pe alte meleaguri. Primii scriitori ai vieții sale nu ne arată lămurit pricina pentru care sfântul a hotărât, dintr-odată, să plece din Irlanda, însă se păstrează câteva povestiri mai târzii despre acest lucru. Astfel, cea mai aproape de adevăr pare să fie cea după care sfântul a fost, fără să vrea, pricina unei lupte între irlandezi¹³. Anume, lupta se zice că s-ar fi purtat pentru o carte nemaipomenit de frumoasă, o Psaltire a Proorocului David, copiată de Columba fără

¹² Ibidem I, 3, p. 43

¹³ Istoria irlandezilor, popor iute din fire, este de altfel plină de lupte și războaie între frați, cele mai multe din ele purtate pentru pricini cu totul neînsemnate.

știrea starețului său¹⁴. Deoarece în luptă au pierit mulți oameni, sfântul a fost cuprins de mare părere de rău și, pentru a nu mai da în viitor pricină la o astfel de vărsare de sânge, a hotărât să plece din țara sa. Își luase singur canon să aducă la credința în Hristos tot atâția păgâni câți bărbați muriseră în luptă. Prin aceasta s-a arătat din nou rânduiala și purtarea de grijă cea minunată a lui Dumnezeu, Care îngăduie adesea aleșilor Săi să cadă în diferite ispite și necazuri, anume pentru a le da pricini de smerenie și de pocăință. Dar minunea cea mare este că de multe ori Dumnezeu lucrează chiar prin greșelile oamenilor, preschimbându-le în lucruri de folos. Astfel, și Columba a dobândit, prin căderea sa, râvnă aprinsă de a propovădui Evanghelia, ajungând prin aceasta unul dintre cei mai mari apostoli irlandezi.

Sfântul Adamnan ne spune că după luptă a fost întrunit un sobor pentru a-l pedepsi pe omul lui Dumnezeu. Columba a venit la adunare singur, cu capul plecat și cu ochii plini de lacrimi. Văzându-l intrând, Sfântul Brendan din Birr¹⁵, care lua parte la sinod, s-a ridicat repede și s-a aruncat la picioarele lui Columba, sărutându-i mâna. Când ceilalți episcopi au început să se împotrivescă, Brendan le-a răspuns cu glas neșovăielnic: „Dacă ați fi văzut ceea ce Domnul a socotit potrivit să-mi arate mie astăzi despre acest ales al Lui, pe care voi îl necinstiți, nu l-ați mai fi afurisit niciodată pe cel pe care Dumnezeu Însuși nu l-a afurisit.”¹⁶ La întrebările lor, Brendan a mărturisit că, în timp ce Columba se apropia, a văzut un stâlp de foc strălucind deasupra lui și mulțimi nenumărate de îngeri zburând în jur. Auzind aceasta, cu toții s-au înfricoșat și au hotărât să nu-i mai dea sfântului nici o pedeapsă.

2. Deși sinodul îl iertase, sfântul nu și-a lepădat hotărârea sa și, însoțit de 12 prieteni buni, a pornit la drum. Era anul 563 d. Hr., și

¹⁴ Această Psaltire a ajuns după luptă în stăpânirea clanului O'Donnell, care a așezat-o cu mare cinste într-o raclă împodobită minunat. Purtată întotdeauna pe câmpul de luptă, Psaltirea a ajuns să fie socotită de mare ajutor în câștigarea bătăliilor, dându-i-se din această pricină numele de „Cathach” (adică „Luptătoarea”).

¹⁵ Ucenic al Sfântului Finian din Clonard, Sfântul Brendan din Birr a fost numit „întăistătorul profeților irlandezi.” La moartea sa din anul 573, Columba a văzut cerurile deschizându-se și sufletul lui Brendan urcând la cer (v. mai jos, pp. 157-158). Sfântul Brendan este sărbătorit la 29 noiembrie.

¹⁶ Sfântul Adamnan, *op. cit.*, III, 4, p. 113.

Columba avea 42 de ani. S-a îndreptat spre coastele de apus ale Scoției, așezându-se pe o mică insulă numită Iona, aflată chiar la granița dintre Dalriada, regatul întemeiat de irlandezi în Scoția, și regatul pictilor. Iona era cea dintâi insulă din care nu se mai putea vedea Irlanda, și sfântul anume a ales-o pe aceasta, pentru a fi ferit de primejdia de a i se face dor de țara sa.

În acele locuri trăiau picti păgâni, și sfântul a hotărât să meargă mai întâi la curtea regelui lor, pe nume Brude, pentru a-i cere voie să trăiască în Iona. După ce a străbătut țara împreună cu însoțitorii săi, Columba a ajuns la palatul regelui. Acolo însă a găsit porțile închise, căci regele aflase de la preoții săi de venirea sfântului și vroia să-și bată joc de el. Fără a se tulbura câtuși de puțin, cuviosul s-a așezat în genunchi și a început să se roage în fața porților închise, binecuvântându-le apoi cu semnul Sfintei Cruci. De cum a făcut aceasta, zăvoarele au zburat din loc și porțile s-au deschis cu zgomot mare. Văzând ce se întâmplă, regele a fugit înaintea sfântului pentru a i se închina. După aceea l-a ascultat cu mare atenție, deoarece Columba arătase că tăria lui stătea nu în cuvintele înțelepciunii omenești, ci în puterea lui Dumnezeu, Care lucra în el prin minuni slăvite. De aceea, regele i-a dat cu bucurie sfântului îngăduința de a locui în Iona, lăsându-l să propovăduiască nestingherit Evanghelia poporului aflat sub stăpânirea lui. În scurtă vreme, cuviosul a reușit să-l câștige și pe rege la credința creștină, acesta botezându-se în jurul anului 565 d. Hr., împreună cu mulți dintre supușii săi.

3. După aceasta primă întâlnire cu regele pict, Columba s-a întors în Iona pentru a-și ridica mănăstirea. Mai întâi a zidit câteva chilii și o biserică, iar apoi s-a retras în afara mănăstirii, unde ducea o viață de aspră nevoință. Se spune că n-avea pat, iar drept pernă folosea o piatră. Nenumărați oameni veneau la chilia lui pentru sfat și rugăciune. Apoi, omul lui Dumnezeu a așezat la Iona rânduiala pe care o urmau și celelalte mănăstiri ale sale¹⁷. Urmând învățăturii Sfinților Părinți, el a

¹⁷ Această rânduială se găsește în A. W. Haddan and W. Stubbs, *Councils and Ecclesiastical Documents Relating to Great Britain and Ireland* II, i, Oxford, Oxford University Press, 1873, pp. 119-121, pe Internet la: <http://www.fordham.edu/halsall/source/columba-rule.html>. Toate citatele noastre sunt luate de acolo.

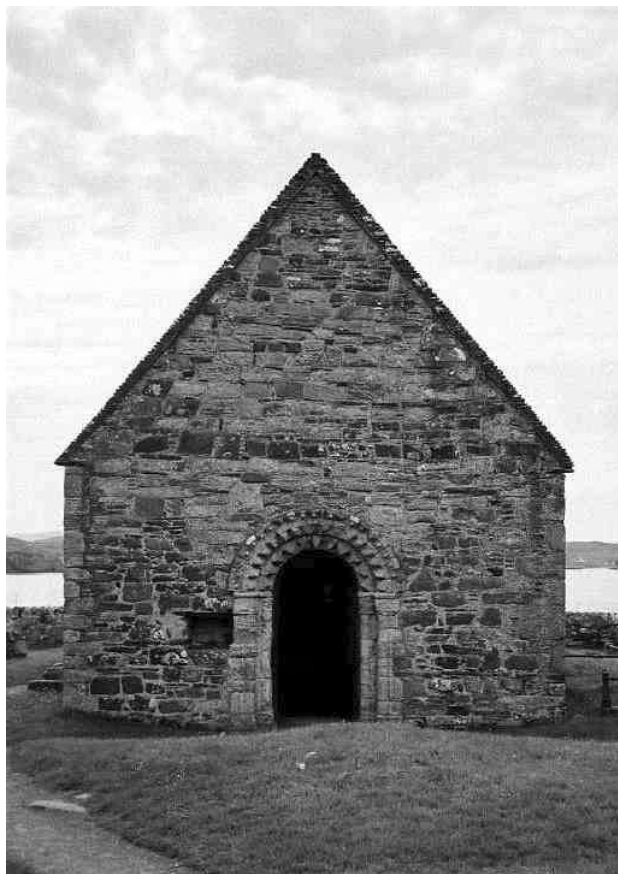
hotărât că temelia vieții de obște era ascultarea desăvârșită față de stareț: „Oricât de puțin sau de mult ai avea din orice lucru, fie el îmbrăcăminte, sau mâncare, sau băutură, totul să fie la porunca și la voința mai-marelui, căci nu se cuvine unui călugăr să aibă vreo deosebire de avere față de fratele său.” Se stăruia mult pe folosirea cât mai bună a timpului, ziua fiind împărțită în trei părți: una pentru rugăciune, alta pentru muncă, și alta pentru citit. Munca, la rândul ei, era împărțită tot în trei: o parte pentru nevoile locului, alta pentru nevoile călugărului, iar a treia pentru nevoile semenilor, adică pentru milostenie: „Să urmați milostenia mai înainte de orice,” spune sfântul. În ceea ce privește nevoia trupească, poruncile lui Columba dau dovadă de o foarte înțeleaptă îngăduință, ferindu-i pe călugări atât de căderea în delăsare, cât și de primejdia prea multei înfrânări. El zice: „Să nu luați mâncare până ce nu vă e foame. Să nu vă culcați înainte de a simți dorința (de somn). Să nu vorbiți decât dacă e nevoie.”

În schimb, sfântul stăruie mereu pe rugăciunea făcută cu simțire, și nu doar de dragul obiceiului: „Măsura rugăciunii tale să fie până ce o să-ți vină lacrimile.” Însă rugăciunea nu poate fi făcută decât pe temelia iubirii desăvârșite de vrăjmași, și de aceea, sfântul le poruncește fiilor săi să aibă întotdeauna în minte și în inimă pace cu toată lumea: „Iertare din suflet a tuturor. Rugăciune neîncetată pentru cei ce te necăjesc.” Apoi, toate aceste nevointe trebuie înfăptuite cu o stare sufletească potrivită. Despre aceasta, omul lui Dumnezeu spune: „O minte pregătită pentru mucenicie roșie. O minte întărită și statornică în mucenicie albă.”¹⁸

Putem vedea cu ușurință că aceeași dreaptă socoteală care a strălucit în întreaga tradiție călugărească a Ortodoxiei, strălucește și în rânduielile cele atât de chibzuite ale lui Columba. Și aceasta este, de altfel, firesc, deoarece Sfântul Duh, Care l-a luminat pe Columba să-și scrie rânduiala, i-a înșuflat și pe marii noștri Părinți în scrierea așezămintelor lor.

De altfel, sfântul, ca un adevărat învățător, împlinea el însuși toată rânduiala pe care o așezase. Iată ce ne spune Cuviosul Adamnan despre

¹⁸ În scrierile Părinților, „mucenicie roșie” înseamnă moartea pentru Hristos și pentru credință, în timp ce „mucenicie albă” înseamnă moartea de fiecare zi față de patimi, prin nevointe și înfrânare. În tradiția călugărească irlandeză mai exista un al treilea fel de mucenicie, „mucenicia verde”, care însemna părăsirea de bunăvoie a pământului de naștere din dragoste pentru Hristos.

**Paracelisul Sfântului Oran,
cea mai veche biserică din Iona (sec. IX d. Hr.)**

viața sa în mănăstire: „Nu putea petrece nici măcar o singură oră fără învățătură, sau fără rugăciune, sau fără scris, sau fără o oarecare altă îndeletnicire sfântă. Astfel că, neîncetat, zi și noapte, era prins în această luptă de post și priveghere, încât povara oricăreia dintre aceste nevoițe ar părea dincolo de puterea de a îndura a omului. Și totuși în toate acestea el era iubit de toți, căci o sfântă bucurie, mereu strălucind pe fața lui, dezvăluia veselia și bucuria cu care Duhul Sfânt îi umplea lăuntrul sufletului.”¹⁹

¹⁹ Sfântul Adamnan, *op. cit.*, prefață, p. 35

4. Cele mai multe istorisiri din viața sa sunt din timpul cât a trăit în Iona, unde Dumnezeu l-a slăvit pe sfântul Său cu nenumărate daruri și harisme. Se păstrează numeroase povestiri despre minunile și vindecările minunate pe care le-a săvârșit, cât și despre darul proorociei, pe care îl avea cu prisosință. În cele ce urmează ne vom strădui să amintim cele mai însemnate întâmplări din viața sa, arătând în același timp și lucrarea de propovăduire dusă de sfânt în rândul popoarelor ce locuiau pe atunci în Scoția.

Astfel, sfântul avea mare dar în a-i ajuta pe cei ce se aflau în călătorii pe mare, care deseori se aflau în multe primejdii și necazuri. De pildă, într-una din zile, în timp ce pe insulă bântuia o furtună cumplită, Columba a intrat în arhondaric, spunându-le fraților să pregătească repede o cameră și niște apă de spălat pe picioare. Toți s-au mirat, căci nu puteau să-și închipuie cine ar fi putut veni la mănăstire pe o vreme ca aceea. Însă cuviosul le-a spus că Dumnezeu lăsase un loc liniștit în acea furtună, prin care să poată veni un rob credincios de-al Lui. Într-adevăr, înainte de lăsarea soarelui, pe insulă a ajuns Sfântul Kenneth²⁰, povestindu-le mirat fraților cum a călătorit pe o mare liniștită, în timp ce vedea, la oarecare depărtare, de jur împrejur, o vijelie cumplită.

Altădată, când ședea în sihăstria sa, au venit la stareț doi dintre cei mai buni ucenici ai săi, Sfântul Baithene²¹ și Sfântul Columban²². Amândoi veniseră pentru a cere binecuvântare de plecare pe mare, însă fiecare vroia să meargă în altă direcție. Sfântul i-a binecuvântat pe amândoi. Apoi i-a spus lui Baithene să se pregătească să plece în ziua următoare înspre miazănoapte. Într-adevăr, a doua zi vântul bătea dinspre miazăzi, și Baithene a putut pleca liniștit. Pe la ceasul al treilea, când Baithene ajunsese la locul dorit, sfântul l-a chemat și pe Columban, îndemnându-l să fie și el gata de plecare. Deși mirat, căci vântul era împotrivă, Columban a ascultat de porunca starețului său. Și într-adevăr, de cum a intrat în corabie vântul și-a schimbat pe neașteptate direcția

²⁰ Despre Sfântul Kenneth, v. mai sus, p. 73.

²¹ Sfântul Baithene, văr al Sfântului Columba, i-a urmat acestuia pe scaunul de stareț la Iona. A murit în anul 598 d. Hr., și este sărbătorit la 9 iunie.

²² Nu este vorba aici de Sfântul Columban din Luxeuil, ci de alt Sfânt Columban, despre care nu știm prea multe.

și i-a îngăduit să pornească spre Irlanda, astfel că amândoi au putut să ajungă cu bine unde vroiau.

Despre un oarecare bărbat credincios care de mai multe ori plecase pe mare pentru a găsi un loc în care să se așeze, sfântul a profețit: „Nu va găsi nici de data aceasta ceea ce caută, și asta nu pentru altă vină, decât pentru aceea că a îngăduit să fie însoțit de un călugăr care pleacă de la starețul lui fără să fi cerut binecuvântare.”²³

5. Poate că cel mai mare dar al sfântului era acela al proorociei. Columba descoperea oamenilor păcatele lor, sau lucruri care se întâmplau la mare depărtare, sau care aveau să se întâmple în viitor, ca și cum pentru el nimic nu era ascuns sau necunoscut. Vom arăta și noi câteva dintre aceste minunate întâmplări care vădesc marea îndrăzneală pe care cuviosul o avea înaintea lui Dumnezeu.

Insula Iona era despărțită de Scoția de o mică strâmtoare numită Sound. Într-una din zile s-au auzit niște strigăte venind de dincolo de această strâmtoare. Sfântul i-a trimis îndată pe ucenicii săi pentru a-i aduce pe cei ce strigau. Era vorba de doi frați. Îndată ce au ajuns, Columba i-a întâmpinat cu mare dragoste, întrebându-i despre scopul călătoriei lor. Frații au spus că vroiau să rămână vreme de un an pe insulă. Spre uimirea tuturor, cuviosul le-a răspuns noilor veniți: „Nu puteți sta cu mine, după cum spuneți, decât dacă mai întâi primiți făgăduințele călugărești.”²⁴ Răspunsul a venit fără șovăială: „Deși până în acest ceas nu ne-am gândit niciodată la așa ceva, totuși îți vom urma sfatul, socotind că vine de la Dumnezeu.”²⁵ Chiar atunci au intrat în biserică și sfântul i-a tuns călugări pe cei doi. De-abia după o săptămână s-a putut vedea înțelepciunea faptei celei cu totul neobișnuite a sfântului²⁶, căci cei doi frați au căzut greu bolnavi, murind la scurtă vreme și slăvind pe Dumnezeu pentru cinstea de a fi primit haina călugărească.

Altădată, cuviosul a trimis pe un frate la un ucenic de-al său, Cailtan, care trăia ca sihastru într-una din chiliile din împrejurimi. Prin

²³ Ibidem I, 6, p. 44

²⁴ Ibidem I, 26, p. 57

²⁵ Ibidem I, 26, p. 57

²⁶ Rânduiala Bisericii prevede ca mantia călugărească să fie primită doar după o perioadă destul de lungă de încercare.

acest frate, Columba i-a poruncit ucenicului să vină cât mai repede în mănăstire. Cailtan a venit de îndată, fiind primit cu mare bucurie de sfânt. „O, Cailtan, ai făcut bine venind repede aici și ascultând de chemarea mea,” a spus cuviosul, „acum odihnește-te un pic. Am trimis după tine ca să vii pentru pricina aceasta că, iubindu-te ca pe un prieten, vroiam să-ți sfârșești zilele cu mine aici, în adevărată ascultare.”²⁷ Într-adevăr, în aceeași săptămână Cailtan a plecat spre veșnicele lăcașuri.

6. În timp ce ședea cu un ucenic de-al său în chilie, sfântul l-a întrebat pe neașteptate despre mama lui, vrând să știe dacă era o femeie credincioasă. Deși Colca, căci acesta era numele ucenicului, stăruia că mama sa fusese din totdeauna o femeie bună și evlavioasă, cuviosul i-a poruncit să plece chiar atunci în Irlanda, pentru a o întreba îndeaproape despre un păcat mare pe care îl făcuse și pe care din rușine nu vroia să-l mărturisească. Ucenicul a făcut întocmai și, după ce a stăruit pe lângă mama sa, aceasta și-a mărturisit cu lacrimi fărădelegea. Apoi a primit canonul pe care mai dinainte i-l rânduisese cuviosul, și L-a slăvit pe Dumnezeu că, prin sfântul Său, nu o lăsase să plece în veșnicie cu un păcat nespovedit.

7. Într-o noapte sfântul i-a trezit pe toți ucenicii săi și, aducându-i în biserică, le-a poruncit să se roage pentru un păcat cumplit care tocmai se săvârșea în Irlanda. La întrebările fraților, cuviosul le-a spus că în scurt timp omul care păcătuisese avea să vină în Iona. Și într-adevăr, după câteva luni sfântul i-a cerut ucenicului său de chilie, Diormit, să fugă în port pentru a nu-i îngădui celui ce săvârșise acel păcat să calce pe pământul insulei. Diormit a făcut precum i se poruncise, însă omul a strigat din corabie că hotărâse să nu mai mănânce nimic până ce nu se va întâlni cu Columba. Auzind, sfântul lui Dumnezeu a coborât la mal, unde erau adunați mai mulți frați care vorbeau despre ce ar trebui făcut. Baithene tocmai spunea că Sfânta Scriptură primește pocăința păcătosului. Columba însă a strigat cu durere: „O, Baithene, acest om și-a omorât, precum Cain, fratele, și a făcut desfrânare cu mama sa.”²⁸ Văzându-i-se descoperit păcatul, nenorocitul s-a aruncat în genunchi cu lacrimi, făgăduind că va îndeplini orice canon îi va da sfântul.

²⁷ Ibidem I, 25, p. 56-57

²⁸ Ibidem I, 16, p. 52

Cea mai veche cruce celtică încă în picioare din Iona, Crucea Sf. Martin (sec. IX d. Hr.). Pe partea de apus este zugrăvită, în centru, Maica Domnului cu Pruncul, iar mai jos se găsesc Sf. Pro. Daniil în groapa cu lei și jertfa Patriarhului Avraam.

Columba i-a spus: „Dacă vei face pocăință printre britani vreme de 12 ani, cu lacrimi și plâns, și nu te vei mai întoarce niciodată în Irlanda, poate că Dumnezeu îți va ierta păcatul.” Însă întorcându-se către frați, a adăugat cu durere în glas: „Acest om este fiu al pierzării.”²⁹ Într-adevăr, în scurt timp bărbatul și-a lepădat pocăința și, întorcându-se în Irlanda, a fost ucis în luptă.

²⁹ Ibidem I, 16, p. 52

8. Sfântul întemeiase pe insulele din jurul Ionei mai multe schituri, în care trăiau călugării doritori de liniște. Tot aici erau trimiși adesea, ca un fel de canon, cei ce vroiau să-și plângă păcatele³⁰. Se păstrează, în legătură cu aceste schituri de pocăință, o istorisire minunată, din care se poate vedea cu ușurință cu câtă putere lucra în sfântul lui Dumnezeu darul proorociei. Odată, cuviosul a mers la arhondaric cu niște treburi, și a găsit un om sărac așteptând afară. Întrebând despre pricina venirii sale, omul i-a spus că vroia să se pocăiască de păcatele sale. Columba, văzând în el un suflet curat, l-a primit și i-a ascultat mărturisirea. A aflat astfel de la bărbat, care se numea Libran, că în urmă cu mai mulți ani omorâse un om, iar pentru aceasta fusese închis. În timp ce își aștepta moartea, o rudă bogată de-a sa îl ajutase și îl scosese din lanțuri. Ca mulțumire pentru acest lucru, omul jurase să-i slujească binefăcătorului său până la moarte. Însă în scurtă vreme a început să aibă mari muștrări de conștiință, și de aceea a fugit de la stăpânul său. Vrând să se pocăiască, venise în insula Iona pentru a se spovedi, căci auzise de sfințenia și înțelepciunea lui Columba. Auzind mărturisirea lui sinceră, cât și dorința de a rămâne în mănăstire, sfântul i-a dat canon să petreacă vreme de șapte ani în schitul de pe insula Ethica (astăzi Tiree), în pocăință și rugăciune. Întrebat fiind ce să facă în legătură cu jurământul călcat, Columba i-a spus să vină peste șapte ani la el în Postul Mare, pentru a se împărtăși de Paști, și atunci îi va spune ce trebuie să facă.

După ce au trecut cei șapte ani și omul s-a împărtășit cu Sfintele Taine, Columba l-a chemat la el. I-a dat o sabie foarte frumoasă, împodobită cu pietre prețioase, și i-a spus să meargă cu ea înapoi în Irlanda. „Însă fostul tău stăpân”, i-a profețit sfântul, „nu va vrea să primească această răscumpărare pentru tine, căci are o soție evlavioasă, care îl va sfătui în chip înțelept să te slobodă fără nici o plată. Totuși, nu vei putea scăpa de o altă ispită, căci vor veni la tine frații tăi, ca să-ți ceară să-l îngrijești, după datorie, pe tatăl tău cel bătrân. Să primești, căci nu vei avea de stat decât o săptămână. Apoi vor vrea să te pună să ai grijă și de mama ta, însă un frate al tău te va ajuta și va lua el asupra-și

³⁰ Despre un astfel de schit de pocăință se vorbește și în Scara Sfântului Ioan Scărarul. V. Ioan Scărarul, Sfântul, *Scara Raiului*, Ed. Amarcord, Timișoara, 2000, pp. 219 sq.

această sarcină.”³¹ Totul s-a întâmplat întocmai. De cum a ajuns în Irlanda, Libran s-a dus la stăpânul de la care fugise. A întâlnit acolo pe femeia cea credincioasă, care și-a sfătuit astfel soțul: „Ce nevoie avem noi să primim răscumpărarea aceasta trimisă de Sfântul Columba? Nici măcar nu suntem vrednici de o asemenea cinste. Sloboade-l fără plată pe robul tău cel credincios. Rugăciunile sfântului ne vor folosi mai mult decât acest preț care ne este dat pentru el.”³² Apoi, după cuvântul lui Columba, au venit la Libran frații săi. Aceștia l-au silit să-l îngrijească pe tatăl său, care însă a murit înainte de a se încheia o săptămână. Când au vrut să i-o dea în grijă și pe mama lor, un frate mai mic i-a luat apărarea, spunând: „Nu ar trebui cu nici un chip să-l ținem acasă pe acest frate al nostru, care, pentru mântuirea sufletului său, a petrecut șapte ani în pocăință alături de Sfântul Columba.”³³

Astfel rămas slobod, omul s-a îndreptat cu mare bucurie spre un port, vrând să se întoarcă la mănăstire. Ajuns la țarm, a găsit o corabie care tocmai pleca, însă cei dinăuntru nu au vrut nicicum să-l primească. Mâhnit peste măsură, s-a rugat astfel părintelui său, care îl aștepta la mare depărtare: „Este oare voia ta, Sfinte Columba, ca acești corăbieri, care nu mă primesc pe mine, tovarășul tău, să pornească în călătoria lor cu pânzele sus și cu vânt prielnic?”³⁴ Ca la o poruncă, vântul și-a schimbat direcția, încât corabia nu mai putea cu nici un chip să se depărteze de țarm. Libran, văzând cele întâmplate, a început să fugă de-a lungul țărmului după corabie. Cei ce se aflau înăuntru, mirați peste măsură, și-au dat seama că din pricina lui vântul se făcuse potrivit, și i-au spus că dacă poate să-i ajute, îl vor lua cu ei. „Sfântul Columba, cel la care mă duc eu, și căruia i-am slujit ultimii șapte ani, poate, prin rugăciune, dacă mă luați în corabie, să dobândească pentru voi de la Domnul vânt prielnic.”³⁵ Și într-adevăr, de cum s-a urcat bărbatul în corabie vântul s-a oprit, și cu toții au putut să plece liniștiți spre Britania.

³¹ După Sfântul Adamnan, *op. cit.*, II, 40, p. 99-100

³² Ibidem II, 40, p. 100

³³ Ibidem II, 40, p. 100

³⁴ Ibidem II, 40, p. 101

³⁵ Ibidem II, 40, p. 101

Ajuns la Iona, Libran s-a grăbit să ajungă la starețul său iubit, care îl ajutase atâta. Când s-au întâlnit, i-a căzut la picioare, și înainte să apuce să-i spună ceva, Columba i-a povestit cu de-amănuntul tot ce i se întâmplase. După alte câteva zile sfântul l-a călugărit și apoi l-a trimis în schitul în care trăise până atunci. Înainte de a pleca, Columba i-a mai spus că nu avea să moară la Iona, ci în Irlanda. Libran, auzind aceste cuvinte, a izbucnit în plâns și a căzut în genunchi înaintea sfântului. Însă cuviosul l-a liniștit, spunându-i: „Ridică-te și nu fi trist. O să mori într-una din mănăstirile mele, și moștenirea ta în împărăție va fi printre călugării mei aleși; și împreună cu ei te vei trezi din somnul morții la învierea vieții.”³⁶ Auzind astfel de cuvinte de mângâiere ucenicul cel credincios s-a umplut de bucurie și, primind binecuvântarea sfântului, a plecat împăcat. Într-adevăr, peste mulți ani a fost trimis cu o ascultare în Irlanda, și ajungând la mănăstirea din Derry a murit liniștit, fiind apoi îngropat în cimitirul mănăstirii.

9. Trebuie spus că acest Libran se învrednicise să primească, prin rugăciunea sfântului, și darul preoției. Dacă în ceea ce-l privește pe ucenicul său cel credincios, Columba lucrase cu economie³⁷, de cele mai multe ori sfântul dădea dovadă de o mare grijă în împlinirea întocmai a poruncilor Bisericii. Astfel, în Irlanda trăia un preot pe nume Findchan. Acesta avea un ucenic numit Aid, care fusese un om foarte sângeros, și care îl omorâse chiar pe regele Irlandei. Deși știa despre nevrednicia ucenicului său, Findchan a stăruit îndelung pe lângă episcopul locului ca Aid să fie hirotonit preot. Silit astfel, episcopul a primit, însă de teamă i-a cerut lui Findchan să-și pună și el mâna pe capul lui Aid în timpul hirotonirii. Apoi, cei doi au plecat la Iona, pentru a lua binecuvântare de la Columba. Aflând despre chipul în care fusese făcută hirotonia, sfântul s-a mâhnit cumplit, și le-a profețit celor doi cu glas neînduplecat: „Acea mână dreaptă pe care Findchan, împotriva legilor lui Dumnezeu și ale Bisericii, a pus-o pe capul fiului pierzării, va fi în curând acoperită de răni, și, după o mare și cumplită durere, va merge înaintea lui în mormânt. [...] Iar Aid, astfel hirotonit în chip nelegiuit, se va întoarce ca un câine la vărsătura sa³⁸, și va fi

³⁶ Ibidem II, 40, p. 101

³⁷ Adică cu îngăduință.

³⁸ II Ptr. 2, 22

din nou un ucigaș sângeros, până când, străpuns în gât de o suliță, va cădea în apă dintr-un copac și se va îneca.”³⁹ Acestea s-au întâmplat întocmai mai târziu, când Findchan a fost rănit la mâna dreaptă, care i-a putrezit în dureri cumplite, iar Aid, întors la faptele sale nelegiuite, a fost trădat și omorât mișelește după cum profețise sfântul, de unul dintre supușii săi.

10. Columba nu numai că vedea ceea ce se afla în sufletul oamenilor, sau lucruri care aveau să se întâmple în viitor, ci avea și darul de a ști lucruri care se petreceau la mare depărtare. De multe ori spunea celor ce se aflau împreună cu el despre bătălii și lupte ce tocmai se purtau în alte ținuturi. De pildă, odată, când era împreună cu ucenicul său Lugbe, a oftat din greu și apoi a început să lăcrimeze. Întrebat fiind despre pricina mâhnirii sale, a răspuns că tocmai atunci, în Irlanda, doi oameni de neam mare mureau din pricina rănilor pe care și le făcuseră unul altuia. Când, după o săptămână, un bărbat a venit în insulă și a povestit despre aceasta, Lugbe a început să-l întrebe pe cuvios, cu stăruință și lacrimi, despre chipul în care primește aceste descoperiri. După multe rugăminți, văzând hotărârea ucenicului său, sfântul a primit să-i arate cele cerute, însă doar dacă acesta avea să păstreze taina celor aflate până la moartea omului lui Dumnezeu.

„Sunt unii,” i-a descoperit apoi Columba, „deși foarte puțini, cărora harul lui Dumnezeu le îngăduie să vadă în chip limpede și lămurit întreaga întindere a lumii, și să îmbrățișeze înlăuntru minții lor, care are o putere în chip minunat mărită, cele mai din afară margini ale cerurilor și ale pământului, ca și cum toate ar fi luminate de o singură rază de soare.”⁴⁰ Cu adevărat, și sfântul strălucea din plin de acest dar, deși se străduia mereu să ascundă aceasta.

11. Multe minuni se păstrează din viața cuviosului, și desigur că mult mai multe sunt cele care nu se păstrează. Nu vom stăruia asupra tuturor, pentru a nu lungi prea mult povestirea, dar ne vom strădui să arătăm câteva dintre cele mai însemnate.

³⁹ Sfântul Adamnan, *op. cit.*, I, 29, p. 59

⁴⁰ Ibidem I, 35, p. 65. Aproape în același fel vorbește despre acest dar și un mare înainte-văzător și făcător de minuni al vremurilor noastre, Părintele Porfirie (Bairaktaris), arătându-le ucenicilor săi felul în care putea să vadă lucruri care se petreceau la mare depărtare. V. Bairaktaris, Porfirie, *Ne vorbește Părintele Porfirie*, Ed. Bunavestire, Galați, 2003, pp. 60-61 ș.a.

Astfel, sfântul avea mare dragoste de a copia cărțile Bisericii. Până la sfârșitul vieții lui s-a ocupat cu această îndeletnicire sfântă, care era de mare folos deoarece pe atunci cărțile lipseau cu desăvârșire. Mulți martori adevereau că acele cărți scrise de el, chiar dacă erau lăsate vreme îndelungată în apă, nu pătimeau nici o stricăciune, ci se păstrau ca și cum ar fi fost ținute la loc uscat. Apoi, se povestește despre faptul că atunci când cânta în biserică, vocea lui răsună cu atâta putere, încât uneori, cu harul lui Dumnezeu, era auzită până la mari depărtări. Cu toate acestea, în chip minunat, cei care erau înăuntrul bisericii nu simțeau că vocea ar fi supărător de puternică, ci dimpotrivă, o auzeau la fel de tare ca și a celorlalți cântăreți.

Atât de multă îndrăzneală avea cuviosul înaintea lui Dumnezeu, încât orice lucru pe care-l binecuvânta, primea de îndată și binecuvântare cerească. De pildă, un bărbat foarte sărac, care avea mulți copii și ajunsese să cerșească, a venit la sfânt pentru a-i cere ajutorul. Cuviosul a rupt o ramură din copacul sub care stătea, a binecuvântat-o și apoi i-a dat-o omului, spunându-i că prin ea va avea întotdeauna mâncare de ajuns pentru cei din casa sa. Nespus de bucuros, săracul a plecat. În scurt timp a văzut că orice animal sălbatic care se atinge de ramura aceea, murea pe loc. Astfel, de atunci încolo, câtă vreme a păstrat cu grijă lemnul binecuvântat de Columba, a fost întotdeauna îndestulat, atât el cât și familia sa.

Altădată, ucenicii sfântului, la porunca starețului lor, au luat niște lemne de pe pământul unui om sărac. Când au adus lemnele la mănăstire, i-au spus cuviosului că omul cel sărac fusese foarte mâhnit pentru cele întâmplate. Sfântul, cu mare grijă, i-a trimis omului niște orz binecuvântat de el, poruncindu-i să-l sădească chiar atunci, măcar că trecuse de mult vremea însămânțării. Bucuros de darul sfântului, săracul a semănat cu credință orzul și, deși era mijlocul lui iunie, la începutul lui august a putut să strângă orzul copt.

Lucrarea în rândul picțiilor

1. După cum am spus mai înainte, pricina cea mai de seamă a venirii lui Columba în Scoția fusese aceea de a aduce la Hristos pe cât

mai mulți dintre picții păgâni. Și într-adevăr, sfântul a călătorit neobosit prin întreaga Scoție, zidind biserici și mănăstiri și străduindu-se pe toate căile să propovăduiască oamenilor vestea cea bună a mântuirii. Mai ales, Columba le dovedea adevărul credinței creștine prin puterea Duhului Sfânt Care sălășluia în el, și Care lucra prin el minuni nenumărate. Acest lucru era cu atât mai trebuincios, cu cât în munca sa cea binecuvântată sfântul a avut de suferit multe ispite și greutăți din partea preoților păgâni, care se numeau druizi. Aceștia lucrau cu putere drăcească, prin farmece și vrăji, și de aceea sfântul a fost nevoit să rușineze cursele lor prin minuni pe măsură, care să arate oamenilor că Hristos este Dumnezeu adevărat și Împărat a toată făptura.

Astfel, după prima minune săvârșită în fața regelui Brude, prin care a deschis porțile închise ale palatului, Columba a mers de mai multe ori la rege ca să-l câștige pentru Hristos. Acest lucru însă nu era deloc unul ușor, deoarece tatăl adoptiv al regelui, pe nume Broichnan, era chiar mai-marele druizilor picți. Însă prin darul pe care îl avea de la Dumnezeu, sfântul l-a biruit de mai multe ori pe acest preot păgânesc. Astfel, odată a văzut la Broichnan o roabă de neam irlandez, cu care druidul se purta aspru și fără milă. Columba i-a cerut de mai multe ori să o sloboadă, însă păgânul nu vroia cu nici un chip. Văzând încăpățânarea lui, sfântul a plecat către Iona spunându-i că, dacă nu va da drumul femeii, va muri în chip năpraznic. Apoi și-a luat rămas bun de la rege și a plecat împreună cu însoțitorii săi. Ajuns la marginea râului Ness, a luat o pietricică albă pe care a binecuvântat-o, spunând: „Iată această pietricică albă, prin care Dumnezeu va lucra vindecarea multor boli în mijlocul acestui neam păgân.”⁴¹ Apoi, pe când se urca în corabie, au venit doi călăreți rugându-l să vină degrabă pentru a-l vindeca pe Broichnan, tatăl regelui, care fusese prins de o slăbiciune cumplită și se afla pe moarte. Auzind aceste cuvinte, Columba a dat pietricica la doi dintre ucenicii săi, pe care i-a trimis la rege, poruncindu-le să-i spună așa: „Dacă Broichnan va făgădui mai întâi să dea drumul fecioarei, atunci degrabă să cufundați această mică piatră în apă, și

⁴¹ Ibidem II, 34 p. 92

să bea din ea și va fi vindecat îndată; dar dacă își va călca jurământul și nu va primi să o sloboadă (pe femeie), în aceeași clipă va muri.”⁴² Însăpăimântat peste măsură de profeția sfântului, Broichnan a lăsat-o pe fată să plece, iar apoi a cufundat pietricica într-un vas cu apă. Sub privirile uimite ale tuturor, piatra a plutit în apă fără a se scufunda. După aceea, de îndată ce a băut, păgânul a primit însănătoșire din slăbiciunea care-l cuprinsese. Regele, văzând minunea, a luat piatra și a pus-o în vistieria sa. Acea piatră a lucrat apoi vindecări nenumărate, însă de câte ori o cereau bolnavi care erau rânduiți de Dumnezeu să moară, ea nu putea fi găsită nicicum.

2. La puțin timp după această întâmplare, cuviosul s-a întâlnit din nou cu Broichnan, care căuta un chip de a se răzbuna pe omul lui Dumnezeu. Aflând că sfântul vrea să plece înapoi în Iona, druidul i-a spus că prin vrăjile lui poate să-l împiedice să pornească, aducând furtună și vreme rea. Columba i-a răspuns fără teamă: „Atotputerea lui Dumnezeu cârmuiește toate lucrurile, și în numele Lui și sub pronia Lui cea călăuzitoare sunt înfăptuite toate mișcările noastre.”⁴³ Iar apoi, fără cea mai mică șovăială, s-a îndreptat însoțit de o mulțime de oameni spre malul lacului Ness. Druizii erau nemaipomenit de bucuroși, căci cerul se întunecase ca noaptea și bătea un vânt năpraznic, încât nici nu-și putea măcar închipui cineva să pornească pe mare pe o vreme ca aceea. Însă odată ajuns la mal, Columba și-a făcut cruce și a intrat în mica lui barcă și, deși ucenicii săi se temeau, le-a poruncit să plece fără zăbavă spre insulă. Sub privirile înmărmurite ale celor de pe mal, barca a pornit cu viteză uimitoare către Iona, și toți au început să-L slăvească cu bucurie pe Dumnezeul creștinilor.

3. În lung și în lat străbătea sfântul pământurile locuite de picți, învățând cuvântul lui Dumnezeu, săvârșind peste tot minuni, botezând mulțimi de oameni și zidind biserici și mănăstiri. În scurtă vreme, faima lui ajunsese în cele mai depărtate colțuri ale țării și, în orice sat intra, toată lumea vroia să-l găzduiască și să-l îngrijească. Într-adevăr, în casa în care intra sfântul, intra și Dumnezeu, astfel că toți știau că dacă un sărac se învrednicea să-l primească pe cuvios măcar o noapte, în

⁴² Ibidem II, 34 p. 93

⁴³ Ibidem II, 35 p. 94

scurtă vreme averea lui urma să se înmulțească în chip minunat. De altfel, Columba avea mare dragoste pentru cei lipsiți și de aceea întotdeauna dormea la ei și de multe ori pedepsea pe cei care încercau să-i nedreptățească.

4. Tot din vremea lucrării sale între picți se păstrează următoarea întâmplare. Într-una din zile, în timp ce călătorea pe mare împreună cu câțiva dintre ucenicii lui, sfântul a căzut dintr-odată în uimire. După ce și-a venit în sine le-a spus ucenicilor săi să pornească spre un ținut mai îndepărtat, căci văzuse îngeri coborând din cer pentru a lua sufletul unui păgân bătrân, care întreaga sa viață se străduise să facă fapte bune și să-și ajute semenii. Îngerii așteptau venirea lui Columba pentru a-l boteza pe bătrân, ca apoi să-i poată duce sufletul în Împărăția cerurilor. Într-adevăr, ajungând acolo și găsim-l pe bătrân, sfântul i-a vorbit cuvintele vieții veșnice; iar acesta a crezut și a primit botezul din mâna lui Columba, murind apoi cu chipul luminat și cu sufletul plin de bucurie.

Altădată, aflându-se în pământurile Scoției, niște țărani au adus un copil la cuvios pentru a-l boteza. Pentru că niciunde în jur nu se afla apă, sfântul a ingenuncheat, s-a rugat îndelung, iar apoi a binecuvântat o stâncă din apropiere. De îndată, din stâncă a ieșit un șuvoi de apă curată, astfel că a putut să-l boteze chiar atunci pe copilăș. Apoi, Columba le-a profețit părinților că în tinerețe copilul lor va trăi în păcate trupești, însă apoi va veni la mare pocăință, și va începe să trăiască pentru Hristos, murind moarte creștinească la adânci bătrâneți.

Tot atunci, într-un sat din apropiere, în care sfântul intrase pentru a propovădui, se afla o fântână pe care păgânii o cinsteau ca pe un dumnezeu. Pricina pentru aceasta era că oricine bea din apa acelei fântâni se îmbolnăvea numaidecât: fie ajungea lepros, fie orbea, fie era lovit de alte neputințe. Auzind despre aceasta și văzând că oamenii nu primeau cuvântul lui datorită fântânii, sfântul s-a dus într-acolo pentru a le arăta oamenilor puterea lui Hristos. Văzând aceasta, druzii nu mai puteau de bucurie, căci se așteptau ca și sfântul să pătimească cele pe care le pătimiseră alții înaintea lui. Însă Columba, ajungând în dreptul fântânii, a binecuvântat-o cu semnul crucii, apoi s-a spălat pe mâini și a băut din ea fără nici o teamă. La fel au făcut și ucenicii lui. De atunci încolo, fântâna nu numai că nu mai făcea rău nimănui, ci chiar dobândise darul vindecării.

Altădată sfântul se afla într-un sat de păgâni, rostind cuvintele vieții veșnice, și mai mulți dintre cei ce-l ascultau au crezut și s-au botezat cu familiile lor. La puține zile după aceasta, un copil al uneia dintre familiile nou-botezate s-a îmbolnăvit pe neașteptate, ajungând pe patul de moarte. Văzându-l, druzii au început să-și bată joc de părinții lui, spunându-le că băiatul li se îmbolnăvise din pricină că ei îi mâhniseră pe zei prin botezul lor. Auzind despre aceasta și arzând de dragoste pentru Dumnezeu, sfântul s-a întors în sat și s-a dus la casa țăranului. Când a ajuns însă acolo a găsit supărare mare, căci copilul deja murise. Fără a se tulbura, Columba a intrat în camera mortului și cu lacrimi a început să se roage lui Dumnezeu. Apoi l-a luat pe prunc de mână și i-a poruncit ca, în numele lui Iisus Hristos, să vină la viață. Băiatul, auzind numele cel preasfânt, pe dată s-a trezit. Când părinții și-au văzut copilul viu, cu bucurie l-au mulțumit lui Dumnezeu pentru darurile cele mari cu care îl împodobise pe alesul Său.

Vom mai arăta doar o singură întâmplare minunată din timpul propovăduirii sfântului, în care se poate vedea câtă putere are ascultarea atunci când este făcută cu credință nestrămutată. Într-una din călătoriile sale, Columba a fost nevoit să treacă cu barca peste lacul Ness (Loch Ness), în care sălășluia un balaur uriaș. Ajungând la malul lacului a văzut niște păgâni care tocmai îngropau un om omorât de acel balaur. Fără a se înspăimânta câtuși de puțin, sfântul i-a poruncit unuia dintre ucenicii săi să înoate până pe cealaltă parte a lacului, pentru a aduce barca care se afla acolo. Ucenicul, pe nume Lugbe, a intrat fără șovăială în apele lacului, însă balaurul, care era ațâțat de moartea țăranului, de cum l-a simțit s-a năpustit asupra lui. Toți câți se aflau pe mal priveau cu groază la cele ce se petreceau chiar sub ochii lor. Însă când balaurul a ajuns la mică apropiere de Lugbe, sfântul și-a ridicat mâna, a făcut semnul Sfintei Cruci, și i-a poruncit ca, în numele lui Iisus Hristos, să se oprească pe dată și să se întoarcă în adâncuri. Lighioana s-a oprit ca și cum ar fi fost prinsă de o mână uriașă, și a fugit neputincioasă înapoi. Ucenicul a continuat să înoate netulburat, căci încrederea în starețul său era deplină, și a adus barca la sfânt. Văzând această mare minune, toți, până și picții păgâni, au fost nevoiți să-L slăvească pe Dumnezeul cel adevărat.

Prin astfel de minuni slăvite, dar și prin cuvintele și viața sa, cuviosul a câștigat pe mulți dintre picți pentru credința creștină. Când,

după moartea regelui Brude⁴⁴, pe tronul regatului a urcat Gardnait, creștin din neamul picților de miazăzi, sfântul a ajuns povățuitor și conducător duhovnicesc al întregii Scoții. Într-adevăr, Iona ajunsese un adevărat Sfânt Munte al acelor ținuturi îndepărtate, de unde lumina sfințeniei strălucea peste tot.

Legăturile cu Irlanda

1. Pe lângă munca pe care a dus-o pentru încreștinarea păgânilor, sfântul a purtat mare grijă și irlandezilor săi, atât celor ce se aflau în Scoția, cât și celor din Irlanda. Într-adevăr, cuviosul își iubea nespus țara și neamul, și de aceea a păstrat mereu legături trainice cu cei din patria sa. De pildă, când se afla odată în insula Iona, împreună cu un ucenic de-al său, a văzut un nor întunecat care răsărea în partea de miazănoapte. Cu tristețe mare în glas i-a spus ucenicului: „Vezi norul acela care se apropie? Va fi nespus de vătămător atât pentru oameni cât și pentru animale și, după ce va acoperi cu repeziciune o mare parte din Irlanda, va aduce o ploaie otrăvitoare, care va pustii întreaga Irlandă; iar cei pe care va cădea, om sau animal, se vor acoperi de răni dureroase și chiar vor muri în chinuri cumplite.”⁴⁵ De aceea să nu mai zăbovim. Dacă Dumnezeu ne va ajuta, mâine să plecăm înspre locurile acelea, cu o bucată de pâine sfințită. Apa în care vei cufunda acea bucățică de pâine se va face apă vindecătoare, iar tu să stropești cu ea pe oricine este cuprins de neputință. Și toți, cu harul lui Dumnezeu, se vor tămădui îndată.”⁴⁶ Într-adevăr, ucenicul a plecat chiar a doua zi în Irlanda și a ajuns cu bine în ținutul de care îi vorbise sfântul. A găsit mulțime de oameni aflați pe patul de moarte, în dureri grozave, care toți se însănătoșeau prin stropirea cu apă sfințită. Auzind lumea despre aceasta, veneau mulțimi nenumărate, de la mari depărtări, pentru a primi tămăduire, și toți slăveau pe Dumnezeu pentru sfântul Său, pe care li-l trimisese drept ajutor și mângâiere.

⁴⁴ În anul 586 d. Hr. V. Ștefan, Cristian, *Misiunea creștină în apus și răsărit (sec. V-X)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002, p. 43

⁴⁵ Se pare că era vorba despre un nor toxic apărut în urma unei erupții vulcanice din Islanda.

⁴⁶ Sfântul Adamnan, *op. cit.*, II, 4, p. 73

2. Altădată, pe când se afla la Iona, Columba s-a dus degrabă la un alt ucenic de-al său, căruia i-a spus să se pregătească pentru o călătorie în Irlanda. „Să mergi la Clocher și să-i spui că sora sa, fecioara Maugina, și-a rupt foarte rău un picior în timp ce se întorcea de la biserică. Iar acum plânge amarnic, cerând ajutor de la mine, păcătosul.”⁴⁷ Ucenicul a făcut întocmai după cum i se poruncise: a găsit-o pe fecioară, a stropit-o cu apă binecuvântată de Columba, iar aceasta s-a vindecat chiar atunci în chip minunat.

În același chip, când sfântul citea odată în chilia sa, s-a ridicat repede de pe scaun și a fugit spre biserică, spunându-i ucenicului său că tocmai atunci o femeie din Irlanda se chinuia cumplit în durerile nașterii, rugându-se lui Dumnezeu să o izbăvească pentru rugăciunile sale. De cum a ajuns în biserică, Columba a căzut în genunchi și a început să se roage cu lacrimi pentru cea care-i cerea ajutorul. Apoi s-a ridicat și, zâmbind, le-a spus fraților: „Domnul Iisus, născut din femeie, a dat ajutor acestei biete femei, și cu milostivire a ușurat-o din durerea ei. Căci a născut nevătămată un copil, și nu va muri în această împrejurare.”⁴⁸

3. Pe lângă grija față de cei din neamul său, sfântul s-a îngrijit foarte mult și de mănăstirile sale din Irlanda, deoarece călugării care trăiau în ele îi erau toți fii duhovnicești și îl socoteau în continuare stareț. Mereu se ruga pentru ei și adesea le trimitea, prin ucenicii săi din Iona, diferite sfaturi și scrisori, prin care căuta să-i mângâie și să-i povățuiască. De aceea, fiii săi știau întotdeauna că sfântul stă pururi rugător pentru ei înaintea lui Dumnezeu, lucru care puteau lesne să-l vadă și din ajutorul minunat pe care adesea li-l dădea Columba.

Odată, de pildă, în timp ce sfântul scria în chilia sa, a strigat dintr-odată cu voce puternică. Cei doi ucenici care erau acolo au sosit de îndată, întrebându-l care era pricina neliniștii lui. Cuviosul le-a spus că-l strigase pe îngerul care se afla lângă el, deoarece unul dintre călugării din Derry tocmai căzuse de la mare înălțime. Sfântul îi ceruse îngerului să meargă să-l scape pe frate înainte ca acesta să pățească ceva. „Cât de minunată și aproape de negrăit este iuțimea mișcării

⁴⁷ După ibidem II, 5, p. 74

⁴⁸ Ibidem II, 41, p. 103

îngerești,” le-a lămurit sfântul, „precum iuțimea fulgerului, îmi închipui. Căci duhul cel ceresc care tocmai acum a zburat de la noi, în clipa în care omul a început să cadă, a ajuns pentru a-l sprijini parcă într-o clipire de ochi, înainte ca trupul omului să atingă pământul.”⁴⁹

Altădată, într-o zi foarte rece de iarnă, sfântul a început să plângă. Fiind întrebat ce se întâmplă, cuviosul a răspuns că ucenicul său, Laisran, stareț la Derry, tocmai le poruncea călugărilor, care erau istoviți de lucru, să se apuce de zidit o casă de oaspeți. A început astfel să se roage pentru Laisran, și în timp ce făcea aceasta, ucenicul a simțit dintr-odată o durere în inimă, și o neliniște și tulburare cu neputință de înțeles. A început să se roage și el cu credință, și în scurt timp a fost luminat de Dumnezeu să îi oprească pe călugări din munca lor, cerându-le iertare că îi făcuse să lucreze pe o vreme așa de rea. Când sfântul a înțeles că rugăciunile sale fuseseră ascultate, s-a bucurat nespus, arătându-le tuturor legătura trainică care se zidește întotdeauna între duhovnic și ucenicul său.

4. Am amintit înainte că sfântul a păstrat legături foarte strânse cu țara sa, atât prin ucenici, cât mai ales prin rugăciune. Însă, pe lângă acestea, pentru că lumea de acolo îl iubea nespus, Columba și-a vizitat de câteva ori țara, pentru a-i mângâia pe ucenici și pentru a lumina poporul cel dreptcredincios. Oriunde mergea era întâmpinat cu dragoste de nenumărați oameni, care toți se străduiau să ia binecuvântare de la el și să audă un cuvânt de folos. Și aici strălucea prin darurile cu care fusese împodobit de mila dumnezeiască, lucrând nenumărate minuni și vindecări în popor. Nu de puține ori le descoperea oamenilor păcatele și viața lor.

Odată, în timp ce se întorcea de la o întâlnire cu regele Irlandei, a intrat într-un sat. La îndemnul episcopului, oamenii de acolo au strâns mulțime de daruri ca recunoștință pentru binefacerile pe care cuviosul le făcuse tuturor. Astfel că fiecare țăran, după putere, adusese câte ceva, și toți își întinseseră darurile pe jos în locul prin care știau că avea să treacă sfântul. Ajungând acolo și văzând darurile puse înainte, cuviosul a început să privească cu atenție la fiecare. Pe unul l-a

⁴⁹ Ibidem III, 16 p. 121

binecuvântat, zicând: „Mila lui Dumnezeu îl însoțește pe omul care a dat aceasta, pentru milostenia și dragostea pe care le are.”⁵⁰ De altul însă nici n-a vrut să se atingă: „De jertfa acestui om înțelept, dar zgârcit, nu pot să mă împărtășesc, până ce nu se va pocăi sincer de păcatul lui.”⁵¹ La scurtă vreme, un om din mulțime s-a apropiat de el și i-a căzut în genunchi, mărturisindu-și cu voce tare, în fața tuturor, păcatul. Văzând smerenia lui, sfântul l-a ridicat și l-a binecuvântat, încât omul a simțit chiar atunci că primise izbăvire de patima zgârceniei.

Într-altă zi, când se afla la o mănăstire, Columba a fost chemat să ia parte la Sfânta Liturghie. Părinții au ales drept preot slujitor pe cel pe care-l știau cel mai curat și mai bun. Însă când preotul a început să slujească, Columba a rostit dintr-odată, cu voce tare: „Cele curate și cele necurate sunt acum deopotrivă amestecate unele cu altele; adică, Tainele cele curate ale Sfintei Jertfe sunt aduse de un om necurat, care tocmai acum ascunde în cugetul său un păcat cumplit.”⁵² Cei din jur, auzind aceste cuvinte înfricoșătoare, s-au umplut de groază, în timp ce preotul a căzut în genunchi în fața tuturor și și-a mărturisit chiar atunci păcatul.

5. Sfântul Columba a purtat mare grijă și pentru irlandezii care trăiau în Scoția. De altfel, cuviosului i se cerea întotdeauna sfat în toate lucrurile ce țineau de conducerea țării, deoarece toți oamenii erau încredințați că sfaturile pe care le dădea Columba erau însuflate de Însuși Dumnezeu. Când se afla odată în insula Hinba, a văzut în vedenie un înger, care ținea în mână o carte de sticlă în care erau scrise numele tuturor domnitorilor Dalriadei⁵³. Îngerul i-a poruncit cuviosului să meargă de grabă la Iona pentru a-l unge rege pe Aidan, care era ales să fie următorul domnitor. Columba ar fi vrut însă să fie uns rege fratele său, și de aceea șovăia. Atunci îngerul, pentru a-i arăta că acele cuvinte sunt porunca lui Dumnezeu, a luat un bici și l-a lovit pe sfânt cu putere: „Să fii încredințat că sunt trimis la tine de

⁵⁰ Ibidem I, 35, p. 69

⁵¹ Ibidem I, 35, p. 69

⁵² Ibidem I, 33, p. 62-63

⁵³ Dalriada era numele regatului întemeiat de irlandezi în Scoția. Despre el, v. mai sus, nota 22, p. 65.

Dumnezeu cu cartea de sticlă, pentru ca după cuvintele pe care le-ai citit, să-l așezi pe Aidan la domnie; dar dacă nu vei voi să ascuți porunca, te voi lovi din nou.”⁵⁴ După ce trei nopți la rând i s-a arătat îngerul, sfântul a primit porunca ca fiind voia lui Dumnezeu. S-a întors la Iona și, găsindu-l acolo pe Aidan, l-a uns rege. În timpul sfințirii, i-a profețit acestuia despre toți urmașii lui, spunându-i că ei vor rămâne pe tron atâta vreme cât nu vor face nici un rău neamului din care se trăgea Columba. Într-adevăr, când peste mulți ani strănepoții lui Aidan au jefuit pământurile familiei lui Columba, domnia a fost luată din mâinile lor.

Prin bărbăția și hotărârea sa în fața tuturor, sfântul și-a făcut și o mulțime de dușmani. Dumnezeu însă întotdeauna îi păzește pe aleșii Săi, și nu lasă răutatea vrăjmașului să-i vatăme în vreun fel. De pildă odată, când un nelegiuit îl căuta pe Columba vrând să-l omoare, un ucenic de-al sfântului s-a îmbrăcat cu haina părintelui său, pentru a-l apăra. Ucigașul, nebănuind nimic, a venit într-o noapte și, găsindu-l pe ucenicul cel credincios astfel îmbrăcat, și-a înfipt cu putere sulita în el. Însă aceasta, în chip minunat, nu a străpuns mantia sfântului, de parcă ar fi atins cel mai tare scut. Nelegiuitul a plecat fără să-și dea seama că gândurile sale nu se împliniseră. Peste un an, în timp ce sfântul stătea în chilia sa, le-a spus ucenicilor săi că omul care încercase în chip mișelesc să-l omoare, tocmai atunci își primea pedeapsa de la Dumnezeu, fiind ucis pe câmpul de luptă.

6. Deși sfântul moștenise de la strămoșii săi o fire iute și hotărâtă, se păstrează destule povestiri care arată gingășia sufletească a omului lui Dumnezeu și dragostea cea mare pe care el o purta țării sale. Odată, de pildă, în vremea când stătea în Iona, a chemat pe unul dintre frați și i-a spus să meargă pe țărmul de apus al insulei, și să aștepte acolo un cocor care o să ajungă cu totul sfârșit de putere. „Îngrijește acea pasăre cu blândețe, du-o în vreo casă din vecini, unde să poată fi primită cu bunătate și hrănită vreme de trei zile.” Apoi a adăugat: „Îți încredințez cu atâta grijă această pasăre, deoarece vine din țara noastră.”⁵⁵

7. Într-o altă zi, cuviosul a chemat pe doi dintre ucenicii săi, poruncindu-le să meargă într-o insulă din apropiere. Acolo aveau să

⁵⁴ Ibidem III, 6, p. 114

⁵⁵ Ibidem I, 35, p. 67-68

găsească un hoț care stătea ascuns în timpul zilei, și noaptea ieșea din ascunzătoare pentru a fura din focile mănăstirii. Cei doi l-au găsit pe hoț și l-au adus la Columba pentru a fi pedepsit. Omul a ajuns în fața sfântului speriat de moarte. Însă cuviosul, cu voce liniștită, doar l-a muștrat pentru păcatul de a fura, spunându-i că dacă duce lipsă de ceva poate oricând să vină să ceară. Și pentru a nu-l slobozi cu mâna goală, i-a dat niște berbeci din turma mănăstirii. La puțin timp după aceasta, sfântul l-a chemat pe Baithene și l-a trimis la hoț cu o oaie mare și cu mai mulți saci de grâu. Deși mirat, ucenicul a ascultat porunca cuviosului. De-abia când a ajuns acolo a înțeles fapta starețului său, deoarece omul tocmai murise, iar darurile sfântului au putut fi folosite la înmormântarea bietului țaran.

8. Cu cât cuviosul sporea în vârstă, cu atât primea mai multe daruri de la Dumnezeu, astfel că la anii bătrâneții ajunsese un adevărat înger în trup, care sălășluia mai mult cu mintea la lucrurile cerești, decât la cele trecătoare ale lumii acesteia. Dintre descoperirile de care s-a învrednicit, doar puține ne-au rămas cunoscute. De multe ori în timp ce se ruga, era înconjurat de o lumină nepământească. Odată, de pildă, casa în care se închisese pentru a se nevoi a fost cuprinsă vreme de trei zile de o strălucire fără seamăn. Altădată, în timp ce se ruga pe ascuns în biserică, la miezul nopții, unul dintre frați, care se afla acolo din întâmplare, a putut să-l vadă înconjurat de o lumină mai puternică decât cea a soarelui. Într-o altă zi, în timp ce se afla pe insula Hinba, au venit să-l vadă Sfinții Comgall, Kenneth, Brendan și Cormac. Cei cinci au hotărât să slujească, în semn de mulțumire, Sfânta Liturghie. După ce aceasta s-a terminat, Brendan le-a mărturisit tuturor că în timpul sfințirii Darurilor a văzut o minge de foc deasupra capului lui Columba, care apoi s-a ridicat încet către cer.

De asemenea, din când în când chiar sfântul mărturisea fiilor săi despre descoperirile pe care le avea. De pildă, într-o dimineață devreme l-a chemat în grabă pe Diormit, ucenicul său de chilie, și i-a spus: „Pregătește repede (cele necesare) pentru slujirea Sfintei Împărtășanii, căci astăzi e ziua de naștere a Sfântului Brendan”⁵⁶. La uimirea

⁵⁶ Ibidem, III, 12, p. 119. După cum știm, ziua de naștere a unui sfânt, Biserica o socotește a fi ziua morții lui, deoarece în acea zi sfântul se naște în cer.

ucenicului, sfântul a mărturisit că în noaptea de dinainte văzuse în vedenie cerurile deschizându-se și cete îngerești coborând pentru a întâmpina sufletul cel biruitor al lui Brendan.

În același chip, altădată, când stătea împreună cu un fiu duhovnicesc, sfântul s-a luminat dintr-o dată la față, mărturisindu-i ucenicului că tocmai atunci vedea sufletul unei femei fiind purtat la cer de mai mulți îngeri. La un an după această întâmplare, sfântul, fiind împreună cu același ucenic, i-a făcut acestuia o altă descoperire: „Văd un lucru minunat: iată, femeia despre care ți-am vorbit în urmă cu un an întâlnește acum în văzduh sufletul soțului ei și, alături de sfinții îngeri, începe să se lupte pentru el cu puterile cele vrăjmașe; însă va birui, pentru că are ajutor chiar firea cea curată a omului.”⁵⁷

Sfântul a primit însă și mare putere asupra duhurilor necurate. De pildă, odată, când a ieșit în pădure pentru a se ruga, a fost întâmpinat de o mulțime nenumărată de draci, care vroiau să îi atace mănăstirea și să piardă cât mai mulți dintre călugări. Cu darul pe care-l avea, și ajutat de îngerii care îi veniseră în ajutor, sfântul i-a alungat pe vrăjmași din insulă. Apoi a venit repede înapoi la mănăstire, unde le-a povestit fraților cele întâmplate, descoperindu-le de asemenea că dracii, spumegând de mânie, s-au îndreptat înspre schitul din insula Ethica, unde era stareț Baithene, pentru a face ispite acolo. După două zile, sfântul le-a spus bucuros ucenicilor că Baithene, luminat fiind de Dumnezeu, rânduise în tot schitul post și rugăciune, pentru a se apăra de atacurile drăcești, astfel că doar un singur călugăr pierise.

9. Într-o toamnă oarecare, la câțiva ani înainte de moartea sfântului, frații au ieșit la câmp pentru a strânge roadele pământului. În prima seară, în timp ce se întorceau de pe câmp, a simțit fiecare ceva cu totul deosebit, însă, din smerenie, nici unul nu a îndrăznit să vorbească celorlalți despre asta. Lucrul acesta s-a întâmplat însă mai multe zile la rând, de fiecare dată în același loc și la aceeași oră. Într-una din seri, când tocmai treceau pe acolo, Baithene i-a oprit și le-a spus că dacă vreunul dintre ei simte ceva neobișnuit, să grăiască cu voce tare. Cel mai bătrân dintre ei a ascultat de porunca lui Baithene și a

⁵⁷ După ibidem, III, 11, p. 118

spus: „Atât în zilele din urmă, cât și chiar acum, am simțit o mireasmă așa de minunată, de parcă toate florile pământului s-ar fi adunat într-un singur loc; am simțit de asemenea o strălucire de căldură înăuntrul meu, defel dureroasă, ci chiar nespus de plăcută, și o anumită bucurie neobișnuită și de negrăit, revărsată în inima mea, care dintr-odată atâta mă înprospătează și mă veselește, încât uit de orice fel de durere și oboeală. Chiar și povara pe care o port în spate, oricât e de grea, este într-un chip tainic atât de mult ușurată, încât, din acest loc până la mănăstire, mi se pare că nu mai am nimic în spate.”⁵⁸ Și toți, însuflețiți, au mărturisit că simt același lucru. Iar apoi, nespus de uimiți, s-au așezat cu toții în genunchi, rugându-l pe Baithene să le lămurească pricina pentru care au parte de această mângâiere neobișnuită. „Știți cu toții,” le-a răspuns Baithene, „grija nespusă pe care ne-o poartă părintele nostru Columba, și cum, veșnic atent la truda noastră, este întotdeauna mâhnit când ne întoarcem la mănăstire mai târziu decât de obicei. Și acum, pentru că nu poate veni chiar el să ne întâmpine, duhul lui ne iese înainte în timp ce mergem, și ne aduce așa de mare alinare.”⁵⁹

Moartea sfântului

1. Iată însă că se apropia și vremea ca sfântul lui Dumnezeu să se odihnească de luptele și de ostenele sale, și să se mute în lăcașurile cele cerești. Într-una din zile, când se afla în Iona împreună cu doi ucenici, fața sa a strălucit dintr-odată de o bucurie fără margini. Însă la scurt timp, fiind încă luminat de veselie aceea de negrăit, fața i s-a întunecat și lacrimi de tristețe au început să-i curgă din ochi. Uimiți, cei doi frați l-au întrebat despre pricina bucuriei și apoi a mâhnirii sale. Văzându-i că stăruie și pentru a nu-i întrista, Columba le-a mărturisit cele ce-i fuseseră descoperite. Chiar în ziua aceea se împlineau treizeci de ani de când sfântul ajunsese în Iona. În toată

⁵⁸ Ibidem, I, 29, p. 60. Cât de asemănătoare sunt aceste cuvinte cu cele rostite de către Motovilov Sfântului Serafim din Sarov, când cuviosul a descoperit ucenicului său chipul în care omul simte în inima sa primirea Duhului Sfânt! V. Morariu, Dosoftei, *Sfântul Serafim de Sarov*, Ed. Episcopiei Romanului, 1999, pp. 262 sq.

⁵⁹ Sfântul Adamnan, *op. cit.*, I, 29, p. 61

șederea sa acolo, el Îl rugase cu stăruință pe Dumnezeu ca în al treizecilea an să-l dezlege de legătura cu trupul cel pământesc și să-l ducă la Sine. Și într-adevăr, văzând îngerii trimiși să-i ia sufletul, se umpluse de negrăită bucurie. Însă apoi fața i se acoperise de supărare, deoarece îngerii se opriseră dintr-odată din drumul lor. „Căci nu le este îngăduit să se apropie de mine,” le-a lămurit sfântul, „deoarece acel lucru pe care Dumnezeu mi l-a dăruit după ce m-am rugat Lui cu toată puterea mea – anume, ca să plec din lume la El în această zi – El l-a schimbat într-o clipă, ascultând rugăciunile pe care le fac pentru mine atât de multe biserici.”⁶⁰ Cuviosului i se mai dăduse să trăiască pe acest pământ încă patru ani.

Astfel, sfântul și-a știut ziua sfârșitului cu mult înainte de venirea ei. După patru ani, într-o zi de mai, deși era bătrân și bolnav, a mers până la câmpul unde lucrau frații. Le-a mărturisit că Dumnezeu îi îngăduise să plece cu o lună înainte, însă deoarece nu voise să le strice sărbătoarea Paștilor, hotărâse să mai amâne plecarea încă puțin. Apoi, cu fața înspre răsărit, a binecuvântat insula, și de atunci înainte șerpii otrăvitori nu au mai putut face rău nimănui.

Cu o săptămână înainte de a muri, duminica, în timp ce slujea Sfânta Liturghie, fața i s-a luminat din nou de mare bucurie. După slujbă le-a mărturisit celorlalți că un înger venise să-l vestească că Dumnezeu cerea de la ei o comoară foarte dragă Lui. Nimeni n-a înțeles că sfântul vorbea chiar despre sufletul său.

Apoi, sâmbăta următoare, deși era așa de bătrân (avea 76 de ani), s-a dus împreună cu Diormit, ucenicul său, ca să binecuvânteze mănăstirea. Pentru că pomenea mereu de sfârșitul său, Diormit s-a mâhnit, însă cuviosul i-a spus cu glas mângâietor: „Această zi este numită în Sfintele Scripturi sâmbătă (sabat), care înseamnă odihnă. Și astăzi cu adevărat este sâmbătă pentru mine, pentru că este ultima zi din această viață trudnică a mea, și întru ea mă voi odihni după oboseala muncilor mele; și astăzi, la miezul nopții, când va începe ziua cea mare a Domnului, mă voi duce, după cuvântul Sfintelor Scripturi, pe calea părinților noștri.”⁶¹

⁶⁰ Ibidem III, 23, p. 127

⁶¹ Ibidem III, 24, p. 129

În timp ce ședea împreună cu ucenicul său, care plângea cu amar pentru cele ce-i fuseseră vestite, a venit la el calul cu care frații aduceau lapte la mănăstire. Și, ca și cum ar fi înțeles ce avea să se întâmple, și-a lipit capul de pieptul cuviosului și a început să plângă și el, asemenea unui om. Apoi sfântul a binecuvântat din nou mănăstirea, profetind despre ea: „Cât de mic și sărăcăcios este acest loc, totuși va fi ținut la mare și neobișnuită cinste, nu doar de regii și de poporul Scoției, ci și de conducătorii neamurilor străine și sălbatice, și de supușii lor; chiar și sfinții altor biserici îl vor privi cu nu puțină dragoste.”⁶²

Apoi s-a întors la chilia sa. Chiar și în ultima zi a continuat să scrie din Sfânta Scriptură. Ultimele cuvinte pe care le-a scris au fost cele din Psalmul 33: „Iar cei ce-L caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele.”⁶³ După ce a încheiat astfel, s-a dus la biserică, la vecernie. Intrând apoi din nou în chilie, a rostit fraților ultimele sale povețe: „Acestea, o, copiii mei, sunt ultimele cuvinte pe care vi le spun – să fiți în pace și să aveți dragoste neprefăcută între voi; și dacă veți urma astfel pilda sfinților părinți, atunci Dumnezeu, Mângâietorul celor buni, vă va fi ajutor; iar eu, rămânând întru El, voi mijloci pentru voi; și El vă va da nu numai îndeajuns pentru a vă îndeștula nevoile vieții acesteia, dar vă va și împodobi cu bunele și veșnicele răsplăți care sunt gătite celor care Îi împlinesc poruncile.”⁶⁴

După aceasta, așteptând ceasul fericit al plecării sale, cuviosul a rămas tăcut. Când însă a auzit clopotele bătând miezul nopții, de îndată s-a ridicat și, înainte ca ceilalți să-și dea seama ce face, a fugit în biserică. Doar Diormit a reușit să-l urmeze îndeaproape. Când ucenicul a ajuns la ușa bisericii a văzut o lumină minunată, însă aceasta s-a stins de îndată ce a intrat. La scurtă vreme au ajuns și ceilalți frați, cu lumânări, și l-au găsit pe părintele lor întins pe jos în fața altarului, cu capul sprijinit de pieptul lui Diormit. Înainte ca sufletul său să plece pentru totdeauna, Diormit i-a ridicat mâna și sfântul, pentru că nu mai putea vorbi, i-a binecuvântat în tăcere pentru ultima dată pe frați. Apoi, ușor, ușor, sufletul său și-a luat zborul. Fața însă a continuat să-i rămână

⁶² Ibidem III, 24, p. 130

⁶³ Ps. 33, 10

⁶⁴ Ibidem III, 24, p. 130

luminoasă, roșie, de parcă nu murise, ci numai dormea. Era noaptea de 9 iunie a anului 597. În timpul acesta, mulți dintre ucenicii săi din Irlanda, dar și alți oameni care nu-l cunoșteau pe sfânt, au văzut venind dinspre Iona o lumină strălucitoare și au auzit cântece de o negrăită frumusețe umplând cerul.

Cu câteva zile înainte de moarte, cuviosul profețise că la înmormântarea sa nu vor lua parte decât călugării mănăstirii. Într-adevăr, după ce vreme de trei zile frații au cântat fără oprire slujbe pentru părintele lor, s-a pornit pe mare o furtună atât de cumplită, încât nimeni nu a mai putut ajunge la mănăstire. După slujbă, frații au îmbrăcat trupul lui Columba cu un giulgiu curat de pânză, iar apoi l-au așezat cu mare cinste și plâns în mormânt.

2. Sfântul a continuat să povățuiască poporul chiar și după moartea sa. Astfel, în Irlanda trăia un tânăr, pe nume Fintan, care avea să ajungă un mare sfânt⁶⁵. Acesta ardea de dorința de a merge la Iona pentru a intra în obștea condusă de Columba. S-a dus astfel la un preot îmbunătățit din Irlanda pentru a-i cere binecuvântare să plece. Tocmai când cei doi vorbeau, au venit din Britania niște ucenici de-ai lui Columba, vestindu-le moartea cuviosului. Cei doi au izbucnit în plâns. Aflând însă că urmaș al sfântului fusese ales Baithene, Fintan a hotărât să meargă acolo și să intre în obștea condusă de noul stareț, care urma într-un tot în sfințenie părintelui său. Când Fintan a ajuns la Iona și i-a spus lui Baithene despre dorința sa, starețul l-a lămurit că nu poate să-l primească în mănăstire, deoarece Columba îi profețise cu mult timp în urmă despre venirea sa: „La scurtă vreme după dorita și mult-așteptata mea plecare la Domnul,” spusese Columba, „va veni un frate pe nume Fintan, care acum își păzește în curăție anii tinereții și învață Sfintele Scripturi, cerându-ți să intre în această mănăstire a noastră. Însă aceasta nu i-a fost rânduit de înainte-știința lui Dumnezeu, ca el să fie călugăr al vreunui stareț, deoarece a fost ales de Dumnezeu ca el însuși să fie stareț al multor călugări și să conducă mulțime nenumărată de suflete în împărăția cerurilor.”⁶⁶ Auzind aceste

⁶⁵ Sfântul Fintan (Munnu) a întemeiat în Irlanda mănăstirea din Taghmon, strălucind acolo în sfințenie și mai ales în răbdarea și mulțumirea cu care a îndurat o cumplită boală de piele. A murit după o lungă suferință în anul 635 d. Hr., fiind sărbătorit la 21 octombrie.

⁶⁶ După Sfântul Adamnan, *op. cit.*, I, 2, p. 41

cuvinte, Fintan I-a mulțumit cu lacrimi în ochi lui Dumnezeu pentru descoperirea de care îl învrednicise prin sfântul Său.

După ce cuviosul a ajuns în cereștile locașuri, în fața tronului lui Dumnezeu, el s-a putut ruga, după cum făgăduise, cu mult mai multă ușurință, atât pentru fiii săi, cât și pentru toți cei ce-i cereau ajutorul cu credință. Mai ales, Columba era grabnic ajutător pentru întreg poporul Scoției, pe care se străduise să-l aducă jertfă curată lui Hristos. De aceea, nenumărați oameni au început să vină la Iona pentru a primi dezlegare de greutățile și neputințele care îi apăsau. În scurtă vreme, mănăstirea a ajuns cel mai mare loc de pelerinaj din întreaga Scoție și o adevărată lumină pentru toate pământurile dimprejur⁶⁷. Moaștele sfântului, preaslăvite prin minuni nenumărate, au rămas la Iona până în anul 849, când, din pricina multelor atacuri ale vikingilor, călugării au fost nevoiți să le mute la Dunkeld.⁶⁸ Astăzi, însă, nu se mai știe sigur unde sunt.

Pentru rugăciunile Sfântului Cuviosului Părintelui nostru Columba, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!

⁶⁷ Într-adevăr, nu mai puțin de 20 dintre călugării Ionei sunt cinstiți ca sfinți. Prin ei și prin mulți alții, mănăstirea a jucat un rol deosebit de însemnat în încreștinarea atât a Scoției, cât și a părții de nord a Angliei.

⁶⁸ Vom adăuga aici că sub numele Sfântului Columba au rămas și câteva profeții în legătură cu sfârșitul lumii. Deși nu se poate ști cu siguranță dacă acestea au fost scrise anume de către omul lui Dumnezeu, totuși, ele rămân de mare însemnătate. Astfel, una dintre prorocii spune că Irlanda se va scufunda în mare cu șapte ani înainte de sfârșitul lumii, în timp ce cealaltă prevestește că la Iona, chiar înainte de sfârșit, viața călugărească va fi reînnoită după un îndelung răstimp de pustiire.

Viața Sfântului Columban din Luxeuil și Bobbio

Sfinții Comgall, Gall și Columban

Troparul Sfântului Columban, glas VIII:

Om ceresc și înger pământesc te-ai arătat lumii întregi, Sfinte Părinte Columbane, fără șovăială muștrând toate păcatele și fărădelegile oamenilor. Pentru aceasta ca unul ce te-ai adăpat cu dumnezeiască înțelepciune din învățătura cea curată a părinților pustiei, roagă-L pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre!

Introducere

Dintre nenumărații călugări irlandezi care au propovăduit credința creștină neamurilor păgâne din pământurile Europei, cel mai însemnat și mai cunoscut a fost de bună seamă Sfântul Columban, întemeietorul mănăstirilor din Luxeuil și Bobbio. Om năvalnic din fire (asemeni tuturor irlandezilor) și de o mare înfrânare, Sfântul Columban a lăsat Europei o moștenire deosebit de bogată, mai ales prin multele mănăstiri pe care el și ucenicii săi le-au întemeiat peste tot în Apus. Din această pricină, „viața” sfântului, scrisă la puțin timp după moartea sa, de un călugăr pe nume Iona, s-a bucurat în vechime de mare cinste și prețuire.¹ Noi ne vom strădui să arătăm, în cele ce urmează, luptele spre mântuire prin care Sfântul Columban a ajuns vrednic de Împărăția cerurilor și de dragostea tuturor.

Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului

Columban s-a născut în partea de răsărit a Irlandei, în ținutul Leinster, în jurul anului 543 d. Hr. Aproape nimic nu se știe despre părinții lui. Totuși, călugărul Iona ne spune că mama sfântului, în timp ce-l purta în pânțece, a avut un vis în care i s-a descoperit că va naște un mare ales al lui Dumnezeu. Astfel, fiind cufundată adânc în somn într-una din nopți, a văzut deodată soarele răsărind din pânțele ei, și strălucind cu lumină puternică peste întreaga lume.² Întrebând oameni sfinți despre aceasta, toți i-au spus că visul este un semn de la Dumnezeu că pruncul ce se va naște va fi un povățuitor spre mântuire atât pentru ea, cât și pentru mulți alții.

Din această pricină, după nașterea lui Columban mama sa a început să-i poarte mare grijă, într-atâta încât priveghea mereu asupra

¹ Intrat în mănăstirea din Bobbio la trei ani după moartea Sfântului Columban, Iona și-a adunat mărturiile despre omul lui Dumnezeu chiar de la ucenicii și cunoscuții cuviosului.

² Acest vis este foarte asemănător cu cel avut de mama unui mare cuvios al vremurilor noastre, Părintele Arsenie Boca. În timp ce era însărcinată cu părintele Arsenie, mama lui a visat că are în pânțece soarele și luna.

lui și nu îndrăzne să-l încredințeze nici măcar rudelor apropiate. Iar sfântul creștea, cu darul lui Dumnezeu, în fapte bune și în înțelepciune. Încă de mic copil avea mare dragoste de învățătură și, cu trecerea timpului, a ajuns să cunoască desăvârșit nu doar Sfintele Scripturi, ci și gramatica și celelalte științe. Însă vrăjmașul mântuirii, care nicicând nu doarme, nu putea să îndure sporirea binecuvântatului copil, și de aceea „a început să-și întoarcă armele ucigașe asupra lui, pentru a-l prinde în plasele sale pe acest tânăr pe care-l vedea înaintând așa de repede în har.”³

Iar săgeata vrăjmașului a venit prin ispitele trupești. Într-adevăr, pentru că sfântul era frumos la chip și înțelept la minte, și mereu vesel și deschis față de toți, multe dintre tinerele irlandeze s-au aprins de dragoste față de el și căutau să-l câștige de soț. Însă Columban pornise cu alte gânduri în viață, deoarece el încă de mic hotărâse să se închine în întregime lui Hristos și Bisericii Sale. Văzându-se așadar înconjurat de atâtea fecioare frumoase, sfântul a început să șovăie în alegerea sa, neștiind pe ce cale să o apuce. „Se temea,” ne spune călugărul Iona, „ca nu cumva, prins în capcană de poftele lumii, să fi cheltuit în zadar atâta muncă pentru gramatică, retorică, geometrie și Sfintele Scripturi.”⁴

Fiind astfel sfâșiat în dorințele sale, Columban a început să se roage fierbinte lui Dumnezeu, cerându-I cu lacrimi să-l lumineze asupra căii pe care să o urmeze. Iar Stăpânul a toate nu a lăsat neascultată rugăciunea lui. Astfel, într-una din zile, în timp ce sfântul se frământa neliniștit asupra acestor lucruri, a ajuns la o pustnică cu viață sfântă care trăia în apropiere de satul lui, în adâncul pădurii. După ce au vorbit câțva timp, pustnica a început dintr-o dată să-l mustre pe tânăr cu cuvinte însuflate de Dumnezeu: „Eu, pe cât mi-a stat în putere, am pornit la lupta cea bună. Iată, doisprezece ani au trecut de când sunt departe de casă și am căutat acest loc de pribegie. Cu ajutorul lui Hristos, niciodată de atunci nu m-am mai ocupat cu îndeletniciri lumești; după ce am pus mâna pe plug, nu m-am mai întors înapoi. Și dacă nu

³ Iona din Bobbio, *The Life of St. Columban*, 7, Ed. Dana C. Munro, History Dept, University of Pennsylvania, Philadelphia, University of Pennsylvania Press [1897?-1907?], pe Internet la pagina: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/columban.html>

⁴ Ibidem, 7

m-ar fi împiedicat slăbiciunea firii mele femeiești, aș fi trecut marea și mi-aș fi ales drept casă un loc mai bun printre străini. Iar tu, arzând de focul tinereții, stai liniștit în pământul tău de naștere...; din slăbiciune ascuți, chiar împotriva voinței tale, de glasul trupului, și crezi că te poți însoți cu partea femeiască fără păcat. Dar adu-ți aminte de amăgirile Evei, căderea lui Adam; [adu-ți aminte] cum Samson a fost înșelat de Dalila; cum David a fost dus la fărădelege de frumusețea Batșebe; cum înțeleptul Solomon a fost prins în capcană de dragostea unei femei. Pleacă, tinere, pleacă! Fugi de stricăciunea în care, după cum știi, mulți au căzut! Leapădă calea care duce la porțile iadului!”⁵

Până în străfund au săgetat cuvintele femeii inima omului lui Dumnezeu. Parcă într-o clipită, tot vălul și ceața care-i acoperiseră atâta vreme ochii au căzut, și sufletul sfântului s-a umplut de bucurie și pace. Primise încredințare lăuntrică asupra voii lui Dumnezeu, și de aceea orice șovăială îi dispăruse din inimă. Astfel aprins de focul dumnezeiesc, Columban nu și-a mai amânat nici cu o zi plecarea. De cum a ajuns acasă, le-a spus prietenilor și rudelor sale hotărârea pe care o luase, și a început să se pregătească de drum. Mama sfântului, care-l iubea mai mult decât orice pe lume, a început să plângă și să se jeluiească cu glas mare, rugându-l cu lacrimi în ochi să nu o părăsească. Însă altă dragoste ardea de acum în inima tânărului, dragostea cea nepotolită care îl rupe pe om de pământ și îl urcă la cer, și de aceea sfântul i-a răspuns neîndoit mamei sale: „Oare n-ai auzit că: *Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine?*”⁶ Atunci femeia, văzând că nu poate să-și înduplece fiul prin lacrimi și rugăminți, s-a aruncat deznădăjduită la pământ în fața lui, pentru a-i împiedica plecarea. Însă Columban știa prea bine că nu mai poate rămâne nici o clipă în lumea aceasta deșartă și trecătoare. De aceea, deși inima îi era frântă de durere pentru suferința mamei lui, cu un salt hotărât a sărit peste femeia întinsă în fața ușii, rugând-o să nu se lase cu totul stăpânită de durere, căci „el trebuie să meargă oriunde îl va duce calea mântuirii.”⁷ Era pentru ultima dată când o vedea în viața aceasta.

⁵ Ibidem, 8

⁶ Ibidem, 8; Mt. 10, 37

⁷ Ibidem, 8

Astfel plecat de la casa sa, sfântul și-a îndreptat pașii spre un mare învățat al acelor vremuri, Cuviosul Sinell, bărbat cu viață sfântă, vestit în toată Irlanda pentru cunoașterea desăvârșită a Sfintei Scripturi⁸. Petrecând ca ucenic al acestui plăcut al lui Dumnezeu, Columban a sporit neîncetat în cunoașterea cuvântului lui Dumnezeu, încât a ajuns să știe pe de rost atât întreaga Psaltire⁹, cât și multe alte locuri din Sfânta Scriptură.

Intrarea în mănăstire

După ce a adunat de la Sfântul Sinell comorile învățaturii, omul lui Dumnezeu a hotărât să-și împlinească visul de a se închina lui Hristos în viață călugărească. Pentru aceasta a ales mănăstirea din Bangor, unde era stareț Sfântul Comgall, om desăvârșit în virtute și puternic în cuvânt. Mănăstirea pe care acesta o întemeiase la Bangor ajunsese încă din vremea lui cea mai mare mănăstire a Irlandei, în ea nevoindu-se nu mai puțin de 3000 de călugări. Dintre aceștia, mulți atinseseră măsura sfințeniei, și de aceea mănăstirea era o lumină nu doar pentru întreaga Irlandă, ci și pentru multe pământuri din Apus. Sfântul Comgall așezase în ea o rânduială foarte aspră, care stăruia mai ales asupra ascultării desăvârșite de stareț. Într-adevăr, anume prin ascultare izbutise el să adune atâția bărbați sfinți la Bangor, și se spune că la moartea duhovnicului său, sfântul le-a spus ucenicilor: „Duhovnicul¹⁰ meu a murit, iar eu nu mai am cap; nici voi nu mai aveți cap, pentru că un om care și-a pierdut duhovnicul este ca un trup fără cap.” Sub povățuirea unui astfel de om sfânt, Columban a putut să înainteze cu pași repezi pe calea mântuirii. Aceasta cu atât mai mult cu cât omul lui Dumnezeu era râvnitor spre toată fapta cea bună, întrecându-i pe mulți dintre călugări prin nevoințele și ascultarea sa. Călugărul Iona vorbește astfel despre viața sfântului la Bangor: „Aici Columban s-a dăruit în întregime postului și rugăciunii, purtării jugului

⁸ Cuviosul Sinell, despre care nu se știe foarte multe lucruri, este prăznuit la 12 noiembrie.

⁹ Ca ucenic al Cuviosului Sinell, Columban a scris chiar o tâlcuire a Psaltirii Proorocului David, care însă nu s-a mai păstrat.

¹⁰ În limba irlandeză veche, cuvântul pentru duhovnic era „anamchara”, care înseamnă „prieten de suflet” (din limba latină: „anima” (=inimă) și „carus” (=prieten, drag)).

celui ușor al lui Hristos, omorării poftelor trupului, luării asupra lui a crucii lui Hristos și urmării Lui.”¹¹

După ce Columban a sporit mai mulți ani sub povățuirea Sfântului Comgall, desăvârșindu-se în dragoste și în ascultare, a venit vremea ca „lumina să fie pusă în sfeșnic și să lumineze tuturor”¹². Astfel, în inima sfântului s-a aprins dorința de a-L propovădui pe Hristos popoarelor care zăceau încă în întunericul păgânătății. Și fiind stăpânit vreme îndelungată de acest dor, a hotărât să vorbească cu starețul său despre aceasta. Însă Comgall nicidecum nu vroia să se lipsească de așa un mare dar de la Dumnezeu, și de aceea a șovăit vreme îndelungată în a-i da sfântului binecuvântare să plece. Văzând însă că ucenicul stăruie în hotărârea sa, starețul și-a dat seama că Însuși Dumnezeu îl însuflețea spre propovăduire, și de aceea până la urmă s-a lăsat înduplecat și i-a îngăduit să plece. „Prin urmare starețul l-a chemat pe Sfântul Columban la el și, deși îndurerat, a pus înainte binele celorlalți mai degrabă decât binele său, și i-a dăruit [sfântului] legătura păcii, puterea mângâierii și însoțitori cunoscuți pentru evlavia lor.”¹³

Plecarea la propovăduire

Și astfel, înarmat cu binecuvântarea părintelui său, Columban a început să se pregătească de drum. Cu multă înțelepciune și-a ales 12 însoțitori de o râvnă și un cuget cu el, între care strălucea mai ales Sfântul Gall, cel ce avea să fie cinstit mai târziu ca apostolul Elveției. Apoi, urcându-se într-o mică corabie, cuviosul și-a părăsit pentru totdeauna țara iubită, luând asupra sa jugul cel greu al pribegiei și al înstrăinării de bunăvoie pentru Hristos. Era anul 590 d. Hr., și Columban avea în jur de 45 de ani. După o călătorie de mai multe zile, călugării au ajuns cu bine pe coastele de apus ale Britaniei, unde trăia un popor înrudit cu irlandezii¹⁴. Rămânând puțină vreme în acele locuri, au

¹¹ Ibidem, 9

¹² Mt. 5, 15

¹³ Ibidem, 9

¹⁴ Este vorba de britanii care fugiseră din Marea Britanie datorită cuceririi ei de către englezi. Britanii s-au așezat pe coastele de apus ale Galiei (în Franța de azi), și mai ales în peninsula Bretania, care și-a luat numele de la ei.

hotărât să treacă în pământurile Galiei, unde „în vremurile acelea, fie din pricina numeroșilor dușmani din afară, fie datorită nepăsării episcopilor, credința creștină aproape dispăruse. Doar crezul mai rămăsese. Însă harul mântuitor al pocăinței și năzuința de a dezrădăcina poftele trupului nu mai puteau fi găsite decât în puțini dintre oameni.”¹⁵ De aceea, de cum au ajuns în Galia, călugării au început să propovăduiască peste tot cuvântul mântuirii, întorcând nenumărate suflete la credința în Hristos și la o adevărată viață creștinească. Columban strălucea tuturor prin darul învățaturii și al cuvântului, pe care-l avea cu prisosință, și mai ales prin faptul că împlinea el însuși tot ce propovăduia.

Cel mai mult însă îi uimea pe oameni viața cu totul netrupească pe care o duceau călugării, și dragostea și pacea desăvârșită care sălășluia între ei. Prin aceasta ei arătau, după cuvântul Mântuitorului, că sunt adevărați ucenici ai lui Hristos, și de aceea poporul îi cinstea ca pe niște îngeri în trup. Călugărul Iona vorbește în cuvinte minunate despre aceasta: „Așa de mare era smerenia lui și a ucenicilor lui, încât după cum copiii lumii acesteia caută cinste și putere, ei, dimpotrivă, se întreceau unul cu altul în dobândirea smereniei. [...] Atâta credință și dragoste sălășluia în fiecare dintre ei, încât pentru ei exista o singură voință și o singură lepădare de sine. Simplitatea și cumpătarea, smerenia și blândețea îi împodobeau pe toți deopotrivă. Păcatele trândăviei și al vrajbei fuseseră alungate. Mândria și semeția erau ispășite prin pedepse aspre. Batjocura și invidia fuseseră izgonite prin sânguință stăruitoare. Atât de mare era puterea răbdării, a dragostei și a blândeții lor, încât nimeni nu se putea îndoi că Dumnezeu le locuia în mijlocul lor. Dacă vedeau că vreunul dintre ei se afla în greșală, se străduiau toți împreună, cu același drept, să-l oprească pe păcătos prin muștrările lor. Toate le aveau de obște. Dacă vreunul spunea despre ceva că este al său, era scos din părtașia cu ceilalți și pedepsit prin canoane. Nimeni nu îndrăznea să întoarcă răul cu rău, sau să scape vreun cuvânt aspru; așa că oamenii trebuie să fi crezut că o viață îngerească era trăită de oameni muritori.”¹⁶

¹⁵ Ibidem, 11

¹⁶ Ibidem, 11

Din pricina aceasta, faima propovăduitorilor irlandezi s-a răspândit în scurtă vreme în toate pământurile france. Până la urmă, vestea despre ei a ajuns și la urechile domnitorului acelor locuri, regele Guntram al Burgundiei, care l-a chemat pe Columban la curte pentru a vedea dacă lucrurile auzite despre el erau adevărate. Ajuns acolo, cuviosul a început să-i vorbească regelui cu cuvinte pline de înțelepciune, încât acesta a rămas uimit de harul Duhului Sfânt ce sălășluia în el. De aceea, dându-și seama ce comoară avea în fața ochilor, a început să-l roage stăruitor pe sfânt să rămână în pământurile lui. Îi făgăduia că îi va da orice îi va cere, numai să nu plece în vreo țară străină. Când a aflat că sfântul nu voia nimic pentru el, regele i-a spus: „Dacă vrei să iei crucea lui Hristos asupra ta și să urmezi Lui, atunci caută liniștea unei sihăstrie. Numai fii atent ca, pentru sporirea răsplății tale și pentru binele nostru duhovnicesc, să rămâi în regatul nostru și să nu pleci la popoarele vecine.”¹⁷ Columban a primit cu bucurie cererea regelui și și-a ales un loc retras și singuratic, aflat în inima munților Vosgi, în apropierea unui vechi castel roman cu numele Annegray.

Întemeierea mănăstirilor de la Annegray, Luxeuil și Fontaine

Primii ani în acest loc au fost pentru tânăra obște plini de greutate și necazuri. Ajunși la Annegray, călugării s-au așezat cum au putut între zidurile părăsite ale castelului, începând să ducă o viață de aspră nevoință. Ispitele nu au întârziat să apară. La puține zile după sosirea lor, unul dintre frați a fost lovit de o febră puternică, ajungând pe patul de moarte. Pentru că nu aveau nimic de mâncare, decât numai coji de copaci și rădăcini, călugării au hotărât să facă post și rugăciune pentru ca Dumnezeu să le trimită ajutor pentru fratele bolnav. Vreme de trei zile nu au mâncat și nu au băut nimic. Când deja ajunseseră la capătul puterilor, pe neașteptate la poarta castelului a apărut un om cu o căruță încărcată cu pâine și alte mâncăruri. A mărturisit că simțise în inima sa un îndemn puternic „de a ajuta din propria lui avere pe cei ce, de dragul lui Hristos, sufereau așa o mare sărăcie în pustie.”¹⁸ Punând jos

¹⁷ Ibidem, 12

¹⁸ Ibidem, 13

cele pe care le adusese, țăranul l-a rugat cu lacrimi în ochi pe sfânt să se roage pentru soția lui, care se chinuia amarnic de friguri. Văzându-i zdrobirea inimii, Columban nu a putut să nu asculte cererea binefăcătorului său, și de aceea i-a chemat pe frați și împreună au făcut toți rugăciune pentru vindecarea femeii. Când bărbatul s-a întors acasă și-a găsit soția deplin însănătoșită și, întrebând, și-a dat seama că minunea se petrecuse în chiar ceasul când Columban se ruga în biserică împreună cu ucenicii săi.

Călugării trăiau în pustie în lipsuri cumplite, supunându-se, după obiceiul irlandezilor, la mari nevoițe și înfrânări. Se întâmpla adesea ca vreme de mai multe zile la rând să nu aibă nimic altceva de mâncare decât ceea ce le dădea pustia. „Prin asprimea lor desăvârșită,” spune călugărul Iona, „toate poftele trupești au fost izgonite, și prădătorul și hoțul tuturor virtuților a fost pus pe fugă.”¹⁹ Odată însă, când trecuseră deja nouă zile de când se hrăniseră numai cu coji și rădăcini, Dumnezeu a hotărât să le trimită o mângâiere, descoperind starețului unei mănăstiri din apropiere sărăcia lor. De îndată, starețul a chemat un ucenic de încredere și l-a trimis la pustnici cu mâncare din belșug. Ucenicul însă nu știa drumul spre Annegray, și de aceea când s-a făcut noapte s-a pierdut prin pădurea deasă și neumblată. Neștiind ce să facă, s-a gândit să se lase în voia cailor, căci Dumnezeu, Care îl povățuise pe stareț să trimită mâncare călugărilor, putea să descopere și animalelor calea spre locul unde se nevoiau ei. Și într-adevăr, în scurtă vreme ucenicul a ajuns la porțile sihăstriei. Când Columban a văzut darurile primite, a căzut cu lacrimi înaintea lui Dumnezeu, mulțumindu-I pentru dragostea și purtarea Lui de grijă cea nemăsurată.

În scurt timp, vestea despre minunile sfântului s-a răspândit peste tot în acele ținuturi, și tot mai mulți oameni au început să vină la Annegray, fie pentru a primi sfat și povață de mântuire, fie pentru a dobândi ușurare de neputințele și grijile ce-i apăsau. Deși Columban îi primea și-i mângâia pe toți ca un părinte iubitor, dorul cel mare al inimii sale era viața în singurătate. De aceea, văzându-se înconjurat de atâta lume, a hotărât să-și caute un loc retras în apropiere de mănăstire, unde să se poată nevoi și ruga în liniște.

¹⁹ Ibidem, 14

Odată, în timp ce cutreiera pădurile în căutarea unui astfel de loc, se întreba dacă ar fi mai de dorit „să sufere ocări din partea oamenilor, sau să fie lăsat pradă furiei fiarelor sălbatice. În timp ce se gândea la aceasta, însemnându-și mereu fruntea cu semnul crucii și rugându-se, a hotărât că este mai bine să sufere cruzimea fiarelor sălbatice, fără vreun păcat din partea lor, decât nebunia oamenilor, care astfel și-ar pierde sufletul.”²⁰ S-a arătat însă că gândul lui nu fusese unul întâmplător, căci la scurtă vreme a fost înconjurat de o haită de lupi. Cuviosul a rămas nemișcat în mijlocul lor, cerând ajutor și izbăvire de la Dumnezeu. Lupii au început să se apropie încet de el și au ajuns chiar să-i apuce hainele cu dinții. Însă pentru că sfântul nu dădea nici un semn de slăbiciune și neîncetat se ruga, fiarele i-au dat până la urmă drumul și au plecat. „Și astfel îndepărtând, prin tăria lui, ispita, a scăpat de nenorocire. Însă nu știa sigur dacă fusese o înșelăciune a diavolului sau dacă lucrul acela se întâmplase de adevărat.”²¹

Până la urmă, sfântul a găsit o peșteră aflată într-o stâncă prăpăstioasă, într-un loc aproape cu neputință de ajuns, foarte potrivit pentru dorințele sale. Când însă a intrat înăuntru pentru a o cerceta, a dat peste un urs uriaș, care își făcuse sălașul acolo. Netulburat, Columban i-a poruncit fiarei să plece, iar aceasta l-a ascultat supusă, căci omul lui Dumnezeu dobândise, prin viața lui sfântă, putere de stăpân asupra animalelor. După ce s-a așezat în acest chip în peșteră, Columban și-a început viața de aspră nevoință, petrecând în post și rugăciune neîncetată, rupt cu desăvârșire de grijile și tulburările lumești. „Era atât de slăbit de post, încât de-abia mai părea în viață. Nici nu mânca altceva decât puține dintre ierburile pământului sau dintre micile mere care cresc în acea pustietate [...]. Băutura lui era apa. Și cum era întotdeauna ocupat cu alte griji, nici pe aceasta nu o avea întotdeauna.”²² Un băiat pe nume Domoalis mergea din când în când la peșteră pentru a-i spune sfântului problemele mănăstirii, iar apoi se întorcea la frați cu sfaturile și poruncile lui. Odată, când băiatul rămăsese mai multe zile în peșteră împreună cu omul lui Dumnezeu, a început să se plângă

²⁰ Ibidem, 15

²¹ Ibidem, 15

²² Ibidem, 16

că îi era greu să tot coboare după apă pe primejdioasele cărări ale muntelui. Văzându-l mâhnit, Columban i-a spus să sape o mică groapă în stâncă și, în timp ce Domoalis făcea aceasta, el a început să se roage fierbinte. În scurtă vreme din groapă a țâșnit un izvor cu apă rece și bună de băut, care se păstrează până astăzi.

Cu timpul, tot mai mulți frați au început să se strângă sub ascultarea lui Columban, văzând că omul lui Dumnezeu era un povățuitor nemincinos pe calea mântuirii. Când călugării nou-veniți nu au mai încăput la Annegray, sfântul a fost nevoit să caute un loc potrivit pentru a zidi o altă mănăstire. L-a găsit la mică depărtare de Annegray, pe locul unei vechi așezări romane numite Luxeuil. Acolo a întemeiat în anul 595 d. Hr. o nouă mănăstire, care avea să o depășească în scurtă vreme pe cea din Annegray și să ajungă cea mai mare mănăstire din Galia. Într-adevăr, auzind despre ea, nenumărați tineri au alergat la Columban, arzând de dorința de a se închina lui Hristos în viață călugărească. Din această pricină, în curând nici măcar mănăstirea din Luxeuil nu a mai fost îndeajuns de încăpătoare pentru ucenicii omului lui Dumnezeu, și sfântul a hotărât să mai zidească o mănăstire în locul numit Fontaines. Iată ce ne spune despre aceasta călugărul Iona: „După ce a așezat cetele de călugări în aceste locuri, el stătea pe rând la fiecare din cele două mănăstiri și, plin de Duhul Sfânt, a așezat rânduiala pe care trebuiau să o urmeze călugării. Din această rânduială, cititorul și ascultătorul înțelept poate afla măsura și felul învățaturii sfântului.”²³

Rânduiala Sfântului Columban

Într-adevăr, această rânduială pe care cuviosul a așezat-o în mănăstirile sale dă din plin măsura înțelepciunii și sfințeniei lui. În primul rând, sfântul se arăta a fi un adevărat urmaș al tradiției călugărești irlandeze, rânduiala lui fiind, asemenea celorlalte rânduieli irlandeze, și mai ales asemenea celei de la Bangor, una deosebit de aspră. Pentru cea mai mică abatere erau prevăzute pedepse și canoane grele, începând de la cititul de psalmi și ajungând până la post cu pâine și apă (pe o zi sau mai multe), sau chiar la lovituri de bici și

²³ Ibidem, 17

bătaie. Însă pe lângă aceasta, în scrierea rânduiei lui, Columban s-a folosit mult de învățăturile Sfântului Ioan Casian și ale marilor Părinți ai Răsăritului, și de aceea în ea se poate lesne simți duhul călugăriei adevărate. Mai mult, rânduiala arată și însemnătatea cea mare pe care sfântul o dădea cuvântului lui Dumnezeu. Nu este nici măcar un singur sfat sau învățătură pe care Columban să nu le întărească cu locuri sau citate din Sfânta Scriptură.

Rânduiala era împărțită în două. Partea întâi, care era de fapt rânduiala în sine, purta numele de *Rânduiala călugărilor*, și cuprindea învățăturile sfântului despre diferitele virtuți și nevoițe călugărești. Partea a doua, numită *Rânduiala obștească*, cuprindea un fel de listă în care erau înfățișate pedepsele și canoanele ce trebuiau date călugărilor pentru fiecare păcat în parte. Ne vom opri mai pe larg asupra acestei rânduiei, deoarece socotim că sfaturile și învățăturile cuprinse în ea sunt de mare folos sufletesc până în zilele noastre. De aceea, vom arăta, rând pe rând, care erau învățăturile omului lui Dumnezeu despre viața călugărească.

1. Întâi de toate, temelia vieții de mănăstire era ascultarea desăvârșită față de stareț. Celor care nu ascultau li se dădeau pedepse aspre, ajungând chiar până la scoaterea din mănăstire. La întrebarea: „Dar până unde trebuie să meargă ascultarea?”, sfântul răspunde: „Până la moarte, desigur, de vreme ce Hristos L-a ascultat pe Tatăl până la moarte pentru noi.”²⁴ Însă ascultarea nu trebuie făcută cântind sau cu nemulțumire, căci atunci ea nu este primită înaintea lui Dumnezeu. „De aceea nimic nu trebuie refuzat în ascultarea lor de către adevărații ucenici ai lui Hristos, oricât de greu și de anevoios ar fi, ci trebuie împlinit cu râvnă și cu bucurie, căci dacă ascultarea nu este de acest fel, ea nu este plăcută Domnului.”²⁵

²⁴ Columban, Sfântul, *Monks' Rule*, Of obedience (Despre ascultare), Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la: <http://www.ucc.ie/celt/published/T201052/index.html>. Rânduiala sfântului, precum și scrisorile și cuvântările lui, se găsesc pe această pagină atât în originalul latin, cât și în traducere engleză. Noi am tradus în limba română după textul englez (care este foarte greoi) și, deși ne-am străduit să fim cât mai exacti, se poate ca în unele locuri să ne fi abătut de la înțelesul pe care l-a dorit sfântul. De aceea, socotim că de mare folos sufletesc ar fi dacă s-ar traduce în întregime lucrările sfântului de către un cunoscător al limbii latine.

²⁵ Ibidem

Însă ascultarea nu înseamnă doar împlinirea poruncilor starețului, ci mai ales supunerea tuturor gândurilor, cuvintelor și faptelor la judecata unui părinte duhovnicesc. Din aceasta ia naștere marea virtute călugărească a tăierii vocii. În sfaturile lui, Columban urmează întru totul învățăturile Sfinților Părinți. „Partea de căpătâi a rânduiei călugărești,” spune el, „este tăierea vocii, de vreme ce cu adevărat ni se poruncește în Scriptură: *Nu fă nimic fără sfat*.²⁶ Deci, dacă nimic nu trebuie făcut fără sfat, înseamnă că pentru toate trebuie cerut sfat. [...] Și chiar dacă această nevoiță pare grea celor nesimțitori, anume ca un om să atârne întotdeauna de buzele altuia, totuși pentru cei statorniciți în frica lui Dumnezeu, acest lucru va fi socotit plăcut și sigur, dacă este păzit în întregime și nu în parte. Căci nimic nu e mai plăcut decât a avea conștiința sigură, și nimic nu e mai sigur decât a fi dezlegat de păcate, lucru pe care nimeni nu și-l poate câștiga prin străduințele sale, de vreme ce el aparține de drept judecății altora.”²⁷

Prin ascultare, arată sfântul, omul capătă liniște desăvârșită sufletului său și încredințarea mântuirii, deoarece cel ce se supune judecății mai-marilor nu poartă răspunderea faptelor sale, și este astfel scutit de judecată. „Deci oricine a întrebat întotdeauna, dacă păzește ceea ce i s-a spus nu va greși niciodată; căci dacă răspunsul celui alt este greșit, nu va fi nici o greșeală în credința celui care crede și în truda celui care ascultă, nici nu va fi lipsit el de răsplata de a fi întrebat.”²⁸ În schimb, cel care „a judecat ceva de capul lui, când ar fi trebuit să întrebe, acela este găsit greșit în chiar faptul că a cutezat să judece când ar fi trebuit să fie judecat; chiar dacă acel lucru se va dovedi a fi fost drept, lui i se va socoti ca greșit, de vreme ce s-a îndepărtat în aceasta de calea cea dreaptă; căci omul a cărui datorie este doar de a asculta, acela nu îndrăznește să judece ceva de capul lui.”²⁹

Cu adevărat, mare este această virtute a ascultării, și dulci sunt roadele ei, însă cu neputință de înțeles pentru cei ce cugetă lumește. Aceasta pentru că în ascultare se ascunde tainic smerenia cea dătătoare

²⁶ Eccl. 32, 24

²⁷ Ibidem, Of mortification (Despre tăierea vocii)

²⁸ Ibidem

²⁹ Ibidem

de mântuire, prin care în inima omului coboară pacea și liniștea Duhului Sfânt. Căci pentru cel ce a dobândit smerenia, pentru acela „chiar și lucrurile amare sunt dulci, și lucrurile socotite înainte grele și anevoioase se simt simple și ușoare, și chiar tăierea vocii, care este de neîndurat pentru cei mândri și împietriți la inimă, se face mângâiere pentru cei ce găsesc plăcere doar în ceea ce este blând și smerit.”³⁰

Tocmai de aceea, rânduiala sfântului stăruie îndelung asupra cât mai dese marturisiri a tuturor gândurilor și cugetelor, fără de care nu poate fi sporire în viața duhovnicească. „A fost hotărât de către Sfinții Părinți, dragii mei frați, să facem mărturisirea tuturor slăbiciunilor noastre, nu doar a celor de moarte, ci și a celor mici, înainte de masă sau înainte de a merge la culcare sau oricând este nevoie, de vreme ce mărturisirea și pocăința slobod din moarte.”³¹

2. Pe această temelie a ascultării și a tăierii vocii sunt zidite apoi toate celelalte virtuți ale vieții călugărești. De aceea, după ce a arătat învățătura Părinților despre ascultare, Columban vorbește cu mare dar despre fiecare virtute în parte. Despre feciorie, cel de-al doilea stâlp al vieții călugărești, el spune: „Cu adevărat, fecioria unui călugăr se judecă după gândurile lui [...]. Căci ce folos are dacă este feciorelnic în trup, dar nu este feciorelnic la minte? Căci Dumnezeu, fiind Duh, sălășluiește în duhul și în mintea pe care le-a văzut nepângărite, în care nu este nici un gând desfrânat, nici o pată a unui duh necurat, nici o urmă de păcat.”³²

3. Tot la fel vorbește sfântul și despre cea de a treia făgăduință călugărească, sărăcia, arătând că un călugăr adevărat trebuie nu doar să fie lipsit de cele pământești, dar nici măcar să nu și le dorească pe acestea, încredințat fiind că răsplata și comoara lui se află în cer. „De aceea,” spune el, „goliciunea și disprețuirea bogățiilor sunt prima desăvârșire a călugărilor, însă cea de a doua este curățirea de patimi, iar cea de a treia – deplina și veșnica dragoste de Dumnezeu și neîncetata iubire a lucrurilor dumnezeiești, care urmează uitării lucrurilor pământești.”³³

³⁰ Ibidem

³¹ Idem, *Communal Rule*, 1, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la loc. cit.

³² Idem, *Monks' Rule*, Of chastity (Despre feciorie), în loc. cit.

³³ Ibidem, Of poverty and overcoming greed (Despre sărăcie și biruirea lăcomiei)

4. Cum am spus la început, rânduiala Sfântului Columban era una deosebit de aspră, atât în ceea ce privește înfrânarea trupească, cât și în ceea ce privește pedepsele pentru greșeli. În mănăstire trebuia păstrată tăcere desăvârșită, călugărilor fiindu-le îngăduit să vorbească numai când era neapărată nevoie. În ceea ce privește mâncarea, sfântul da dovadă de multă dreptă socoteală, sfaturile lui fiind de folos până azi. Deși așează în mănăstire o măsură de post aspră³⁴, omul lui Dumnezeu continuă spunând: „Folosul vieții (prin mâncare) trebuie să fie cumpătat, tot la fel cum munca trebuie să fie cumpătată, căci aceasta este adevărata dreptă socoteală, ca posibilitatea urcușului duhovnicesc să fie păstrată printr-o înfrânare care pedepsește trupul. Căci dacă înfrânarea depășește măsura, atunci ea este o patimă și nu o virtute; căci virtutea susține și păstrează lucrurile bune. De aceea trebuie să postim zilnic, tot la fel cum trebuie să ne hrănim zilnic, și, în vreme ce trebuie să mâncăm zilnic, trebuie să mulțumim trupul în chip sărăcăcios și cumpătat; căci trebuie să mâncăm zilnic, anume pentru că trebuie să înaintăm zilnic, să ne rugăm zilnic, să muncim zilnic, să citim zilnic.”³⁵ Se poate lesne vedea în rândurile de mai sus înțelepciunea Părinților pustiei, pe care Columban îi urma într-un tot în duh și în trăire.

5. Și în privința pravilei de rugăciune, rânduiala sfântului se dovedește a fi destul de grea. În ceea ce privește rugăciunea de obște din biserică, în mănăstirile omului lui Dumnezeu se slujeau, pe lângă Liturghie, și Utrenia, Ceasurile și Vecernia. La slujbe se foloseau mai ales citiri din Psaltirea Proorocului David, însă numărul psalmilor se schimba după anotimp. Astfel, de pildă, la utrenia din duminici, care se slujea noaptea, se citeau 75 de psalmi iarna (când nopțile sunt mai lungi), 36 primăvara și toamna, și 24 vara. Tot la fel se făcea și la celelalte slujbe, însă cu mai puțini psalmi. Mai mult, sfântul a rânduit în mănăstirile sale așa-numita slujbă neadormită³⁶, adică rugăciunile și slujbele se săvârșeau zi și noapte, una după alta, neîncetat. Apoi, pe lângă rugăciunea de obște, sfântul vorbește și despre pravila de chilie

³⁴ Călugării mâncau doar hrană vegetală uscată, întotdeauna după apusul soarelui și niciodată pe sațurate.

³⁵ Ibidem, Of food and drink (Despre mâncare și băutură)

³⁶ În limba latină „laus perennis”, adică „laudă neîncetată.”

a călugărului, arătând marea însemnătate a rugăciunii de toată vremea. Asemenea Părinților Răsăritului, Columban stăruie asupra trezviei sufletului, învățând că adevăratul călugăr are întotdeauna mintea la Dumnezeu, fie că se roagă, fie că lucrează, fie că citește, fie că orice altceva face. El chiar vorbește despre rugăciunea neîncetată din inimă, care este de fapt treapta cea mai înaltă a vieții lăuntrice a călugărului, spre care trebuie să tindă orice rugăciune adevărată. „Și astfel, deși timpul statului în picioare (adică al privegherii) sau al cântatului poate să fie diferit, totuși, desăvârșită este acea rugăciune din inimă și din minte care, cu ajutorul lui Dumnezeu, este neîncetată.”³⁷

6. În sfârșit, Columban mai vorbește despre încă o virtute, pe care, asemenea Sfântului Antonie, o socotea a fi cea mai de preț a vieții călugărești, și o încununare a tuturor celorlalte. Este vorba despre dreapta socoteală, fără de care călugărul poate să se nevoiască și să lupte în zadar. „Cât de trebuincioasă este dreapta socoteală pentru călugări o arată greșeala multora, și o dovedește căderea unora, care începând fără dreaptă socoteală și petrecându-și timpul fără o cunoștință cumpătată, nu au fost în stare să sfârșească o viață vrednică de laudă; căci după cum greșeala îi stăpânește pe cei ce umblă fără cărare, tot la fel și pentru cei ce trăiesc fără dreaptă socoteală, necumpătarea este aproape; iar aceasta este întotdeauna opusul virtuții, care se găsește la mijloc între extreme.”³⁸

Sfântul Columban arată că prin dreaptă socoteală, sau discernământ, nevoitorul poate să deosebească binele de rău, urmând celui dintâi și fugind de cel din urmă. Fără această virtute, călugărul poate cădea fie în dreapta, prin nevoie peste măsură, fie în stânga, lenevind-se în lupta împotriva patimilor. „Și această măsură a dreptei socoteli, cântărind toate faptele noastre pe cântarul dreptății, în nici un chip nu ne lasă să ne abatem de la ceea ce este drept, sau să cădem în vreo greșală, dacă întotdeauna urmăm ei ca unei călăuze. Căci în vreme ce trebuie să ne ferim mereu de la a ne înclina în vreo parte,

³⁷ Ibidem, Of the choir office (Despre slujirea la strană). Sfântul vrea să spună că nu este atât de important cât timp stăm în picioare sau priveghem (căci aceasta depinde de puterile și posibilitățile fiecăruia), ci că important este ca rugăciunea să fie rostită cât mai des, și, dacă e cu putință, neîncetat.

³⁸ Ibidem, Of discretion (Despre discernământ)

după spusa: *să nu vă abateți nici la dreapta nici la stânga*³⁹, trebuie în același timp să înaintăm mereu prin dreapta socoteală, adică prin lumina lui Dumnezeu, zicând și cântând adesea stihul biruitor al Psalmistului: *Dumnezeul meu, luminează-mi întunericul, căci în Tine mă voi izbăvi de ispită*.⁴⁰

Apoi, sfântul arată că adevăratul călugăr trebuie să se roage cu stăruință lui Dumnezeu pentru a primi darul dreptei socoteli, prin care poate fi ferit de orice cădere: „De aceea trebuie să ne rugăm neîncetat lui Dumnezeu să ne dăruiască lumina adevăratei drepte socoteli, care să ne lumineze calea înconjurată din toate părțile de întunericul cel mai adânc al lumii, ca prin aceasta adevărații Lui închinători să poată trece fără greșală față de El acest întuneric.”⁴¹

7. După ce așează aceste adevărate comori de înțelepciune ale vieții călugărești, omul lui Dumnezeu își încheie rânduiala arătând pe scurt și cuprinzător trăsăturile adevăratului călugăr. Dăm în întregime aceste ultime sfaturi, pentru frumusețea lor. „Călugărul să trăiască într-o obște sub ascultarea unui părinte și în tovărășie cu mai mulți; ca de la unul să învețe umilința, și de la altul răbdarea. Căci unul poate să-l învețe tăcerea, iar altul smerenia. Să nu facă ceea ce vrea, să mănânce ceea ce i se dă, să păstreze atât cât a primit, să ducă la bun sfârșit lucrul său, să se supună celui de care nu-i place. Să vină ostenit la patul său și să doarmă umblând, și să fie silit să se trezească înainte ca somnul să i se fi sfârșit. Să păstreze tăcerea când suferă răul, să se teamă de mai-marele obștii ca de un domn, să-l iubească ca pe un părinte, să creadă că tot ce poruncește acela este sănătos pentru el și să nu judece părerea bătrânului, de vreme ce are datoria de a asculta și de a împlini ceea ce i se cere, după cum spune Moise: *Ascultă, Israele și celelalte*.”⁴²

³⁹ Dt. 5, 32

⁴⁰ Ps. 17, 28; Ibidem, Of discretion (Despre discernământ)

⁴¹ Ibidem

⁴² Dt. 6, 4; Ibidem, Of the monk's perfection (Despre desăvârșirea călugărului). Rânduiala Sfântului Columban a fost aprobată de Sinodul de la Macon din anul 627, însă cu timpul, din pricina asprimii ei, a fost înlocuită cu cea a Sfântului Benedict. Pe lângă această rânduială, Columban a mai scris și un așa-numit „Penitențial”, adică o listă de canoane atât pentru credincioșii mireni, cât și pentru clerici și călugări, arătând cum trebuie pedepsit fiecare păcat și fărădelege în parte. Ca și rânduiala sfântului, și acest Penitențial este foarte aspru. V. Idem, *Penitential*, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la: <http://www.ucc.ie/celt/published/T201052/index.html>

Viața la Luxeuil

Urmând minunatei rânduieli așezate de părintele lor, ucenicii sfântului simțeau că trăiesc încă de pe pământ în mijlocul raiului. Într-adevăr, prin înțelepciunea omului lui Dumnezeu toate ispitele erau biruite, și între călugări domnea o pace și o dragoste desăvârșită. Sfântul însuși, deși era căutat de mulțimi nenumărate de oameni, ducea o viață de post și rugăciune în adâncul pustiei. Se păstrează mai multe istorisiri despre faptele sale minunate din această vreme, care arată atât darul lui Dumnezeu ce sălășluia în el, cât și puterea cea mare pe care o are ascultarea de stareț. Astfel, odată Columban se afla în pustie împreună cu prietenul și ucenicul său, Sfântul Gall. Petrecuseră mai bine de 50 de zile în înfrânare, și cuviosul l-a rugat pe Gall să meargă să aducă niște pește de la un râu aflat în apropiere. Ucenicul s-a dus însă în alt loc în care știa că se găsește mai mult pește, fără a-i spune sfântului nimic. Ajungând acolo și coborând mreaja în apă, a văzut uimit cum peștii se loveau de mreajă ca de un zid, fără a se prinde în ea. După ce s-a trudit zadarnic întreaga zi, Gall s-a întors descumpănit la Columban, spunându-i că nu izbutise să prindă nimic. Mustrându-l pentru neascultarea lui, sfântul i-a spus să meargă la râul la care-i spusese de la bun început. De data aceasta, Gall a ascultat fără împotrivire și în scurtă vreme s-a întors înapoi cu mreaja plină de pești.

Altădată, în timp ce sfântul se nevoia în peștera lui, i s-a descoperit că o boală lovise mănăstirea din Luxeuil, încât aproape nici un frate nu mai rămăsese sănătos. Luminat de Dumnezeu, Columban a găsit un chip cu totul minunat de a-i tămădui pe fiii săi, încercându-le totodată și ascultarea. Astfel, venind la mănăstire și găsindu-i pe bolnavi, s-a prefăcut supărat și le-a poruncit să meargă să adune secerișul de pe unul din câmpurile aflate în apropiere. „Atunci, cei ce aveau cugetul aprins de focul ascultării au ascultat și, mergând la locul de secerat, au încercat, plini de credință, să secere grâul de pe pământ. Părintele, văzând că erau plini de credință și de harul ascultării, le-a spus: Opriți-vă și odihniți mădulele voastre slăbite de boală.”⁴³ Iar când aceștia s-au oprit din lucru, au văzut cu mirare și bucurie că toată boala și durerea

⁴³ Iona din Bobbio, *op. cit.*, 20

dispăruseră din trupurile lor. Cei neascultători, însă, au avut de plătit din greu pentru fapta lor, căci boala i-a mai chinuit încă un an de zile.

Altădată o furtună cumplită a lovit acel ținut în vremea secerișului. Ploaia și vântul nu se opriseră de mai multe zile și grâul putrezea pe câmp. Sfântul se afla la mănăstirea din Fontaines, unde o țarină adusese roadă foarte bogată. Neștiind ce să facă, cuviosul a început să se roage, și după câteva zile le-a poruncit fraților să-și ia secerile și să meargă pe câmp. Deși nu înțelegeau ce avea părintele lor de gând, ucenicii au făcut ascultare. Cerul era întunecat de nori grei, ploaia cu găleata și vântul spulbera totul în cale. Ajunși la locul cu pricina, Columban i-a luat pe patru dintre cei mai evlavioși ucenici ai săi și, sub privirile uimite ale celorlalți, i-a așezat pe fiecare în câte un colț al țarinii, îndemnându-i să privegheze în rugăciune. Apoi, împreună cu ceilalți frați, s-a apucat de lucru. Iar atunci: minune! Furtuna s-a potolit de îndată și soarele a apărut din spatele norilor, iar călugării au putut să adune grâul liniștiți, slăvind pe Dumnezeu pentru că-i învrednicise să aibă așa un părinte sfânt.

Tot în legătură cu puterea ascultării, mai pomenim o întâmplare minunată din viața omului lui Dumnezeu. Odată, în timpul mesei, chelarul mănăstirii s-a dus în pivniță pentru a aduce niște bere pentru frați. După ce a destupat butoiul și a așezat cana sub el, l-a auzit pe părintele lui strigându-l pentru un anumit lucru. „El, arzând de focul ascultării, a uitat să pună la loc dopul și ducându-l în mână, s-a grăbit la binecuvântatul bărbat.”⁴⁴ După ce a făcut ceea ce-i poruncise starețul, ucenicul cel credincios s-a întors repede înapoi, crezând că berea se vărsase toată. Când a ajuns însă în pivniță, a putut să vadă cum îi răsplătește Dumnezeu pe cei cu adevărat ascultători, căci deși cana era plină ochi cu bere, nici un strop nu căzuse pe pământ.

În timpul șederii sale la Luxeuil, sfântul a strălucit din plin cu darul facerii de minuni și al tămăduirii bolilor. De pildă, odată când un frate și-a tăiat cu secera un deget în timp ce lucra, omul lui Dumnezeu i l-a pus la loc și, lipindu-l cu scuipat, l-a vindecat de îndată. Altădată, în același fel, când unui preot de mir i s-a înfipt o așchie mare în cap, cuviosul l-a vindecat tot cu scuipat. Mai târziu, acest preot a fost martorul unei alte minuni a cuviosului: trecând odată împreună cu Columban pe

⁴⁴ Ibidem, 26

lângă un hambar de grâu care era aproape gol, preotul a început să-l mustre pe sfânt pentru că nu se ocupase să strângă mai multă mâncare pentru ucenicii săi. Cuviosul i-a răspuns: „Dacă oamenii slujesc cu adevărat Ziditorului lor, nu vor simți niciodată vreo nevoie, căci după cum spune vocea Psalmistului: *Nu am văzut pe cel drept părăsit și nici seminția lui cerșind pâine.*”⁴⁵ Și într-adevăr, când a doua zi dimineața preotul a trecut pe lângă acel hambar, l-a găsit plin de grâu.

În vremea aceea, mai-mare al aceluși ținut era un om foarte credincios, pe nume Waldelen, care nu putea avea copii. Din această pricină s-a dus mâhnit cu soția sa la omul lui Dumnezeu, cerându-i să facă rugăciune pentru ei, spunând că au multă avere și nu au cui s-o lase. Sfântul le-a răspuns: „Dacă făgăduiți să închinați Domnului darul Lui și să-mi dați mie copilul ca să-l cresc încă de la cristelniță, o să chem mila Domnului peste voi ca să aveți nu doar pe cel pe care-l veți închina Domnului, ci oricâți veți mai vrea.”⁴⁶ Părinții au primit bucuroși, și de cum s-au întors acasă femeia a rămas însărcinată. După ce a născut pruncul, căruia i-a pus numele Donat, mama sa l-a dus și l-a lăsat la mănăstire. Cu timpul, copilul a ajuns ucenic credincios al lui Columban, iar după moartea sfântului a fost ales episcop de Besançon și a întemeiat o mănăstire în care a așezat rânduiala omului lui Dumnezeu. După Donat, cei doi soți au mai avut alți trei copii, un băiat și două fete, toți credincioși și sănătoși. Cel de al doilea fiu a fost urmaș tatălui său, întemeind și el o mănăstire, iar mama copiilor, pe nume Flavia, a întemeiat la moartea soțului ei o mănăstire de maici, rămânând în ea până la moarte.

Cum am văzut și mai înainte, omul lui Dumnezeu primise putere de stăpân asupra animalelor. Lucrul acesta poate fi văzut din multe întâmplări din viața sa. De pildă, aflându-se odată în mănăstirea din Luxeuil, și-a lăsat mânușile pe o piatră și a intrat să mănânce. Între timp, un corb a venit și a furat una din mânuși. Când ucenicii au văzut că aceasta lipsea, au început să întrebe în dreapta și-n stânga cine a luat-o. Cuviosul însă le-a spus: „Nu este nimeni care să fi cutezat să se atingă de ceva fără binecuvântare, decât numai acea pasăre pe care Noe a trimis-o să caute pământ și care nu s-a mai întors înapoi la

⁴⁵ Ibidem, 28; Ps. 36, 25

⁴⁶ Ibidem, 22

arcă.”⁴⁷ Iar apoi a adăugat că dacă pasărea nu va aduce de îndată înapoi lucrul furat, nu va putea să-și hrănească puii. Și într-adevăr, în scurtă vreme corbul a venit cu mănășa în cioc și a lăsat-o în mijlocul mănăstirii. Nu și-a luat însă zborul, ci a așteptat răbdător să-și primească pedeapsa, până ce sfântul i-a îngăduit să plece. Altădată, când sfântul umbla prin pădure rugându-se, a văzut un cerb mort și un urs stând lângă el și pregătindu-se să-l mănânce. Columban însă i-a poruncit ursului să nu strice pielea, deoarece avea nevoie de ea pentru papuci. „Atunci fiara, uitându-și sălbăticia, s-a făcut blândă, și gudurându-se și plecându-și capul a părăsit hoitul fără nici un crâcnet.”⁴⁸ „Și să nu vă mirați” ne spune călugărul Iona, „că fiarele și păsările se supuneau astfel poruncii omului lui Dumnezeu. Căci am aflat de la [...] ucenicul său de chilie că l-a văzut adesea pe Columban rătăcind prin sălbăticie postind și rugându-se, și chemând păsările și fiarele sălbatice. Acestea veneau de îndată la porunca lui și el le mângâia cu mâna. Păsările și fiarele se jucau bucuroase, gudurându-se pe lângă el, întocmai cum se gudură pisicile pe lângă stăpânele lor. [...] Și mi-a spus că l-a văzut adesea chemând din vârful copacilor pe acel mic animal căruia oamenii îi spun de obicei veveriță și luându-l în mână și punându-l pe gât și îngăduindu-i să intre și să iasă din sânul lui.”⁴⁹

Vom mai aminti încă o minune din vremea când sfântul stătea la Luxeuil, care arată marea îndrăzneală pe care el o câștigase înaintea lui Dumnezeu. Odată unul din frați, care se numea tot Columban, s-a îmbolnăvit și se afla pe patul de moarte. În timp ce-și aștepta bucuros plecarea, a văzut un bărbat luminos apropiindu-se de el și zicând: „Nu pot să te las să ieși din trup, pentru că sunt împiedicat de rugăciunile părintelui tău Columban.”⁵⁰ Auzind cuvintele îngerului, călugărul s-a mâhnit și a trimis repede după omul lui Dumnezeu. Acesta se afla în biserică, rugându-se cu lacrimi pentru ucenicul său iubit, care era unul dintre cei doisprezece însoțitori cu care plecase cu mult timp în urmă din Irlanda. Când sfântul a ajuns lângă călugăr și a aflat

⁴⁷ Ibidem, 25

⁴⁸ Ibidem, 27

⁴⁹ Ibidem, 30

⁵⁰ Ibidem, 29

descoperirea de care se învrednicise ucenicul lui, s-a bucurat mult și a chemat un preot să-l împărtășească. Apoi i-a dat ultima sărutare, și călugărul cel credincios a plecat spre veșnicile lăcașuri liniștit și cu fața strălucind de bucurie.

Ispitele episcopilor franci

Însă vrăjmașul mântuirii nu putea să îndure viața îngerească dusă de acești bărbați sfinți, și nici atâtea suflete câștigate prin ei pentru Hristos și pentru Biserică. De aceea a început să caute în fel și chip un mijloc potrivit pentru a opri minunata lucrare pe care Columban o făcea în ținuturile france. Aceasta cu atât mai mult cu cât în vremea aceea Biserica francă ajunsese la o decădere greu de închipuit. Într-adevăr, deși francii primiseră credința în Hristos cu mai mult timp în urmă, mulți dintre ei rămăseseră creștini doar cu numele. Lucrul cel mai dureros era însă faptul că o mare parte dintre episcopii și preoții franci duceau o viață cu totul nevrednică de chemarea lor, asuprindu-i pe oameni și fiind în întregime robiți de bogățiile acestei lumi, trăind în desfrânări sau luptând în războaie. Omul lui Dumnezeu, fiind năvalnic din fire și neînfricat, a început să mustre cu asprime pe păstorii nevrednici, îndemnându-i să-și schimbe viața și să se pocăiască. Prin aceasta însă, el și-a atras ura episcopilor franci, care oricum erau plini de invidie pentru cinstea cu care era înconjurat Columban. Și până la urmă au găsit o pricină pentru a-i face omului lui Dumnezeu greutăți și necazuri, anume faptul că sfântul, venind în Galia, păstra în mănăstirile lui obiceiurile pe care le deprinsese în Irlanda.

Într-adevăr, în vremea aceea Biserica Irlandei se deosebea de celelalte Biserici din Apus prin unele obiceiuri diferite, care însă nu țineau de dogmele și de învățătura de credință a Bisericii, ci de practica și rânduiala bisericească. Astfel, cea mai mare dezbinare se făcea datorită faptului că irlandezii țineau Paștele la o dată diferită de restul Bisericii din Apus. Pricina pentru aceasta era însă una foarte simplă. Când Sfântul Patrick adusese pentru întâia dată credința creștină în Irlanda, el așezase în insulă tradițiile răspândite în Galia în vremea lui. Mai apoi, aceste tradiții au fost încet-încet îmbunătățite pe continent,

însă Biserica Irlandei, aflată la chiar marginea lumii de atunci, nu a putut ține pas cu schimbările. Astfel, data Paștelui ținută de irlandezi era data ținută în întregul Apus în timpul lui Patrick, adică înainte de Sinodul I Ecumenic. Când mai apoi Părinții de la Sinod au hotărât că alta era data corectă de ținere a Paștelui, toată Biserica din Apus s-a supus acestei hotărâri. Schimbarea însă nu a mai ajuns și în Irlanda, și tocmai de aici izvorau toate neînțelegerile.

Folosindu-se de aceste lucruri, episcopii franci au început să-l atace aprig pe omul lui Dumnezeu, cerându-i fie să primească obiceiurile Bisericii france, fie să se întoarcă în țara sa. Văzându-se încolțit din toate părțile, Columban a hotărât să trimită o scrisoare patriarhului de atunci al Apusului, Sfântul Grigorie cel Mare (sau Dialogul). Întrebându-l despre învățătura Bisericii, Columban îi arăta papei temeiurile tradiției irlandeze, cerându-i totodată sfat în privința slujirii și împărtășirii din același potir cu episcopii nevrednici. Scrisoarea cuviosului nu a ajuns însă la sfântul patriarh, și de aceea răspunsul lui Grigorie nu a mai venit niciodată.

Din această pricină, episcopii franci au hotărât întrunirea unui sinod împotriva omului lui Dumnezeu la Chalon, în anul 602 d. Hr. Pentru a se apăra, Columban le-a trimis o scrisoare foarte frumoasă, care se păstrează până azi, și despre ea vom vorbi în cele ce urmează. Mai întâi, sfântul îi îndeamnă pe episcopi să țină cât mai des sinoade, îngrijindu-se însă ca înainte de a lua orice hotărâri, să păzească poruncile Mântuitorului și să se curățească de toate patimile, și mai ales de mândrie. Apoi, cuviosul arată că doar acela este păstor adevărat, care împlinește ceea ce propovăduiește, și doar pe acela oile îl urmează și îl ascultă în toate. De aceea, învață sfântul, adevărata pace în Biserică nu poate veni decât atunci când toți se străduiesc să împlinească poruncile de-viață-făcătoare ale Mântuitorului nostru, și mai cu seamă dragostea și smerenia. „Căci multă vătămare s-a făcut și se face păcii Bisericii datorită deosebirii și mulțimii obiceiurilor; și totuși dacă noi, după cum am spus, ne grăbim mai întâi să vindecăm otrava mândriei și a invidiei și a slavei deșarte prin trăirea adevăratei smerenii, după învățătura Mântuitorului nostru, Care spune spre pilda noastră: *Învățați de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima*, și așa mai departe⁵¹, atunci toți, ajunși desăvârșiți și

⁵¹ Mt. 11, 29

fără nici un cusur, cu ura dezrădăcinată, ne vom putea iubi unii pe alții din toată inima, ca niște ucenici ai Domnului nostru Iisus Hristos.”⁵² Într-adevăr, cât de înțelepte și de pline de folos sunt aceste cuvinte! Deși fiecare popor, după felul lui de a fi, are obiceiuri diferite, totuși acestea sunt ținute laolaltă, câtă vreme în oameni sălășluiește smerenia și dragostea. Fără acestea două, deosebirile duc la neînțelegeri, la ceartă, la ură, și în cele din urmă chiar la dezbinare.

Tocmai de aceea, omul lui Dumnezeu puna înainte de orice pacea și liniștea Bisericii, jertfind toate pentru ea, chiar pe sine însuși și liniștea lui. „Să nu fie, așadar,” spune el, „ca eu să mă cert cu adunarea voastră, și neînțelegerea noastră între creștini să-i bucure pe dușmanii noștri, vorbesc despre evrei, eretici sau neamuri păgâne – să nu fie, într-adevăr, să nu fie!”⁵³ De aceea, cu cuvinte smerite și blânde Columban le cere episcopilor ca, dacă nu-i dau dreptate în tradiția țării lui, să-l lase măcar să trăiască netulburat în locul în care Dumnezeu i-l rânduisese în acele pământuri străine: „Un singur lucru așadar cer de la Sfințiiile voastre, ca să-mi purtați cu pace și dragoste neștiința și, după cum spun unii, neobrăzarea mea mândră în scris, care a fost pricinuită de nevoie și nu de mândrie, după cum dovedește chiar nevrednicia mea; și de vreme ce nu de la mine pornește această deosebire [a datei Paștelui], și am venit în aceste pământuri ca un pribeag de dragul Mântuitorului Hristos, Domnul și Dumnezeul nostru al tuturor, vă rog fierbinte în numele Domnului nostru [...] să-mi fie îngăduit, cu pacea și dragostea voastră, să mă bucur de liniștea acestor păduri și să trăiesc alături de oasele celor șaptesprezece frați ai mei morți, după cum și până acum mi s-a îngăduit să trăiesc doisprezece ani printre voi, pentru ca să mă pot ruga după datorie pentru voi, după cum am făcut și până acum. Să ne încapă, vă rog, Galia împreună, pe noi, pe care ne va încăpea și Împărăția cerurilor, dacă faptele noastre sunt bune; căci o singură împărăție avem făgăduită și o singură nădejde a chemării noastre în Hristos, cu Care împreună vom domni, dacă într-adevăr suferim aici cu El, ca la fel să fim și slăviți împreună cu El.”⁵⁴

⁵² Columban, Sfântul, *Letters*, Scrisoarea a II-a, 4, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet se găsește la pagina: <http://www.ucc.ie/celt/published/T201054/index.html>

⁵³ Ibidem, 6

⁵⁴ Ibidem, 5

Cu glas stăruitor și rugător, Columban le cere episcopilor franci îngăduința de a rămâne mai departe în mănăstirea sa, arătându-le că el nu venise în pământurile france pentru nici un alt țel, decât pentru acela de a-I sluji cât mai deplin lui Hristos. „Căci acestea sunt legile noastre: poruncile Domnului și ale apostolilor, și în ele este pusă încrederea noastră; acestea sunt armele noastre, scutul și sabia, acestea sunt apărarea noastră; acestea ne-au adus din pământul nostru de naștere; și tot pe acestea căutăm să le păzim, deși ușuratic; în acestea ne rugăm și nădăjduim să rămânem până la moarte, după cum i-am văzut pe înaintașii noștri făcând. Iar voi, sfinților părinți, vedeți ce faceți cu săracii voștri ostași și cu bătrânii voștri pribegi; căci după cum socotesc, mai de folos este pentru voi să mângâiați decât să tulburați.”⁵⁵

Iar în încheiere, omul lui Dumnezeu scrie: „Cât despre celelalte, părinților, rugați-vă pentru noi, după cum și noi ne rugăm pentru voi, chiar așa nenorociți cum suntem, și nu voim să ne socotim înstrăinați de voi; căci toți suntem împreună-mădulare ale unui singur trup, fie franci, fie britani, fie irlandezi, fie de orice neam am fi.”⁵⁶

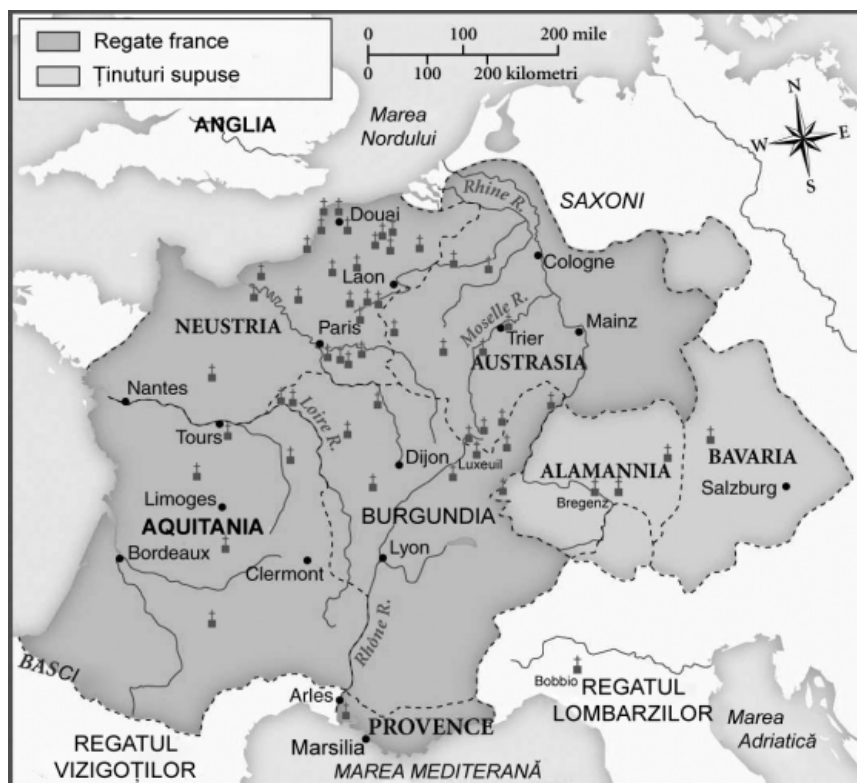
Izgonirea din mănăstire

Din păcate însă, cuvintele pline de înțelepciune ale lui Columban nu au găsit înțelegere în rândul episcopilor franci, care nu și-au lepădat ura și patimile, ci au continuat să-l prigonească pe propovăduitorul irlandez. Cu toate acestea, dușmanii sfântului nu puteau să-i facă prea mare rău, deoarece Columban dobândise trecere înaintea regelui, și era cinstit de el ca un plăcut al lui Dumnezeu. Acest lucru s-a schimbat însă odată cu moartea credinciosului rege Guntram, apărătorul lui Columban. Dar pentru a înțelege mai bine aceste lucruri, va trebui să ne oprim pe scurt asupra regatului franc din acele vremuri. Acesta cuprindea mare parte din Franța și Germania de astăzi, și era împărțit în trei regate mai mici: Neustria, Austrasia și Burgundia. Neustria se găsea în partea de nord-vest a regatului⁵⁷ și era condusă de regele Clotar al II-lea. Austrasia

⁵⁵ Ibidem, 5

⁵⁶ Ibidem, 8

⁵⁷ Cuprindea nordul Franței de astăzi.

Harta regatelor france la începutul veacului al VI-lea d. Hr., cuprinzând și mănăstirile întemeiate de Sfântul Columban și de ucenicii săi.

se întindea în partea de nord-est⁵⁸ și, la venirea omului lui Dumnezeu, îl avea ca rege pe Childebert al II-lea. Acesta însă era foarte tânăr, și de aceea treburile regatului erau conduse de mama lui, regina Brunhilda. Burgundia se afla în partea de sud-est a regatului⁵⁹ și era condusă, după cum am văzut, de regele Guntram. Mănăstirile Sfântului Columban se găseau în apropiere de granița dintre Burgundia și Austrasia⁶⁰.

Când în anul 592 Guntram a murit, regina Brunhilda a dobândit stăpânire și asupra Burgundiei, punându-l pe tron pe fiul ei, Childebert.

⁵⁸ Cuprindea estul Franței de astăzi, vestul Germaniei, Belgia și Olanda.

⁵⁹ Cuprindea sud-estul Franței, nord-vestul Italiei și Elveția de astăzi.

⁶⁰ V. harta

Acesta a murit însă în anul 595 și stăpânirea celor două regate a trecut în mâna fiilor lui Childebert, Teodebert și Teoderic. Teodebert a primit Austrasia, iar Teoderic Burgundia. Cu toate acestea, în fapt Brunhilda conducea cu mână de fier ambele regate. Regele Teoderic, ajuns domnitor al Burgundiei, îl cinstea mult pe omul lui Dumnezeu, însă nu ducea o viață de adevărat creștin, ci trăia în desfrânare. De aceea, ori de câte ori mergea la mănăstire, Columban nu șovăia să-l mustre pentru păcatele sale, îndemnându-l să se pocăiască și să se căsătorească în chip legiuit. Până la urmă sfaturile cuviosului au dat rod, și regele a făgăduit că se va întoarce din căile sale păcătoase. Însă când bunica lui, regina Brunhilda, a auzit acest lucru, s-a aprins de mânie, căci se temea că dacă Teoderic își va lua o regină, ea își va pierde puterea și stăpânirea asupra lui.

De aceea, Brunhilda căuta un prilej potrivit pentru a-l porni pe rege împotriva omului lui Dumnezeu. Iar acesta a venit într-una din zile, când Columban se afla la curtea regelui cu niște treburile. Atunci, Brunhilda a adus la sfânt pe copiii lui Teoderic și i-a cerut să-i binecuvânteze. Columban însă nu știa ce înseamnă jumătățile de măsură și de aceea i-a răspuns: „Să știi că acești băieți nu vor purta nicicând sceptrul de rege, căci au fost născuți în păcat.”⁶¹ Turbând de mânie, femeia i-a vestit regelui cele întâmplate și, după plecarea lui Columban, a început prigoana împotriva sfântului. Mai întâi a poruncit ca ucenicilor lui Columban să nu le fie îngăduit să părăsească mănăstirea, și nimeni să nu-i adăpostească în casele lor sau să le dea vreun ajutor.

Când sfântul a aflat de porunca reginei s-a hotărât să meargă la Teoderic pentru a-i mostra slăbiciunea. Ajuns la palat, nu a vrut însă să intre înăuntru, ci a rămas la poartă în rugăciune. Când regele a auzit aceasta, a trimis slujitori la el cu mâncare și băutură, căci se temea de puterea omului lui Dumnezeu. Văzându-i venind, cuviosul le-a spus cu voce hotărâtă: „Cel Preaînalt nu primește darurile celor netrebnici,”⁶² și în chiar clipa aceea toate farfuriile și paharele s-au spart, iar mâncarea și băutura s-au risipit pe pământ. Aflând ce se întâmplase, Teoderic s-a înspăimântat și a făgăduit sfântului că nu-l va mai necăji cu nimic și își va schimba viața.

⁶¹ Iona din Bobbio, *op. cit.*, 32

⁶² Ibidem, 32

Însă regele nu și-a ținut mult timp cuvântul, căci Brunhilda a început iarăși să-l întărate împotriva omului lui Dumnezeu, îndemnându-i totodată și pe ceilalți de la curte să facă la fel. În scurtă vreme, regina a dezlănțuit o nouă prigoană asupra lui Columban și a mănăstirilor sale. Până la urmă, Teoderic însuși s-a dus la Luxeuil pentru a-l scoate pe cuvios din mănăstire. Găsise pricină împotriva lui faptul că mănăstirile sfântului aveau rânduiala ca nici un mirean, bărbat sau femeie, să nu poată intra înăuntru. „La aceste învinuiri, Columban a răspuns, căci era fără frică și plin de bărbăție, că nu era în obiceiul lui să îngăduie mirenilor să intre în casa slujitorului lui Dumnezeu, ci că pregătise un loc potrivit [afară] în care toți cei ce veneau erau primiți. Regele a răspuns: «Dacă vrei să te mai bucuri de darurile și de bunăvoința noastră, în viitor trebuie să li se îngăduie tuturor intrare liberă peste tot.» Columban a răspuns: «Dacă îndrăznești să încalci rânduiala călugărească în orice lucru cât de mic, nu voi mai primi în viitor nici un dar sau ajutor de la tine. Iar dacă vii aici ca să distrugi mănăstirile slujitorului lui Dumnezeu și să slăbești ordinea și rânduielile lor, îți spun că regatul tău va fi distrus și toată familia ta împreună cu el.»”⁶³ Însăpăimântat, regele a dat să plece, însă i-a mai spus omului lui Dumnezeu: „Vrei să te cinstesc cu cununa muceniciei; să nu crezi că sunt așa de nesăbuit încât să fac o asemenea nelegiuire. Ci voi face un lucru mai înțelept și mai de folos. De vreme ce nu urmezi obiceiurile noastre, te voi trimite înapoi în țara din care ai venit.”⁶⁴ Astfel, după ce regele a plecat, unul dintre nobili l-a luat pe Columban și l-a dus în surghiun în orașul Besançon, poruncindu-i să aștepte acolo până ce regele va hotărî ce să facă în privința lui.

În acel oraș se afla o închisoare mare în care își așteptau pedeapsa cu moartea mai mulți osândiți, și sfântul s-a gândit să meargă să le propovăduiască și lor cuvântul mântuirii. A intrat în închisoare neîmpiedicat de nimeni și a început să le vorbească celor închiși. Cu darul lui Dumnezeu, toți au fost atinși la inimă și au făgăduit că își vor schimba viața dacă vor fi iertați. Cuprins de milă, sfântul i-a poruncit ucenicului care-l însoțea să rupă lanțurile celor legați, iar acesta a îndeplinit porunca fără nici o greutate. Apoi, sfântul le-a spălat picioarele

⁶³ Ibidem, 33

⁶⁴ Ibidem, 33

și i-a trimis pe toți la biserică pentru a-și împlini făgăduința făcută înaintea lui Dumnezeu. Când însă întemnițații au ajuns acolo au găsit ușile încuiate, și în scurtă vreme paznicii s-au apropiat în fugă de ei. Încolțiți din toate părțile, au început să-l ocărăască pe sfânt pentru că le dăduse drumul. Însă Columban și-a ridicat de îndată ochii spre cer și a început să se roage cu suspine. Atunci, ca la o poruncă ușile s-au deschis și, după ce întemnițații au intrat speriați înăuntru, s-au închis în urma lor cu zgomot mare. Oricât s-au chinuit apoi paznicii, nu au mai putut să deschidă ușile, și până la urmă i-au lăsat pe fugari în pace, socotind că Însuși Dumnezeu îi iertase pentru rugăciunile lui Columban.

După această minune slăvită, oamenii din oraș au început să-l privească pe sfânt cu multă teamă, și nimeni nu mai îndrăznea să se atingă de el sau să-i facă vreun rău. Văzând aceasta, Columban s-a hotărât să se întoarcă la mănăstire și, după mai multe zile de mers, a ajuns netulburat acolo.

Când Brunhilda și Teoderic au auzit aceasta s-au înfuriat încă și mai tare, și au trimis ostași pentru a-l duce pe Columban înapoi. Ajungând la mănăstire, oamenii au început să-l caute pe sfânt pretutindeni, însă nu au putut să-l găsească nicicum. O putere dumnezeiască le întuneca mintea și ochii și, deși sfântul se afla în biblioteca mănăstirii citind, ostașii treceau pe lângă el și chiar îi atingeau hainele fără a-l vedea. Singur căpitanul ostașilor s-a învrednicit să-l vadă, însă nu a spus nimic celorlalți, căci îl iubea pe cuvios și venise doar pentru că-i fusese poruncit. Până la urmă, ostașii s-au întors înapoi și i-au spus regelui că nu l-au găsit nicăieri.

Cu inima împietrită, Teoderic nu s-a lăsat abătut din gândurile sale nelegiuite și a trimis mai mulți ostași, împreună cu un slujitor credincios al lui, pentru a-l căuta pe omul lui Dumnezeu. Când aceștia au ajuns la mănăstire, Columban se afla în biserică împreună cu frații. Găsindu-l cântând, trimișii i-au spus: „«O, omule al lui Dumnezeu, te rugăm din inimă să ascuți porunca regelui și a noastră, și să te întorci în locul din care ai venit.» Dar Columban le-a răspuns: «Nu cred că ar fi plăcut Ziditorului meu să mă întorc la casa pe care am părăsit-o din pricina dragostei mele pentru Hristos.»”⁶⁵ Însă ostașii stăruiau cu

⁶⁵ Ibidem, 36

lacrimi înaintea lui Columban, neștiind ce să facă, căci pe de o parte regele îi amenințase că-i va omorî dacă nu-l vor scoate pe cuvios din mănăstire, iar pe de alta se temeau să se atingă de sfânt, știind puterea dumnezeiască ce sălăsluia în el.

Până la urmă, pentru a nu primejdui viața ostașilor, cuviosul s-a plecat cererii lor și le-a spus că va face tot ce îi vor cere. Apoi s-a întors către ucenicii săi, care începuseră să plângă, și cu voce liniștită „i-a mângâiat, spunându-le să-și pună nădejdea în Domnul și să aducă mare laudă Atotputernicului Dumnezeu.”⁶⁶ Văzând însă că ucenicii rămân nemângâiați, sfântul le-a îngăduit celor ce vroiau să îndure suferințele pribegiei să vină după el. Într-o clipă toți frații s-au așezat în spatele starețului, făgăduindu-i să-l urmeze oriunde va merge. Însă o nouă lovitură a căzut peste ei, căci ostașii le-au spus că porunca regelui dădea voie doar irlandezilor și britanilor să plece, în timp ce ceilalți călugări trebuiau să rămână mai departe în mănăstire. Cu inima frântă de durere, Columban s-a supus și în aceasta voinței lui Dumnezeu, „rugându-se Domnului, Mângâietorul tuturor, să-i ia în grija Lui pe cei pe care sălbăticia regelui îi rupsese de el.”⁶⁷ L-a așezat stareț în locul lui pe unul dintre cei mai vrednici ucenici ai săi, Sfântul Attala, și apoi, stăpânindu-și cu greu lacrimile, a plecat în urma ostașilor.

Pribegia prin Galia

Și astfel, în vara anului 610 d. Hr., când sfântul se apropia de cel de-al 70-lea an al vieții, a început lunga călătorie spre orașul Nantes, din apropiere de coastele Breitaniei, de unde trebuia să ia corabia spre țara sa. Avea de străbătut toată Galia. Pe drum, mulțime de îndrăciți și neputincioși veneau la omul lui Dumnezeu, auzind de trecerea lui, pentru a primi dezlegare de durerile și suferințele lor. După câteva zile de mers, călugării au ajuns istoviți la râul Loire, unde-i aștepta o corabie. În timp ce se chinuiau să urce în ea, unul dintre paznici s-a mâniat și, luând o vâslă, l-a lovit cu putere pe un ucenic al sfântului. Columban, fiind și așa mâhnit peste măsură, i-a spus: „De ce, omule crud, adaugi

⁶⁶ Ibidem, 37

⁶⁷ Ibidem, 37

la durerea mea? Oare nu este vina nelegiuirii tale de ajuns pentru distrugerea ta? De ce ești nemilos cu cei milostivi? De ce lovești un mădular obosit al lui Hristos? De ce îți verși mânia asupra celui blând? Să ții minte că vei fi pedepsit de Dumnezeu în chiar locul acesta în care în mânia ta ai lovit un mădular al lui Hristos.”⁶⁸ Și într-adevăr, la întoarcerea sa, paznicul s-a înecat în chiar locul în care îi profețise sfântul.

Mai întâi, călugării s-au oprit în orașul Orleans, așezându-se în niște corturi pe marginea râului, căci nu le fusese îngăduit să intre în nici o biserică. Deoarece nu mai aveau nimic de mâncare, Columban a trimis pe doi dintre ucenici în oraș pentru a cumpăra ceva. Însă oamenii se fereau de ei, temându-se de mânia regelui, și nimeni nu îndrăznea să le dea sau să le vândă ceva. Pe când călugării se întorceau mârșniți la stareț, pe drum au întâlnit o femeie de neam sirian, care i-a întrebat despre pricina supărării lor. Aflând ce li se întâmplase, femeia le-a spus: „Veniți, domnii mei, la casa slujitoarei voastre și luați orice aveți nevoie. Căci și eu sunt o străină din îndepărtatul pământ al răsăritului.”⁶⁹ Soțul femeii era orb, iar când ucenicii l-au văzut așa, i-au spus că starețul lor îi poate da vindecare. Plin de credință, bărbatul i-a urmat la Sfântul Columban. Aflând despre dragostea și milostenia femeii, cuviosul s-a bucurat mult și i-a chemat pe frați, spunându-le să facă rugăciune pentru însănătoșirea omului. După ce au stat mult timp în genunchi, Columban s-a ridicat și, văzând credința bărbatului, a însemnat cu semnul crucii ochii lui. De îndată omul și-a recăpătat vederea și a slăvit pe Dumnezeu, Care nu lasă nerăsplătită nici cea mai mică facere de bine.

După aceasta, surghiuniții și-au continuat călătoria, ajungând în orașul Tours. Omul lui Dumnezeu i-a rugat cu lacrimi în ochi pe paznici să-i îngăduie să se închine la moaștele Sfântului Martin, însă aceștia s-au arătat neînduplecați, poruncindu-le corăbierilor să vâslească cu și mai multă putere și să nu se oprească în oraș. „Sfântul Columban, văzând aceasta, și-a ridicat ochii cu tristețe la cer, îndurerat nespun că i se face o asemenea supărare, și că nu îi este îngăduit să vadă

⁶⁸ Ibidem, 40

⁶⁹ Ibidem, 41

mormintele sfinților.”⁷⁰ Atunci, ca la o poruncă, corabia s-a oprit, fiind parcă ținută de o putere nevăzută, și toate străduințele corăbierilor de a înainta au rămas zadarnice. Văzând aceasta, ostașii și-au dat seama că Dumnezeu Însuși vroia ca alesul Său să rămână în oraș, și de aceea au tras corabia la mal. Cu mare bucurie Columban s-a dus la moaștele Sfântului Martin, mulțumindu-i din inimă pentru ajutorul său, și a rămas întreaga noapte în rugăciune la mormântul cuviosului. Dimineața, episcopul locului l-a chemat pe sfânt la masă. Întâlnindu-se acolo cu un slujitor al lui Teoderic, Columban i-a spus să-l vestească pe rege să se pocăiască, căci altfel în mai puțin de trei ani el și întreaga lui familie avea să moară.

Până la urmă călugării au ajuns în orașul Nantes, ținta călătoriei lor, de unde aveau să ia o corabie înspre Irlanda. La intrarea în oraș i-a întâmpinat un cerșetor cerând milostenie. Omul lui Dumnezeu i-a poruncit unuia dintre ucenici să-i dea ceva de mâncare, însă fratele a spus că nu mai aveau aproape nimic. „Atunci dă-i tot ce ai,” a spus sfântul, „și nu ține nimic pentru mâine.”⁷¹ Deși frații erau foarte slăbiți, căci nu mâncaseră nimic de trei zile, ucenicul l-a ascultat fără șovăială pe stareț. Nici nu a apucat bine să facă aceasta, că un bărbat necunoscut a ajuns în dreptul lor și le-a spus că stăpâna lui îl trimisese cu mâncare pentru cei ce sufereau de dragul lui Hristos. Văzând aceasta, călugării au căzut în genunchi înaintea bunătății lui Dumnezeu, mulțumindu-I cu lacrimi pentru purtarea Lui de grijă.

Scrisoarea către ucenici

După ce au ajuns la Nantes, paznicii au găsit o corabie care se îndrepta spre Irlanda, și au urcat toate lucrurile sfântului în ea. În timp ce-și aștepta plecarea, omul lui Dumnezeu a apucat să scrie ucenicilor care rămăseseră la Luxeuil o ultimă scrisoare, în care se poate vedea din nou înțelepciunea sfântului, și mai ales dragostea nețărmurită pe care el o purta fiilor săi. Scriindu-le, Columban vroia să-i întărească în cumplita ispită care se ridicase asupra lor, și de aceea sfaturile lui

⁷⁰ Ibidem, 42

⁷¹ Ibidem, 45

vorbesc mai ales despre păstrarea răbdării în greutăți și despre păzirea dragostei și a păcii în obște. Astfel, încă de la început sfântul spune: „De vreme ce, după cuvântul Domnului, *s-a întâmplat necaz și prigoană pentru cuvânt*⁷², nici un alt sfat nu vi se potrivește acum, decât că să luați seama, ca nu cumva să fiți voi acel pământ pietros, care prin sărăcia lui nu poate hrăni sămânța pe care a primit-o. [...] Și să nu nădăjduiți că doar oamenii vă prigonesc; sunt diavoli în cei ce pizmuiesc binele vostru; împotriva lor luați armura lui Dumnezeu, spre care arată apostolul, și faceți o cărare spre cer, azvârlind, cum s-ar zice, săgețile rugăciunii înflăcărare.”⁷³

Rugăciunea, învață sfântul, este singura cale de a ieși din ispite, însă ea este ascultată doar atunci când între frați domnește dragostea și înțelegerea desăvârșită. De aceea, Columban își îndeamnă ucenicii să lupte din răputeri pentru a păstra pacea și dragostea între ei, căci fără unitatea desăvârșită în cuget și în duh, obștea nu va putea face față greutăților: „Dacă nu aveți același țel și aceeași lepădare,” spune sfântul, „este mai bine să nu trăiți împreună.”⁷⁴ Iar mai încolo el adaugă: „Luați seama ca nu cumva să fie între voi cineva care să nu aibă același țel cu voi, oricine ar fi acela; căci mai mult rău ne-au făcut cei dintre noi, care nu erau de un gând cu noi (decât cei din afară).”⁷⁵

După aceste cuvinte către frați, Columban își îndreaptă atenția spre cel pe care-l lăsase stareț în locul său, Sfântul Attala, căruia îi dă sfaturi neprețuite despre anevoioasa sarcină a călăuzirii sufletelor pe calea mântuirii. De altfel, anume aici stă marea comoară a înțelepciunii omului lui Dumnezeu. Mai întâi, cuviosul îl povățuiește pe Attala să îndepărteze din obște fără șovăială pe oricine va vedea semănând ceartă și dezbinare. „Să nu fie nimeni între voi care să nu fie una cu voi. Căci tu (Attala) trebuie să te îngrijești îndeosebi pentru pace, pururi neliniștit de a păstra unitatea duhului în legătura păcii. Căci ce folos este să ai un singur trup, dacă nu ai și o singură inimă?”⁷⁶ După aceasta, Columban dă și alte sfaturi despre cum trebuie să fie un adevărat ocârmuitor de suflete. Mai

⁷² Mt. 13, 21

⁷³ Columban, Sfântul, *Letters*, Scrisoarea a IV-a, 1, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina <http://www.ucc.ie/celt/published/T201054/index.html>

⁷⁴ Ibidem, 1

⁷⁵ Ibidem, 1

⁷⁶ Ibidem, 2

întâi, el învață că un bun păstor folosește povețele și îndemnurile potrivit cu starea sufletească a fiecărui om în parte. „Ai învățat,” spune cuviosul, „că nu toate sfaturile sunt potrivite pentru toți, de vreme ce firile sunt felurite și felul de a fi al oamenilor se deosebește mult de la unul la altul. [...] Tot la fel fii și tu în multe feluri și mlădios în îndrumarea celor care te ascultă cu credință și cu dragoste.”⁷⁷ Columban îi mai arată ucenicului că trebuie să se ferească chiar și de dragostea peste măsură a fraților, care nu este lipsită de primejdie. De aceea, sfântul îl îndeamnă pe Attala să îmbine cu mult discernământ grija pentru sufletele ucenicilor cu grija pentru sine însuși, și să se retragă din când în când la liniște pentru a putea să se ocupe și de mântuirea lui.

Apoi, sfântul dă ucenicului său iubit o minunată învățătură despre felul în care adevărații creștini trebuie să rabde toate greutățile și necazurile care se abat asupra lor cu îngăduința lui Dumnezeu. Mai întâi cuviosul îl îndeamnă pe Attala să nu se mire câtuși de puțin de ceea ce li se întâmplase: „Nu este un lucru nou ceea ce ni s-a întâmplat; aceasta mai cu seamă am propovăduit zi de zi. [...] Evangheliile sunt pline de acest lucru, și îndeosebi din aceasta sunt alcătuite; căci acesta este adevărul Evangheliei, anume că adevărații ucenici ai lui Hristos cel Răstignit trebuie să-L urmeze cu crucea. O mare pildă a fost arătată, o mare taină a fost descoperită: Fiul lui Dumnezeu S-a urcat de bunăvoie pe cruce ca un nelegiuit (căci S-a adus pe Sine pentru că El Însuși a voit-o), lăsându-ne nouă pildă ca să-I urmăm pașii. Binecuvântat este așadar omul care se face părtaș acestei pătimiri și rușini.”⁷⁸

Într-adevăr, anume în această pătimire și rușine se ascund toate binecuvântările și bucuriile raiului, toată taina mântuirii neamului omenesc. De aceea, Columban îl îndeamnă pe Attala să primească cu răbdare și îndelungă-răbdare tot ceea ce venise peste ei, având în minte că răsplata pe care o va primi va fi veșnică. „De aceea să purtăm cu răbdare, de dragul adevărului, toate potrivniciile, ca să fim părtași la patimile Domnului; căci dacă pătimim împreună cu El, vom și domni împreună cu El. Și ce altceva mai trebuie adăugat la aceasta în afară de stăruință? Căci *cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui.*”⁷⁹

⁷⁷ Ibidem, 2

⁷⁸ Ibidem, 5

⁷⁹ Ibidem, 5; Mt. 10, 22

Însă răbdarea și stăruința nu stau nicidecum în puterea omului, ci sunt daruri cerești, și de aceea omul trebuie să le ceară neconținut de la Dumnezeu, făcând aceasta nu cu mândrie și îngâmfare, ca și cum ar fi cineva pentru că rabdă, ci dimpotrivă, cu smerenie și umilință. „Căci nu sunt vrednici de milă decât aceia care se mărturisesc înaintea Domnului a fi netrebnici, și care se simt nevrednici de mântuire prin ei înșiși, decât doar dacă mila Domnului îi va răpi din primejdii. Și deși văd în ei fapte bune, totuși, temându-se de judecățile lui Dumnezeu, și tânguindu-se că au făcut multe nedreptăți, se încred cu smerenie doar în bunătatea lui Dumnezeu.”⁸⁰ Sfântul stăruie îndelung înaintea lui Attala, rugându-l ca, în vreme ce rabdă ocară, să nu se lase biruit de mândria cea pierzătoare de suflet, care îl trânteste pe om la iad din cele mai înalte trepte ale sfințeniei. Omului mândru, Dumnezeu îi grăiește prin gura lui Columban cuvinte neînduplecate: „De vreme ce prin sfințenia ta te-ai ridicat în mândrie, acum coboară și fii numărat în rândul păcătoșilor, căci orice se face cu mândrie se socotește ca nimic înaintea Mea.”⁸¹

Însă ca un părinte iubitor, Columban îl îndeamnă pe ucenic să nu se tulbure din pricina mulțimii ispitelor, ci să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru ele, știind că acestea sunt anume îngăduite de El pentru a pregăti adevăraților creștini o mai bogată răsplată și cunună. „Dacă îndepărtezi dușmanul, îndepărtezi și lupta; dacă îndepărtezi lupta, îndepărtezi și cununa – însă dacă acestea rămân, acolo unde sunt ele trebuie să fie bunătate, priveghere, râvnă, răbdare, credincioșie, înțelepciune, statornicie, chibzuință, iar dacă nu sunt, va urma distrugerea – și, pentru a încheia, dacă îndepărtezi libertatea, îndepărtezi și vrednicia.”⁸² Și în toate acestea, nădejdea trebuie să fie mereu numai în bunătatea și milostivirea lui Dumnezeu, și nicidecum în puterile omului, căci acestea sunt cu desăvârșire neputincioase în a birui nenumăratele necazuri care se ascund pe calea cea strâmtă a mântuirii. „Vezi împotririle care ne înconjoară, și vârtejurile asurzitoare care ne lovesc din toate părțile, preaiubite ucenic, ca să nu mai pomenim de cei ce ne pândesc dinăuntru și luptă zilnic împotriva noastră. Astfel că în mijlocul

⁸⁰ Ibidem, 5

⁸¹ Ibidem, 5

⁸² Ibidem, 5

atâtor primejdii, deși *a voi* și *a alergera* este o datorie, totuși *a face* nu ne stă în putere; căci dacă mila lui Dumnezeu nu dăruiește voința, tăria omenească nu este îndeajuns de puternică pentru a atinge, în mijlocul atâtor puteri potrivnice, ținta pe care și-o dorește.”⁸³

În întreaga scrisoare sfântul se străduie din greu să-și înfrâneze dragostea și simțămintele, însă cu toate acestea, în cuvintele lui se simte lesne zbulcirea lăuntrică care îl luptă din pricina despărțirii de copiii săi dragi. Astfel, de pildă, într-un loc scrie: „Am vrut să îți scriu o scrisoare cu lacrimi, dar pentru că îți știu inima, [...] m-am gândit că e mai bine să opresc lacrimile, decât să le stârnesc. Astfel că mi-am netezit graiul în afară și durerea am închis-o înăuntru. Vezi, lacrimile curg, dar e mai bine să oprim izvorul, căci nu este a ostașului viteaz să se plângă în luptă.”⁸⁴ Grijă sfântului pentru mântuirea ucenicilor săi era nemărginită. Chiar și silit să-și încheie scrisoarea, el se grăbește să le mai dea câteva sfaturi și povești. „Acum, în timp ce scriu, un om a venit la mine, spunându-mi că vasul care mă va duce fără să vreau în țara mea e pregătit. [...] Să nu mă căutați din dragoste, ci doar din nevoie. Fie ca să nu sărăciți prin ceea ce s-a întâmplat, și prin această despărțire să nu căutați o libertate care v-ar coborî la robia față de patimi. Cel ce iubește unitatea este al meu; nu este al meu cel ce dezbină.”⁸⁵ Apoi, încheindu-și scrisoarea, sfântul le dă ucenicilor ultima binecuvântare părintească: „Iar dacă lucrurile vă plac așa cum sunt, și Dumnezeu zidește cu voi acolo, fie ca să vă înmulțiți cu binecuvântarea Lui până la mii și mii”⁸⁶. Rugați-vă pentru mine, inimile mele, ca să trăiesc în Dumnezeu.”⁸⁷

⁸³ Ibidem, 6

⁸⁴ Ibidem, 5

⁸⁵ Ibidem, 8

⁸⁶ Și într-adevăr, Dumnezeu a binecuvântat mănăstirea, care în scurtă vreme a ajuns să numere câteva sute de călugări. Deși Sfântul Attala nu a rămas mult timp acolo, căci s-a alăturat Sfântului Columban și a ajuns mai apoi urmaș al acestuia la stăreția mănăstirii Bobbio, locul lui a fost luat de un alt vrednic ucenic al lui Columban, Sfântul Eustatie. Sub povățuirea acestuia, mănăstirea din Luxeuil a ajuns cel mai însemnat centru duhovnicesc al întregii Galii, din ea ieșind nenumărați călugări sfinți, care au răspândit peste tot duhul călugăriei lui Columban. Unii dintre aceștia au ajuns stareți cunoscuți, iar alții episcopi cu viață sfântă. Într-adevăr, se vorbește despre nu mai puțin de 63 de sfinți răsați de la Luxeuil, care au întemeiat mai mult de 100 de mănăstiri în toată Galia. Pentru harta acestor mănăstiri v. mai sus, p. 190.

⁸⁷ Ibidem, 8

Apoi, cu lacrimi în ochi, sfântul a trimis scrisoarea și s-a urcat în corabia care avea să-l ducă în țara sa. Însă gândurile lui Dumnezeu nu sunt totuna cu gândurile oamenilor. Astfel, de îndată ce corabia a ieșit din port și s-a îndreptat spre mare, un val uriaș a venit din larg măturând totul în cale, și a adus corabia pe uscat, lăsând-o nevătămată la o depărtare destul de mare de țărm. După ce corăbierii au așteptat trei zile ca marea să crească din nou pentru a putea porni la drum, căpitanul și-a dat seama că pricina pentru care nu puteau pleca era Columban. De aceea a dat poruncă ca toate lucrurile sfântului să fie aruncate din corabie, iar apoi l-a dat jos și pe el⁸⁸. De îndată ce a făcut aceasta, un nou val a venit dinspre mare, luând corabia și ducând-o în larg. Astfel, toți au înțeles că nu era voia lui Dumnezeu ca sfântul să se întoarcă în Irlanda, și de aceea nimeni nu a mai îndrăznit să-i facă ceva. Slăvind pe Dumnezeu pentru chipul minunat în care îi împlinise rugăciunile, Columban „s-a întors la casa în care stătuse înainte, și nimeni nu i s-a împotrivit, ba mai mult, toți îl ajutau pe omul lui Dumnezeu, după cât le stătea în putere, cu daruri și cu mâncare. Și nici nu ducea lipsă de apărare, căci în toate avea ajutorul Ziditorului său, căci Cel ce-l păzește pe Israel sub umbra aripilor Sale nu doarme niciodată.”⁸⁹

Drumul spre Italia și propovăduirea între păgâni

După ce a rămas câțva timp în Nantes, Columban a hotărât că venise vremea să treacă în pământurile Italiei, pentru a propovădui și acolo cuvântul mântuirii. Mai întâi însă s-a îndreptat spre curtea regelui Neustriei, Clotar al II-lea, pentru a-i cere ajutorul. Regele, om credincios și darnic, auzise multe despre omul lui Dumnezeu și de aceea l-a primit cu mare cinste și bucurie, rugându-l să rămână alături de el. Petrecând acolo puțină vreme, Columban a văzut nelegiuirile care aveau loc la palat, și fără șovăială a început să-l mustre pe rege. Iar acesta nu s-a mâniat defel, ci a primit cu smerenie cuvintele cuviosului, vrând să

⁸⁸ Această întâmplare seamănă foarte bine cu cea petrecută cu proorocul Iona. De altfel, Columban înseamnă în limba latină „porumbel”, iar Iona înseamnă același lucru în limba ebraică.

⁸⁹ Iona din Bobbio, *op. cit.*, 47

câștige binecuvântarea și rugăciunea lui. De aceea „a făgăduit să îndrepte toate după porunca lui Columban,”⁹⁰ și astfel sfântul a început să aibă mare dragoste pentru el. În vremea în care Columban se afla încă la curte, între Teodebert și Teoderic s-a iscat o neînțelegere, și cei doi frați au pornit război unul împotriva celuilalt. Amândoi au venit la Clotar pentru a-i cere ajutorul și, înainte de a se hotărî cu cine să meargă la luptă, regele s-a dus să ceară sfatul lui Columban. „Acesta, plin de darul profeției, i-a răspuns lui Clotar că nu trebuie să se unească cu nici unul dintre ei, căci în trei ani va primi el amândouă regatele.”⁹¹ Și regele a ascultat din nou de povața omului lui Dumnezeu.

La puțin timp după aceasta, sfântul l-a rugat pe rege să-i dea niște oameni care să-l ducă nevătămat până la curtea regelui Teodebert. Deși mâhnit, căci vroia să-l aibă mereu lângă el, Clotar a împlinit cererea cuviosului, trimițându-l înspre răsărit cu oameni de încredere. Ca și până atunci, peste tot pe unde trecea, sfântul săvârșea minuni nenumărate și propovăduia cuvântul lui Dumnezeu. În Paris a tămăduit un îndrăcit. Când a ajuns în orașul Meaux, un nobil pe nume Hagneric, om foarte credincios, l-a chemat să rămână în casa lui. Având mare evlavie față de sfânt, Hagneric a stăruit pe lângă omul lui Dumnezeu să-i trimită înapoi pe oamenii lui Clotar, căci vroia să-i dea el însoțitori de drum. Pentru dragostea lui, Columban a închinat-o lui Hristos pe una dintre fiicele nobilului, Burgundofara, care avea să ajungă o mare sfântă⁹². Apoi, în alt oraș cuviosul a fost primit de un om care avea doi copii mici. Sfântul i-a binecuvântat și pe aceștia, și mai târziu amândoi au ajuns stareți. „Atât de plin de credință era sfântul,” povestește călugărul Iona, „încât pe cel pe care-l binecuvânta, pe acela ultima zi îl găsea stăruind în fapte bune.”⁹³

Până la urmă, Columban a ajuns la curtea regelui Teodebert, la Metz, unde se aflau mai mulți ucenici de-ai lui, fugiți de la Luxeuil din

⁹⁰ Ibidem, 48

⁹¹ Ibidem, 48

⁹² Viața Sfintei Burgundofara (numită de obicei Fara) a fost scrisă tot de călugărul Iona. Sfânta a ajuns de tânără călugăriță, întemeind mănăstirea Faremoutiers (adică „Mănăstirea Farei”), unde a fost stareță vreme de 37 de ani. A murit în anul 657 d. Hr. și este sărbătorită la 3 aprilie și 7 decembrie.

⁹³ Ibidem, 50

pricina prigoanei lui Teoderic. Regele Teodebert l-a primit pe sfânt cu bucurie și l-a rugat să rămână în regatul său pentru a propovădui credința creștină. Într-adevăr, o mare parte a regatului, aflată la răsărit de Rin, zăcea încă în întunericul păgânătății. Din această pricină, Columban s-a aprins de râvnă pentru Hristos și a primit cuvintele regelui. Împreună cu ucenicii săi, a hotărât să se așeze într-un vechi oraș părăsit, numit Bregenz, pe malul lacului Constanța⁹⁴. În acele locuri trăiau suevi și alemani păgâni. Urcând pe râul Rin spre acel loc, s-au oprit mai întâi în orașul Mainz pentru a găsi mâncare. Însoțitorii de drum i-au spus sfântului că au prieteni în oraș de la care pot aduce mâncare, însă după câteva ore s-au întors cu capetele plecate, fără a fi primit nimic. Văzându-i mâhniți, cuviosul le-a spus: „Lăsați-mă să mă duc și eu puțin la Prietenul meu.”⁹⁵ Fără ca oamenii să-și fi dat seama ce vrea să spună, Columban s-a dus la biserică și a început să se roage cu lacrimi lui Dumnezeu. Când încă nu-și sfârșise rugăciunea, în biserică a intrat episcopul orașului. Văzându-l pe sfânt îngenunchat în rugăciune și socotind că este un pelerin, i-a spus că, dacă are nevoie de mâncare, poate să meargă la casa lui și să ia orice dorește. Astfel ajutat de purtarea de grijă dumnezeiască, Columban s-a întors zâmbind la corabie, trimițându-i pe slujitori să aducă mâncare pentru toți.

Apoi, după mai multe zile de drum au ajuns la Bregenz și s-au așezat cum au putut în ruinele fostului oraș. Columban a găsit acolo o veche biserică romană, închinată Sfintei Aurelia, în care păgânii aduseseră trei idoli de alamă cărora le slujeau ca unor dumnezei. Arzând de râvnă dumnezeiască, sfântul a scos idolii din biserică și a resfințit locașul pângărit. Apoi, după ce a așezat moaștele sfintei la piciorul altarului, a slujit pentru întâia dată după multă vreme Sfânta Liturghie în acel loc. Pentru că Sfântul Gall, credinciosul său ucenic, știa bine limba suevilor, Columban i-a dat ascultare să propovăduiască cu timp și fără timp credința în adevăratul Dumnezeu. El însuși străbătea întregul ținut, învățându-i pe oameni și întorcându-i la Hristos prin cuvintele și minunile lui. Văzând țara scufundată în întregime în neștiință, Columban a început să ducă un război neînduplecat

⁹⁴ În Austria de astăzi.

⁹⁵ Ibidem, 52

împotriva dumnezeilor mincinoși, răsturnând peste tot idolii și arzând templele păgânești. Odată, de pildă, în timp ce se afla într-unul din drumurile sale, a întâlnit o mulțime mare de păgâni ducând un vas plin cu bere, pe care aveau de gând să-l aducă jertfă zeului Odin. Când a aflat ce vor să facă, sfântul a suflat asupra vasului de fier, care s-a sfărâmat în mii de bucăți sub privirile îngrozite ale păgânilor, berea vărsându-se toată pe pământ. Văzând minunea, păgânii au slăvit cu uimire pe Dumnezeu lui Columban, primind chiar atunci botezul din mâinile lui. Călugărul Iona ne spune: „Mulți au fost întorși atunci, prin propovăduirea sfântului om și, venind la învățătura și credința în Hristos, au fost botezați de el. Pe alții, care erau deja botezați dar încă trăiau în necredință păgânească, el, ca un bun păstor, i-a adus prin cuvintele lui la credință și în sânul Bisericii.”⁹⁶

Propovăduind în rândul păgânilor, sfântul și ucenicii lui duceau mai departe viața lor de aspră nevoie. Iar Dumnezeu era cu ei și, pentru binecuvântarea starețului, în toate câte făceau erau ajutați și ocrotiți de nevăzuta putere cerească. De pildă, odată o foamete a lovit ținutul din împrejurimile Bregenzului, și călugării au rămas vreme de mai multe zile fără mâncare. Într-una din dimineți însă, când deja ajunseseră la capătul puterilor, au găsit câmpul din apropierea mănăstirii acoperit în întregime cu păsări. Mergând să-l întrebe pe stareț, acesta le-a spus să ia păsările ca pe însuși darul lui Dumnezeu, căci El le trimisese, ca și evreilor mai demult, mâncare din cer. Și într-adevăr, când călugării au ieșit la câmp ca să prindă păsările, au văzut cu mirare că acestea stăteau nemișcate și nu încercau să scape zburând. Când însă după trei zile cineva a trimis mănăstirii o căruță cu grâu, ca la o poruncă toate păsările și-au luat zborul, fără a se mai întoarce înapoi.

În acest timp, Columban petrecea adesea în singurătate, după dorința tainică a inimii lui, nevoindu-se fără a fi știut de lume. Ca și la Luxeuil, hrana lui era niște mere mici și sălbatice, care creșteau din belșug în acele locuri. Odată l-a trimis pe unul din ucenici să-i aducă niște mere, însă în scurtă vreme acesta s-a întors înapoi îngrozit, plângându-se că dăduse peste un urs uriaș în locul din care avea obiceiul să culeagă. Auzind aceasta, sfântul i-a dat călugărului toiagul

⁹⁶ Ibidem, 53

său, spunându-i să tragă o linie cu el și să împartă merii în două, iar ursului să-i poruncească să mănânce doar dintr-o parte, iar de cealaltă să nu se atingă defel. Încercându-se în porunca starețului, ucenicul a făcut întocmai, și a văzut cu uimire că ursul se supunea și el ascultător cuvintelor omului lui Dumnezeu. Astfel că, în vreme ce ursul mânca merele dintr-o parte a grădinii, călugărul le aduna liniștit din cealaltă, pentru părintele său.

Însă Dumnezeu nu-i rânduse sfântului să stea vreme îndelungată în acele locuri, căci pregătise o ultimă lucrare alesului Său. Iar prilejul plecării cuviosului a venit când Teoderic și Teodebert au început să lupte din nou unul cu celălalt. Aflând despre aceasta, Columban s-a dus de grabă la Teodebert, spunându-i să intre fără zăbavă într-o mănăstire dacă mai vrea să-și păstreze viața. Auzind cuvintele lui, regele a început să râdă, căci încă nu se mai auzise ca vreun rege franc să-și fi lepădat tronul pentru a se călugări. „Dar Columban a spus că dacă regele nu vrea să primească de bunăvoie cinstea mantiei călugărești, în scurtă vreme va fi silit să facă aceasta împotriva voinței sale.”⁹⁷ Apoi, în scurtă vreme a început războiul, și cei doi frați s-au întâlnit pe câmpul de luptă. În timp ce se purta bătălia, Columban se afla în pustie împreună cu un ucenic de-al său, și dintr-odată a căzut într-un somn adânc. Când s-a sculat, l-a chemat repede pe frate, descoperindu-i cu lacrimi în ochi că tocmai atunci se vărsa mulțime de sânge omenesc. Auzind aceasta, călugărul a spus: „Părintele meu, ajută-l pe Teodebert cu rugăciunile tale, ca să-l înfrângă pe Teoderic, dușmanul nostru comun.» Columban a răspuns: «Sfatul tău este necugetat și necredincios, căci Dumnezeu, Care a poruncit să ne rugăm pentru dușmanii noștri, nu a binevoit așa. Dreptul Judecător deja a hotărât ce vrea în privința lor.»”⁹⁸

Într-adevăr, Teodebert a fost înfrânt în luptă și Brunhilda, bunica lui, l-a închis mai întâi într-o mănăstire, iar apoi, după câteva zile, l-a ucis fără milă. La puțin timp după aceasta Teoderic a pierit și el într-o răscoală, în timp ce se afla în orașul Metz. Atunci Brunhilda l-a urcat

⁹⁷ Ibidem, 57

⁹⁸ Ibidem, 57

pe tron pe Sigebert, fiul lui Teoderic. Când Clotar a auzit despre toate acestea, și a văzut că trecuseră cei trei ani pe care îi profețise sfântul, a pornit cu război împotriva lui Sigebert, biruindu-l pe câmpul de luptă. După ce a câștigat bătălia, Clotar i-a omorât pe toți fiii lui Teoderic, iar străbunii lor, cumplita Brunhilda, i-a legat mâinile și picioarele de cozile a patru cai sălbatici, care apoi au sfârtecat-o în bucăți pe nemiloasa femeie. În felul acesta, toate profețiile sfântului în privința celor trei regi s-au împlinit întocmai.

Însă în vremea în care se întâmplau acestea, cuviosul părăsise deja țara. Într-adevăr, când Teodebert a fost învins în luptă și mănăstirea din Bregenz a trecut în stăpânirea lui Teoderic, sfântul a hotărât că este timpul să plece. Și-a strâns ucenicii și le-a spus că vroia să treacă Alpii pentru a se opri în Italia. Sfântul Gall, bunul său prieten, care-l însoțise cu credincioșie în toate călătoriile și pribegiile lui, era acum greu bolnav și i-a spus sfântului că nu poate să meargă cu el. Cu inima ruptă de durere, cei doi prieteni s-au despărțit pentru totdeauna. Aceasta a fost însă după rânduiala cea minunată a lui Dumnezeu, căci mai apoi Gall s-a însănătoșit și s-a retras împreună cu câțiva ucenici în apropiere de Bregenz, unde a trăit mai bine de treizeci de ani în nevoită aspră. Prin cuvintele, dar mai ales prin pilda vieții lui, sfântul a propovăduit păgânilor care trăiau în acele locuri, ajungând astăzi să fie cinstit ca apostolul Elveției⁹⁹.

După despărțirea de prietenul său, Columban a ajuns împreună cu ceilalți ucenici la Milan, la curtea regelui Agilulf al Lombardiei. Regele era arian, însă cu toate acestea l-a primit pe omul lui Dumnezeu cu mare dragoste, ascultându-i cuvintele și primind sfaturile lui. Cuviosul a rămas mai bine de un an în oraș, apărând cu multă râvnă dreapta credință în fața arienilor.

Scrisoarea Sfântului Columban către papa Romei

În vremea cât a stat la Milan, luptând cu ereticii și străduindu-se să-l aducă pe rege la Biserica lui Hristos, omul lui Dumnezeu a trimis

⁹⁹ Sfântul a murit în anul 645 d. Hr. și este sărbătorit la 16 octombrie. Pe locul în care s-a nevoit a fost întemeiată o cunoscută mănăstire, în care au fost adăpostite moaștele sfântului. Mai târziu, în jurul mănăstirii a apărut orașul St. Gallen din Elveția de azi.

o scrisoare papei de atunci al Romei, Sfântul Bonifatie al IV-lea, deoarece auzise unele zvonuri îngrijorătoare în privința dreptei credințe a Patriarhului său. Deși zvonurile nu erau întemeiate¹⁰⁰, căci Bonifatie era un episcop cu viață sfântă, care „învăța drept cuvântul adevărului”, totuși scrisoarea lui Columban rămâne de o însemnătate deosebită, deoarece în ea, sfântul înfățișează învățătura ortodoxă despre scaunul episcopal al Romei. Cuvintele omului lui Dumnezeu sunt atât de limpezi și de grăitoare, încât socotim că aproape nu mai este nevoie să le însoțim de alte lămuriri.

Mai întâi însă, trebuie să spunem că în întreaga scrisoare sfântul vorbește episcopului său cu cuvinte de mare cinstire, după cum se cuvenea față de un Patriarh, și încă cel mai de seamă al Bisericii de atunci. Cu toate acestea, încă de la început Columban îi arată papei neliniștea care-l cuprinsese auzind din gura unor arieni că el i-ar fi sprijinit pe unii eretici, și chiar ar fi avut părtaşie cu ei. Mânat de această neliniște, sfântul se simțise îndatorat să scrie, deși cel căruia îi cerea socoteală era însuși Papa Romei. Însemnătatea problemei era însă prea mare și, după cum spune omul lui Dumnezeu, „nu este o neobrăzare [să ridici glasul] atunci când este o nevoie vădită pentru folosul Bisericii. [...] [Căci] nu din slavă deșartă sau nerușinare îndrăznesc să scriu unor oameni atât de înălțați, eu, o făptură de cea mai joasă treaptă; căci durerea mai degrabă decât mândria mă împinge [să scriu]. Într-adevăr sunt îndurerat, mărturisesc, pentru defăimarea scaunului Sfântului Petru.”¹⁰¹

Apoi, după ce îi arată papei prețuirea pe care o avea pentru episcopul Romei, ca fiind urmaș al Sfinților Apostoli Petru și Pavel și părinte duhovnicesc al irlandezilor, Columban îl îndeamnă cu destulă asprime pe Patriarh să lupte pentru păstrarea dreptei credințe în scaunul său: „De aceea, ca să nu te lipsești de cinstea apostolească, păstrează credința apostolească, statornicește-o prin mărturie, întărește-o prin scris, apăr-o printr-un sinod, ca nimeni să nu-ți poată sta în chip legiuit împotrivă. [...] Priveghează așadar, te rog, Papo, priveghează, și iarăși

¹⁰⁰ Arieni din Milan îl învinuiau pe Bonifatie că, apărând hotărârile Sinodului V Ecumenic, apăra de fapt erezia nestoriană.

¹⁰¹ Columban, Sfântul, *Letters*, Scrisoarea a V-a, 1, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet se găsește la pagina: <http://www.ucc.ie/celt/published/T201054/index.html>

zic: priveghează! [...] Priveghează mai întâi pentru credință, apoi pentru faptele bune ale credinței și pentru îndepărtarea patimilor, de vreme ce privegherea ta va fi mântuirea multora, tot la fel cum negrija ta va fi distrugerea multora. [...] Căci e un lucru dureros și vrednic de plâns dacă credința sobornicească¹⁰² nu este păstrată de scaunul apostolesc [al Romei]. Dar, ca să vorbesc până la capăt, ca nu cumva să pară că te cinstesc chiar și pe tine peste măsura ta, este de asemenea un lucru dureros că tu nu ai osândit încă de la bun început pe cei ce s-au rupt de tine [...], după ce mai întâi să fi dovedit curăția credinței tale [...]; iar din pricina aceasta, [ereticii] îndrăznesc chiar să defaime cel mai de seamă scaun al credinței ortodoxe.”¹⁰³

Într-adevăr, spune Sfântul Columban, Scaunul Romei este cel mai de seamă scaun al Bisericii, însă doar atâta vreme cât în el este păstrată fără știrbire dreapta credință. Fără aceasta, episcopul Romei (ca și oricare alt episcop de altfel) își pierde toată cinstea și puterea. Urmând învățăturii Părinților, Columban arată că cel ce mărturisește adevărul, oricât de neînsemnat ar fi, este mai de seamă decât cel ce a căzut în erezie, fie el episcop sau chiar patriarh sau papă. Iată cuvintele sfântului: „Deja este vina ta dacă ai greșit față de adevărata credință și ți-ai călcat credința cea dintâi; pe drept cuvânt ți se împotrivesc supușii tăi, și pe drept cuvânt nu au părtășie cu tine [...]. Căci dacă aceste lucruri sunt mai degrabă adevărate decât false, atunci fiii tăi vor fi cap, iar tu vei fi coadă, lucru care este o durere chiar și a-l spune; și tot la fel ei îți vor fi judecători, ei, care au păstrat întotdeauna credința ortodoxă, oricine ar fi aceștia, chiar dacă par a-ți fi supuși; însă ei sunt catolicii¹⁰⁴ adevărați și ortodocși, de vreme ce ei nu au primit și nu au apărut pe nici un eretic sau om îndoielnic, ci au rămas în dragoste plină de râvnă față de adevărata credință. [...] Și astfel, după cum cinstea ta este mare pe măsura demnității scaunului tău, tot la fel este nevoie de mai mare grijă, ca nu cumva să-ți pierzi demnitatea prin

¹⁰² În limba română, cuvântul grec „katholikòs”, care înseamnă „universal”, „a-toată-lumea”, este tradus de obicei prin „sobornicesc”. Sobornicitatea (catolicitatea) este una dintre cele patru însușiri ale Bisericii Ortodoxe, după cum mărturisim în Crez: Biserica este „una, sfântă, sobornicească și apostolească.”

¹⁰³ Ibidem, 4, 8

¹⁰⁴ V. nota 102 mai sus.

vreo greșeală oarecare. **Căci puterea va fi în mâinile tale doar atâta vreme cât învățăturile tale vor rămâne sănătoase;** căci este numit purtător al cheilor Împărăției cerurilor, cel care deschide prin adevărata cunoștință celor vrednici și închide celor nevrednici; iar dacă va face în alt fel, nu va mai putea nici să deschidă, nici să închidă.”¹⁰⁵

Îndemnându-l pe papă să nu se mândrească cu înălțimea scaunului său, Columban îi arată că întâietatea și puterea în Biserică sunt date nu de cinstea treptei, ci de păstrarea nestrămutată a dreptei credințe. Cu cuvinte înțelepte, sfântul continuă: „Astfel, de vreme ce aceste lucruri sunt adevărate și primite fără împotrivire de către toți cei ce gândesc adevărat – deși este știut tuturor și nimănui nu-i este necunoscut felul în care Mântuitorul nostru a încredințat cheile Împărăției cerurilor Sfântului Petru, și poate că din pricina aceasta tu ceri în chip mândru pentru tine, înaintea tuturor, o autoritate și o putere mai mare în lucrurile dumnezeiești; ar trebui însă să știi că puterea ta va fi mai mică în ochii Domnului dacă numai gândești aceasta în inima ta, de vreme ce singură unitatea credinței a născut în toată lumea unitatea puterii și a întâietății, în așa fel încât libertate ar trebui să fie dată doar adevărului de către toți oamenii de pretutindeni, și tot la fel apropierea greșelii ar trebui să fie respinsă deopotrivă de către toți¹⁰⁶, de vreme ce dreapta mărturisire i-a dat întâietate chiar și purtătorului cheilor [Sfântul Petru], învățătorul nostru al tuturor – ar trebui [așadar] să le fie îngăduit și supușilor tăi să te îndemne, din râvnă pentru credință, din dragoste pentru pace și pentru unitatea Bisericii, maica noastră a tuturor.”¹⁰⁷

Într-adevăr, sfântul dorea mai presus de orice pacea Bisericii, căci „a dezbină Trupul lui Hristos și a despărți mădularele Fiului lui Dumnezeu Însuși, Mântuitorul lumii, și a-I sfâșia cămașa, care este

¹⁰⁵ Ibidem, 9, 10 (s.n.)

¹⁰⁶ Faptul că toți au datoria de a apăra dreapta credință, pe orice treaptă s-ar afla, poate fi văzut în viața tuturor mărturisitorilor Bisericii noastre, și poate mai cu seamă în cea a Sfântului Maxim Mărturisitorul. În vremea lui, împăratul, patriarhul și cei mai mulți dintre episcopi și credincioși căzuseră în erezie, și el era singurul care li se împotriva, deși era simplu călugăr. Însă fiindcă adevărul era de partea lui, Sfântul Maxim a ieșit până la urmă biruitor, și astăzi este cinstit ca unul dintre marii sfinți ai Bisericii.

¹⁰⁷ Ibidem, 11

unitatea – a ta este lucrarea, diavole! Dar fie ca Hristos, pacea noastră, Care a făcut din cele două una, să biruie asupra ta.”¹⁰⁸

Iar în această unitate, Columban îi dorește Patriarhului ca Biserica să-i fie următoare, însă doar atâta vreme cât Patriarhul însuși va fi următor Sfântului Petru și mărturisirii de credință făcute de el. Căci unitatea adevărată, spune sfântul, nu vine altfel decât prin mărturisirea de către toți creștinii a aceleiași drepte credințe: „De ce trebuie să apărați altceva decât credința cea sobornicească, dacă sunteți creștini adevărați de ambele părți? Căci nu pot să înțeleg pentru ce pricină un creștin poate să lupte cu un alt creștin în privința credinței; ci orice a fost spus de către creștinul ortodox, care-L slăvește drept pe Domnul¹⁰⁹, celălalt va răspunde: Amin!, pentru că și el iubește și crede la fel. Așa că și voi să vorbiți și să înțelegeți același lucru, ca toți să fiți una, toți creștinii.”¹¹⁰

Acestea sunt cuvintele însuflate de Dumnezeu ale sfântului bărbat. Cum am zis înainte, zvonurile de la care pornise scrisoarea nu erau întemeiate, deoarece papa, Sfântul Bonifatie, era pe deplin ortodox în învățătură și ducea o viață de sfințenie. Lucrul acesta nu scade însă cu nimic însemnătatea învățăturii Sfântului Columban, căci, după cum se poate lesne vedea, ea este învățătura Bisericii înseși.

Întemeierea mănăstirii din Bobbio și moartea omului lui Dumnezeu

Dar să ne întoarcem acum la viața omului lui Dumnezeu. După ce a petrecut mai bine de un an la curtea regelui Agilulf, sfântul a hotărât că venise vremea să se retragă în iubita lui pustie. După mai multe căutări a găsit în inima Munților Apenini o mică biserică, pe jumătate ruinată, care se afla într-o vale nespus de frumoasă și de roditoare, numită Bobbio. Sfântul a rămas uimit și încântat de frumusețea acelor locuri și, plin de bucurie, i-a chemat pe frați să vadă noua casă pe care le-o rânduisese Dumnezeu. Deja știa cu duhul că acela avea să fie locul odihnei lui din lunga pribegie pe acest pământ.

¹⁰⁸ Ibidem, 11

¹⁰⁹ Cuvântul „ortodox” înseamnă tocmai acest lucru în limba greacă: „drept-slăvitor.”

¹¹⁰ Ibidem, 12

De cum a ajuns acolo, omul lui Dumnezeu a început să lucreze cu hărnicia și cu însuflețirea sa obișnuită, deși era deja bătrân și bolnav. Însă ca întotdeauna, Dumnezeu era cu el, și minunile nu au întârziat să se arate. Astfel, munții dimprejurul mănăstirii erau foarte stâncoși, și adesea frații erau nevoiți să taie lemne în locuri în care animalele de povară nu puteau ajunge. Însă având binecuvântarea starețului, doi-trei călugări aduceau la mănăstire copaci uriași, care nu ar fi putut fi purtați decât de mult mai mulți oameni. Văzând acest ajutor minunat al lui Dumnezeu, toți s-au încredințat că binecuvântarea cerească era cu ei și în noua lucrare. După ce sfântul s-a așezat la Bobbio, regele Clotar, care ajunsese domnitor al întregului regat franc, l-a trimis pe starețul de la Luxeuil, Sfântul Eustatie, cu rugămintea de a-l chema pe Columban la curtea sa, unde ar fi avut parte de toată cinstirea și tihna. Bucuros că regele nu-l uitase, sfântul i-a trimis acestuia o scrisoare în care îi spunea cu blândețe că el este deja bătrân și nu poate veni. Însă îl ruga pe rege ca în numele prieteniei dintre ei, să ajute cât mai mult mănăstirea de la Luxeuil și pe călugări. Și într-adevăr, regele s-a dovedit un mare sprijin al tinerei mănăstiri cărmuite de Sfântul Eustatie.

Iar apoi, după mai puțin de un an de la venirea sa în Bobbio, omul lui Dumnezeu a închis pentru totdeauna ochii, și și-a dat în mâinile Domnului sufletul său curat și neprihănit. Despre adormirea sfântului, călugărul Iona vorbește în cuvinte puține, dar cuprinzătoare: „După un singur an în mănăstirea lui din Bobbio, Columban, omul lui Dumnezeu, și-a sfârșit viața sa cuvioasă în cea de-a unsprezece zi a calendelor lui decembrie (21 noiembrie 615). Dacă cineva vrea să cunoască despre lucrarea lui, să o caute în scrierile sfântului. Moaștele lui sunt îngropate acolo (la Bobbio), unde și-au dovedit puterea, cu ajutorul lui Hristos.”¹¹¹

Învățăturile Sfântului Columban

Într-adevăr, după cum spune călugărul Iona, cine vrea să cunoască lucrarea omului lui Dumnezeu, trebuie să o caute în scrierile

¹¹¹ Iona din Bobbio, *op. cit.*, 61. O parte din moaștele sfântului se păstrează până astăzi la mănăstirea din Bobbio. Ca și mănăstirea din Luxeuil, aceasta a avut o istorie plină de slavă, ajungând un mare centru duhovnicesc și de învățătură al întregii Italii, vestit pretutindeni mai ales pentru biblioteca lui uriașă.

lui. De aceea înainte de a încheia istorisirea vieții sfântului, ne vom opri puțin și asupra cuvântărilor care ni s-au păstrat de la el, și mai ales asupra învățăturii cuprinse în ele. Este vorba despre cuvântările pe care sfântul le-a rostit fiilor săi duhovnicești în vremea cât s-a aflat la Milan și Bobbio, prin care căuta să-i întărească în viața călugărească.

Mai ales, omul lui Dumnezeu vroia să-i însușească pe ucenici spre o cât mai desăvârșită lepădare de sine, și de aceea el vorbește îndelung despre deșertăciunea lumii acesteia și despre faptul că adevăratul creștin trebuie să se lepede de ea, pentru a căuta patria cea netrecătoare și veșnică, gătită nouă de Preamilostivul Dumnezeu. „Omul înțelept,” spune sfântul, „nu ar trebui să iubească nimic aici, de vreme ce nimic nu durează; căci acolo [în rai] lucrurile veșnice sunt cu Cel Veșnic, iar aici lucrurile trecătoare cu cei muritori.”¹¹² Iar în alt loc el adaugă: „Cea dintâi datorie a noastră este să nu iubim nimic aici, ci să ne punem dragostea noastră sus, dorințele noastre sus, înțelepciunea noastră sus, și sus să căutăm casa noastră, căci patria noastră este acolo unde este Părintele nostru. Astfel că nu avem locuință pe pământ, de vreme ce Părintele nostru este în cer.”¹¹³

Însă lepădarea de lume nu înseamnă doar părăsirea ei, deoarece lumea sălășluiește tainic în sufletul omului. De aceea, adevăratul nevoitor trebuie să lupte pentru a scoate lumea din el însuși, dezrădăcinând toate poftele și patimile ei. „Disprețuiește lumea cel care se biruie pe sine, cel care moare patimilor sale înainte de a muri după fire, și care moare minții sale înainte de a muri după trup; căci cel ce se cruță pe sine nu poate să urască lumea; căci doar în sine însuși fie iubește, fie urăște lumea. Cel ce este mort poftelor trupești nu are nimic din ceea ce este al lumii ca să iubească. Să murim cu o astfel de moarte, căci în vreme ce la aceasta puțini ajung, cea trupească îi ajunge pe toți.”¹¹⁴

Viața aceasta, arată sfântul, nu este decât o umbră nestatornică și trecătoare, care prin frumusețile și plăcerile ei îi înșală pe cei lipsiți

¹¹² Columban, Sfântul, *Sermons*, Cuvântarea III, 2, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina: <http://www.ucc.ie/celt/published/T201053/index.htm>

¹¹³ Ibidem, Cuvântarea VIII, 1

¹¹⁴ Ibidem, Cuvântarea III, 3

de înțelepciune. De aceea, călugării nu trebuie să se lase amăgiți de desfătărilor vieții, ci să le socotească ca pe niște curse și capcane înșelătoare, care duc la pierzania veșnică. „O, cât de oarbă, cât de înșelătoare ești, viață nestatornică! Cine este atât de fără de minte încât să se încreadă în tine, care îi amăgești pe cei ce te iubesc și îi înșeli pe prietenii care se încred în tine? Căci cei ce te cinstesc sunt amăgiți, iar cei ce se încred în tine sunt înșelați; însă cei ce te disprețuiesc sunt îmbogățiți, iar cei ce se leapădă de tine, mântuiți.”¹¹⁵ Iar în alt loc, sfântul spune: „Așa că tu ești calea spre viață și nu viața; căci tu ești într-adevăr o cale, [...] însă nu ești descoperită tuturor; căci mulți te văd, dar puțini înțeleg că ești o cale. Căci atât de vicleană și de cuceritoare ești, încât puținor oameni le este dat să te cunoască ca pe o cale. Așa că trebuie să fii pusă la îndoială și nu crezută; trecută, și nu locuită [...]; căci pe cale nimeni nu locuiește, ci călătorește, pentru ca cei ce călătoresc pe cale să ajungă să trăiască în patria lor.”¹¹⁶ Iar dacă viața aceasta nu este decât o cale, atunci „să nu căutăm pe cale ceea ce va fi în patria noastră; căci chin și oboseală sunt hotărâte pentru călătorie, iar odihna și pacea sunt pregătite în patrie.”¹¹⁷

Acesta este un adevăr pentru orice creștin care caută mântuirea, însă cu atât mai mult pentru cel ce a luat asupra sa crucea vieții călugărești. De aceea, sfântul le arată ucenicilor că este nevoie de aspre osteneli pentru a ajunge la patria cea cerească. Dacă oamenii care trăiesc lumește, spune cuviosul, se chinuie și se ostenesc atâta pentru a deprinde unele meșteșuguri sau științe omenești, sau pentru a dobândi bogățiile lumii acesteia, care toate sunt trecătoare, atunci cu cât mai mult nu trebuie să lupte și să se nevoiască monahul pentru a câștiga comorile cerești, care sunt veșnice și netrecătoare. Și pentru ca osteneala să nu le fie în zadar, sfântul le arată călugărilor în ce chip să se nevoiască, astfel ca înaintarea lor să fie fără poticneală. El stăruie mai ales asupra faptului că monahul trebuie să lupte pentru a-și curăți omul lăuntric, și nu să se îndeletnicească doar cu nevointele trupești. „Să nu fim așadar ca mormintele văruite; să ne preocupăm să ne arătăm

¹¹⁵ Ibidem, Cuvântarea VI, 2

¹¹⁶ Ibidem, Cuvântarea V, 1

¹¹⁷ Ibidem, Cuvântarea V, 2

strălucitori și împodobiți pe dinăuntru, și nu pe din afară; căci adevărata călugărie stă nu în sărăcia hainelor, ci în sărăcia inimii. [...] Nefolositoare este așadar călugăria împodobită cu închinăciuni ale trupului, la fel de nefolositoare este și simpla chinuire a trupului, dacă nu este însoțită de o rodnică înfrânare a minții.”¹¹⁸

În toate nevoințele și înfrânările, călugării trebuie să păstreze în vedere faptul că adevăratul țel al vieții este dobândirea roadelor Duhului Sfânt, și mai ales a dragostei. Sfântul vorbește în cuvinte minunate despre aceasta, îndemnându-și fiii să lupte pentru a câștiga dragostea cea mântuitoare de suflet. Însă pentru a putea face aceasta, ei trebuie mai întâi să se ferească din toate puterile de nesuferita judecată a aproapelui, „căci nimic nu este mai plăcut oamenilor decât să vorbească și să se preocupe de grijile altora, și să spună peste tot cuvinte deșarte, și să-i judece pe cei ce nu sunt de față.”¹¹⁹ Iar despre dragoste, sfântul spune: „Căci ce ne-a poruncit mai cu grijă sau mai deplin legea lui Dumnezeu decât dragostea? Și rareori găsești pe cineva care să facă astfel. Și ce vom spune pentru a ne îndreptați? Putem oare într-adevăr să spunem: «Este anevoios, este greu»? Dar dragostea nu este grea; dragostea e cea mai plăcută, cea mai sănătoasă, cea mai mântuitoare pentru inimă. Căci dacă inima nu a fost moleșită de patimile ei, atunci anume dragostea este sănătatea ei, pe lângă faptul că ea este lucrul plăcut lui Dumnezeu; căci nimic nu e mai drag lui Dumnezeu decât dragostea, și mai ales dragostea duhovnicească, de vreme ce în aceasta se cuprind legea și toate poruncile Lui, după spusa Apostolului, că *cel ce își iubește aproapele a împlinit legea*.”¹²⁰

Însă nu ajunge la această dragoste decât cel ce și-a curățit inima de toată răutatea, luptând din greu, cu răbdare și bărbăție, atât împotriva lui însuși, cât și împotriva oștirilor vrăjmașe ale întunericului. „De aceea, curățindu-ne casa omului lăuntric, avem nevoie de răbdare și stăruință și trudă și râvnă neobosită, ca să arătăm răbdare în jigniri, stăruință în sfințenie, trudă în lucrare, râvnă în desăvârșire. [...] Și când auzi de luptă, fii sigur că acolo sunt răni și alergare; și atâta timp

¹¹⁸ Ibidem, Cuvântarea II, 2

¹¹⁹ Ibidem, Cuvântarea XI, 2

¹²⁰ Rom. 13, 8; Ibidem, Cuvântarea XI, 3

cât nimeni nu poate să se bucure de pace din partea celor șapte neamuri vrăjmașe care îl atacă, să stea încins și să nu înceteze să lupte până ce, cu darul lui Dumnezeu și printr-o luptă bărbătească, va ajunge împărat și cârmuitor al celor șapte neamuri.”¹²¹

Într-adevăr, în lupta duhovnicească loviturile și căderile sunt nenumărate, iar greutățile adeseori de nepurtat. Însă adevăratul nevoitor nu trebuie să se lase copleșit de ele, nici doborât de povara lor, ci să-și aibă neîncetat nădejdea la bunătatea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu. „De aceea, dacă aceste lucruri sunt astfel, să ne pregătim mintea [nu pentru bucurie, nu pentru siguranță, după cum spune Înțeleptul, ci] pentru încercări și ispite, pentru dureri și chinuri. Hristos a fost judecat, rănit, ocărat, a pățimit; și tu te gândești la siguranță pe pământ? Vezi și înțelege cât de anevoios este ca veacul de acum să fie biruit, dacă până și sfântul nu este altfel slobozit de el, decât prin moartea lui Hristos.”¹²² Însă pentru a-i mângâia pe ucenici, omul lui Dumnezeu adaugă: „Dar deși suntem plini de durerile vai-urilor de acum, deși suntem mâhniiți de repetarea păcatelor noastre, totuși biruința asupra amândurora este bucurie liberă și veselie curată. Și deși pentru o vreme suntem înstrăinați de Domnul, ca să fim încununați veșnic ca răsplată pentru un scurt răstimp de război, nu ar trebui totuși să fim peste măsură de supărați, știind că în curând vom merge la El, și împreună cu El vom locui pururi. Căci pentru aceasta ne-a și zidit, ca pururi domnind împreună cu El, să-L lăudăm în vecii vecilor, și neîncetat să-I mulțumim. De aceea, știind aceste lucruri, sub nici un chin, sub nici o încercare să nu cădem, de nici o durere să nu fim biruiți, de nici un război obosiți, să nu fim clătiți din locul nostru de nici o luptă, și iarăși: să nu fim abătuți de nici o dezmiardare, de nici un farmec amăgiți, [...] ca să putem rămâne întru El aici și în vecii vecilor.”¹²³

Și pentru ca să poată înfăptui acestea, privirea luptătorului trebuie să fie neîncetat ațintită spre sfârșitul drumului, al vieții pământești. Doar acolo poate creștinul să aștepte odihnă și pace, doar acolo poate

¹²¹ Ibidem, Cuvântarea II, 3. Sfântul vorbește aici despre cele șapte patimi care îl luptă pe om, după învățătura Sfinților Părinți.

¹²² Ibidem, Cuvântarea IV, 2

¹²³ Ibidem, Cuvântarea IV, 3

să găsească bucurie și răsplată. „Atunci [...] ca niște pribegi să oftăm pururi și să tânjim după patria noastră; căci sfârșitul drumului este întotdeauna ținta nădejdlor și a dorințelor călătorilor, și astfel, de vreme ce suntem călători și pribegi în lume, să cugetăm mereu la sfârșitul drumului, al vieții noastre, căci sfârșitul drumului este casa noastră. Dar acolo toți cei ce călătoresc prin veacul acesta găsesc diferite locuri, după vrednicia lor; și călătorii buni au pace în patria lor, însă cei răi vor pieri în afară; căci mulți își pierd patria pentru că iubesc drumul mai mult. Să nu iubim drumul mai degrabă decât patria, ca nu cumva să ne pierdem casa veșnică; căci așa o casă avem, pe care ar trebui să o iubim. Așadar aceasta să rămână în noi, că pe drum astfel trăim ca niște călători, ca niște pribegi, ca niște oaspeți ai lumii, de nici o poftă prinși, dorind nu cu dorințe pământești, ci având mințile noastre umplute cu lucrurile cerești și duhovnicești, cântând cu har și cu putere: *Când mă voi arăta înaintea feței Dumnezeului Celui viu?*”¹²⁴

Însă bucuria și răsplata nu sunt gătite decât celor ce s-au făcut vrednici de ele, luptând până la sânge împotriva păcatului și biruind, cu ajutorul lui Hristos, poftele și patimile pierzătoare de suflet. De aceea, sfântul îi îndeamnă pe ucenici să se pregătească cu multă frică și cutremur pentru răspunsul pe care-L vor da înaintea lui Dumnezeu la Judecata cea de pe Urmă. Căci „cuvântul [Domnului] este îndeajuns de înfricoșător, frații mei, căci nu a spus că după mila Lui [va judeca], ci că fiecăruia îi va răsplăti după faptele lui; deoarece aici El este milostiv, dar acolo Judecător Drept. [...] [Iar] după aceste așa de înfricoșătoare profeții ale Vechiului și Noului Legământ [...] să vedem prin ce ispășire vom putea fugi de mânia unui astfel de Judecător. Ar trebui să ne aducem aminte de spusa Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos: *Cel ce va vrea să-și scape sufletul îl va pierde; dar cel ce-și va pierde sufletul pentru Mine, îl va afla.*”¹²⁵ Astfel că trebuie să dăm cu bucurie pentru Hristos orice altceva iubim în afară de El. Mai întâi, dacă va fi nevoie, însăși viața prin care trupul viază în unire cu sufletul trebuie să fie pusă de către cei ce rabdă mucenicie pentru

¹²⁴ Ps. 41, 2; Ibidem, Cuvântarea VIII, 2

¹²⁵ Mt. 16, 25

Hristos; iar dacă prilejul unei asemenea binecuvântări lipsește, totuși nu ne va lipsi omorârea voii noastre, astfel ca *cel ce viază, să nu mai vieze luiși, ci Celui Care pentru el a murit.*"¹²⁶

Înainte de a încheia, vom mai spune că pentru omul lui Dumnezeu de o însemnătate deosebită în urcușul duhovnicesc era împărtășirea cu Sfântul Trup și Sânge al Domnului, prin care Hristos Însuși sălășluiește în noi, biruind prin puterea Sa toată răutatea vrăjmașului. De aceea, Sfântul Columban închină o întreagă cuvântare locului Sfintei Împărtășanii în viața creștinului. Această cuvântare cuviosul o încheie cu o minunată rugăciune, a cărei asemănare cu Imnele Sfântului Simeon Noul Teolog este de-a dreptul uimitoare. Iată câteva dintre cuvintele ei: „Dă-ne pururi, Doamne Iisuse, această apă, ca și în noi să fie un Izvor de viață vie care izvorăște spre viața veșnică. Cer daruri mari, într-adevăr, cine nu știe aceasta? Dar Tu, Împăratul slavei, știi cum să dai din belșug, și ne-ai făgăduit lucruri mari: nimic nu e mai mare decât Tine, și Tu ni Te-ai dat nouă Însuși pe Tine; Însuși pe Tine Te-ai dat pentru noi. Deci Te rugăm fierbinte, fă să cunoaștem Lucrul pe care-L iubim, căci nu ne rugăm pentru nimic altceva, decât ca Tu să ni Te dai nouă; căci Tu ești toate ale noastre, viața noastră, lumina noastră, mântuirea noastră, mâncarea noastră, băutura noastră, Dumnezeuul nostru.”¹²⁷

Iar în altă rugăciune, cu care socotim că este cât se poate de potrivit să încheiem istorisirea vieții omului lui Dumnezeu, sfântul spune: „Doamne, dăruiește-mi, Te rog în numele lui Iisus Hristos, Fiul Tău și Dumnezeuul meu, acea dragoste care nu cunoaște cădere, ca sfeșnicul meu să se aprindă de atingerea Ta și să nu se stingă vreodată, ci să ardă pentru mine și altora să le dea lumină. Binevoiește, Hristoase, să aprinzi sfeșnicele noastre, o, Preadulcele nostru Mântuitor, ca să lumineze mereu în Biserica Ta, și să primească lumină veșnică de la Tine, Lumina cea Veșnică, ca întunericul nostru să fie luminat, și ca întunericul lumii să fie alungat de la noi. Înmulțește așadar în sfeșnicul meu lumina Ta, Te rog, Iisuse al meu, ca prin lumina lui să mi se descopere și mie locurile sfinte ale sfinților, care Te cinstesc pe Tine

¹²⁶ II Cor. 5, 15; Ibidem, Cuvântarea XI, 2 și X, 2

¹²⁷ Ibidem, Cuvântarea XIII, 3

ca Veșnic Preot al lucrurilor celor veșnice [...], ca neîncetat să Te pot vedea, asculta și dori doar pe Tine, și iubindu-Te doar pe Tine, sfeșnicul meu să ardă și să lumineze pururi înaintea Ta. Fie al Tău, Te rog, Preaiubitorule Mântuitor, a ni Te descoperi nouă, celor ce Te căutăm pe Tine, astfel ca, cunoscându-Te pe Tine, să Te iubim doar pe Tine, singur pe Tine să Te iubim, singur pe Tine să Te dorim, singur pe Tine să Te privim ziua și noaptea, și pururi să Te purtăm în gândurile noastre. Și binevoiește a ne însufleți atât de mult cu dragostea Ta – căci se cuvine Ție a fi iubit și îndrăgit ca un Dumnezeu al nostru – încât mila Ta să stăpânească tot lăuntrul nostru, și dragostea Ta să ne aibă deplin și iubirea Ta să umple toate simțurile noastre, ca să nu cunoaștem vreo altă dragoste decât pe Tine, Cel ce ești veșnic. Și fă ca această iubire să fie întru noi cu neputință de stins de către apele cele multe ale văzduhului și ale pământului și ale mării, după cuvântul: *Și ape mari iubirea n-o pot stingea*¹²⁸, lucru care și în noi poate fi împlinit măcar în parte, prin darul Tău, Iisuse Hristoase, Domnul nostru, Căruia este slava în vecii vecilor. Amin.”¹²⁹

Pentru rugăciunile Sfântului Părintelui nostru Columban, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!

¹²⁸ Cânt. 8, 7

¹²⁹ Ibidem, Cuvântarea XII, 3

Viața Sfântului Cuthbert din Lindisfarne

Troparul Sfântului Cuthbert, glas V:

*O, făcătorule de minuni al Britaniei, Sfinte Părinte Cuthbert, binecuvântatule slujitor al lui Dumnezeu, care ai vorbit cu îngerii și prin propovăduirea ta te-ai făcut ușă de mântuire pentru mulți; acum cinstim și noi pomenirea ta și îți cântăm cântări de laudă.
Slavă lui Dumnezeu, Celui ce te-a slăvit pe tine!*

Introducere

Sfântul Cuthbert, unul dintre cei mai cinstiți și mai iubiți sfinți englezi, a fost numit în vechime „făcătorul de minuni al Britaniei.” Astăzi, credincioșii ortodocși îl numesc „Sfântul Serafim de Sarov al Angliei.”¹ Viața lui Cuthbert, scrisă la puțină vreme după moartea sa, de către Cuviosul Beda², și socotită una dintre cele mai minunate vieți de sfinți din Apus, arată că amândouă numirile sunt la fel de îndreptățite și de adevărate. Aceasta deoarece cei doi sfinți, deși au trăit la mai mult de o mie de ani unul după altul și la o depărtare de câteva mii de kilometri, au fost amândoi însuflețiți de același Duh Sfânt și de aceeași credință, și au dobândit amândoi aceeași Împărăție a cerului, cea gătită nouă de bunul Dumnezeu. Pe scurt dar, ne vom strădui să arătăm care sunt pricinile evlaviei cu care a fost și este cinstit Sfântul Cuthbert, atât de către englezii drept credincioși din vechime, cât și de către creștinii ortodocși de acum.

Nașterea, copilăria și anii de tinerețe ai sfântului

1. Sfântul Cuthbert s-a născut într-o familie engleză bogată și de neam mare, în partea de miazănoapte a Angliei³, în jurul anului 634 d. Hr.⁴ Dumnezeu a hotărât să arate de la o vârstă fragedă că-l alesese pe Cuthbert ca să fie un luminător și un mângâietor al poporului englez, care tocmai ieșise din apele cele de-viață-făcătoare ale botezului. Totuși, copil fiind, nimic nu lăsa să se înțeleagă viața aspră și desăvârșită la care avea să fie chemat. Ba dimpotrivă, până la vârsta de opt ani sfântul își petrecea întreg timpul alături de cei de o vârstă cu el, în jocuri lipsite de grijă și pline de veselie. Se distingea între toți printr-o

¹ Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 24

² V. ***, *Lives of Saints*, Penguin Books, 1965, 1970, 1973, traducere și introducere J.F. Webb, pp. 41-104. Despre Cuviosul Beda și despre viața lui, v. mai sus, pp. 84-85.

³ În apropiere de granița de astăzi dintre Scoția și Anglia.

⁴ Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 24

vioiciune și o istețime deosebită, cu care câștiga fără nici o greutate toate jocurile, încât chiar și când ceilalți cădeau istoviți, el căuta pe cineva cu care să se întrecă. Dar pronia lui Dumnezeu cea nepătrunsă de mintea omenească a găsit un chip cu totul minunat de a-l chema pe alesul Său. Astfel, când acesta era în vârstă de opt ani și se juca după obiceiul lui pe dealurile dimprejurul casei, unul dintre cei ce se aflau împreună cu el, un prunc de trei ani, a început să-l ocărase cu cuvinte aspre, muștrându-l pentru faptul că își pierde timpul și puterile în jocuri deșarte și fără folos. Mai întâi, Cuthbert nu a luat în seamă cuvintele pruncului și chiar a început să-și bată joc de el, încât copilul a început să plângă. Când Cuthbert a încercat să-l liniștească, pruncul i-a răspuns cu glas prorocesc:

„De ce, o, preasfințite preotule și episcopule Cuthbert, continui să faci ceea ce este atât de împotriva firii, cât și a treptei tale? Cât de rău îți stă să te joci cu copii, tu, care ai fost ales de Dumnezeu pentru a însufla vârtutea în sufletele celor mai bătrâni decât tine!”⁵

Deși vorbele pruncului au rămas de neînțeles pentru ceilalți, ele au mers drept în inima lui Cuthbert, care și-a lepădat de atunci fără zăbavă jocurile, pus fiind pe gânduri, căci simțea în sufletul lui că Duhul Sfânt fusese Cel ce grăise prin gura copilului. Și să nu mire pe nimeni că Dumnezeu a ales un prunc lipsit de minte pentru a-și arăta voia Sa cea preasfântă, căci căile lui Dumnezeu sunt adânc mare și nu îi este dat omului să le judece. Același Duh Sfânt care acum grăise prin gura unui prunc, în vremurile de dinainte a ales un măgar, cel al lui Valaam, pentru a-i arăta proorocului prostia sa.⁶ Căci „Dumnezeu pre cele de neam prost și nebăgate în seamă ale lumii au ales, și pre cele ce nu sunt, ca pre cele ce sunt să strice.”⁷

2. Pentru curăția lui, de multe ori Cuthbert s-a învrednicit să fie slujit și ajutat de îngeri. Odată, îmbolnăvindându-se la unul din genunchi, care i se umflase și îl dureau îngrozitor, încât nici nu mai putea merge, a văzut un călăreț apropiindu-se de el. Acesta avea înfățișarea unui

⁵ Cuviosul Beda, *Life of St. Cuthbert*, în ***, *Lives of Saints*, Penguin Books, 1965, 1970, 1973, traducere și introducere J.F. Webb, p. 74

⁶ Num. 22, 23-30

⁷ I Cor 1, 28

om de neam mare, și sfântul s-a mâhnit că nu putea să-l primească după cuviință. Oaspetele, auzind pricina întristării lui, l-a sfătuit să fiarbă niște făină în lapte și să-și spele umflătura. După câteva zile, făcând cele ce-i spusese, Cuthbert și-a revenit în întregime.

3. Încă tânăr fiind, sfântul s-a învrednicit să săvârșească multe minuni, care în scurtă vreme i-au adus cinstirea și dragostea oamenilor. Odată, Dumnezeu a voit să arate celorlalți puterea rugăciunii făcute din inimă. Locul unde trăia Cuthbert era în apropierea unei mănăstiri numită Jarrow, care se afla la gura râului Tyne. Deoarece în ținutul acela nu se găseau lemne, călugării erau nevoiți să le aducă pe plute din susul râului. Într-o zi, venind după obiceiul lor cu plutele pline de lemn și ajungând în apropierea mănăstirii, se pregăteau să aducă încărcătura la mal. Dintr-odată însă s-a pornit o vijelie puternică, ce a împrăștiat plutele, ducându-le ca pe niște cutii de chibrituri înspre mare. Văzând cei din mănăstire neașteptata nenorocire, au sărit în ajutorul fraților lor, însă în ciuda tuturor strădaniilor nu au izbutit să facă nimic. Lepădând orice nădejde în vreun ajutor omenesc, s-au așezat cu toții la rugăciune către Dumnezeu pentru a-i izbăvi pe cei aflați în primejdie. Însă Dumnezeu a întârziat să le asculte cererile, poate pentru a arăta credința lui Cuthbert.

Între timp, pe celălalt mal se adunase o mulțime mare de țărani. Văzând plutele duse înapoi și-ncolo de mânia valurilor, aceștia au început să-i ocărăască cu răutate pe călugări, spunând că nenorocirea aceea li se întâmplase din pricina vieții lor îngerești. Cuthbert, care se afla între ei, a început să-i mustre fără șovăială pentru cuvintele lor. Însă oamenii, care nu demult lepădaseră credințele lor păgâne, s-au aprins și mai tare, strigând sfântului că aceasta este pedeapsa zeilor pentru faptul că acei călugări luptaseră împotriva credinței păgânești. Văzând învârtoșarea inimii lor, omul lui Dumnezeu a fost rănit la inimă, și înțelegând că vorbele nu mai pot să-i schimbe pe necredincioși, a căzut cu lacrimi la pământ, începând să se roage cu căldură pentru scăparea celor ce erau în pragul morții. Iar Dumnezeu nu a lăsat neauzită rugăciunea lui. În timp ce Cuthbert se ruga, vântul și-a schimbat dintr-odată direcția, aducând în câteva minute plutele nestricate la mal și lăsându-i pe frați teferi și nevătămați. Țăranii, văzând

minunea vădită a sfântului, au rămas muți de uimire și rușinați în necredința lor. De atunci, ori de câte ori îl vedeau pe Cuthbert, i se plecau adânc, cinstindu-l ca pe un om bineplăcut al lui Dumnezeu.

4. Odată sfântul se afla plecat cu oile departe de casă, împreună cu niște însoțitori. Era noapte și, în timp ce aceștia dormeau, el, după obiceiul său, priveghea în rugăciune. Dintr-odată a văzut o lumină puternică răspândindu-se din cer, și a auzit niște voci care cântau o melodie nespus de frumoasă. A văzut în această lumină o mulțime de îngeri coborând spre pământ, de unde au luat degrabă, în rândurile lor, un suflet omenesc, care strălucea la rândul lui ca soarele. Apoi s-au întors împreună cu acel drept în slava cea cerească. Atâta bucurie a simțit sufletul sfântului atunci, încât a început să-I mulțumească cu lacrimi lui Dumnezeu pentru minunea de care-l învrednicise, hotărând să lepede toate pentru a putea câștiga și el acea fericire cerească și pentru a intra în lumina pe care o văzuse strălucind din cer. După ce sufletul i s-a mai liniștit, s-a grăbit la prietenii lui, pentru a le aprinde și lor inima de dragoste dumnezeiască.

„Cât de nenorociți suntem, că ne lăsăm în voia somnului și a lenei, așa încât niciodată nu vedem slava celor ce priveghează cu Hristos mereu. Iată, după așa o scurtă priveghere, ce minunății am văzut. Poarta Raiului s-a deschis și o ceată de îngeri a dus înăuntru sufletul unui om sfânt. Câtă vreme noi încă suntem în întunericul cel mai adânc, el are bucuria de a privi de-a pururi în palatele Raiului, împreună cu Împăratul cerului.”⁸

În ziua următoare a aflat că, în timp ce el avea vedenia, Sfântul Aidan, episcopul de Lindisfarne, trecuse la cele veșnice.⁹ Auzind aceasta, și-a părăsit oile, cu gândul de a intra în mănăstire.

5. După ce a ajuns acasă, a hotărât însă ca, înainte de a pleca din lume, să-și încheie toate socotelile cu aceasta. Astfel, într-una din zile, când călătorea spre un loc depărtat, a intrat într-un sat și s-a hotărât să se oprească pentru a se odihni un pic, fiind mai îngrijorat de hrana pentru calul său, decât de el însuși. Era ceasul al treilea din zi¹⁰. A intrat în casa

⁸ Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 77

⁹ Despre Sfântul Aidan, v. mai sus, p. 80.

¹⁰ Adică în jurul orei 9.

unei femei foarte evlavioase, care primindu-l cu dragoste, l-a întrebat ce să-i pregătească de mâncare. Însă pentru că era vineri, sfântul nu a primit nimic, căci avea rânduiala de a nu mânca până la ceasul al nouălea, în cinstea morții celei de pe cruce a Domnului și Mântuitorului nostru. Deși femeia a stăruit îndelung, spunându-i că nu va mai întâlni alte sate în drum, unde să poată găsi ceva de mâncare, Cuthbert a rămas neclintit în hotărârea lui. Astfel că, după ce s-a odihnit o vreme, și-a continuat drumul. Făcându-se seară, a văzut că femeia avusese dreptate, căci nu dăduse peste nici o locuință omenească în drumul său. Când tocmai se gândea unde să înnopteze, a văzut niște mici colibe păstorești, părăsite, și s-a gândit să se adăpostască într-una din ele. Și-a legat calul de un perete al colibe și a început să se roage. Trecând destul timp, și-a ridicat ochii din Psaltire, căci citea psalmi, și a văzut calul rupând niște paie din acoperiș, pentru a mânca. Dintr-odată, o legătură înfășurată în pânză a căzut pe podea împreună cu paiele. Deși ajunase întreaga zi, sfântul nu s-a grăbit să vadă ce se afla înăuntru, ci și-a continuat netulburat rugăciunea, după cuvântul Mântuitorului nostru, că „nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu”¹¹. De-abia după ce și-a terminat rânduiala de rugăciune s-a ridicat și a dezvelit legătura, în care a găsit o bucată de pâine caldă încă, care era de-ajuns pentru o masă. A rupt-o în două, dând jumătate calului, iar pe cealaltă a mâncat-o el, mulțumind lui Dumnezeu pentru purtarea Sa de grijă cea nemăsurată: „O, Doamne, posteam pentru dragostea Ta și în schimb Tu m-ai hrănit atât pe mine, cât și pe animalul meu. Binecuvântat fie numele Tău!”¹². Căci Dumnezeu, Cel ce a zis: „Căutați voi întâi împărăția lui Dumnezeu, și toate acestea [lucrurile trupesti] se vor adăuga vouă”¹³, nu și-a lepădat făgăduința.

Intrarea în mănăstire și viața la Melrose

6. Până la urmă, vremea a venit ca sfântul lui Dumnezeu să-și împlinească dorința cea mai tainică a inimii sale. A hotărât să părăsească

¹¹ Mt. 4, 4

¹² Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 79

¹³ Mt. 6, 33

lumea pentru a se putea închina cu desăvârșire Celui Care-i rănise inima prin descoperirile cele cerești. S-a gândit mult spre ce mănăstire să-și îndrepte pașii, și până la urmă a ales-o pe cea din Melrose, unde strălucea Sfântul Boswell¹⁴. Fiind bogat, Cuthbert a venit la mănăstire călare, îmbrăcat cu toate hainele sale mirenești. Din întâmplare, chiar atunci la poarta mănăstirii se afla Boswell, care avea darul proorociei, și care, văzându-l pe Cuthbert, a spus doar atât călugărilor care se aflau împreună cu el: „Iată robul Domnului.”¹⁵ Aflând dorința sfântului de a se călugări, Eata, starețul mănăstirii¹⁶, a fost îndemnat de Duhul Sfânt să-l tundă chiar atunci pe omul lui Dumnezeu, și astfel Cuthbert a ajuns unul dintre frații mănăstirii. „Odată primit, era atent să urmeze celorlalți în împlinirea rânduielii călugărești. Îi depășea pe toți în râvnă pentru ascultarea cea mai desăvârșită. Priveghea, se ruga, lucra și citea mai mult decât oricare altul.[...] Era puternic, astfel că putea să ducă la bun sfârșit tot ceea ce își punea în gând.”¹⁷

7. După ce a trăit câțiva ani în mănăstirea de la Melrose, a fost mutat de către Eata în nou-înființata mănăstire din Ripon, împreună cu alți câțiva frați, pentru a pune acolo temeliile unei mănăstiri cu viață de obște. Aici nu a stat mult timp, căci în curând vremurile s-au arătat potrivnice. Totuși, fiind însărcinat cu ascultarea de arhondar, a avut o descoperire dumnezeiască, care l-a întărit în credință și în hotărârea de a-și mări nevoițele și înfrânarea. Intrând într-o dimineață în arhondaric, a dat peste un tânăr care părea venit de departe. După ce l-a primit cum se cuvine pe noul sosit, spălându-i mâinile și picioarele, sfântul l-a îndemnat să aștepte până ce îi va pregăti masa. Când s-a întors însă cu mâncarea, tânărul dispăruse. Cuthbert s-a dus până la ușă și, deși tocmai ninsese și zăpada era proaspătă, nu a văzut nici o urmă de pași. Mai mult, pe pragul ușii a găsit trei felii de pâine,

¹⁴ Boswell (sau Boisil) era duhovnic al mănăstirii, și a ajuns părintele sufletesc al lui Cuthbert. A murit în anul 661 d. Hr. și este sărbătorit la 23 februarie.

¹⁵ Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 79

¹⁶ Ucenic al Sfântului Aidan din Lindisfarne, Eata avea să ajungă mai târziu stareț la mănăstirea din Lindisfarne, și până la urmă episcop de Hexham. A murit în anul 686 d. Hr., în urma unei boli, și este sărbătorit la 26 octombrie.

¹⁷ Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 80

neobișnuit de albe și de moi. Văzând așa o minune, sfântul a început să tremure, dându-și seama că Dumnezeu îl învrednicise să guste puțin din bunătățile cele netrecătoare ale Raiului.

Despre această primă parte a vieții omului lui Dumnezeu, Cuviosul Beda spune următoarele lucruri: „Cuthbert era un om foarte plăcut și binevoitor. De obicei, când vroia să le dea fraților pilde de viață dumnezeiască, se mărginea să le povestească din viețile sfinților, însă câteodată, cu toată smerenia, pomenea și de harismele sale. Uneori făcea aceasta în chip deschis, iar alteori vorbea la persoana a treia, ca și cum ar fi vorbit despre altcineva.”¹⁸

8. Întorcându-se după câțva timp la Melrose, a fost lovit de ciumă, care pe atunci bântuia în întreaga țară. Fiind pe patul de moarte, frații erau foarte tulburați, deoarece sfântul era o lumină pentru întreaga obște, și ei simțeau că nu s-ar putea lipsi de un asemenea ajutor și povățuitor. Pentru aceea, au hotărât să facă o priveghere de toată noaptea pentru sănătatea lui, fără a-i spune însă nimic. Când a doua zi unul dintre călugări i-a vestit că se rugaseră pentru el întreaga noapte, Cuthbert a răspuns: „Pentru ce dar mai zac aici? De bună seamă că Dumnezeu a auzit rugăciunile atâtor oameni buni. Ia aduceți-mi papucii și toiagul!”¹⁹. Și deși se simțea foarte slăbit, sfântul s-a ridicat și s-a străduit să meargă cu ajutorul bățului. După câteva zile își recăpătase toate puterile, însă a continuat să simtă o durere înăuntrul trupului, care apoi l-a necăjit întreaga viață.

Văzându-l sănătos, Boswell a profețit că nu mai avea să fie lovit vreodată de ciumă. Acest Sfânt Boswell, care era puternic în cuvânt și în faptă, a primit de la Dumnezeu darul de a-și cunoaște sfârșitul. De aceea i-a spus lui Cuthbert: „Să nu pierzi prilejul de a învăța de la mine, căci moartea îmi bate la ușă. Până săptămâna viitoare, trupul meu și glasul își vor fi pierdut puterile.”²⁰ Sfătuindu-se unul cu altul, au hotărât ca în cele 7 zile care mai rămăseseră, Boswell să-i tâlcuiască lui Cuthbert Evanghelia Sfântului Apostol Ioan. Au petrecut astfel

¹⁸ Ibidem, p. 82

¹⁹ Ibidem, p. 82

²⁰ Ibidem p. 83

întreaga săptămână împreună, timp în care Boswell i-a profețit lui Cuthbert tot ce avea să se întâmple cu el. Unul dintre lucrurile pe care i le-a spus a fost și acela că avea să ajungă episcop. De aceea, când mai târziu a ajuns sihastru în insula Farne, sfântul spunea: „Și dacă aş trăi într-o colibă mică pe o stâncă din ocean, înconjurat doar de valurile învolburate, rupt cu totul de cunoștința și vederea altora, tot nu aş fi slobod de grijile acestei lumi trecătoare, și nici de teama că, în vreun chip oarecare, dragostea de arginți mă va birui.”²¹

9. După moartea lui Boswell lucrurile s-au schimbat pentru Cuthbert, căci a ajuns stareț. În mănăstire, el îi învăța pe frați, mai ales prin pilda vieții sale, cum să meargă pe calea cea strâmtă a mântuirii. Însă lucrarea sa nu era doar înăuntru mănăstirii. Mulți dintre cei din lume fie erau încă păgâni, fie, primind botezul, se lepădaseră prin faptele lor de credința cea adevărată. Văzând aceasta, Cuthbert a început să cutreiere satele din împrejurimi, luminând poporul prin cuvintele lui de-Dumnezeu-însuflate. Uneori mergea călare, însă de cele mai multe ori pe jos, propovăduind calea adevărului celor ce rătăciseră în cursele vrăjmașului. În aceasta, el urma pilda părinților care fuseseră stareți înaintea lui, care toți luptaseră cu timp și fără timp pentru a face din poporul englez o jertfă curată adusă Dumnezeului Celui adevărat. Țăranii, pentru că aveau simplitate și nerăutatea inimii, sorbeau cuvintele omului lui Dumnezeu, simțind că ele aveau puterea de a da viață sufletelor lor. Și nu numai că le ascultau, ci pe cât înțelegeau și puteau, se străduiau să le și împlinească. „Așa dar avea în a propovădui,” povestește Cuviosul Beda despre Cuthbert, „așa putere de convingere aveau învățăturile lui, și în așa chip slăvit strălucea înfrânarea lui, încât nimeni nu îndrăznea să-i ascundă nici cele mai adânci taine ale inimii lui. Îi mărturiseau deschis fiecare păcat, căci într-adevăr se convinseseră că el ar fi știut dacă i-ar fi ascuns ceva.”²²

10. Dar, cum spuneam, și înăuntru mănăstirii sfântul strălucea în sfințenie, încât faima lui creștea cu fiecare zi. Avea obiceiul să se scoale la miezul nopții, în timp ce toți ceilalți dormeau, pentru a ieși afară ca

²¹ Ibidem p. 83

²² Ibidem p. 84

să se roage, întorcându-se înapoi de-abia dimineața, când începea slujba. Într-una din seri, unul dintre călugări l-a văzut strecurându-se afară din mănăstire și l-a urmărit să vadă ce face. Cuthbert a coborât pe plajă, a intrat în valuri până la brâu, și a început să se roage. Astfel a rămas, nemișcat, în bătaia valurilor și în frigul oceanului, întreaga noapte, priveghind și aducând laude lui Dumnezeu. Când s-a crăpat de ziuă, a ieșit, a îngenuncheat pe nisip și a început din nou să se roage. Atunci, ca la o poruncă, două vidre au ieșit din mare și au început să-i încălzească și să-i șteargă picioarele cu blana lor. După ce au sfârșit, s-au apropiat de omul lui Dumnezeu ca pentru a lua binecuvântare, și apoi s-au întors în apă. Apoi Cuthbert a plecat repede în mănăstire, unde tocmai băteau clopotele pentru începerea slujbei. A intrat în biserică și s-a așezat în strana sa, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Însă fratele care îl pândise s-a apropiat de el tremurând de frică și cerând cu lacrimi iertare pentru nerușinarea lui. Când Cuthbert a înțeles ce se întâmplase, l-a binecuvântat pe ucenic cu îngăduință, poruncindu-i însă să nu spună nimic despre ceea ce văzuse până la moartea sa.

11. Cu trecerea timpului, omul lui Dumnezeu a sporit în cunoștință și sfințenie, dobândind darul proorociei și al făcerii de minuni. Iată două dintre minunile sfântului, care arată purtarea de grijă cea nemăsurată a lui Dumnezeu pentru toți cei ce se străduiesc să urmeze voii Lui.

Odată a fost nevoit să plece în pământurile unui trib de picți, împreună cu doi frați, chiar după Crăciun. La întoarcere nu și-au pus merinde de drum, deoarece nădăjduiau că vor ajunge repede acasă. Însă lucrurile s-au schimbat pe neașteptate, căci de-abia plecaseră când o furtună năprasnică i-a silit să tragă la mal. Au rămas acolo câteva zile la rând, înfometați și în frig. Cuthbert nu a lăsat ca timpul pe care-l aveau să treacă în deșert, ci a început să se roage, priveghind noapte după noapte și îndemnându-i pe frați să facă la fel. Se apropia praznicul Arătării Domnului nostru Iisus Hristos, Boboteaza. Dimineața, sfântul a venit vesel în fața însoțitorilor săi, spunându-le că Dumnezeu i-a descoperit că nu-i va lăsa să postească în acea zi de mare bucurie pentru toți creștinii. I-a dus la mal, și acolo au găsit trei bucăți de carne

de delfin, numai bune pentru a fi gătite. Le-a mai spus că, prin faptul că Dumnezeu le-a trimis trei bucăți de carne, a vrut să le arate că mai aveau de răbdat acolo încă trei zile. Toate s-au petrecut după prorocia lui, căci în a treia zi marea s-a liniștit și au putut să se întoarcă nevătămați acasă.

12. Într-una din zile sfântul a plecat, după obiceiul său, ca să propovăduiască, luând împreună cu el și pe un băiat. Însă pentru că nu luaseră nimic de mâncare, în scurt timp s-au istovit cu totul, fiind încă foarte departe de locul unde trebuiau să ajungă. Văzând chipul plin de îngrijorare al copilului, Cuthbert l-a îmbărbătat astfel: „Învață să ai credință și nădejde nestrămutată în Domnul. Cel ce slujește Domnului nu va muri niciodată de foame.”²³ Tocmai atunci, un vultur zbura deasupra capetelor lor. „Mare este Dumnezeu, ca să ne trimită mâncare chiar și prin pasărea aceea”, a continuat sfântul. Au mai mers un pic, și l-au văzut dintr-odată pe vultur coborând și așezându-se pe mal. „Fugi repede și vezi ce ne-a trimis Dumnezeu!”, l-a îndemnat Cuthbert pe băiat. În curând, copilul a adus zâmbind un pește mare. „Cum, robului lui Dumnezeu nu i-ai dat partea lui?” l-a muștrățat sfântul. „Taie repede peștele în două, și dă jumătate păsării.” După ce băiatul a făcut după cum i se poruncise, au intrat în prima casă pe care au întâlnit-o în cale, rugându-i pe cei de acolo să fiarbă peștele. Apoi au mâncat cu toții din darul lui Dumnezeu, dând slavă bunătății Lui.

13. Pentru smerenia sa, Dumnezeu i-a dat cuviosului darul de a zădărnici cursele vrăjmașului, iar aceasta s-a vădit încă de când stătea la Melrose. Odată propovăduia într-un sat din apropierea mănăstirii, când cu darul pe care îl avea, a simțit că cel rău pune la cale un vicleșug pentru a-i împiedica lucrarea. De aceea și-a întrerupt cuvântul și a zis:

„Frații mei dragi, ori de câte ori auziți fiind propovăduite tainele Împărăției cerurilor, să luați seama ca să ascultați cu cea mai mare atenție și să nu îl lăsați pe diavol ca, prin griji prostești, să vă abată de la ascultarea lucrurilor care privesc mântuirea voastră veșnică: căci are o mie de căi vicleane pentru a vă vătăma.”²⁴

²³ Ibidem, p. 87

²⁴ Ibidem, p. 88

Apoi și-a reluat cuvântul. Însă în timp ce vorbea, răul vrăjmaș a aprins un foc mincinos peste o casă din apropiere. Flăcări uriașe, care atingeau cerul, fiind purtate de vânt, păreau că vor să ardă întregul sat. Cuthbert, cu mâinile întinse, a reușit să facă pe câțiva dintre săteni să rămână alături de el, însă ceilalți, cei mai mulți dintre ei, au fugit pentru a arunca apă peste foc. Acesta însă a continuat să ardă nestingherit, până ce Cuthbert, prin rugăciunile lui, l-a îndepărtat pe tatăl minciunii, care și-a luat împreună cu el și focul închipuit. Mulțimea, văzând focul stins dintr-odată și casa nearsă, și-a venit în sine. Toți țăranii au venit la sfânt cu ochii plecați de rușine, cerându-și iertare pentru nestatornicia și slăbiciunea lor.

14. Sfântul însă avea putere nu numai asupra focului nălucă, ci și asupra focului adevărat. Iată o întâmplare din care se poate vedea că până și stihiiile se supun celor ce la rândul lor s-au supus voii lui Dumnezeu. Într-una din zile, aflându-se într-una din obișnuitele sale călătorii de propovăduire, a intrat în satul în care locuia dădaca lui, o femeie foarte credincioasă, pe care el o iubea nespus și căreia îi spunea mamă. Nici nu a apucat bine să intre, că în celălalt capăt al satului mai multe case au luat foc. Suflând vânt puternic, vâlvătaia se apropia repede de casa femeii, încât aceasta a căzut deznădăduită la picioarele sfântului, cerându-i cu lacrimi să o ajute. Cuthbert a ieșit, s-a întins pe jos de-a curmezișul ușii, și a început să se roage. Încă înainte de a se ridica de la rugăciune, vântul își schimbase direcția, și casa femeii a rămas neatinsă de flăcări.

15. Sfântul avea un prieten pe nume Hildmer, care era șerif²⁵ în slujba regelui Ecgrith. Cuthbert îl iubea pe acesta în chip deosebit, pentru credința și milostenia lui și a întregii sale familii, astfel că ori de câte ori trecea prin satul lui Hildmer, nu uita să intre pentru a-și saluta prietenul. S-a întâmplat însă ca, prin îngăduința lui Dumnezeu, soția lui Hildmer să fie chinuită de un diavol, care o făcea să scoată strigăte îngrozitoare și să dea ca turbată din mâini și din picioare. Din pricina aceasta, femeia s-a istovit în curând cu totul, încât părea că va muri. Astfel, Hildmer a fost nevoit să vină în fugă până la Cuthbert pentru

²⁵ Un fel de prefect. În vechea Anglie era conducător al poliției dintr-un anumit ținut.

a-i cere ajutorul. Totuși, i-a fost rușine să recunoască necazul care dăduse peste familia lui și de aceea nu i-a spus lui Cuthbert decât că soția lui este bolnavă pe moarte, cerându-i ca să trimită un preot pentru a o împărtăși.

În timp ce Cuthbert se gândea pe cine să trimită, a fost dintr-odată luminat de Duhul lui Dumnezeu și și-a dat seama că boala de care suferea femeia nu era una obișnuită. Pentru aceasta, s-a hotărât să se ducă el însuși. Pe drum, Hildmer a început să plângă amarnic, căci se gândea că sfântul, văzând ce se întâmplase cu soția lui, se va gândi că până atunci credința ei fusese una fățarnică. Înțelegând pricina durerii, sfântul l-a mângâiat pe șerif cu vorbe blânde, arătându-i că știe pentru ce fusese chemat. „Știu, deși ți-e rușine să recunoști, că soția ta este chinuită de un demon. Însă mai știu și că, încă înainte de a sosi eu, demonul o va fi părăsit și ea însăși va veni să ne întâmpine, mai sănătoasă ca niciodată. Nu doar cei răi sunt loviți în chipul acesta. Dumnezeu, în pronia Sa cea nepătrunsă, îngăduie câteodată ca și cei nevinovați ai lumii acesteia să fie vătămați de diavol, atât la minte, cât și la trup.”²⁶ Și într-adevăr, lucrurile s-au petrecut după profeția sfântului. Când au ajuns, femeia era întreagă la minte. Ea însăși a mărturisit mai apoi că în clipa în care a prins hățurile calului sfântului, a simțit că s-a vindecat în întregime. Duhul cel rău nu a putut îndura venirea Duhului Sfânt, Care sălășluia în inima lui Cuthbert ca într-o casă preacurată.

Viața sfântului în mănăstirea din Lindisfarne

16. După ce Cuthbert a trăit mai mulți ani în mănăstirea de la Melrose, Sfântul Eata a hotărât să-l mute pe omul lui Dumnezeu la Lindisfarne²⁷, pentru a-i povățui pe frații de acolo pe calea mântuirii.

²⁶ Ibidem, p. 91

²⁷ Mănăstirea din Lindisfarne fusese zidită pe coasta de nord-est a Angliei în jurul anului 635 d. Hr., de către Sfântul Aidan, călugăr irlandez din mănăstirea Iona. Despre marea însemnătate pe care mănăstirea a avut-o în încreștinarea Angliei și în răspândirea duhului călugăriei irlandeze în rândul poporului englez, v. mai sus, p. 80. Mănăstirea era așezată pe o așa-numită „insulă de mare”, adică o insulă care este despărțită de uscat doar în timpul fluxului, când apele oceanului cresc, însă este unită cu el în timpul refluxului.

Și în acel loc, Cuthbert și-a continuat călătoriile sale prin satele Angliei, străduindu-se să înalțe poporul englez spre căutarea vieții celei veșnice. În felul acesta, a ajuns cunoscut în întreaga țară pentru minunile și darurile lui cele slăvite.

Printre altele, Eata îl trimisese pe cuvios la Lindisfarne și pentru a așeza acolo rânduială și viață de obște. Însă, cum se întâmplă de obicei în astfel de cazuri, frații care se aflau în mănăstire înainte de venirea lui au început să-i facă o mulțime de ispite, dorind să-și păstreze vechiul lor fel de viață. Când se adunau cu toții pentru a vorbi despre problemele obștii, acei călugări îl jigneau în fel și chip, aruncându-i în față cuvinte urâte și usturătoare. El însă de fiecare dată își păstra pacea, iar atunci când era jignit nu făcea altceva decât să se ridice și să iasă tăcut din sală. A doua zi, îi povățuia pe călugări în același chip în care îi povățuise cu o zi înainte, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Deși era copleșit de durere din pricina răutății fraților, întotdeauna izbutea să rămână cu fața zâmbitoare și veselă, încât toți au început să-și dea seama că doar Duhul Sfânt putea să-i dea puterea de a îndura netulburat ocările și jignirile. Cu timpul, prin dragostea și bunătatea lui cea dumnezeiască, cuviosul a biruit încăpățânarea și învârtosarea fraților, astfel că toți au început să-l iubească ca pe un părinte și povățuitor. Foarte rar îi sfătuia prin cuvânt, cel mai adesea propovăduindu-le prin pilda vieții lui celei întru totul îngerești.

„Așa râvnă pentru rugăciune avea,” ne spune Beda, „încât câteodată priveghea vreme de trei-patru nopți la rând, fără a se întinde în patul său – și nu avea în afara dormitorului altundeva unde să doarmă. Fie că se ruga singur în vreun loc ascuns, fie că își spunea psalmii, întotdeauna făcea un lucru oarecare de mână, pentru a alunga apăsarea somnului; dacă nu, făcea înconjurul insulei, întrebând pe toți despre cum mergeau lucrurile, ușurând astfel prin mers oboseala îndelungilor lui privegheri și a cântatului de psalmi. Îi muștra pe călugări pentru ușurința cu care se mâniau când vreun frate mai gălăgios îi trezea din somn. «Nimeni nu mă supără», spunea sfântul, «dacă mă trezește. De fapt, sunt chiar bucuros, pentru că prin alungarea moleșelii mele, mă face să-mi îndrept mintea spre a face ceva folositor.»”²⁸

²⁸ Ibidem, p. 93

Nu putea să termine nici o Liturghie fără a vărsa râuri de lacrimi. Pentru că ura cu înverșunare păcatul, muștra aspru pe orice făcător de rele, însă pentru că inima lui era aprinsă de dragoste pentru Dumnezeu și pentru oameni, ierta repede pe oricine venea la el cu pocăință adevărată. De multe ori, când spovedea și auzea păcatele oamenilor, izbucnea în lacrimi de durere pentru cel care se mărturisea. Atât de mult îi iubea pe semenii săi, încât adesea se hotăra să facă el însuși canonul rânduit la spovedanie, pentru a ușura povara oamenilor. Era un om simplu și smerit. Deși era egumen, întotdeauna se îmbrăca cu haine obișnuite, nici prea bogate, dar nici prea murdare sau rupte.

Retragerea în pustie pe insula Farne

17. După ce s-a nevoit vreme de mulți ani în mănăstire alături de frați, desăvârșindu-se în dragoste și iertare, Cuthbert s-a hotărât, cu binecuvântarea Sfântului Eata și a celorlalți părinți, să se retragă în pustie. Suflul lui râvnea de multă vreme după o asemenea viață îngerească. Însă a voit să facă toate cu dreaptă socoteală, pentru a nu-i da vrăjmașului nici un prilej de bucurie. De aceea, înainte de a se face sihastru s-a retras în locul cel mai îndepărtat al mănăstirii, trăind după puterea lui în cât mai deplină singurătate. Doar după ce l-a biruit acolo pe vrăjmaș prin post aspru și prin rugăciune, s-a hotărât să se îndepărteze deplin de împreună-locuirea cu frații. Și-a ales pentru aceasta o insulă retrasă, numită Farne, care se afla la câțiva kilometri în largul mării. Insula era cunoscută ca fiind bântuită de draci, pentru aceea era nelocuită, și nimeni nu îndrăznea să rămână acolo. Însă ostașul lui Hristos, înarmându-se cu „coiful mântuirii și cu sabia Duhului”²⁹, s-a dus fără nici o teamă, și cu vitejie l-a făcut pe diavol să-și părăsească fosta casă. După ce a izgonit duhurile necurate, devenind singur stăpânitor al insulei, a început să-și înalțe o locuință. A făcut un zid în formă de cerc, cu înălțimea mai mare decât cea a unui om, căci vroia ca prin aceasta să-și oprească mintea să cutreiere de ici colo, și să o silească să privească numai înspre cer. Înăuntrul

²⁹ Ef. 6, 17

zidului a construit o casă de dormit și un mic paraclis. Pe malul mării a făcut și o casă de oaspeți, pentru frații care urmau să vină să-l vadă.

18. Locuința sfântului era așezată pe piatră, și de aceea nu avea nici urmă de apă. Pentru aceasta, cuviosul s-a rugat lui Dumnezeu, împreună cu frații care veniseră să-l ajute, și apoi a săpat o groapă în stâncă. Dimineața, când s-au trezit, au văzut apă rece și bună de băut izvorând din fundul gropii. După ce a terminat de zidit locuința, sfântul s-a închis înăuntru. La început, îi întâmpina în casa de oaspeți pe cei care veneau la el, spălându-le picioarele și dându-le de mâncare din puținul pe care îl avea. Însă cu timpul, râvna lui pentru desăvârșire a sporit, încât s-a zăvorât de tot înăuntru, rareori vorbind cu cei care-l vizitau, și chiar și atunci, doar prin fereastra deschisă. Astfel s-a învățat să trăiască în rugăciune neîntreruptă. După o vreme, a închis chiar și fereastra, prin care înainte dădea binecuvântări, și nu o mai deschidea decât atunci când era vreo nevoie mare.

19. La început, își lua mâncarea de la cei care veneau să-l vadă, însă apoi s-a gândit că este mai bine să trăiască din rodul muncii mâinilor lui. A cerut astfel unelte și niște grâu, pe care l-a semănat pe insulă. S-a făcut toamnă, dar încă nu răsărise nimic.

„Fie este prost pământul, fie este voia lui Dumnezeu”, le-a spus sfântul fraților. „Oricum, grâul nu crește. Aduceți-mi niște orz, să vedem ce se întâmplă. Dacă însă Dumnezeu hotărăște să nu înmulțească rodul, atunci mai bine mă întorc la mănăstire, decât să trăiesc pe seama muncii altora.”³⁰

Era toamna, cu mult după timpul potrivit pentru însămânțare, însă în câteva zile orzul a răsărit, aducând chiar roadă bogată. Văzând că păsările încep să mănânce din munca sa, sfântul le-a certat zicând: „De ce mâncați roadele pe care nu voi le-ați crescut? Poate că aveți mai mare nevoie de ele decât mine. Dacă Dumnezeu v-a dat voie, atunci faceți după cum v-a îngăduit El; dacă însă nu v-a dat, atunci plecați odată și să nu mai stricați averea altora!”³¹ Păsările au zburat imediat și nu au mai făcut alte necazuri.

³⁰ Cf. Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 96

³¹ Ibidem, p. 97

20. Într-adevăr, celor care slujesc Domnului, recăpătând astfel cinstea pe care Adam o avea înainte de cădere, fiarele și toate animalele li se supun ca unor stăpâni. Într-una din zile, de pildă, sfântul lui Dumnezeu a văzut niște corbi rupând paie din acoperișul casei de oaspeți și ducându-le pentru a-și construi cuiburi. Supărat, le-a făcut semn cu mâna să se îndepărteze, spunându-le să lase averea călugărilor în pace. Corbii, ocupați cu ceea ce făceau, nici nu au băgat în seamă porunca sfântului. Cuthbert le-a strigat: „În numele lui Iisus Hristos, plecați de pe insula asta și să nu mai veniți înapoi!” Rușinați, corbii au plecat îndată. La trei zile, unul dintre ei s-a întors și, găsindu-l pe Cuthbert lucrând în grădină, s-a așezat în fața lui, cu aripile deschise și cu capul plecat până la pământ în semn de durere. Străduindu-se în fel și chip să-și arate căința, îi cerea sfântului iertare. Când Cuthbert și-a dat seama ce vrea să spună pasărea, le-a dat corbilor îngăduința să se întoarcă. Ei au venit, aducând însă și un dar pe măsură: o bucată de slănină de porc! Cuthbert o arăta adesea vizitatorilor, îndemnându-i să-și șteargă papucii cu ea: „Câtă grijă nu ar trebui să poarte oamenii pentru a dobândi ascultarea și smerenia, dacă până și păsările se grăbesc să-și spele greșelile cu rugăciuni, lacrimi și daruri.”³² Corbii au rămas mulți ani pe insulă, fără a mai face rău nimănui.

21. Sfântul lui Dumnezeu s-a învrednicit a fi slujit atât de firea însuflețită, cât și de cea neînsuflețită. Odată s-a hotărât să construiască un mic șopron deasupra unei crăpături care se deschidea în stâncă, deasupra mării. I-a rugat pe frați să-i aducă lemne de mărime potrivită, însă aceștia din neatenție au uitat. După ce i-a mustrat cu blândețe, i-a mângâiat spunându-le că Dumnezeu anume rânduisese ca ei să uite, pentru a arăta o minune care să-i întărească în nevoința lor. Cuthbert era incredințat că Dumnezeu nu-i va uita dorința. Și într-adevăr, a doua zi au găsit pe țărm, chiar sub crăpătura în care sfântul voia să construiască șopronul, un lemn de mărimea potrivită. Astfel, asemenea unui rob ascultător, marea îi adusese sfântului cele de care avea nevoie.

22. Pentru sfințenia lui și pentru dragostea față de toți cei ce se aflau în nevoi, faima lui Cuthbert a ajuns în toate colțurile țării. De

³² Ibidem, p. 98

aceea, mulțimi nenumărate veneau la el de peste tot, pentru a se spovedi și a cere sfat de mântuire, sau măcar pentru a lua binecuvântare. Sfântul, cu darul lui Dumnezeu care se odihnea asupra lui, îi mângâia pe toți, ușurându-le durerile și necazurile și însuflețindu-i în nădejdea către bunătatea cea nebiruită a preamiloștivilui Dumnezeu. Pentru că avea darul discernerii duhurilor, le arăta tuturor cum să se ferească de cursele cele meșteșugite ale diavolului și cum să le biruiască. „De câte ori nu au încercat demonii să mă zvârle de pe stâncile acelea, sau de câte ori nu au aruncat cu pietre după mine ca și cum ar fi vrut să mă omoare; cu o ispită mai groaznică decât alta, căutau să mă înșele ca să fug de pe câmpul de luptă; dar până acum nu au izbutit să mă vatăme nici trupește și nici sufletește, și nici nu au reușit să mă înfricoșeze.”³³

Adesea îi îndemna pe frați să nu socotească viața lui în singurătate ca fiind ceva nemaipomenit: „De viața în obște ar trebui să vă minunați. În ea, toate sunt supuse starețului: vremea rugăciunii, a postului, a privegherilor și a muncii, toate sunt cârmuite de voia lui.”³⁴

23. Chiar și rupt de lume, Cuthbert a continuat să facă multe vindecări minunate. O stareță de neam mare, care îl iubea foarte mult, se îmbolnăvise grav și paralizase. Cuthbert, aflând prin descoperire dumnezeiască de necazul ei, i-a trimis femeii cingătoarea lui. Imediat ce stareța s-a încins cu ea, a simțit o putere intrându-i în trupul slăbănogit, încât după două zile era deja în stare să meargă de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Cu aceeași cingătoare s-a vindecat o altă călugăriță din mănăstire, care suferea de dureri îngrozitoare de cap.

24. Această stareță, pe nume Elfleda³⁵, era sora regelui Ecgfrith, și l-a rugat de multe ori pe Cuthbert să vină să se întâlnească cu ea pentru a vorbi despre niște probleme însemnate. Până la urmă, cuviosul a primit cererea sfintei femei și a ieșit din insulă pentru a o vedea. Când s-au întâlnit, Elfleda i-a căzut la picioare, rugându-l să-i descopere ce

³³ Ibidem, p. 100

³⁴ Ibidem, p. 100

³⁵ Fiică a lui Oswy, regele Northumbriei, Elfleda a fost închinată de mică lui Dumnezeu, intrând până la urmă alături de Sfânta Hilda în mănăstirea din Whitby. După ce a fost aleasă stareță a acestei mănăstiri, Elfleda a ajuns să fie cinstită de toți pentru viața și virtuțile ei. A murit în anul 714 d. Hr. și este sărbătorită la 8 februarie.

avea să se întâmple cu fratele ei, regele, și cât de mult mai avea el să rămână pe tron. După multe rugăminți, Cuthbert i-a răspuns astfel:

„Mă uimește că o femeie duhovnicească asemenea ție, și încă având o așa de bună cunoaștere a Scripturilor, poate să creadă că viața omenească este lungă. Oare nu spune psalmistul că *anii omului ca pânza unui păianjen, așa s-au socotit*³⁶? Atunci cât de scurtă trebuie să fie socotită viața unui om, când acesta este în ultimul an de viață și moartea îi bate la ușă.”³⁷

Nespus de îndurerată de această profecție, femeia l-a mai întrebat pe Cuthbert dacă el va ajunge episcop sau nu. Sfântul i-a spus cu voce liniștită:

„Știu că nu sunt vrednic, dar mai știu și că de porunca Stăpânului a toate nimeni nu poate să se ascundă, oriunde ar fugi. Dacă, totuși, o să fiu silit să port o povară, cred că nu va fi pentru mult timp. După doi ani, poate, voi fi lăsat să mă duc înapoi la obișnuita mea singurătate și pace.”³⁸

Hirotonia ca episcop

25. La scurt timp după aceasta, a avut loc un sinod condus de Sfântul Teodor din Tars, Arhiepiscopul de Canterbury³⁹, și Cuthbert a fost ales, fără a fi de față, episcop de Lindisfarne⁴⁰. Regele însuși, împreună cu mulți alți clerici și credincioși, s-a dus la Cuthbert pe insulă, rugându-l în genunchi, cu lacrimi, să primească darul episcopiei. Până la urmă sfântul a primit, văzând dragostea sinceră pe care i-o purtau cu toții. A fost hirotonit în Duminica de Paști a anului 685, în orașul York, pe când avea 51 de ani.

După ce a primit episcopia, și-a înmulțit nevoințele și lupta, căci acum purta povara răspunderii pentru nenumărate suflete. Nu băga

³⁶ Ps. 89, 10

³⁷ Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 102

³⁸ Ibidem, p. 102

³⁹ Despre Sfântul Teodor și despre lucrarea lui, v. mai sus, pp. 82 sq.

⁴⁰ De fapt, episcop de Lindisfarne a fost ales Sfântul Eata, iar Cuthbert a fost ales episcop de Hexham. Înainte însă de a fi hirotonit, Cuthbert l-a rugat pe Eata să facă schimb de episcopii, pentru că nu vroia să părăsească mănăstirea din Lindisfarne.

defel în seamă strălucirea lumească de care era înconjurat, ci se înfrâna în toate, de parcă încă se afla pe insula sa, în singurătate. Făcea tot ce putea pentru a fi un păstor desăvârșit, și pentru aceasta Dumnezeu l-a slăvit în ultimii săi ani de viață prin minuni nenumărate, încât întreg poporul îl iubea ca pe un părinte al lor preacinstit. Dintre aceste minuni, ca să nu lungim cuvântul, vom aminti doar câteva, și chiar și pe acestea, numai în treacăt.

Sfântul a vindecat cu apă sfințită pe soția bolnavă a unui ostaș. Aceasta se afla pe patul de moarte și, fiind stropită de către un preot cu puțină apă binecuvântată de episcop, și-a revenit în întregime. Altădată, sfântul a folosit niște ulei sfințit, cu care a uns capul bolnav al unei călugărițe. Și aceasta și-a dobândit vindecarea. Chiar și numai o bucătică de pâine binecuvântată de către Cuthbert a fost de ajuns pentru a-l vindeca pe Hildmer, omul din a cărui soție Cuthbert scosese un demon. Dar sfântul a tămăduit și fără a se folosi de lucruri văzute, adică doar prin rugăciune. Aflându-se într-un sat îndepărtat și sărac, i-a fost adus pe o targă un băiat aflat pe patul de moarte. Sfântul l-a binecuvântat, iar acesta, care se chinuia de multă vreme cu o boală groaznică, s-a vindecat. Odată a izbucnit o molimă cumplită de ciumă, încât doar o mică parte dintre credincioși mai rămăseseră în viață. Sfântul alerga cu râvnă prin toată eparhia, pentru a aduce mângâiere oamenilor nenorociți și a le ușura durerea. A ajuns într-un sat, unde a văzut o femeie cu fața arsă de lacrimi, care ținea un copilăș în brațe. Tocmai își îngropase celălalt copil, iar acesta pe care îl strângea la piept era și el pe moarte. Cuthbert s-a dus la ei, l-a binecuvântat pe copil și l-a sărutat, liniștind-o pe mamă. „Nu te teme. Nu vei mai pierde pe nimeni altcineva din familia ta.”⁴¹ Așa s-a și întâmplat. În scurtă vreme copilul s-a făcut bine.

26. Când regele Ecgfrith a plecat la luptă împotriva picților, cu care s-a purtat nespus de crud și nemilos, sfântul a știut că se apropia împlinirea profeției sale. Pentru aceea a plecat la Carlisle, unde se afla regina. A doua zi, în timp ce vorbea cu niște credincioși, a simțit dintr-o dată o tulburare puternică, încât a fost nevoit să se sprijinească de

⁴¹ Cf. ibidem, p. 112

toiag ca să nu cadă. Fața lui s-a umplut de durere, și a rostit aproape în șoaptă: „Poate că acum se hotărăște soarta bătăliei.”⁴² Apoi s-a dus să-i spună reginei cele ce i se întâmplaseră.

A doua zi era duminică și, la sfârșitul cuvântului său, Cuthbert a început să vorbească credincioșilor despre cele ce le presimțise. I-a îndemnat să privegheze pentru a nu cădea în ispită⁴³, și le-a arătat că trebuie să fie întotdeauna pregătiți pentru orice ar îngădui Dumnezeu. Pentru aceasta le-a spus o întâmplare din vremea pe când trăia în pustie:

„Odată au venit niște frați la mine pe insulă, în ziua de Crăciun. Au început să mă roage să ies afară din casă, pentru a ne bucura împreună de praznicul cel mare. Până la urmă am făcut după cum mă rugau. Ne-am așezat la masă și am început să mâncăm. Deodată, în timpul mesei, le-am spus astfel:

«Fraților, să fim cu luare aminte și să ne păzim, ca să nu fim duși în ispită.»

Ei însă mi-au răspuns:

«Dar, părinte, să ne bucurăm astăzi; este Crăciunul, Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos!»

«Bine, atunci să ne bucurăm.»

Ne-am continuat mâncarea, însă după câțva timp iarăși le-am spus aceleași lucruri, anume că să fie treji în rugăciune și în post. Și ei, la rândul lor, mi-au spus că măcar de Crăciun pot să petreacă fără grijă, fiind o sărbătoare așa de mare, și că sunt atâtea alte zile în care se poate face rugăciune și post. Eu din nou am primit cuvintele lor. Când însă și a treia oară am rostit aceleași îndemnuri, frații și-au dat seama că nu fără pricină eram neliniștit. Deși nici eu nu știam ce se întâmplă, simțeam în inima mea că trebuie să le grăiesc astfel. Într-adevăr, când s-au întors la mănăstire, au găsit un frate mort de ciumă. Vreme de un an de zile, boala a bântuit în mănăstire, omorând aproape pe toți părinții care trăiau în obște.”⁴⁴

După sfârșitul acestei cuvântări, oamenii s-au gândit că sfântul le profețea că vor fi loviți de o molimă de ciumă. Când însă a doua zi un

⁴² Ibidem, p. 105

⁴³ Mt. 26, 41

⁴⁴ Cf. Cuviosul Beda, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 106

fugar a venit de pe câmpul de luptă, vestind moartea regelui, și-au dat cu toții seama despre ce ispită vorbea omul lui Dumnezeu.

27. Cel mai bun prieten al lui Cuthbert a fost Sfântul Herbert, care se nevoia ca sihastru pe o insulă din lacul Derwent. Acesta avea obiceiul ca în fiecare an să-l viziteze pe Cuthbert pentru a lua sfat de mântuire de la el. Auzind despre Cuthbert că este la Carlisle, Herbert a venit pentru a-l întâlni din nou. Văzându-se, s-au sărutat cu bucurie și au început să vorbească despre diferite lucruri duhovnicești. În timp ce vorbeau, Cuthbert i-a spus lui Herbert cu voce foarte firească: „Adu-ți aminte, frate Herbert, să mă întrebi acum orice ai nevoie să întrebi. Aceasta este ultima dată când ne vedem cu ochi trupești, căci știu că a sosit timpul ca să-mi las deoparte cortul acesta pământesc. Vremea plecării mele este aproape.”⁴⁵ Auzind acestea, Herbert s-a aruncat plângând la picioarele sfântului. „În numele Domnului, nu mă părăsi. Adu-ți aminte de prietenul tău și cere-i milei dumnezeiești să îngăduie ca, după cum am slujit împreună în această viață, la fel să și plecăm împreună pentru a vedea slava cea cerească. Știi că m-am străduit întotdeauna să-ți urmez poruncile, și ori de câte ori neștiința sau slăbiciunea omenească m-au făcut să rătăcesc, am făcut canonul pe care tu l-ai crezut de cuviință.”⁴⁶

Cei doi s-au rugat îndelung. În cele din urmă, Cuthbert s-a ridicat zâmbind, incredințându-l pe Herbert că rugăciunea lor fusese auzită. Într-adevăr lucrurile s-au petrecut după cuvântul sfântului. Cei doi nu s-au mai văzut în timpul vieții, iar Herbert a murit după o boală lungă și chinuitoare, în aceeași zi în care și Cuthbert părăsea lumea aceasta⁴⁷.

28. Simțind că sosise timpul să plece înspre cereștile locașuri, Cuthbert a hotărât să-și lepede slujirea de episcop, ca să se poată pregăti mai bine pentru ieșirea din trup. A vrut însă ca înainte de a face aceasta să-și mai vadă o dată eparhia, cu atât mai mult cu cât stăreța Elfleda, de care am vorbit înainte, îl rugase să vină să o vadă o ultimă dată. Astfel, s-au hotărât să se întâlnească la un metoc al mănăstirii Whitby, unde Cuthbert trebuia să sfințească o biserică. Ajuns acolo, a fost

⁴⁵ Ibidem, p. 108

⁴⁶ Cf. ibidem, p. 108

⁴⁷ Din această pricină, cei doi prieteni sunt sărbătoriți în aceeași zi (20 martie).

chemat la masă, însă în timp ce mâncau dintr-odată s-a oprit din vorbit, răpit fiind de lucrurile cerești. Fața sa și-a schimbat culoarea, iar mâinile i-au slăbit, încât cuțitul pe care-l ținea a căzut pe podea. Întrebat cu stăruință despre pricina pentru care se oprise din mâncat, sfântul a recunoscut că văzuse ridicându-se la cer sufletul unui om care se învrednicise de slava cea cerească. Aflând că este vorba de cineva din mănăstirea sa, stareța a trimis de îndată un slujitor pentru a vedea cine murise. Între timp, stareța l-a rugat pe sfânt să-i spună numele celui mort, însă Cuthbert a proorocit că ea însăși îi va spune numele a doua zi la Liturghie. Slujitorul trimis a ajuns la mănăstire, însă acolo nu murise nimeni, așa că a fost nevoit să se întoarcă. Pe drum, a văzut niște argați de-ai mănăstirii ducând un om la groapă. Era unul dintre ciobani, care căzuse din copac și murise.

A doua zi, când Elfleda a aflat despre aceasta, nu și-a dat seama că era vorba despre dreptul de care vorbise Cuthbert cu o zi înainte. De aceea s-a grăbit la episcop, care slujea Liturghia și tocmai făcea pomenirile pentru morți, și i-a strigat acestuia din biserică: „Pomeneste, preasfințite părinte, și pe slujitorul meu Hadwald, care a murit ieri căzând dintr-un copac.”⁴⁸ Și astfel, fără a-și da seama, stareța a împlinit profeția sfântului, încât toți s-au minunat de darul lui Dumnezeu ce sălășluia în cuviosul bărbat.

Retragerea din scaunul episcopal și moartea sfântului

29. După ce a lepădat povara episcopală, sfântul s-a întors la preaiubita-i liniște, pentru a putea scoate spinii grijilor lumești care îl răniseră vreme de doi ani. Dumnezeu a lucrat prin el o nouă minune aici, pentru a arăta tuturor că trebuie avut ascultare chiar și în cele mai neînsemnate porunci.

Într-una din zile, au venit niște frați ca să-i ceară sfat. După ce a vorbit îndeajuns cu ei le-a spus: „Este timpul să mă întorc în chilia mea. Și voi sunteți gata de plecare, însă înainte de a porni, luați ceva să mâncați. Luați găscă aceea care atârână de perete, gătiți-o și mâncați-o, iar apoi plecați în numele Domnului.”⁴⁹

⁴⁸ Cf. ibidem, p. 113

⁴⁹ Ibidem, p. 115

După ce a intrat, frații au așternut masa, însă pentru că aveau destulă mâncare, s-au hotărât să nu se mai obosească cu gășca, ci să mănânce din cele ce aveau cu ei. Însă după ce au terminat și au vrut să urce în bărci pentru a pleca, o furtună neașteptată s-a pornit, încât de-abia au putut să tragă înapoi la mal. Văzând aceasta, s-au dus să i se plângă lui Cuthbert pentru întârziere, dar acesta nu le-a spus decât că să aibă răbdare. După ce a trecut o săptămână de furtună neîncetată, sfântul s-a dus să vadă ce se întâmplă cu frații. Când a văzut gășca încă atârând de perete, i-a muștrat zâmbind pentru neascultarea lor.

„Și vă mai mirați că marea nu vă lasă să mergeți! Hai, repede, băgați-o în oală, gătiți-o și mâncați-o, iar apoi marea se va liniști și veți putea pleca.”⁵⁰

De data aceasta l-au ascultat fără nici o împotrivire, și toate s-au împlinit întocmai. De îndată ce gășca a început să fiarbă, marea s-a liniștit și frații au putut să se întoarcă la mănăstire.

30. Doar două luni i-a îngăduit Dumnezeu sfântului să se bucure de pustia cea binecuvântată. De Crăciun a plecat în mănăstire pentru a lua parte la dumnezeiasca Liturghie. Apoi a fost condus de o mulțime de frați la barca cu care vroia să se întoarcă pe insula sa. Întrebându-l unul dintre ei, care era mai simplu, când o să-l revadă, Cuthbert le-a răspuns liniștit: „Când îmi veți aduce înapoi trupul mort.”⁵¹

Apoi, cu trei săptămâni înainte de moartea omului lui Dumnezeu, Herefrith, egumenul de la Lindisfarne, s-a dus pe insulă. Când l-a salutat pe Cuthbert, acesta nu a putut decât să ofteze. Cu o seară înainte fusese lovit de boala care avea să-i aducă moartea. Herefrith însă nu a băgat de seamă suferința sfântului. Când i-a cerut binecuvântare să plece, Cuthbert i-a spus liniștit că ar vrea să fie înmormântat lângă paraclisul său, pe insulă, înfășurat într-un veșmânt pe care și-l pregătise dinainte. Auzind asemenea cuvinte, Herefrith s-a speriat și l-a rugat cu lacrimi pe sfânt să-i îngăduie să trimită niște frați ca să-l îngrijească. Cuthbert însă nu a vrut:

„«Du-te acasă acum, dar să te întorci la timpul potrivit.» Deci nu am putut nicicum să-l înduplec,” povestește Herefrith, „în ciuda rugămintelor

⁵⁰ Ibidem, p. 115

⁵¹ Ibidem, p. 116

mele; și în cele din urmă l-am întrebat când ar trebui să ne întoarcem la el. «Când va vrea Dumnezeu,» a răspuns «și când El Însuși vă va arăta.»⁵²

Ajunghând la Lindisfarne, Herefrith a poruncit fraților să facă rugăciune neîncetată pentru sănătatea sfântului. Când au vrut să se întoarcă pentru a-l sluji, pe mare s-a pornit o furtună năpraznică, care i-a ținut vreme de cinci zile în mănăstire. Aceasta a fost însă după rânduiala lui Dumnezeu, pentru a-i da prilej sfântului să se curețe prin suferință și prin lupte grele cu vrăjmașul diavol, de orice urmă de neputință și de slăbiciune omenească.

Când în cele din urmă au izbutit să se întoarcă pe insula Farne, l-au găsit pe Cuthbert în casa de oaspeți, slăbit în întregime, de-abia viu, așteptând ajutorul lor. Avea o rană deschisă la picior, care trebuia îngrijită. Herefrith însuși l-a slujit:

„Domnul meu episcop, văd cât de mult ai suferit de când te-am părăsit, și mă mir de ce nu ai îngăduit nimănui să stea să-ți poarte de grijă.»

«A fost voia lui Dumnezeu să fiu lăsat să sufăr singur pentru o vreme, fără ajutor și fără tovarășie. De când ai plecat, boala s-a înrăutățit mereu, așa că m-am ridicat și am venit aici afară pentru ca atunci când veți fi ajuns, să puteți să mă găsiți fără a vă mai necăji să intrați în mănăstire. De când am venit și m-am așezat aici, nu m-am mai mișcat defel, ci așa am rămas vreme de cinci zile la rând.»

«Dar domnul meu, cum ai putut trăi în chipul acesta? Ai petrecut fără mâncare în tot acest timp?» A întors așternutul pe care ședea și mi-a arătat cinci cepe.

«Aceasta mi-a fost mâncarea în ultimele cinci zile. Ori de câte ori gura îmi era uscată sau îmi ardea de prea multă foame sau sete, mă împropătam și mă răcoream cu astea.» Una dintre cepe era mai puțin de jumătate roasă. A adăugat:

«Niciodată nu m-au ispitit vrăjmașii cu atâta putere, cum au făcut-o în ultimele cinci zile.»⁵³

Apoi Herefrith s-a întors la Lindisfarne, lăsând niște frați pentru a-i sluji sfântului. Unul dintre ei era bolnav de diaree, dar Cuthbert

⁵² Ibidem, p. 117

⁵³ Ibidem, p. 118

ceruse anume a fi îngrijit de către acesta, pentru că era un călugăr blând și ascultător. Când frații au aflat că sfântul ceruse să fie înmormântat pe insulă, s-au hotărât să-l roage să le îngăduie să-i aducă trupul la mănăstire. Auzind rugămintea lor, Cuthbert s-a împotrivit. „Vreau să rămân aici, unde am luptat lupta mea pentru Domnul. [...] Apoi, dacă o să fiu adus la mănăstire, o să vină la mormântul meu lume multă, căci deși nu sunt nimic, faima mea s-a răspândit până peste hotare. Pentru aceasta, voi o să vă pierdeți liniștea.”⁵⁴ Însă frații au stăruit cu lacrimi ca sfântul să le facă bucuria de a-și lăsa rămășițele pământești la Lindisfarne. Până la urmă, Cuthbert a primit. I-a sfătuit însă să-l îngroape în biserică, pentru a mai micșora numărul celor ce vor veni să se închine la mormântul său. După aceea, starea sănătății cuviosului s-a înrăutățit tot mai mult. Dându-și seama că se apropie de sfârșit, a cerut ca fratele care suferea de diaree să-l ducă în chilie. Până atunci, nimeni nu mai intrase în sihăstria sa. După câteva ore fratele a ieșit, chemându-l pe Herefrith, căruia cuviosul vroia să-i încredințeze ultimele povești. Tot atunci, călugărul cel ascultător le-a spus cu bucurie celorlalți că, din clipa în care intrase în chilia lui Cuthbert, simțise că fusese tămăduit de boala sa.

31. Ultimele cuvinte ale sfântului, pe care i le-a spus lui Herefrith, au fost un îndemn de a păstra cu orice preț pacea și dragostea în mănăstire, și de a fugi de cei ce caută să facă zăbanie și sminteală.

„Să purtați mereu grijă să îndepliniți rânduielile de viață călugărească pe care Dumnezeu, în mila Sa cea cerească, a crezut de cuviință să le așeze prin slujirea mea. Știu că deși unii m-au disprețuit în această viață, totuși după moartea mea vor vedea că învățăturile mele nu trebuie să fie lepădate așa de ușor.”⁵⁵

„Apoi,” povestește Herefrith, „a petrecut ziua liniștit, până seara, așteptând bucuriile lumii care va să vină, și și-a continuat în pace rugăciunile de-a lungul nopții. La timpul obișnuit pentru rugăciunea de seară, i-am dat Tainele cele care duc în viața veșnică. Întărit astfel cu Trupul și Sângele Domnului, pregătindu-se pentru moartea care

⁵⁴ Cf. ibidem, p. 119

⁵⁵ Cf. ibidem, p. 120-121

știa că avea să vină, și-a ridicat ochii înspre cer, întinzându-și mâinile în sus și, cu mintea răpită de laudă către Dumnezeu, și-a trimis sufletul în bucuria Raiului.”⁵⁶ Era noaptea de 20 martie, anul 687 d. Hr. Cuthbert nu avea decât 53 de ani.

32. După mutarea sa, Herefrith a trimis pe un frate să urce pe cel mai înalt deal al insulei, cu o lumânare aprinsă, pentru a vesti celor din Lindisfarne moartea sfântului. Aceștia se aflau la priveghere. A doua zi, au pus preacinstitul trup al sfântului într-o barcă, aducându-l la mănăstire. Pe mal a fost întâmpinat de cântăreți și de mulțimi nenumărate de oameni, care veniseră să-și ia rămas bun de la cel ce le purtase de grijă în timpul vieții sale ca un părinte iubitor. A fost îngropat într-un sicriu de piatră, în Biserica Sfântului Apostol Petru.

33. După moartea sa, minunile și vindecările sfântului nu numai că nu au încetat, ci dimpotrivă, au sporit, pe măsura credinței oamenilor. Pentru că așa se și întâmplă cu cei ce în această viață au bineplăcut lui Dumnezeu. După trecerea lor din această lume stricăcioasă, ei dobândesc în fața Stăpânului a toate mult mai multă îndrăzneală decât avuseseră pe pământ, și pot astfel să le ajute în toate nevoile, tuturor celor care le cer ajutorul cu credință neștrămutată. Aceasta se poate vedea din viața tuturor cuvioșilor și mucenicilor celor de-Dumnezeu-purtători, care au câștigat prin luptele lor, cu ajutorul harului dumnezeiesc, Împărăția cerurilor.

De pildă, chiar după îngroparea sfântului a venit la Lindisfarne un băiat stăpânit de un duh necurat. Acesta îl chinuia înfricoșător, încât copilul striga ca o fiară și mușca orice îi stătea la îndemână. Tatăl lui, îndurerat peste măsură, fusese îndemnat să vină la Lindisfarne la moaștele mucenicilor care se găseau acolo, pentru a afla vindecare. Totuși, mucenicii, poate pentru a arăta îndrăzneala pe care o câștigase Cuthbert înaintea lui Dumnezeu, au întârziat cu izbăvirea. Nimeni nu știa ce să mai facă cu băiat, căci speria pe oricâți îl vedeau sau îl auzeau. În cele din urmă, un preot a fost luminat de Dumnezeu și s-a gândit să ia niște pământ din locul unde fusese aruncată apa cu care călugării spălaseră trupul cel neînsuflețit al lui Cuthbert. A amestecat

⁵⁶ Ibidem, p. 121

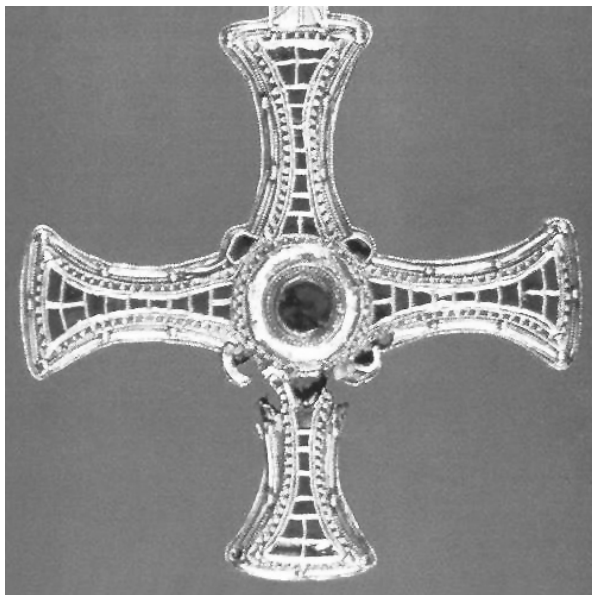
acest pământ în puțină apă și s-a dus pentru a-i da nenorocitului copil să bea. În clipa în care băutura cea de-viață-făcătoare a atins gâtul bolnavului, duhul cel rău, scoțând un țipăt îngrozitor, a părăsit trupul lui. Apoi, băiatul a adormit adânc, iar a doua zi când s-a trezit era pe deplin vindecat. Mai târziu, pământul de pe locul în care fusese aruncată apa s-a făcut un adevărat loc de tămăduire pentru toți cei aflați în nevoi.

34. La 11 ani după adormirea sfântului, frații au fost însuflați de Dumnezeu să-i dezgroape trupul. Vroiau să așeze oasele într-o mică raclă de lemn, pe care o pregătiseră anume pentru aceasta, și apoi să pună racla spre închinare. Sfântul Edbert, episcopul de Lindisfarne⁵⁷, a dat binecuvântare pentru aceasta, poruncindu-le să facă dezgroparea în ziua de 20 martie, data morții sfântului. Astfel au și făcut, numai că atunci când au deschis sicriul, au aflat nu oasele lui, ci trupul neputrezit. Într-adevăr, Dumnezeu îl slăvise pe robul Său cu moaște nestricăcioase și izvorătoare de mir. Arăta de parcă era încă în viață, și până și încheieturile mâinilor și picioarelor îi erau moi. Chiar hainele arătau de parcă atunci fuseseră îmbrăcate. Călugării au rămas înmărmuriți și, după o scurtă rugăciune, au alergat la episcop pentru a-i vesti minunea. Acesta le-a poruncit să facă o altă raclă pentru sfânt, unde să-i pună trupul. Când după două luni Edbert a murit, răpus de o boală cruntă, a fost îngropat, după cum profețise, în mormântul rămas gol al lui Cuthbert.

Cinstirea sfântului în popor a crescut apoi foarte repede. Peste 150 de biserici i-au fost închinare în Anglia și în Scoția, încât pe bună dreptate Cuthbert a fost socotit cel mai iubit sfânt englez. După moartea lui, insula Lindisfarne a fost numită „Insula sfântă” și a ajuns un adevărat Munte Athos al Angliei⁵⁸. Aceasta până în anul 793, când vikingii au pustiit mănăstirea, omorându-i pe călugări și punând capăt pentru totdeauna vieții monahale de aici. Călugării care au scăpat cu viață au luat moaștele părintelui lor și le-au purtat peste tot prin Anglia, căutând

⁵⁷ Edbert a fost urmaș al lui Cuthbert pe scaunul de episcop de Lindisfarne. Foarte învățat în Sfintele Scripturi, el avea obiceiul, ca și Cuthbert, să petreacă fiecare Post Mare retras pe o insulă, în post și rugăciune. A murit în anul 698 și este sărbătorit la 5 mai.

⁵⁸ Phillips, Andrew, *op. cit.*, p.29

Crucea Sfântului Cuthbert, descoperită pe pieptul sfântului la ultima deschidere a raclei moaștelor lui, în anul 1827. Crucea este din aur.

un loc în care să le adăpostească. Până la urmă au așezat trupul sfântului în catedrala din orașul Durham, unde acesta odihnește până azi⁵⁹.

Insula sfântă și insula Farne, locurile în care s-a proslăvit sfântul, au devenit în zilele noastre adăpost pentru păsările sălbatice, astfel că nimic nu mai dă de bănuț astăzi că în acele locuri Sfântul Cuthbert a luptat odată până la sânge împotriva oștirilor întunericului, biruindu-le prin puterea crucii celei de-viață-făcătoare, sau că acolo el s-a rugat cu lacrimi pentru iertarea păcatelor lumii întregi.

Pentru rugăciunile Sfântului Părintelui nostru Cuthbert, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!

⁵⁹ În anul 1104, raclea sfântului a fost deschisă pentru a-i fi cercetat trupul și s-a descoperit că acesta era încă neputrezit. Apoi, raclea a rămas nemișcată până în timpul Reformei, când a fost distrusă de protestanți. Vrând să ardă și trupul lui Cuthbert, aceștia au rămas uimiți văzând cât de neputrezite erau moaștele, și de frică au hotărât să le îngroape în locul în care se aflaseră la început. Trupul sfântului a fost cercetat din nou în veacul al XIX-lea când, din rânduiala nepătrunsă a lui Dumnezeu, din el nu s-au mai găsit decât sfintele oase. Cf. Farmer, David Hugh, *op. cit.*, p. 145

Viața Sfântului Guthlac, sihastrul din Crowland

Troparul Sfântului Guthlac, glas IV:

Căile proorocului Ilie și cărarea cea dreaptă a Înaintemergătorului Ioan ai urmat, Părintele nostru Guthlac. Ajuns-ai locuitor în mlaștinile din Crowland, și în singurătate ai adus rod însutit, biruindu-i pe diavoli și vindecând pe cei bolnavi. Mijlocește dar și acum înaintea lui Hristos Dumnezeu să se mântuiască sufletele noastre.

Introducere

Sfântul Guthlac s-a nevoit pustnicește în mlaștinile din Anglia de Răsărit, la sfârșitul veacului al VII-lea și începutul veacului al VIII-lea. După Sfântul Cuthbert, el este cel mai cunoscut dintre sfinții pustnici ai poporului englez, fiind numit pe drept cuvânt „Sfântul Antonie al englezilor”. „Viața” lui, scrisă de un oarecare Felix, în limba latină, la puțină vreme după moartea sfântului, s-a păstrat până în zilele noastre, fiind o mărturie neprețuită pentru luptele cele spre mântuire pe care le-a purtat cu vitejie omul lui Dumnezeu.¹

Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului

1. Cuviosul Guthlac s-a născut în anul 673 d. Hr., în timpul domniei regelui Merciei², Ethelred, dintr-o familie de neam mare și foarte bogată.

¹ V. Felix, *The life of St. Guthlac*, în ***, *Anglo-Saxon Prose*, Dent, London și Rowman and Littlefield, Totowa, New Jersey, 1975, editare și traducere în limba engleză de Michael Swanton.

² Regatul Merciei se găsea în partea centrală a Angliei de astăzi, de-a lungul râului Trent, și era locuit de angli.

Părinții săi se numeau Pendwald și Tette. După ce au trăit câțeva vreme împreună, mama sfântului a luat în pânțece, iar când s-a împlinit sorocul celor nouă luni și a venit vremea să nască, Dumnezeu a trimis din cer un semn minunat, pentru a face cunoscut tuturor că-l alesese pe pruncul care se va naște spre a-I sluji Lui. Căci într-adevăr, mulțime de oameni au văzut o mână pogorându-se din cer și ținând o cruce de aur în mână. Și mână aceea s-a oprit în dreptul ușii casei în care Tette, mama sfântului, se chinuia în durerile nașterii. Văzând oamenii acea mână minunată și preaslăvită, au venit în fugă la casa lui Pendwald și s-au așezat în genunchi în fața ușii, rugându-se lui Dumnezeu să le descopere ce însemna acel semn dumnezeiesc. După ce și-au terminat rugăciunea, o femeie a ieșit din casă spunându-le că tocmai se născuse un prunc de parte bărbătească. Iar ei toți au știut că acela avea să ajungă mare înaintea lui Dumnezeu, și au răspândit vestea, încât în scurtă vreme se aflase despre nașterea lui Guthlac în întreaga țară.

2. Apoi, după opt zile pruncul a fost botezat, punându-i-se numele Guthlac. Când a mai crescut, copilul s-a arătat a fi foarte cuminte, ascultând cu dragoste de toți. Petrecea tot timpul retras și nu se juca împreună cu copiii de vârsta lui, nici nu spunea glume sau lucruri deșarte. Și era cu mintea ascuțită, pururi vesel la față, și curat și nevinovat la suflet.

Dar Dumnezeu a îngăduit robului Său să treacă prin valea cea amară a păcatului, deoarece știa că pocăința lui de apoi avea să fie pe măsura rătăcirii sale. Căci trecând vremea, s-a făcut un tânăr puternic. Și auzind despre faptele bărbaților viteji din vechime, despre luptele și războaiele acelora, și-a lepădat purtarea cea cuviincioasă a copilăriei, dorind să urmeze celor ce își făcuseră un nume pe câmpul de luptă. Era în vârstă de numai 15 ani, însă puterea lui era aceea a unui leu. Și-a adunat niște prieteni, apoi s-a înarmat și s-a dus pentru a-l ajuta pe regele Ethelred în război. Fiind în slujba acestuia, era fără milă față de dușmanii săi. Cel ce i-a scris „viața” ne spune aceste cuvinte despre petrecerea lui din vremea în care se îndepărtase de Dumnezeu: „Apoi și-a vărsat mânia asupra dușmanilor lui și le-a ars cetatea și le-a pustiit satele; și a făcut un măcel mare prin tot ținutul acela, și a omorât și a luat averea oamenilor.”³

³ Felix, *op. cit.*, p. 42

Deși ducea o viață așa de sângeroasă, totuși amintirea anilor copilăriei, în care trăise după voia lui Dumnezeu, nu se ștersese din inima lui. După chiar prima sa bătălie, muștră fiind de conștiință, a hotărât să întoarcă celor pe care îi jefuise o treime din averea lor.

3. Vreme de 9 ani a trăit Guthlac în acest fel de viață, prins în bătălii și lupte cumplite. Și s-a răătăcit pe căile lumii acesteia trecătoare. Însă Dumnezeu nu-l părăsise pe cel de care fusese părăsit, ci îi purta în continuare de grijă ca unuia care fusese ales încă din pântecul maicii sale. Căci Preamilostivul nostru Stăpân căuta prilejul potrivit pentru a grăi sufletului rănit al tânărului. Iar acest prilej a venit într-o seară, când Guthlac tocmai se întorsese istovit dintr-una din multele sale lupte. După ce s-a așezat să se odihnească, o mulțime de gânduri au început să-i treacă prin minte. Și dintr-odată „a fost înșuflat cu frica lui Dumnezeu, și inima lui s-a umplut de dragoste duhovnicească. Și când s-a ridicat, s-a gândit la regii cei din vechime, care au părăsit lumea cu o moarte nenorocită și cu o plecare jalnică din viața aceasta păcătoasă. Și a văzut marea bogăție pe care o avuseseră risipindu-se cu iuțeală. Și a văzut propria lui viață grăbindu-se și zorind înspre sfârșit. Și apoi dintr-odată a fost așa de înșuflat de frica cea dumnezeiască, încât i-a făgăduit lui Dumnezeu că, dacă îi va îngădui să trăiască până dimineața, va deveni slujitorul Său.”⁴ Iată purtarea de grijă cea nepătrunsă a Preabunului nostru Dumnezeu! Că în fel și chip face pentru a ne aduce pe noi la dragostea și la ascultarea de El. Unora le trimite necazuri și boli și greutăți pentru a-i face să-și lepede viața lor cea rea. Iar altora, precum fericitului Guthlac, le grăiește în adâncul inimii, descoperindu-le deșertăciunea lumii acesteia și vremelnicia ei. Și Dumnezeu a ales chipul acesta de a-l întoarce la Sine pe cuviosul Guthlac, înainte-știind că sfântul, odată hotărând lepădarea de lume, nu va mai întoarce privirea înapoi spre cele trecătoare.

Lepădarea lumii și viața în pustie

4. Făcându-se ziuă, Guthlac le-a spus însoțitorilor săi să-și caute alt conducător, pentru că el hotărâse să devină slujitor al lui Hristos. Nici plânsul prietenilor săi, nici dragostea părintească și nici bogățiile

⁴ Ibidem, p. 42

pe care le strânsese nu au putut să-l despartă pe robul lui Dumnezeu de dragostea care se aprinsese în inima lui.⁵

În aceeași zi, fiind de 24 de ani, s-a dus în mănăstirea Repton, cerându-i stareței să-l primească ca frate.⁶ La puțin timp după aceea a fost tuns călugăr. De atunci a hotărât să nu mai pună în gură vin sau altă băutură. Vreme de doi ani, trăind în mănăstire, a învățat pe de rost Psaltirea și multe cântări și rugăciuni, și întregul tipic bisericesc. Iar frații, văzând viața lui cea plină de înfrânare, la început l-au urât și l-au disprețuit. Însă în scurt timp dragostea sfântului a biruit răutatea lor, și au început să-l iubească toți ca pe un mare nevoitor.

Dar Guthlac nu era mulțumit de această viață, căci inima sa era aprinsă de un dor neostoit după dragostea lui Dumnezeu. Pentru aceasta căuta mereu să trăiască singur și fără tovarășie, pentru a putea să petreacă mai mult timp cu Cel de care fusese rănită inima Lui. Și în timp ce se chinuia astfel, neștiind cum să-și potolească setea sufletului, a auzit despre pustnicii cei din vechime, care ardeau de dragoste pentru singurătate și liniște. Și citind viețile acelor, inima lui s-a umplut de harul lui Dumnezeu, care îl îndemna prin dor nepotolit să lepede cu desăvârșire petrecerea împreună cu oamenii.

5. În Anglia de Răsărit se găsea un ținut aflat la foarte mică înălțime, acoperit cu mlaștini uriașe, care se întindeau la nesfârșit, până către malul Mării Nordului. Acest ținut mlăștinos⁷ era plin de ostroave mici, smârcuri, uneori acoperite de ape, în care mișunau mii de vietăți sălbatice. Toate bălțile erau pline de stuf și acoperite cu hățişuri și ierburi înalte, încât oricine s-ar fi putut rătăci foarte lesne în asemenea sălbăticie.

Auzind fericitul Guthlac de o asemenea singurătate, atât de potrivită pentru dorul său, s-a dus într-acolo pentru a găsi o insulă pe care să se retragă. Ajungând în acel ținut, a găsit un om care i-a vorbit despre o insulă cu totul necunoscută și bună pentru locuit. Și auzind sfântul despre insula aceea pustie, îndată s-a aprins inima lui, încât l-a rugat pe acel om să-l ducă acolo. Au luat o barcă cu care au străbătut mlaștinile,

⁵ Cf. Rom. 8, 34-35

⁶ Mănăstirea din Repton era o mănăstire dublă. Despre mănăstirile duble, v. mai sus, nota 57, p. 81.

⁷ În engleză: „The fens”. Acest ținut care în vechime era foarte întins, astăzi a dispărut aproape în întregime.

ajungând până la locul numit Crowland⁸. Insula era bântuită de diavoli și pentru aceea toată lumea o ocolea. Însă Guthlac, având sufletul viteaz, n-a băgat în seamă ispita drăcească, ci s-a coborât din barcă, luându-și rămas bun și mulțumindu-i celui care-l adusese până acolo.

Și ziua în care a ajuns acolo era sărbătoarea Sfântului Apostol Vartolomeu. Pe acesta Guthlac îl iubea în chip deosebit și îl avea la mare evlavie, pentru că de multe ori în cursul vieții sale Apostolul cel dumnezeiesc îl ajutase în nevoi și în necazuri⁹.

6. După ce s-a așezat pe insulă, a început să-și caute un loc unde să stea. A găsit acolo o ridicătură de pământ, care înainte fusese folosită drept loc de îngropare pentru păgâni. Într-o parte a ei, această ridicătură era săpată, și sfântul și-a zidit acolo o colibă. Încă de la bun început, s-a hotărât să nu poarte haine de pânză sau de lână, ci numai din piei de animale. Rânduiala lui era aceasta, ca să nu mănânce nimic altceva decât pâine de orz și să bea niște apă, iar acestea cu măsură, și doar după apusul soarelui.

După aceea a început a-și trăi viața după voia lui Dumnezeu și după setea inimii sale, cântând psalmi și rugându-se ziua întreagă. Însă vrăjmașul mântuirii, care nu doarme niciodată, nu a putut îndura nevoința sfântului, și de aceea a început să-l războiască cu mânie. Astfel, la puțină vreme după ce se așezase pe insulă, a fost rănit cumplit în inima sa de săgețile otrăvite ale celui viclean. Căci a fost cuprins de o îndoială cruntă față de viața pe care o ducea, încât se îndoia dacă este bineplăcut lui Dumnezeu să trăiască în singurătate. „Și a început să întoarcă lucrul acesta pe toate părțile în mintea sa, și și-a adus aminte păcatele și răutățile lui pe care le făcuse mai demult, gândindu-se că făcuse rele mai multe și mai cumplite decât ar putea ispăși vreodată.”¹⁰ Adică, vrăjmașul îl rănise cu săgeata cea amară a deznădejdiei. După cum ne spun și Sfinții noștri Părinți cei de-Dumnezeu-purtători, aceasta este arma cea mai puternică a vrăjmașului, cu care încearcă să-i doboare pe cei mai viteji dintre ostașii lui Dumnezeu. Dar și această ispită este îngăduită de

⁸ În engleză, „Ținutul (sau Țara) Ciorilor.” Într-adevăr, cum vom vedea mai departe, insula era plină de corbi.

⁹ În aceasta, Sfântul Guthlac se aseamăna marelui părinte al călugăriei rusești, Sfântul Serghie din Radonej, care și el îl avea ca ocrotitor și apărător pe Sfântul Apostol Vartolomeu.

¹⁰ Felix, *op. cit.*, p. 46

bunătatea lui Dumnezeu, pentru a vedea omul neputința cea desăvârșită a firii sale, și a nu se mândri în faptele pe care le face cu ajutorul dumnezeiesc.¹¹ Nu mai puțin de trei zile a fost lăsat sfântul lui Dumnezeu în această încercare, încât „nu mai știa încotro să-și întoarcă inima.”¹² Și aceasta arată tăria sufletului lui, că nu mulți dintre sfinți au putut să îndure atâta vreme întunericul deznădejdiei. Iar într-a treia noapte a ajuns la capătul puterilor. Și a început să cânte cu cuvintele prorocului David: „Și când mă necăjeam am chemat pre Domnul, și către Dumnezeul meu am strigat.”¹³ Iar atunci dintr-odată inima lui s-a umplut de încredințare dumnezeiască, și a văzut o lumină strălucitoare, în care stătea mângâietorul său cel ceresc, Sfântul Apostol Vartolomeu. „Și oaspetele ceresc, Sfântul Vartolomeu, l-a mângâiat și l-a întărit cu cuvintele lui, și i-a poruncit să nu se îndoiască, ci să fie hotărât, și i-a spus că îl va ajuta în toate necazurile lui. Când Sfântul Guthlac a auzit aceste cuvinte de la credinciosul său prieten, s-a umplut de bucurie duhovnicească, și și-a întărit credința și toată încrederea și-a pus-o în Dumnezeu.”¹⁴

7. Iar după ce Guthlac a biruit, cu ajutorul harului, această ispită, diavoliului mai mult s-au înverșunat împotriva lui, începând a-l lupta nu într-ascuns, ci pe față. Și multe necazuri și încercări i-au adus, dintre care vom spune doar câteva, pentru a arăta înțelepciunea și bărbăția omului lui Dumnezeu.

Odată, în timp ce se gândea la felul lui de viață, a văzut doi draci coborând din cer, care i-au spus ca unui vechi cunoscut: „Îți știm viața, cât și statornicia credinței; știm și că răbdarea ta este de nebiruit; căci te-am încercat în multe feluri cu vicleniile noastre, când ne-am trimis armele

¹¹ Vedem aceasta în viețile multor sfinți mari din vechime. Iar în vremurile mai noi, acest lucru s-a făcut vădit în viața cuviosului părintelui nostru Siluan cel din Sfântul Munte, care a primit de la Dumnezeu, în deznădejdea sa, binecunoscutul cuvânt: „Ține mintea în iad și nu deznădăjdui.” Un alt cuvios al vremurilor noastre, Părintele Arsenie Boca, spune despre aceasta următoarele cuvinte: „Cea mai grea ispită pe care o poate întâmpina omul în calea mântuirii este ispita „noptii din Ghețimani”, adică aparenta lăsare în părăsire din partea lui Dumnezeu. Dacă rezistă cineva la această probă, acela a dobândit desăvârșirea.” Boca, Arsenie, *Tinerii, familia și copiii născuți în lanțuri*, Ed. Credința strămoșească, 2003, p. 181

¹² Felix, *op. cit.*, p. 46

¹³ Ps. 17, 7

¹⁴ Felix, *op. cit.*, p. 46

împotriva ta. Dar de acum înainte nu te vom mai necăji și nici nu te vom mai supăra. Nu numai că nu te vom împiedica de la ceea ce ți-ai pus în gând să faci, ci îți vom și povesti despre toți cei din vechime care au locuit pustietățile, despre cum și-au trăit viața. [...] Ei, prin înfrânarea lor și-au omorât orice patimă în ei înșiși. Astfel că dacă dorești să-ți speli păcatele pe care le-ai făcut în trecut, ar trebui să-ți chinui trupul cu înfrânarea; pentru că în măsura în care te chinui în lumea aceasta, așa vei fi întărit în veșnicie; și în măsura în care înduri necazurile în viața de acum, așa vei fi răsplătit în cea viitoare; și când vei posti aici pe pământ, vei fi înălțat în ochii lui Dumnezeu. Astfel că postul tău nu trebuie să fie de două zile, sau de trei, sau de o zi, încât să te bucuri că ai o astfel de înfrânare; ci este nevoie de un post de șapte zile pentru ca omul să se curățească.”¹⁵. Iată viclenia cea mare a vrăjmașului! Că se face și „teolog”, numai pentru a-i doborî cu învățăturile lui cele puțin bune pe cei ce se străduiesc să trăiască după voia lui Dumnezeu. Însă sfântul nu s-a lăsat înșelat de această ispită, ci știind că diavolul, după cuvântului Mântuitorului, este pururea „mincinos, și tatăl minciunii,”¹⁶ a grăit nici măcar băgând în seamă cuvintele celui rău: „Să dispară vrăjmașii mei, Doamne Dumnezeu meu, căci pe Tine Te cunosc și Te iubesc, că Tu ești Făcătorul meu.”¹⁷ Și la acest cuvânt, toată puterea celui rău s-a făcut nevăzută. Iar Guthlac și-a continuat cu smerenie felul său de viață, mâncând pâine de orz o dată pe zi, după apusul soarelui.

8. Altă dată, când se afla la priveghere, deodată i-au apărut în colibă mulțime nenumărată de duhuri necurate, încât întreaga casă se umpluse de chipurile lor cele înfricoșătoare și groaznice. Și răspândeau o putoare de neîndurat, strigând în felurite chipuri și urlând înspăimântător, încât întreg cerul părea plin de fioroasele lor lătrături. Și după ce au intrat în casă, îndată l-au legat pe omul lui Dumnezeu de mâini și de picioare, scoțându-l afară și apoi târându-l prin mlaștină și scufundându-l în apele cele murdare. Și l-au tras prin hățișuri pline de scai și de spini, încât tot trupul sfântului era rănit și însângerat. Iar apoi l-au lăsat o vreme să se odihnească. După aceea i-au poruncit să plece din pustie, care era casa

¹⁵ Ibidem, pp. 46, 47

¹⁶ In. 8, 44

¹⁷ Ibidem, p. 47

lor, căci altfel îl vor răni în chip și mai înfricoșător. Dar sfântul lui Dumnezeu câștigase vitejia cea dumnezeiască, încât le-a grăit cu voce netulburată: „Domnul este de-a dreapta mea, ca să nu mă clatin.”¹⁸

Și auzind cuvintele acestea, dracii s-au năpustit toți asupra lui, înfuriați peste măsură, și au început să-l bată cu bice de fier. Iar apoi l-au ridicat pe omul lui Dumnezeu și l-au purtat vreme îndelungată prin văzduh, și după aceea l-au dus la porțile iadului. Și acolo l-au lăsat, iar ei s-au dus și au început să-i chinuiască pe cei ce se aflau înăuntru. Și văzând Guthlac chinurile cele mai presus de minte, s-a înfricoșat de groaza lor. Iar duhurile cele necurate i-au strigat: „Putere ne este dată nouă să te zvărlim în chinurile acestei prăpăstii, iar aici este focul pe care tu însuși l-ai aprins înlăuntrul tău.”¹⁹ Iar sfântul le-a răspuns: „Vai vouă, copii ai întunericului și roade ale pierzării! Praf și cenușă sunteți; cine v-a dat vouă, netrebnicilor, să aveți putere să mă trimiteți în aceste pedepse? Ei bine, aici sunt, pregătit, și aștept voia Domnului meu; așa că de ce să mă înspăimânt de amenințările voastre mincinoase?”²⁰ Și auzind diavolii vorbele lui, s-au aruncat asupra lui, însă în clipa aceea o lumină a strălucit din cer, și în ea se afla Sfântul Vartolomeu, apostolul. Iar din pricina frumuseții și a strălucirii lui celei negrăite, duhurile necurate s-au înspăimântat și au fugit de la fața sfântului. Iar Guthlac, văzându-și prietenul, s-a umplut de bucurie, căci a văzut dreapta Domnului izbăvind-l și din această ispită cumplită. Căci Dumnezeu îngăduise și aceasta, pentru a găti mai mare cunună alesului Său. Apoi, sfântul apostol a poruncit duhurilor necurate să-l ducă pe Guthlac înapoi la chilia lui, iar acestea s-au supus neputincioase. Și după ce l-au lăsat acolo, au plecat scrâșnind din dinți, plângându-se că fuseseră biruite de smerenia și de vitejia sfântului.

9. Într-una din nopți, în timp ce ațipise la rugăciune, Guthlac a auzit afară glasuri în limba britană. Pe atunci, britanii erau în război cu englezii, și năvăleau uneori pentru a-i ataca și a-i prăda. Ridicându-se de îndată din somn, sfântul a privit pe fereastră. Iar apoi și-a văzut casa în flăcări și pe britani aruncând cu sulite înspre el. Însă omul lui Dumnezeu a simțit cu

¹⁸ Ps. 15, 7

¹⁹ Felix, *op. cit.*, p. 48

²⁰ Ibidem, p. 48

duhul că vrăjmașii lui nu erau oameni în carne și oase, ci duhuri necurate, și a strigat cuvintele prorocului: „Să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii lui”²¹, și celelalte. Și imediat au dispărut toate ca fumul.

10. După câțeva vreme s-a făcut cunoscut și altora despre petrecerea sfântului. Și veneau câte unii la el pentru a lua sfat. Iar unul dintre ei, un preot pe nume Bettelin, îl ruga stăruitor să-l primească drept ucenic. Și până la urmă Guthlac a primit cererea preotului, făcându-i acestuia o chilie în apropiere.

Văzând vrăjmașul mântuirii noastre că prin viclenia lui nu poate nimic împotriva omului lui Dumnezeu, a început să-l ispitească prin oameni. Și a semănat în inima lui Bettelin gând de trădare, încât preotul își spunea: „Dacă îl înjunghii și îl omor (pe sfânt) voi putea stăpâni eu locul acesta după el, și atunci oamenii lumii mă vor cinsti pe mine la fel cum îl cinstesc pe el acum.”²² Venind deci odată Bettelin pentru a-l rade pe cap²³, a simțit că este biruit de puterea gândului străin și de dorința nestăpânită de a vărsa sângele omului lui Dumnezeu. Însă Guthlac dobândise puterea de a înțelege lucrarea celui rău, și de îndată i-a vorbit cu voce blândă lui Bettelin. „O, Bettelin, de ce ai ascuns fiara cea blestemată în sânul tău? De ce nu scuipi de la tine otrava cea amară? Văd că ești înșelat de duhul cel rău și de gândul viclean din inima ta.”²⁴ Auzind aceste cuvinte, ucenicul îndată și-a venit în sine și a căzut cu lacrimi la picioarele cuviosului, cerându-i iertare și mărturisindu-și păcatul.²⁵

11. Într-o altă noapte, diavoli au venit pentru a-l înfricoșa sub chipul a nenumărate fiare sălbatice. Ba urlau ca un leu, ba sâsâiau ca un șarpe, ba mugeau ca un bivol, ba lătrau ca un câine. Însă sfântul lui Dumnezeu s-a însemnat cu semnul cinstitei Cruci și a disprețuit ispita, spunând acestea: „O, duh nenorocit și rău, puterea ta este văzută, și

²¹ Ps. 67, 2

²² Felix, *op. cit.*, p. 50

²³ În vechime, mai ales în Apus, la călugărie se tunde tot părul de pe vârful capului, formându-se așa-numita tunsură (ca o cunună de păr pe cap). Unii dintre călugări își păstrau pe mai departe această tunsură, răsându-și părul de pe cap. Acest lucru era întâlnit și în Răsărit până prin veacul al XV-lea, lucru care se poate vedea, de pildă, în icoana Sfântului Grigorie Palama.

²⁴ Cf. Felix, *op. cit.*, p. 50

²⁵ Bettelin a ajuns până la urmă un vrednic urmaș și ucenic al lui Guthlac, și astăzi este cinstit ca sfânt, fiind prăznuit la 9 septembrie.

tăria ta cunoscută. Acum, nenorocitele, iei chipul fiarelor sălbatice și al păsărilor și al șerpilor, tu, care mai înainte te-ai trufit vrând să fii asemenea lui Dumnezeu. Acum îți poruncesc în numele Dumnezeului celui veșnic, Care te-a făcut pe tine și te-a aruncat din înălțimea cerului, să încetezi cu tulburarea aceasta!”²⁶ Și iarăși ispita celui rău a încetat fără zăbavă.

12. Odată a venit la el un om și a scris niște cuvinte pe o foaie de hârtie. Însă când a ieșit afară, niște corbi i-au furat hârtia și au plecat cu ea în mlaștină. Întorcându-se Guthlac, l-a văzut trist și l-a mângâiat astfel: „Nu fi îndurerat, frate; ci precum corbul zboară pe deasupra mlaștinii, la fel și tu vâslești după el; și așa vei găsi hârtia.”²⁷ Omul l-a ascultat și a plecat înapoi. Și în drumul lui a găsit în niște stof cartea care îi fusese furată.

Într-adevăr, insula era plină de corbi, pentru care și purta numele de Crowland. Și aceia furau orice găseau la îndemână. Iar sfântul îndura totul fără a se plânge sau a-i certa, deși avea putere de stăpân asupra animalelor. De pildă, odată a venit la el un prieten apropiat, pe nume Wilfrid, care și-a lăsat în barcă mânușile. În timp ce vorbea cu Guthlac, dintr-odată a văzut un corb stând pe acoperișul casei, rupând o mânușă cu ciocul. La muștrarea sfântului, corbul a lăsat mânușa, luându-și zborul peste mlaștină. După câțva timp, au sosit alți trei oameni, care au adus cu ei cealaltă mânușă. Spuneau că un corb o lăsase să cadă din cioc în timp ce zbura. Guthlac a luat-o, a binecuvântat-o, și i-a dat-o zâmbind lui Wilfrid.

13. Altă dată, același prieten a venit pentru a primi de la cuvios cuvânt de mântuire. Și după ce au vorbit multă vreme, două rândunici au venit și, cântând, s-au așezat pe umerii sfântului. Când Wilfrid se minuna de darul lui Dumnezeu ce sălășluia în sfânt, Guthlac i-a spus: „Oare nu ai învățat în Sfintele Scripturi, frate Wilfrid, că fiarele și păsările sălbatice vin aproape de cel ce și-a trăit viața după voia lui Dumnezeu? Iar îngerii se apropie de cel ce își trăiește viața departe de oamenii lumii; în vreme ce cel care dorește a vorbi adesea cu oamenii lumești, nu poate să aibă parte de vorbirea îngerească.”²⁸

²⁶ Ibidem, p. 51

²⁷ Ibidem, p. 51

²⁸ Ibidem, p. 52

14. Și a început să vină la el lume de pretutindeni, căci dobândise faimă mare între oameni și multora se făcuse cunoscut prin minunile lui cele slăvite. „Oameni de diferite trepte îl căutau pe omul mai înainte numit [Guthlac], atât căpetenii și episcopi și stareți, cât și oameni de toate treptele; cei de jos, dar și cei puternici. Și îl căutau oameni nu doar din marele regat al Merciei, ci și toți cei din Britania care auziseră de fericitul om, încât se grăbeau la el de pretutindeni, oameni care erau fie bolnavi în trup, fie chinuiți sau stăpâniți de duhuri necurate, fie cu alte rele și diferite necazuri și dureri de care este împresurată omenirea. Și nădejdea nu rămânea zadarnică în nici unul dintre cei care îi erau aduși: că nu era om bolnav care să rămână neîngrijit, nu era vreun stăpânit de diavol care să nu fie din nou sănătos la minte, nici vreun alt bolnav care să nu plece de la el tămăduit.”²⁹

Un oarecare om de neam mare, Hweted, ajunsese stăpânit de un duh necurat, încât își ieșise cu totul din minți, și încerca să vatăme pe oricine îi stătea în cale. Când odată mai mulți prieteni și rude veniseră pentru a-l lega, a luat un topor și a omorât trei oameni, rănind pe mulți alții. Și vreme de patru ani s-a chinuit în felul acesta. Deși îl duseseră la multe mănăstiri și biserici, nimeni nu reușise să-l tămăduiască. Până la urmă au auzit de omul lui Dumnezeu, și cu mare greu l-au dus într-acolo. Când Guthlac i-a văzut, îndată s-a umplut de milă. Nu a spus nici un cuvânt, ci l-a luat pe bolnav și l-a dus în biserică. Și vreme de trei zile a stat acolo cu el, fără să iasă, rugându-se într-una. Iar în a treia zi, la răsăritul soarelui, l-a spălat cu apă sfințită pe cel ce se chinuia, apoi a suflat asupra lui și îndată toată puterea celui rău s-a depărtat de la el.

Altă dată a scos un duh necurat, încingându-l pe bolnav cu brâul său.

15. Dumnezeu îl înzestră pe alesul Său și cu darul străvederii. Odată, un stareț a vrut să vină la el pentru a lua cuvânt de folos. Și era însoțit de doi slujitori, care înainte de a ajunge la insulă, i-au cerut binecuvântare pentru a merge în alt loc cu niște treburi. Starețul i-a lăsat să meargă în pace, și după puțin timp a ajuns la cuvios. După ce au vorbit îndelung despre lucrurile dumnezeiești, Guthlac l-a întrebat pe stareț dintr-odată: „Dar unde s-au dus cei ce s-au despărțit de tine mai devreme?” După ce călugărul i-a răspuns că avuseseră niște treabă

²⁹ Felix, *op. cit.*, p. 55

în altă parte și pentru aceea nu putuseră veni, Guthlac a răspuns: „S-au dus la casa unei anume văduve și s-au îmbătat acolo de prea multă băutură.”³⁰ Și nu numai aceasta i-a spus, ci și ce au vorbit și ce altceva au mai făcut aceia, încât starețul a plecat mirat. Și când s-a întâlnit cu frații, i-a întrebat ce făcuseră. Iar aceștia se arătau cumplit de istoviți, spunând că se obosiseră în călătoria lor. Văzând că starețul lor stăruia, au început să se jure pentru cele spuse. Atunci călugărul i-a muștrat: „Dar de ce jurați mincinos? Căci ați fost la casa văduvei acesteia, și ați trăit acolo astfel, și ați vorbit aceste cuvinte!”³¹ Iar aceia de îndată i-au căzut plângând la picioare, mărturisindu-și păcatul.

16. Odată a venit la Guthlac un oarecare bărbat pe nume Offa. Pe drum a călcat într-un spin mare, care i-a străpuns întreg piciorul. Acesta i s-a umflat și a început să-l doară tare. Iar după ce a ajuns, cu mare greu, pe insulă, nu i-a spus sfântului nimic. Însă în timpul nopții tot trupul i s-a umflat până la șale și îl dureau îngrozitor. Când dimineața Guthlac l-a văzut chinându-se cumplit, îndată și-a dezbrăcat haina și i-a dat-o aceluia. În clipa în care Offa a luat haina pe el, spinul a zburat din rană asemenea unei săgeți, până la o depărtare oarecare. Și s-a tămăduit deplin și umflătura cea mare, iar oaspetele a plecat bucuros și slăvind pe Dumnezeu, minunându-se de îndrăznirea Sfântului Guthlac.

17. Un anume episcop, Headda, auzind de Guthlac și de minunile lui, a vrut să-l vadă și să audă cuvânt de folos. Împreună cu el au venit mai mulți oameni, printre care era și un oarecare învățat pe nume Wigfrith. Înainte de a ajunge pe insulă, însoțitorii lui Headda, stând la masă, vorbeau despre Guthlac. Unii erau de părere că pustnicul din Crowland este un sfânt, în timp ce alții spuneau că Guthlac face atâtea minuni cu puterea celui rău. Vorbind ei astfel, Wigfrith, cel de care am pomenit înainte, le-a spus că el le va putea arăta a doua zi dacă Guthlac este om sfânt sau nu, fiindcă trăise multă vreme printre călugării sporiți din Irlanda, și astfel putea recunoaște sfințenia unui om.

Ajungând în cele din urmă pe insulă, Headda s-a dus singur la coliba pustnicului. Văzându-l, Guthlac l-a întâmpinat zâmbind, iar apoi au început să vorbească despre lucrurile cerești. „Lumina harului lui Dumnezeu strălucea cu atâta putere în fericitul Guthlac, încât cuvintele

³⁰ Ibidem, p. 54

³¹ Ibidem, p. 54

și învățăturile sale păreau toate rostite de glasul unui înger. Avea de asemenea o mare înțelepciune, o chibzuință cerească, încât orice învăța, întărea cu învățăturile dumnezeiești ale Sfintei Scripturi.”³²

Și văzând episcopul darul lui Dumnezeu asupra cuviosului părinte, îndată s-a gândit să-l hirotonească preot, și i-a spus lui Guthlac despre aceasta. Și după ce a stăruit Headda câțeva vreme, cuviosul a primit, supunându-se voii lui Dumnezeu și a episcopului. Iar acesta l-a hirotonit pe Guthlac și a sfințit și paraclisul în care cuviosul se ruga. După aceea, Headda l-a rugat pe sfânt să vină la masă, ceea ce Guthlac a și făcut, deși era împotriva obiceiului său. Și când, ospătându-se ei, cuviosul l-a văzut pe Wigfrith, l-a întrebat cu glas blând: „Și acum, frate Wigfrith, ce crezi despre preotul de care ieri spuneai că te vei lămuri dacă este bun sau netrebnic?”³³ Iar învățatul îndată și-a cerut iertare, plecându-se până la pământ în fața sfântului.

18. Cuviosul Guthlac l-a avut drept ucenic pe prințul Ethelbald, care se afla în pribegie, fiind prigonit și hăituit de către Ceolred, regele Merciei. Acesta îl vâna pretutindeni pentru a-l ucide. Văzând Ethelbald, care era foarte credincios, că nu mai poate nădăjdui în nici un ajutor omenesc, s-a îndreptat spre părintele său sufletesc, spre Guthlac, pentru a-i cere pustnicului să se roage pentru el. Sfântul i-a spus cu voce proorocească: „O, fiul meu, nu am uitat luptele și necazurile tale; pentru acesta mi-a fost milă de tine, și din pricina necazurilor tale l-am rugat pe Dumnezeu să se îndure de tine și să te ajute. Și El mi-a auzit cererea, și îți va da stăpânire și putere peste poporul tău; și cei ce te urăsc vor fugi cu toții de la fața ta; și sabia ta va zdrobi pe toți vrăjmașii tăi, pentru că Domnul este ajutorul tău. Dar fi răbdător, pentru că nu vei câștiga împărăția prin răpire într-un chip lumesc, ci o vei câștiga cu ajutorul Domnului; căci Domnul va doborî pe cei ce acum te urăsc, și Domnul va lua împărăția de la ei, pentru că și-a adus aminte de tine și te-a uns drept rege.”³⁴ Auzind cuvintele acestea, Ethelbald s-a umplut de bucurie și de nădejde în bunătatea lui Dumnezeu, și a plecat mângâiat.

³² Ibidem, p. 56

³³ Ibidem, p. 57

³⁴ Ibidem, p. 57-58. Cât de asemănătoare trebuie să fie aceste cuvinte de îmbărbătare spuse de Sfântul Guthlac cu cele spuse de Sfântul Daniil Sihastrul Sfântului Ștefan cel Mare, înainte ca acesta să urce pe tronul Moldovei!

Moartea cuviosului și preaslăvirea sa

19. După ce trecuseră 15 ani de viațuire în pustie, a venit vremea ca Dumnezeu să-l cheme la el pe slujitorul său cel iubit. Căci acesta repede a ajuns la măsura sfințeniei, a bărbatului desăvârșit, și pentru aceasta Dumnezeu nu l-a mai lăsat în această lume de necaz și durere.

Era în timpul Postului Mare, în Miercurea mare. Venind ucenicul său, Bettelin, de care am vorbit și mai înainte, pentru a vorbi cu sfântul, l-a găsit suflând din greu și palid la față. Văzându-l bolnav, l-a întrebat cu neliniște despre pricina suferinței sale. Cuviosul i-a răspuns cu greu: „Pricina bolii mele este aceasta, că sufletul trebuie să fie luat din acest trup; căci într-a opta zi va fi sfârșitul bolii mele. Și se cuvine ca sufletul să fie pregătit, încât să-L pot urma pe Dumnezeu.”³⁵ Auzind aceste cuvinte, Bettelin s-a aruncat plângând la picioarele părintelui său, însă Guthlac l-a mângâiat astfel: „Fiul meu, nu fi îndurerat, căci pentru mine nu e o nenorocire să merg la Domnul Dumnezeu.”³⁶

Apoi au venit Paștele, iar cuviosul a slujit Sfânta Liturghie, mulțumindu-I lui Dumnezeu pentru boala sa. După ce trecuseră șapte zile de boală, Bettelin a venit din nou la sfânt, pe la ceasul al șaselea din zi³⁷, cerându-i cu lacrimi ultimele sfaturi. Cu mare greu, cuviosul i-a spus: „Timpul este foarte aproape acum, fiul meu, așa că ia seama la ultimele mele învățături. După ce sufletul meu va părăsi trupul, du-te atunci la sora mea³⁸ și spune-i că m-am ferit de tovărășia ei aici pe pământ, și nu am vrut s-o văd, pentru ca apoi noi doi să ne vedem din nou în cer, înaintea feței lui Dumnezeu.”³⁹ Apoi i-a dat ultimele sfaturi despre chipul în care să fie îngropat trupul său. Văzând Bettelin că într-adevăr sfântul se apropia de moarte, l-a întrebat un lucru care îl chinuia de multă vreme. De când venise pe insulă, în fiecare dimineață și seara, îl auzea pe sfânt grăind în chilia sa cu cineva, deși Bettelin știa că Guthlac trăia în deplină

³⁵ Felix, *op. cit.*, p. 58

³⁶ Ibidem, p. 59

³⁷ Adică pe la ora 12 la amiază.

³⁸ Sora sfântului, pe nume Pega, ducea și ea viață pustnicească pe o insulă aflată în apropiere de Crowland, la Peakirk (care înscamnă „biserica lui Pega”). Pega a murit la Roma, în timp ce se afla în pelerinaj acolo, și după moarte a ajuns să fie cinstită ca sfântă, fiins sărbătorită la 8 ianuarie.

³⁹ Felix, *op. cit.*, p. 59

singurătate. Și a îndrăznit să-i ceară sfântului să-i descopere această taină. Iar cuviosul nu l-a lăsat nemângâiat pe ucenic:

„«Fiul meu, nu fi tulburat; lucrurile pe care nu le-am spus nici unui om înainte, câtă vreme am trăit, ți le voi descoperi și le voi face cunoscute ție. Din al doilea an de când am trăit în sălbăticie, seara și dimineța devreme, Dumnezeu Însuși a trimis un înger pentru mângâierea mea, care mi-a descoperit tainele cerești cele care nu sunt îngăduite omului să le spună; și mi-a ușurat greutatea luptei mele cu cuvinte îngerești.» Apoi, după ce a spus aceste cuvinte, și-a rezemat capul pe perete și și-a tras cu greu răsuflarea. Când și-a revenit, a ieșit din gura lui o mireasmă precum mirosul celor mai dulci flori. Și în seara următoare, când fratele mai înainte numit [Bettelin] a căzut la rugăciune, a văzut casa înconjurată de o mare strălucire; și strălucirea aceea a rămas până în zori.”⁴⁰ Iar când s-a făcut dimineță, sfântul s-a mișcat din nou, spunându-i ucenicului său pentru ultima oară: „Fiul meu, pregătește-te să pleci în călătoria pe care ți-am poruncit-o, căci acum este timpul ca sufletul meu să părăsească măduarele acestea obosite și să plece în frumusețea cea fără sfârșit, în Împărăția cerurilor.”⁴¹

Și după aceea s-a împărtășit pentru ultima dată cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru, ca merinde pentru viața cea pururea fiitoare. „Apoi și-a ridicat ochii înspre cer, și și-a întins mâinile, și cu bucurie și-a trimis sufletul în fericirea veșnică.”⁴² Și în timp ce își dădea sufletul în mâinile Atotputernicului Dumnezeu, Bettelin a văzut întreaga casă inundată de lumină cerească, și un stâlp de foc care se întindea de la pământ la cer, strălucind cu o lumină neasemuită, încât covârșea cu totul strălucirea soarelui la amiază. Și întreg cerul răsuna de cântece îngerești, iar insula toată s-a umplut de o mireasmă negrăită.⁴³ Aceasta se întâmpla în ziua de 11 aprilie a anului 714, când cuviosul avea numai 41 de ani.

Apoi, Bettelin a făcut după cum i se poruncise. Cuprins de teamă și cutremur, a plecat îndată la sora lui Guthlac, la Sfânta Pega, vestindu-i moartea iubitului său frate. Și întorcându-se înapoi, cei doi l-au îngropat pe sfânt în paraclis, după cuviință.

⁴⁰ Ibidem, p. 59-60

⁴¹ Ibidem, p. 60

⁴² Ibidem, p. 60

⁴³ Cf. ibidem, p. 60

20. Iar după un an de zile, Dumnezeu le-a pus în gând să descopere trupul lui Guthlac, pentru a-l așeza într-o raclă spre cinstire. Căci mulți veneau la el, primind vindecare de neputințele lor, întocmai cum primiseră înainte de adormirea sfântului. Și au găsit trupul lui neputrezit, de parcă atunci fusese îngropat. Până și hainele rămăseseră neatinsse de trecerea vremii. Sfânta Pega, bucurându-se nespuse de această nouă minune a fratelui ei, a așezat trupul la loc potrivit pentru închinare.

21. Când prințul Ethelbald a auzit de moartea lui Guthlac, îndată a fost prins de o tristețe amarnică, căci cuviosul fusese singurul lui sprijin în vremuri de restriște, și acum se vedea lipsit și de această ultimă nădejde. Căci dușmanii lui încă îl prigoneau și el vedea că profeția sfântului nu fusese încă împlinită. Deci mergând îndată la mormântul părintelui său, s-a așezat deasupra lui, plângând amarnic și rugându-se.

Iar apoi s-a făcut noapte și Ethelbald s-a dus la culcare. Adormind cu greu, din pricina supărării, deodată a fost trezit de o lumină orbitoare care strălucea în întreaga colibă. Și s-a înfricoșat de această vedere străină. Dar apoi l-a văzut în mijlocul luminii pe fericitul Guthlac, care i-a spus: „Să nu te temi, ci să fii hotărât, căci Dumnezeu este ajutorul tău; și am venit la tine pentru că Dumnezeu, prin mijlocirea mea, ți-a auzit rugăciunea. Și să nu fii trist, deoarece zilele amărăciunilor tale au trecut; căci înainte ca soarele să facă un înconjur de 12 luni pe bolta cerească, vei stăpâni împărăția aceasta pentru care ai luptat atâta.”⁴⁴

Într-adevăr, după nici un an, în 716, Ethelbald a luat împărăția, murind dușmanii săi. Și a stăpânit în pace poporul încredințat lui vreme de 41 de ani. Tot el a zidit la Crowland o mănăstire mare, făcând și o raclă pentru moaștele sfântului. Stareț al mănăstirii a fost ales Sfântul Cissa, care era un păgân întors la credință, despre care Guthlac profețise că avea să-i fie urmaș încă înainte ca Cissa să fi primit botezul creștin.⁴⁵

Pentru rugăciunile Sfântului Cuviosului Părintelui nostru Guthlac, sihastrul din Crowland, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!

⁴⁴ Ibidem, p. 62

⁴⁵ Sfântul Cissa este sărbătorit la 23 septembrie.

Viața Sfântului Bonifatie, luminătorul Germaniei

Troparul Sfântului Bonifatie, glas V:

O, Sfinte Bonifatie, sfințite mucenice și întocmai cu apostolii, vlăstar dumnezeiesc al Angliei, fala Germaniei, lauda Franței și slava Olandei! Împodobit în haine înroșite cu sângele jertfei tale, mijlocește cu îndrăzneală înaintea tronului Împăratului tuturor, să dea lumii pace și sufletelor noastre mare milă.

Introducere

Sfântul Bonifatie, deși și-a petrecut cea mai mare parte a vieții sale în ținuturile Germaniei, departe de casa și de țara sa, poate fi socotit drept unul dintre cei mai mari sfinți de neam englez care au trăit vreodată. Prin munca sa neobosită și plină de râvnă, el a izbutit să aducă la credința în Hristos neamuri întregi de păgâni sălbatici și să așeze o rânduială trainică atât în Biserica nou întemeiată de el, cât și în Biserica francilor, care în vremea lui ajunsese la stare de decădere. Pentru aceasta, un scriitor englez din veacul trecut spunea că Sfântul Bonifatie a fost „un om care a avut o mai mare înrâurire asupra istoriei Europei decât orice alt englez a avut vreodată.”¹ Să vedem așadar, care a fost viața acestui mare sfânt, numit astăzi pe drept cuvânt Apostolul pământurilor germane.²

Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului

Bonifatie s-a născut în ținutul Devon din Anglia³, într-un sat numit Crediton, în jurul anului 675 d. Hr. Părinții lui, despre care se știu puține lucruri⁴, i-au pus la botez numele Winfrith, care înseamnă „prieten al păcii”. De mic copil, Winfrith avea o mare dragoste pentru Biserică, astfel că ori de câte ori veneau în casa lor propovăduitori sau preoți, pentru a le vorbi despre Hristos, el le asculta cuvintele și le sorbea cu nesaț.

În scurtă vreme sfântul s-a aprins de dorința de a merge la mănăstire, astfel că după trecerea câtorva ani s-a hotărât să-i spună tatălui său despre

¹ Ch. Dawson, apud. Phillips, Andrew, *St. Boniface of Devon*, în *Orthodox England*, vol. 7, nr. 4, Felixstowe, Suffolk, 2004, p.2

² Cea mai timpurie viață a lui Bonifatie a fost scrisă de un preot englez, pe nume Willibald (care nu trebuie confundat cu Sfântul Willibald, episcop de Eichstätt), la mai puțin de 13 ani după moartea lui Bonifatie. Ea poate fi găsită în Talbot, C. H., *The Anglo-Saxon Missionaries in Germany*, Sheed & Ward, London și New York, 1954, 1981, pp. 25-64. Tot acolo se găsește și o parte dintre scrisorile Sfântului Bonifatie (pp. 65-152).

³ Acest ținut se găsește în partea de sud-vest a Angliei.

⁴ Se crede că tatăl lui era englez și mama britană.

hotărârea pe care o luase. Acesta însă avea alte gânduri pentru fiul său, vrând să-l lase pe Winfrith moștenitor al întregii sale averi. De aceea s-a aprins de mânie și a încercat în orice chip să-i zădărnicească copilului dorința de călugărie. Sfântul însă a răbdut neclintit toate ispitele pe care i le făcea tatăl său, până ce acesta, pedepsit de Dumnezeu, s-a îmbolnăvit greu. După ce s-a chinuit o vreme astfel, și-a dat seama că necazul i se întâmplase din pricină că nu-i îngăduia fiului să-și urmeze calea. De aceea i-a dat lui Winfrith binecuvântare să plece, astfel că acesta, încă mic fiind, a plecat la mănăstirea din Examchester, care se afla la mică depărtare de casa sa. Ajuns acolo s-a dus la starețul Wulfhard, care l-a primit pe sfânt în obște, deși era doar un copil.

Fiind ascultător față de toți din mănăstire, și mai ales față de stareț, Winfrith a ajuns să fie iubit de către întreaga obște. Mai ales, avea o mare dragoste pentru citit și pentru învățătură. Willibald, preotul care a scris viața sfântului, vorbește în astfel de cuvinte despre acest lucru: „Era înzestrat cu o scânteie de dar dumnezeiesc, pe care cu atâta stăruință a îngrijit-o prin învățătură, încât fiecare ceas și fiecare clipă a lungii și neobositei sale vieți a slujit doar pentru a înmulți darurile dumnezeiești care fuseseră revărsate asupra sa.”⁵

În scurtă vreme, mica mănăstire din Examchester s-a dovedit a fi neîndestulătoare pentru a potoli setea de învățătură a tânărului călugăr. De aceea, Winfrith a cerut binecuvântarea starețului pentru a se muta la o altă mănăstire, unde să-și poată împlini dorința de cunoaștere. Acesta l-a lăsat să plece, iar sfântul a ales mănăstirea din Nursling, unde pe vremea aceea era stareț un om foarte învățat pe nume Winbert. Sub îndrumarea lui, Winfrith a învățat în chip desăvârșit limba latină și în scurtă vreme a ajuns un învățător vestit, încât mulțimi nenumărate de călugări și de călugărițe îl căutau de pretutindeni, mai ales pentru a auzi minunatele sale tâlcuiri ale Sfintei Scripturi. Îi uimea pe cei din jur prin darul pe care-l avea de la Dumnezeu, căci deși îi întrecea pe toți în cunoaștere, se purta cu desăvârșită smerenie chiar și față de ucenicii săi, cărora le cerea adeseori sfatul. De asemenea, deși atât de mulți îl socoteau drept părinte duhovnicesc, omul lui Dumnezeu nu

⁵ Willibald, *The Life of St. Boniface*, în Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 29

se dădea înapoi niciodată de la lucrul de mână pe care îl avea de făcut, căci nu vroia cu nici un chip să încalce rânduiala mănăstirii. „În acest chip,” scrie Willibald, „era o pildă tuturor, atât prin cuvânt și faptă, cât și prin credință și curăție.”⁶ Într-adevăr, deși ajunsese un om atât de învățat, sfântul rămăsese în primul rând un călugăr. Întotdeauna se trezea înainte de începerea privegherilor pentru a putea să se roage mai mult. De asemenea, trăia în mare înfrânare, încât nu bea niciodată bere sau vin.

După ce a ajuns la vârsta legiuită (de 30 de ani), Winfrith a primit și harul preoției. Era deja cunoscut în întregul Wessex⁷. De pildă, odată a luat parte la un sinod întrunit în ținutul său, unde se adunaseră mai mulți stareți de la toate mănăstirile. Când, la sfârșitul sinodului, regele i-a întrebat pe stareți cine ar fi omul cel mai potrivit pentru a-i vesti arhiepiscopului de Canterbury hotărârile luate, cu toții l-au numit într-un glas pe Winfrith. Lucrul acesta nu era defel unul ușor, deoarece toți se temeau că arhiepiscopul nu își va da binecuvântarea pentru sinod. Cu toate acestea, în câteva zile Winfrith s-a întors biruitor, și toți s-au minunat de înțelepciunea și priceperea cu care își îndeplinise sarcina. De atunci înainte, faima lui Winfrith a început să se răspândească cu repeziciune în toată țara, încât atât regele cât și arhiepiscopul ajunseseră să aibă mare dragoste pentru el.

Prima călătorie în Frisia

Însă toată cinstea și dragostea cu care îl înconjurau oamenii îi aduceau sfântului lui Dumnezeu un mare chin, căci el în chip desăvârșit ura slava omenească cea deșartă. De aceea, a început să-i răsară în suflet gândul de a pleca din țara sa, măcar că o iubea nespus, deoarece simțea că faima pe care o avea îi primejduia mântuirea. În vremea aceea, mulți englezi hotărau să plece de bunăvoie din țara și din neamul lor, pentru a propovădui credința creștină la popoarele care încă zăceau în întunericul închinării la idoli. Astfel că și sfântul s-a aprins de dorul

⁶ Ibidem, în *loc. cit.*, p.31

⁷ Regatul Wessex se afla în partea de sud-vest a Angliei, și era numit astfel pentru că era locuit de saxonii de apus (West Saxons).

de a-l mărturisii pe Hristos în fața celor ce încă nu auziseră de El. După ce multă vreme a stăruit gândul acesta în sufletul lui, Winfrith s-a hotărât să-i împărtășească și starețului dorința sa cea mare. La început, Winbert nu a primit, căci îl vroia pe sfânt alături de el, însă văzând că tânărul preot rămâne statornic în hotărârea sa, i-a dat în cele din urmă binecuvântarea să plece.

Era primăvara anului 716 d. Hr., când Winfrith avea în jur de patruzeci de ani. După ce a cumpănit bine locul propovăduirii sale, a ales țara Frisiei. Aceasta se afla la mică depărtare de coastele Angliei, în pământul Olandei de astăzi, iar poporul care trăia acolo vorbea o limbă foarte asemănătoare cu limba engleză. De asemenea, lucrarea Bisericii engleze începuse acolo în urmă cu mai bine de 30 de ani, prin Sfântul Wilfrid. Acesta fusese urmat de ucenicul său, Willibrord (Clement)⁸, cel ce mai târziu avea să ajungă „Apostolul Frisiei”. Willibrord fusese hirotonit arhiepiscop la Roma, și își alesese drept scaun episcopal orașul Utrecht, de unde a început să ducă o muncă neobosită de încreștinare a locurilor care se aflau sub ascultarea sa.

Winfrith a plecat plin de râvnă, însoțit de alți trei frați din mănăstire. Însă încă nu venise vremea ca omul lui Dumnezeu să aducă roadele dragostei sale. Într-adevăr, când a ajuns în Frisia, starea lucrurilor era cum nu se poate mai proastă. Willibrord fugise de curând din țară din pricina prigoanei pornite de Radbod, conducătorul păgân al frisienilor. Acesta, vrând să se răzbune pe dușmanii săi, francii, care erau creștini, distrusese toate bisericile și mănăstirile din țară, deschizând din nou capiștile păgânești și readucând jertfele idolilor. Deși Winfrith a izbutit să vorbească nevătămat cu Radbod, care era un om cumplit de crud și de sângeros, în scurtă vreme și-a dat seama că împrejurările nu îi îngăduiau încă să-și împlinească gândurile sale. De aceea, după ce a petrecut vara cutreierând țara în lung și în lat, s-a întors din nou la mănăstirea din Nursling.

Cu toate acestea, timpul cât a stat în Frisia sfântul nu l-a socotit cătuși de puțin pierdut. Dimpotrivă, el a folosit din plin prilejul care îi fusese dat pentru a putea să-și dea seama de greutatea și ispitele lucrării

⁸ Despre Sfântul Clement și lucrarea lui, v. mai sus, p. 86,

pentru care ardea sufletul său. Astfel, văzuse că adevărata problemă era decăderea cumplită care domnea în rândul Bisericii francilor. Cum vom vedea mai încolo, aceasta ajunsese într-o stare cum nu se poate mai smintitoare, lucru care puneă piedici foarte mari oricărei adevărate lucrări de încreștinare. Pentru aceasta, sfântul și-a dat seama că primul lucru pe care trebuia să-l facă era acela de a înnoi viața Bisericii france. Însă pentru ca să poată face aceasta, omul lui Dumnezeu nu avea altă cale decât aceea de a câștiga ajutorul și binecuvântarea celui mai înalt scaun al Patriarhiei Apusului.

După ce sfântul a rămas doi ani în mănăstire, starețul Winbert a trecut la cele veșnice. Într-un glas, călugării i-au cerut lui Winfrith să le rămână povățuitor, însă acesta nu a primit, pentru că vroia să-și urmeze chemarea la propovăduire. Având binecuvântarea episcopului său, Daniil de Winchester, omul lui Dumnezeu a început să se pregătească pentru o nouă călătorie. De îndată ce ierarhul i-a găsit un înlocuitor pentru mănăstire, Winfrith a pornit bucuros la drum, însoțit de câțiva ucenici de-ai săi. Era pentru ultima dată când își vedea țara cea iubită.

Lucrarea ca apostol în pământurile germane

S-a hotărât ca, înainte de a-și începe munca, să meargă întâi să se închine la mormintele Apostolilor, în Roma. Fiind iarnă, a trecut cu greu Alpii, însă în cele din urmă a ajuns la Biserica Sfântului Petru, unde a rămas mai multe zile în post și rugăciune, mulțumindu-I lui Dumnezeu că-l învrednicise să ajungă până acolo. Mai ales, omul lui Dumnezeu îl ruga pe mai-marele Apostolilor să binecuvânteze munca pe care avea de gând să o facă, astfel ca aceasta să aducă roadă cât mai bogată.

Apoi s-a dus să se întâlnească cu papa Grigorie al II-lea, om sfânt și luminat de Dumnezeu.⁹ Acesta l-a primit cu dragoste, și de

⁹ Sfântul Grigorie al II-lea (669-731 d. Hr.) a fost un mare sprijin pentru Bonifatie, el trimițând ca propovăduitor în Germania și pe Sfântul Corbinian. Grigorie a luptat din greu împotriva iconoclasmului, străduindu-se totodată să întărească viața călugărească din Italia (și mai ales mănăstirea Montecassino). Este sărbătorit la 11 februarie.

îndată a văzut că avea în fața lui un ales al lui Dumnezeu. Auzind despre gândurile lui Winfrith s-a umplut de bucurie, făgăduind că îi va da binecuvântarea sa și tot ajutorul de care era în stare. Vreme de mai multe luni, cei doi sfinți s-au întâlnit ca să vorbească despre marea sarcină pe care Winfrith și-o luase pe umeri. În cele din urmă, în luna mai a anului 719, Patriarhul a hotărât să-l trimită pe sfânt la propovăduire. I-a schimbat numele în Bonifatie¹⁰, de bună seamă în cinstea Sfântului Mucenic Bonifatie din Tarsul Ciliciei, care este prăznuit în 14 mai. De atunci înainte, sfântul a rămas cunoscut cu acest nume. Grigorie i-a mai dat lui Bonifatie o scrisoare, prin care îi binecuvânta plecarea cu cuvinte pline de îmbărbătare: „Să propovăduiești cuvântul lui Dumnezeu acelor popoare care sunt încă legate în cătușele păgânătății. Să îi înveți slujirea împărăției lui Dumnezeu, convingându-i să primească adevărul în numele lui Hristos, Domnul Dumnezeuul nostru. Să întipărești în sufletele lor învățătura Legământului celui Nou și a celui Vechi, făcând aceasta în duh de dragoste și de cumpătare, și cu dovezi pe măsura înțelegerii lor.”¹¹

După aceasta, sfântul lui Dumnezeu, încărcat cu daruri și sfinte moaște, a trecut Alpii, plecând înspre Thuringia, un ținut păduros din Germania, aflat la răsărit de Rin și la miazănoapte de Dunăre. Bonifatie a găsit aici o Biserică aflată în ruină. Deși o mare parte dintre thuringieni fuseseră încreștinați cu mai mult timp în urmă, mai ales de călugări irlandezi rătăcitori și de preoți franci, cei mai mulți dintre ei căzuseră din nou în slujirea idolilor, în timp ce ceilalți amestecau credința în zeei păgânești cu credința în adevăratul Dumnezeu. Sfântul s-a străduit vreme de câteva luni să reînsuflească viața creștinilor de aici, mai ales muștrând pe acei preoți a căror viață nu era demnă de treapta la care fuseseră ridicați. Greutățile de aici s-au dovedit însă a fi prea mari, și de aceea Bonifatie s-a îndreptat către ținuturile francilor pentru a le cere ajutorul.

Ajungând lângă Rin, a aflat vestea că Radbod, prigonitorul creștinilor, murise și că Sfântul Willibrord se întorsese în Frisia. De aceea, de îndată a plecat într-acolo, pentru a-l ajuta pe arhiepiscop în

¹⁰ Care în limba latină înseamnă „făcător de bine”.

¹¹ Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 12, p. 68

Harta Thuringiei, Bavariei și a ținuturilor înconjurătoare la începutul sec. al VIII-lea.
Adaptată după ***, *Orthodox England*, vol. 7, nr. 4, Felixstowe, Suffolk, 2004, p. 4

munca sa. Vreme de trei ani, între 719 și 722, Bonifatie a rămas împreună cu Willibrord, propovăduind fără zăbavă în rândul poporului, botezând oamenii, rezidind bisericile și mănăstirile dăruite și construind altele noi. Prin împreună-lucrarea celor doi, unul bătrân și încercat, celălalt tânăr și plin de râvnă, Biserica din Frisia a atins din nou înflorirea la care se aflate înainte de prigoana lui Radbod. Văzând cu câtă putere

lucrează Dumnezeu prin Bonifatie, Willibrord a vrut să-l hirotonească pe sfânt episcop ajutător, însă acesta nu a primit, spunând cu smerenie că încă nu împlinise vârsta hotărâtă de Sfinții Părinți.¹²

De cum și-a dat seama că în Frisia lucrurile erau pe calea cea bună, Bonifatie l-a rugat pe Sfântul Willibrord să-i dea binecuvântare să plece din nou în ținuturile în care fusese trimis de la bun început. Deși mâhnit că se lipsește de așa un mare sprijin, Willibrord a fost nevoit să încuviințeze hotărârea preotului, căci vedea foarte bine că voia lui Dumnezeu era ca lumina pe care o răspândea Bonifatie să strălucească și altor popoare. Primind îngăduință de plecare, sfântul s-a îndreptat spre ținutul Hesse, care era așezat la răsărit de râul Rin. Acesta era locul în care omul lui Dumnezeu își începea cu adevărat apostolia, căci la vremea în care Bonifatie ajungea acolo, ținutul zăcea în întregime în întunericul slujirii idolești. Pământurile acestea retrase fuseseră cu desăvârșire trecute cu vederea, atât de episcopul de Mainz, sub a cărui stăpânire se aflau, cât și de călugării rătăcitori irlandezi, care încă nu ajunseseră aici. Folosindu-se de cele învățate în Frisia, Bonifatie nu a pierdut timpul defel, ci a început să propovăduiască cu râvnă aprinsă prin toată țara. A izbutit să boteze pe doi dintre conducătorii păgânilor, doi frați gemeni, și alături de aceștia alte câteva mii de păgâni. Cu ajutorul lor, sfântul a zidit și o mică biserică, prima din acel ținut. Însă însoțitorii omului lui Dumnezeu erau puțini, iar Bonifatie avea mare nevoie de oameni și mai ales de preoți. De aceea a trimis o scrisoare la Roma, pentru a-i cere Sfântului Grigorie sfatul în această privință, dar și pentru a-l întreba în legătură cu alte nedumeriri ale lui. Grigorie l-a îndemnat să vină la Roma pentru a putea să-i dea ajutorul de care avea nevoie.

Hirotonia întru episcop

Astfel că, după puțin timp de la sosirea în Hesse, iată-l pe Bonifatie făcând din nou drumul spre orașul Apostolilor, pentru a se sfătui cu Patriarhul Apusului în cele ce țineau de propovăduirea sa. Sfântul Grigorie vroia de mult să-l hirotonească pe Bonifatie episcop, însă îi ascundea omului lui Dumnezeu aceasta, știind smerenia lui. De aceea,

¹² 50 de ani.

după ce Bonifatie s-a închinat la mormintele Apostolilor, Grigorie i-a cerut sfântului să facă o mărturisire de credință. Era luna noiembrie a anului 722. Văzând că în toate Bonifatie mărturisea credința cea dreaptă a Bisericii celei una, sfinte, sobornicești și apostolești, Grigorie i-a descoperit omului lui Dumnezeu că are de gând să-l hirotonească episcop. Cu capul plecat, sfântul a primit porunca Patriarhului, nu de bunăvoie, ci din ascultare față de mai-marele său. Se păstrează până astăzi jurământul pe care Bonifatie l-a făcut deasupra mormântului Sfântului Apostol Petru, prin care făgăduia să păstreze până la moarte credința cea adevărată a Bisericii, „în care, fără nici o îndoială, stă întreaga mântuire a creștinului.”¹³ Sfântul a fost hirotonit episcop la sfârșitul lunii, în 30 noiembrie, de ziua Sfântului Apostol Andrei. Avea în păstorie întreaga Germanie aflată la răsărit de Rin, și el trebuia să dea ascultare doar Scaunului Romei, și nu nevrednicilor episcopi franci. Vom vedea mai departe ce mare însemnătate a avut acest fapt în propovăduirea omului lui Dumnezeu.

Sfântul Grigorie i-a dat lui Bonifatie, pentru a-l ajuta în lucrarea sa, nu mai puțin de 5 scrisori, prin care îl arăta tuturor drept un vrednic și adevărat păstor, care avea ca ascultare „să lumineze acele părți și să propovăduiască cuvântul credinței, astfel ca prin propovăduire să îi învețe [pe păgâni] calea vieții veșnice; iar când va găsi [oameni] care au rățacit de pe cărarea adevăratei credințe sau care au fost înșelați de viclenia diavolului, să-i mustre și să-i aducă înapoi la adăpostul mântuirii.”¹⁴ Mai ales, scrisorile erau îndemnuri ca în Bisericile pe care le va întemeia, Bonifatie să țină neabătute canoanele și rânduielile Bisericii, deoarece în acele părți cea mai mare greutate era viața dezlănțată, atât a credincioșilor, cât mai ales a preoțimii. De pildă, urmând canoanelor Sfinților Părinți, papa Grigorie îi porunca episcopului „să nu hirotonească un om care a fost căsătorit de două ori, sau care s-a căsătorit cu o femeie care nu era fecioară, sau care nu este îndeajuns de învățat, sau care suferă de vreo neputință trupească oarecare, sau care e cunoscut pentru orice altă nelegiuire.”¹⁵

¹³ Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 16, p. 70

¹⁴ Ibidem, Scrisoarea 17, p. 71

¹⁵ Ibidem, Scrisoarea 18, p. 72

Cu aceste scrisori, și cu încă multe alte daruri, mai ales cărți și sfinte moaște, Bonifatie a plecat din nou spre Germania, pentru a-și urma, astfel însuflețit, munca sa cea binecuvântată. Mai întâi s-a îndreptat spre curtea regelui francilor, Charles Martel, pentru a-i arăta acestuia scrisoarea din partea papei, cât și pentru a se asigura de sprijinul lui. Charles Martel era mai puțin un creștin și mai mult un om al armelor¹⁶. Însă deși era credincios mai mult pe dinafară, regele s-a dovedit a fi un ajutor însemnat în munca de propovăduire a lui Bonifatie, mai ales prin faptul că i-a îngăduit sfântului să-și desfășoare lucrarea neîmpiedicat.

După ce l-a văzut pe rege, sfântul a plecat din nou înspre Hesse, unde Dumnezeu avea să îi aducă cea mai mare biruință în pământurile Germaniei. Ajuns între credincioși, el a început iarăși să propovăduiască și să boteze oamenii, însă deși erau mulți cei ce-i primeau cuvintele, Bonifatie nu era mulțumit de roadele pe care le aducea munca sa. În scurtă vreme și-a putut da seama din ce pricină răspândirea cuvântului lui Dumnezeu era împiedicată. În chiar inima ținutului Hesse, la Geismar, se afla un stejar uriaș, numit „stejarul lui Thor”¹⁷, de care era legată întreaga slujire idolească a germanilor. Câtă vreme stejarul acela era în picioare, germanii nu puteau să se desprindă de copacul căruia i se închinaseră din vechime ca unui dumnezeu. Aflând de la creștini despre aceasta, Bonifatie s-a aprins de râvnă dumnezeiască și, fără a băga în seamă nici o primejdie, a luat o secure și s-a dus la Geismar. Ajuns acolo, a găsit stejarul înconjurat de o mulțime mare de păgâni, care de cum l-au văzut au început să-l înjure și să-l blesteme, scrâșnind cu mânie din dinți și așteptând să se coboare fulger din cer pentru a-l opri pe creștin. Bonifatie însă nu s-a înspăimântat, ci fără șovăială a ridicat securea și a lovit cu putere în scoarța copacului. Iar atunci, sub privirile înmărmurite ale păgânilor, o pală iute de vânt s-a coborât din cer, doborând cu zgomot mare stejarul cel bătrân, care a căzut despicându-se în patru bucăți. Acestea au căzut pe pământ, la picioarele

¹⁶ El a fost regele care i-a învins pe sarazini la Tours (în anul 732), oprindu-le astfel înaintarea spre Europa.

¹⁷ Thor era zeul tunetului la vechii germani.

sfântului, în chipul unei cruci. Germanii câți erau acolo, înfricoșați de minunea cea mare a lui Bonifatie, au început să-L slăvească pe Dumnezeu creștinilor, trecând cu toții la credință. Apoi, omul lui Dumnezeu a construit din lemnul stejarului o biserică, închinată Sfântului Apostol Petru. Mai târziu, pe locul acestei biserici avea să fie construită cunoscuta mănăstire de la Fritzlar.

De atunci încolo munca lui Bonifatie a început să se răspândească în chip nemaivăzut. După doar un an, sfântul putea să se întoarcă liniștit în Thuringia, pentru a vesti cuvântul lui Dumnezeu și în acest ținut în care propovăduise înainte. Aici însă, lucrurile erau cu mult mai încurcate. În timp ce în Hesse omul lui Dumnezeu avusese de biruit numai împotrivirea păgânilor, în noul ținut avea dușman mult mai de temut pe frații cei mincinoși. Aceștia erau în primul rând episcopii și preoții franci nevrednici, care trăiau în desfrânări și dezmățuri cumplite, în beții și în războaie. Într-adevăr, episcopii ajunseseră un fel de regi nemiloși, care asupreau poporul și puneau mari piedici în munca cea binecuvântată a lui Bonifatie. Anume pentru aceasta, sfântul lui Dumnezeu avea mereu nevoie de sprijinul și de ajutorul Patriarhului Romei, care îi dăduse chiar puterea să pedepsească și să caterisească pe orice cleric pe care l-ar fi socotit nevrednic de slujirea sa. Multe greutăți avea Bonifatie și cu călugării rătăcitori irlandezi, care deși răspândeau cuvântul lui Dumnezeu, o făceau în chip nestatornic și fără a lăsa o temelie trainică. Din această pricină, mulți dintre creștini căzuseră în nenumărate și felurite erezii, astfel că sfântul episcop avea de luptat și pentru curățirea Bisericii sale de învățăturile greșite și mincinoase.

Bonifatie scria mereu papei pentru a-l întreba despre împrejurările mai grele pe care le întâlnea în lucrarea sa. Se păstrează și câteva dintre răspunsurile Sfântului Grigorie, prin care acesta îl îmbărbăta mereu pe omul lui Dumnezeu, îndemnându-l să înfrunte cu vitejie orice ispite i se iveau în cale: „Să nu te înfricoșezi,” spune patriarhul, „de amenințări și să nu fii abătut de temeri. Ține-ți încrederea nestrămutată în Dumnezeu și vestește cuvântul adevărului. Dacă voința ta va fi statornică în fapte bune, Dumnezeu o va încununa cu ajutorul Lui. Astfel, cu cât mai mulți oameni o să întorci de la greșelile căilor

lor (și că lucrul acesta este astfel, o știm din scrisoarea ta), cu atât mai mult ne vom bucura și Îi vom mulțumi lui Dumnezeu pentru câștigarea sufletelor.”¹⁸

Din toate aceste scrisori trimise de sfânt, se poate vedea cu ușurință ce greutăți fără seamăn avea de întâmpinat Bonifatie în propovăduirea sa. De multe ori îi lipseau chiar și lucrurile cele mai simple, cum ar fi mâncarea sau un loc în care să doarmă. Însă pe toate acestea sfântul le răbda cu mare statornicie și vitejie, pentru că sufletul său era în întregime închinat slujbei pe care o primise de la Însuși Dumnezeu prin Apostolul Său, Petru. Cel mai mult, Bonifatie avea nevoie de oameni de un cuget și o râvnă cu el, care să-l ajute în răspândirea cuvântului lui Dumnezeu într-o țară atât de întinsă și neprimitoare. Pentru aceasta, el s-a hotărât să ceară ajutorul fraților englezi, care nu-l uitaseră, și care priveau cu mare însuflețire la tot ce se întâmpla cu fostul lor învățător. Într-adevăr, mulți au răspuns chemării sale și, lucrul cel mai însemnat, dintre aceștia mulți au fost oameni sfinți, care aveau aceeași țință și dorire, anume înflorirea Bisericii și slava neamului lor. De altfel, în scrisorile sale Bonifatie îi chema pe englezi la propovăduire arătându-le că încreștinarea germanilor era o datorie a neamului lor, deoarece germanii erau, după cum spune sfântul, „de un os și de un sânge cu noi.”¹⁹

Vom aminti, măcar în treacăt, pe câțiva dintre cei care au răspuns chemării lui Bonifatie și fără de care lucrarea lui nu ar fi putut aduce roade atât de trainice și de bogate. Fiecare aveau daruri diferite: unii erau făcători de minuni, alții aveau darul de a cârmui oamenii, alții aveau darul propovăduirii. Sfântul Wigbert, englez de neam, a fost numit egumen al mănăstirii Fritzlar²⁰. Sfântul Eoban, viitorul episcop de Utrecht, a fost unul dintre ucenicii alături de care Bonifatie avea să primească cununa muceniciei.²¹ Sfântul Burchard, de asemenea englez,

¹⁸ Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 24, p. 79.

¹⁹ Ibidem, Scrisoarea 46, p. 96, în care Bonifatie cere rugăciunile englezilor pentru încreștinarea saxonilor.

²⁰ Mai târziu a fost numit stareț și la mănăstirea din Ohrdurf. A murit în anul 738 și este sărbătorit la 12 aprilie. V. și Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 22.

²¹ V. mai jos, pp. 287 sq.

a fost hirotonit episcop de Würzburg.²² Sfântul Lull, fost ucenic de-al lui Bonifatie la Nursling (în Anglia), a ajuns urmaș al sfântului și Arhiepiscop de Mainz.²³ Mai erau și cele două rude ale omului lui Dumnezeu, sfinții frați Willibald și Winebald, precum și mulți, mulți alții.²⁴

Un alt lucru de căpătâi în lucrarea pe care sfântul a desfășurat-o între neamurile germane a fost sprijinul pe care el l-a primit de la mai multe femei cu viață sfântă. Acestea îl ajutau atât la scrierea de cărți sfinte, cât și la conducerea mănăstirilor de maici pe care Bonifatie le-a zidit în întreaga țară. Dintre aceste călugărițe, cele mai de seamă au fost Sfânta Walburga, stareță la Heidenheim, sora Sfinților Willibald și Winebald, ale cărei moaște izvorăsc mir până în ziua de astăzi²⁵; Sfânta Tecla, stareță la Kitzingen²⁶, și mai ales Sfânta Lioba, stareța de la Bischofsheim, care a fost una dintre cele mai bune prietene ale lui Bonifatie și rudă a lui.²⁷

Pe toți acești vrednici ucenici, Bonifatie îi trimitea la propovăduire prin toată țara. Mai ales, omul lui Dumnezeu s-a nevoit să umple întreaga Germanie de mănăstiri și schituri, căci la fel ca în întreaga istorie a Bisericii, mănăstirile au fost inima și puterea propovăduirii lui. Într-adevăr, acestea luminau ținuturile dimprejur, atât prin călugării

²² Sfântul Burchard a întemeiat la rândul lui mai multe mănăstiri, dintre care cea mai însemnată a fost cea a Sfântului Andrei. A murit în anul 753 și este sărbătorit la 14 octombrie.

²³ A murit în 786 și este sărbătorit la 16 octombrie.

²⁴ Printre care îi mai pomenim și pe cei doi buni prieteni și împreună-lucrători, Sfântul Liafwine (†773 d. Hr.), prăznuit la 12 noiembrie, și Sfântul Marchelm (†762 d. Hr.), prăznuit la 14 iulie, care au propovăduit în rândul frisienilor din apropierea râului Ysel (în Olanda de astăzi).

²⁵ Mănăstirea de la Heideheim, la care era stareță Sfânta Walburga, era singura mănăstire dublă din Germania. Sfânta a murit în anul 779 și este sărbătorită la 25 februarie.

²⁶ Prăznuită la 15 octombrie.

²⁷ Se pare că Sfânta Lioba a fost verișoară a lui Bonifatie. Călugărită în Anglia, Lioba a venit în Germania în anul 748, la cererea lui Bonifatie, fiind însoțită de mai multe călugărițe. A fost un mare sprijin pentru sfântul arhiepiscop, și mănăstirile întemeiate de ea au avut o însemnată deosebită în încreștinarea Germaniei, deoarece Lioba era vestită pretutindeni pentru sfințenia și pentru înțelepciunea ei. Într-adevăr, după moartea lui Bonifatie, Lioba a rămas o adevărată urmașă a lui, la ea venind pentru sfat atât regii, cât și episcopii germani și franci. A murit în anul 781 d. Hr. și este sărbătorită la 28 septembrie. V. viața ei, în Talbot, C. H., *op. cit.*, pp. 205-228.

lor, cât și prin rugăciunile și învățătura care se făceau în ele. Păgânii puteau vedea în mănăstiri pilde vii de oameni în întregime închinați lui Hristos, iar de la aceștia se umpleau și ei de dorința de a-I sluji adevăratului Dumnezeu. Anume prin aceste mănăstiri a izbutit Bonifatie să cucerească atât de repede întreaga Germanie.

Munca sfântului înainta cu pași repezi. Mulțimi nenumărate de păgâni primeau credința creștină, încât de multe ori ucenicii lui Bonifatie erau nevoiți să boteze câteva sute sau chiar mii de oameni. Până în anul 732, când viața sfântului avea să se schimbe din nou, Bonifatie pusese deja temeliile unei Biserici sănătoase și trainice, care depășea cu mult Biserica francilor, atât în ceea ce privește viața călugărească cât și în ceea ce privește învățătura.

Ridicarea la treapta de arhiepiscop al pământurilor germane

În anul 731 d. Hr., sfântul papă Grigorie al II-lea a murit, și în locul lui a fost ales un alt Grigorie, al III-lea, numit cel Tânăr, care era de neam sirian. Noul Patriarh s-a dovedit la fel de deschis și de binevoitor față de Bonifatie ca și cel de dinainte. Astfel, în anul 732 Bonifatie i-a trimis pe niște ucenici de-ai săi la Grigorie, pentru a-l încredința de credincioșia lui. Ca răspuns, patriarhul nu numai că i-a încărcat pe trimiși cu cărți, sfinte moaște și alte daruri, ci a dat și o hotărâre prin care îl ridica pe Bonifatie la treapta de Arhiepiscop al întregii Germanii de la răsărit de Rin, trimițându-i pallium-ul arhiepiscopal²⁸ și dându-i puterea de a hirotoni și de a numi episcopi în întreaga eparhie.

Noul arhiepiscop a continuat să-i trimită papei scrisori prin care îi cerea acestuia ajutorul și povățuirea în toate greutățile care se iveau în propovăduirea sa. Când a văzut că în Thuringia și în Hesse lucrurile mergeau pe calea cea bună, Bonifatie s-a hotărât să facă o nouă călătorie la Roma, a treia, pentru a se sfătui cu Sfântul Grigorie. Vroia să-i ceară patriarhului său binecuvântare de a-i aduce la Hristos pe saxonii păgâni

²⁸ Pallium-ul era un omofor episcopal, purtat în Apus de ierarhii care se aflau sub ascultarea Patriarhiei Romei.

care trăiau la miazănoapte, și care pricinuiau multe neajunsuri Bisericii nou-întemeiate de el. A ajuns în orașul Apostolilor în anul 738, însoțit, ca de obicei, de mai mulți dintre ucenicii săi. Însă deși papa îl iubea și îl cinstea nespus, nu i-a îngăduit sfântului să-și îndeplinească gândul, deoarece socotea că mai întâi era nevoie ca Bisericile deja întemeiate în pământurile germane să fie întărite cât mai mult. Pentru aceasta, i-a încredințat omului lui Dumnezeu o nouă sarcină, aceea de a pune în ordine Bisericile mai vechi ale Bavariei și Alemaniei, curățându-le de învățăturile străine și de slujitorii nevrednici. Sfântul Grigorie știa foarte bine că singur Bonifatie era în stare să facă aceasta, cu darul pe care-l avea de la Dumnezeu. Și sfântul s-a supus cu smerenie poruncii episcopului său, căci știa că fără ascultarea de Apostoli nimic din cele ce izbutise să facă nu s-ar fi putut vreodată înfăptui.

Bonifatie depășise vârsta de 60 de ani și era cunoscut de către toți ca un adevărat sfânt al lui Dumnezeu. Ajunsese un om în care Duhul Sfânt lucra cu putere multă și care doar cu câteva cuvinte putea să schimbe în întregime viața celorlalți. Pentru aceasta, nenumărați erau cei care îi căutau sfatul și învățăturile cele însuflate de Dumnezeu. Dintre oamenii care se strângeau să-l asculte, nu puțini luau hotărârea să-i urmeze sfântului în propovăduire. Din pricina aceasta, Bonifatie a plecat din Roma însoțit de mulți noi ucenici – englezi, cei mai mulți, dar și franci și bavarezi. Dintre aceștia, cei mai de seamă au fost frații sfinți Winebald și Willibald, de care am pomenit și înainte²⁹.

În luna februarie a anului 739, omul lui Dumnezeu ajungea în Bavaria³⁰, pentru a lua de la bun început munca pe care o desfășurase

²⁹ Intrând de tineri în viața călugărească, cei doi frați au plecat împreună cu tatăl lor, Sfântul Richard, într-un pelerinaj la Roma. Winebald a rămas acolo pentru a-și desăvârși învățătura, însă Willibald s-a îndreptat spre Palestina, închinându-se vreme de mai mulți ani la Locurile Sfinte. A stat doi ani la Constantinopol, ajungând apoi până în Cipru și Patmos. Întors în Italia, a intrat în mănăstirea de la Montecassino, iar apoi a ajuns la Roma, unde împreună cu fratele său l-a întâlnit pe Bonifatie. Cei doi l-au urmat pe acesta în Germania, fiindu-i de mare folos arhiepiscopului în propovăduirea sa. Winebald a murit în mănăstirea din Heidenheim, în anul 761, și este sărbătorit la 18 decembrie. Willibald a murit la Eichstätt (unde era episcop), în anul 787, fiind prăznuit la 7 iulie. Moaștele lui se află până azi în catedrala din Eichstätt. Descrierea călătoriei sale la Locurile Sfinte din Răsărit se găsește la Talbot, C. H., *op. cit.*, pp. 153-180

³⁰ Ținut aflat în sudul Germaniei și nordul Austriei de astăzi.

în celelalte locuri. Starea lucrurilor era însă oarecum diferită față de ceea ce avusese de întâmpinat până atunci. Într-adevăr, acest ținut fusese încreștinat cu mai mult timp în urmă, atât de episcopi franci cât și de călugări irlandezi, de multe ori oameni cu viață sfântă. Aceștia întemeiaseră mănăstiri în nu puține locuri, zidind de asemenea și multe biserici. Cu toate acestea, vieții creștine de acolo îi lipseau ordinea și rânduiala, deoarece nu existau nici episcopi și nici eparhii, iar mănăstirile și bisericile lucrau fiecare separate unele de altele. Astfel că, de cum a sosit, sfântul a făcut primii pași pentru a aduce unitate în Biserica ce îi fusese dată în grijă, pentru ca aceasta astfel înnoită să poată aduce mărturie puternică în fața păgânilor care mai trăiau acolo.

În primul rând, sfântul a întemeiat patru eparhii, una la Regensburg, una la Salzburg, una la Friesing și una la Passau, cărora le-a hirotonit episcopi dintre ucenicii săi cei mai vrednici. Apoi, ca și în Thuringia și Hesse, s-a îngrijit de zidirea de mănăstiri și schituri, prin care lucrarea sa era mult înlesnită. Primul dintre aceste sfinte lăcașuri omul lui Dumnezeu l-a ridicat în anul 741, în cinstea Sfântului Mavrichie, la Altaich. Nenumărate altele au urmat după acesta, încât în întregul ținut s-au zidit, în 40 de ani, nu mai puțin de o sută de mănăstiri. Tot în anul 741 Bonifatie a întemeiat o altă episcopie, la Eichstât, în fruntea căreia l-a hirotonit pe Sfântul Willibald, cel care i se alăturase în Roma.

În toate faptele sale, sfântul avea binecuvântarea deplină a Patriarhului Romei. Acesta îi răspundea întotdeauna la scrisori cu cuvinte de povăț și îmbărbătare, încredințat fiind în întregime de darul ce sălășluia și lucra cu putere în omul lui Dumnezeu. Iată, de pildă, sfaturile Sfântului Grigorie în privința propovăduirii Evangheliei: „Întărește mintea fraților tăi și a credincioșilor care sunt împrăștiați în Apus și continuă să propovăduiești oriunde Dumnezeu îți dă prilejul să mântuiești suflete. Când apare nevoia, sfințește, după canoane, episcopi, care să se afle sub ascultarea ta, ca trimis al nostru, și învață-i să păstreze credința cea apostolească și sobornicească. În chipul acesta îți vei asigura o mare răsplată și vei câștiga un popor desăvârșit atotputernicului Dumnezeu. Nu te feri, iubite frate, de la călătoriile

anevoioase și lungi făcute în slujba credinței creștine, căci este scris că *strâmtă e poarta și îngustă calea care duce la viață*.”³¹

Deoarece în timpul cât lucrase în Bavaria începuseră să apară greutăți în Bisericele din Thuringia și Hesse, Bonifatie a hotărât, după cuvântul papei, să așeze și aici episcopi dintre ucenicii săi. În ținutul Hesse a întemeiat o episcopie la Buraburg, în apropiere de mănăstirea Fritzlar, în timp ce ținutul Thuringiei l-a împărțit în două, așezând episcopi la Erfurt și Würzburg. Astfel, în scurt timp sfântul arhiepiscop a hirotonit în întreaga Germanie nu mai puțin de opt episcopi, care îi dădeau ascultare deplină, în timp ce cei din Alemaniam³², care nu fuseseră hirotoniți de el, îl recunoșteau drept conducător. Bonifatie, fără a avea încă un scaun episcopal al său, devenise un adevărat mitropolit al părților germane.³³

De multă vreme sfântul purta în gând să zidească o mănăstire în care să se poată retrage la bătrânețe, dar și unde să se odihnească până la a Doua Venire a Domnului. Pentru aceasta, a ales pe un vrednic ucenic de-al său, numit Sturm, de neam bavarez, pe care l-a trimis în părțile de răsărit ale Thuringiei, pentru a găsi un loc potrivit în care să ridice mănăstirea. După lungi și chinuitoare căutări, ucenicul s-a întors la arhiepiscop pentru a-i vesti că nu fusese în stare să afle nici un loc potrivit. Defel tulburat, Bonifatie l-a îmbărbătat pe Sturm, zicându-i: „Un loc a fost cu adevărat pregătit în pustie, iar când Hristos va vrea, îl va arăta slujitorilor Săi. Pentru aceasta, continuă căutarea, știind și crezând că neapărat îl vei găsi.”³⁴ Și într-adevăr, în cele din urmă Sturm a găsit un loc minunat, într-o vale mănoasă, înconjurată de munții din care izvorăște râul Fulda, aflat chiar în inima Germaniei. După ce l-a înștiințat pe arhiepiscop, ucenicul cel credincios a început de îndată zidirea mănăstirii, în luna ianuarie a anului 744 înălțând prima biserică de piatră, închinată Mântuitorului Hristos.

Iată în ce cuvinte minunate îi înfățișează Bonifatie Patriarhului său primii pași ai nou-întemeiatei mănăstiri: „Se află un loc împădurit

³¹ Mt. 7, 14; Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 45, p. 95

³² Elveția de astăzi.

³³ Cf. Phillips, Andrew, *St Boniface of Devon*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 1, Felixstowe, Suffolk, 2004, p. 7

³⁴ Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 185

în mijlocul întinsei pustietăți care se găsește între popoarele cărora le propovăduiesc. Acolo am așezat niște călugări care trăiesc după rânduiala Sfântului Benedict, și care zidesc o mănăstire. Sunt oameni nevoitori, care se înfrânează de la carne și de la vin și de la băuturi tari, care nu țin slujitori, ci se mulțumesc cu lucrul mâinilor lor. [...] Aici, cu binevoitoarea voastră îngăduință, mă gândesc să-mi odihnesc pentru puțin timp trupul cel îmbătrânit și obosit, și după moartea mea tot aici să fiu îngropat. Cele patru popoare cărora le-am propovăduit, cu harul lui Dumnezeu, cuvântul lui Dumnezeu, locuiesc, după cum știu toți, de jur împrejurul acestui loc și, câtă vreme mai trăiesc și îmi păstrez judecata, pot, cu sprijinul vostru, să le fiu de folos.”³⁵ Și într-adevăr, de multe ori sfântul rămânea mai mult timp în mănăstire, pentru a-i ajuta pe frați și pentru a se liniști. Cel mai adesea petrecea zile întregi în rugăciune pe un deal aflat în apropierea mănăstirii, care din pricina aceasta era numit „dealul episcopului”.

După ce temelia mănăstirii a fost așezată, Bonifatie l-a trimis pe Sturm în Italia, la Montecassino, mănăstirea întemeiată de Sfântul Benedict, pentru a deprinde viața călugărească. Când Sturm s-a întors la Fulda în anul 750, a fost hirotonit preot și numit egumen. Mănăstirea a fost făcută stavropighie³⁶ și, pentru sfințenia întemeietorului și a starețului ei, în scurtă vreme a ajuns cea mai mare mănăstire germană. La moartea Sfântului Sturm, în anul 779, nu mai puțin de 400 de călugări se nevoiau acolo.³⁷

Numirea ca mitropolit și rânduirea Bisericii france

După atâtea fapte slăvite, după atâta luptă și nevoință, munca Sfântului Bonifatie încă nu ajunsese la sfârșit. Dimpotrivă, Dumnezeu îi pregătise alesului Său încă o lucrare, una chiar mai anevoioasă decât cele pe care sfântul le înfăptuise până atunci. Era vorba despre înnoirea

³⁵ Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 86, p. 136

³⁶ Adică era supusă doar Patriarhiei Romei, și nu episcopului de Mainz.

³⁷ Sfântul Sturm a fost foarte iubit de ucenicii săi și astăzi este socotit cel de-al doilea apostol al Germaniei, după Sfântul Bonifatie. Este sărbătorit la 17 decembrie. V. viața lui, în Talbot, C. H., *op. cit.*, pp. 181-204

și curățarea Bisericii care îi făcuse cele mai multe necazuri și ispite în toată propovăduirea sa, Biserica francilor. În multe dintre scrisorile trimise de Bonifatie, fie papei, fie altor cunoscuți și prieteni, sfântul vorbește neîncetat despre marile greutăți pe care le avea din partea episcopilor nevrednici. Aceasta cu atât mai mult cu cât sfântul, în jurământul făcut la hirotonia sa, făgăduise ca, dacă nu va putea să-i întoarcă pe episcopii stricați din căile lor spurcate, să se ferească de orice amestec cu ei. Și într-adevăr, omul lui Dumnezeu s-a străduit mereu să țină neabătut acest jurământ, pe care îl făcuse chiar pe mormântul Sfântului Apostol Petru. De pildă, într-una din scrisorile pe care i le trimitea fostului său episcop, Daniil de Winchester, Bonifatie se plângea că atunci când avea de mers la curte pentru a cere sprijinul regelui în vreo problemă oarecare, nu putea să-i ocolească pe acei episcopi pe care ar fi vrut nici să nu-i vadă. „Suntem atenți, totuși,” îi arată Bonifatie episcopului, „să nu ne împărtășim împreună cu ei din Sfântul Trup și Sânge al Domnului, în timpul slujirii Liturghiei.”³⁸ Iată grija cea mare a sfântului lui Dumnezeu! Deși avea deja mai mult de 70 de ani, deși era cinstit de toți ca un sfânt în viață, deși încreștinase mii și sute de mii de oameni, el totuși se temea ca nu cumva „să capete păcatul prin însoțirea cu ei.”³⁹

Cu toate acestea, Dumnezeu a adus și prilejul pentru ca înnoirea Bisericii france să poată fi înfăptuită. Acesta a venit în preajma anului 741, când au murit atât Charles Martel, regele cel pe jumătate creștin al francilor, cât și Sfântul Papă Grigorie al III-lea. În răstimpul tulbure care a urmat morții regelui franc, pe scaunul Romei a ajuns Patriarh Zaharia, ultimul papă de neam grec⁴⁰. Deși la început legăturile dintre Zaharia și Bonifatie au avut unele greutăți, în scurtă vreme episcopul Romei s-a încredințat de faptul că omul lui Dumnezeu era o lumină pentru întreaga creștinătate a acelor vremuri. De aceea, fără nici o șovăială l-a sprijinit pe Bonifatie, ajutorul lui dovedindu-se hotărâtor în munca de îndreptare a Bisericii france.

³⁸ Ibidem, Scrisoarea 63, p. 119

³⁹ Ibidem, Scrisoarea 63, p. 119

⁴⁰ Despre Sfântul Zaharia, v. mai sus, nota 40, p. 28.

La scurtă vreme după aceasta, starea lucrurilor a început să se limpezească și între franci, iar dintre fiii lui Charles Martel, doi au ajuns să-și împartă tronul: Carloman a luat partea de răsărit, care era vorbitoare de limbă germană⁴¹, și Pepin al III-lea a luat partea de apus, care era vorbitoare de limbă franceză.⁴² Cel dintâi dintre ei, Carloman, era un creștin trăitor, care până la urmă avea să moară călugăr la mănăstirea de pe Montecassino, și care avea să se dovedească de mare ajutor Bisericii lui Hristos. În acesta, Bonifatie a găsit omul care să-l sprijine la punerea în faptă a gândurilor sale. Ca întotdeauna în munca sa de propovăduire, sfântul nu a vrut să facă nimic fără ascultare. Pentru aceea, a început să-i scrie Patriarhului Romei, pentru a-i arăta nelegiuirile care trebuiau neapărat îndepărtate și pentru a-i cere sfat în privința căilor prin care să facă aceasta.

Mai ales, Bonifatie îi cerea Sfântului Zaharia binecuvântarea pentru a întruni un sinod al întregii Biserici france aflate sub cârmuirea lui Carloman. Trecuseră mai mult de 80 de ani de când un astfel de sinod fusese ținut ultima oară, și întreaga viață bisericească căzuse într-o ruină cumplită. Pentru a ne putea da seama de starea jalnică în care se afla Biserica francă în acele vremuri, ajunge să aruncăm o privire asupra răspunsului lui Zaharia, prin care îl îndemna pe Bonifatie să facă tot ce depinde de el pentru a curăța Biserica cea bolnavă: „Dacă vezi episcopi, sau preoți, sau diaconi trăind în preacurvie sau având mai mult de o singură soție, în contrazicere vădită cu hotărârile și legiurile Părinților, sau vărsând sânge de creștini sau de păgâni, sau lucrând în orice alt chip împotriva legii bisericești, trebuie să-i oprești, cu putere apostolească, de la îndatoririle lor preoțești: căci astfel de oameni sunt osândiți chiar de purtarea lor de preoți mincinoși. [...] Cum tâlcuiesc ei cuvântul lui Dumnezeu: *Preoții mei să se căsătorească o singură dată?* Sau cuvintele Apostolului: *Bărbați ai unei singure femei?*”⁴³ Și aceasta este așa doar înainte de a primi preoția, căci apoi nu mai le este îngăduit să se căsătorească.”⁴⁴ Iată cuvintele luminate de Dumnezeu

⁴¹ Elveția și Germania de astăzi.

⁴² Mare parte din Franța de astăzi.

⁴³ I Tim. 3, 2

⁴⁴ Ibidem, Scrisoarea 52, p. 103

ale papei! Și într-adevăr, Bonifatie n-a mai așteptat alt îndemn. De îndată a început să stăruie pe lângă regele Carloman, care în luna aprilie a anului 742 a întrunit primul sinod pentru ținuturile france aflate sub stăpânirea lui. Greutățile pe care le avea de întâmpinat Bonifatie erau uriașe, însă omul lui Dumnezeu, cu darul pe care-l avea și cu binecuvântarea Patriarhului, a izbutit să le biruiască.

A urmat la scurtă vreme un alt sinod, în martie 743, tot în pământurile aflate sub stăpânirea lui Carloman, iar apoi, în martie 744, un al treilea, pentru partea de apus a regatului, aflată sub stăpânirea lui Pepin. Apoi, sfântul s-a gândit să unească într-un sinod întreaga Biserică francă, și cu ajutorul celor doi domnitori și-a văzut, în anul 745, gândul împlinit. Sinoadele erau conduse chiar de Bonifatie și au dat mai multe canoane menite să stârpească toate nelegiuirile și smintelile din Biserică. În sinodul din 745 au fost osândiți doi episcopi eretici, unul franc și unul irlandez, care-i tulburau pe credincioși prin învățăturile lor mincinoase.⁴⁵ Apoi, sinodul a ales orașul Mainz ca scaun mitropolitan al Bisericii germane.

După acestea, în anul 747 sfântul a hotărât să mai țină un sinod, ca o încununare a celor de dinainte, în care să înfățișeze pe scurt toate hotărârile date până atunci. Toată această muncă uriașă, prin care Bonifatie s-a străduit să orânduiască Bisericile din întreg nord-vestul Europei, nu a rămas fără roade. În primul rând, sfântul a izbutit să înnoiască, pentru o vreme, Biserica cea decăzută a francilor, așezând în ea învățăturile ortodoxe ale Patriarhiei Romei, condusă la vremea aceea de ultimul papă grec, Sfântul Zaharia. Apoi, omul lui Dumnezeu a dat o pildă vrednică tuturor Bisericilor din Apus, pildă urmată chiar și de Biserica în care se născuse sfântul, cea engleză. Aceasta, însuflețită de sinoadele lui Bonifatie, a hotărât adunarea unui sobor a toată Anglia, la Cloveshoe, în 746. După aceste sinoade, puterea sfântului a ajuns atât de mare, încât atunci când în anul 749 Pepin a ajuns pe tronul întregului regat franc⁴⁶, Bonifatie a fost cel care l-a uns rege.

⁴⁵ V. ibidem, Scrisoarea 59, pp. 107-116

⁴⁶ Carloman își lepădase tronul pentru a se călugări.

Ultima lucrare în Frisia. Moartea sfântului

Sfântul avea deja 75 de ani, și se apropia de sfârșitul vieții sale pământești. Cu toate acestea, încă nu obosise și nici nu se gândea să se retragă la liniște în mănăstirea din Fulda. Dimpotrivă, în mintea lui stăruia gândul de a se întoarce pentru a propovădui în ținutul pe care voise să îl încreștineze la începutul lucrării sale. Era vorba de Țara Frisiei, a cărei parte de răsărit rămăsese încă în întregime păgână. Înainte însă de a-și putea împlini gândurile cele binecuvântate, trebuia să fie încredințat că Biserica germană se afla pe mâini bune. Într-adevăr, omul lui Dumnezeu știa că sfârșitul său este la ușă și din această pricină s-a îngrijit să-și găsească un vrednic urmaș pe scaunul arhiepiscopal. Pentru aceasta, l-a hirotonit episcop pe Sfântul Lull, care îi fusese ucenic încă de pe vremea când Bonifatie se afla în Anglia, și în anul 752 l-a așezat Arhiepiscop de Mainz în locul său.

După ce a rânduit toate pentru turma sa cea iubită, pe care acum o părăsea pentru a nu se mai întoarce vreodată, sfântul l-a chemat pe Lull ca să-i dea ultimele îndrumări. „Cu toată convingerea să-i întorci pe oameni de pe căile greșelii; să sfârșești zidirea mănăstirii din Fulda, care acum se construiește, și să duci acolo trupul acesta al meu care este acum slăbit de truda anilor.”⁴⁷ Auzind de la Bonifatie că nu se vor mai vedea în viața aceasta, Lull a izbucnit în plâns. Cu blândețe, omul lui Dumnezeu și-a liniștit fiul, iar apoi l-a rugat ca alături de el să o înmormânteze și pe ucenica sa cea iubită, Sfânta Lioba, când aceasta va muri.

Apoi, în vara anului 753 s-a îndreptat, împreună cu mai mulți însoțitori, spre Frisia. Ajungând în Utrecht, l-a așezat acolo arhiepiscop pe un ucenic de-al său, Eoban, de neam englez, iar apoi s-a îndreptat fără zăbavă înspre partea de răsărit a țării, care, cum am spus, era locuită de păgâni. Împreună cu ucenicii săi a străbătut țara în lung și-n lat, propovăduind peste tot cu putere mare, zidind peste tot biserici și botezând mii de oameni. Sfântul Eoban îl ajuta în toate, deoarece omul

⁴⁷ Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 54

lui Dumnezeu era deja foarte bătrân. Cu astfel de roade bogate, Bonifatie s-a întors toamna în Germania, pentru a ierna acolo și pentru a aduce mai multe ajutoare, căci vedea că și această ultimă lucrare a sa fusese binecuvântată de Dumnezeu.

Când s-a întors în anul următor, a hotărât să propovăduiască în părțile de dincolo de râul Zuyder Zee, în chiar capătul de miazănoapte al Frisiei. În cele din urmă a ajuns la un loc numit Dokkum, unde și-a așezat tabăra. Acolo i-a chemat pe toți cei pe care-i botezase în lunile de dinainte, spunându-le să se adune în locul acela de sărbătoarea Cincizecimii, pentru a fi unși cu Sfântul Mir⁴⁸. În acel an, 754 d. Hr., sărbătoarea Pogorării Sfântului Duh cădea în ziua de 5 iunie. Dimineața devreme însă, când Bonifatie îi aștepta pe credincioși, în locul lor a venit mulțime nenumărată de războinici păgâni, care vroiau să-i prade pe propovăduitori. De îndată, slujitorii sfântului au luat armele pentru a-și apăra stăpânul, însă Bonifatie, strângând iute moaștele sfinților, le-a strigat oamenilor cu cuvinte neînflicate: „Fiilor, încetați lupta. Lăsați-vă armele jos, căci ni se spune în Scriptură [...] să *biruim răul cu bine*⁴⁹. Ceasul pe care l-am așteptat atâta este aproape, și ziua slobozirii noastre a sosit. Mângâiați-vă întru Domnul și răbdați cu bucurie patima pe care El ne-a pregătit-o cu milostivire. Puneți-vă încrederea în El, și El va da mântuire sufletelor voastre.”⁵⁰ Apoi i-a adunat alături de el pe toți preoții, întărindu-i și pe aceștia cu bărbăție: „Fraților, fiți cu inima dârză. [...] Nu fiți robi ai plăcerilor trecătoare ale acestei lumi. Nu fiți înșelați de lingușirea deșartă a păgânilor, ci răbdați cu minte statornică lovitura iute a morții, ca să puteți domni cu Hristos pentru veșnicie.”⁵¹ Încă rostind Bonifatie aceste cuvinte, păgânii au năvălit cu strigăte cumplite în tabără, omorându-i fără milă pe mucenicii lui Hristos și spălându-și săbiile în sângele lor cel sfânt. Nu mai puțin de 52 de oameni și-au dat viața pentru credință în ziua aceea de Rusalii. Printre aceștia a primit cununa muceniciei și Eoban,

⁴⁸ În vreme ce în răsărit episcopii sfințeau și binecuvântau Sfântul Mir, dându-l apoi preoților pentru a-i unge pe credincioși, în apus ungerea era de obicei săvârșită doar de episcopi.

⁴⁹ Rom. 12, 21

⁵⁰ Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 56

⁵¹ Ibidem, p. 56-57

episcopul de Utrecht. Se spune că Bonifatie, sfântul lui Dumnezeu, a pierit în timp ce ținea deasupra capului o Evanghelie, căci vroia „să fie apărât în moarte de cartea pe care a iubit atâta să o citească în timpul vieții.”⁵²

După acest măcel, păgânii s-au hotărât să-și împartă prada. Au aflat mai multe cufere închise, în care socoteau că o să găsească aur și comori bogate. Însă pentru că oamenii lui Dumnezeu aveau cu ei și mult vin pentru Sfânta Liturghie, păgânii fără zăbavă au început să-și sărbătorească trista biruință. Pedepsa lui Dumnezeu a căzut chiar atunci asupra lor, căci după ce s-au îmbătat bine, au început să se certe de la comorile pe care încă nici nu le văzuseră. În cearta lor aprinsă, mai mult de jumătate dintre ei și-a pierdut viața. Ceilalți, după ce au vărsat sângele tovarășilor lor, au deschis înfrigurați cuferele, în care au găsit doar niște cărți bisericești. Înnebuniți de mânie, au risipit toate cărțile pe câmpie, iar apoi s-au întors la casele lor.

Mai apoi, niște creștini au adunat moaștele sfinților, pe care le-au adus cu mare cinste în orașul Utrecht. Deși Bonifatie ceruse ca trupul său să fie dus la mănăstirea din Fulda, mai-marele orașului a citit în auzul tuturor o hotărâre prin care regele poruncea ca moaștele sfântului să fie lăsate în oraș. În timp ce oamenii ascultau, clopotele bisericii au început dintr-odată să bată singure, spre spaima și mirarea tuturor. Cu toții au înțeles că voia sfântului nu era să rămână acolo. De aceea, trupul lui Bonifatie a fost dat unor ucenici de-ai lui Lull, care veniseră din Mainz anume pentru a lua moaștele mucenicului. În cântece de psalmi, aceștia au dus cinstitul odor pe râul Rin în sus, până la Mainz. Bonifatie a fost întâmpinat în oraș ca un mare sfânt al lui Dumnezeu: „Și deși atât străinii cât și orașenii erau împovărați de durere și jale, totuși simțeau în același timp o mare bucurie. Căci deși, pe de o parte, erau loviți de durere când se gândeau la împrejurările morții sale, simțeau, pe de altă parte, că el îi va apăra pentru totdeauna atât pe ei cât și pe urmașii lor.”⁵³

Simțind așa mare har, nu au mai vrut să lase nici de aici moaștele să plece. Însă Bonifatie a apărut în vis unui diacon, muștrându-l cu

⁵² Cf. Andrew, Phillips, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p. 7. Până astăzi la Biblioteca de Stat din Fulda se păstrează o Evanghelie foarte veche, străpunsă de sabie, socotită a fi chiar cea ținută de Bonifatie deasupra capului la moartea sa.

⁵³ Talbot, C. H., *op. cit.*, p. 60

cuvinte aspre. „Pentru ce întârziați să mă duceți la locul meu de la Fulda? Scoală-te și du-mă în pustia unde Dumnezeu a înainte-rânduit un loc pentru mine.”⁵⁴ Nevrând să se împotrivească voii sfântului, oamenii l-au dus cu mare cinste pe mucenic la mănăstirea din Fulda. În scurtă vreme, mormântul lui Bonifatie, așezat în chiar inima pământului pe care îl încreștinase, a devenit un însemnat loc de închinare, slăvit prin nenumărate minuni. Dintre acestea, una dintre cele mai mari a fost chiar aducerea la credința creștină a întregii Frisii. Într-adevăr, după moartea cea slăvită a sfântului, care de bunăvoie s-a adus pe sine jertfă pentru păgânii din acele locuri, oamenii au fost străpuși la inimă de pocăință, și cu toții s-au întors la Hristos, primind botezul creștin.

Sfântul Bonifatie și lucrarea sa de propovăduire

După ce ne-am străduit să arătăm pe scurt viața sfântului lui Dumnezeu, ne vom opri acum puțin pentru a vedea cum a putut un singur om, chiar și atât de dăruit de Dumnezeu ca Bonifatie, să aducă la Hristos atâtea mulțimi de popoare și să schimbe în întregime viața bisericească a Europei de apus. Cea dintâi pricină pentru acest lucru a fost, fără doar și poate, sfințenia omului lui Dumnezeu. Într-adevăr, anume pentru că sfântul s-a străduit mereu, în toată viața sa, să împlinească poruncile lui Hristos, cuvintele lui au fost îmbrăcate cu puterea de a întoarce pe calea vieții veșnice atâtea mulțime de oameni. Urmarea poruncilor lui Hristos a fost adevăratul izvor al tuturor biruințelor de care omul lui Dumnezeu s-a învrednicit în pământurile germane. „Nici un om”, îi scria Bonifatie Sfintei Edburga, „nu ar putea revărsa lumină asupra acestor locuri întunecate și ascunse și nu ar putea să se ferească de cursele care îi împresoară cărarea, dacă nu ar avea cuvântul lui Dumnezeu ca un felinar care să-i povățuiască pașii și ca o lumină care să-i strălucească în cale.”⁵⁵

⁵⁴ Ibidem, p. 194

⁵⁵ Ibidem, Serisoarea 30, p. 88, prin care Bonifatie îi mulțumea stareței pentru niște cărți pe care i le trimisese. Edburga era uceniță a Sfintei Mildred din Minster. A murit în anul 751 d. Hr. și este sărbătorită la 13 decembrie.

Trăirea lăuntrică a omului lui Dumnezeu, atât de puțin vădită în istorisirea vieții sale, poate fi ghicită mai ales din scrisorile lui, în care el își mărturisește mare parte din neliniștile și frământările sufletului. Iată, de pildă, ce îi scrie aceleiași prietene Edburga: „În fiecare parte găsesc durere și chin, lupte în afară și temeri înăuntru. Lucrul cel mai rău e că trădarea fraților mincinoși depășește răutatea păgânilor necredincioși.”⁵⁶ Pe lângă aceste greutăți pe care Bonifatie a izbutit, prin răbdarea și prin iertarea lui, să le biruiască, scrisorile ne mai arată un om care era întru totul locuit de Sfântul Duh, și care avea o credință de nestrămutat în ajutorul și puterea nemărginită a lui Dumnezeu, dar și o ascultare desăvârșită față de patriarhul său. Într-adevăr, Bonifatie știa că prin această ascultare era tainic ferit de ispita cea cruntă a mândriei, dar mai ales că astfel aducea mereu asupra sa binecuvântarea lui Dumnezeu.

Altă pricină însemnată pentru care propovăduirea sfântului a adus atâta roadă, a fost, după cum am văzut, numărul neînchipuit de mare de englezi care au venit în ajutorul omului lui Dumnezeu. Toți aceștia au răspuns chemării sfântului, pe de o parte datorită puterii de convingere a lui Bonifatie, care avea sălășluind în el darul lui Dumnezeu, și pe de altă parte datorită mării dragoste pe care sfântul o purta țării și neamului său. Dragostea aceasta poate fi lesne văzută în scrisorile sfântului. Iată, de pildă, ce scria într-una dintre ele: „Mă veselesc în faptele bune și în faima poporului meu, dar sunt îndurerat și rănit de păcatele și de rușinea lui.”⁵⁷ Și acestea, fără doar și poate, nu erau câtuși de puțin cuvinte goale. Dimpotrivă, chiar aflat la atâta depărtare de casă, Bonifatie nu șovăia să trimită mereu scrisori în țară, pentru a-i mostra aspru pe toți care pătau cinstea neamului său. Cu adevărat, sfântul nu se uita la fața omului, ci dojenea deopotrivă episcopi și stareți, domnitori și oameni de rând.

Se păstrează una dintre aceste scrisori ale omului lui Dumnezeu, în care îl certa în cuvinte aspre chiar pe regele unuia dintre ținuturile

⁵⁶ Greenaway, G.W., *Saint Boniface*, London, 1955, Scrisoarea 65, la Andrew, Phillips, *op. cit.*, în *loc. cit.*, p.8

⁵⁷ Ibidem, Scrisoarea 74, apud. ibidem, p. 8

engleze, deoarece îndrăzneala să trăiască în desfrânare și îngăduia și poporului să petreacă astfel: „Dacă neamul englez [...] defăimează căsătoria cea legiuită și trăiește pe față în preacurvie precum poporul Sodomei, atunci trebuie să ne așteptăm ca de la o astfel de împreunare cu târfele să se nască un popor stricat, decăzut și înnebunit de poftă. În cele din urmă întregul neam, întorcându-se la căi josnice și rușinoase, nu va mai fi puternic în război, statornic în credință, cinstit de oameni sau plăcut privirii lui Dumnezeu. Astfel s-a întâmplat și cu alte popoare [...]. S-au întors de la Dumnezeu și s-au dat poftei, până când Preaputernicul Dumnezeu a îngăduit ca pedepsele acestor nelegiuiți să-i nimicească, mai întâi lăsându-i să piardă cunoștința lui Dumnezeu, iar apoi îngăduind asupra lor atacul păgânilor.”⁵⁸ Cumplite cuvinte, dar cuvinte însoțite de Dumnezeu, pe care de bună seamă Bonifatie le-ar fi putut spune oricărui popor, din orice vreme. Însă cu toate acestea, poate că ele ni se potrivesc mai ales nouă, în vremurile pe care le trăim acum.

Tot din această scrisoare mai poate fi văzută încă o pricină pentru care omul lui Dumnezeu a izbutit să întoarcă la Hristos atâtea mii de oameni: neînfricarea și bărbăția sa cea mare. Într-adevăr, Bonifatie nu se sfia de nimeni, îndrăznind chiar să-l mustre și pe patriarhul său, pe Sfântul Zaharia, pentru multele destrăbălări care aveau loc între cetățenii orașului Apostolilor, prin care se puneau piedici mari propovăduirii lui. În toată viața sa și, de altfel, chiar și în moarte, sfântul a fost purtat de o vitejie desăvârșită, cu care a putut înfrunta mereu mulțimi nenumărate de păgâni sălbatici și sângeroși. Toată această bărbăție a sa izvorăa mai ales din faptul că sfântul era pătruns de marea răspundere pe care o purta pentru sufletele oamenilor care îi fuseseră dați în grijă. Iată, de pildă, ce îi scrie Arhiepiscopului Cuthbert de Canterbury despre datoria slujitorilor altarului: „Căci, după cuvântul lui Dumnezeu spus lui Iezechiel, când unui om îi este încredințată propovăduirea Evangheliei, chiar și dacă ar trăi o viață sfântă, cu toate acestea, dacă îi este teamă sau rușine să mustre pe cei ce trăiesc în chip netrebnic, va pieri alături de toți care pier datorită tăcerii lui. Și ce îi va folosi să

⁵⁸ Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 73, p. 124

scape de pedeapsa pentru păcatele sale, dacă va fi pedepsit pentru păcatele celorlalți?”⁵⁹

Cu adevărat, omul lui Dumnezeu nu s-a tras niciodată înapoi de la a mostra și a învăța pe alții, de la a sfătui și a îndemna. Și pentru această viață a lui neobosită, pusă în întregime în slujba lui Hristos și a Bisericii Sale, Dumnezeu l-a răsplătit pe alesul Său cu cinste și slavă nespusă. La scurtă vreme după moartea sa, episcopul Milret de Worcester îi scria Sfântului Lull cuvinte minunate despre cel care fusese apostolul pământurilor germane, spunându-i că Bonifatie, „slava și cununa a tot ce a odrăslit vreodată țara aceasta [Anglia], [...] și-a sfârșit călătoria cu o încordare desăvârșită, ajungând la o slăvită moarte de mucenic al lui Hristos; iar acum stă cu slavă în Ierusalimul cel ceresc pentru a fi, după cum cred, un credincios mijlocitor pentru păcatele noastre.”⁶⁰ Iar un alt episcop englez, Sfântul Cuthbert de Canterbury⁶¹, îi scria aceluiași Lull, pentru a-l înștiința că hotărâse prăznuirea Sfântului Bonifatie în întreaga țară, la data de 5 iunie, și că de atunci înainte omul lui Dumnezeu avea să fie socotit, după Sfântul Grigorie cel Mare și Sfântul Augustin de Canterbury, cel de-al treilea ocrotitor al Angliei.

Din mormântul său de la Fulda, în care trupul sfântului odihnește până astăzi, Bonifatie continuă să apere atât pământurile Europei de Apus, cât și cele ale Angliei sale iubite, fiind, după cuvintele episcopului Milret, un puternic mijlocitor înaintea tronului lui Dumnezeu pentru oricine îi cere cu credință și nădejde ajutorul.

Pentru rugăciunile Sfântului Sfințitului Părintelui nostru Bonifatie, luminătorul și apostolul Germaniei, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, întoarce toate popoarele la cunoștința Ta și miluiește-ne și ne mântuiește pe noi, în veci. Amin!

⁵⁹ Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 34, p. 132-133

⁶⁰ Talbot, C. H., *op. cit.*, Scrisoarea 48, p. 148

⁶¹ Acest Sfânt Cuthbert, Arhiepiscop de Canterbury, nu trebuie confundat cu Sfântul Cuthbert din Lindisfarne (v. viața lui mai sus). El a murit în anul 761 d. Hr. și este sărbătorit la 26 octombrie.

Viața Sfântului Edmund Mucenicul, regele Angliei de Răsărit

Troparul Sfântului Edmund, glas IV:

Prin suferințele sale cele mai presus de minte, Edmund, regele mucenic, a schimbat coroana pământească pentru cea cerească, și întărindu-se cu putere de sus pe chinuitori i-a biruit și a socotit întru nimic ispitele demonilor. Iar acum să se bucure împreună cu el tot pământul Angliei, care a dobândit în cer un ocrotitor preaminunat, care neîncetat se roagă lui Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Introducere. Starea Angliei în vremea binecredinciosului domnitor

Mulți dintre vechii domnitori englezi s-au învrednicit a dobândi cununa sfințeniei, însă dintre ei cel mai iubit și mai cinstit a fost de bună seamă Sfântul Mucenic Edmund, regele Angliei de Răsărit. Socotit în vechime apărătorul și ocrotitorul întregii Anglii, Sfântul Edmund a pătimit pentru Hristos moarte mucenicească în anul 869 d. Hr., când încă nu împlinise 28 de ani. La mai bine de o sută de ani după aceasta, în anul 985, un călugăr franc pe nume Abbo, din mănăstirea Fleury, a scris în limba latină cea dintâi „viață” a sfântului, de fapt o scurtă descriere a muceniciei plăcutului lui Dumnezeu. Sfântul Abbo și-a întemeiat „viața” pe mărturia unui om care a văzut cu ochii lui moartea regelui mucenic, și de aceea lucrarea lui este de mare însemnătate până astăzi¹. Pe lângă această primă „viață”, mulți alții au scris despre omul lui Dumnezeu, însă la vreme îndelungată după moartea lui, și din pricina aceasta mărturiile lor sunt mai puțin sigure².

Înainte de a începe însă să vorbim despre Sfântul Edmund va trebui să ne oprim mai întâi asupra stării Angliei în vremea de dinaintea urcării sale pe tron. Pe atunci, Anglia nu era încă o țară unită, ci era împărțită în șapte mici regate care se aflau mereu în război unul împotriva celuilalt. Dintre aceste regate, unul se ridica de obicei

¹ V. Abbo din Fleury, *The Martyrdom of St. Edmund, King of East Anglia before 870*, în Sweet S., *Anglo-Saxon Primer*, Oxford University Press, Oxford, 1961, pe Internet la: <http://www.fordham.edu/halsall/source/870abbo-edmund.html>. Viața scrisă de Sfântul Abbo a fost tradusă la scurtă vreme în limba engleză veche de către călugărul Aelfric, care ne arată de unde își culesese Abbo informațiile: „În zilele regelui Ethelred un oarecare călugăr foarte învâțat pe nume Abbo a venit de dincolo de mare de la miazăzi, din locul de odihnă al Sfântului Benedict, la Arhiepiscopul Dunstan (Sfântul Dunstan de Canterbury), cu trei ani înainte ca Dunstan să moară. În timpul convorbirii lor, Dunstan i-a spus povestea Sfântului Edmund, întocmai după cum spătarul lui Edmund i-o spusese regelui Ethelstan când Dunstan era tânăr, iar spătarul om bătrân.” Abbo a rămas vreme de trei ani în Anglia, după care s-a întors la mănăstirea din Fleury, unde a ajuns stareț. Până la urmă a murit ca mucenic în anul 1004, și este sărbătorit la 13 noiembrie.

² Aceste mărturii sunt importante mai ales pentru anii de tinerețe ai Sfântului Edmund. Dintre ele, cea mai sigură și mai demnă de crezare este cea a lui Geoffrey de Wells, care a scris la jumătatea veacului al XII-lea.

deasupra celorlalte, și din pricina aceasta regele lui era socotit un fel de conducător al întregii Anglii, purtând numele de „Bretwalda”, adică „stăpânitor al Britaniei.” La sfârșitul veacului al VIII-lea, Bretwalda al Angliei era regele Merciei, pe nume Offa, om crud și nemilos, care asupra cumplit regatele învecinate. Unul dintre aceste regate era și cel al Angliei de Răsărit, care în acea vreme trăia în pace și bunăstare, avându-l ca domnitor pe blândul și evlaviosul rege Ethelbert. Însă în anul 794 nenorocirea s-a abătut asupra micului regat, căci blândul Ethelbert a fost omorât mișelește de către Offa. După moartea lui, Anglia de Răsărit a ajuns vreme de aproape treizeci de ani sub stăpânirea lacomă a Merciei. Deși despre domnitorii regatului din această vreme se știu foarte puține lucruri sigure, se pare că la câțiva ani după moartea lui Ethelbert, pe tronul Angliei de Răsărit s-a urcat un rege credincios, numit Offa (altul decât regele Merciei), care și-a cârmuit țara în anii grei de asuprire străină.

Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului

Când Mercia și-a întins stăpânirea asupra Angliei de Răsărit, mulți dintre nobilii englezi au ales să fugă în pământurile Saxoniei (în Germania de astăzi), pentru a-și scăpa viața și averile. Saxonia, de altfel, era locul din care își trăgea obârșia neamul englez, și poporul care trăia acolo era foarte înrudit cu englezii. Printre acești nobili fugiți din Anglia de Răsărit se afla și o rudă apropiată a regelui Offa, pe nume Alcmund, care pentru vitejia și înțelepciunea lui a fost ales rege al Saxoniei. Domnind peste ținuturile Holstein și Angeln, aflate la miazănoapte de orașul Hamburg, Alcmund și-a găsit acolo o soție bună și credincioasă, pe nume Siwara, care i-a născut doi fii. Cel dintâi, pe nume Edwold, s-a întors de mic în Anglia și, mânat de dorul lui după Dumnezeu, a ajuns pustnic în valea râului Cerne din ținutul Dorset, unde mai târziu s-a întemeiat o mare mănăstire numită Cerne Abbas.

Însă nouă despre cel de-al doilea fiu ne este vorba, care încă dinainte de a se naște s-a arătat a fi un ales al lui Dumnezeu. Astfel, în timp ce regele Alcmund se afla într-un pelerinaj la Roma, o femeie

credincioasă de acolo i-a descoperit că văzuse „o mare lumină strălucind din sânul lui, o lumină care, asemenea soarelui, va străluci de la răsărit până la apus.”³ Și într-adevăr, când s-a întors acasă, Alcmund a avut bucuria să vadă că în ziua de Crăciun a anului 841 soția sa îi născuse un fiu, căruia i-au pus numele Edmund⁴. Despre copilăria lui Edmund se cunosc foarte puține lucruri, însă știm că sfântul a fost crescut încă de mic în dragoste de Dumnezeu și de țară. Astfel, Sfântul Abbo ne spune că Edmund „încă din fragedă pruncie l-a urmat pe Hristos din toată inima.”⁵ Fiind dat la cele mai bune școli ale vremii, sfântul a învățat limba latină și a început să învețe Psaltirea pe de rost. Tatăl lui, regele Alcmund, îi spunea adeseori povești de vitejie din trecutul poporului englez, povești care înflăcărau inima tânărului și o aprindeau de dragoste pentru neamul și țara sa.

Între timp, în Anglia lucrurile începuseră să se schimbe. Astfel, locul Merciei în fruntea regatelor engleze fusese luat de Wessex, ai cărui domnitori aveau să înfăptuiască mai târziu unirea întregii Anglii. În ceea ce privește Anglia de Răsărit, regele Offa își împlinise cu multă vrednicie datoria. În lunga sa domnie izbutise de mai multe ori să-i biruiască pe mercieni, uneori cu ajutorul Wessexului, iar în anul 838 învinsese un dușman nou și încă necunoscut, pe vikingii danezi care-i atacaseră țara dinspre miazănoapte. Însă regele era deja foarte înaintat în vârstă, și singurul său fiu, pe nume Fremund, alesese să lepede slava lumească pentru a se călugări⁶. Văzând că nu are urmaș pe tron și fiind îngrijorat peste măsură de soarta țării sale, regele se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu pentru a-i trimite un moștenitor vrednic. În măhnirea și în neliniștea sa, Offa a hotărât până la urmă să facă un pelerinaj la Locurile Sfinte, nădăjduind că în felul acesta Dumnezeu îi va împlini dorința.

³ Phillips, Andrew, *The Lighted Way: Orthodox Christian Perspectives for The Third Millenium*, The English Orthodox Trust, Seekings House, Felixstowe, England, 1999, p. 45

⁴ Până și numele lui Edmund s-a dovedit a fi o prevestire, căci în limba engleză veche el înseamnă „binecuvântată apărare,” iar Edmund cu adevărat s-a arătat a fi un neînficat și binecuvântat apărător al poporului său.

⁵ Mackinlay, Fr. J.B., *St Edmund King and Martyr*, Art and Book Company, 1893, p. 27, apud. Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 46

⁶ Fremund, care a dus viață sihăstrească, avea să fie omorât de către păgânii danezi în anul 866, fiind prăznuit ca mucenic la 11 mai.

A pornit așadar în anul 853 spre Țara Sfântă, și în drumul său s-a abătut mai întâi prin Saxonia, la ruda sa Alcmund, unde, după cum spun cronicarii, l-a întâlnit și pe Edmund. Atât de uimit a fost Offa de înțelepciunea și de curăția tânărului bărbat, încât cu multă bucurie a înțeles de îndată că acela era urmașul pe care i-l trimisese Dumnezeu, și răspunsul la toate rugăciunile lui. De aceea, în fața tuturor nobililor englezi care-l însoțeau, Offa i-a făgăduit lui Edmund inelul său de rege, iar apoi a plecat mai departe la Ierusalim. Nu știm mai multe despre pelerinajul evlaviosului domnitor, decât că a ajuns cu bine la Mormântul Domnului și că la întoarcere s-a oprit și în capitala Imperiului Roman, la Constantinopol, pentru a se închina Lemnului Sfintei Cruci, adus acolo de către Sfânta Elena în veacul al IV-lea. Aici, regele a primit și o bucatică din Sfânta Cruce, care mai târziu avea să-i fie dată lui Edmund. La scurtă vreme după ce a plecat din Constantinopol, bătrânul rege s-a îmbolnăvit și, istovit de lunga sa călătorie, s-a oprit la mănăstirea Sfântului Gheorghe din Dardanele. Aici și-a dat împăcat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, după ce mai întâi s-a împărtășit și i s-a făcut Sfântul Maslu. Înainte de a-și da ultima suflare, Offa a întărit din nou în fața tuturor alegerea pe care o făcuse ca Edmund să-i fie urmaș pe tronul Angliei de Răsărit. După moartea lui, nobilii s-au întors în grabă în Saxonia, unde i-au vestit lui Alcmund ultima dorință a vărului său. Deși întristat, căci Edmund era încă foarte tânăr, Alcmund i-a îngăduit fiului său să plece și astfel, în anul 855, tânărul de doar 14 ani pornea spre pământul moșilor și strămoșilor săi.⁷

Urcarea sfântului pe tronul Angliei de Răsărit

Ajuns pe coasta Angliei după o călătorie de mai multe zile, Edmund a fost întâmpinat de episcopul locului, Hunbert, care deja auzise de moartea bătrânului domnitor și de urmașul pe care acesta și-l alesese. Se spune că la sosirea lui Edmund, Dumnezeu a arătat un nou semn al sfințeniei tânărului domn, căci din locul în care acesta a pășit pe țărnam, de îndată a fâșnit un izvor de apă. Aceasta a încredințat pe toți câți

⁷ Nu trebuie să ne mire vârsta fragedă a lui Edmund, căci în acele vremuri nu era neobișnuit ca regii să se urce de foarte tineri pe tron.

erau acolo că tânărul fusese ales de Însuși Dumnezeu pentru a-și cârmui poporul cu cinste și cu dreptate⁸. După aceasta, Edmund s-a îndreptat mai întâi spre Attleborough, capitala de atunci a regatului, unde a fost primit de căpeteniile engleze ca urmaș al regelui Offa. La puțin timp după aceasta, tânărul a plecat împreună cu episcopul Hunbert în Wessex, pe atunci cel mai puternic dintre regatele engleze, pentru a se întâlni acolo cu regele Ethelwulf. Ajuns la Winchester, capitala Wessexului, în toamna anului 855, tânărul domnitor a luat parte la o mare adunare ținută în acel oraș, în care cei ce erau de față au jurat să lupte până la moarte împotriva noului dușman care amenința pământurile engleze, sălbaticii vikingi păgâni. La această adunare, Edmund a legat o prietenie strânsă cu fiul regelui Ethelwulf, pe nume Alfred, care pe atunci era doar un băiat. Mai târziu, Alfred avea să ajungă cel mai mare dintre regii Angliei, cel care a pus temeliiile unui regat englez unit și puternic și a izbutit să ridice de pe pământurile Angliei nemilosul jug viking.

Apoi, după ce a dobândit în felul acesta sprijinul Wessexului, Edmund s-a întors la Attleborough, unde în ziua de Crăciun a anului 855 căpeteniile engleze l-au recunoscut drept conducător. Mai rămânea însă drum lung până ce Edmund să poată fi încoronat rege, căci poporul încă nu auzise de noul domnitor. Pe lângă aceasta, stăpânirea lui se întindea doar asupra părții de miazănoapte a regatului, cealaltă parte aflându-se sub cârmuirea Wessexului. Din această pricină, Edmund a început să călătorească prin întreaga țară în lung și-n lat, căutând să dobândească sprijinul și încrederea poporului. Vreme de un an de zile a străbătut fără odihnă regatul, ajungând să câștige, prin bunătatea și înțelepciunea lui, dragostea oamenilor. Mai ales, domnitorul strălucea prin credința lui nestrămutată în Dumnezeu și prin marea sa evlavie, căci deja învățase, sub îndrumarea episcopului Hunbert, întreaga Psaltire pe de rost. Avea de asemenea o mare dragoste pentru numele Mântuitorului Hristos, dragoste care avea să-l însoțească până la moarte. În scurtă vreme, întreaga țară a ajuns să vuiască de știrile despre noul rege, care se trăgea din familia domnitoare engleză și purta pe deget inelul bunului rege Offa. De bună seamă că toți

⁸ Locul în care a pășit Edmund pe țărnam se numește până azi „Capul Sfântului Edmund,” și izvorul din acel loc este socotit făcător de minuni.

auziseră chipul minunat în care fostul lor domnitor îl alesese pe Edmund ca urmaș pe tronul său, și de aceea în scurt timp întregul popor l-a primit pe Edmund cu bucurie ca domn al său. Astfel, în ziua de Crăciun a anului 856, episcopul Hunbert l-a uns rege pe tânărul bărbat, iar apoi, sub privirile pline de bucurie ale oamenilor, a așezat pe capul lui coroana de domnitor. Potrivit slujbei de încoronare din acele vremuri, sfântul a jurat cu mâna pe cruce în fața întregului popor zicând: „În numele Sfintei Treimi, fie ca în toate zilele vieții mele, Biserica lui Dumnezeu și poporul creștin să fie ținute în pace, cinste și onoare. Iar toată răpirea și orice fel de nedreptate să le fie oprite tuturor supușilor mei, și dreptatea și mila să fie păzite în toate judecățile, pentru ca și Marele și Milostivul Dumnezeu să ne ierte pe noi pe toți cu mila Lui cea pururea-fiitoare.”⁹

După urcarea sa pe tron, sfântul a început să se ostenească cu timp și fără timp pentru binele poporului său. Ajutat de mai mulți oameni de încredere, dintre care cel mai de seamă era episcopul Hunbert, Edmund își cârmuia țara cu înțelepciune, iar oamenii se bucurau nespus că Dumnezeu le trimisese un asemenea rege blând și plin de credință. Într-adevăr, atât de pătruns era sfântul de datoria pe care o avea înaintea lui Dumnezeu și a poporului său, încât întreaga sa viață a rămas necăsătorit și feciorelnic, căci, după cum spune Sfântul Apostol Pavel, „a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibă dulceața cea trecătoare a păcatului.”¹⁰ Despre domnia lui Edmund, Abbo din Fleury vorbește în cuvinte minunate: „Edmund cel Binecuvântat, Regele Angliei de Răsărit, era înțelept și vrednic, și înălțat între cinstiții slujitori ai Preaputernicului Dumnezeu. Era smerit și neprihănit și a rămas atât de neclintit încât nu s-a întors vreodată spre patimi rușinoase, și nici nu și-a pătat cinstea în vreun fel, ci mereu lua seama la adevărata învățătură. Era milostiv cu cei săraci și cu văduvele, întocmai ca un părinte, și cu bunăvoință își îndruma poporul mereu spre dreptate, și îi pedepsea pe cei cruzi și trăia fericit în adevărata credință.”¹¹

⁹ Mackinlay, Fr. J.B., *op. cit.*, pp. 65-66, apud. Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 52

¹⁰ Evr. 11, 25

¹¹ Abbo din Fleury, *op. cit.*

Năvălirea vikingilor

Însă după aproape zece ani de domnie, în care Edmund și-a cârmuit poporul cu pace și dreptate, sporind în înțelepciune și virtute, în micul regat al Angliei de Răsărit a izbucnit dintr-odată furtuna. 20.000 de vikingi danezi sălbatici, însetați de sânge și bogății, au coborât din corăbiile lor pe coastele Angliei de Răsărit, avându-l în frunte pe sângerosul Ingvar, împreună cu cei doi frați ai săi, Ubba și Halfdan. Vikingii, neam nordic păgân și de o mare cruzime, se trăgeau din pământurile Scandinaviei, și de la sfârșitul veacului al VIII-lea începuseră să pustiască cu tot mai mare sălbăcie coastele Angliei și ale Irlandei, în căutare de comori și de avere. Până atunci, atacurile lor aveau ca scop mai ales jaful și prada, și de aceea ei își îndreptau atenția îndeosebi spre mănăstirile bogate și lipsite de apărare care se aflau pe malul mării. Năvălind ca niște lupi din corăbiile lor iuți și ușoare, vikingii nu rămâneau niciodată prea mult în pământurile Angliei, ci se întorceau în țările lor după ce-și dobândeau prada dorită. De această dată însă lucrurile se schimbaseră, căci păgânii aveau de gând să cucerească țara în întregime, și atacul lor era mai grozav ca niciodată.

Cu toate acestea, vikingii nu râvneau regatul Angliei de Răsărit, care era slab și sărac, ci mult mai bogatul regat al Northumbriei, în care se aflau cele mai mari și mai cunoscute mănăstiri engleze. Păgânii coborâseră pe coastele Angliei de Răsărit doar pentru a fura caii și nutrețul de care aveau nevoie pentru a ataca puternicul regat din nord. Prins pe nepregătite, Edmund a putut face puține lucruri pentru a-și apăra țara. Nu știm aproape nimic despre felul în care a făcut aceasta, decât că tânărul domnitor, care avea deja 24 de ani, a izbutit să scape de mai multe ori ca prin minune din mâinile păgânilor. După nici un an de stat în Anglia de Răsărit, aceștia și-au început atacul asupra Northumbriei, și deja în iarna anului 866 izbutiseră să îngenuncheze întreaga țară, înfrângând în primăvara anului viitor și cea din urmă împotrivire engleză. Regatul Northumbriei ajunsese în stăpânirea lor, și avea să rămână astfel pentru mulți ani de atunci înainte.

Văzând primejdia care le amenința țara, englezii s-au adunat de îndată pentru a pune la cale un plan de apărare, și când vikingii au atacat în toamna anului 868 Mercia, o uriașă oaste engleză le-a ieșit în întâmpinare. În fruntea ei stătea Ethelred, regele Wessexului, care-l avea alături pe fratele său mai tânăr, Alfred, și pe Sfântul Edmund. Văzând mulțimea englezilor, danezii au fugit speriați și, ca răzbunare, au pustiit toate marile mănăstiri din Northumbria. Au fost distruse atunci Lindisfarne, Coldingham, Jarrow, Wearmouth și Whitby, și o mulțime nenumărată de călugări și călugărițe a fost trecută prin ascuțișul sabiei. La Coldingham, de pildă, a primit cununa muceniciei Sfânta Ebbe cea Tânără, împreună cu toată obștea ei. Nici nu e de mirare că Sfântul Abbo, scriind în anul 985, îi numea pe vikingi „ostașii lui Antihrist.”

Între timp, Edmund se ostenea neobosit pentru a ridica o apărare cât mai puternică împotriva vikingilor, căci simțea că țara avea să-i fie atacată din nou. Deși își dădea seama că puterile lui era mult prea mici pentru a putea face față păgânilor, totuși credinciosul domnitor s-a îngrijit să ridice întărituri de pământ pentru a-și apăra țara, adunând totodată cât mai multă oaste. Și într-adevăr, presimțirile lui s-au adevărit în vara anului 869, când uriașa oaste a vikingilor a năvălit din nou asupra țărișoarei lui Edmund. Se pare că păgânii Ingvar și Ubba își împărțiseră oamenii în două, și în felul acesta au năvălit în Anglia de Răsărit din două părți. Una dintre oști a atacat pe uscat dinspre miazănoapte, pustiind pe drum mănăstirile Merciei de răsărit: Bardney, Thorney, Peterborough și Ramsey – la Peterborough omorând 85 de călugări împreună cu starețul lor, Headda. În acest timp, cealaltă oaste a intrat „vâslind în Anglia de Răsărit”¹², după cum spune Sfântul Abbo, și au atacat mai întâi mănăstirea din Crowland, unde au mucenicit 81 de călugări, printre care și pe bătrânul stareț Teodor, pe care l-au înjunghiat în fața altarului. Apoi și-au vărsat mânia asupra celorlalte mănăstiri aflate în mlaștinile Angliei de răsărit, la Soham și Ely, omorând și acolo călugări nenumărați. Despre mănăstirea de maici din Ely, un vechi cronicar englez vorbește în cuvinte mișcătoare: „Îndrăznețele fecioare ale lui Hristos, fiicele celor mai de văză familii saxone ale

¹² Ibidem.

Angliei, au fost jertfite celor mai crude munci păgânești, și în curând flăcările au înghițit toate clădirile de pe Insula Ely.”¹³

Văzându-se cuprins din două părți, Edmund a hotărât să atace mai întâi oastea care năvălise pe uscat. Aceasta se așezase la Thetford, unde găsisese loc bun de iernat, și acolo a lovit Edmund târziu în toamna anului 869. Vreme de șapte ore bătălia s-a purtat fără oprire, cu multă vărsare de sânge de ambele părți, și până la urmă englezii au ieșit biruitori. Prețul biruinței s-a dovedit a fi însă unul foarte mare, căci Edmund pierduse în luptă aproape întreaga oștire. Pe lângă aceasta, cealaltă oaste vikingă se apropia cu pași repezi, și din pricina aceasta Edmund s-a văzut nevoit să se retragă în grabă în locul numit Haegilisdon¹⁴. Aici, a încercat din nou să găsească o cale pentru a-și apăra țara de cotoșitorii păgâni.

Mucenicia sfântului

Lucrurile păreau însă fără ieșire. Domnitorul pierduse în luptă pe cei mai buni și mai viteji dintre ostașii săi, iar păgânii se apropiau de el cu puteri noi și proaspete. Ingvar trebuie să-și fi dat seama de asta, căci a trimis regelui englez o solire de pace. Aceasta venea însă cu un preț. Edmund trebuia să se supună regelui păgân, recunoscându-l ca stăpân, și să-i dea jumătate din avere: „Ingvar, regele nostru, cutezător și biruitor pe mare și pe uscat, are stăpânire asupra multor popoare, și acum a venit în această țară cu oștirea lui pentru a ierna aici împreună cu oamenii săi. Îți poruncește să împarți cu el de îndată bogățiile tale ascunse și averile strămoșești, și să fii supus (vasal) lui, dacă vrei să rămâi în viață, căci nu ai putere ca să i te împotrivești.”¹⁵

Auzind cuvintele pline de înfumurare ale solului, Edmund l-a chemat de îndată pe episcopul său credincios, Hunbert¹⁶, pentru a se sfătui cu el. Deja albit de ani, episcopul se temea pentru viața tânărului rege, și de aceea l-a îndemnat să primească cererile păgânilor și să se

¹³ Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 55

¹⁴ În satul Hoxne de astăzi.

¹⁵ Abbo din Fleury, *op. cit.*

¹⁶ Deși Abbo nu ne spune numele acestui episcop, putem bănui că nu putea fi altul decât Hunbert, deși acesta era deja foarte bătrân.

supună lor. Vikingii erau mult prea puternici, spunea el, și deja stăpâneau aproape întreaga țară. Altfel, singura scăpare ar fi fost fuga.

Însă Edmund ardea de dragoste pentru țară și pentru credință, și de aceea nu a putut să primească nici unul dintre sfaturile episcopului. El era rege creștin, și nu putea nici măcar gândi să se supună unui necredincios. De aceea i-a răspuns lui Hunbert cu glas hotărât și sigur: „Iată, episcopo, bietul popor al acestei țări suferă deja în chip rușinos. Mai degrabă aş muri luptând pentru ca poporul meu să stăpânească în continuare pământul lui de naștere.» Episcopul a spus: «Iată, iubite rege, poporul tău zace mort. Nu ai oameni ca să poți lupta, și pirații vor veni și te vor lega de viu. Scapă-ți viața fugind sau scapă-te pe tine însuși supunându-te lor.» Atunci regele Edmund a răspuns, căci era viteaz peste măsură: «Aceasta o voiesc și o doresc din toată inima mea, ca să nu rămân eu singur viu după ce iubiții mei supuși vor fi omorâți în paturile lor împreună cu copiii și soțiile lor de către acești pirați. Nu mi-a stat niciodată în fire să fug. Mai degrabă aş muri pentru țara mea, dacă nevoia o cere. Atotputernicul Dumnezeu știe că nu mă voi lepăda niciodată de închinarea la El, nici de dragostea adevărului Lui. Dacă mor, trăiesc.»¹⁷ Apoi, întorcându-se către solul păgân, Edmund i-a spus acestuia neînfricat: „Du-te acum degrabă și spune-i crudului tău domnitor: «Nicăând în viața aceasta nu se va supune Edmund lui Ingvar, căpetenia păgână, dacă acesta nu se va supune el mai întâi credinței în Mântuitorul Hristos.»”¹⁸

Cu aceste cuvinte răsunând încă în urechi, păgânul s-a întors la stăpânul său și i-a vestit răspunsul lui Edmund. Mâniat de îndrăzneala creștinului, Ingvar a pornit cu toată oștirea spre Haegilisdun. Între timp, bunul domnitor le dăduse drumul oamenilor săi, iar el se dusese în bisericuța din apropiere pentru a se ruga lui Dumnezeu. Știa ce avea să urmeze, și de aceea nu-și luase armele cu el, căci nu vroia să spurce cu sânge locașul lui Dumnezeu. Când păgânii furioși s-au năpustit în biserică, l-au găsit pe sfântul domnitor rugându-se liniștit, cerându-i lui Dumnezeu să-l întărească în chinuri și să trimită pace și izbăvire poporului său. Cu sălbăticie s-au aruncat asupra regelui

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem.

îngenuncheat, și au început să-l chinuie și să-l batjocorească. Despre cele ce au urmat, Sfântul Abbo ne vorbește în cuvinte cutremurătoare: „Necredincioșii l-au legat pe Edmund și l-au batjocorit cu nerușinare, și l-au bătut cu bâtele. Apoi l-au dus pe credinciosul rege la un copac tare, și l-au legat cu lanțuri grele, și l-au bătut vreme îndelungată cu biciul. Între loviturile de bici, Edmund chema cu adevărată credință numele Mântuitorului Hristos. Din pricina credinței lui, din pricină că Îl chema pe Hristos, păgânii s-au aprins cumplit de mânie. Atunci au început să-și arunce sulilele asupra lui, de parcă s-ar fi jucat, până ce l-au acoperit în întregime cu loviturile lor, după cum fusese [chinuit] și Sfântul Sebastian. Când Ingvar, necredinciosul pirat, a văzut că cinstitul rege nu se leapădă de Hristos, ci cu nestrămutată credință cheamă mereu numele Lui, a poruncit ca capul lui Edmund să fie tăiat, și păgânii au făcut aceasta. Căci în vreme ce el încă Îl chema pe Hristos, păgânii l-au dus pe sfântul bărbat pentru a-l da morții, și cu o singură lovitură i-au tăiat capul, și sufletul lui a plecat bucuros spre Hristos.”¹⁹ Era ziua de 20 noiembrie a anului 869.

În apropiere, ascuns bine în niște tufișuri, credinciosul spătar al lui Edmund privea cu lacrimi în ochi chinurile viteazului său domnitor. Tot el a văzut cum păgânii, chiuind cu glasuri sălbatice și bucurându-se de moartea regelui englez, au aruncat capul sfântului în niște tufișuri înalte, pentru a nu fi găsit de supușii săi. Apoi, sărbătorindu-și fapta nelegiuită, s-au îndepărtat în corăbiile lor, pentru a pustii țara rămasă fără rege.

La scurt timp după aceasta, oamenii credincioși din împrejurimi s-au apropiat plângând cu durere multă, și au luat cu mare cinste trupul iubitului lor domnitor și l-au așezat într-un sicriu de lemn. Apoi, au început să caute capul sfântului, pentru a-l putea îngropa alături de trup. Se zice că vreme de patruzeci de zile au căutat în zadar cinstitele moaște, și când deja ajunseseră la capătul puterilor, au început să strige deznădăjduiți: „Unde ești? Unde ești?” Iar atunci minune s-a petrecut, căci Dumnezeu a vrut să le arate că îl primise pe binecredinciosul domnitor ca pe un mucenic și plăcut al Său. La strigătele îndurerate

¹⁹ Ibidem.

ale oamenilor s-a auzit răspuns limpede venind dinspre pădure: „Aici! Aici!” Și astfel, cu lacrimi de bucurie în ochi, oamenii au alergat spre locul din care veneau strigătele, și cu uimire au găsit acolo un lup care ținea între labe cinstitul cap al mucenicului. Din porunca lui Dumnezeu, lupul păzise răbdător capul toate aceste zile. „Apoi, oamenii locului au așezat capul împreună cu trupul și l-au îngropat în grabă, cum au putut mai bine, și în curând au înălțat o mică bisericuță deasupra lor.”²⁰ De-abia după ce rămășițele sfântului au fost așezate în mormânt, lupul s-a întors liniștit în pădure.

Moaștele și cinstirea sfântului

Însă minunea petrecută cu lupul s-a arătat a fi o adevărată prevestire, căci după cum acesta fusese îmblânzit prin puterea lui Edmund, tot la fel în scurtă vreme alți lupi, mai sălbatici, aveau să fie îmblânziți și aduși la credință prin rugăciunile și jertfa sfântului domnitor. Astfel, după moartea acestuia, vikingii, numiți și „lupii mării”, au început să prade fără milă țara, până când la sfârșitul anului 870 o puternică oaste a Wessexului le-a ieșit în întâmpinare. În fruntea ei se afla regele Ethelred, care-l avea alături pe Alfred, fratele lui. Însuflețiți de moartea mucenicească a lui Edmund, englezii au luptat cu mare vitejie și au izbutit să-i înfrângă pe păgâni. La mai puțin de un an după aceasta, Ingvar murea pe câmpul de luptă, iar Ubba era nevoit să fugă din țară. Lucrurile începeau deja să se schimbe pentru englezi, care dobândiseră în cer un mare mijlocitor pentru neamul lor. Când peste puțini ani vikingii s-au întors din nou în Anglia, cu o oaste și mai puternică, Alfred, ajuns între timp rege, le-a ieșit iarăși în întâmpinare. După mai multe lupte pierdute, tânărul rege a izbutit să câștige în vara anului 878 o răsunătoare biruință asupra păgânilor, omorându-l pe Ubba pe câmpul de luptă. La scurtă vreme după aceasta, Guthrum, noul conducător al vikingilor, primea împreună cu toți supușii lui botezul creștin. De bună seamă, aceasta a fost cea dintâi mare minune a lui Edmund, faptul că la mai puțin de zece ani după moartea sa,

²⁰ Ibidem.

vikingii care îl omorâseră pentru Hristos primeau credința creștină. Cu adevărat, sângele mucenicului adusese roadă însutită.

Dar să ne întoarcem acum la trupul omului lui Dumnezeu. După îngroparea lui, în mica bisericuță de lemn care fusese ridicată deasupra mormântului său au început să se petreacă minuni. Câteodată, noaptea, oamenii vedeau un stâlp de foc strălucind până la cer în acel loc. Apoi, într-una din nopți, doi oameni au ajuns obosiți la micul lăcaș. Unul era orb din naștere, iar celălalt îi purta de grijă. Se rătăciseră în întunericul nopții și s-au bucurat mult găsind un loc de adăpost. În timp ce dormeau, însă, au fost treziți dintr-odată de o lumină orbitoare care se înălța deasupra lor până la cer. Dimineața, orbul a văzut pentru întâia dată lumina soarelui, și cu bucurie și-a dat seama că fusese tămăduit. În scurtă vreme, vestea despre această minune s-a răspândit pretutindeni, și oameni mulți au început să vină să se închine la moaștele domnitorului. Deja Edmund era socotit sfânt și chiar Alfred, prietenul lui bun, a poruncit să se bată monede cu chipul mucenicului, pe care scria: „Sfântul Edmund Regele.”

Însă de-abia în anul 902 a ajuns sfântul să fie cinstit pretutindeni. În acel an, episcopul Londrei a hotărât să mute trupul mucenicului într-un loc mai de cinste, și a ales pentru aceasta vechea mănăstire din Bedricsworth²¹. Deși distrusă de vikingi, mănăstirea adăpostea preoți de mir care puteau să îngrijească cinstitele moaște. Astfel, după ce mai întâi a zidit un paraclis în cinstea lui Edmund, episcopul, însoțit de mulțime de popor, s-a îndreptat spre bisericuța de lemn pentru a aduce rămășițele sfântului. Iar atunci altă minune s-a petrecut, căci Dumnezeu a vrut să arate din nou slava cu care îl învrednicise pe plăcutul Său. Astfel, când oamenii au deschis sicriul, au găsit nu oase goale, cum se așteptau, ci trupul întreg și neputrezit al mucenicului, care răspândea o mireasmă îmbătătoare. „Edmund era întreg de parcă ar fi fost viu, cu trup curat, iar gâtul lui, care fusese înainte tăiat, se vindecase. Doar ca un fir roșu de mătase de jur împrejurul gâtului mai arăta oamenilor felul în care fusese omorât. De asemenea, rănila pe

²¹ Această mănăstire a fost întemeiată în anul 637 de Sfântul Sigebert, un alt rege mucenic al Angliei de Răsărit, primul dintre regii englezi care a primit haina călugărească.

care cruzii păgâni le făcuseră trupului său prin nenumăratele lovituri de sulită fuseseră vindecate de către Dumnezeu cel ceresc.”²² Astfel scria, în anul 985, Sfântul Abbo din Fleury, care adăuga: „Și Edmund zace astfel nestrucăt până în zilele noastre, așteptând învierea și slava veșnică. Trupul lui, care zace neputrezit, ne spune că a trăit feciorelnic în lumea aceasta, și că cu o viață curată s-a dus la Hristos.”²³ La scurt timp după aceasta, lângă moaștele sfântului s-a așezat o văduvă foarte credincioasă, pe nume Oswyn, care îngrijea cu mare evlavie trupul domnitorului, tăindu-i în fiecare an, în Joia Mare, unghiile și părul.

După mutarea moaștelor, mănăstirea din Bedricsworth a ajuns în scurt timp la mare slavă. Atât de mare era cinstirea sfântului în popor, încât biserica în care odihneau moaștele lui a fost în întregime împodobită cu aur și argint, iar mănăstirea a ajuns să fie numită St. Edmundstowe, adică „locul sfânt al lui Edmund.” În anul 929, la mănăstire a venit însuși rege Angliei, Ethelstan, pentru a se închina sfântului mucenic. Printre alții, regele era însoțit și de sfetnicul său, tânărul călugăr Dunstan, care avea să ajungă mai târziu unul dintre cei mai mari arhiepiscopi de Canterbury. Dunstan a aflat atunci povestea muceniciei sfântului din chiar gura bătrânului spătar al lui Edmund, care fusese martor la moartea lui, și care avea atunci aproape 100 de ani. Apoi, mult mai târziu, la trei ani înainte de a muri, Dunstan avea să-i povestească Sfântului Abbo mărturia spătarului.

Din această vreme ni s-au păstrat mai multe minuni petrecute la moaștele omului lui Dumnezeu. Odată, de pildă, șapte hoți s-au înțeles să prade mănăstirea, atrași de bogățiile pe care poporul le aducea la sfântul lăcaș. Neștiind pe unde era mai ușor de intrat în biserică, s-au hotărât să încerce fiecare prin alt loc. Însă nici nu s-au apucat bine de lucru, că puterea lui Dumnezeu i-a oprit dintr-odată pe toți și au rămas astfel nemișcați, ținuți parcă de o mână nevăzută, fiecare în locul în care se afla. Dimineața, când oamenii au venit la biserică, nu știau dacă să plângă sau să râdă, văzând un hoț agățat pe acoperiș, altul stând cu un ciocan în fața ușii, altul încercând să spargă fereastra, iar altul săpând pe dedesubt.

²² Ibidem.

²³ Ibidem.

Apoi, în anul 950, moaștele au fost așezate într-o nouă raclă, mai bogată și mai frumoasă, și din nou trupul s-a arătat a fi nestricat. La puțin timp după aceasta, un om de neam mare, mândru și necredincios, a venit la mănăstire bătându-și joc de sfânt și cerând să i se arate moaștele, căci nu credea că sunt întregi. „Dar de îndată ce a văzut trupul sfântului a înnebunit, și a început să răcnească groaznic, și s-a sfârșit nenorocit de o moarte cumplită.”²⁴

În anul 990, episcopul Londrei a hotărât să găsească un călugăr care să se îngrijească de cinstitele moaște, căci preoții căsătoriți nu duceau o viață vrednică de chemarea lor. Pentru aceasta l-a ales pe călugărul Ailwin, care avea o dragoste și evlavie fără margini pentru Edmund. Atât de mare era îndrăzneala călugărului către sfânt, încât acesta adesea vorbea cu el de parcă ar fi fost față către față. Când în 1010 vikingii păgâni au năvălit din nou în Anglia, Ailwin s-a temut pentru moaștele sfântului și a hotărât să le mute la Londra. Intrând în oraș cu racla în care se găsea trupul omului lui Dumnezeu, călugărul a fost întâmpinat de episcopul locului împreună cu mulțime nenumărată de popor. Toți erau peste măsură de bucuroși că se învredniciseră să primească în orașul lor un așa mare plăcut al lui Dumnezeu. Iar dragostea lor nu a rămas nerăsplătită, căci numai în acea zi la moaștele sfântului s-au petrecut 18 vindecări minunate: orbii își căpătau vederea, surzii auzul, mușii vorbirea, slăbănogii umblau și toți neputincioșii primeau izbăvire de bolile lor. Vreme de trei ani, moaștele au rămas în mare cinste în biserica Sfântului Grigorie cel Mare din Londra, și atâtea minuni s-au petrecut la ele, încât oamenii veneau neîncetat de la mari depărtări pentru a se închina la mucenicul lui Hristos. Cu adevărat, începând din această vreme, Edmund poate fi socotit ca ocrotitorul și apărătorul întregii Anglii.

În anul 1013 Ailwin a socotit că primejdia trecuse și s-a întors cu trupul sfântului la St. Edmundstowe. Cu mare greutate a izbutit să părăsească Londra, căci oamenii nu vroiau nicidecum să se lipsească de așa o mare mângâiere de la Dumnezeu. Însă nici n-a apucat bine să așeze trupul mucenicului în mănăstire, că vikingii au atacat din nou pe neașteptate regatul englez. De astă dată în fruntea lor se afla un

²⁴ Ibidem.

păgân de o cruzime cu totul neobișnuită, pe nume Sven, care își omorâse tatăl pentru a se urca pe tron. Înfrângând de mai multe ori oastea engleză, Sven a pus peste bietul popor un bir uriaș. Când Ailwin a auzit că și mănăstirea lui trebuia să plătească, a fost cuprins de mare tulburare, căci până atunci locașul fusese scutit de orice dări. Măhnit, a început să se roage cu credință sfântului, și în timpul rugăciunii a adormit. În vis i s-a arătat domnitorul, „strălucind și plin de slavă, cu haine albe ca zăpada”²⁵, și i-a spus să meargă la Sven și să-i spună să nu pună bir asupra mănăstirii, „căci sunt un apărător grozav al poporului meu.”²⁶ Când s-a trezit, Ailwin s-a supus ascultător poruncii sfântului și fără frică s-a dus în tabăra păgânilor, cerând să vorbească cu regele lor. Când Sven a auzit cuvintele călugărului a început să râdă în hohote, și l-a izgonit mânios cu cuvinte de ocară și batjocură. În noaptea următoare însă, păgânul murea în chinuri groaznice, strigând înspăimântat că Edmund îl lovise cu sulița. Pentru a doua oară după moartea sa, mucenicul își izbăvea țara de furia păgânilor vikingi.

Canute (Knut), fiul lui Sven, care i-a urmat acestuia pe tron, a tras învățătură din moartea tatălui său. Ca ispășire pentru păcatele lui, regele a întemeiat în anul 1020 o nouă mănăstire pentru moaștele sfântului, cunoscută drept Bury St. Edmunds, pe care a înzestrat-o cu mari bogății²⁷. În scurtă vreme călugării au zidit o mare biserică de piatră în care au așezat trupul sfântului mucenic. La mutarea moaștelor în noua biserică a luat parte regele Canute, împreună cu Ailwin, care ajunsese episcop, și mulțime nenumărată de popor. Trupul sfântului era tot nestricat, și binecredinciosul domnitor purta încă pe piept bucățița din Sfânta Cruce pe care regele Offa o primise cu aproape trei sute de ani în urmă în dar din Constantinopol.

De trei ori au mai fost văzute după aceasta întregi moaștele sfântului. Prima dată a fost în 1050, când o femeie mută care se vindecase prin mijlocirea lui Edmund l-a văzut de trei ori pe sfânt în vedenie, spunându-i că sicriul de lemn în care se găsea trupul lui a

²⁵ Phillips, Andrew, *op. cit.*, p. 66

²⁶ Ibidem, p. 66

²⁷ Pe locul mănăstirii s-a ridicat mai târziu orașul Bury St. Edmunds, al cărui nume înseamnă chiar „orașul Sfântului Edmund.”

început să putrezească și trebuie schimbat. Starețul de atunci al mănăstirii, Leofstan, s-a îndoit la început de cuvintele femeii, însă până la urmă a fost înduplecat de stăruința ei. Când mormântul a fost deschis, o mireasmă minunată s-a răspândit în întreaga biserică, și călugării au văzut cu uimire că într-adevăr carii roseseră o parte din sicriu. Mai târziu, acest stareț Leofstan a poruncit să fie îngropat alături de văduva Oswyn și de episcopul Ailwin, la picioarele sfântului. Apoi, trupul a mai fost văzut întreg în anul 1095, când a fost mutat într-o nouă raclă, și iarăși în 1198, când după un foc mare care a mistuit mănăstirea a fost cercetat din nou. Era încă nevătămat și făcător de minuni, căci mulți bolnavi au primit atunci vindecare.

La mai puțin de douăzeci de ani după aceasta însă, în 1217, niște ostași francezi au furat moaștele și le-au dus în orașul Toulouse, unde le-au așezat într-un paraclis din catedrala orașului. Când după câțva timp trupul sfântului a fost cercetat din nou, nu s-au mai găsit moaștele întregi, ci doar sfintele sale oase, galbene ca ceara și răspândind bună mireasmă. Acest lucru s-a petrecut de bună seamă din rânduiala lui Dumnezeu, însă poate și din pricină că atâtea mâini nelegiuite se atinseseră fără evlavie de trupul sfântului. Moaștele lui au rămas apoi la Toulouse până la începutul veacului trecut, și Edmund a ajuns să fie socotit unul dintre ocrotitorii orașului.

În acest timp, în Anglia evlavia față de sfânt a început să scadă tot mai mult în rândul poporului. „Cu cât înaintăm în veacul al XII-lea și mai departe,” spunea un părinte ortodox englez, „cu atât mai mult se pare că harul de la mormântul Sfântului Edmund a secat, sau, mai bine zis, că a secat sincera cinstire a oamenilor față de sfânt.”²⁸ Din această pricină, tot mai puține minuni au avut loc la mănăstirea din Bury St. Edmunds, până când în anul 1539, la reforma anglicană, regele Henric al VIII-lea a distrus mănăstirea și a poruncit ca Edmund să fie scos de tot din rândul sfinților englezi.

Deși prigonit în acest fel, sfântul domnitor a rămas mai departe în inima și evlavia poporului de rând, care nu l-a uitat nicicând pe ocrotitorul lui ceresc. Apoi, în anul 1848 o nouă întâmplare minunată a însuflețit cinstirea lui Edmund în rândul englezilor. Atunci, vechiul stejar despre

²⁸ Ibidem, p. 69

care bătrânii spuneau că era chiar cel pe care fusese chinuit sfântul, s-a prăbușit sub propria lui greutate. Nimeni nu mai credea povestea bătrânească, însă numărând inelele copacului s-a văzut că vârsta lui era mai mare de o mie de ani. Dar aceasta nu a fost tot. În timp ce tăiau stejarul, oamenii au găsit în chiar inima lui un vârf de lance ruginit înțepenit acolo. Un fior i-a străbătut pe toți și pe ochii lor s-au ivit lacrimile. Țineau în mână chiar una dintre lăncile care străpunseseră în urmă cu mai bine de o mie de ani trupul mucenicului lui Hristos, Edmund.

După aceasta, episcopul de Toulouse a dăruit mai multe părțicele din sfintele moaște diferitor biserici din Anglia, iar apoi, în anul 1901, a dăruit episcopului romano-catolic al Angliei întreg trupul sfântului, păstrând pentru sine doar capul lui. În chip de neînțeles însă, episcopul nu a dus trupul domnitorului în orașul său din Bury St. Edmunds, de unde fusese furat în urmă cu aproape 700 de ani, ci l-a așezat într-o mică biserică din satul Arundel, unde se păstrează închis și necunoscut până în zilele noastre. Și astfel, trupul Sfântului Edmund așteaptă răbdător și smerit vremea în care poporul englez se va întoarce la vechea credință a strămoșilor săi, pentru a-i aduce cinstire după cuviință, ca unui mare sfânt și plăcut al lui Dumnezeu. Căci, după cum spunea în anul 985 Sfântul Abbo din Fleury, „neamul englez nu este lipsit de sfinții Domnului, căci în Anglia zac astfel de sfinți ca acest sfânt rege [Edmund], și Cuthbert Binecuvântatul, și Sfânta Audrey la Ely, și de asemenea sora ei [Werbunga], toți întregi la trup, adevărind credința. Mai sunt de asemenea și mulți alți sfinți englezi, care lucrează minuni multe, după cum este cunoscut peste tot, spre slava Celui Atotputernic, în Care ei au crezut.”²⁹

Pentru rugăciunile Sfântului Mucenic Edmund, ocrotitorul și apărătorul Angliei, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, întoarce poporul englez la dreapta credință și miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin!

²⁹ Abbo din Fleury, *op. cit.*

**Imne închinare Sfântului Edmund din slujba lui,
scrisă în anul 985 de către Sfântul Abbo din Fleury.³⁰**

La vecernia Sfântului Edmund

Bucură-te, rege al anglilor,
Ostaș al Regelui îngerilor,
O, Edmund, floarea mucenicilor,
Întocmai ca trandafirul și liliacul!
Roagă-te neîncetat Domnului
Pentru mântuirea credincioșilor.

La măriri

Saltă tu, Sfântă Biserică a întregului popor englez, că iată ți s-a dat să-l lauzi pe preaslăvitul rege și nebiruitul mucenic Edmund, care biruind pe domnii acestei lumi, s-a dus la cer în mare biruință. O, Sfinte Părinte Edmund, ascultă-i pe cei ce se roagă ție.

La prima miezonoptică

I. Edmund, băiat cu cuget sfânt, se trăgea dintr-un vechi neam de regi. Și Împăratul cel ceresc l-a ales ca să-l aducă în cer și să-l facă împreună-moștenitor Lui. Harul Duhului Sfânt a luminat copilăria sa, căci Duhul Domnului Iisus care sălășluia în el era plăcut Lui.

II. Netrecătoare a fost slava, și mare apărarea noastră, căci unsul lui Dumnezeu, Edmund, a fost ridicat pe tronul țării, și în Biserica lui Dumnezeu a strălucit întocmai ca un stâlp de lumină. Viața lui, slăvită prin virtuți, plină a fost de sfințenie și împodobită de toată cucernicia.

³⁰ Imnele se găsesc (în traducere engleză) la Phillips, Andrew, *op. cit.*, pp. 77-78

III. Sfântul ostaș al lui Hristos, Edmund, plin de Duhul Sfânt, a grăit regelui astfel: Prietenia ta nu-mi pleacă voința și amenințările și chinurile tale nu mă înfricoșează. Căci slăvit este să mori pentru Domnul, mai dulci decât mierea și fagurele sunt pentru mine focul și sabia.

La a doua miezonoptică

Imn: Edmund într-adevăr a grăit, însă Duhul Sfânt vorbea prin buzele lui: Amenințările chinurilor nu mă înfricoșează și prietenia unui rege nu mă face să șovăi. Plăcut este să mori pentru Dumnezeu; o, de mi s-ar dăruia să ajung jertfă lui Dumnezeu!

Imn: Legat cu lanțuri, în chip jalnic este acum batjocorit și legat de copac, și însemnat cu biciul; iar apoi cu bucurie pentru Hristos îmbrățișează multe chipuri de moarte.

Imn: După măsura slavei răsplății, așa crește și durerea, căci ca o țință este așezat și acoperit cu săgeți. Și o mie de morți îmbrățișează, în timp ce cu neconținută bucurie se roagă lui Hristos.

IV. Sfântul Domnului se face tot mai viteaz, pe măsură ce crește durerea; așezat ca o țință, este îngropat acum într-o ploaie de sulite. Și în toate mucenicul stă neînvins și biruitor. Râuri de sânge curg din fiecare mădular al lui, și pe tot trupul lui nu este loc în care să nu fie rană.

V. Ingvar poruncește să fie tăiat capul mucenicului care de-abia mai răsuflă, dar Îl mărturisește pe Hristos. Și astfel Edmund își sfârșește acum mucenicia și bucurându-se merge la Dumnezeu. Tăiat de trup, preasfântul cap răspunde cuvintelor de rugăciune ale oamenilor.

VI. Poporul cel credincios al lui Dumnezeu a pornit pentru a găsi capul despărțit de trup, dar viu încă. Vărsând lacrimi, oamenii spun: Vai, bunule păstor, vai, blândule părinte Edmund, unde ești? Iar Domnul a auzit strigătul celor săraci și a primit suspinele robilor Săi.

La a treia miezonoptică

Imn: Dând drumul gărzii, tiranul a hotărât ca luptătorului lui Dumnezeu Edmund să-i fie tăiat capul; iar acela a cântat imne lui Dumnezeu și bucurându-se și-a trimis sufletul în ceruri.

Imn: O, neînfrântule mucenic! O, Edmund, martor neșovăielnic! Ziua de azi te-a slobozit de pe pământ și te-a dus pe tine biruitor în curțile raiului; mijlocește în cer pentru noi cei ce aici pe pământ suspinăm către tine.

Imn: Poporul credincios al lui Dumnezeu a pornit pentru a găsi capul despărțit de trup, dar viu încă. Vărsând lacrimi, oamenii spun: Vai, bunule păstor, vai, blânde părinte Edmund, unde ești?

VII. Capul mucenicului rostea cuvinte. Iată-l pe cel pe care-l căutați, spune el, iată-mă pe mine, ocrotitorul vostru către Dumnezeu. Blândul părinte s-a milostivit către iubiții săi, pe care i-a mângâiat cu calde cuvinte.

VIII. Minunăta a fost mâna lui Dumnezeu asupra lui. Căci acolo stătea un lup care priveghea cu durere asupra mucenicului. Și oamenii, bucurându-se nespus la vederea minunii, au izbucnit în lacrimi.

IX O, neînfrântule mucenic! O, Edmund, martor neșovăielnic! Ziua de azi te-a slobozit de pe pământ și te-a dus pe tine biruitor în curțile raiului; mijlocește în cer pentru noi cei ce aici pe pământ suspinăm către tine. Strălucind înaintea tronului lui Dumnezeu în preamărita ta haină, te rugăm, iubitorule părinte, mijlocește în cer pentru noi cei ce aici pe pământ suspinăm către tine. O, mucenice, sufletele noastre se înalță către tine în durerea noastră. Plângem pentru păcatele noastre vechi și oftăm din pricina nedreptăților noastre. O, Edmund, rege și mucenic, nădejdea noastră, cu îndurare primește făgăduințele robilor tăi, și nouă, celor ce de pe pământ îți trimitem suspinele noastre îndurerate, dăruiește-ne bucuriile raiului.

Epilog

*Mărturisiți-vă Domnului, că este bun, că în veac este mila Lui.
Să spună cei izbăviți de Domnul, pe care El i-a izbăvit
din mâna vrăjmașului.
Din țări i-a adunat pe ei, de la răsărit și de la apus,
de la miazănoapte și de la miazăzi. (Ps. 106, 2)*

*Nu te teme!, că Eu cu tine sunt; de la răsărit voi aduce
sămânța ta și de la apus te voi aduna. Voi zice miazănoaptei:
„Adu!” și miazăzilei: „Nu opri! Adu-i pe fiii Mei din țara de departe
și pe fiicele Mele de la marginile pământului,
pe toți câți sunt chemați cu numele Meu.” (Is. 43, 6-7)*

*Și vor veni de la răsărit și de la apus,
de la miazănoapte și de la miazăzi și vor șede la masă
întru Împărăția lui Dumnezeu. (Lc. 13, 29)*

Iată că, după mărturia Scripturilor Vechiului și Noului Legământ, Dumnezeu și-a adunat sfinții din toată lumea, de la răsărit și de la apus, de la miazănoapte și de la miazăzi. Și acești sfinți, adunați de la toate marginile pământului, se odihnesc acum, și pururi se vor odihni, în patria cea una a tuturor aleșilor lui Dumnezeu, Împărăția cerurilor, unde toți împreună înalță într-un glas cântare de laudă Preasfintei Treimi.

Iar noi am vrut să scriem, cu ajutorul lui Dumnezeu, viețile câtorva dintre sfinții care au strălucit în pământurile din Apus, anume în Insulele Britanice, în vremea când în acele locuri se mărturisea dreapta credință. Chiar dacă, poate, ei ni se par oarecum străini și numele lor ciudate, totuși nu trebuie să uităm că ei sunt sfinți ai noștri, sfinți ai Bisericii Ortodoxe, și că ei se roagă neîncetat în cer pentru noi și pentru întreaga lume. Și deși necunoscuți nouă până acum, totuși ei sunt cinstiți de

Biserică an de an, alături de toți ceilalți sfinți, în întâia Duminică după Rusalii, Duminica Tuturor Sfinților. Atunci, Biserica Ortodoxă îi prăznuiește pe toți cei ce s-au sfințit în întregul pământ, de la începutul lumii și până astăzi, din toate timpurile și din toate locurile. Iată, de pildă, cum glăsuiește una dintre minunatele cântări ale acestei sărbători: „Pe cei ce s-au luptat cu credință *în toate părțile lumii*, pe Apostoli, pe mucenici, pe preoții cei de-Dumnezeu-înțelepțiți, pe cinstitele femei, pe adunarea cea sfântă, cu sfințite cântări, după datorie, să o laudăm; că cei pământești s-au adunat laolaltă cu cei cerești și prin patimă au câștigat, cu darul lui Hristos, nepătimirea; și acum, ca niște stele strălucitoare luminându-ne pe noi, cu îndrăzneală se roagă pentru sufletele noastre.”¹ Iar o altă cântare, cel puțin la fel de frumoasă ca aceasta, spune așa: „Duhovnicește să prăznuim întru unirea credinței *praznicul cel a toată lumea*, al celor ce din veac au bineplăcut lui Dumnezeu: pe cinstiții patriarhi, soborul proorocilor, podoaba Apostolilor, adunarea mucenicilor, lauda pustnicilor, pomenirea Tuturor Sfinților; că ei se roagă neîncetat să se dăruiască pace lumii și sufletelor noastre mare milă.”² Și între acești sfinți care *s-au luptat în toate părțile lumii*, la loc de cinste stau, de bună seamă, și sfinții care au strălucit în Apus.

Dar nu trebuie să gândim că Biserica lui Hristos îi pomenește pe sfinții Apusului doar o singură dată pe an. Cătuși de puțin! Ci la fiecare slujbă, oricât de neînsemnată ar fi ea, preotul îi cheamă în ajutor și pe acești sfinți, alături de toți ceilalți. Astfel, când dă binecuvântarea de sfârșit, el zice: „Hristos, Adevăratul Dumnezeu nostru, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Sale și *ale tuturor sfinților*, să ne mântuiască și să ne mântuiască pe noi. Amin!” Când rostește aceste cuvinte, preotul cere mijlocirea nu doar a sfinților din Răsărit, ci și a sfinților Apusului.

De aceea, știind că sfinții Apusului sunt sfinții noștri și că ei se roagă cu lacrimi pentru noi în Împărăția cerurilor, alături de toți ceilalți sfinți, să le cerem și noi cu credință și cu dragoste ajutorul, neîndoindu-ne cătuși de puțin că ei ne ascultă și ne răspund la toate rugăciunile și durerile noastre. Și fie ca pentru rugăciunile lor, Dumnezeu să ne dea mântuire și iertare de păcate. Amin!

¹ Stihiră la Vecernia din Duminica Tuturor Sfinților, în ***, *Penticostar*, Ed. IBMBOR, București, 1999, p. 358

² Stihiră la Litia din Duminica Tuturor Sfinților, în ibidem, p. 360

Acatist către toți Sfinții care au strălucit în pământurile Apusului

După obișnuitul început se zice

Condac 1:

Pe sfinții care au strălucit în pământurile Apusului în vechime și acele părți le-au luminat prin nevoințele și luptele lor, pe aceștia toți să-i lăudăm și noi acum după cuviință. Și să le cântăm lor ca unora ce pururea se roagă înaintea lui Dumnezeu pentru noi, zicându-le așa: Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Icos 1:

Minunat s-a slăvit întru voi, sfinților Apusului, numele cel întru totul sfânt al Mântuitorului nostru Hristos. Că privind viața și faptele voastre cele spre mântuire, popoarele Apusului s-au învățat să se închine Dumnezeului celui Adevărat și să vă cinstească pe voi cu bucurie, zicând:

Bucurați-vă, apostoli și mucenici, cuvioși și episcopi, că voi sunteți lauda și bucuria întregului Apus;

Bucurați-vă, că voi înaintea tuturor sunteți roada cea mai de preț a acelor locuri;

Bucurați-vă, că sângele vostru sfânt a spălat toată întinăciunea păgânească;

Bucurați-vă, că prin învățăături pline de putere poporul din neștiință l-ați scos;

Bucurați-vă, că în întunericul acelor vremuri ați strălucit ca niște faruri prealuminate;

Bucurați-vă, că v-ați arătat înaintea lumii întregi povățuitori nemincinoși pe calea mântuirii;

Bucurați-vă, că prin aceasta sunteți părinți în Hristos pentru toate neamurile Apusului;

Bucurați-vă, că până acum vă rugați neîncetat pentru ele în ceruri;

Bucurați-vă, că voi mai ales sunteți nădejdea cea tare a acelor locuri;

Bucurați-vă, că întru voi se laudă toți credincioșii apuseni;

Bucurați-vă, că pe aceștia îi învățați să aducă lui Dumnezeu dreaptă cinstire;

Bucurați-vă, că întreg Apusul îl chemați la pocăință și întoarcere la Dumnezeu;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 2-lea:

Și pământurile Apusului s-au învrednicit de minunații Apostoli ai lui Dumnezeu, care cu râvnă nestinsă au propovăduit peste tot vestea cea bună a mântuirii neamului nostru. Iar prin aceștia popoarele Apusului s-au născut pentru întâia dată la Hristos și au început să-I cânte Lui ca Unui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 2-lea:

Luminători ai Apusului s-au făcut prin truda lor cea neobosită Sfinții Apostoli. Că ei puterea cea întunecată a vrăjmașului au socotit-o întru nimic, și cu neînfricare au răspândit lumina lui Hristos pretutindeni. Pentru aceasta au și mărturisit încă până la sânge adevărul și s-au învrednicit să audă din gura tuturor cântări de laudă ca acestea:

Bucurați-vă, Apostoli ai lui Hristos, care v-ați nevoit să duceți vestea cea bună în pământurile Apusului;

Bucurați-vă, că voi mai întâi sunteți părinți și ocrotitorii acelor locuri;

Bucurați-vă, așadar, Sfinților Petru și Pavel, mai-marii Apostolilor, că ați întemeiat cea dintâi Biserică în Apus;

Bucurați-vă, că prin voi Roma păgână a început a aduce jertfă curată Adevăratului Dumnezeu;

Bucurați-vă, că nu v-ați spăimântat de toată înfricoșarea și prigoana necredincioșilor;

Bucurați-vă, că până la urmă credința voastră în Hristos ați pecetluit-o cu însuși sângele vostru;

Bucură-te, apoi, Sfinte Iacove, Apostole, fiule al lui Zevedeu, care ai luminat pământurile Spaniei;

Bucură-te, că moaștele tale odihnesc până azi în acele părți, aducând tuturor mângâieri;

Bucură-te și tu, Sfinte Apostole Simon Zelotul, care în Britania ai dus credința în Hristos cel înviat;

Bucură-te, că asemenea celorlalți Apostoli și tu ai primit moarte pentru viața cea veșnică;

Bucură-te, Sfinte Aristobul, care Sfântului Simon i-ai urmat în propovăduire;

Bucură-te, că ai ajuns cel dintâi episcop al Britaniei și mucenic al lui Hristos;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 3-lea:

Lăsat-au Apostolii Domnului, în locurile pe care le-au luminat, ucenici și urmași vrednici, care cu nimic nu au fost mai prejos părinților lor, ci într-un totu le-au urmat în râvnă și-n lucrare. Că ei prin pilda vieții lor popoarele cele păgâne le-au ridicat de la slujirea idolească și le-au adus la închinarea Singurului Dumnezeu, învățându-le să-I cânte Acestuia neîncetat: Aliluia!

Icosul al 3-lea:

Să cântăm și noi într-un glas tuturor celor ce s-au învrednicit a fi următori Sfinților Apostoli, care lucrarea aceloră au dus-o mai departe și pământul Apusului l-au sfințit prin cuvintele și sângele lor; și să le zicem lor, ca unora ce până azi se roagă pentru noi înaintea tronului lui Dumnezeu, unele ca acestea:

Bucurați-vă, toți cei ce v-ați arătat minunați ucenici ai ucenicilor lui Hristos;

Bucurați-vă, că alături de părinții voștri v-ați nevoit cu râvnă pentru luminarea Apusului;

Bucură-te, așadar, între ei toți, Sfinte Clement, că mai-marele Apostolilor te-a sfințit episcop al Romei;

Bucură-te, că turma cea încredințată ție ai păstorit-o cu deplină înțelepciune și vrednicie;

Bucură-te, apoi, Sfinte Ignatie, episcop de Antiohia, că și tu ai primit hirotonia din mâinile Sfântului Petru;

Bucură-te, purtătorule de Dumnezeu, că scrierile tale ne sunt de mare mângâiere până în ziua de astăzi;

Bucură-te, că mucenicia ta cea slăvită este pentru toți pildă de bărbăție și vitejie în fața morții;

Bucură-te și tu, Sfinte Iustin, filosofule, că prin cărțile tale ai întărit mânia vrăjmașilor lui Hristos;

Bucură-te, că neîndurând înțelepciunea ta cea dumnezeiască, aceștia te-au mucenicit în arenele Romei;

Bucură-te, apoi, Sfinte Irineu, episcop de Lyon, că din Asia Mică ai ajuns să luminezi pământurile Galiei;

Bucură-te, că prin scrierile tale de-Dumnezeu-însuflete ai luptat neîncetat împotriva tuturor eresurilor;

Bucură-te, că pentru aceasta toți creștinii te cinstesc ca pe un mare Stâlp și Părinte al Bisericii;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 4-lea:

Cântare de laudă să aducem acum tuturor celor ce în pământurile Apusului au pătit pentru Hristos până la sânge, și prin bărbăția lor moartea au biruit; iar lui Dumnezeu, Celui ce i-a întărit pe ei în chinuri și munci mai presus de minte, să-I cântăm cu toții neîncetat, zicând: Aliluia!

Icosul al 4-lea:

Sângele vostru, cinstiților mucenici, cu bucurie l-ați vărsat pentru Împăratul Hristos, și Lui v-ați adus jertfă bineprimită. Iar neamurile Apusului văzând răbdarea voastră cea negrăită, au înțeles că Însuși Dumnezeu slavei locuia întru voi, și minunându-se de una ca aceasta au început să vă cânte vouă cu credință așa:

Bucurați-vă, Tatiana și Anastasia, împreună cu Sofia și cu cele trei fiice ale ei;

Bucurați-vă, Cecilia și Agnia, care v-ați arătat femeii fără seamăn în vitejie;

Bucurați-vă, Lavrentie, Arhidiacone, împreună cu Sebastian, slăvitul mucenic;

Bucurați-vă, bunilor biruitori, că voi prin pătimirile voastre cele cumplite ați sfințit Roma păgână;

Bucurați-vă, apoi, toți cei ce întreg pământul Apusului l-ați umplut de luptele voastre;

Bucurați-vă, Agata și Lucia, mucenițe slăvite, că în Italia bine v-ați nevoit;

Bucurați-vă, Valentin și Ianuarie, episcopi prealuminați, că învățătura voastră ați pecetluit-o cu sânge;

Bucură-te, apoi, Cipriane, ierarhe, împreună cu Perpetua și Felicity, și cu toți cei ce pentru Hristos s-au jertfit în pământurile Africii;

Bucură-te, Mavrichie, mucenic minunat, că alături de ostașii tăi în Elveția ai stat neînfricat în fața morții;

Bucură-te, Vichentie, diacone, că Spania ai sfințit-o prin chinurile tale cele înfricoșătoare;

Bucură-te, Alban, viteaz luptător, că te-ai adus cea dintâi jertfă curată a Britaniei către Dumnezeu cel Adevărat;

Bucură-te, Ursula, mireasă a lui Hristos, care cu sângele tău ai spălat pământul Germaniei;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 5-lea:

Văzând vrăjmașul mântuirii noastre că nu poate birui credința ucenicilor lui Hristos prin chinuri și prigoniri fără seamăn, a abătut asupra lor mulțime de învățători și dascăli mincinoși, care prin înșelăciune au dus poporul cel credincios în rătăcire. Dar împotriva unora ca aceștia s-au ridicat Părinți desăvârșiți, mari în cuvânt și-n faptă, care cu înțelepciunea Duhului Sfânt au biruit tot eresul, și pe oameni i-au învățat să aducă dreaptă cinstire lui Dumnezeu, zicând: Aliluia!

Icosul al 5-lea:

Pe neînfricații mărturisitori ai credinței celei ortodoxe, care în pământurile Apusului cu vitejie au luptat pentru adevăr, și prin nevoințele lor cele multe minciuna din rândul poporului lui Hristos au stârpit-o, pe aceștia toți să-i laudăm și noi acum cu bucurie, și să le cântăm lor ca unor aleși ai Preamilostivului Dumnezeu, zicându-le așa:

Bucură-te, Sfinte Osie de Cordoba, că în fruntea celui dintâi sobor a-toată-lumea ai stat;

Bucură-te, Sfinte Ilarie, episcop de Poitiers, că și tu ai apărut cu neînfricare dreapta credință;

Bucură-te, că pentru aceasta din mâinile hulitorilor arieni nenumărate prigoniri și chinuri ai răbdat;

Bucură-te, apoi, Ambrozie, ierarhe, că orașul Milanului l-ai păstorit cu înțelepciunea ta cea dumnezeiască;

Bucură-te, că prin cuvântările și scrierile tale ai întors mulțime de oameni la Hristos;

Bucură-te și tu, Augustine, fericite, că pentru rugăciunile maicii tale, Monica, Dumnezeu te-a întors din calea pierzării;

Bucură-te, că ai ajuns episcop preaînțelept și mare luptător împotriva ereticilor;

Bucură-te, apoi, Ieronime, cuvioase, că prin scrierile tale cele multe ai luminat pământurile Apusului;

Bucură-te, Sfinte Leon, papă al Romei, că la soborul din Calcedon în chip minunat ai luptat pentru credința ortodoxă;

Bucură-te, că având lumină de la Dumnezeu, poporul cel încredințat ție l-ai povățuit neabătut pe calea mântuirii;

Bucură-te, Sfinte Martin, papă neînfricat, că împreună cu Sfântul Maxim ați mărturisit până la moarte adevărul;

Bucură-te, că pentru dreapta credință ați îndurat cu bucurie toate chinurile împăratului celui răucredincios;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 6-lea:

Sfârșindu-se prin rânduiala lui Dumnezeu șirul prigoanelor celor cumplite, nu s-a sfârșit și șirul mucenicilor lui Hristos. Căci cei ce până atunci în chip văzut își vărsaseră sângele pentru credință, au început să se jertfească în chip nevăzut pentru ea, răstignindu-și prin post și prin lacrimi toate poftele cele rele. Pentru aceasta s-au și făcut ca niște îngeri în trup și s-au învățat să-I aducă lui Dumnezeu neîncetat cântarea: Aliluia!

Icosul al 6-lea:

Și pământurile Apusului au rodit bărbați și femei desăvârșiți în sfințenie, care prin nevoințele lor cele mai presus de fire au câștigat bucuriile cele nepieritoare ale Raiului, și tuturor pildă nemincinoasă pe calea mântuirii s-au făcut. Iar noi să-i cinstim mai întâi pe cei ce au strălucit în pământurile Galiei, întemeind viața călugărească în acele părți, și să le zicem lor cu bucurie așa:

Bucură-te, Sfinte Martin, milostivule, că dintre toți apusenii tu mai întâi ai gustat dulceața vieții călugărești;

Bucură-te, că urmând ție mulțime de credincioși au ales să lepede slava trecătoare a lumii acesteia;

Bucură-te, că strălucind prin darul facerii de minuni, ai ajuns episcop de Tours și mare ocrotitor al Apusului;

Bucură-te, apoi, Sfinte Ioan Casian, că alături de cuviosul Gherman te-ai adăpat din învățătura părinților pustiei;

Bucură-te, că prin scrierile tale cele minunate te-ai făcut adevărat începător al vieții călugărești în Apus;

Bucură-te, Sfinte Honorat, că în insula Lerins ai întemeiat cea mai vestită mănăstire a Galiei;

Bucură-te, că în ea s-a nevoit mulțime nenumărată de părinți cuvioși, prin care Galia a ajuns Tebaida Apusului;

Bucură-te, așadar, împreună cu Ilarie și Evherie, cu Chesarie și Vichentie, și cu mulți alți călugări sfințiți;

Bucură-te apoi, Sfinte Grigorie, episcop de Tours, care cu râvnă te-ai nevoit pentru slava sfinților din părțile tale;

Bucură-te, Sfinte Gherman, episcop de Auxerre, că prin darurile tale ai luminat Britania și Galia;

Bucură-te și tu, Genevieva, binecuvântato, că de mică ai tânjit după viață pustnicească;

Bucură-te, că te-ai arătat apoi preaputernică ocrotitoare a Parisului prin neîncetatele tale rugăciuni;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 7-lea:

Izvorând din pământurile Galiei ca dintr-o fântână limpede și preacurată, viața călugărească s-a răspândit peste tot în Apus, rodind în toate neamurile părinți cuvioși plini de virtute; care cu glas curat și cu mulțumitoare inimă au cântat lui Dumnezeu, pentru ei și pentru întreaga lume, cântarea: Aliluia!

Icosul al 7-lea:

Să-i laudăm acum toți într-un glas pe cei ce s-au nevoit pentru Hristos în pământurile Britaniei și ale Italiei, și prin luptele lor s-au făcut părinți luminați ai vieții călugărești din acele părți și apostoli ai acelor locuri, și să le cântăm lor ca unor preaminunați biruitori în lupta împotriva puterilor vrăjmașului, zicându-le așa:

Bucură-te, Sfinte Ninian, cuviosule, că la picioarele Sfântului Martin ai deprins toate tainele vieții călugărești;

Bucură-te, că desăvârșit în sfințenie ajungând, te-ai făcut luminător al Scoției, pământul tău de naștere;

Bucură-te, apoi, Sfinte Patrick, minunatul propovăduitor, că prin râvna ta cea dumnezeiască pământul Irlandei l-ai adus la Hristos;

Bucură-te, că prin aceasta te-ai făcut părinte al neamului irlandez, pentru care te rogi neîncetat până astăzi;

Bucură-te, că mulțime nenumărată de ucenici ți-a urmat pe căile sfințeniei;

Bucură-te, între ei toți, Brigid, cuvioaso, că prin dragostea ta cea nespusă te-ai făcut maica întregii Irlande;

Bucură-te și tu, Sfinte David, episcop prealuminat, că în Țara Galilor ai întemeiat mănăstiri nenumărate;

Bucură-te, că pentru aceasta poporul galez te cinstește până azi ca pe un ocrotitor al lui înaintea lui Dumnezeu;

Bucură-te, apoi, Sfinte Benedict, mare nevoitor, că pământul Italiei l-ai luminat cu viața ta cea nepământească;

Bucură-te, că prin Rânduiala ta cea minunată te-ai făcut adevărat părinte al tuturor călugărilor din Apus;

Bucură-te și tu, Sfinte Alexie, Omule al lui Dumnezeu, că în cetatea Romei ai trăit în deplină smerenie;

Bucură-te, că pentru multele tale daruri lumea întreagă te cinstește ca pe un mare cuvios;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 8-lea:

Nu a putut răbda vrăjmașul mântuirii să vadă popoarele Apusului înălțând toate într-un glas cântare de laudă Adevăratului Dumnezeu, și pentru aceasta a abătut asupra lor valuri de popoare păgâne și sălbatice, care cu cruzimea lor au trecut totul prin sabie și foc. Dar în acele vremuri de mari greutăți s-au ridicat în Apus propovăduitori luminați, cu nimic mai prejos celor dintâi apostoli, care prin râvna lor

cea neobosită au întors ispita vrăjmașului în binecuvântare cerească, și neamurile cele păgâne le-au născut la Hristos, învățându-le să-I cânte Lui ca Unui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 8-lea:

Glas de laudă să aducem acum tuturor celor ce din neamul francilor au câștigat prin nevoințele lor Raiul, și cu râvnă au adus mulțime de oameni la Hristos. Că ei strălucind cu darurile cele dumnezeiești, poporul l-au luminat și l-au păstorit cu înțelepciune, și pentru aceasta s-au și învrednicit să audă din gura tuturor cântări ca acestea:

Bucură-te, Sfinte Remigiu, arhiepiscop minunat, că tu mai întâi te-ai făcut apostol al francilor;

Bucură-te, că mânat de râvnă sfântă l-ai botezat pe Clovis, regele franc, împreună cu mulțime de popor păgân;

Bucură-te, Sfântă Clotilda, femeie minunată, că prin lacrimile tale pe soțul tău l-ai adus la Hristos;

Bucură-te, că împreună cu Sfânta Radegunda și Sfânta Batilda ai dat tuturor pildă de soții și regine creștine;

Bucură-te, apoi, Sfinte Gherman, episcop al Parisului, că pentru milostenia ta ai fost numit „părintele săracilor”;

Bucură-te, că ai strălucit înaintea lumii întregi prin bunătatea și blândețea ta cea fără margini;

Bucură-te, Sfinte Eligiu, fierar iscusit, că dărnicia ta a îmblânzit inimile cele împietrite ale păgânilor;

Bucură-te, că ajungând episcop de Noyon ai întors mulțime de germani sălbatici la Hristos;

Bucură-te și tu, Sfinte Amand, că în pământurile Țărilor de Jos cu jertfelnicie ai propovăduit credința creștină;

Bucură-te, Sfinte Lambert, că împreună cu ucenicul tău Hubert și tu te-ai nevoit pentru luminarea acelor locuri;

Bucură-te, apoi, Sfinte Leger, episcop viteaz, că nu te-ai sfiit să mustri fărădelegile regelui și ale supușilor lui;

Bucură-te, că pentru aceasta în fel și chip ai fost chinuit, și până la urmă ai primit moarte mucenicească;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 9-lea:

Văzându-se păstorii Apusului covârșiți de mulțimea neamurilor păgâne, cu înțelepciune au socotit să meargă să le cucerească ei pentru Hristos. Iar pentru aceasta au trimis oameni luminați de Dumnezeu și desăvârșiți în virtute, care luptând cu neînfricare, întunericul păgânătății l-au biruit și s-au făcut părinți în Hristos pentru multe neamuri, împreună cu care au și cântat neîncetat lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 9-lea:

Prin Grigorie, minunatul papă al Romei, și prin Augustin, călugărul cel credincios, poporul englez mai întâi dintre neamurile germane s-a născut la viața cea nouă și a adus jertfă curată lui Hristos mulțime de sfinți. Căroră să le cântăm și noi acum cu bucurie, ca unora ce s-au făcut vrednici de Împărăția cerurilor și de cinstirea lumii întregi, și să le zicem așa:

Bucură-te, mai întâi, Sfinte Grigorie, mare patriarh, că în deplină înțelepciune ai păstorit pământurile Apusului;

Bucură-te, că arzând de râvnă pentru Hristos te-ai nevoit să aduci popoarele păgâne la credință;

Bucură-te, că pentru aceasta pe Sfântul Augustin l-ai trimis propovăduitor, și împreună cu el ești numit până azi „apostolul englezilor”;

Bucură-te apoi, Sfinte Augustin, că ai născut poporul englez la Hristos, botezându-l pe regele lor Ethelbert;

Bucură-te, că ajungând arhiepiscop de Canterbury, împreună cu ucenicii tăi ai început încreștinarea Angliei întregi;

Bucurați-vă, așadar, Paulin, Birin și Felix, apostoli minunați, că voi v-ați făcut părinți ai englezilor în Hristos;

Bucurați-vă, Sigebert, Oswald și Edwin, regi mucenici, care ați apărut până la sânge credința creștină;

Bucurați-vă, Aidan, Chad și Botolf, părinți cuvioși, că în pământurile Angliei ați întemeiat viața călugărească;

Bucurați-vă, Teodor, Wilfrid și Ioan, episcopi preaînțelepți, că prin voi Biserica Angliei a ajuns plină de slavă;

Bucurați-vă, Audrey, Hilda și Mildred, sfinte maici, că prin nevoințele voastre ați întrecut pe mulți dintre bărbați;

Bucurați-vă, între toți sfinții englezi, Cuthbert, mare făcătorule de minuni, și Guthlac, părinte al pustiei;

Bucură-te și tu, Beda, cuvioase, călugăr înțelept, că toată viața ți-ai închinat-o scrierilor sfinte;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 10-lea:

Și pământurile Spaniei s-au învrednicit de propovăduitori și episcopi minunați, care prin truda lor cea neobosită au adus poporul cel păgân la Hristos și pe eretici i-au întors la dreapta credință, și pe toți i-au chemat să aducă slavă și cinste Adevăratului Dumnezeu și să-I cânte cu mulțumire mereu: Aliluia!

Icosul al 10-lea:

Pe cei ce în Spania au mărturisit în chip luminat dreapta credință în Mântuitorul Hristos, și pentru ea au luptat până la moarte, pe toți aceștia să-i cinstim și noi acum după vrednicie. Și să le aducem lor cântări de laudă, ca unora ce întunericul minciunii l-au risipit și biruitor au făcut adevărul, zicându-le cu bucurie așa:

Bucură-te, Sfinte Martin, arhiepiscop de Braga, că prin râvna ta poporul suevilor l-ai adus la dreapta credință;

Bucură-te, că pentru aceasta și pentru multe altele ești socotit până azi luminător și părinte al acelor locuri;

Bucură-te, apoi, Sfinte Hermenegild, că din neamul vizigoților tu mai întâi ai mărturisit credința cea ortodoxă;

Bucură-te, că pentru aceasta încă și moarte ai răbdad, înfruntându-l pe tatăl tău, regele cel răucredincios;

Bucură-te, Sfinte Leandru, că prin lucrarea ta vizigoții au lepădat erezia ariană;

Bucură-te, că ajungând episcop de Sevilla cu multă înțelepciune te-ai nevoit pentru binele păstoriților tăi;

Bucură-te, că în aceasta ai fost ajutat și de frații tăi după trup, Sfinții Fulgentie și Florentina;

Bucură-te, apoi, Sfinte Isidor, că tu ești al patrulea și cel mai cinstit fiu al acestei familii preasfinte;

Bucură-te, că pe scaunul Sevillei urmaș fratelui tău ai fost, și te-ai arătat călăuzitor neînșelat pe calea mântuirii;

Bucură-te, că prin nenumăratele tale scrieri lumea ai luminat, și ești socotit până azi Părinte al Bisericii;

Bucură-te și tu, Sfinte Ildefons, arhiepiscop de Toledo, că ucenic Sfântului Isidor și înțelept păstor te-ai arătat;

Bucură-te, că arzând de dragoste pentru Preacurata Maică a Domnului, ai apărut în scris pururea-fecioria ei;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 11-lea:

Strălucit-a lumina lui Hristos și în pământurile cele neprimitoare ale germanilor, că Dumnezeu slavei a chemat toate popoarele la slujirea Lui. Pentru aceasta să-I cântăm Celui ce cu milostivirea Sa cea necuprinsă a mântuit din stricăciune neamul omenesc, și să ne închinăm Lui ca Unui Dumnezeu, zicând: Aliluia!

Icosul al 11-lea:

Pe propovăduitorii cei minunați, cei răsăriți din neamul irlandezilor și al englezilor, care mulțime de popoare au luminat, și prin râvna și înțelepciunea lor s-au arătat a fi de o cinste cu Sfinții Apostoli, pe aceștia să-i cinstim și noi acum după cuviință. Și să le cântăm lor, ca unora ce au adus lui Hristos roadă nenumărată de popor păgân, zicându-le așa:

Bucură-te, Sfinte Columba, irlandez minunat, că prin râvna ta ai luminat pământurile Scoției;

Bucură-te, că întemeind vestita mănăstire din Iona, te-ai făcut apostol și părinte al picților celor păgâni;

Bucură-te, apoi, Sfinte Columban, că din Irlanda plecând ai ajuns propovăduitor neînfricat la multe neamuri;

Bucură-te, că ai întemeiat multe mănăstiri în Apus și ai așezat în ele rânduială după învățătura părinților pustiei;

Bucură-te, că fără șovăială ai muștrat nelegiuirile episcopilor și dregătorilor nevrednici, pentru care nenumărate prigoane ai răbdat;

Bucură-te și tu, Sfinte Gall, că te-ai învrednicit să fii ucenic al Sfântului Columban și apostol iubit al Elveției;

Bucură-te apoi, Sfinte Clement, englez preaînțelept, că pe Hristos L-ai propovăduit în rândul păgânilor sălbatici;

Bucură-te, că pentru râvna ta cea aprinsă porți până azi numele de „Apostol al Frisiei”;

Bucură-te și tu, Sfinte Bonifatie, că alături de Sfântul Clement ai dus vestea cea bună în pământurile Germaniei;

Bucură-te, că prin tine și prin ucenicii tăi sfinți, Dumnezeu a rânduit să aducă la Sine întreg poporul german;

Bucură-te, că având binecuvântarea sfântului papă Zaharia, te-ai nevoit să îndrepti nelegiuirile francilor;

Bucură-te, că ți-ai încununat sfânta lucrare cu cununa muceniei, pe care ai primit-o la adânci bătrâneți;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 12-lea:

Neamurile cele cumplite de la miazănoapte au fost cele din urmă roade pe care poporul cel dreptcredincios din Apus le-a adus Dumnezeului celui Adevărat. Că luminându-se cu dreapta credință, poporul vikingilor a început să se închine cu râvnă Mântuitorului Hristos, și să-I cânte Lui cu glas minunat, zicând: Aliluia!

Icosul al 12-lea:

Cu laude să-i cinstim pe toți cei ce în Apus au strălucit în vremurile din urmă și s-au făcut prin nevoințele lor moștenitori Raiului. Că unii și mucenicie au răbdat pentru Hristos, iar alții L-au propovăduit în fața păgânilor cu neînfricare. Pentru aceasta să le cântăm lor după vrednicie zicând:

Bucurați-vă, toți cei ce în pământurile Iberiei ați pătimit moarte din mâna agarenilor celor necredincioși;

Bucurați-vă, Evloghie și Gheorghe, că împreună cu mulți alții cu sângele vostru orașul Cordobei l-ați sfințit;

Bucurați-vă, apoi, toți cei ce în Irlanda și Anglia ați răbdat mucenicie din mâna sălbaticilor vikingi;

Bucurați-vă, că pentru jertfa voastră Dumnezeu a întors poporul care vă prigonea la credința în El;

Bucură-te, între toți noii mucenici, Edmund, rege slăvit, că prin chinurile tale ai ajuns mare ocrotitor al Angliei;

Bucură-te, apoi, Sfinte Ansgar, că tu mai întâi L-ai binevestit pe Hristos în rândul vikingilor păgâni;

Bucură-te, că ai ajuns episcop de Hamburg și ești până azi cinstit ca „Apostol al Nordului”;

Bucură-te, Sfinte Olaf, viteazule, că fiind viking de neam te-ai adus jertfă curată Adevăratului Dumnezeu;

Bucură-te, că ai ajuns rege creștin al Norvegiei, și pentru credința ta cea neclintită ai fost omorât de păgâni;

Bucură-te și tu, Sfinte Sigfrid, episcopule, că prin luptele tale ai luminat pământul Suediei și pe regele păgân l-ai adus la Hristos;

Bucură-te, apoi, Sfinte Dunstan, arhiepiscop de Canterbury, că prin înțelepciunea și blândețea ta ai ajuns părinte iubit al întregii Anglii;

Bucură-te, că l-ai uns rege pe Edward, nevinovatul mucenic, ale cărui moaște aduc mângâiere creștinilor ortodocși până astăzi;

Bucurați-vă, sfinților toți, care în pământurile Apusului ați mărturisit dreapta credință!

Condacul al 13-lea:

Celui ce pe sfinții Săi i-a chemat din tot pământul și de la marginile lumii i-a adunat pe cei plăcuți ai Lui, lui Dumnezeu, Cel slăvit în Sfânta Treime, să-I cântăm și noi acum cu mulțumire. Că El prin Sfântul Ioan arhiepiscopul, alesul Său, pe sfinții cei vechi ai Apusului ni i-a descoperit nouă în vremurile acestea din urmă, spre bucuria și mângâierea noastră. Pentru aceasta, dar, și pentru toate celelalte, să-I mulțumim Lui ca unui Dumnezeu al nostru preaiubit, și să I ne închinăm în glas de laudă zicând: Aliluia!

Acest Condac se zice de trei ori.

Și iarăși Icosul 1: **Minunat s-a slăvit întru voi...** și Condacul 1: **Pe sfinții care au strălucit...**

Apoi această

Rugăciune către toți Sfinții care au strălucit în pământurile Apusului

O, voi, sfinților Apusului, care în vechime ați mărturisit dreapta credință a Mântuitorului Hristos, și pentru ea ați luptat încă și până la moarte, iar prin aceasta v-ați făcut vrednici de slava cerească și moștenitori ai vieții celei veșnice! Înaintea voastră cădem noi acum, nevrednicii voștri urmași, și vă rugăm cu umilință: după cum până acum ați mijlocit cu îndrăzneală înaintea tronului lui Dumnezeu pentru noi, tot la fel vă rugați și de acum, sfinților, pentru toate popoarele Apusului, ca Milostivul și Îndelung-răbdătorul Dumnezeu să le dea iertare de păcate și îndreptare vieții, și să le întoarcă, cu judecățile pe care le știe, la pocăință și la dreapta credință pentru care voi v-ați jertfit.

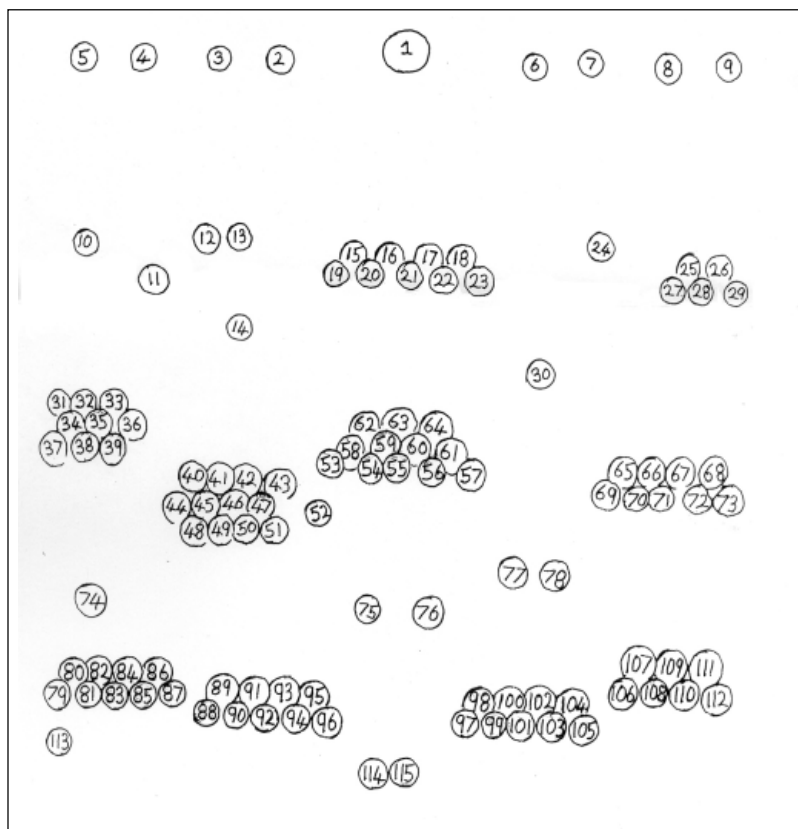
Încă vă rugăm, sfinților, pentru toți dreptcredincioșii apuseni care au nevoie de mila și de ajutorul vostru: păziți-i, cu rugăciunile voastre,

de toate ispitele care se abat asupra lor; întăriți-i în dreapta credință și dați-le râvnă spre propovăduirea ei; feriți-i de toată răutatea vrăjmașilor văzuți și nevăzuți și faceți-i pe ei biruitori înaintea rău-credincioșilor, spre slava lui Dumnezeu și spre cinstea voastră. Ca prin voi, sfinților Apusului, dreapta credință să strălucească iarăși cu putere în Apus, după cum strălucea în vechime, și lumina lui Hristos să lumineze tuturor.

Așa, sfinților, care din rânduiala lui Dumnezeu v-ați arătat nouă în vremurile acestea din urmă, primiți-ne și pe noi, păcătoșii, la cinstirea voastră, ca pe cei din al 11-lea ceas. Și rugați-vă pentru noi, cei ce vă cântăm cu nevrednicie cântări de laudă, ca lesne-iertătorul Dumnezeu să ne facă și pe noi părtași bucuriei Raiului, întru care vă desfățați voi acum, și mântuire să ne dăruiască, ca un bun și de-oameni-iubitor. Ca astfel împreună cu voi, sfinților iubiți ai Apusului, să-I cântăm și să ne închinăm Lui neîncetat, ca unui Dumnezeu al nostru Preamilostiv: Tatălui, Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

ANEXĂ

Explicația icoanei Sfinților Insulelor Britanice de pe copertă

Icoana Sfinților Insulei Britanice, cât și explicația alăturată, împreună cu multe alte icoane ale sfinților Insulelor, mi-au fost trimise gratuit de către D-l Andrew Bond, care conduce serviciul ortodox de informație SGOIS (Saint George Orthodox Information Service). Doresc să-i mulțumesc din suflet pe această cale pentru bunăvoința și bunătatea sa.

Diagrama indică locul fiecărui sfânt în icoană. Cercurile au fost numerotate pentru a ușura recunoașterea. Cei 115 sfinți pictați în icoană reprezintă mai puțin de o treime din toți sfinții (cunoscuți) care au strălucit pe pământurile Insulelor Britanice, în vremea când acolo se mărturisea dreapta credință.

- 1 Mântuitorul Hristos
- 2 Maica Domnului
- 3 Sf. Arhanghel Mihail
- 4 Sf. Iosif din Arimateea
- 5 Sf. Apostol Aristobul, primul Episcop al Britaniei
- 6 Sf. Ioan Botezătorul
- 7 Sf. Arhanghel Gavriil
- 8 Sf. Apostol Andrei cel Întâi-chemat, ocrotitorul Scoției
- 9 Sf. Apostol Simon Zelotul
- 10 Sf. Brendan Marinarul, întemeietorul Mănăstirii Clonfert, 486-575 d. Hr.
- 11 Sf. Gherman, Episcopul Insulei Man, 410-475 d. Hr.
- 12 Sf. Failbhe, stareț la Iona, †680 d. Hr.
- 13 Sf. Columba, întemeietorul Mănăstirii Iona, 521-597 d. Hr.
- 14 Sf. Maelrhys din Bardsey, sec. VI d. Hr.
- 15 Sf. Eochod, „Apostolul Picților din Galloway”, †597 d. Hr.
- 16 Sf. Kennera, zăvorâtă la Kirk-Kinner, Galloway, sec. V d. Hr.
- 17 Sf. Theneva, mama Sf. Kentigern, sec. VII d. Hr.
- 18 Sf. Machar, Episcop de Old Aberdeen, sec. VI d. Hr.
- 19 Sf. Yrchard, Episcop și propovăduitor în rândul picților, sec. V d. Hr.
- 20 Sf. Ternan, Episcop și întemeietor al Mănăstirii Culrose, Fifeshire, sec. V d. Hr.
- 21 Sf. Ninian, „Apostol al picților”, Episcop de Whithorn, Scoția, †432 d. Hr.
- 22 Sf. Kentigern Mungo, Episcop în Strathclyde, †603 d. Hr.
- 23 Sf. Kenneth (Cainnech), a zidit cea dintâi biserică din St. Andrews, Scoția, 515-599 d. Hr.
- 24 Sf. Servan, episcop, „Apostolul Insulelor Orkney”, sec. VI d. Hr.
- 25 Sf. Cuthbert, Episcop și stareț de Lindisfarne, †687 d. Hr.
- 26 Sf. Edbert, rege al Northumbriei, †768 d. Hr.
- 27 Sf. Aidan, Episcop și întemeietor al Mănăstirii Lindisfarne, †651 d. Hr.
- 28 Sf. Colman, al treilea stareț și episcop de Lindisfarne, †676 d. Hr.

- 29 Sf. Finan, al doilea stareț și episcop de Lindisfarne, †661 d. Hr.
- 30 Sf. Hilda, stareță la Whitby, 617-680 d. Hr.
- 31 Sf. MacNis, Episcop și stareț de Kells, †514 d. Hr.
- 32 Sf. Kevin, stareț la Glendalough, †618 d. Hr.
- 33 Sf. Attracta, zăvorâtă la Killaraght și Drum, sec. V d. Hr.
- 34 Sf. Colman din Oughaval, călugăr, sec. VI d. Hr.
- 35 Sf. Monessa, botezată de Sf. Patrick, †456 d. Hr.
- 36 Sf. Brigid, stareță la Kildare, 450-525 d. Hr.
- 37 Sf. Aedh MacBrice, Episcop de Meath, sec. VI d. Hr.
- 38 Sf. Dubtach, Arhiepiscop de Armagh, †513 d. Hr.
- 39 Sf. Patrick, luminătorul și apostolul Irlandei, 389-461 d. Hr.
- 40 Sf. Brynach din Carn-Englyi (Muntele Îngerilor), în Țara Galilor, sec. V d. Hr.
- 41 Sf. Gladys, mama Sf. Cadoc, sec. V d. Hr.
- 42 Sf. Seiriol din Anglesey, stareț, sec. VI d. Hr.
- 43 Sf. Afan, episcop în Țara Galilor, sec. VI d. Hr.
- 44 Sf. Winifred, stareță, nepoata Sf. Beuno, †650 d. Hr.
- 45 Sf. Beuno, întemeietor și stareț al Mănăstirii Clynnog, †630 d. Hr.
- 46 Sf. Pabo, prinț, întemeietorul Mănăstirii Llanbabon, Anglesey, †510 d. Hr.
- 47 Sf. Deiniol, primul Episcop de Bangor, Țara Galilor, †545 d. Hr.
- 48 Sf. Illtyd, întemeietor și stareț al Mănăstirii Llantwit, ucenic al Sf. Cadoc, †505 d. Hr.
- 49 Sf. David, Episcop de Menevia, ocrotitorul Țării Galilor, 497-589 d. Hr.
- 50 Sf. Asaph, Episcop în nordul Țării Galilor, †c. 600 d. Hr.
- 51 Sf. Dubrichie (Dyfrig), episcop și întemeietor al mai multor mănăstiri galeze, †545 d. Hr.
- 52 Sf. Kenelm, rege al Merciei, mucenicit în †821 d. Hr.
- 53 Sf. Egwin, al treilea Episcop de Worcester, †717 d. Hr.
- 54 Sf. Oswin, rege de Deira (Northumbria), mucenicit în †651 d. Hr.
- 55 Sf. Oswald, rege al Northumbriei, †642 d. Hr.
- 56 Sf. Edwin, rege al Northumbriei, 584-633 d. Hr.
- 57 Sf. Paulin, Episcop de York și Rochester, †644 d. Hr.
- 58 Sf. Herbert, sihastru la Lacul Derwentwater, prietenul Sf. Cuthbert, †687 d. Hr.

- 59 Sf. Socrate și
- 60 Sf. Ștefan, mucenici, în vremea lui Dioclețian, †c. 304 d. Hr.
- 61 Sf. Gildas Înțeleptul, episcop și scriitor bisericesc, †570 d. Hr.
- 62 Sf. Damian (sau Dyfan), trimis în Britania de papa Elefterie, mucenicit la Merthyr Dyfan, sec. II d. Hr.
- 63 Sf. Fugatie, însoțitor și împreună-pătimitor cu Sf. Damian
- 64 Sf. Hieu, stareță la Tadcaster, †657 d. Hr.
- 65 Sf. Neot, călugăr la Glastonbury, sec. IX d. Hr.
- 66 Sf. Osyth, stareță în Essex, †c. 675 d. Hr.
- 67 Sf. Ultan, călugăr, frate al Sf. Fursey și Foillan, †686 d. Hr.
- 68 Sf. Cedd, episcop și apostol al Essexului, †664 d. Hr.
- 69 Sf. Felix, episcop și luminător al Angliei de Răsărit, †648 d. Hr.
- 70 Sf. Foillan, †655 d. Hr., și fratele lui
- 71 Sf. Fursey, †648 d. Hr. călugări irlandezi, au întemeiat mănăstirea din Burgh Castle
- 72 Sf. Edmund, rege al Angliei de Răsărit, mucenic, ocrotitor al Angliei, 849-870 d. Hr.
- 73 Sf. Withburg, întemeietoarea unei mănăstiri de maici în East Dereham, †673 d. Hr.
- 74 Sf. Ia, sora Sf. Euny, muceniță-fecioară în Cornwall, a fost văzută trecând Marea Irlandei pe o frunză, †450 d. Hr.
- 75 Sf. Gheorghe Purtătorul de biruință, mare mucenic, ocrotitorul Angliei, și
- 76 Sf. Alban, întâiul mucenic al Britaniei, amândoi omorâți în timpul prigoanei lui Dioclețian
- 77 Sf. Etheldred (Audrey), stareță la Ely, †679 d. Hr.
- 78 Sf. Guthlac, sihastru în Crowland, 667-714 d. Hr.
- 79 Sf. Urith din Chittlehampton, fecioară, sec. VI d. Hr.
- 80 Sf. Nonna, mama Sf. David, sec. VI d. Hr.
- 81 Sf. Petroc, ocrotitorul Cornwallului, stareț, †594 d. Hr.
- 82 Sf. Morwenna din Cornwall, fecioară, sec. V d. Hr.
- 83 Sf. Gherman, Episcop de Auxerre, venit în Britania pentru a stârpi erezia pelagiană, 378-448 d. Hr.
- 84 Sf. Austell din Cornwall, ucenic al Sf. Mewan, sec. VI d. Hr.
- 85 Sf. Nectan din Hartland, mucenic, sec. VI d. Hr.

- 86 Sf. Mewan (sau Meon), stareț, †617 d. Hr.
87 Sf. Brannock din Braunton, stareț, sec. VI d. Hr.
88 Sf. Edward Mucenicul, rege al Angliei, moaștele lui se găsesc la mănăstirea ortodoxă din Surrey, 962-979 d. Hr.
89 Sf. Walburga din Wimborne, stareță la Heidenheim (Germania), trupul ei izvorăște mir până astăzi, †779 d. Hr.
90 Sf. Bonifatie din Crediton (Devon), luminătorul Germaniei, 680-755 d. Hr.
91 Sf. Willibald din Wessex, Episcop de Eichstätt (în Germania), 700-786 d. Hr.
92 Sf. Elstan, Episcop de Winchester, †981 d. Hr.
93 Sf. Winebald, fratele Sf. Willibald și Walburg, †761 d. Hr.
94 Sf. Aldhelm, Episcop de Sherborne, 639-709 d. Hr.
95 Sf. Geraint, rege (?) în Devon, †508 d. Hr.
96 Sf. Edith din Wilton, prințesă și călugăriță, 961-984 d. Hr.
97 Sf. Frideswide, stareță la Oxford, †735 d. Hr.
98 Sf. Beoca, stareț la Chertsey, mucenicit †c. 870 d. Hr.
99 Sf. Birinus, Episcop de Dorchester, †650 d. Hr.
100 Sf. Ethelwold, Episcop de Winchester, „părintele călugărilor”, †984 d. Hr.
101 Sf. Swithin, Episcop de Winchester, †862 d. Hr.
102 Sf. Alphege, Episcop de Winchester, †951 d. Hr.
103 Sf. Hedda, Episcop de Winchester, †705 d. Hr.
104 Sf. Cuthman din Steyning (Sussex), sihastru, sec. IX d. Hr.
105 Sf. Ethelburg, stareță la Lyminge, †647 d. Hr.
106 Sf. Dunstan, Arhiepiscop de Canterbury, 910-988 d. Hr.
107 Sf. Iust, Arhiepiscop de Canterbury, †627 d. Hr.
108 Sf. Augustin, Arhiepiscop de Canterbury, apostolul englezilor, †604 d. Hr.
109 Sf. Erkenwald, Episcop al Londrei, †686 d. Hr.
110 Sf. Teodor din Tars, Arhiepiscop de Canterbury, 602-690 d. Hr.
111 Sf. Adrian din Canterbury, african, stareț, †710 d. Hr.
112 Sf. Eanswitha (Eanswythe), din Folkestone, stareță, †640 d. Hr.
113 Sf. Melor din Cornwall, mucenic, †540 d. Hr.
114 Sf. Branwallader, Episcop de Jersey, sec. VI d. Hr.
115 Sf. Helier din Jersey, sihastru-mucenic, sec. VI d. Hr.

BIBLIOGRAFIE

a. Izvoare și dicționare

1. ***, *Actele martirice*, col. PSB, vol. 11, Ed. IBMBOR, București, 1982
2. ***, *Apologeți de limbă greacă*, col. PSB, vol. 2, Ed. IBMBOR, București, 1980
3. ***, *Life of Saint Declan of Ardmore*, Irish Texts Society, 20, Hanover Square, W., David Nutt, 17, Grape Street, New Oxford Street, W.C. &c., Londra, 1914, pe Internet la pagina: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/stdeclan.html>
4. ***, *Lives of Saints*, Penguin Books, 1965, 1970, 1973, traducere și introducere J.F. Webb
5. ***, *The Catholic Encyclopedia*, vol. 1-15, Robert Appleton Company, New York, 1907-1912, pe internet la pagina: <http://www.newadvent.org/cathen/>
6. ***, *Penticostar*, Ed. IBMBOR, București, 1999
7. ***, *Proloagele*, vol. I și II, Ed. Bunavestire, Bacău, 1999
8. ***, *Scrierile Părinților Apostolici*, col. PSB, vol. 1, Ed. IBMBOR, București, 1979
9. ***, *Six Old English Chronicles*, Ed. J.A. Giles, London, 1848, pe Internet, la pagina: <http://www.fordham.edu/halsall/source/gildas.html>
10. ***, *The Age of Bede*, Penguin Books, London, 2004, traducere și introducere J.F. Webb
11. ***, *The Anglo-Saxon Chronicle*, Everyman Press, London, 1912, în șapte părți, pe Internet, la pagina: <http://sunsite.berkeley.edu/OMACL/Anglo>
12. ***, *Vițile sfinților*, 12 volume, Ed. Episcopiei Romanului, 1999-2003
13. Abbo din Fleury, *The Martyrdom of St. Edmund, King of East Anglia before 870*, în Sweet S., *Anglo-Saxon Primer*, Oxford University Press, Oxford, 1961, pe Internet la pagina: <http://www.fordham.edu/halsall/source/870abbo-edmund.html>

14. Adamnan, Sfântul, *Life of Saint Columba, Founder of Hy, Llanerch Enterprises*, Lampeter, Dyfed, Țara Galilor, 1988, retipărire în facsimil după *Historians of Scotland*, Edmonston and Douglas, 1874
15. Bălan, Ioanichie, *Sinaxar ortodox general*, Ed. Episcopiei Romanului, 1998
16. Beda, Cuviosul, *The Ecclesiastical History of the English Nation*, Penguin Books, London, 1955, 1965, 1990, pe Internet la: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/bede-book1.html>
17. Butler, Alban și Thurston, Herbert, *Lives of the Saints*, 12 volume, Burns Oats and co., London, 1942
18. Columban, Sfântul, *Letters*, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina: <http://www.ucc.ie/celt/published/T201054/index.html>
19. Columban, Sfântul, *Monks' Rule*, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina: <http://www.ucc.ie/celt/published/T201052/index.html>
20. Columban, Sfântul, *Sermons*, Ed. CELT, University College, Cork, pe Internet la pagina: <http://www.ucc.ie/celt/published/T201053/index.html>
21. Duffy, Joseph, *Patrick in his own words*, Veritas Publications, Dublin, 1975
22. Farmer, David Hugh, *The Oxford Dictionary of Saints*, Oxford University Press, 1992. Pentru traducerea în limba română, v. *Dicționar al sfinților*, Univers enciclopedic, București, 1999
23. Felix, *The life of St. Guthlac*, în ***, *Anglo-Saxon Prose*, Dent, London și Rowman and Littlefield, Totowa, New Jersey, 1975, editare și traducere Michael Swanton
24. Greenaway, G.W., *Saint Boniface*, London, 1955
25. Grigorie de Tours, Sfântul, *Vita Patrum. Viața Părinților*, Ed. Sophia, București, 2004
26. Haddan, A. W. și Stubbs W., *Councils and Ecclesiastical Documents Relating to Great Britain and Ireland*, Oxford, Oxford University Press, 1873
27. Ioan Casian, Sfântul, *Scrieri alese*, col. PSB, vol. 57, Ed. IBMBOR, București, 1990

28. Iona din Bobbio, *The Life of St. Columban*, Ed. Dana C. Munro, Dept. of History of the University of Pennsylvania., Philadelphia, University of Pennsylvania Press [1897?-1907?], pe Internet la pagina: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/columban.html>
29. Jocelyn din Furness, *The Life of Saint Kentigern Mungo*, traducere de Cynthia Whiddon Green, pe Internet la: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/Jocelyn-LifeofKentigern.html>
30. Oengus Culdeul, Sfântul, *Felire, The Martyrology*, pe Internet (în limba irlandeză veche) la pagina: <http://www.ucc.ie/celt/online/G200001>
31. Patrick, Sfântul, *Letter to Coroticus*, pe Internet la pagina: <http://www.irishchristian.com/stpatrick/CoroticusFrame.htm>
32. Charles H. Robinson, *Anskar, The Apostle of the North, 801-865*, London, SPCK, 1921, pe Internet la: <http://www.fordham.edu/halsall/basis/anskar.html>
33. Talbot, C. H., *The Anglo-Saxon Missionaries in Germany*, Sheed & Ward, London și New York, 1954, 1981
34. Vasile cel Mare, Pahomie cel Mare, Ioan Casian, Benedict din Nursia, *Rânduilele vieții monahale*, Ed. Sophia, București, 2005

b. Cărți

35. ***, *Sfântul Maxim Mărturisitorul și tovarășii săi întru martiriu, papa Martin, Anastasie Monahul, Anastasie Apocrisiarul*, Ed. Deisis, Sibiu, 2004
36. ***, *St. Cuthbert, His cult and his community to AD 1200*, Editat de Conrad Bonner, David Rollason, Clare Stancliffe, Suffolk, 1989
37. Bairaktaris, Porfirie, *Ne vorbește Părintele Porfirie*, Ed. Bunavestire, Galați, 2003
38. Boca, Arsenie, *Tinerii, familia și copiii născuți în lanțuri*, Ed. Credința strămoșească, 2003
39. Blair, Peter Hunter, *The World of Bede*, Athenaeum Press Ltd, Gateshead, Great Britain, 1995
40. Brown, Peter, *Întemeierea creștinismului occidental*, Polirom, Iași, 2002

41. Cavarnos, Constantin, *Modern Orthodox Saints. Vol. 6. St. Arsenios of Paros*, The Institute for Byzantine and Modern Greek Studies, Belmont, 1988
42. Christensen, Damascene, *Not of this World. The Life and Teaching of Fr. Seraphim Rose*, Fr. Seraphim Rose Foundation, 1993
43. Doble, G. H., *Lives of the Welsh Saints*, Cardiff, 1971
44. Hamblenne, Jean, *Saints et saintes de Belgique au premier millenaire*, Institut Saint Jean le Theologien, Bruxelles, 2002
45. Hourcade, Janine, *Sfânta Cuvioasă Genevieva, ocrotitoarea Parisului*, Patmos, Cluj-Napoca, 2001
46. Hume, Basil, *Footprints of the Northern Saints*, Ed. Darton, Longman and Todd Ltd, London, 2003
47. Ilie, Cleopa, *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 14, Mănăstirea Sihăstria, 2004
48. Morariu, Dosoftei, *Sfântul Serafim de Sarov*, Ed. Episcopiei Romanului, 1999
49. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the English Tradition*, The English Orthodox Trust, Seekings House, Felixstowe, England, 1995, 1997
50. Phillips, Andrew, *Orthodox Christianity and the Old English Church*, Greenprint&Design in association with The English Orthodox Trust, 1996, 1998
51. Phillips, Andrew, *The Lighted Way: Orthodox Christian Perspectives for The Third Millenium*, The English Orthodox Trust, Seekings House, Felixstowe, England, 1999
52. Rose, Serafim, *Locul Fericitului Augustin în Biserica Ortodoxă*, Sophia, București, 2002
53. Rose, Serafim și Podmoșenski, Gherman, *100 de minuni ale Fericitului Ioan Maximovici*, Sophia, București, 2003
54. Simms, George Otto, *St. Patrick. The Real Story*, The O'Brien Press, Dublin, 1991, 1993
55. Sfântul Ioan Maximovici, *Predici și îndrumări duhovnicești*, Sophia, București, 2001
56. Sfântul Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, Ed. Amarcord, Timișoara, 2000
57. Sfântul Iustin Popovici, *Credința ortodoxă și viața în Hristos*, Bunavestire, Galați, 2003

58. Sfântul Siluan Athonitul, *Între iadul deznădejdiei și iadul smereniei*, Ed. Deisis, Sibiu, 2000
59. Ștefan, Cristian, *Misiunea creștină în apus și răsărit (sec. V-X)*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002
60. Whiddon Green, Cynthia, *Saint Kentigern, Apostle to Strathclyde, A critical analysis of a northern Saint*, Universitatea din Houston, 1998, lucrare care se găsește pe Internet, la <http://www.fordham.edu/halsall/basis/CynthiaWhiddenGreen-SaintKentigern1998.html>

c. Studii și articole

61. Lieuwen, Daniel, *Lives of Orthodox Western Saints*, studiu disponibil pe Internet, la pagina: <http://www.orthodox.net/faq/weslives.htm>
62. Nicodim Monahul, *Saints of Ireland*, în *Saint Herman's Calendar 2003*, St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, USA, 2003
63. Nicodim Monahul, *Saints of Gaul*, în *Saint Herman's Calendar 2005*, St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, USA, 2005
64. Pomazanski, Michael, *Teologia liturgică a Părintelui A. Schmemmann*, pe Internet la pagina: http://saraca.lplan.net/biblioteca/teologia_liturgica_pr_schmemmann.htm
65. Phillips, Andrew, *An Alternative Constitution for the European Union: The Latin Saints of the Orthodox Patriarchate of Rome*, pe Internet la pagina: <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/saintsint.htm>
66. Phillips, Andrew, *The Holy Apostles in Britain*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 4, Felixstowe, Suffolk, 2005, pp. 4-7
67. Phillips, Andrew, *St. Boniface of Devon*, în *Orthodox England*, vol. 7, nr. 4, și vol. 8, nr. 1, Felixstowe, Suffolk, 2004, pp. 2-8 și 5-11
68. Phillips, Andrew, *The Light from the East: England's forgotten patron-saint*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 2, Felixstowe, Suffolk, 2005, pp. 5-6
69. Phillips, Andrew, *Apocalypse or Repentance. The seven days of Western history*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 3, Felixstowe, Suffolk, 2005, pp. 1-3

70. Phillips, Andrew, *Holy Europe and Anti-Europe*, în *Orthodox England*, vol. 8, nr. 3, Felixstowe, Suffolk, 2005, pp. 6-12
71. Phillips, Andrew, *On the Character of English Orthodoxy*, în *Orthodox England*, vol. 7, nr. 1, Felixstowe, Suffolk, 2003, pp. 15-20
72. Phillips, Andrew, *Europe: Whither goest thou?*, pe Internet la: <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oeurope.htm>
73. Phillips, Andrew, *Ten thousand Western Saints proclaim the Orthodox Faith*, pe Internet la: <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oe10000.htm>
74. Phillips, Andrew, *The Founders of the Orthodox West*, pe Internet la: <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oespirit.htm>
75. Phillips, Andrew, *To the native Orthodox of Western Europe*, pe Internet la: <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oenatort.htm>
76. Phillips, Andrew, *St. Eulogius and the Blessing of Cordoba*, pe Internet la: <http://www.orthodoxengland.btinternet.co.uk/oecordob.htm>
77. Wade, Andre, *Quand les papes etaient orthodoxes*, pe Internet la: <http://www.nistea.com/papir.htm>

Cuprins

Prefață.....	5
Cuvânt înainte.....	10
Sfinții Apusului – o prezentare generală.....	11
1. Universalitatea sfinților (Sfinții Bisericii din toată lumea).....	11
2. Sfinții Apusului.....	13
a. Apostolii și mucenicii (50-300 d. Hr.).....	14
b. Mărturisitorii și cuvioșii (300-550 d. Hr.).....	18
c. Propovăduitorii și episcopii (550-800 d. Hr.).....	24
d. Îndepărtarea și desprinderea Apusului (800-1050 d. Hr.).....	32
3. Sfinții Apusului astăzi.....	38
a. Sfântul Ioan (Maximovici) și sfinții Apusului.....	39
b. Nevoia cinstirii sfinților Apusului.....	41
c. Cinstirea sfinților Apusului astăzi.....	44
4. Concluzie.....	47
Listă alfabetică a sfinților pomeniți în acest capitol.....	50
Sfinții Insulelor Britanice.....	57
Introducere.....	58
1. Biserica Britaniei în perioada romană.....	58
2. Biserica Britaniei după plecarea romanilor.....	61
3. Biserica Scoției și a Irlandei.....	65
4. Biserica Angliei.....	76
a. Perioada de început.....	77
b. Perioada de aur.....	82

<i>c. Perioada de argint</i>	87
Listă alfabetică a sfinților Insulelor Britanice pomeniți.....	94
Viața Sfântului Patrick, luminătorul Irlandei	99
Introducere.....	100
Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului.....	100
Robia în Irlanda.....	102
Scăparea din robie.....	104
Chemarea la propovăduire.....	105
Plecarea în Irlanda și începutul propovăduirii.....	107
Biruința asupra păgânilor.....	110
Încreștinarea Irlandei.....	112
Scrisoarea către Coroticus.....	116
Ispita fraților mincinoși.....	118
Desăvârșirea propovăduirii sfântului.....	120
Adormirea sfântului.....	123
Platoșa Sfântului Patrick.....	125
Viața Sfântului Columba din Iona	129
Introducere.....	130
Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului.....	130
Plecarea în insula Iona și viața sa acolo.....	134
Lucrarea în rândul picților.....	147
Legăturile cu Irlanda.....	152
Moartea sfântului.....	159
Viața Sfântului Columban din Luxeuil și Bobbio	165
Introducere.....	166
Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului.....	166
Intrarea în mănăstire.....	169
Plecarea la propovăduire.....	170
Întemeierea mănăstirilor de la Annegray, Luxeuil și Fontaine.....	172
Rânduiala Sfântului Columban.....	175
Viața la Luxeuil.....	182
Ispitele episcopilor franci.....	186
Izgonirea din mănăstire.....	189

Pribegia prin Galia.....	194
Scrisoarea către ucenici.....	196
Drumul spre Italia și propovăduirea între păgâni.....	201
Scrisoarea Sfântului Columban către papa Romei.....	206
Întemeierea mănăstirii din Bobbio și moartea omului lui Dumnezeu.....	210
Învățăturile Sfântului Columban.....	211
Viața Sfântului Cuthbert din Lindisfarne.....	219
Introducere.....	220
Nașterea, copilăria și anii de tinerețe ai sfântului.....	220
Intrarea în mănăstire și viața la Melrose.....	224
Viața sfântului în mănăstirea din Lindisfarne.....	231
Retragerea în pustie pe insula Farne.....	233
Hirotonia ca episcop.....	237
Retragerea din scaunul episcopal și moartea sfântului.....	241
Viața Sfântului Guthlac, sihastrul din Crowland.....	249
Introducere.....	249
Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului.....	249
Lepădarea lumii și viața în pustie.....	251
Moartea cuviosului și preaslăvirea sa.....	262
Viața Sfântului Bonifatie, luminătorul Germaniei.....	265
Introducere.....	266
Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului.....	266
Prima călătorie în Frisia.....	268
Lucrarea ca apostol în pământurile germane.....	270
Hirotonia întru episcop.....	273
Ridicarea la treapta de arhiepiscop al pământurilor germane.....	279
Numirea ca mitropolit și rânduirea Bisericii franceze.....	283
Ultima lucrare în Frisia. Moartea sfântului.....	287
Sfântul Bonifatie și lucrarea sa de propovăduire.....	290
Viața Sfântului Edmund Mucenicul, regele Angliei de Răsărit.....	295
Introducere. Starea Angliei în vremea binecredinciosului domnitor.....	296
Nașterea și anii de tinerețe ai sfântului.....	297

Urcarea sfântului pe tronul Angliei de Răsărit.....	299
Năvălirea vikingilor.....	302
Mucenicia sfântului.....	304
Moaștele și cinstirea sfântului.....	307
Imne închinare Sfântului Edmund.....	314
Epilog.....	317
Acatist către toți Sfinții care au strălucit în pământurile Apusului.....	319
Anexă.....	336
Bibliografie.....	341
a. Izvoare și dicționare.....	341
b. Cărți.....	343
c. Studii și articole.....	345